

FRANS MICHAËL FRANZÉNS

SAMLADE DIKTER.

~~~~~

FÖRSTA BANDET.

————— ❧ —————

ÖREBRO,
N. M. LINDH, 1867.

INNEHÅLL.

Selma och Fanny.

	Sid.		Sid.
Selma	3.	Mormodren	87.
Menniskans anlete	5.	De små	89.
De tre behagen	8.	Nannas tårar	93.
Det skönas hem	10.	Fjäriln	94.
Champagnevinet	12.	Favoriten eller mannens art	95.
Den enda kyssen	13.	Fosterbarnet eller kvinnans art	97.
Fanny	14.	Till de hemmavarande	99.
Spegeln	16.	Min Lilli	103.
Stjernorna	17.	Till en ung flicka	104.
Lysmasken	18.	Till en yngling	106.
Regnbågen	19.	Varning	108.
Horisonten	21.	Den första kyssen	109.
Sångfågeln	23.	Emmas klagan	117.
Blommorna	24.	Hämplingen	120.
Geten	26.	Lärkparet	121.
Pappersdraken	27.	Slädpartiet	124.
Dufvan	29.	Den fattiga flickan	127.
Morgonstjernan	30.	Vårängtan	129.
Majstången	31.	Till vårsolen	131.
Kälfarten	32.	Hemkomsten	133.
Eternellen	34.	Det enda glaset	139.
Eolsharpan	35.	De många	140.
Mossrosen	37.	Glädjens ögonblick	142.
Svalan	38.	Inbillningens tröst	144.
Källan	40.	Hemvännen	146.
Myrtenkronan	41.	Till den frånvarande	148.
Edvins dröm	43.	Den sökta, eller ynglingen och mannen	149.
Det nya Eden	46.	Den funna, eller mannen yng- ling igen	152.

Sång öfver Grefve Gu- staf Philip Creutz . . . . .

49.

Bilder af Naturen och Menniskolifvet.

Lifvets stunder	67.	Sparfvens död	155.
Modren och Sonen	68.	Till kärleken	156.
Modren vid vaggan	73.	Till densamme	157.
Den arma modren	75.	Tårarne	158.
Ammvisa	77.	Aningen	159.
Vaggvisa af en öfvergifven	78.	Söndagsmorgonen	160.
Emma till sin mamma	80.	Bröllopsdagen	163.
Nyårskransen	81.	Bruden	165.
Gossen	83.	Wilhelms maka	166.
Modersvården	84.	Förstlingen	169.
De moderslösa	85.	Kristningsdagen	170.
		Begravningsdagen	172.
		Till sömnen	174.
		Till hoppet	175.
		Kärlekens dotter	177.
		Den nygifte	180.

Praktlifvet	Sid. 181.
Hemnöjet	184.
Landlifvet	185.
Besöket på landet	188.
Vår och vinter	189.
Blommorna på sjuksängen	190.
Trösten	191.
Hvad hon var	192.
Det högre lifvet	193.
Qvinnans värde	195.

Till fruntimren vid en medicine
doctors-promotion i Åbo . . . . . 198.

Bordvisa	203.
Årens kraft	205.
Den sjuttionde födelsedagen	206.
Den gamle knekten	211.
Den döfve	218.
Motsats	219.
De gamlas skål	221.
Huslig sällhet	222.
De svenska A och U	224.
Moderkyssen	231.
Den husvilla enkan	232.
Syskonparet	233.
Vid ett guldröllop	235.
Den sena våren	237.
Efter en rysk visa	240.
Epilog	241.

Tankebilder.

Sångens ursprung	245.
Verldsljuset	247.
Trollslottet	249.
De tre bröderna	251.
De två äro ett	265.
Ljuset och vattnet, eller geniets ursprung	266.
Tidens trenne döttrar	272.
Ömheten	275.
Eros	277.
Kärleken och Snillet	277.
Dufvan och Svanen	278.
Jorden	278.
Daggdropparne	279.
Den fångna fjäriln	280.
Persikan och astrakanen	285.
Mimosan och resedan	289.
Ensidigheten	290.
Hönsen och staren	291.
Visaren och hjulen	292.
Jätten och dvergen	294.
Lingonen och rönnbären	296.
Åsnan och apan	297.

Den store	Sid. 300.
Fjäriln och biet	300.
Räfven och storken	301.
De begge aporna	302.
Biet	303.
Floden och bäcken	303.
Berget och dalen	305.
I en ung flickas minnesbok	306.
I en ynglings minnesbok	307.
Höjden	308.

Blandade Dikter.

Trons ord	313.
Lycksökaren	315.
Modi morales	317.
Blommor kring sjuksängen:	
Camelia	319.
Vingblomman	320.
Rosengisseln	321.
Nerium splendidum	322.
Purpurvindan	323.
Malope grandiflora	324.
De begge rosorna	325.
Liljan i dalen	325.
Hvitsippan	326.
Blåsippan	326.
Den nya Daguerreotypen	327.
Munnens dubbla ändamål	328.
I aftonstunden	330.
Julkollekten för fattiga barn	331.
Till förf. af «Erik XIV»	332.
Hvars sångmö är den gratien	336.
Strömstaren	338.
Fjällens näktergal	339.
Araben	343.
Triolletter	344.
Tenson	346.
Till en lesbisk flicka	348.
Ur en konceptlåda	349.
Hvad gör oss Sverige kärt?	355.
Svar till förf. af «Den gamle Kungen»	357.
Inskrift på album	358.
Till Oscara	361.
«Bevara ditt hjerta, ty derutaf går lifvet»	363.
Kyrkobyggnaden i Hernösand	364.
Domkyrkan i Hernösand	366.
Första gudstjensten derstädes	367.
Pilen i tornspetsen	369.
Gubbens vaggvisa	370.
Till min vårdarinna	371.
Moraliskt Menageri	373.

SELMA OCH FANNY.

SELMA.

Det var här vid denna källa,
Kan jag nånsin glömma den?
Se, dess silverbubblor välla
Mellan samma blommor än.

Purpursläpet efter dagen
Öfver vestra himmeln låg.
Mellan asparne i hagen
Månens anlete jag såg.

Trött att drillas och försvinna,
Vårens sångare sjönk ner,
Sjönk att af sin älskarinna
Få en kyss, och få än mer.

Denna syn, hvad den mig rörde!
Tomt mitt hjerta kände sig:
Ingen hade jag som hörde,
Ingen som belönte mig.

Lyran sjönk mig stum ur handen;
 Och den krans, jag knutit glad,
 Ref jag sönder; och i sanden
 Flögo kring de spillda blad.

Men hvad ser jag? är det yra?
 Är det sanning? Hel igen
 Ligger kransen vid min lyra,
 Och en myrtenqvist på den.

Himmel! hvilken englaflicka
 Lät du mig på jorden se!
 Ingen har jag sett så blicka,
 Och så rodna, och så le.

Selma! det var du som sedan
 Blef min sångmö och min vän;
 Du, så skön på afstånd redan,
 Som nu kommer der igen.

Sätt dig här och hör mig spela;
 Men se icke på mig så:
 Eljest mina toner fela;
 Dock, de fela nog ändå.

Sjöng jag med ditt blyga snille,
 Ditt oskyldiga behag,
 Skatter jag förakta ville,
 Kungars nåd försmådde jag.

MENNISKANS ANLETE.

The human face divine.

MILTON.

Redan hann sin purpurslöja
 Öfver cederskogen höja
                     Tidens sjette dag.
 Guldbevingad, öfver bäcken
 Fjäriln flög till rosenhäcken,
                     Kysste dess behag.

Perlan sken i vattnets spegel;
 Hvita glänste svanens segel
                     I ett skuggrikt sund;
 Vinet glödde rödt i drufvan;
 Öm och menlös, lekte dufvan
                     Uti Edens lund.

Men den högsta skönhet feltes
 I naturen: — kronan feltes
                     Än i skapelsen;
 Till dess människan ur gruset
 Hof sitt anlete i ljuset,
                     Hof upp ögonen.

Snön på fjellen höll ej färgen,
 Morgonrodnan bakom bergen

Sjönk fördunklad ner;
 Stjernan, som i dagens panna
 Satt så skön, ej ville stanna
 Öfver jorden mer.

Djuren hyllande sig böjde
 För de ögon, som sig höjde
 Ifrån stoftet opp;
 Der behag och kärlek myste,
 Der, bland sorgens tårar, lyste
 Ett odödligt hopp:
 Englaskaran står betagen,
 Ser de talande behagen,
 Och på skaparn ser.
 Skaparn tryckte sitt insegel
 På sitt verk; och i dess spegel
 Ser sin bild och ler.

↓
 I som ropen: det är ingen,
 Ingen själ fördold i tingen,
 Allt är stoft, ej mer;
 Dårar! blott till källan stigen,
 Sen ert anlete, och tigen,

Rodnen, höljen er.
 Se den gamle vises panna,
 Se en tafla af det sanna,
 Som ger sekler dag;
 Se en blick ur hjeltens öga,

Se ett elddrag af det höga,
Som ger verldar lag.

Och det sköna, milda, ljufva? —
Lyft min Selmas morgonhufva
Från dess rosenkind;
Se dess ögon, ömma, blyga;
Se dess mörka lockar flyga
Sorglöst för en vind.

Eller följ den hemligt flydda,
Då hon lyss, i sorgens hydda,
Till dess klagoröst.
Se, hur själen, genom tåren
På de svarta ögonhåren,
Blickar fram med tröst.

Skymt af himlen i naturen,
Englavålnad ibland djuren,
Menskoanlete!
Pryder du blott dödligheten?
✓ Skall du ej i evigheten
Tåras än och le?

Ack jo! englar än skall röra
Selmas uppsyn, då de höra
Hennes röst bland sig.
Selma! än i himlens salar,
Än i Elyseens dalar
Får jag se på dig.

DE TRE BEHAGEN.

Selma i sin vagga låg,
 Drog sin lilla mun i löje,
 Jollrade för sig sitt nöje,
 Såg, hvad ingen annan såg;
 Såg så lifligt, som poeten
 Ser dem på Cytherens strand,
 Två Chariter hand i hand,
 Ömheten och Menlösheten.

Lik Cupido, då han än
 Blott med sockerpilar lekte,
 Menlös sina syskon smekte,
 Dufvornas förtrogne vän,
 Ler hon, och de sköna, milda
 Främmandena fägna vill,
 Som der sväfvat af och till,
 Komna för att henne bilda.

Hon sin lilla hand dem ger:
 De vid hennes vagga stanna.
 Luta panna emot panna,
 Tåras, rodna och se ner.
 Himlaglans i rummet skiner;
 Barnet undrar på dem tyst

Och, ej länge af dem kysst,
Antar deras söta miner.

Hvad osynlig ande se'n,
Rörde vaggan, visste ingen.
Tiden gick och med i ringen
Stod den lilla sköna re'n.
Med i dansen, af de tvenne
Gratierna ledd, hon kom,
Och betagne svängde om
Alla ynglingar till henne.

Alla hviska: se på den!
Och hon rodnar, och man brinner.
Hon väl hundra segrar vinner;
Men hon — mister dem igen.
Tills den tredje af Behagen
Vecklade en morgon opp
Hennes sjuttonåra knopp
I sin fulla glans i dagen.

Glada Vettet i en dröm
Smög ett ord i hennes öra:
»Flicka, för att kunna röra,
Var oskyldig och var öm.
För att bibehålla tycket
Var förständig och var glad.»
Selma är, som Gratien bad,
Ack! för mycket väl — för mycket!

DET SKÖNAS HEM.

Hvar är Cypern? Der allena
 Fins hon i en myrtenlund,
 Hon, den sköna, himmelskt rena,
 Drömd af mig hvar dag och stund.

Der på kullen, krönt af drufvor,
 Skönheten sitt tempel har.
 Dit med brevet skynden, dufvor!
 Vänten! — Sjelf med er jag far.

Ack! jag känner re'n mig buren
 Bort till Gratiernas hem,
 Der de leka med naturen,
 Der hon leker sjelf med dem.

Se orangens guld, som blandas
 Med en natt ur Elysén.
 Der fördöljs hon. Ack! jag andas
 Samma luft med henne re'n.

Det är hon, som efter badet
 Slumrar här, och himmelskt ler.
 Tyst! hon vaknar af det bladet,
 Silfverblomman fällde ner.

Hvilka ögon! De förklara
 Hela jorden för min syn.
 Nej, en verld de uppenbara,
 Som ej fins på jordens bryn.

Dit, o sköna, du mig höjer,
 Dit, der ljusets källa är.
 Blott den skönhet mig förnöjer,
 Som din ande visar der.

Så till Cypern jag mig drömde
 Och från Cypern upp till skyn.
 Selma kom — och jag förglömde
 Begge två vid hennes syn.

Nej, hon för mig till dem båda,
 Cypern blomstrar hvar hon är;
 Och när hennes ögon skåda
 Upp åt skyn, jag tror mig der.

CHAMPAGNEVINET.

V Drink! de förflyga de susande
 Perlorna: drink!
 Skynda! det ljufva, det ädla, det höga
 Söker du fåfängt, se'n anden förgick.
 Dären, som fäste vid skummet sitt öga,
 Vatten, blott vatten, på läpparne fick.

 Njut! de försvinna, de tjusande
 Stunderna: njut!
 Ytterst förfinade, känslan och löjet
 Reta och domna i samma minut.
 Snappa i flykten behaget och nöjet:
 Högst är raketen, i det han går ut.

 Snar är på jorden den rusande
 Glädjen, ack! snar.
 Fångad af ynglingens spända förhoppning,
 Än ur en drufva, förädlad och rar,
 Än från en mun, lik en ros i sin knoppning,
 Strax till sitt hem öfver molnen hon far.

DEN ENDA KYSSEN.

Du far då bort och lemnar mig på stranden,
 Att stå en bild och blicka efter dig.
 Ännu en gång ur slupen räck mig handen;
 Ännu en gång ur hufvan le åt mig.

Den är förbi, den himmelskt sälla tiden,
 Då till ditt rum jag smög mig då och då,
 Och fraset blott utaf din klädnings siden
 Förtjuste mig, som väntade på tå.

Och lukten blott af blomstren, som du skötte,
 Jag vet ej hvad så älskvärdt sade mig:
 Till dess du kom, och jag dig hänryckt mötte,
 Och stod der stum, blott för att se på dig.

Det är förbi — jag får ej mer dig höra,
 Än vid din båge, än vid ditt klaver,
 Och lutad stå bakom din stol och röra,
 Tätt vid din kind, den lock, der faller ner.

En enda kyss, den första och den sista,
 Skänk mig till slut, som åt en bror, en vän.
 Jag ser en tår ur dina ögon brista:
 Ack! låt mig blott få kyssa af dig den.

Din stolta släkt skall se det, och förlåta:
 Det är ju allt, hvarom min kärlek ber.
 Ett lydigt barn, han se'n går tyst, att gråta,
 Och minnas blott och aldrig se dig mer.

Mins äfven du mig någon gång der borta?
 Dock, nej! förgät mig och var lycklig, du!
 Och jag? — Min sorg skall nog sig sjelf förkorta.
 Till dess gör den, blott den, mig säll ännu.

FANNY.

För Selma vid min luta
 Jag sjöng, en sorglös yngling än:
 Nöjd, att mitt hjerta sluta
 Till hennes, blott som vän.

Se'n såg jag, gammal vorden,
 Ett barn, som fram i templet gick.
 Dess själ var ej på jorden,
 Ej mera, än dess blick.

Här nere himlen vara
 Jag tyckte vid den förras syn;
 Men denna underbara
 Upplyfte mig till skynad himmel.

Jag lärde af dem båda,
 Hvad dubbel skönhet lifvet har.
 Vi henne dubbel skåda:
 En blir hon, som hon var.

När jag åt dalen blickar,
 Ett Eden jag vid källan ser,
 Der Selma står och nickar
 Emot sin bild och ler.

Men uppåt vändt, mitt öga
 Ser bergets glans, dit Fanny går
 Och tillber i det höga,
 Och sjelf förklarad står.

Förlikas ej de tvenne?
 Jo, Fanny Selmas dotter är;
 Men modren efter henne
 I tårar stannar här.

Vid bergets fot hon somnar,
 Och drömmer hvad hon ej har sett.
 När all ting sig fullkomnar,
 Bli jord och himmel ett.

SPEGELN.

Förunderligt! så tyst och stilla

Hon ligger och är vaken än.

Hvad ser den lilla?

Hvad följer hon med ögonen?

Se, hur de himmelskt sig förklara,

Hur saligt lilla munnen ler!

Hvad kan det vara,

Som hon med sådan glädje ser!

Ej glaset, ej dess blomsterstängel,

Ej spegelns återsken det är.

Helt visst en engel

Kring hennes vagga sväfvat här.

Små barn ha säkert något sinne,

Som mer än våra ögon ser.

Månn' ej ett minne

Från himlen följer dem hit ner?

Så talte Fannys goda amma;

Men engeln, som hon drömde om,

Var Fannys mamma,

Som nu ur nästa rummet kom.

I spegeln der hon hade blickat
 Åt barnet, och en stund der stått,
 Lyft hand och nickat
 Med fröjd, som känns af mödrar blott.

O, sköna glas, der man betraktar
 Ej sig, blott dem man kära har!
 Säll den, det aktar:
 Han har en vän i åldrens dar.

STJERNORNA.

Lilla Fanny såg så glad
 Upp åt stjernorna, och sad':
 «Med hvad många ögon ser
 Gud på Fanny ner.»

«Gud också här nere är,
 Fanny! Ser du blomstren der?
 Som Guds ögon, äfven de
 Vänligt på oss se.»

«Mamma! nu först skön och klar
 Står han för mig, vet du hvar?
 Der! i dina ögon ser
 Gud på mig och ler.»

LYSMASKEN.

«Hvad glänser der i gräset, mamma?
 Det föll en stjerna nyss ur skyn:
 Tänk, mamma, om det är den samma?»
 Skrek Fanny med förstorad syn,
 Och öfver grinden klef och genom hagen lopp,
 Att plocka henne opp.

«Hvad ser jag? Var det du, som blänkte,
 Nå, ingen skam! så skön och klar?
 En liten mask blott! Och jag tänkte,
 Du en juvel från himlen var.
 Jag tar dig hem likväl: du skall få der i ro
 Bland mina blommor bo.»

Hon smög den i en ros, der hemma,
 Och ropte kring sig alla små.
 «Släck ljusen! — Gråt ej, lilla Emma,
 Du skall en liten lykta få.
 Om du blir väckt i natt, så fågnas du af den,
 Och somnar sött igen.

Hur kan det lilla kräket hysa,
 Säg, mamma, sådan eld hos sig?»
 «Han, som det bød i stoftet lysa,

En gång förklarar också dig,
Mitt barn, om du blir god.» — «O mamma! då är du
Förklarad redan nu.»

REGNBÅGEN.

«Kom, pappa, sitt i jullen,
Och för mig öfver sjön.
Ser du den gröna kullen
Der på den lilla ön?

Regnbågen på dess panna
Med ena foten står.
Ack! om han ville stanna,
Till dess jag kullen når.»

Snällt ror han, och de hinna
Igenom vassen re'n,
Då Fanny ser försvinna
Det sköna himlasken.

En bitter tår bestänkte
Den lillas ögon blå.
Hvad hon der finna tänkte,
Han sporde, rörd också.

«Jag tänkte mamma fägna
 Med blommor ifrån skyn.
 Så skönt jag såg dem regna
 Hit ner på kullens bryn.»

«Se här i gräset strödda,
 Hvad blommor! är hans svar.
 «Ehur i stoftet födda,
 Dem himlen fostrat har.

De druckit af dess strålar,
 De badats af dess sky.
 Den sol, som östern målar,
 Ger rosen ock sin hy.
 Tag dem, och säg din mamma:
 «Jag fann dem på min stig
 Till himlen, på den samma,
 Som mamma viste mig.

Jag tog dem, liksom fallna
 Från himlens öppna port». —
 Blott vi för Gud ej kallna,
 Är den på hvarje ort.»

HORISONTEN.

«Se, himlen sig åt jorden böjer;
 Se, hur den klara morgonskyn
 Rör med sitt guld vid skogens bryn!
 Och jag, och du, o mamma, dröjer,
 Att gå till himlen, då den är,
 Hvar dag, hvar timme, oss så när?»
 «Kom», svarte modren, «nu på stunden
 Vi skola gå dit»; och de gå,
 Med himmelsk känsla, begge två;
 Och framför sig de se i lunden
 Bland skuggorna ett purpursken,
 Som ginge de till Elysén.

«Hvad här är skönt! Är detta Eden?
 Ack! se, hvad blommor! och hvad bär!
 Men icke är ju himlen här?
 Nej, nu vid kyrkan, bort om heden,
 Jag ser den samma gyllne skyn.
 Der hänger den vid sjelfva byn.»

✓ «Hur långt, mitt barn, du går på jorden,
 Så viker himlen undan dig.
 Dock hvart du vända må din stig,

Åt middagssolen eller norden,
 Der hon går upp, der hon går ner,
 Ditt mål vid himlens bryn du ser.

Hör du den röst, från höjden ljuder?
 Den kallar oss till Herrans hus.

Nu är hans dag, då han oss ljus
 Och tröst och frid med ordet bjuder.
 Förklaradt ser du templet stå:
 Derinne blir ditt hjerta så.

Kom, barn, du måste ut i världen
 Ur paradiset, du också.

O! som vi nu tillsammans gå,
 Så vandra hela lefnadsfärden:
 Då viker, der den slutar sig,
 Ej mera himlen undan dig.»

SÅNGFÅGELN.

«Se här den fågeln, till hvars sånger
 Du lyssnat, rörd, så många gånger:
 Tag den, och på din Edvin tänk —
 Du tycker inte om min skänk?
 Säg, eller är det gifvarn bara,
 Som du ej tycker om, nu mer?
 Min lilla Fanny, svara,
 Och se på mig, jag ber.»

Hon såg, tog fågeln, och på stunden
 Sprang bort med den i trädgårdslunden,
 Der tusen blommor i en krans
 Skönt logo åt den huldans ans.
 Men nu hon tyckte, att de sågo
 På henne upp med sorgens tår;
 Ja, att de nästan lågo,
 Som när dem lian slår.

«Ack! han, som sjöng för er, är fången.
 Men trösten er: den sköna sången
 Skall snart förtjusa er igen.
 Flyg ut! — var fri, min lilla vän.
 Hur glad han nu åt lönnen svingar,
 Och sjunger jemt i samma topp.»

O! hade jag hans vingar,

Jag ville högre opp.

Skall jag, som blomstren, fäst vid gruset,

Blott se åt himmelen och ljust?

Skall jag ej nånsin sväfva få

Der i det sköna, klara blå?

Jag såg ju nyss ur skalet titta

En fjäril, som nu fladdrar här.

En gång skall Fanny sitta

På purpurnet der.»

BLOMMORNA.

«Sprang du ej kring ängen

Hela da'n dig trött?

Nu den lilla sängen

Väntar dig. Sof sött!»

Fanny, af sin mamma kysst,

Stod vid fönstret tyst.

«Luta på din dyna,

Barn, ditt hufvud ner;

Ack! jag ser dig tyna

Dag från dag allt mer.»

Fanny, mera själ, än kropp,

Såg åt himlen opp.

«Blomstren stå i vatten,

Dem du burit hem;

Vill du hela natten

Vaka öfver dem?»

Mamma! se, hvad präktig syn!

Blommor har ock skyn.

«Nöjd med dem på jorden,

Sof och väx, som de.

Sjelf en blomma vorden,

Glad åt våren le.»

Fanny mot en evig vår

Smålog med en tår.

«Tusenskönor blinka

I det mörka blå,

Och dit upp mig vinka

Bland de englar små.

Mamma, om jag saknas här,

Gråt ej: jag är der.

Blommor der jag bryter

Af odödlig glans.

Dig till mötes knyter

Jag af dem en krans.

Mellertid uppå mitt stoft

Strör du dessas doft.»

GETEN.

Du bjuder, lilla amma, åter
 Din helsodryck åt mig.
 Men hör! din stackars killing gråter,
 Och springer efter dig.
 För min skull stängd ifrån ditt bröst,
 Hon känner dock och följer än din röst.

Så, mamma, om vi skiljas skulle,
 Jag tillhör dig ännu.
 Hvad skiljer oss? En liten kulle,
 Och blott ett litet nu.
 Du sjelf det sade, då du låg
 En dag så blek, och oss i tårar såg.

Men jag skall lefva: se, jag tömde,
 Oskummad, hela skåln.
 Vet, mamma, hvad i natt jag drömde?
 Jag satt uppå ett moln;
 Men Edvin kom, gaf mig en krans,
 Och drog mig ner i dalen till en dans.

PAPPERSDRAKEN.

«Kom, Fanny, och se, när jag springer,
 Hur präktigt den stiger och far.
 Dock midt i dess flygt med ett finger
 Till jorden igen jag den drar.»
 Med tråden i handen, så stolt och så glad,
 Han förde det vingade blad.

I stormen, med flygande lockar,
 Och ögonen lyfta åt skyn,
 Han sprang öfver stenar och stockar,
 Och följdes af barnen ur byn;
 Och bragte, ju mer emot vinden han lopp,
 Dess högre sin flygare opp.

«Skönt!» ropade Fanny, «så sväfvar
 Den snöhvita dufvan, jag har!
 Men akta dig, Edvin: jag bäfvar;
 Du glömmmer dig sjelf, der du far.»
 Han föll vid de orden; men samma minut
 Uppstod han, och sprang som förut.

«En bild af det menskliga lifvet!»
 Utlåter sig fadren härvid.
 «Ett blad åt oss alla är gifvet,

Att föra mot stormen i strid.
Med ögat åt höjden, ej släpp det, om än
Du fölle: blott res dig igen.»

Hur bladet sig höjde och sänkte,
Såg Fanny, och skärpte sin blick.
Ett F, som mot solen der blänkte,
Nu först hon i ögonen fick.
«Så sväfvar, hur länge? (det var hennes ord)
Min själ mellan himmel och jord.»

Han sjelf, som det ritat, nu kände
En anande skräck vid dess flygt;
Och hastigt tillbaka sig vände,
Då tråden ur handen blef ryckt.
Försvunnet var bladet — ej fanns det igen;
Blek stod han och såg på sin vän.

DUFVAN.

Bland bygdens ungdom Fanny skulle träda
 I templet fram, att Gud sitt hjerta ge.
 Nu, att som barn ännu en gång sig gläda,
 Hon sina dufvor ville kring sig se.

Hon sprang med korgen, och de kommo alla,
 Att samla upp, ej utan gnabb och strid,
 Det gyldne regn, hon lät omkring dem falla:
 Den hvita endast saknades dervid.

Den stod vid brunnen och med näbben stänkte
 De klara perlor öfver rygg och bröst;
 Flög se'n åt skyn och derifrån sig sänkte
 På Fannys hand, vid hennes kända röst.

Nu Edvin kom, och dufvan till hans möte
 Utbredde vingarne, och lekte se'n,
 Än på hans skuldra, än i hennes sköte;
 Tills i det blå hon glänste högt igen.

«O! jag förstår dig!» Fanny vid de orden
 Tog Edvins hand, och tryckte den och gick.
 Och han, af dufvans flygt ej vänd från jorden,
 Såg himlen öppna sig för Fannys blick.

MORGONSTJERNAN.

Morgon! som förnyar
 Mitt saliga förbund med Gud,
 På dina purpurskyar,
 Hvem bär mig nådens bud?
 Du, på hvars glans så gerna
 Jag såg re'n i min moders famn,
 I dag, o morgonstjerna,
 Förstår jag rätt ditt namn.
 En affbild af den Milde,
 Som fram i tidens mörker stod,
 Och det från ljuset skilde
 Med strömmen af sitt blod;
 Du med hans blick mig helsar,
 En blick, der all hans kärlek ler.
 Det ljus, som verlden frälsar,
 Jag i din klarhet ser.
 Du bleknar och försvinner
 I dagen, som du bådats har.
 Dock vet jag, att du brinner
 När solen, lika klar;
 När henne, som der stiger
 Så härlig, till ett vittne, opp

Vid löftet, som inviger
Mitt lif till evigt hopp.

Du själens morgonstjerna!
Framtindra öfver oss i dag,
Och för oss, dit vi ärna,
Med himmelskt välbehag.
Snart vägen är förliden:
O då, en aftonstjerna sedd,
Du kallar oss till friden,
Der bortom skyn beredd.

MAJSTÅNGEN.

De åt Gud invigde skola fira
Nu en glad midsommarskväll.
Midt på gården ställs en präktig spira,
Och af löf der byggs ett tjäll.

«Gossar! hit att lägga grund i jorden:
Fast skall stå hvad uppåt vill»;
Ropte Edvin främst, och vid de orden
Bar den största sten dertill.

Som en brud, med blommor, band och sniljor
Stången kläds emellertid.

Högst i toppen hängs en krans af liljor,
Och en vimpel derinvid.

Vimpeln Edvin gaf, och Fanny kransen.
«Ser du, de förentes der!»
Hviskar han och henne för i dansen.
«Ja, der ofvan», svaret är.

KÄLKFARTEN.

Knappt på insjön far så lätt ett segel,
Som på ängens frusna vattenspegel
Lilla kälken for, der Fanny satt.
Edvin sköt den, röd som hon om kinden;
Sjelf på skridskor åkte han med vinden.
Plötsligt ser han flyga Fannys hatt.

Efter den han ilar, såsom gladan
Efter dufvan; tar den fatt vid ladan,
Far tillbaka, stolt som kaparen
Med sitt pris; och kan sin blick ej mätta,
Då han får med egen hand den sätta
På det vackra hufvudet igen.

Fart igen får kälken, då han rör den,
Far ett stycke sjelf, och han framför den

Baklängs far, att se, hur Fanny ler.
 Hennes namn, med svängningar så sköna,
 Ritar han i isen; der det gröna
 Friskt ännu man genomskena ser.

Så i lek de hunno fram till lunden,
 Medan dagen skred till middagsstunden.
 «Edvin! se, af silfver är hvar gren.
 Se, hvad kronor af demanter glimma!
 Och hvad mängd af fåglar, som der stimma!
 Hur de skifta i det hvita sken!»

«O! med dig, min Fanny, hvilka stunder
 Vintern sjelf mig ger! Ej sommarns lunder,
 Ej dess fåglar mig förtjuste så.
 Ser du färgerna på Sidensvansen,
 Ser du Domherrns purpur, och den glansen,
 Steglitsarne der mot solen få.

Eljest Fanny, dumma, såsom granna,
 Äro dessa fåglar. Här de stanna
 För att plocka några frusna bär,
 Då till Söderns palmbevuxna länder,
 Då till Nilens, då till Jordans stränder
 Himlavägen för dem öppen är.»

«Himlavägen också vi få fara»,
 Suckar Fanny. Nu bland lundens skara,
 Hon en Bofink ser i Norden qvar.

«Du är här, din maka för allena.
 Gläd dig åter: våren skall förena
 Inom kort, hvad vintern åtskiljt har.»

ETERNELLEN.

Hvar lördagsafton Fanny hällde
 Friskt vatten i sitt blomsterglas,
 Och det med nya blommor ställde
 Bredvid sin mors albastervas.
 De vissnade mot veckans slut:
 Då måste hon dem kasta ut.
 En tog hon undan från de andra;
 I spegeln bakom glaset fäst,
 Den ensam var (hvem kan det klandra?)
 Hos Fanny en beständig gäst.
 En eternell, den alltid fanns
 De friska lik i färg och glans.
 Tre vintrar gömd i Fannys låda,
 Tre somrar den i spegeln stått.
 Hvem undrar, om hon till dem båda
 Som oftast med en suck har gått?
 Och om den gamla blomman fick
 Framför de nya hennes blick?

Den hade Edvin henne gifvit,
 Då han for bort, att bli en man:
 «Sig lik hans blomma har förblifvit»,
 Så suckar hon: «månn' äfven han? —
 En dag, när han är här igen,
 Hon honom helsar från hans vän.
 När på hans frågor ingen svarar,
 Se'n han mig sökt från rum till rum,
 Och denna tystnad allt förklarar,
 Och här han sitter blek och stum:
 Hon honom då till tårar rör
 Och säger: Kärleken ej dör.»

EOLSHARPAN.

Äck hör! hvem är som spelar?
 I fönstret står en luta;
 Men ingen menskohand der syns.
 Nu en accord der felar;
 Nu tycks hon vilja sluta;
 Nej, nu dess rätta spel begyns.

Är det af andesånger
 I skyn, som lofva Herran,
 Afbrutna ljud, som jorden nå?

I drömmen många gånger
Jag hört en röst från fjerran,
Som genomträngt mitt hjerta så.

Är det min Edvins vålnad,
Som bådär, att han kommer?

Är det min egen resas bud?

Sin Fanny re'n förkolnad

Han finner, då han kommer.

Hvad ser jag? Det är han! — O Gud!

Min vän, med denna smärta

Ej se på mig. Ack! lyssna

Till harpan här, från himlen rörd.

En bild utaf mitt hjerta!

När mina läppar tystna,

I henne än min suck är hörd.

MOSSROSEN.

Mossa klär den öde heden,
 Klostrets mur och kämpens kulle,
 Och det murkna trädets stam;
 Och du Ros, som sjelfva Eden,
 Sjelfva himlen pryda skulle,
 Spricker du ur mossan fram?

Är det sorgens dystra fransar,
 Som du kring din purpur breder?
 Rosen hör ju glädjen till.
 Följ mig dit, der nöjet dansar.
 Nej, med tårar du mig beder:
 Här hos dig jag stanna vill.

Är det dödens bild du målar
 På din sköna, veka stängel,
 Med dess svepning om din knopp?
 Nej, i ljusets morgonstrålar
 Du, bland blommorna en engel,
 Står ur brustna grafven opp.

SVALAN.

«Hvad vill du säga mig, du lilla svala,
Hvar morgonstund på fönsterkarmen här?
Det tycks mig nästan, som du skulle tala,
Och det med nit, hvad det då är.»

Med denna fråga Fanny, tidigt vaken,
Slog fönstret upp — och hörde detta svar:
«Förstår du ej? du kan ju fatta saken,
Fast jag så klara ord ej har.

Din sommar förestår: jag vill dig lära,
Hur du skall lefva den förnöjd och säll.
Ett troget par, vi hvar sin börda bära,
Att bygga upp vårt glada tjell.

Se'n sörja vi med glädje för de unga,
För deras seder, som för deras spis.
Vi lära dem att flyga och att sjunga,
Och lofva Skaparn på vårt vis.

Snart börja de sin föda sjelfva hitta;
Dock sluts om oss ännu de käras ring.
Än på ett tak i trefflig ro vi sitta,
Än flyga som i dans omkring.

Till slut, då fältens fågling är förliden,
 Vi reda till vår tysta hädanfärd.
 När allt är fullgjordt här; då först är tiden,
 Att längta till en bättre verld.

O lef, som vi, lef ut din sköna sommar:
 Du har ej sett mer än dess knopp ännu.
 Se trädet der, som nu så härligt blommar:
 Det trånade en tid, som du.»

«Min Edvin, det är dig, jag hör här tala.
 O kom! Hvad skepnad du än taga må,
 Blåfågel eller blott en simpel svala,
 Så tillhör Fanny dig ändå.

Jag tillhör dig i himlen, som på jorden;
 Din maka, om mitt lif förlängs,
 Din engel, om jag dör. Odödlig vorden,
 Jag ej af stoftets skrankor stängs.

Sörj mig ej länge, sök en annan maka,
 Uppfyll din plats. Min ej på jorden är,
 Om ej att öfver dig osynligt vaka,
 Tills vi för evigt råkas der.»

KÄLLAN.

Friska källa! låt mig dig få dricka:
 Du mitt enda läkemedel är,
 Det mig stärker, att på dig blott blicka,
 På den bild, som du af himlen bär.
 Sjelf från himlen du ditt ursprung leder:
 Ett välsignadt moln vid bergets topp
 Göt dig hit i klara droppar neder;
 Och du far igen dit opp.

Fåfängt bäcken, att din klippa hinna,
 Letar sig en väg; han dig ej når.
 Der du föddes, der skall du försvinna;
 Han till hafs med någon annan går.
 Dock deruppe väntar er ett möte:
 Äfven han, fulländande sitt lopp
 Genom verlden, skall ur hafvets sköte,
 Som en ånga, stiga opp.

Kanske här, som moln, i aftonstunden
 Purpurstänkta, mötens I en dag,
 Och begjuten blommorna i lunden;
 Der då sitter någon ung, som jag.
 Blek, som jag, hon ser på er och tänker:
 Skönt är lifvet här; hvad är det då

Bortom skyn, som dessa perlor stänker,
Der de höga stjernor gå?

MYRTENKRONAN.

«Skall jag tro din glada helsning?
Lefver du för Edvin än?
Hvilket under! Denna frälsning,
Fanny, kan jag hoppas den?
Hvad förvandling! Himmelskt strålar
Dina ögons blick igen;
Helsan dina kinder målar;
Du mig återskänks, min vän.»

«Ja, för evigt», Fanny svarar.

«Himlen knyter vårt förbund.

Denna afton allt förklarar;

Gå, jag hvila vill en stund.

Vänta.» — Honom nu vid handen

Tog hon, och åt fönstret gick.

Så ur plågans bädd går anden,

Redan frälst, — med sådan blick.

«Se, den myrten, du mig skänkte,

Hur den växt och löfrik står!»

Sade hon, och den bestänkte,
 Leende, med än en tår.
 Då de skildes, Fanny tryckte,
 Sjelfmant, på hans mun en kyss.
 Nu i himlen han sig tyckte,
 Ensam i en öcken nyss.

«Sofver hon ännu?» han frågar,
 Lyssnande vid dörrn igen.
 Ändtligt öppna den han vågar,
 Allt är tyst, hon slumrar än.
 «Hvad! med myrtenkrona redan
 Klädd till brud? Så huld hon ler!
 Trött igen, hon lagt sig sedan —
 Gud! hon andas icke mer.»

EDVINS DRÖM.

«Edvin, hör den svanesången
 Vid den ljusa midnattsskyn.
 Följ dit upp den frälsta fången:
 Skåda der med hennes syn.
 Dit upplyftes öfver jorden,
 Eden, vid förbannelsen;
 Som, när rosen blek är vorden,
 Doften flyger undan den.»

Edvin, lyssnande i drömmen,
 Följer Fannys flygt, och ser,
 Hur hon står vid silfverströmmen,
 Stiger i dess guldsand ner,
 Döps, och lätt som rosenbladet,
 Som en stjärna klar och ren,
 Sväfvar ur det helga badet
 Upp åt bergets morgonsken.

Fridens dufva mot den sälla
 Nickar ner ur palmens topp,
 Då hon förs till lifsens källa
 Af en ljusens engel opp.

«Drick, och se den bild der strålar:
 Det är du, från stoftet skild;

Du, och Gud i dig: Han målar
I ditt bröst sin egen bild.

Drick, och känn, hvad kraft det skänker,
Se omkring dig: allt hvad du
Skönt och saligt endast tänker,
Kring dig lefver, blomstrar nu.
Se hvad lunder af sig sjelfva
(Här behöfs ej jordiskt stoft)
Öfver dig sin skugga hvälfva,
Slå ut blommor, sprida doft.

✓ Och de blomstren ha en tunga,
Och de löfven ha en röst.
Hör! de spela och de sjunga,
Hvad du känner i ditt bröst.
Äfven deras vällukt tyder,
Hvad du ljuft i hjertat bär.
Bjud, och dig naturen lyder,
Som din hand dig lydig är.

✓ Drick ännu en gång, och lifvet
Helt för dig förklaradt står.
Allt är dig tillbaka gifvet,
Allt, som flytt med da'r och år.
Nu hvar tår, du fällt på jorden
Vid en seger öfver dig,
På din krans en perla vorden
Speglar himmelen i sig.

Hvad du älskat, har du åter:

Tänk det blott, och det är här.

Tänk dig dit, der Edvin gråter,

Och du står hos honom der.

Följ hans vandring, och i Eden

Är du, saliga, likväl;

Ty det strålar midt på heden

Ur din egen rena själ.»

Edvin, ur sin dröm uppvaknad,

Kände Fanny när sig än,

Säll, att med en jordisk saknad

Ha förvärfvt en himmelsk vän.

«Som du lofvat, var min Engel»,

Ropte han, «och i mitt bröst

Fläkta med din myrtenstängel

En odödlig andes tröst.»

DET NYA EDEN.

Egentligen en Apologie för ett äldre stycke af samma namn.

För det Eden, som förspilldes,
Fins det ej ett annat än?
Fins den frid, från jorden skildes,
Ej i himmelen igen? —
När du dolda fel begråter,
Mot en död din orätt mins,
Välgör, umbär, tål, förlåter:
O! då vet du, att det fins.

När för otack flydd ur bygden,
Flydd åt grafven, du der ser
På ett onämndt stoft af dygden
Tusen stjernor blicka ner:
O! då känner du dig buren,
Vid en himmelsk svanesång,
Bort om gränsen af naturen,
Bort om dagens nedergång.

När i nattens lugn du tänker,
Medan månen skiner klar,
Allt hvad skönt som lifvet skänker,
Allt hvad dyrt som döden tar:
O! då når ditt tjusta sinne

Re'n den stund, som, evigt säll,
 Sammansmälter hopp och minne,
 Himlens morgon, jordens qväll.

När dig rör till ädla tårar
 En gudomligt sannad dygd,
 Som, blott skådad, lasten sårar,
 Och förtviflan slår med blygd:
 O! då stiger du i strömmen
 Af det sanna lifvet ner:
 Döps — och, vaknande ur drömmen,
 Lyckan lik en bubbla ser.

När ej frestad mer af ära,
 Eller vällust eller magt,
 För din pligts skull du kan bära
 Ej blott armod, men förakt:
 O! då sänker sig en dufva,
 Ren som ljuset, öfver dig;
 Och med aningar, så ljufva,
 Ser du himlen öppna sig.

Hvilka skyar! hvilka lunder!
 Ej så sköna sågo dem
 Jordens första morgonstunder,
 Midnatten vid Bethlehem.
 Ej så sällt den helga friden
 I det fordna Eden njöts;
 Ty af minnet, frälst ur tiden,
 Ingen glädjetår der göts.

Hvilken klarhet! Ny, som månen,
Bryts din bild på vattnets bryn.

Så på Tabor Menskosonen
Glänste vid en röst ur skyn.

Ej så skön sin oskuld funnit
Menskan först vid skapelsen;
Ty dess hjerta då ej vunnit
Öfver sig en seger än.

Dock, dig väntar än en bana,
I oändligheten röjd,
Att dig värdigare dana
Till den högsta andefröjd:

Den, att tjust af evigt sälla
Verldars sammanstämda ljud
I din viljas rena källa
Spegla utan skymning Gud.

SÅNG
ÖFVER
G R E F V E
GUSTAF PHILIP CREUTZ.

Belönt af Svenska Akademien med dess stora pris år 1797.

Hvarken kläder! Ny, som månen,
 Bryts din bild på svarta kryn.
 Så på Taber Munkensoner
 Glänsa vid en röd er skyn.
 Sj en skön och oskuld funnit
 Menskan först vid skapelsen.
 Ty den hjerta du ej smittat
 Öfver dig, som jag, en gång.

SÄNG

*Nej, Creutz! du lefver, himlalåga!
 Den höga rymd du innehar,
 Så vidsträckt är som din förmåga,
 Så präktig som din bildning var.*

GYLLENBORG.

Besök af Svenska Akademiens med detta stors på år 1795.

Ingen Erato på Thules fjellar
Gratierna böd till dans. Der klang

I dess stormbebodda hällar
Ingen Lesbisk sång. Blott Rota* sprang
Tjutande kring heden; och i spåret

Döden flög från rad till rad.
Barden stod på klippans brant; och håren
På hans hjessa reste sig. Han qvad:

Såsom nordanvinden, skarpa
Stormade hans ljud; och på den harpa,
Der hans djerfva finger lopp,
Stänktes blod af slagna kämpars tropp.

Långsamt mogna vettet och behagen;
Hemsk var denna sång: var blott ett skri

Af barbaren, som betagen
Tryckte känslan ut med raseri.
Som ett norrsken blänkte öfver Norden

Denna skaldkonst, rysligt vild.
Men ock den försvann. Ej mer på jorden
Syntes Vallhalls aningsfulla bild.

* En af Valkyrierna, krigsödets Gudinnor.

Namnets seger öfver tiden
 Mer ej tjuste: blott om rof var striden.
 Samma stumma, döda natt
 Öfver norden, öfver södern satt.

Redan strålar öfver Roms ruiner
 En ny dag från Orientens rand:

Knappt en dunkel strimma skiner
 Öfver runorna i Göthens land.

Tusen taflor våra häfder gömma:

Ingen skald dem vecklar opp.
 Hjeltars minnen bort med tiden strömma;
 Obesjungen Vasa slöt sitt lopp.

Helsad blott af fågelns qvitter,
 På en thron af berg naturen sitter,
 Och i hafvet ser sin bild,
 Dristigt skön och majestätligt vild.

Men förvånad Manhem ser omsider
 Sjelf sin storhet vid Europas lof.

Segerns gyllne vinge sprider
 En ny anda öfver land och hof.
 Snillet vaknar, skyddadt af Christina:

Och re'n gro på Mälarns strand
 Pindens blommor, ack! men de förtvina
 Undan vården, Stjernhjelm, af din hand.

Främlingar här under polen,
 Sakna de den eld, som stänks af solen

Öfver Mantuas lagerlund,
 Öfver Lesbos myrtenkrönta sund.

Hvad! om Göthen, dristig som naturen,
För sitt snille bröt en egen ban:

Och bland polens öknar buren
På en klippa i dess ocean,
Sjüng om stjernehvalfvet, som kring fjellen

Svängs af en osynlig hand,
Sjüng om Gastars skrän, i norrskensqvällen,
Mellan isberg längs vid hafvets rand? —

Nej, bland cypriska Favoner,
Följd af Gratier och Kupidoner,

Der naturen sorglös ler,
Föddes Skönheten — och föds ej mer.

Endast bjellrors klang bland frusna klippor
Harmonin i våra bygder är.

Blott af hastigt vissna sippor
Är den namnsdagskrans, vår Sångmö bär!
Ville än naturen sin förmåga

Visa inom vinterns zon
I Dalin: hvad var hans snilles låga?
Blott en lusteld vid Lovisas thron.

Blott att roa hennes tärnor
Flög den upp i solar och i stjernor,

Med ett lekande behag,
Flygtigt tända för en bröllopsdag.*

* Både Akademien och Författaren hafva insett, att denna strof icke gör nog rättvisa åt Dalin, som bildat Svenska språket och i Svenska Skaldekonsten lemnat ett så långt afstånd emellan sig och sina närmaste föregångare. Men då vid föreslagna ändringar och rättelser betänkligheter förekommit, har Akademien, i anseende till strofens poetiska förtjenst, ansett den kunna bibehållas, med förklaring å Författarens

Hvilka syner! Aphrodites dufvor
Kyssas här uti en mossig tall.

Nymfer der på hedens tufvor
Lockas fram vid ljufva flöjters skall.
Hvilken trollmakt alla sinnen röna!

Allt har en ovanlig glans.
Sällsamt skön är Norden i sin gröna,
Evigt gröna, stjernbeströdda krans.

Skön är klippan sjelf, som nickar
I den lugna sjön: dit månen blickar

Mellan rönnens drufvor ner,
Och en himmel i dess spegel ser.

Och der stå, som elyseiska hamnar,
Bilder upp af skönhet och behag,

Dem förtjust hvar yngling famnar,
Och ser verlden i en nytänd dag.

I oskyldighetens hvita slöja,

Hand i hand med kärleken,
Daphne syns: och tusen hjertan röja
Nu med sorg, att de ej älskat än.

vägnar, att här egentligen varit fråga om den mängd af Dalins smärre tillfälliga stycken, som nästan utgöra hans så kallade Vitterhets-arbeten, och som tvifvelsutan hindrade honom att fullkomligen uppfylla det hopp, hvartill hans stora snille och hans första skrifter gifvit en rättvis anledning.

Akademiens anmärkning.

En klippa öfver branten hänger
Och nickar med en skäggig topp.

CREUTZ. Sommarqväde.

Hofvets döttrar gå i tårar
 Bort att sucka öfver flärdens dårar,
 Som för qval, i skimmer klädt,
 Sälja hjertats, sälja dygdens rätt.

Nya känslor, nya dygder vakna
 I de Göthers jernbeslagna bröst,
 Som ej mer med tomhet sakna
 Carls och krigets fasansfulla röst.
 Gylfes skär för deras tjusta villa

Blott Dianas lunder te:
 Och med Atis hvar af sin Camilla
 Får en skymt i hoppets spegel se.

Endast kärlek doftar linden,
 Blickar månen, susar aftonvinden;
 Och hvar stjerna tyckes se
 Blott på skalder och på älskande.

Der du satt ibland ett bortgömdt slagte,
 På det öde Finlands vilda strand,

Ädle yngling! o hvem räckte
 Detta snilletts prisma i din hand?
 Detta trollglas, som en dager brutit

Af så öfverjordisk glans
 På din tafla, der tillsamman flutit
 All den skönhet, i naturen fans!

Äga kärleken och våren
 Någon blomma, som ej föll i spåren

Af din Atis: kastad dit
 Af en blyg, försvinnande Charit?

Tystnen, forsar, och du storm, som tjuiter
Mellan bergen, tystna för de ljud,

Denna Orphei lyra gjuter
Bland ett folk, som lånar björnens skrud.
Hör dem, Nord, må Södern sjelf dem höra,

Mer förvånad, mer förnöjd,
Än när Ossians vilda sång dess öra
Rysligt slog från Skottlands kala höjd.

Är det dessa Göthers sträfva,
Hjertelika språk? Se lätta sväfva

Gratierna i dess dräkt,
Genomskinlig, rörlig för hvar fläkt.

Lyssnen än, I sångens yngre söner,
Och det altar i naturens lund,

Som hans sköna lager kröner,
Tyst besöken i er skaldestund:

Lyssnen länge, förr'n I vågen blanda

Edra toner med hans sång,
Der i Svenska ljud med Grekisk anda
Känslan går en så harmonisk gång,

Der med sanningsklara strålar
Skönheten så ren, så ljuf sig målar,

Som i Elyseens flod
Hennes bild för Platos ande stod.

Höga skugga! re'n dit upp försvunnen,
Ser du henne der i himmelsk dag:

Ser en urbild, här ej funnen,
Till din dröm om skönhet och behag:

Af hvars återsken i dina sånger,
 Under plågans öfvervigt,
 Vi oss trösta: fruktan, qual och ånger
 Tjusas bort af en oskyldig dikt.

Denna verld, ej sedd med sinnen,
 O hvem skapte den? Männ' dunkla minnen
 Från en forden ande-sfer
 Väcka snillet ur sin dvala här?

Dessa ensamhetens tysta tårar,
 Denna köld för allt det gyllne grand,
 Hvilket mängdens ögon dårar,
 Då det fjerran ses i lyckans hand;
 Denna trängtan, evigt lyft på vingar

Åt en högre salighet;
 Detta själens qual, som stoftet tvingar
 I dess flygt åt sin fullkomlighet;

Detta hopp att en gång hinna
 Systersjäl en af en älskarinna,
 I ett landtligt paradis
 Sedd så ädelt skön, så menlöst vis:

Detta allt i lifvets morgondager
 Dig, o Creutz, en hemlig tjusning gaf.

Förr'n dig vinkat ärans lager,
 Var du skald, och viste ej deraf.
 Än med Maro irrande kring heden,

Njöt du fordna ålderns bild;
 Än försvann i ett Miltoniskt Eden,
 Ofvan skyn från jordens söner skild;

Tills du steg fullkomnad neder
Och blef landets, och blef menskors heder;

Och förvarade ditt namn,
Yngling! i odödlighetens famn.

Men ej nöjd att med ditt snille tjusa,
Ville du ock gagna med din dygd:

Och du lifgaf med din ljusa,
Med din varma själ din hela bygd.

Se'n din morgon helgats åt Behagen,

Konsterna och Kärleken,
Du åt mödor offrade opp dagen,
Och var statsman och var menskovän.

Denna skönhet, hvaraf glödde
Hvarje tanke, som din ande födde,

Røjde du ej blott i sång,
Men i verk, i hela lifvets gång.

För Arkadiens sköna drömverld buren,
Du i pligtens hem dig skapte den.

I ditt snille fann naturen
I ditt hjerta menniskan en vän.

Sårad djupt af lasten och af flärden,
Och förlåtande likväl,

Du ej knotade att finna verlden
Olik bilden i din rena själ.

Oskulden af ungdomsvåren
Du förente med det ljus af åren,

Som förstör, till menskans blygd,
Mången dröm om sällhet och om dygd.

Fridens härld, sänd af fosterlandet,
Du försvann till söderns milda zon,

Der din vishet höll upp bandet
Mellan Vasars och Bourboners thron.
Brinnande att nya syner röna,

Du af tusen föremål
Valde ut det sanna och det sköna
Åt ditt land till nyttigt ändamål.

Snille's ande fann ett tempel
I ditt hus; och konsterna sin stämpel
Räckte åt din säkra hand,
Nordens son, i sjelfva smakens land.

Politikens mörka min ej skrämde
Gratierna från sin älsklings spår:

De ännu hans lyra stämde,
Och med myrten kransade hans hår.
Dock de sörjde: staten hade vunnit

Undan dem hans snilles skatt.
Hvilka sköna skapelser försvunnit
Med hans hufvud ner i grafvens natt!

Så i bubblan, då hon hinner
Glimrande åt skyn, der hon försvinner,
Osedd spelt med skiftad färg
Mången bild af lunder och af berg.

Fosterlandet, freden, menskligheten
Främst för allt du satte, ädle man!

För din själ odödligheten
Var ett straff, om dygd ej henne vann.

Fosterlandet, att dess väl bevaka,
 Du förlät med lydig flykt:
 Och med glädje i dess famn tillbaka
 Flög: från Seinens sköna stränder ryckt
 Från ett folk, hvars tjusta sinne
 Ser dig än i ett så älskvärdt minne,
 Vid dess thron med vördnad hörd,
 Med triumf ibland dess snillen förd.
 Der Le Kain i scener, romerskt höga,
 Tjuste dig med fruktan och med hopp;
 Eller Buffon för ditt öga
 Lät naturens stora riken opp;
 Eller samtal slöto för dig dagen,
 Såsom i Aspasia's hus,
 Då hvart ämne, utsökt af behagen,
 Rördes i sin flykt af snillet's ljus:
 Hade vänskap, tid och vana
 Re'n ett annat hem dig hunnit dana,
 Sverges son! men intet band
 Skiljt din själ vid dina fäders land.
 I din flykt, hvem bringar dig att stanna?
 Hvilken vis, så rik på muntra år!
 Hvarje skrynka på hans panna
 Talar sanning mellan silfverhår!
 Ädel står den borgerlige mannen,
 I så romerskt enkel dräkt,
 Bland de stora. Lasten, som tyrannen,
 Såg ej denna uppsyn oförskräckt.

Det är Franklin. Stum ser flärden
Denna rena dygd från andra verlden.

Creutz! han räcker dig sin hand,
Sämjans tolk ifrån de frias land.

Glad, med denna helsning, länge saknad
Ifrån Vinland, Sverges fordna vän,

Kom du hem; och liksom vaknad
Ur en bildrik dröm, dig fann igen
Bland de berg, de skogar och de sjöar,

Der du först din känsla rönt;
Och ännu med sina tusen öar
Fann du Sverge så romantiskt skönt.

Tjust bland Mälarns tysta lunder,
Åt din hvilas lyckligt gömda stunder

Reste du ett landtligt tjell,
Der med vänner och naturen säll.

Öfver rangen höjde sig ditt snille,
Öfver ståten höjde sig din dygd.

Men dock en gång lyckan ville
Se förtjenstens öde utan blygd:
Och hon lyfte dig, att närmst vid thronen

Stå dess prydnad och dess stöd:
Der din ena hand du åt nationen,
Och den andra åt monarken bød.

Sanning talte du för makten,
Såg blott skal i högheten och praktén,

Och med enfald från din höjd
Smalog ner åt hvar oskyldig fröjd.

Mången ny förtjenst och sällsynt gåfva
Af din örnblick ses i dalens skygd:

Och ett tidehvarf sig lofva,
Renadt genom smak, som genom dygd.

Alla prydnader af konsten sprida

Öfver Sverges bygd sin glans.

Gustaf på dess thron, Creutz vid dess sida

Sjelfve fläta vitterhetens krans.

Öfver Svenska språkets tempel

Sväfva deras lysande exempel,

Hviskande med himmelsk röst

Än i talarns, än i skaldens bröst.

Men ett sällsamt lof bland snillets söner,

Tjusta lätt af sköna villors sken,

Creutz, din vandels ära kröner,

Såsom ljuset glänsande och ren.

Snille blott i fantasiens rike,

Du en vis i staten var:

Gjorde ej ett medel af din like

För en bragd romantiskt underbar;

Köpte icke glans för nytta,

Sökte ej med maktens spira flytta

Till din bygd i polens land

Drömda bilder från Atlantens strand.

Att välsignas ock i nödens hydda,

Ej att lysa blott i minnets sång,

Var ditt mål. — Men hastigt flydda

Höljdes spåren af din visa gång. —

Lyfte du med konst, natur och lycka

Denna stam af sällsynt dygd,

O Försyn! att i dess mognad rycka

Från dess land dess frukter och dess skygd?

Ack han föll: och vidt kring jorden

Klagades hans fall; och stum från norden

Flög den Genius, som dit

Vinkat konster, vinkat dygd och flit.

Fåfängt vid hans röst från fordna verlden

Smaken kom, ej konstlad eller vild;

Prakten, vällusten och flärden

Resa på dess thron en sminkad bild.

Gråt, natur! och du, hans tvillingstjerna,

Ensam lemnad i din gång!

Göm dig mulen: knappt en landtlig tärna

Nämner mer hans oskuldsfulla sång.

Men en dag, då stormen hviner

Kring Europas mossiga ruiner,

Stån I öfver fjellens topp,

Utan nedgång, evigt klara opp.

BILDER

AF

NATUREN OCH MENNISKOLIFVET,

I SYNNERHET DET HUSLIGA OCH LANDTLIGA.

BILDER

AF

NATUREN OCH MÄNNISKOLIVET,

I STYRKERNE DET HUSLIGA OCH LÆNDTILGA.

LIFVETS STUNDER.

Sorglösa oskuld! leende vaknar du,
 Och ser åt himmeln, ser med så hjertlig fröjd
 På morgonrodnan. Barn! så lycklig
 Gör dig ännu blott minutens skimmer.

Re'n ljusnar verlden: hasta att se dig om,
 Eldfulle Yngling. Fjerran förtjusa dig
 Än nymphers lek i myrtendalen,
 Än på en brant ett bestråladt tempel.

Säll du, som tidigt sådde ditt fält, och nu
 Din middag kröner, Man! med de stammars frukt,
 Du sjelf planterat: medan dåren
 Fastande klappar på lyckans portar.

Ack! tung och mörk är vägen i skymningen
 Hem öfver heden. Spöken och röfvare
 Oroa Gubbens matta öga,
 Innan det sluts i den långa natten.

Sitt på din tröskel trygg och förnöj dig än
 Åt aftonrodnan. Mulnar ock himmeln: se,

En stjerna tindrar undan molnet,
Medan du öppnar din port åt vandrarn.

Bryt med den trötte vänligt ditt aftonbröd:
Släck se'n i tysthet lampan, och sof i frid,
Till dess en morgon utan afton
Väcker dig ny till en evig ungdom.

MODREN OCH SONEN.

Derute syns ej morgonrodnan än;
Här på hans kinder glöder den.
Hur sött han sofver! — Tyst! han drömmer.
Hvad är den englasyn, han ser?
I honom sjelf en engel ler. —
Också hans sparf ännu sin flöjt med vingen gömmer.
Så sofven då i ro, I två
Oskyldige och små.
Jag näns er ingendera störa.

Med själf full blick, med vaksamt öra,
Melida satt så tyst vid sonens hufvudgård:
Hans andedrag hon ville höra.
Så står ett sändebud ifrån en högre verld,
I väntan att dit upp en döende få föra,
Med vingen öfver honom sträckt,
Orörlig, tills han ser hans lampas sista fläkt.

Re'n fågeln rör sig med ett qvitter,
 Som säger: det blir dag. Med drillar och med hopp,
 Nu opp, nu ner, nu åter opp,
 Han äflas i sin bur. I sömnen spritter
 Hans vän, och lyss,
 Men slumrar in igen. Med återhållen kyss
 Melida står ännu, och blott med blicken smeker
 Den oskuld, det behag, som kring hans läppar leker,
 Och kring hans slutna ögonlock.
 Af den allena väcks han dock;
 Och som en främling här, från himmeln kommen neder,
 Han rundt om sig förundrad ser:
 Tills modren sina armar breder
 Och i sin famn en himmel honom ger.
 På blommorna i fönstret strålar
 Den tända morgonglöden re'n.
 Der står hon med sitt barn, förklarad, i dess sken.
 Blott Raphael den taflan målar;
 Den skönaste som jorden har,
 Som himlen sjelf från jorden lånar.
 Från Bethlehem åt skyn en Engel henne bar,
 Der hon all ljusets här, all verdens krets förvånar.
 Af modrens andakt rörd, vid hennes tystnad stum,
 Ser gossen än åt skyn på strömmen, som der flyter
 I purpurvågor, och med gyllne skum
 Emellan berg af moln sig bryter;
 Än på sin moders blick, som står
 Inför den Högstes thron och tillber med en tår.

Den spåde sjelf en tår af menlös fromhet gjuter,
 I det hans hufvud tätt till hennes famn sig sluter:
 Då moderligt hon rör hans pannas lena hår.

«Säg, mamma, är det Gud, som står der och upplåter
 Sin himmels gyllne port, och ser så huldt hit ner?» —
 «Ja, det är han, min son, hans kärlek, som så ler
 Åt sina barn, i det han åter
 Välsignadt skön sin dag oss ger.
 Hans barn är du också. O! låt med blommans anda
 Och fågelns morgonsång ditt hjertas suck sig blanda.»

Nu öfver skogens bryn en gyllne båge syns;
 Och medan mer och mer den rundar sig och stiger,
 Allt i högtidlig väntan tiger.

Men snart af lundens chor en symfoni begyns:
 Hon står der, i det blåa, rena,
 Och blickar öfver skapelsen,
 Hon, af hvars ögonkast allena
 Naturen lefver, ny igen.

«En gång ur dödens natt», utropade Melida,
 «Framstrålar för mig så ditt anlete, o Gud!
 Hvad känner då min själ? Med hvilka högtidsljud
 Tillber hon i det ljus, som dina blickar sprida?»

Vid dessa ord försvann den sköna syn,
 Bakom en förlåt gömd, som öfver himlens bryn
 Sig bredde, väfd af elfvens imma.
 «Dock se, den regnar ner», Melida ropar glad;

«Se perlan på de gröna blad.
 Ja, bakom dimman sjelf jag skönjer re'n en strimma,
 Som skall en härlig dag oss ge.
 Natur! hvad du är skön i det du låter se,
 Än mera skön i det du höljer!
 Hvi längtar jag att se i dagen vecklas opp
 Den ros, i denna knopp,
 Den yngling och den man, i detta barn sig döljer?»

Nu strålar solen fram, och himmelen är ren.
 Melida med sin son går ut i dagens sken,
 Och säger: «Se, mitt barn, hur det i gräset skiner
 Af tusen perlor och rubiner:
 Hvem glänser ur dem hvar och en?
 Densamma, som der ofvan tågar,
 Att sprida ljus och fröjd kring hela världens krets.
 Hon, som förgyller bergets spets,
 Och gör att sjelfva hafvet lågar,
 Hon vill ock minsta gräs sin gyllne stråle ge,
 Och glädes att sin afbild se
 I droppen, som på löfvet skälfter,
 Och ner i blommans kalk sig hvälfter.
 Min son! du sjelf för Gud en sådan perla är.
 Han strålar öfver dig och vill din själ förklara.
 Han vill, att du hans bild i troget hjerta bär.
 O! att till lifvets qväll du kunde den bevara!»

Nu läste de i skygd af träden vid det tjell,
 Der hon, från lyckans höjd nedstigen, fann sig säll;
 Säll, fastän sorgen satt med henne der allena,

Och tyst ur fönstret såg den gröna tempelgård,
 Som hennes makes stoft emottog i sin vård.
 Tills den (så hoppas hon) skall begges stoft förena,
 För sonen blott hon lefver än,
 Och honom lär, att i naturen finna
 Ej blott en matmor, men en vän,
 Och en så vis och huld som vacker lärarinna.

Från vår till vår, från dag till dag,
 Densamma, och ändå med alltid nytt behag,
 Naturen deras sinnen rörde.
 I sonens själ, som källan ren,
 Hon af dess skönhet såg allt mer ett återsken;
 Och han dess kärleksröst ur modrens hjerta hörde.
 Allt hvad i dällden lyste grönt,
 I vattnet och i molnen skönt,
 Allt var för henne blott en genomskinlig slöja
 Af den gudomlighet, som stod för hennes själ
 Så fjerran, och så när likväl.
 Och han, af henne lärd att sina blickar höjatta
 Från ängens blommor upp till stjernorna i skyn,
 I beggedera såg med en förklarad syn
 Bokstäfver skrifna af Guds finger.

Nu hela skapelsen för honom blef en sång,
 Der allt är bild och klang och tanke på en gång.
 I floden, som ur klippan springer
 Och, lugnad, i sitt djup en himmel låter se;
 I aftonsolens leende,
 Som efter dagens storm går fram ur mörka skyar;

I den begrafna säd, som grön
 Står upp vid lärkans sång och åkermannens bön;
 I dagens blick, som skapelsen förnyar;
 I vårens krans, som jorden klär till brud;
 I blommans tår, som ler åt ljusets källa;
 I fågelns flygt till stränder mera sälla,
 I allt, i masken sjelf, som far med vingad skrud,
 Den frälsta Psyches förebud,
 Han ser en sinnrik dikt, en poesi — af Gud.

MODREN VID VAGGAN.

Vyss! vyss!

Mamma sjunger och barnet lyss.

Vyss! vyss!

Perlan ligger i blommans barm,

Barnet hvilar på mammas arm.

Akta, lilla ärla,

Spill ej blommans perla.

Stilla, katt, och tyst, du hund:

Barnet sofva vill en stund.

Vyss! vyss!

Barnet tystnar vid mammas kyss.

Vyss! vyss!

Blomman sluter sin knopp igen:

Barnet gör så med ögonen.

Tittar skälmen åter?

Snäll, som dock ej gråter!

Liten vill i vaggan ner:

Mamma der på honom ser.

Vyss! vyss!

Mamma sjunger och barnet lyss.

Vyss! vyss!

Fågeln ligger så trygg i bo:

Liten får i sin vagga ro,

Bryr sig ej om Påfven,

Eller Kejsarhofven.

Under mammas hand och sång,

Går hans verld sin tysta gång.

Vyss! vyss!

Sakta! — barnet har somnat nyss.

Vyss! vyss!

Ack! hvad soffer der, än i knopp?

Blinda lustar, bedragna hopp!

Göms en mask der redan,

Som der herrskar sedan,

Fläckar blomman, frukten stör,

Sorg af all min glädje gör!

Vyss! vyss!

Barnet soffer och mamma lyss.

Vyss! vyss!

Ingen skall dig förderfva här:

Modershjertat är dig så när.

Snart får fågeln vingar,
 Fjerran från mig svingar.
 Vet jag, hvart han flyger ut,
 Hvar han hamna skall till slut?

Vyss! vyss!
 Sof, och vakna vid mammas kyss.
 Vyss! vyss!

Sorglös sofve din oskuld än:
 Modersögat är öfver den.

En gång, när du vaknar
 Och dess omsorg saknar,
 Blicka då med tro och hopp
 Mot ett Fadersöga opp!

DEN ARMA MODREN.

Sof, min söta gosse, sof,
 Ingen fluga skall dig störa,
 Ingen råtta skall få lof
 Minsta grand på golfvet röra.

Sof! din mamma sitter här:
 Hon för barnet sitt skall vaka;
 Medan pappa borta är
 Från sitt barn och från sin maka.

Pappa går ifrån oss så;
 Går, och lemnar oss att gråta.
 Gråt ej, söta barn, ändå:
 Vi åt Gud oss öfverlåta.

Dig din mor ej öfverger,
 Om hon dödde än af hunger.
 Gråt ej, bästa gosse! mer;
 Hör din mamma, hur hon sjunger.
 Mamma sjunger för sitt barn:
 Hvarför skall då barnet klaga?
 Mamma nystar på sitt garn,
 Och skall kläder åt dig laga.

Om ej barnet ger sig ro,
 Mamma från sin gerning hindras.
 Hvar ska' då vi arma bo?
 Hur skall då vår hunger lindras?

Sof min gosse! låt mig se,
 Hur du ligger söt och drömmar.
 Ser jag dig i sömnen le,
 Alla sorger jag förglömmar.

Sof, min söta gosse! sof,
 Ingen fluga skall dig störa,
 Ingen rätta skall få lof,
 Minsta grand på golvet röra.

AMMVISA.

Jag sjunger för min lilla:
Om han är tyst och stilla.

Så kommer en guldvagn ur fönstret hit in,
Der sitter en gosse med vingar så nätta,
Och nickar och säger, att vagnen är din,
Med fyra små fjärlar, så granna och lätta!

Jag sjunger för min lilla:
Om han är tyst och stilla.

Med dem får du åka i skyn till den ön,
Der guldäpplen växa, dem papgojor vakta.
Men se inte opp, då du far öfver sjön.
Låts sofva: så går det så vackert och sakta.

Nu sofver ju min lilla
Och allt är tyst och stilla.

VAGGVISA AF EN ÖFVERGIFVEN.

Sof, mitt barn: jag vakar

Båd' för mig och dig.

Njut den ro, som jag försakar,

Medan stormen ökar sig,

Och allt mera skakar

Kojan öfver mig.

Arma barn! var stilla,

Gråt ej som din mor.

Du är utan skuld, du lilla,

Vet ej, hur vår nöd är stor,

Hur han gjorde illa,

Som ifrån oss for.

En gång tör du fråga:

Mamma, hvar är Far?

På min kind i blodröd låga

Får du läsa då mitt svar.

Hvad den har för plåga,

Som att rodna har!

Fast din mamma gråter,

Då på dig hon ser,

Gråt ej du: ack! Gud förlåter

Den som ej vill synda mer.

Sof, du oskuld, åter:

Gud sin nåd oss ger.

Verlden, som mig dömmar,

Glömmar jag för dig.

När du sofver sött, och drömmar,

Hur små englar roa sig;

Sjelf en engel, gömmer

Du min sorg för mig.

EMMA TILL SIN MAMMA.

Söta mamma! näns du gå

Från din Emma åter?

Stackars Emma i en vrå

Sitter se'n och gråter.

Jenny har sin docka kvar,

Lilla Beth sin amma:

Emmas enda nöje var

Alltid hennes mamma.

Söta mamma! far ändå:

Du får nog bli hemma.

Liten ro åt dig också

Unna bör din Emma.

Sörj ej, mamma, fast du ser

Emmas tårar trilla.

Blott en kyss, och Emma ler

Nöjd och tyst och stilla.

Blott en liten stund ännu

Hon i fönstret gråter,

Sjunger se'n för Beth: «Rättnu

Kommer mamma åter.»

Och med Jenny leker glad
 Blindbock eller gömma,
 Tills vi somna i en rad,
 Och om mamma drömma.

Men när dagen börjar gry
 Med sin röda flamma,
 Gå vi alla tre och bry
 Uppå sängen mamma.

NYÅRSKRANSEN.

(Till en Mor af dess barn.)

Jag såg en syn,
 Jag såg det nya året,
 Som kom i skyn
 Med silfverrim i håret.
 Vänta, mitt barn, se på mig dock,
 Skrek han, och nöp mig i kinden.
 Droppande syntes nu hans lock
 Flyga, med blommor, för vinden.

Jag sprang i dans
 Vid deras ljufva ånga,
 Att till en krans,
 En moders krans, dem fånga.

Ack! i en drifva stjelpt, jag tog
 Flingor för blommor i händren.
 Snögubben såg på mig och log,
 Viste de gnisslande tändren.

Den spilldes så,
 Min nyårskrans, derute.
 Dock se, ändå
 En krans om dig vi slute.
 Sjelfva deri oss, knopp vid knopp,
 Knyta vi, alla dig kära.
 Blickande mot din ömhet opp,
 Blicken af den vi begära.
 Du ser förnöjd
 I kransen ingen fela.
 Ditt hjertas fröjd
 Vi alla lika dela.
 Blommor af dig, i oss din vår
 Mångdubbel ler åt dig åter,
 Ler med den himmelskt ljufva tår,
 Glädjen hos kärleken gräter.

GOSSEN.

«Se, mamma! hur det brinner der
Så många ljus på himmeln!
Men är det sanning, att det är
Hvar afton Jul i himmeln?»

Der sitter salig syster nu
Och leker med Guds englar;
Dit kommer också jag ännu,
Och vi bli sjelfva englar.»

Så talte Clas, en liten en
Och såg på himlens stjernor,
Men glömde alla englar se'n,
I dans med jordens tärnor.

MODERSVÅRDEN.

Sof du i frid!

Jag skall din lampa släcka,

Och dig i tid

Till boken åter väcka.

Snart efter lyckan skall du gå,

Aldrig den flyktiga hitta.

Mor vid din säng ej sitter då,

Sorgen och harmen der sitta.

Sof sött, min vän!

Kanske du får ej mera

Den ro igen,

Du nu ej vet värdera.

Dock du skall sofva än mer sött

Efter en seger för dygden:

Ännu med gråhår, då du trött

Hvilar från mödor för bygden.

DE MODERLÖSA.

DEN YNGSTA.

Mamma sofver.

NÄST DEN YNGSTA.

Tyst! gå sakta du:

Mamma bör få ro, som mår så illa.

DEN YNGSTA.

Mamma sofver ju så länge nu,

Hela da'n hon såg ej på sin lilla.

DEN ÄLDSTA.

Aldrig, aldrig ser hon på oss mer:

Hon bärs bort i jorden.

NÄST DEN ÄLDSTA.

Nej, en stjerna

Far hon upp till himmeln, och hon ser

Derifrån ännu på oss så gerna.

NÄST DEN YNGSTA.

Hvem blir nu vår mamma?

NÄST DEN ÄLDSTA.

Det vet jag:

Pappa blir det.

DEN ÄLDSTA.

Hur kan han bli mamma?

NÄST DEN ÄLDSTA.

Jo, han kan: det såg jag re'n i dag.
Han kan hålla af oss så som mamma.

DEN ÄLDSTA.

Höll han icke alltid af oss så?

NÄST DEN ÄLDSTA.

Men han satt och skref och läste bara;
Sällan kom han ut till sina små.
Och nu vill han ständigt med oss vara,
Lyfter oss i knä, och på oss ser,
Just som mamma förr. Och tårar strömma
Ur hans begge ögon, då han ber
Oss ej nånsin mammas lärdom glömma.
Du, som mins så väl, påminn mig den.

DEN ÄLDSTA.

Aldrig, aldrig glömmmer jag de orden:
«Mina barn, jag syns ej mer på jorden;
Men jag blir hos er i hjertat än.
Om I der en hemlig varning kännen
Mot det onda af en osedd vän,
O! så tänken: mamma är den vännen.»

MORMODREN.

Söner, döttrar, stora
 Från den gamla gå.
 Må hon dem förlora:
 Hon har qvar de små.
 Se uppå den sälla,
 Då de i sin ring
 Mormors länstol ställa,
 Dansa se'n omkring.

Är det elfvor eller
 Englar, som jag ser?
 Frågar hon och fäller
 Ögats perlor ner.
 Elfvor! om de nätta
 Varelserna nu
 Börjar hon berätta,
 Och om deras Fru.

Hur hon går ur klara
 Silfverdroppens bad,
 Att med fjärlar fara
 På ett rosenblad;
 Och af Kungen mötes,
 Då af bin i ring

I trumpeter stötes,
Sjungs: God save the King.

Hur han sitter mäktig
På sin mandelthron:
Hur hon lyser präktig,
Guldsmidd allt till skon;
Hur omkring dem hela
Riket lyckligt är:
Dansa blott och spela
Gör allt folket der.

Ensam med de späda,
Jollrar mormor så.
Barndomsminnen gläda
Henne sjelf också.
Men på länstolskarmen
Hennes hufvud, trött,
Sjunker ner mot armen,
Och hon somnar sött.

Stilla! tyst! så vinka
Åt hvarann de små,
Våga knappast blinka,
Smyga sig på tå.
Men hon vaknar åter,
Och åt himlen ser.
Himlen sig upplåter,
Englar stiga ner.

«Komne, att mig båda
 Till en bättre verld,
 Jag på er vill skåda
 Vid min hädanfärd.»
 Åter ner hon dignar,
 På de kära ser,
 Sakta dem välsignar
 Och ej rör sig mer.

DE SMÅ.

Vet, söta pappa, då jag for
 I jons så snällt till ottesången,
 Och lyste med mitt hvita flor,
 Som en prinsessa, första gången —
 Det floret, som den bocken bar
 Åt mig till jul, och ville stånga,
 Och jag skrek till, och tänk! det var
 Bror Wills med horn så långa, långa!
 Det floret, hvad det klädde mig
 Med lilla rosenröda tröjan!
 Och mormor sad': Gud signe dig!
 Du är så vacker med den slöjan,
 Som Magdalena, der hon står

Inunder Christi kors och gråter —
 Och vid det ordet föll en tår
 På mormors stora bibel åter.

Och pappa slog mig med sin vant,
 Och sad', jag var en liten näbba;
 Och Stella såg så obekant
 Uppå mig och begynte bjebbba;
 Och pappa lyfte sjelf mig opp
 I breda släden bredvid mamma;
 Och klatsch! for Brunte med ett hopp
 Ut genom porten i det samma.

Jeannette! se intet på dig så;
 Sitt rak — 'sad' söta mor i racken,
 Och när jag lyfte hufv'et då:
 Putsveck! var hufvan öfver backen,
 Och flög i vädret upp och ner,
 Just som vår stora hvita dufva;
 Och aldrig tänkte jag att mer
 Få se min enda gränna hufva.

Men ett tu tre! kom en så nätt,
 Så vacker gosse — och i blinken,
 Fast ingen bad, for han så lätt,
 Som Wilhelms snurra, öfver brinken,
 Och fick så qvickt i bandet fast,
 Som mormors stygga katt i vingen
 På svalan, då hon skrek så hvasst:
 Jo pytt! jo pytt! och flög ikring'en.

Der satt vi flata i vår rack,
 Just som två bilder, midt på vägen;
 Och intet sad' jag en gång tack:
 Vet pappa! jag var så förlägen.
 Men han var just som min kusin,
 Så egen, och tog af sig hatten,
 Och sad' med en så hurtig min:
 Nog flög hon bra; men jag fick fatt'en.

Och se'n i kyrkan, bäst jag satt
 Och såg ett hål på nya floret,
 Och sad' åt mamma: tänk! hvad spratt! —
 Så står han midt för oss i choret.
 Och hade pappa sett hans hår!
 Så långt det hängde, som en kapp;
 Och brunt som kaffe, när jag slår
 Helt litet grädda i för pappa.

Och vit och röd, som mjölk och bär,
 Han stod der, splitterbar i barmen;
 Och rocken var som himmeln der,
 Och hatten låg så nätt på armen.
 Tänk! att jag än i all min dar
 Sett ingen så'n! — jo tyst! — min amma
 Beskref Guds englar; och det var
 I drömmen en — ja, just densamma.

Men hör nu pappa! — bäst jag ser,
 Så brinner jag så röd i synen;
 Och dosan far i bänken ner

Pladask! med alla sockergrynen.
 Och han i choret såg sig om
 Med sina stora, sköna ögon.
 Jag vet nu intet hvad det kom
 Ifrån de sköna, bruna ögon.
 Det var så godt, det var så ömt!
 Jag hade lust att ta'n i fam'en,
 Det var, som om jag hade drömt,
 När presten i en hast sad' Amen.
 Hvar är min handske? sad' jag då.
 Du har ju honom på dig, flicka!
 Sad' mamma, och jag skämdes så;
 För han gick just förbi och nicka'.
 Och se'n, när jag kom hem, och låg
 I fönstret, gick han åtta gånger
 På gatan af och an och såg
 Hit opp, och helsa' alla gånger.
 Det ringer! tyst! hvar är mitt flor?
 Vi ska' väl, mamma, dit vi ärna?
 Vet, pappa, att jag aldrig for
 I någon aftonsång så gerna.

NANNAS TÅRAR.

Ljus och mörker, ve och väl

Vexla på vår bana.

Tidigt de min Nannas själ,

Som en blomma, dana.

När det mörknar, när det gryr,

Dagg från himlen stänker.

När hon kommer, när hon flyr

Glädjen tårar skänker;

Och de sköna lifva opp

Nannas dygd, som blommans knopp.

FJÄRILN.

Barn af våren och naturen,
Fjäriln, utan gift och tagg,
Fladdrar, af sefren buren,
Speglar sig i blommans dagg.

«Ha! jag knep dig dock den gången,»
Ropar Anton, röd och varm;
Och på hatten fäster fången
Med en nål ur Heddass barm.

«Ser du? Guld och purpur bara!
Ser du, syster?»

«Ja, jag ser.

Gossar, gossar, i hvad fara
Menlös fågring är för er!»

FAVORITEN ELLER MANNENS ART.

Vet tant! deruppe i min bur —
 Kas, katt! hvad står du här på lur? —
 Der är en liten: den har tunga —
 Tant skulle höra henne sjunga!

Hvad tycks? I går satt här Sophie
 Och sjöng. Hon efter stämde i
 Med samma ton. — Det kunde röra
 En sten, så tog det själ och öra.

Och hon förstår min minsta vink.
 Allt hvad jag vill sker i en blink.
 En sådan vän har knappast kungen.
 Tant skulle se den snälla ungen!

Från topp till tå är hon så nätt,
 Och som en eld så qvick och lätt.
 När får hon nå'nsin nya kläder?
 Dock som en spegel är hvar fjäder.

Och blott jag nämner hennes namn,
 Är hon, som pilen, i min famn,
 Och bröd från mina läppar hackar,
 Och sjunger se'n så sött och tackar.

Vet tant, hon lefver blott för mig.
 När jag är god, hon fägnar sig,
 När jag är ond, hon dufven sitter
 Och klagar med ett sorgligt qvitter.

Hon rymde väl till skogs en gång,
 Och sjöng der glad en frihetssång;
 Men hon lät narra sig tillbaka:
 Nu skall jag nog min vän bevaka.

O ve! smög inte katten dit?
 Min lilla, sköna favorit!
 Blott dunet ryker efter henne!
 Men du, din best! men du det känne!

«Slå honom ej», föll tanten in:

«Hans kärlek dylik var, som din.»
 Till hvem? — «Till fågeln.» — Hur? — Förklara!
 Tror tant, jag ätit opp den rara?

«Det tror jag ej, att du, som man,

Uppäter den, ditt tycke vann:

Ty leds du vid din älskarinna,

Så blir hon dig en tjänarinna.»

FOSTERBARNET ELLER QVINNANS ART.

«Du på en landsväg här allena?

Hur kan du, rena,
Ha trefnad i dess grus och dam?

Tror du, att vandrarns steg förskona
Din stjernekrone?

Tänk! om ett hjul här ginge fram.

Kom i min vård.» Så Hildur sade,

Och blomman lade
Med rot och klimp i varsam hand.

Hur glad hon sprang, den skuldfritt lätta,

Att henne sätta
I rundeln af sitt blomsterland.

Se, hur hon der på lilla kullen

Sjelf bäddar mullen,

Ej om de hvita fingrar rädd;

Blott mån, att väl sin planta akta.

Så lägger sakta

En mor sitt barn ur famn i bädd.

Nu kannan stjelps, och silfret droppar

Från blad och knoppar.

Så står en mor vid gossens bad

Och ler, då han der snöhvít blänker,

Omkring sig stänker

På mamma sjelf, och jollrar glad.

Kan Hildur blomman glömma sedan?

Nej, hon är redan

För' dagen der, och efter den.

Sjelf fosterbarn, hon ser med fägnad

Dess oskuld hägnad,

Och mins sin egen fara än.

Ty af sin fader öfvergifven,

Af nöden drifven

Hon gråtande på vägen gick,

Lik blomman, lycklig att der finna

En skyddarinna,

Hvars kärlek, som dess vård, hon fick.

Se henne från den gamla fromma

Gå till sin blomma,

Med tåren i sitt öga än!

Der dotterligen ömt det strålar;

Här bilden målar

Af moderliga ömheten.

Och blomman liksom ögon äger,

Och röst, som säger:

Också i mig en själ är gömd.

Med tårar på sin vän hon blickar,

Och tacksam skickar
Sin vällukt upp, ur hjertat tömd.

Och se, vid Hildur sig fördöljer

Och henne följer,

Som Hebe skön, en himmelsk hamn,

Som än, då gråhår henne kröna,

Skall dem försköna:

Och *qvinlig huldhet* är dess namn.

TILL DE HEMMAVARANDE.

Lyckliga ni systrar! som i skygden

Af er faders hydda sitten än

Och, som dygdens gratier kring dygden,

Dansen kring en mor, som är er vän.

Och de små emellan er i ringen

Som cheruber svänga sig omkring:

Och på hela jorden dansar ingen

Gladare, oskyldigare ring.

Arme jag! som måste långt i verlden

Långt från egna efter lyckan gå:

Hvad jag gläds, då jag får, undan flärden,

Med ett bref mig smyga i en vrå;

Med ett bref från er: der jag kan spegla
 Edra hjertan i hvar enda rad;
 Der de späda bödo er försegla
 Hvar sin kyss inom det kära blad;
 Der af Henne, som för oss blott känner
 Lifvets sorg och glädje, ej för sig,
 Jag välsignas: och der barndomsvänner
 Och den gamle tjenarn helsa mig.

Hvad jag njuter då! och mins med tårar
 Hur vi sammanstämde, alla vi.
 Ack! hvad här mig fägnar eller sårar,
 Ingen delar, ingen såsom I.

Drömma återstår mig. Vid min lyra
 Drömmer jag mig hem: och ser i vrån,
 Hur I stannen midt i lekens yra,
 Saknen mig — och bort att gråta gån.

Mången blomma på vår syskonstängel
 Knoppats ut, se'n jag blef ryckt från er:
 «Mamma», frågar der en liten engel,
 «Hvar är då den bror, som ingen ser?»

«Jo, jag mins, hur långt, långt bakom kullen
 Han for ner, och aldrig kom igen.»
 Svarar du, som grät med mig i tullen
 Och sprang efter mig till grinden än.

Du som sade (aldrig ur mitt minne
 Går det ordet), då du såg ditt bref
 Läggas in: «o låg jag sjelf derinne,
 Och hos bror hans hjälp och lärning blef!»

Goda hjertan! detta är vårt öde:
 Som små fåglar spridas vi omkring:
 Men vi råkas väl ibland de döde:
 Der skall ingen saknas i vår ring.

Snart törhända, så det vill mig ana,
 Far jag längre, längre bort från er.
 O! ännu jag sluta kan min bana
 Utan skräck, förr'n jag förvillas mer.

Gråten då ej länge, o! du Ömma,
 Som så öppet lider för hvar vän,
 Och du Glada, som din sorg kan gömma,
 Och du Goda, som kan bära den;

Våren hastar: gån till dansen åter!
 Och du jollrare, som rörs att se
 Huru syskonen, hur mamma gråter,
 Narra dem att midt i sorgen le!

Dock ibland, när i en höstlig timma,
 Vid min rönn I sätten er och sen
 Aftonstjernan på det fönster glimma;
 Der jag ofta tyst besåg dess sken;

Knäpp då, Goda! sorgligt på din zittra;
 Ömma! sjung af dina qvädens tal
 Någon hjertlig sång; och sakta qvittra
 Efter dem, du nordens näktergal:

Du som anar om dens nöd som lider,
 Med din ljufva klagan: du som satt
 På vår flaggstångs spets i långa tider,
 Och sjöng bort för mig så mången natt.

Lyssnen se'n: och för min hamm ej rädens,
 Som i vinden susar er förbi. —
 Gån i frid: och sofven sött och glädens
 Att jag somnat leende som I. I.

MIN LILLI.

1799.

Semira syns: och alla häpna stå;
 Den ögon har, kan ej sin synlust mätta,
 Man trängs i ring, man reser sig på tå,
 Och kämnarn finner ej ett drag att rätta.
 En genomskinlig Rubens-färg i hyn!
 En grekisk teckning i det minsta finger!
 O säg, min Lilli, säg! vid denna syn,
 Gör jag ej klokast, om jag genast springer?

Dock nej: hvad är skönheten? endast en bild;
 Och bilder gör skalden, gör målaren hundra.
 Du ger mig en själ, så förståndig, som mild,
 Att älska, om ej att beundra.

Chlorinda talar: och hvart öra lyss;
 De gamlas litani om tidens dyrhet,
 De ungas träta om en fadderkyss,
 Allt tystnar plötsligt, sjelfva barnens yrhet.
 I hennes mun ett lappri får behag:
 Ibland de vittra kan hon föra ordet,
 Le vid supén med skämtets fina drag,
 Och döma Bonaparte vid middagsbordet.

Det kan ej min Lilli: hon lärde sig blott,
 Att svara med vett och sin tunga regera,
 Men ögon hon äger, som tala så godt,
 Och dygder, som säga än mera.

TILL EN UNG FLICKA.

Unga flicka! i din vår

Bind dig myrtenkransen.

Dansa medan du det får:

Snart är du ur dansen.

Innan morgonen sin kos

Smyga sig behagen;

Då en annan yngre ros

Tränger dig ur dagen.

Spegla dig, så länge än

Spegeln dig berömmar:

Denna oförställda vän

Nog en dag du glömmar.

Medan du omkring dig ser

Ynglingar i låga,

Flicka, sjung vid ditt klaver,

Skämta vid din båga.

Snart en herre återstår

Af den slaf, der smilar.

Barnet gråter, vaggan går,

Och klaveret hvilar.

Lek med diktens drömmar än,

Och dess blommor plocka.

Lek med sjelfva kärleken,

Såsom med en docka.

Snart med en förvissnad barm,

Såsom fru, du vaknar,

Vaknar till besvär och harm,

Och din krona saknar.

Rosorna i hymens bädd

Taggar ha, som sticka.

Värre dock att tvär och hädd

Gråna bort som flicka.

Medan lifvet blommar än,

Hvar minut värdera.

Dina femton år igen

Får du aldrig mera.

TILL EN YNGLING.

Gode gosse, glaset töm!

Gerna ser din flicka

Någon gång dig glad och öm

Ibland vänner dricka,

Som med hjertats sympathi,

Eldiga och unga,

Klinga glädjens harmoni,

Lifvets sötma sjunga.

Gerna vill hon i din hand

Se kristallen glindra,

Se din kind i purpurbrand,

Se ditt öga tindra,

Se din känsla, ditt behag

Lifligt sig förfina,

Och i hvarje anletsdrag

Själen genomskina.

Drick! — och lifvets väg ej mer

Går igenom heden.

Se i glaset! — och du ser

Jorden är ett Eden.

Drick! — i glaset sanningen

Plär sig naken måla.

Drick! — i glaset kärleken
Ser sin himmel stråla.

Drick! — men sällan och med mått.

Mins hvad Syrach skrifvit:
«Vin och vänskap smaka godt,
Då de gamla blifvit.»

Tänk hvad fröjd på gamla dar

Gubbens hjerta känner:

Gammalt vin har gubben qvar

Än för gamla vänner.

VARNING.

(Från Tyskan.)

En högre rodnad på din kind sig gjuter;
 Din höljda barm i nya böljor går;
 Som i en dröm, din blick sig tankfull sluter
 Och, lyft mot himmeln, glänser af en tår.
 Ditt dolda qual, den fröjd du hemligt njuter,
 Allt bådär gästen, som du hysa får.
 Din oskuld anar ej den höga Anden:
 Vet! det är Kärleken, som är förhanden.

Med bäfvan möt den gudamagt, som stiger
 In i sitt tempel, till hans tjänst beredt,
 Och i den hemlighet, han än förtiger,
 Träng ej att forska med förtidigt vett.
 Njut tyst den eld från himlen, som inviger
 Ditt rena hjerta, ack! så oförsedt.
 Men vårda den, att den ej lös må rasa.
 Ack! lifvets glädje blir så lätt dess fasa.

DEN FÖRSTA KYSSEN.

WILHELM.

Hur den skönaste bland sköna,
 Rosen, föddes, sjöng en gång
 Jag för Lilly; och min sång
 Lilly lofvade belöna,
 Mins du med hvad pris, min vän?
 Mins du, hvad du bjöd mig hoppas,
 När den första rosen knoppas?

LILLY.

Sjung den sången om igen;
 Eller hör mig sjunga den:

Allting stod som grönast,
 I sin sommarglans.
 Jorden bar, som skönast,
 Nu sin fulla krans.

Slöjan från sig ryckte
 Himmeln, mornad nyss,
 Såg sin brud och tryckte
 På dess kind en kyss.

Himmelsk kärlek glödde
 I den kyssen ner;
 Och den skönhet födde,
 Som i rosen ler.

WILHELM.

Vet du, Lilly, hvad jag kände
 Under sången? — Afund tände
 Mina egna rim hos mig,
 Då jag tänkte, hur du förde
 Dem på tungan, hur de rörde
 Dina läppar, kysste dig.
 Om ock skalden sin belöning
 Njöt i versernas försköning
 Af din mun, har älskaren
 Dock sitt pris att fordra än.
 Ser du rosorna der spricka,
 Ser du, himlen har igen
 Kysst sin brud. O sköna flicka!
 Möt ock du från himmelen
 Med din första kyss din vän.

LILLY.

När den första rosen blommar,
 Var mitt ord. En knopp, min vän,
 Är ej någon blomma än,
 Icke mer än vår är sommar.

WILHELM.

Ack! hur länge låter du
 Mig min sköna sommar bida?

Jag är rädd, den skall förlida,
 Innan den begynts ännu.
 Trast och bofink tystna redan;
 Kort är rosentiden sedan:
 Lilly, låt den börjas nu.

LILLY.

Trasten än i går jag hörde,
 Hvad hans sång mitt hjerta rörde,
 Wilhelm! — Det var redan natt.
 Dock af qvällens sköna timma
 Öfrig än, en purpurstrimma
 Nådde lunden, der han satt —

WILHELM.

Och ditt fönster, för att stanna,
 Som en gloria, kring din panna.
 Ack! du vet ej, huru skön
 Du der stod och spred en ljusning
 Öfver skuggan, kring dig grön;
 Der med darrande förtjusning
 Någon yngling gömde sig,
 För att tyst betrakta dig.
 Dock jag tror, att honom röjde
 Löfvens prassel vid hans steg,
 Och att du ditt hufvud böjde,
 För att lyss, då trasten teg,
 Till de suckar, som den gömde
 Ur sitt fulla hjerta tömde.
 Saknar du ett himmelskt band?

Himmelsblått, omkring dig knutet,
 Det en himmel har omslutit —
 Ack! det bandet från dig flutit.
 Vet du hvar? I Grefvens hand.

LILLY.

Grefvens? Det var ni, min herre,
 Ni som stod der, och hvad värre
 Stal mitt band, som blåste ner.
 Ja, känn åt, känn åt, jag ber,
 Så i samvete, som ficka.

WILHELM.

Vid mitt hjerta, goda flicka,
 Bär jag det fördoldt, se här;
 Och det blir för alltid der.
 Dock du får det, om du genast
 Ger mig kyssen. Genom den
 Öppnas för mig himmelen,
 Hvarom bandet kan allenast
 Ge en skymt åt ögonen,
 Och åt hjertat ge en aning,
 Medan tanken gör sin spaning
 I en dröm, om allt hvad der
 Skönt och ljuft och saligt är.
 Räck mig handen, och vi byta
 Band mot kyss.

LILLY.

Nej, ros mot kyss.
 Det var löftet, sad' du nyss:

Jag mitt löfte ej vill bryta.
 När i all sin skönhet står,
 Med sin glada morgontår,
 Blomman, som förklarar jorden
 För en brud åt himmelen;
 O! då gif mig, jemte den,
 Panten, att jag din är vorden.

WILHELM.
 Dyrbart är hvart ögonblick
 Af min sällhets sköna knoppning,
 Älskarn blott för en gång fick
 Dessa da'r af tjust förhoppning.
 Vet du, hvad jag gör? Jag tar
 Nu med mina ögon redan
 Från de söta läppars par
 Kyssen, som du ger mig sedan.

LILLY.
 Och jag åter, vet du hvad,
 Tar emot från dina blickar
 Kyssen, som der ler så glad,
 Som ditt hjerta åt mig skickar.

WILHELM.
 Tänk! det såg jag ej förut.
 Si, en rosenknopp slog ut,
 Då du talte.

LILLY.
 Hvilken?

WILHELM.

Denne,
 Som är målet för mitt hopp.
 Nu, min stolta, har jag henne
 Der jag vill. Din mun, en knopp
 Då du tiger, vecklar opp,
 Vid det minsta ord du säger,
 All den fågning, rosen äger.
 Ja, än mer: der innanför
 Sådan rad af perlor lyser,
 Som ej någon morgon strör,
 Som ej någon blomma hyser.
 Lilly! därför fordrar jag
 Hvad du lofvat, re'n i dag,
 Nu på stunden. Ack! jag borde,
 Genast då du löftet gjorde,
 Så förstått det.

LILLY.

Tror du väl
 Segra med så vrängda skäl?
 De behöfvas ej. — Utslagen
 Är en verklig ros, se här.

WILHELM.

Skall jag tro min syn? Just här
 Har jag sökt den hela dagen.
 Qväll och morgon, alla da'r,
 Hvarje knopp jag räknat har.
 En försvann: det var den största,

Och den skulle bli den första
 Att slå ut — så var mitt hopp.
 Säg mig, är den återfunnen,
 Eller hvarifrån upprunnen
 Är den rosen? — Ur hvad knopp,
 Som oss viste nyss blott gröna,
 Fransbehängda svepet än,
 Steg den blomsterdrottningen
 Plötsligt fram i allt sitt sköna
 Majestät och fulla prakt?
 Gjorde en osynlig makt
 För min kärlek detta under?
 Bor en fé i dessa lunder?
 Ack! den vackra fé'n är du.

LILLY. Jag en evig somn.

Ja, i morgons under bladen
 Vek jag denna ros, och nu
 Steg hon upp igen i raden,
 För att främst sig låta se.

WILHELM. Hvad gör Bylby?

För din hand, förtjusarinna,
 Rosor födas och försvinna.
 Blott en blick af dig kan ge
 Rosens färg åt sjelfva kulna,
 Bleka höstens anlete.
 Huru lifvet än må mulna,
 Lilly! blott på dig jag ser,
 Gylistan omkring mig ler.

Mins du bland de ljud från öster,
 Af de fjerran sköna röster,
 Dem vi lyddes till en gång:
 Mins du näktergalens sång
 Om sin kärlek till den ena,
 Som för honom är allena
 Blomman, glädjen, skönheten
 I naturen. Denna ena,
 Enda, mins du, rosen är.
 Gyl och Bylbyl: dessa lena
 Ljufva namn det ömma, rena
 Elyseiska paret bär.
 Du är Gyl för mig. O vore
 Jag din Bylbyl: aldrig fore
 Jag till vintern bort. Hos dig
 Jag en evig sommar funne,
 Och i sång om dig förrunne
 Sjelfva äldrens natt för mig.

LILLY.

Men när Gyl förbleknad tynas,
 Hvad gör Bylbyl? Ack! han tör
 Då ej höras, då ej synas,
 Och den arma ensam dör.

WILHELM.

Nej, han dör med dig. — Men, grymma,
 Hvarför så det Eden skymma,
 Som i denna sköna stund
 Strålar fram ur vårt förbund.

Låt mig först ifrån dig tåren
 Kyssa bort ur ögonhåren —
 Ack! en skymt af himmelen
 Glänser ock ur tårens spegel —
 Sedan trycke kärleken
 Sitt obrottsliga insegel
 På de läppar, der jag ser,
 Ur en paradisisk källa
 All den salighet uppvälla,
 Himmelen åt jorden ger.

EMMAS KLAGAN.

Edvin kom der borta,
 Kom ej fram till mig!
 Edvin såg sin Emma,
 Och fördolde sig!
 Han, som smög sig ständigt
 I min väg förut,
 Gick jag in i hyddan
 Eller gick jag ut!
 Tyst! jag hör hans stämma?
 O! den känns så väl!
 Först med den han trängde
 In sig i min själ.

Så bakom mitt fönster

Sjöng han mången qväll.

Ack! nu stäms hans luta

Vid en annans tjell.

Se! han knyter blommor:

O! han knöt dem förr

Till en krans, hvar morgon

Ny, uppå min dörr.

Den, som nu der hänger,

Kom dit längese'n;

Och beständigt falla

Vissna blad af den.

Edvin går der åter:

Ej min Edvin mer.

Nu en ann', än Emma,

Han sitt hjerta ger.

Kan man ge sitt hjerta,

Se'n man en gång gett?

Kan det ges åt flera,

Det som är blott ett?

Ack! jag i min enfald

Trodde honom så:

Trodde, när han räckte

Mig sin hand derpå,

Att om jag än bröte,

Bröt ej han ändå.

Ack! jag i min enfald

Trodde honom så!

Skön, med vårens sippor

Slog hans kärlek ut.

Ack! med sommarns rosor

Tog den hastigt slut.

Kanske, när han ser dem

Spricka ut igen,

Kommer han tillbaka

Till sin glömda vän.

Men då skall jag svara

Jag vill älskad bli

Ej blott rosentiden;

Den är snart förbi.

Vill du ej bli hos mig

Öfver vintern än,

Flyg då kring som fjäril,

Och försvinn som den.

HÄMPLINGEN.

Kärlek sjunger min hämpling, full af själ:
 Kärlek blott är hans lif, hans ve och väl;
 Fast han stängdes i bur ifrån de andra,
 Som på äfventyr ut så unga vandra.

Hör hans lockande röst: se! hur han far
 Ifrån pinne till pinne, utan svar,
 Fåfångt tjust af sin drömda älskarinna,
 Som han ständigt i molnen ser försvinna.

Från min härmande flöjt han hör ett ljud,
 Tror sig höra ur skyn sin komna brud,
 Sjunger, stannar och lyss, och sjunger åter.
 Arma hjerta! hvad du dig narra låter.

På mitt finger en dag till spegeln förd,
 Skrek han: aj! och så glad, så hjertligt rörd,
 Kysste glaset och teg. Ack, stackars lilla!
 Hvarför när jag så grymt din ömma villa?

Men jag sjelf, i den stund min ande sig
 Djupast känner, så ensam finner mig:
 Ser min skugga mitt enda sällskap vara,
 Hör blott eko min känslas utrop svara.

Hvarför fingo vi ej i verdens rymd
 Tidigt pröfva vår flygt, ej stängd, ej skymd?
 Hvarför lästes vi in att fåfängt ömma,
 Och blott sjunga om kärlek, och blott drömma?

LÄRKPARET.

HAN.

En kyss, då jag far, o min maka:
 Den lifvar min flygt i det blå.
 En kyss, då jag kommer tillbaka:
 Den eldar mig mera ändå.

HON.

Ack! blif hemma i det gröna,
 Njut med mig, i tysthet säll,
 Daggen, blomstren, allt det sköna,
 Himlen strör omkring vårt tjell.

HAN.

Dit lyft, på de glänsande skyar,
 Der våren åt kärleken ler,
 Jag ser, huru allt sig förnyar,
 Och sjunger för dig, hvad jag ser.

HON.

Se i spegeln af den droppen:

Himlen är ock här, min vän.

Kärlek tittar ur den knoppen:

Sätt dig här och sjung om den.

HAN.

Här tystnar min sång. Vid din sida,

Hvad kan jag? Blott se uppå dig.

I rymden, i dagen sig sprida

Vill sången, som lefver hos mig.

HON.

Lyssnande förtjust, jag bäfvar

För din flygt, så skön den är.

Det är pråktigt, der du sväfvar,

Men så lugnt i skuggan här.

HAN.

Hvad fröjd! Om du kände den fröjden

Att sjunga i skyn: det är vår!

Och lyfta från tegen åt höjden

En suck af den trefne, der sår!

HON.

Far då dit, der solen stänker

Dina vingar med sitt guld.

Hänryckt ser jag det och tänker:

Han är min, han är mig huld.

HAN.

Dig ser jag, hur högt jag än svingar;
 Dig, hulda, i himlen jag ser.
 För dig på de flämtande vingar
 Jag hvilar, och sänker mig ner.

HON.

O! hur säll att dig tillhöra,
 Vårdar, värmer jag ditt bo.
 Ack! hvad ville jag ej göra
 För din glädje, för din ro?

HAN.

En dag du ej mera dig döljer
 I brådden, som gulnat till skörd.
 Då flyger du opp och mig följer,
 Af mig bland odödliga förd.

SLÄDPARTIET.

Af hofvars dån, af hingstars skrik
 Genljuder hela staden.
 Re'n tågar, vintergatan lik,
 Med bjellrors klingande musik,
 På snön den långa raden.

Hvart fönster fylls af hufvun opp,
 Som ingen blick förlora
 Af paren, som med hemligt hopp
 Der mysa i det glada lopp,
 Likt Hesper och Aurora.

I unga bröst är bloden varm,
 Trots kalla vintervinden.
 Dock närmar Han på slädens karm
 Mot Hennes lena bräm sin barm,
 Sin mun åt rosenkinden.

Ur barmen tittar Kärleken
 Och fram på selen flyger;
 Men fryser, hoppar ner igen
 Till sobelklädda Gratien,
 Och in i muffen smyger.

Med högmod upp sin pannas frans
 Den ystre fålen svänger;
 Och gyllne snäcken far i dans
 På vikens marmor, som en krans
 Af mörka tallar stänger.

Med isigt skägg ur vaken opp
 Sig gamle Necken höjer,
 Och solen i sitt snabba lopp,
 Bland moln af snö på kullens topp,
 Med halfdödt öga dröjer,
 Tills gnistan far ur holmens tjell
 Af brasans gyllne bränder;
 Der hvar sin Donnas hufva, snäll,
 Har knutit opp, och värmer säll
 Emot sitt bröst dess händer.

Det heta vinets bladdrör re'n
 Kristallens koner fylla.
 Hur glittra dansens hvirflar se'n,
 Liksom vid aftonrodnans sken
 Sig aspens löf förgylla!

En skara bakom fönstret står
 Och ser på stadens söner;
 Beler de ungas hvita hår,
 Ett kors för hvart det under slår,
 Hon på de dårar röner.

Snart hemåt vänd den glada tropp
 Ser stadens fönster glimma;
 Ser rökens stoder stiga opp
 Åt månen med försilfrad topp
 I qvällens lugna timma.

Jag arme sitter här och kan
 Blott måla hvad de röna.
 Der kom, som med ett tigerspann,
 En stolt Adonis — och försvann
 Ifrån mig med min sköna.

Lik sparfven, skild i halfbygd t bo
 Ifrån sin älskarinna,
 Jag lyss och väntar utan ro.
 Jag tviflar ej om hennes tro:
 Men — hon är dock en qvinna.

Se'n Paris tid hans leda släkt
 Förnyar tidt det rönet:
 Att svagt är för en pudrad knekt,
 Som fäktar skönt och dansar käckt,
 Det alltför svaga könet.

DEN FATTIGA FLICKAN.

Rättnu af mina blömningsda'r

Ej många återstå,

Och ingen friare jag har,

Och ingen lär jag få.

Hvar söndag klär jag mig så grann,

Och from i kyrkan går.

Der står vid dörren man vid man:

Min fästman der ej står.

En ser på den och en på den:

På mig ser icke en.

En annan finge tie män,

Och jag får icke en!

De andra ha då mer båd' vett

Och fromhet och behag.

Men är mitt ansigte så ledt?

Och hvad för ondt gör jag?

Jag tycker att jag är så god,

Så flitig vid mitt hjul;

Och när jag nyss för spegeln stod

Jag syntes ej så ful.

Men vore jag en skönhet dock!

Jag satt ej här och spann.

Jag satt ibland en friarflock:

Den bäste blef min man.

Dock nej — en liten blomma blott

En fattig skönhet är:

Hon brytes af och kysses smått,

Och lemnas sedan der.

Nej, hvarken skönhet eller dygd,

Blott pengar ge behag.

En flicka utan stöd och skygd

För all min tid är jag.

Nog går det, arma barn! ännu

För dig i tysthet an,

Att ej få sitta opp som fru,

Kanske åt en tyran.

Men ack! på dina gamla dar,

När handen tröttna vill,

Att ej ha bröd, ej ha försvar,

Och gäckas än dertill!

Stor sak likväl! blott himlen ser

Min oskuld utan fläck!

Hvad är all fröjd, som lifvet ger?

Lik bubblan i en bäck!

Som barn en afton klädd till brud,
 Hvad jag mig kände säll!
 Men all min sällhet med min skrud
 Togs af mig samma qväll.

Så går med mången verklig brud:
 Hon lycklig är en dag.
 O! blott jag har en vän i Gud,
 Långt lyckligare jag!

VÅRLÄNGTAN.

Din sol, Natur, går upp så skön,
 Och alla dimmor fly.
 Hvar mask får lif, hvar fläck blir grön,
 Och himlen sjelf är ny.
 Jag ensam tynar utan hopp:
 Min sol går aldrig opp.
 Det ras af drifvor syns ej mer,
 Der vädren stridde nyss.
 Till bröllops allt omkring mig ler;
 Hvar fläkt är blott en kyss.
 Men ack! i detta hjerta rår
 En vinter utan vår.

I dalen öppnas knopp vid knopp
 Med tusen färgers glans;
 Och fjärln långs de skönas tropp
 Far upp och ner i dans.
 En enda blomma jag begär:
 Den enda finns ej här.

Bofinkens maka kom i skyn
 Ifrån sin pilgrimsfärd,
 Och glömde vid sin älsklings syn
 Levantens sköna värld.
 Vår eller vinter: aldrig mer
 Jag här min flykting ser.

Der sitter det i hvar sin topp,
 Det himmelskt fria par.
 Vid hvar en drill han håller opp,
 Att vänta hennes svar.
 Ack! obesvarad blir min sång:
 Den blir ej hörd en gång.

Hvem skrämde upp de sälla tu?
 Dock se! De mötas re'n
 I närmsta lund och sitta nu
 Och kyssas på en gren.
 Ack! när vi stördes, for jag hit,
 Och hon för evigt dit.

Dem skilja icke rang och guld,
 Som bryta ed och tro.

Är han blott kär, är hon blott huld,
 De sörja ej för bo.
 Mitt bo är grafven, äfven den
 Besöks ej af min vän.

TILL VÅRSOLEN.

Milda sol, som fältets drifva
 Stänker med ditt gyllne sken!
 Kom att mina plantor lifva,
 Som i fönstret knoppas re'n.
 Undan snön jag bar dem, späda,
 Gaf dem hela vintern ans.
 Nu de be, att mig få gläda
 Tacksamt med sin lukt och glans.

Du, hvars blickar allt förfriska,
 Allt försköna under skyn!
 Fägna ock min lilla siska
 Snart med grönskans ljufva syn.
 I den mörka tiden redan
 Qvittrade hon glad mot dig;
 Och hvar morgon har hon sedan
 Sjungit vårens sång för mig.

Stig allt högre upp och stanna

Längre qvar, allt mera huld.

Våra rum du gör så granna,

Gör så glada med ditt guld.

Se i fönstret, der ej mera

Frosten sina liljor strör,

Tvenne flugor re'n spatsera:

Ingen de välkomna stör.

Mellan sin alkovs gardiner

Mormor, med en glädjetår,

Ser hur härlig än du skiner,

Som i hennes ungdomsvår.

Allt se'n Jul hon dig har prisat

För hvar dag, du gjort mer lång;

Och en högre sol oss visat,

Som har ingen nedergång.

HEMKOMSTEN.

Det var en afton: solen log
 Ännu i nedergången,
 Och vinden öfver vattnet drog
 Sin anda sista gången.

Ett utländskt skepp för ankar låg,
 Ej långt från kyrkogården,
 Der Hanna på en graf besåg
 Den enkla minnesvården.

Med ögat fäst orörligt ned
 Och kinden sänkt på handen,
 Hon märkte ej en slup, som skred
 Med årors takt till stranden.

I tanken till den döda förd,
 Som upphört re'n att lida,
 Hon såg ej främlingen, som rörd
 Sig ställt vid hennes sida.

Men nu, i det hon lyfte opp
 De långa ögonhåren,
 Förbyttes till en rosenknopp
 På hennes kinder tåren.

Han såg på henne, hon såg ned,
 Och talet kom till korta.
 Försynthet är ej sjömäns sed,
 Men allt hans mod var borta.

Hans öga re'n en fråga gör,
 Som dör på läppen åter.
 Nu ser han grafvens kors och spör,
 Hvems stoft hon der begråter?

«Min fars!» — Vid detta enda ord
 Hon vattnas ser hans öga,
 Ehur' hans kind är brynt ombord,
 Der tårar gälla föga.

Nu vid hans frågor mindre brydd,
 Hon i sin oskuld sade,
 Att hennes mor, ur staden flydd,
 Ett tjell i skogen hade.

Bröd vann hon för sin mor och sig,
 Med sina händers möda;
 Men kojan, böjd af vädrens krig,
 Förmådde hon ej stöda.

Vid hennes tal än sorg, än fröjd,
 Uti hans drag sig målar.
 Ett jagadt moln på middans höjd
 Så bryter solens strålar.

Hon gick: han följde henne än,
 Tills vid en lind på stranden
 Hon drog en suck; han märkte den,
 Och henne tog vid handen.

«Säg, har du ej en utvald vän,
 (Hans hjerta flög allt mera)
 Som var det eller är det än?
 O! säg mig hvilketdera?»

«En har jag ägt i spåda da'r,
 En vän, och ingen annan.
 Som granngårdsbarn, i lek ett par,
 Vi växte för hvarannan.

Men engång, då vi sutto här,
 Han såg en fåglaskara,
 Vid sommarns slut, till andra skär
 Högt öfver molnen fara.

O! skrek han, och stod upp på tå,
 Och sträckte sig från stranden:
 O! den som finge flyga så,
 Dit bort om himlaranden!

En afton kom han, klädd så bjert
 I sjömansdräkt, från hamnen,
 Så rask och fri och lång och smärt,
 Och flög mig rörd i famnen.

Farväll! — en man skall se sig kring,
Ej qvinligt hemma stanna.

Farväll! och göm, göm grannt min ring,
Jag gömmer din, min Hanna.

Med himlens fåglar for han af.
Dem såg jag återvända:

Han blef der, bort om berg och haf,
Längst bort vid verldens ända.

För hans skull afslog jag en man,
Som skulle stödt vår koja.

Han glömt mig, — eller smäktar han,
O Gud! i Turkens boja.» —

Med hatten tryckt på ögat ned,
Han djupt betagen hörde,

Och sade med en röst, som stred
Emot det tal han förde:

«En sjömans ed med vinden far:
Slå honom hel ur hågen;

Och följ mig till det hus, jag har,
Så präktigt här på vågen.»

«Det huset står på flyktig grund:
Det far med vind och bölja.

Min mor mig saknar denna stund:
Jag kan dig icke följa.» —

«Skänk mig din hand, och genast här
 Ett hus jag bygga låter,
 Och svär att ankra hos dig der
 Hvar vår, som brudgum åter.» —

«Du är en sjöman, äfven du:
 Din ed far ock med vinden.
 Dock trodde jag den ed ännu,
Han svor mig här vid linden.»

«Så tro den nya ed, han svär,
 Här vid den samma linden.
 Min Hannas egen Klas jag är,
 Och far ej mer med vinden.» —

«Hvem? du! så mörk och stark och stor!
 Min Klas var som en lilja.
 Dock jo! mitt hjerta ren dig tror —
 Det tror dig mot min vilja.

Du är ej mer den samme en,
 Hvars bild jag bar härinne.
 Dock dubbelt kär, du plånar re'n
 Den förra ur mitt minne.» —

«Glöm den, som öfvergifvit dig,
 Glöm honom utan skoning;
 Och nu i slupen sitt hos mig
 Och följ mig till min boning.

Räds ej, fast du den svaja ser:
 Den skall för alltid stanna;
 Jag nog sett verlden, för att mer
 Dit längta från min Hanna.

Snart till en liten landtgård här
 Mitt skepp skall sig förbyta.
 Min Hanna blir min styrman der:
 Och se'n må stormen ryta.

Kom mellertid ombord och se,
 Hvad jag förvärf't derute.
 Nu först skall det mig glädje ge,
 Då vi det begge njute.» —

«Nej, mins min gamla, sjuka mor,
 Och kom förut till henne,
 Att hon ock, då hon minst det tror,
 Till slut sig lycklig känne.» —

Vid dessa ord en hjertlig kyss
 På hennes mun han tryckte,
 Och, fast så ljuft betagen nyss,
 Nu dubbelt säll sig tyckte.

Vid hennes hand hvad nöjsam gång!
 Hur njöto ej hans sinnen
 Den ljusa natt och trastens sång
 Och alla hemmets minnen!

«O!» — brast han ut vid hyddans syn,
 Som, fast dess halmtak vägde,
 Dock stod så täck vid vattnets bryn
 Och skygd af aspar ägde. —

«O! blott hos dig, hos dig, natur!
 Bor glädjen undan flärden.
 Så litet, som hon trifs i bur,
 Hon sväfvar ut kring verlden.»

DET ENDA GLASET.

Kom ur valsen, kom på tå,
 Yngling, smyg hit sakta!
 Mosler-glas här fyllda stå,
 Sköna att betrakta!
 Se, hvad Cupidoner der
 Doppa sina pilar!
 Skynda! tag det främsta här,
 Medan dansen hvilar.

Vid en ring af skönheter
 Ställ dig tjust att dricka,
 Högt för alla Gratier,
 Sakta för din flicka.

Onämnd, ser hon af din min

Dock ditt hjertas mening.

Dans och kärlek! sång och vin!

Himmelska förening!

Då ditt ögas perlor ner

Ibland vinets blandas,

Står hon rodnande och ler,

Och för dig blott andas.

Hvad är alla nöjens sus,

Under ungdomsraset,

Mot ditt hjertas tysta rus

Af det enda glaset?

DE MÅNGA.

Efter ANAKREON.

Lilla svala! årligen

Kommer du från Nilen hit,

Bygger bo, och far igen

Undan vintern dit.

Men mitt arma hjerta är

Ständigt Cupidoners bö.

Ständigt nya ungar der

Pipa utan ro.

Sina vingar väger en,
 En i ägget slumrar än,
 Och på skalet pickar re'n
 Tredje Kärleken.

Af de äldre bröders tropp
 Samma mod de yngre få.
 Desse, då de vuxit opp,
 Föda nya små.

Men, mitt hjerta, säg hvad slut
 Tar det här? — Du bergar ej
 All den mängden. Kör dem ut.
 Näns du det? Ack nej!

GLÄDJENS ÖGONBLICK.

Sörj ej den gryende
 Dagen förut.
 Njut af den flyende
 Hvarje minut.
 Rosornas doft,
 Drufvornas ånga,
 Skynda att fånga:

Yngling! de vissna — du sjelf är ett stoft.

Fatta det blinkande
 Glaset förnöjd.
 Sjung om den vinkande
 Kärlekens fröjd.
 Men då du ler,
 Munter för dagen,
 Skräms ej Behagen:
 Flydda en gång, de ej följa dig mer.

Drick ur den sparade
 Ungdomens bål,
 Drick den bevarade
 Oskuldens skål.
 Glädje och Dygd
 Elda hvarannan.

Kransad om pannan,
Visheten skämtar i vinrankans skygd.

Klinga med roliga

Vänner i lag.

Tryck den förtroliga

Handen i dag.

Kanske du den

Aldrig mer trycker:

Härjaren rycker

Brud ifrån brudgum och vän ifrån vän.

Glad må du somna i

Grafven, du ock;

Känslorna domna i

Tiden ändock.

Efter en qväll

Måttligen njuten,

Hjertligen sluten,

Sofver man roligt och vaknar man säll.

INBILLNINGENS TRÖST.

Till andra verldar med den glada solen
Den gyllne skyn i hafvet re'n försvann.
Dock än förtjusar nejderna af polen
Dess glans, lik minnet af en ädel man.

Hör, dagakar! din hvilotimma ringer.
Ack! lycklig du, i hvilkens famn hvar qväll
En liten härold från din maka springer,
Hvars bord dig väntar i ditt egna tjell.

Min aftonro är blott att ensam svärma,
En fridlös vålnad lik, från berg till dal;
Än till en graf min gång med bäfvan närma,
Än återkallas af en näktergal.

Dock äfven hoppets drömmar äro ljufva;
O! det är sällt att andra sälla se.
Hur rörde mig den kyss, jag såg en dufva,
Der mellan löfven, åt sin älskling ge!

Med munter sång på vikens sköna spegel
Mjölkflickan ror sin lätta julle fram:
Från skeppet helsad, som med fällda segel,
Nyss intill bergets branta sköte sam.

Hvem's är den rösten? Hvem's den lyfta handen?
 Det är din ynglings, säger mig din kind.
 Rör tätt din åra! han är re'n på stranden,
 Dig återburen af en himmelsk vind.

Hur slår mitt bröst! Hur glad min känsla delar
 De ömma famntag, hon sin sjöman ger!
 Finns någon fröjd på jorden, som mig felar?
 Jag äger sjelf hvar glädje, som jag ser.

Ack! prisom himlen, som åt menskan skänkte
 Inbillningens och känslans svärmeri.
 Hur ofta njöt jag, hvad jag endast tänkte,
 Den fröjd, som kom, och den, som var förbi.

Jag såg bland stjernor aftonstjernan blicka
 I raden främst och ljufvast i behag.
 Ack! ropte jag förtjust, så skall min flicka
 Bland bygdens döttrar möta mig en dag.

Se'n lärkan slöt, begynte näktergalen:
 Den ena, glänsande i dagens höjd,
 Sjöng för att ses; den andra, gömd i dalen,
 Sjöng för sin vän, belönt af sångens fröjd.

Jag skapte straxt, med drömmande förtjusning,
 Mig sjelf en vän, en lyra och ett tjell.
 Ej Delias kyss, ej lagerkronans susning
 Från Lauras dal mig skulle gjort mer säll.

HEMVÄNNEN.

Jag har i hyddan, der jag bor —

Den hyddan är väl icke stor

Och icke grann, men i mitt sinne

Jag finner mig så väl derinne —

Jag har ett litet sällskap der,

En hemvän, mig så hjertligt kär.

Ack! en förtrolig vän förutan,

Hvad vore hyddan sjelf och lutan?

De tvenne, som jag älskar så! —

För allt hvad lyckan lofva må

Åt dem, som löpa efter henne,

Jag aldrig bytte bort de tvenne.

Än mindre gäfvade jag min vän,

Som kom från sjelfva himmelen,

Att trösta här i ensamheten

Den melankoliske poeten.

Liksom en sylf, hon sväfvade glad

Kring mina böcker, mina blad.

Nej! utan hennes muntra snällhet

Jag kände ingen huslig sällhet.

Må himlen mulna, eller jag:
 Hon lika vänlig är hvar dag,
 Och alla mina mörka griller
 Kör bort, i hast, med ett par driller.

Från det hon vaknar, är hon huld
 För hela da'n och ren som guld,
 Och rörs så flitigt och behändigt:
 Och därför trifs hon hemma ständigt.

Hon far väl litet ut ibland,
 Att andas i det gröna land;
 Men ett, tu, tre! är hon tillbaka.
 O! finge jag en sådan maka.

Må hela sta'n dig locka än:
 Du näns ej öfverge din vän;
 Är det ej sannt, min Bibi? — Svara!
 Ack, hvi är du en fågel bara?

En flicka vet jag, dig så lik:
 Hon bor der i den lugna vik.
 O! flyg med detta blad till henne,
 Och sjung en bättre sång än denne.

TILL DEN FRÅNVARANDE.

Efter en finsk sång af en bondflicka.

Komme han, komme han igen,
 Han min förste vän,
 Han min ende vän!
 O! då sprang jag på stund,
 För att kyssa hans mund,
 Om ock vargblod fläckade den.
 Och jag fattade i
 Hans hand, om deri
 Sig en huggorm slingrade än.
 Hörde han, hörde han mig der,
 Hur jag sjunger här,
 Ensam sjunger här!
 Vind, som dit och dän
 Flyger öfver trän,
 Öfver berg och sjö hvar dag!
 Ack bär hit, ur hans bröst,
 Ett ord till min tröst,
 Och mitt svar dit bort med dig tag.
 Såge han, såge han min tro,
 Som ej ger mig ro,
 Dag och natt ej ro!

Böd mig presten till brud,
 Gaf mig silke till skrud:
 Hellre tog jag dock ring af min vän.
 Kom, min rymmare, kom
 Jag skall fånga dig om
 Och dig täma till vintern igen.

DEN SÖKTA, ELLER YNGLINGEN OCH MANNEN.

YNGLINGEN.

Hvart försvann min tjusarinna?
 Var det blott en dröm igen?
 Nej, jag måste henne finna:
 Här är hennes bild, min vän.
 Som en lilja rak och spenslig,
 Fyllig som en rosenknopp,
 Som en eolsharpa känslig,
 Ren som snön på fjellets topp.
 Rodnar hon — se, solens tärna
 Står så röd med nattlig lock!
 Blicka, blicka, aftonstjerna:
 Hennes blick du har ej dock!

Känslofulla hennes händer
 Mellan mina gömma sig.
 Vid en snölik skymt af tänder
 Rosens anda möter mig.

När hon klär sig, rundt om henne
 Gracerna för spegeln stå.
 När hon kommer, alla trenne
 För och efter henne gå.

Nyss som en arkadisk flicka,
 Menlös och naiv och öm,
 Nu i kretsen af de qvicka,
 Fin i tadel och beröm.

När hon talar, tiger sprätten,
 Han som tystat alla nyss.
 När hon sjunger, från gazetten
 Gubben sjelf står upp och lyss.

Rör hon harpan, henne kransen
 Psyche sjelf med tårar ger.
 Rundt om henne stannar dansen,
 Står i ring och endast ser.

Nu Aline, hvad hon herdinnan
 Vexlar skönt med drottningen!
 Nu Zaire, hur älskarinnan
 Suckar i martyren än!

Hon hos Sappho, blott hon ville,
 Sutte i Cameners chor;
 Men på glansen af sitt snille
 Sveper hon behagets flor.

Såg du min förtjusarinna?

Ack! dess skugga nyss så när,
 Sprang jag hit, att henne finna.
 Säg mig, säg mig, hvar hon är.

MANNEN.

Lek med denna bild af ether,
 Yngling! — Dröm, då du det kan.
 Sammansatt af stridigheter:
 Ve dig! om den blefve sann.

Finner du den underbara —
 Väl! beundra, men på håll.
 Ju mer tjust, dess mer befara
 I förtrollerskan ett troll.

Sök, som jag, en huldrik maka,
 Finn, som jag, en själf full vän.
 Bruden får du ej tillbaka;
 Engeln står vid grafven än.

DEN FUNNA, ELLER MANNEN YNGLING IGEN.

Hastigt sig ett fönster sänkte,
 Hastigt lyfte sig ett flor;
 Och en blick ur vagnen blänkte,
 Som mitt hjerta genomfor.

Fåfångt sprang jag efter handen,
 Som ur fönstret sträckte sig.
 Den var borta; men i sanden
 Fann jag en förgätemig.

Hänryckt tog jag den, och sökte
 Henne, henne utan namn,
 Der bland hyddor ån sig krökte,
 Der bland slott hon blef en hamn.

I hvar nymph, som åt mig myste,
 Trodde jag den enda se;
 Men min oskuld åt dem ryste,
 Åt min ömhet logo de.

Oskuld! ömhet! ack! de dödde
 Under saknad och begär.
 Skyn försvann, som för mig glödde:
 Verlden syntes som den är.

Och jag kom, med dufna sinnen,
Till min barndoms dal igen.
Frisknad vid dess ljufva minnen,
Fann jag mig en yngling än.

O! hur rörd vid ån och lunden
Mindes jag de glada spratt;
Hur jag gick som blindbock bunden,
Visste dock ta Mimmi fatt.

Tyst! hvad känner jag för tjusning?
Kring mig hvilket doldt behag?
Är det löfvens aftonsusning?
Är det blomstrens andedrag?

Om hon fans här? och den samma
Mot sin Ludvig vore än?
Mot den kalla, otacksamma,
Som förgat sin första vän!

Som sin barndoms älskarinna,
Som sin lilla englabrud
Glömde för en tjusarinna
Utan namn. — Hvad ser jag? — Gud!

Samma villohamn der nickar,
Vid min bild, i ån igen.
Hvilken oblid trollmakt skickar
Äfven hit den falska än?

Hastigt på min panna trycktes
 Tvenne händers lena band.
 Nämn mig, sad' en röst, som tycktes
 Mig så känd på denna strand.

Mimmi! skrek jag, och mig vände.
 Mimmi stod der, fullväxt nu.
 Dig i vagnen jag ej kände,
 Gjorde af den enda tu.

Kan jag än din ömhet vinna?
 Är jag värd ditt hjerta än?
 Ack, ja! din medtäflarinna
 Var ju blott du sjelf, min vän!

O! med dig jag får tillbaka
 Blomman af min första vår.
 Ja, du gör mig, ungdomsmaka,
 Ung ännu med silfverhår.

SPARFVENS DÖD.

Efter CATULLUS.

Sörjen, o Cupidoner, o Chariter!
 Allt, hvad menlöst och täckt är till i verlden,
 Sörje. Sparfven är död: den sparf, min flicka
 Höll så hjertligen af, mer än sitt öga.
 Också var han så söt och kände henne,
 Såsom barnet sin mor, och ville aldrig
 Gå ur famnen på henne utan alltid,
 Hur han hoppade hit och dit kring henne,
 Sprang han pipande fram till henne ensam.
 Men nu vandrar han der den mörka vägen,
 Den man aldrig har lof att vända åter.
 Hvad jag önskar dig ondt, du onda Orcus,
 Som så slukar dit ner allt täckt och vackert!
 Hvad sötunge till sparf du tog ifrån oss!
 O! så styggt det var gjordt. Ack! stackars lilla!
 Blott för din skull i dag min flickas ögon
 Ser jag svälla af gråt och bli så röda.

* * *
P. S.

Mins du, Lilly, glädjens ögonblick
 I din barndom, då du fågeln fick?

Mins du sorgens, då han dödde sedan?
 Låtsa nu, att jag den fågeln är,
 Dig så trogen och för dig så kär —
 Hvad! — ditt öga faller tårar redan:
 Anar du, att såsom han jag dör?
 Nej, din kärlek mig odödlig gör.
 Ja, jag stannar, när de andra farit,
 Som en vinterfågel, hos min vän.
 Då mig sjelf jag sjunger ung igen,
 Sjunger dig så vacker, som du varit.

TILL KÄRLEKEN.

Efter WEISSE.

Amor! Amor! söta gosse!
 Dina pilar låna mig.
 Komme Lilly se'n och trotsel! —
 Hör! jag svär, att jag med dig
 Vill det fångna rofvet dela.
 Lillys hjerta — utan skämt! —
 Vill jag dela med dig jemnt.
 Tro, min hand skall icke fela.
 Vägrar du? — Nå, nå! i dag
 För din mamma sjelf jag klagar:
 Lillys ögon alla dagar
 Få dem låna, aldrig jag.

TILL DENSAMME

(I EN SENARE TID).

Skynda dig, Kärlek, af Behagen åtföljd,
 Skynda att lifge med din tända fackla
 Lilly, hvars oskuld, på en bädd af rosor,
 Sofver för länge.

Elda dess uppsyn med en liten skrämsla;
 Höje dess barm sig och dess kinder rodne!
 Stanna dock halfvägs, då du ser dess gördel
 Lösas i flykten.

TÅRARNE.

(Efter LORENZO DE MEDICI.)

Hvilka tårar! kyssa bort med möda
 Jag dem nändes. O hur himmelsk var
 Denna dagg från dessa stjernors par,
 Der ett blygt begär med qual sågs glöda.

Om I sett den sköna gråten flöda
 På en kind så mjell, så fin, så klar,
 Likt en bäck, som genom ängen far,
 Hvita blommor sköljande och röda.

Kärleken derunder stod så glad,
 Lik en fågel, som det ljumma bad
 Njuter af en skur, som länge dröjde.

Dufven intog han sin thron igen
 I de sorgligt sköna ögonen,
 Och sin låga genom tåren röjde.

ANINGEN.

(Efter FAUSTINA MARATTI-ZAPPI.)

Ack! det sade mig de tunga dragen
 Af min anda, vid hvart steg jag gick;
 Och den dofva luftens dystra skick,
 Som i rökmoln höljde för mig dagen;

Och de matta klagofulla slagen
 Af min fågel, nyss så glad och qvick;
 Och det vissna fält, der fjäriln fick
 Ingen kyss mer, af hvar stjelk bedragen.

Visste du hvad sorg dig står så när!
 Sade allt mig: sjelfva tystna'n säger
 Ve åt den, af ödet drabbad är.

Nu jag vet det. Ack! den vän, jag äger
 Öfverallt i verlden för mig kär,
 Ejerran från mig sträcks på plågans läger.

SÖNDAGSMORGONEN.

(Efter HEBEL.)

Ej knäpp, ej kny, ehvart jag lyss:
 Så Lörda'n sad' åt Sönda'n nyss.
 Hvar men'ska sofver re'n så sött,
 Af hela veckans omsorg trött.
 Det går mig sjelf på stunden så:
 Knappt kan jag mer på benen stå.

Så sagdt, slog klockan tolf i byn,
 Och Lörda'n sjönk från himlens bryn,
 Och Sönda'n sad': nu gäller mig. —
 I dörr'n ännu han sträcker sig,
 Och bakom stjernorna en stund
 Ur ögat gnuggar bort Jon Blund.

Se'n tänder han ett rödlätt ljus
 Och går med det till Solens hus.
 Hon sofver än så skön och varm.
 Han klappar på dess fönsterkarm,
 Och ropar: tiden hastar re'n.
 Hon svarar: gå, jag kommer se'n.

På tårna blott så tyst han går,
 Och vänligt re'n på berget står,

Och tittar ner åt dalens bryn,
 Men ingen rör sig än i byn.
 Allt sofver sött, och st! med flit
 Han vinkar då han kommer dit.

Och när de vakna upp till slut
 Från sorglös hvila natten ut,
 Så står han der så skön och ser
 Igenom fönstret in och ler,
 I solskensdrägt, så mildt och gladt,
 Med blommor på sin söndagshatt.

Så from och god, han skyr all strid
 Och vill ej störa någons frid;
 Men tycker det ej natt är mer,
 När solen högt på himlen ler;
 Och minsta blomma mot dess sken
 Ifrån sin hufva tittar re'n.

Hur skön i lilla trädgåln står
 Hvar säng, som rensades i går!
 Hur frisk och ljuf är hvarje fläkt
 Från träden i sin helgdagsdrägt!
 Hur flitigt samlar biet der,
 Som vet ej, att det söndag är.

I hus och gård, på väg och fält,
 Allt är så rent och lugnt och sällt.
 Man hör i byn ej annat ljud
 Än Herrans frid! och signe Gud!

Och: det blir, Gud ske lof! i dag
En skön och härlig sommardag.

Och fågeln med så gälla slag
Upphöjer Skaparen i dag,
Som visste han, när helgdag är. —
Det veta alla barnen der,
Som kring sin mor i väntan stå,
Att sina granna kläder få.

Det ringer tredje gången re'n:
I dag är prosten icke sen.
Gå bryt mig der en rosenknopp,
Som håller på att vecklas opp.
Vid kyrkan möter jag min vän
Och smyger i dess halsduk den.

—————
Här skön i hula trädgård står,
Här säng, som renades i går!

Här frisk och lind är hvarje blåk
Här trädan i sin helldagsdräkt!

Här blottar samlat birt der,
Som vet, att det sabbdag är.

I hus och kyrka, på väg och fält,
Allt är så rent och lugnt och stillt.

Man hör i bryn ej annat ljud
Än Herrans trid! och signe Gud!

Fransiska Båster. I

BRÖLLOPSDAGEN.

Vakna! Ej nu mer du behöfver, yngling,
Famna en drömbild, ej i dödlig saknad
Sucka likt fjäriln, som i stängda fönstret.

Väcktes i förtid.

Glädje och kärlek hela ängden andas,
Rik i sin blomning så på sång som vällukt.
Vakna! sin guldport, öfverhöljad med rosor,

Dagen har öppnat.

Ser du ej, brudgum, hvad på bordet snöhvitt
Glänser. Din fästmö det med mången halfsuck
Sömmat, och blodröd hon befallte hit det

Bäras i aftons.

Flyg med förtjusning och emot ditt hjerta
Tryck det hon vidrört med de sköna händer.
Skynda! af löfverk dig en segerbåge

Väntar derute.

Spring genom trädgåln: du ej henne finner.
Endast af brudmör, då de kronan fästat,
Letas ut barmens på de blyga böljor

Rörliga prydnad.

Spring genom förmak, genom sal och kamrar:
 Icke hon syns der. Bakom hennes fönster
 Smyg dig: en förlåt är der hängd. Din sol sig
 Döljer i skyar.

Vänta: vid midda'n öfver dig skall stråla
 Hela dess skönhet, då de glada klockor
 Kalla dig. Fruktlöst du likväl tillbaka
 Blickar i porten.

Gå du din väg fram till det helga altar:
 Der skall hon, trofast, i din hand af fadern
 Lemnas för alltid; och du står med henne
 Under en himmel.

Ser du, hur småle i de fyra hörnen
 Helsa och Oskuld och Behag och Ömhet!
 Under de bildnamn, jag de fyra ville
 Visa i staden.

Henne blott ser du och den himmel, hennes
 Öga, som upplyfts med en tår, dig visar.
 Der, då din sällhet i ett ja förkunnas,
 Svarar ett Amen.

BRUDEN.

Flicka, nu ditt öde är
 Hvälfdt ur tidens urna;
 Nu du myrtenkronan bär,
 Den blott en gång burna.
 Såg du i din spegel nyss,
 Såg du, hur hon pryder?
 Sade dig en stulen kyss
 Allt hvad hon betyder?

Vet du väl, att flickan der
 Såg sig sista gången?
 Blott till offer krönt du är,
 Re'n af röfvar'n fången.
 Bort han för dig: ej din far,
 Ej din mor dig hägnar.
 När han en gång hjertat har,
 Allt han sig tillegnar.

Brud! hur skönt det namnet är:
 Namn, som allt förklarar.
 Allt kring bruden blommor bär;
 Men hur kort det varar!
 Fru i morgon, stolt du ler;
 Men se herrn, som nickar!

Endast framåt flickan ser,
Frun tillbaka blickar.

Dock med tiden hvälfver sig,
Till en aftonstjerna,
Glädjen, som nu helsar dig
Såsom morgonstjerna.
Skön, som brud, du blir det mer,
Såsom mor och maka.
Skön är gumman sjelf, som ler,
Då hon ser tillbaka.

WILHELMS MAKÅ.

Se'n du glad som solen
Kysst mitt öga opp,
Tills i glöd åt polen
Dagen sänkt sitt lopp:
O, min vän! hur stunden
Rymmer, ljuf och snar!
Likt en fläkt ur lunden
Doftar den och far.
Lugnt mitt lif förinner
I din vishets skygd.
Nya krafter vinner

Af ditt mod min dygd.
 Dubbelt är hvart nöje,
 Deladt med en vän:
 Från din blick mitt löje
 Strålar nytt igen.

Ser jag molnen ila
 Öfver lundens topp,
 Der vi lugna hvila,
 Under himlens lopp;
 Hör jag åskan bullra
 Med en plötslig vind:
 Trygg emot din skullra
 Lutar jag min kind.

Ack! förrän du stämde
 Mina känslors språng,
 Hur ett löf mig skrämde
 I min skygga gång!
 I hvar menlös tanka,
 Skalf jag för ett fel;
 Lik en ostödd ranka,
 För hvar vind ett spel.

Till nytt väsen buren,
 Wilhelm, i din famn,
 Ser jag i naturen
 Nu en gudahamn,
 Som mig vänligt vinkar,
 Efter dældens dans,

Dit, der stjernan blinkar
Med odödlig glans.

Ej för menskor skygga,
Tjusta ej af dem,
Vi vår sällhet bygga
Inom eget hem.
Kärleken och friden
Följa dit vår stig:
Deras vingar tiden
Klipper bort åt sig.

Mot hvar blindt förveten
Lustas lömska makt,
Står förnöjsamheten
Vid vår dörr på vakt.
Vänskapen blott språke
Hos oss glad och fri.
Våra dörrar åke
Fåfången förbi.

Hvässe sina pilar
Tadel, sorg och harm.
Wilhelms maka hvilar
Orörd vid hans arm.
Kring hans stam sig lindar
Mina blommors ked:
Blott med honom, vindar!
Bryten I mig ned.

KRISTINSDAGEN.

FÖRSTLINGEN.

Fins väl en sällhet på vår hela jord, som
 Väger upp älskar'ns i det enda nu, då
 Bakom en förlåt han i väntan upplöst

Och säga: Bruden emottar?

Jo, för hans kärlek än en högre glädje
 Föds ur ett dödsqual, då han upp åt himmeln
 Ser, med en förstling på sin arm, ifrån den
 Frälsade modern.

KRISTNINGS DAGEN.

Hvad denna dag är skön! I morgons redan,
 Hur säll, hur rörd, jag smög mig hit på tå,
 Att se på dig, och se på barnet sedan,
 Hur sött I sofven här, I dyra två.

Med lampan i min hand, jag stod der länge
 Och såg förnöjd, tills solen uppgick re'n.
 Då lyfte jag ett hörn af fönstrets hänge,
 Och öfver vaggan föll ett gyllne sken.

Du vaknade dervid och såg den lilla
 I detta himlaljus: ett förebud
 Af det som nu skall ske. Jag dröjde stilla,
 Ej sedd af dig: ditt hjerta var hos Gud.

När se'n du såg mig, såg på mig med denna
 Tårklara blick, behöfdes inga ord,
 Ej heller nu, att säga hvad vi känna,
 Behöfvas de: din fröjd i min är spord.

Fröjd, att med faran smärtorna se flydda,
 Se barnet frälst med dig. — Hvad denna gäst
 Gör allting nytt i hjerta, som i hydda,
 Gör allting skönt, som till en himmelsk fest!

Ja, himmelsk är den. Himmelen med Ordet
 I våra hjertan stiger ner dervid.
 Ett tempel rummet blir, ett altar bordet:
 Vid helga källan der står himmelsk frid.

Hör! Han, som barnen till sig komma låter,
 Upptar ock vårt. Han kallar det vid namn.
 Nu, moder, tag den gudinvigde åter;
 Nu göm en himlens arfving i din famn.

Det är Guds barn du till ditt hjerta sluter.
 Du är Maria; jag mig Joseph tror.
 Hvad glans din själ i dina ögon gjuter!
 Du är förklarad af din fröjd som mor.

Räck mig din hand, den hand, som all min lycka
 I tiden gör, i sorgen all min tröst;
 Att jag må den emot mitt hjerta trycka,
 Då du vår älskling trycker till ditt bröst.

Men denna purpur, som allt högre stiger
 På dina kinder, hvad betyder den?
 Är det blott glädjens färg? — Hvad! du förtiger
 Kanske ett ondt, hos dig förborgadt än.

Du ryser, bleknar — svara mig, min maka!
 Tyst! se hon ber, fast hon ej läppen rör,
 Ber med sin blick. O se från skyn tillbaka,
 Se på ditt barn. Gud! — hon är kall: hon dör.

BEGRAFNINGSDAGEN.

Hvilken högtid i mitt hus beredes
 Med så tyst och aningsfullt bestyr.
 Snölik svepning öfver fönstren bredes:
 Är det sorgen, som för dagen skyr?
 Eller är det glädjen, som här galler,
 Tydd med blommors doft och lampors sken?
 Det är bröllop: midt i rummet ställer
 Man en brudstol, nej, en brudsäng re'n.
 Och af tärnor med så rörda sinnen —
 Se, en tår i deras ögon ler! —
 Bruden bärs, re'n afklädd, blott i linnen
 Menlöst svept, och läggs så tyst dit ner.
 Utan skrud, hon fäster på sitt läger
 Allas ögon, allas hjertan än.
 Och hon sofver re'n: och ingen säger,
 Med en vink blott, till åt brudgummen.
 Är det mig, man lemnar qvar hos henne,
 Mig, man smyger hennes vigselring?
 Store Gud! hvad ser jag? Det är denne,
 Här är begges namn, just denne ring,
 Som jag en gång i förtjusning tryckte

På en engels finger under skyn,
 Och som klippan fast min sällhet tyckte,
 Tills jag, vaknad, fann den blott en syn.

Drömmer jag å nyo? Den hit burna
 Är hon sjelf, är min försvunna vän.
 Ack! jag grät re'n öfver hennes urna:
 Och hon slumrar här, så lik sig än!
 Var min fröjd, att jag den sköna vunnit,
 Var min sorg, att jag den goda mist,
 Hittills blott en dröm? Och har jag hunnit
 Nu först målet, nu först sannt och visst?

Ja! jag ser vårt bröllop är förhanden!
 Ja! jag hör re'n templets högtidsljud.
 Vakna då, du trogna, och den handen,
 Du mig lofvat, gif mig nu, min brud.
 Vakna! hör! här tycks re'n sällskap vara,
 Som skall vittna vår lycksalighet.
 Hvad! till bröllops kommer denna skara,
 Och bär sorgdrägt? — Ha! jag vet, jag vet.

O! haf ömkan med den qvaldes villa! —
 Dröj med locket, låt mig se igen
 På den hulda, som der ligger stilla
 I sin oskuld och tycks småle än.
 Ack! den själ, som öppen i dess öga,
 Då det lyftes, då det sänktes ner,
 Hjertan vann och visste deraf föga,
 Ser ej mer mig, svarar mig ej mer.

Skuggan blott är qvar utaf den flydda,
 Och man sliter från mig äfven den!
 Dock det frö, som från min tömda hydda
 Jorden får, uppblomstra skall igen.
 Denna kalla, stumma öfverlefva
 Uppstå skall och bli på nytt min brud.
 Med det hoppet endast vill jag lefva,
 Med det hoppet endast dö, o Gud.

TILL SÖMNEN.

(Efter DELLA CASA.)

O sömn! o du den stilla, sorgeblida,
 Välkomna nattens son! Du ende vän
 För sjuklingen i kojan och för den,
 I lifvet lärt blott gömma sig och lida.

Kom att mitt hjerta lindra, kom att sprida
 Från dina vingar kraft att hoppas än.
 Åt dessa brutna lemmar skänk igen
 Den korta ro, de länge re'n förbida.

Hvar är den hvila, som, för dagens röst
 Till natten flydd, på sina knän hon väger?
 Och hvar de drömmar, hon till sällskap äger?

Ack! fåfängt suckar mitt förtärda bröst
 Till er, I kalla skuggor, döfva läger!
 O långa natt! O väntan utan tröst!

TILL HOPPET.

(Efter Fransyskan.)

Du, som nöjet ger en vinge
 Och en tagg från plågan tar,
 Ljufva Hopp! om allt förginge,
 Allt i dig jag ägde qvar.
 Dina molnslott vare tomma:
 De försköna dagens lopp.
 Jordens glädje är en blomma,
 Hoppet är den blommans knopp.

Den åt nödens bränning drifne
 På ditt ankar tröstar än.
 Den af vänner öfvergifne
 Äger dock i dig en vän.
 Trots den bommande barbaren,
 Ner i häktet tröst du bär;
 Men förskräcklig är tartaren —
 Ty du finnes icke der.

Plöjar'n ser dig öfver töknen
 Gå i himlabågen opp.
 Du mot vandraren i öken
 Skyndar källans dolda lopp.
 Upp till ärans branter leder
 Blott din vink med segrens palm.
 Sömn och helsa stiga neder
 Blott med dig på tårstänkt halm.

Du vid ljusets dystra saknad
 Bjuder månen tändas ny.
 Du mot drömmar'n, ängsligt vaknad,
 Ler i österns glada sky.
 När mitt hjerta, tömdt af öden,
 Tynar, böjdt åt griften re'n,
 Du en engel gör af döden,
 Som mig för till Elysén.

KÄRLEKENS DOTTER.

Goda flicka! hvarför så med handen
Höljer du din uppsyn mot mitt bröst?
I den stund, då ändtligt ödets röst
Bjöd min kärlek nå den sena stranden!
Då jag efter långa, långa år,
Blott i bref och drömmar sorgligt njutna,
Får dig se — och glömmer det förflutna
Och mig tror tillbaka i min vår!

Tror mig än mer ung, än i den stunden,
Då jag kom från visdomsberget ner,
Full af allt hvad man der fjerran ser,
Högt och djupt; — och mötte dig i lunden
Och förgat Athen och Rom för dig.
Tio år min lycka mognat sedan,
Och den hand, du räckte mig då redan
Såsom min, nu ej vill svara mig.

Jo! den svarar; men ditt sänkta öga
Tveksamt lyfts emot mig med en tår.
Ditt bekymmer, Betty, jag förstår.
O min vän! du känner mig då föga.
Tiden, sorgen, saknaden af mig

Dina rosor blekt, din eldblick mattat;
 Och den bild, mitt hjerta af dig fattat,
 Fruktar du ej mer skall likna dig.

Trösta dig. De blommor du begråter,
 Skulle vissna innan kort ändå;

Ve! den man, som blott om dem vill rå:
 Törnet står för all hans lifstid åter.

Men en skönhet trotsar åldrens höst:

Själens skönhet evigt skall behaga.

Hör! jag vet om Kärleken en saga,

Som är sann, till trogna hjertans tröst.

*

*

*

Kärleken till jorden for,

Förd af Skönheten, sin mor.

Barn ännu, han gret och hängde

Jemt vid mammas hand och blick,

Jemt på hennes knä sig trängde,

Jemt en kyss med socker fick.

Ledsen dock att ständigt smeka,

Piltén, redan temligt stor,

Lopp ifrån sin söta mor,

Att med Gratierna leka.

Äfven leka, det må ske

Med Behagen alla tre,

Utan ända, tröttar sinnet.

Suckande åt tomheten

Af sitt lif, som endast minnet

Af Olympen tröstar än,
 Går han till sin mor igen.
 Dufvorna för vagnen spända
 Ser han glad, och blott begär
 Att med henne återvända.
 Redan vagnen honom bär,
 Och i glädjen, att den bringar
 Honom hem, han sina vingar
 Gör till segel öfver den.
 Re'n begynner den sig höja
 Då han ser åt jorden än,
 Ser ifrån en upplyft slöja
 Ögon blicka, som hans spår
 Följa med en själfull tår
 Och i hans försmälta dröja.
 Det är Psyche. Ner han får,
 Låter Venus i sin char
 Glänsa, småle och försvinna;
 Går att nu det hjerta finna,
 Som han efterlängtat har.
 Jorden för det trogna par
 Blir en himmel. Alla da'r
 Sällheten vid deras möte
 Är med ny förtjusning röjd.
 Men en dag, hvad festlig fröjd!
 Då ett barn ur Psyches sköte
 Bärs i hans förtjusta famn.
 Skönhet! ropar han betagen.
 Skönhet! vare ock ditt namn,
 Som din mors.

Ifrån den dagen
 Ej blott Son af Skönheten,
 Men ock Far är Kärleken.

DEN NYGIFTE.

Se, hur förnöjd han sitter vid din sida
 Och, döf för oss, på dig han endast ser.
 Men när ett år, en månad fått förlida,
 Ser han från dig i boken endast ner.

Nu glömmet han sitt glas, och det ej tömmer,
 Förrän din bild han fångat ur sitt vin:
 Snart är det dig, som han vid bordet glömmet;
 Än hör han ej, än svarar på latin.

Var lugn likväl: de drömma så, de lärde.
 Dock älska de och mena desto mer.
 Tro mig: hvar dag han finner mer ditt värde,
 Och utan dig han sjönk i grafven ner.

PRAKTLIFVET.

Till din hydda, min vän, glädjen och friheten
 Flyr ur marmoralats, flyr för de svängda svärd,
     Som der blixtra vid porten,
 Men ej stänga bekymren ut.

Se ur vagnen, hvari lyser det himmelsblå
 Vakt utropande band, flyga de svarta ner,
     Flyga upp i den trappa,
 Der den mäktige stiger stolt.

Genom dörren, som slår vingarna ut och vid
 Öppnar, mellan en trångt bugande flock, hans gång,
     De insmygt sig och redan
 Laggt sig, der han i soffan sänks.

Stannen der, då hans arm bjuds åt den lysande
 Dagens drottning — om ej nattens hon nämnas bör:
     Det är natt och en stjernflock
 Öfverstrålar det mörka hår.

Nej, på sjelfva det bord, der ur kristallers mängd
 Glädjen doftar, de nu sitta på glasets brädd,
     Såsom nyss uppå guldets
 Mellan de vxlade bladens kast.

Denne fly de ju dock, denne, som blott på lek
 Härmar döden, sin bror, skakande från sin krans,
     Som han doppat i Lethen,
 Elyseiska fridens dagg.

Se, med drömmar i dans leende sväfvar han,
 Följd af kärleken ner öfver den thron, der står
     Under Indiska tältet —
 Ack! blott bilder, zirater blott!

Allt har tystnat: man hör endast hur tidens puls
 Sakta slår i porfyrn. Visande öfver tre,
     Han de gyldene vingar
 Breder ut, och ej rörs likväl.

Ängsligt sucka dervid makarna. Hvar i sin
 Flygel gömd, för hvarann' störa de ej den ro,
     Som de vänta vid lampans
 Bleka sken ur albasterns rund.

Dock de buro en tagg ner i sitt ejderdun
 Från hvarann' till den mängd, cerelen dem gaf förut,
     Medan spegel mot spegel
 Bröt det leende smickrets bild.

När de domna till slut, öppnar sitt fönster re'n
 Morgonrodnan' och strör rosor, dock ej åt dem.
     För dem rodnar blott midda'n

I gardinernas purpurvåg.

Du, med lärkan tillreds, firar den saliga
 Paradisiska stund under det klara blå;
     Och som röken ur hyddan,
 Så uppstiger din andakt dit.

Låt mig följa din gång längs med din teg åt sjön.
 Låt mig andas med dig luft, som ej smittad är
     Genom straffade laster,
 Fåfängt höljda af sminkad prakt.

Ja, jag räddar mig dit, der du med friden går,
 Ej af plågan i vagn eller på krycka mött,
     Der ej tiggande händer
 Räckas fram med en mordisk blick.

Der mig visa, hvad här endast för konstens skull
 I en tafla beses, eller i skaldens dikt:
     Der mig visa naturen
 Landtligt enkel, dock ädelt skön:

Du, som lefver, ej blott sjunger idyller, du
 Med din funna Charit: under den ek, du ärft,
     Störd i Skördarnes läsning
 Af din jollrande dotters kyss!

HEMNÖJET.

Ja, goda Fanny! ja, du unnar dem
 Sin höga ro på den förnåma balen.
 Ack! tusen gånger mer vårt tysta hem
 Gör glada hjertan, än den marmorsalen
 Med sina glimrande kristallers prakt
 Och sina dundrande trumpeters takt.

O! låt dem der i yppighetens glans,
 I nöjets stoj sin hela håg förvillan;
 Sin ungdomshelsa offra för en dans,
 Arbetarns sömn med nattlig oro spilla,
 Och med en vämjefull otålighet
 Re'n tråna efter nästa lustbarhet.

För oss i vrån, der ej af präktigt tvång
 Vår menlöst fria glädtighet är bunden,
 En liten syskondans, en konstlös sång,
 I egnas krets, förkortar aftonstunden.
 Hur hjertligt roar oss den lilla blott
 Med sin så näpet härmade gavott.

LANDTLIFVET.

Sök lyckan du, sök henne genom staden,
Vid vexlarns bank, på couren hos en prins,
Af rum vid rum den långa granna raden
På slottet följ och fråga, hvar hon finns.

Jag i min däld blir vid den ärfda tegen,
Der jag i dag, på stället, lycklig är.
Blott halmbetäckt är hyddan, men min egen.
Der är jag född, o! dödde jag ock der.

Af samma jord, som födde mina fäder,
Jag har mitt bröd och trampar deras spår,
Åt samma utsigt öfver sjön mig gläder,
Och längs med ån till samma kyrka går.

Se'n ur min hand jag låtit kornen regna,
Och trött bär hem min tömda säningskorg —
Hvad hyddans rök, hvad gårdens trän mig fagna!
Dit in med mig ej följer någon sorg.

Må det i natten klarna eller mulna:
Jag sofver sött och låter himlen rå.
Blott jag har lien hvässt, när axen gulna,
Jag äflas ej att om Guds väder spå.

Flyg icke bort, du som här sjöng om våren!
 Tag fritt det korn, du finner i mitt land.
 Också för dig, du enka, tyngd af åren,
 Jag ej skall räkna axen i din hand.

Den första skärf, min båt ur staden bringar,
 Se'n äpplet lånt af mina gossar hyn,
 Ifrån min hand i kyrkohåfven klingar,
 Som ber om hjälp för någon blind i byn.

O! huru sällt förrinna dina dagar,
 Blott du förnöjd med litet lefva vill!
 Du njuter allt; det minsta dig behagar,
 Och nöjet ej till ledsnad räcker till.

Kom, lägg dig här, der ån förbi mig flyter,
 Der jag är skyld af denna friska alm.
 Känn svalkan här och fråga, om jag byter
 Mot din alkov, dess siden och dess qvalm.

Midсомmarsda'n, hur präktigt jag bekransar
 Min hela gård och gör min koja ny!
 Och julen ut, hur hjertligen jag dansar,
 Sjelf barn igen, med barnen i vår by.

Såg du min fröjd — den känner ej monarken! —
 Hvar gång en ymp i blomman redan är;
 Hvar gång ett lam, som modren glömt på marken,
 (Ve! sådan mor) i barmen hem jag bär;

Hvar gång min hjords anförerska om qvällen
 Ser efter bröd vid dörren af mitt tjell!
 Hon är det värd: hon ringer dem från ställen,
 Der vargen går; hon för dem hem hvar qväll.

Om på mitt bord ej kinabålar blänka
 Och dofta vin, som vandrat mången sjö,
 Så har jag mjölk, som skummar sig, att skänka
 Ur kärl af trä, så hvita som en snö.

I blåst och regn, hur ljuft att sitta inne,
 Och trycka ömt min Betta till mitt bröst!
 Än med en dikt jag muntrar hennes sinne,
 Än sjunger hon en visa till min tröst.

Må hvem som vill sin oskuld äfventyra
 I hof och stad, för ära och för guld.
 Jag är berömd, om Betta hör min lyra,
 Och jag är rik, om Betta är mig huld.

Må när som helst mig döden hädanrycka,
 Blott jag får se på henne, när jag dör;
 Blott hennes hand jag än får tacksamt trycka,
 Då hon ej mer min qväfda stämma hör.

Se'n vet jag visst, att hon så tomt det finner,
 Och mins mig än i många Herrans år.
 Ja, mången tår på hennes psalmbok rinner,
 Då till min graf hon ifrån kyrkan går.

Så framt vi ej på en gång somna roligt,
 Två vänner likt, som natten skiljer sent,
 I hjertligt tal fördjupade förtroligt
 Om fordna da'r och hvad dem först förent.

BESÖKET PÅ LANDET.

Bort, bort ur staden bjuder naturen mig,
 Och bäddar mossor under ett hvalf af löf.

En bär dit doft, en annan svalka
 Af de beskäftiga små zephirer.

Och bäcken skyndar, — knappt ger han al och pill
 En kyss i flykten — skyndar med skålen dit,

Och lägger den så genomskinlig,
 Kransad af Flora, för mina fötter.

Dock fåfängt, fåfängt andas jag landtlig luft
 Och landtlig frihet: klämdt är mitt bröst ännu;

Dödt är för mig det sköna landskap —
 Nej, det får lif, det får själ: hon syns der!

Hon, hvilkens skymt blott tjuste för evigt mig,
 Hvars drömbild sedan följt mig båd' dag och natt,

I aftonstjernen åt mig blickat,
 Rodnat på morgonens gyldne skyar.

Hon syns der verkligt, sväfvar så nära mig,
Der bortom floden. Finns ej en brygga här?

Och ej en julle? Hjelpen, nympher,
Hjelpen den simmande, sköna nympher!

VÅR OCH VINTER.

Ö! der alltid rosenhäcken

Blommor bär,

Gyldne fisk i silfverbäcken

Spritter kär,

Linden på Zephirens vingar

Strör behag,

Sång af Philomeler klingar

Natt och dag!

Re'n är gubbens hjessa grånad:

Men ännu

För hans fåfängt spända trånad

Rymmer du.

Vinter, kom! — ty jag vill hoppas

Vårens stund.

Ömsom vissnar, ömsom knoppas

Glädjens lund.

BLOMMORNA PÅ SJUKSÄNGEN.

Blommor till min sjuksäng! O förhoppning!
 Lyfter du ännu mitt klämda bröst?
 Flyr ännu min allt för bråda höst?
 Följer på min vissning än en knoppning?
 Ljufva ångor! Sommarn's ande re'n
 Lifva tycks mitt blod och mina sinnen!
 Glada färger! O min ungdoms minnen!
 Än min framtid länen I ert sken!

Blommor midt i vintern! — Sköna under!
 Dock ett större i mitt hjerta sker.
 Midt i dödens natt jag qvicknad ler
 Och mig vandra tror i helsans lunder!
 Ädla konst! som Norden häpen ser
 Fostra Söderns välluktsrika gäster:
 Hittills prydde du blott glädjens fester,
 Nu ock sorgen du en högtid ger.

TRÖSTEN.

Du ser på mig, om mina ögon sanna
 Det hopp, jag än med halfva ord dig ger,
 Se upp till skyn: der låt din smärta stanna!
 Der är den hulda, ej på jorden mer.

Gråt för de små. Ja, Lilly, sorg för andra
 I goda hjertan egen sorg gör lätt.
 Gråt ock för dig: hvem kan din ömhet klandra,
 Om hon ock mins ditt eget hjertas rätt?

Försmält i gråt! Hvad kan du mer än gråta?
 Och jag, hvad tröst kan jag din saknad ge?
 Den, att ej tårar eller suckar båta?
 Nej, hellre stum blott på din smärta se.

Och, kyssande en tår från dina kinder,
 Med mina egna blanda dem du göt;
 Och klaga, att de band, naturen binder,
 Grymt slitas af, då hon dem fastast knöt.

Dock glädjoms: döden sjelf olösligt finner
 Två rena sjäalars heliga förbund.
 Försvunnen från den verld, der allt försvinner,
 Hon i ditt hjerta lefver än hvar stund.

Som i ditt bröst Allfadren är tillstädes,
 Blott dunkelt tänkt, tills evigt uppenbar:
 Så af den dödas nära skugga glädes
 • Din trogna själ, tills du ock hädanfar.

HVAD HON VAR.

Se morgonperlans glans uppå det gröna blad,
 Som aktar, att ej spills den klara, himlarena:
 Så i föräldrars vård hon glänste, menlöst glad.
 Känn hela rummets doft af nejlikan allena,
 Och döm hvad i sitt hus, hvad i sin bygd hon var!
 Och för sin man! O du, som tidens stormar skakat,
 Skönt blef din aftons lugn af hennes dygd bevakadt. —
 Hon var! — Lös dufvans band: hem genom skyn hon far.
 Dock engeln återstår, fast qvinnan har försvunnit.
 Sörj ej, att jorden mist hvad himmelen har vunnit.

DET HÖGRE LIFVET.

Natten kom och allt blef öde,
 Utan färg och utan röst.
 Lifvets pulsar syntes döde,
 Blott ej oron i mitt bröst.

Månen uppgick: bildningsgåfvan
 Skapte en ny verld igen;
 Och mot himmelen der ofvan
 Viste sjön en annan än.

Der en engel, en gudinna
 På en vågig silfversky
 Såg jag glänsa och försvinna,
 För att följas af en ny.

Men der kom, af skogens brusning
 Bådad, fram en vind och bröt
 Klara spegeln med en krusning,
 Som till slut i fradga röt.

Suckande, att äfven diktens
 Sköna verld försvunnit så,
 Hörde jag i tornet pligtens
 Morgontimma redan slå.

Upp med dagens stunder ila
 Måste jag den tunga stig.
 Dock i gräset vid min hvila
 Daggens perla tjuste mig.

O! hur rent du speglar ljuset,
 Föll du från dess källa hit?
 Men du trifves ej i gruset:
 Solen drar dig åter dit.

Henne lik, jag såg en tärna,
 Engeln lyste ur dess kropp,
 Som ur molnets flor en stjerna,
 Bröt sig ut och flög dit opp.

Genom henne dock en mening
 Och ett mål min lefnad fick.
 En gång vid en ny förening
 Allt förklaras för min blick.

Lifvet, likt en troll-laterna,
 Viste mig blott ytlig flärd.
 Blott ett skuggspel i min hjerna
 Var min stolta tankeverld.

Men jag kände hos den fromma,
 Att ett högre lif är till.
 Jord och himmel vare tomma:
 Verkligt är, hvad dygden vill.

QVINNANS VÄRDE.

(Efter SCHILLER.)

Ära ske Qvinnan! Af qvinliga handen
 Knytas vid hjertat de husliga banden,
 Närs den ej slocknade kärlekens glöd,
 Strös i vår sorgfulla jordiska lefnad
 Himmelska rosor, och tröst eller trefnad
 Sprids öfver allt, båd' i lif och i död.

Evigt lysten och förveten,
 Mannen i sitt lugn ej trifs.
 Fjerran kring oändligheten,
 Våg för våg, hans tanke drifts.
 Intet motstånd utaf tingen,
 Ingen gräns hans styrka tål.
 Rastlöst, genom stjerneringen
 Jagar han sitt drömnda mål.

Dock af en moder, en syster, en maka
 Lockar en blick den förflugne tillbaka,
 Fäster hans känsla vid hem och vid nu.
 Fromt, vid sin gerning, i oskuldens slöja,
 Sitta de inne och blygsamma röja,
 Barn af naturen, dess enfald ännu.

Våldsam såsom eldens låga,
 Mannen genom lifvet far.
 Intet skonsmål hans förmåga,
 Ingen ro hans trängtan har.
 Hvad han skapt, förstör han åter,
 Saknar hvad han nyss har flytt.
 Hydran lik, hans önskan låter,
 Föll ett hufvud, se ett nytt.

Qvinnan belåten, ehur' hon är bunden,
 Plockar i tysthet en blomma för stunden,
 Som af dess omsorg med ömhet är närd:
 Fri, mer än han i sin ändlösa irring,
 Vis, mer än han i sin lärda förvirring,
 Rik, mer än han i sin diktade verld.

Stel och kall, som pyramiden
 Spetsar sig vid Nilens elf,
 Mannen hårdnar under striden
 Med sitt öde, med sig sjelf;
 Känner ej det himlanöje
 Att, med själ mot själ förbytt,
 Hjertligt dela gråt och löje,
 Födas i en vän på nytt.

Men som eoliska harpan i bäfning
 Klagande sätts af en fläkt, af en sväfning,
 Likså hos qvinnan den känsliga själ.
 Blott af en dröm, att den älskade lider,

Häfs hennes barm och en blekhet sig sprider
Under den perla, från ögat sig stjal.

Stolt af segrar, rik af byten,

Mannen gör sig rätt med våld.

Med sitt svärd bevisar Schyten,

Och till slaf är Modern såld.

Grus och aska hölja fälten;

Plötsligt föll, hvad sekler byggt;

Blott en rå barbar blir hjelten

Under gratiernas flykt.

Men med en ljuft öfvertalande stämma

Kastar sig qvinnan, att blodbadet hämma,

Mellan de stridandes ljungande spjut.

Der af en fader och här af en maka

Fattar hon handen: och begge försaka

Hämnden för evigt, en släkt blott till slut.

TILL FRUNTIMREN

VID EN MEDICINE DOCTORS-PROMOTION I ÅBO.

Ej en skald med lagerkransad tinning
 Helsar Er, I Sköna, denna gång.
 Vänten ingen rosenfärgad sång
 Öfver edra ögons segervinning,
 Ej af myrten en odödlig krans,
 Ej ett Paris-äpple: det ej fanns
 På den väg, vi gått till mödans ära.
 Äfven oss likväl det budet rör,
 Som är perlan i den vises lära:
 Att i allt, hvad sannt och godt man gör,
 Främst åt Gratierna offer bära.

Gratierna dyrka äfven vi,
 Ej, med skalden, endast såsom sköna:
 Såsom goda, de vår guddom bli,
 De vår möda lifva och belöna.
 Hvarför nämns du, älskansvärda kön,
 Blott det vackra, ej det goda hellre?
 God är engeln, därför är han skön.
 Rosen vissnar; Godheten, ju äldre,
 Blir dess mera skön. Vi se det här

Hos de ädla, som vår högtid hägna,
 Dem vi främst i dag vår vördnad egna.
 Om hos ynglingen förlåtligt är
 Att en blick, en hemlig suck kan hända,
 Åt de nyss utspruckna liljor sända
 (Liljor nu, i stilla, menlös glans,
 Snart Zephirer i en aftondans):
 Högst likväl för oss er fågring gäller,
 I, den mogna åldrens eterneller.
 Alltid lika, edra blommor bäst
 Pryda, prisa Hygieias fest.
 Dock, hon sjelf är ung och bland de unga
 I sitt tempel sig med stolthet ser.
 Ungdom, oskuld! åsyn blott af er
 Hellsans känsla åt en sjukling ger,
 Och den gamles steg gör mindre tunga.

Äldre, yngre! er — ej blott i dag! —
 Hyllar denna hatt, hvars tunga ära
 Utom er vi ej förmådde bära.
 Om ej edra rörande behag
 Vi i sorgens boning skulle finna;
 Om vid plågans bädd ej oftast stod,
 Med ett helgons tro och tålmod,
 Med en engels blick, en tröstarinna:
 O! hvem ville, i sin ungdoms hopp,
 För så sorgligt kall sig offra opp?
 Hvem förmådde härda ut att ständigt
 Se hvad mest bedröfligt och eländigt,
 Grymt och rysligt menskolifvet har?

Ja, hvad kunde, om vi rätt besinna,
Läkarn göra utan läkarinna?

Läkarinnor ären I, en hvar.

Se en mor, en dotter, se en maka,

Se en syster: nätter, såsom da'r,

Hon ej tröttnar att vid sängen vaka;

Och den droppe, som der tindrar ner

Ur den huldass ögon, lindrar mer,

Läker mer, kan hända, än de alla,

Som ur glaset efter räkning falla.

Sköna! goda! I, till hvilkas kön

Ej blott gratier och sångmör höra,

Men ock alla dygder, som oss göra

Lifvet ljuft och sjelfva sorgen skön:

O, er ömhet, mer än konsten säker,

Hjertat når och med en blick blott läker.

Hören af dess makt ett ryktbart rön.

Lemnad re'n af läkaren åt döden,

Låg en ung och älskvärd kungason:

Fadren gick förtviflad derifrån,

Ingen hjälp han visste mer i nöden,

Ingen tröst hans hjerta tog emot;

Inga böner mer, blott bittert knot

Göt han ut mot himlen och dess Gudar.

Icke ens den skönaste af brudar,

Redan anländ till hans kungaborg,

Skingra kan hans faderliga sorg.

«Allt på jorden ville jag försaka»,
 Ropar han, «för detta kära namn:
 «Thronen sjelf jag gåfve för hans famn.» —
 «Äfven jag» — så hans bestämde maka
 Suckar, tyst, för sig; och hastigt, höljd
 I en slöja, går, af ingen följd.

Hör jag ej en skönhet, som mig frågar,
 Halft ironisk, efter hennes bild?
 Måla den så himmelskt skön och mild,
 Som hon var, jag kan ej och ej vågar!
 Men jag tror, att, om hon syntes här
 Träda in och slöjan af sig fälla,
 Sådan, med den uppsyn, som hon der
 Sågs af prinsen vid hans bädd sig ställa,
 Torde hon — förlåten! jag är sann,
 Jag beundra, men ej smickra kan —
 Torde hon ifrån er alla vända,
 För ett ögonblick åtminstone,
 All den mängd af ögon, som nu se
 Endast er, af edra blickar tända,
 Liksom glänste här för deras syn
 Fullt af stjernor, fallna ner ur skyn.
 Ja, de sjelfva, som här mest förblända
 Eller ljufvast röra hvarje själ,
 Skulle säkert, hvad de än att klandra
 Hemligt funne, alla ge likväl
 Henne priset, nemligen det andra:
 Första priset lemnar ju en hvar
 I sitt hjerta — sig. En domarinna

Bland de sköna denna sportel har:
Eljest vore hon ju icke qvinna. —

Med ett ord, prinsessan kom, och såg
På det bleka dödens rof, der låg.

Hur hon såg, jag vet ej — men han kände
Alla plågor fly och trodde re'n,

Så han tjustes, sig i Elysén,
Tills det lif, hon i hans ådror tände,

Nyss för hennes skull till slockning bragt,
Trotsade igen all dödens makt.

Ej af feber mer, af glädje glödde
Nu hans kinder, strålade hans blick.

Vid den ljufva hand, som honom stödde,
Steg för steg han nya krafter fick,

Förd af hoppet till sin faders möte.
«Lefver du? hvad under frälste dig?»

Ropar konungen, med öppnad sköte.
«Ja, han lefver, men ej utan mig»,

Svarar hon. Då, blek och stum, tillbaka
Dra'r sig fadren, såsom från en hamn,

Stötande sin älskling ur sin famn.
«Allt du lofvat för hans lif försaka»,

Fortfar hon; och, redan rörd, han ser
För sin fot dem begge falla ner.

«Välj, att son förlora, eller maka,
«Kanske båda. Ja, mitt hjerta spår,

«Att du begge snart begråta får,
«Om du ej den ena vill försaka.» —

«Jag är far», utbrast han, «och jag ser,
«Att, för ett, två barn mig himlen ger.»

Sådan är den makt vi hos er röna.
Lycklig den, som fann bland er en vän:
Ty hvad ondt I gören, såsom sköna,
Gören I, som goda, godt igen.

BORDVISA.

När skämtet tar ordet vid vänskapens bord,
Med fingret åt glaset, som dofta,
Så drick och var glad: — på vår sorgliga jord
Man gläder sig aldrig för ofta.
En blomma är glädjen: i dag slår hon ut,
I morgon förvissnar hon redan.
Just nu, då du kan, haf en lycklig minut,
Och tänk på den kommande sedan.

Hvem drog ej en suck öfver tidernas lopp?
Dock sitt ej och dröm på kalaset.
Här lef i sekunden: och hela ditt hopp
Se fyllas och tömmas — i glaset.
Här sörj blott för glaset: om fullt, så töm ut;
Om tomt, så försänd det att fyllas;

Och mins, att det sköna och goda förut,
 Se'n glädjen och nöjet, må hyllas.

Ty egne vi först åt värdinnan en skål:

Hvad vore vår fröjd utan henne?

Se'n prise vi värden och särskildt hans bål:

Hvad vore vårt mod utan denne?

Dem båda förene ett glas och en sång:

De sjelfva så skönt sig förente.

Med drufvorna myrten blef skapt på en gång,

Hvem ser ej hvad himmelen mente?

För öfrigt må värden ge alltid nytt skäl

Till ständig omsättning af glasen,

Och visa, att rangen är nyttig likväl:

Till skålarnas mängd på kalasen.

Men förr'n han är färdig med klang och harang,

Vi skynde att sjelfmante dricka,

Och helge ett glas, som är öfver all rang,

I tysthet — en hvar åt sin flicka.

ÅRENS KRAFT.

Sätt dig, goda, här vid spisen:

Sätt dig hos den gamle här.

Gammal! ja — och därför bär

Du åt mig från källar-isen

Gammalt vin i flaskan der.

Se, hvad rimfrost öfver henne:

Hon är gränad såsom vi.

Kanske vet du ej, Sofi,

Att en lock för dig, ja tvenne,

Hålla på att silfver bli.

Korken ur! O känn, hur åren

Anden stärkt deri! o känn:

Rosen doftar ej som den.

Hvad! om vintern är i håren?

Vi ha vår i hjertat än.

DEN SJUTTONDE FÖDELSEDAGEN.

(Efter voss.)

Nära till spiseln satt i sin länstol Walther den gamle,
 Han som i fyrtio år bestridt församlingens org'spel.
 Far och farfar suttit förut i den stora, siratligt
 Snickrade stolen af al, på det mörkbrunt skiftande juftet.
 Lutande öfver postillan, han nu, med händerna knäppta,
 Suckade tyst för sig, nu högt uppläste de tröstrikt
 Manande ord. Till slut begynte, med ögonen slutna,
 Hufvudet nicka och sjönk i en stärkande middagsslummer.
 Klädd i sin högtidsrock, satt gubben, rakad och borstad,
 Ty han fyllde i dag sina sjuttio vintrar med heder.
 Också hade hans son, den vördige pastorn i Näsby,
 Skickat till honom i går ett bud med fyra buteljer
 Gammalt helsosamt franskt, och lofvat att jemte sin unga,
 Blomstrande fru i dag besöka de gamle, om nå'nsin
 Vägen det tillät, ty fastän snöplogen med tre par
 Dugtiga oxar der gått, så var den dock åter igenyrd.
 Under måltiden nyss steg gumman upp och med småslugt
 Leende min tog fram en korkskruf, ställde för gubben
 En af flaskorna fram, och han drack med henne sin sons skål,
 Jemte den blomstrande fruns, som han gerna omfamnade en
 gång

Än för' sin saliga död. Nu låg på boken hans snöhvitt
 Glänsande hår: glasögonen lågo bredvid och den nya *nyttiga*
 Sammetsmössan med räfskinsbräm och tofs utaf gulltråd.

Mor hade hängt för fönstren och sängen rena gardiner,
 Sopat golvet, bestrött det med granris, bredt öfver bordet
 Den rödblommiga duken och blåst på det rara citronträ't
 Dammet af löfven. Också levkojorna blåste hon rena,
 Glad, att de knoppades re'n. På hyllorna glänste, af engelskt
 Tenn, blankskurade fat och tallrickar. Öfver dem stodo
 Muggar af blått porslin, och under dem hängde en eldtång
 Jemte en prydelig aln, ett besman och mangel och strykjern.
 Men det gröna klaveret, som nyss den gamle med strängar
 Åter försett och stämt, stod främst i rummet en prydnad.
 På notställaren låg uppslagen en gammal choralbok,
 Gumman lyfte på den, såg efter, om under den gömdes
 Dam, och satte den ner igen, så att nummern var ostörd.
 Äfven det präktiga skåpet af ek, med serafims-hufvu'n,
 Blommor af valnöt, messingsbeslag och skrufvade fötter,
 Henne till brudskänk köpt af modern, klockerskan salig,
 Hade hon dammat utaf och bonat med vax, att det glänste.
 Ofvan på kransen stod en hund och ett gapande lejon,
 Begge af gips, sex slipade glas med gull uti kanten,
 Tre par koppar af blommigt porslin och korgar med äpplen.

Nu steg gumman ifrån sin spinnrock, trippade sakta
 Till vägguret och knöt slaghammarens snöre på spiken,
 Så att det klingande glas och kucku ej skulle i förtid
 Väcka den gamle. Se'n stod hon vid fönstret och såg, huru
 stormen

Jagade tapptals dit snöflingorna, skakade gårdens
Träd och de hoppande skatornas spår bortbläste på laden.

Hjelp oss Gud! Hvad det stormar, hvad snön uppstapplas
i högar!

Sade hon sakta för sig och runkade ängslig sitt hufvud.
Stackars resande folk! Hvem kör väl sin hund i ett sådant
Väder på dörr'n. Dock kommer min son. Det känns i mitt
hjerter

Slå så besynnerligt. Se, huru katten, på foten af bordet,
Slickar sin tasse och kammar sitt skägg och borstar sin nacke,
Det betyder ju främmand' i alla förnuftigas tanke.

Sade, och tog fram kopparna, ställde dem sakta i ordning,
Fyllde i sockerdosan och dref bort flugor, som gubbens
Flitiga smälla bespart till vintersällskap, och nedtog
Sjöskumspiporna båda, så väl den silfverbeslagna,
Skänkt af hans son, som den andra, hvarmed han dagligen
rökte.

Skakande, hällde hon se'n kardusen öfver en tallrick.

Nu till stugan bredvid hon varsamt öppnade dörren,
Vinkade fram Susanna ifrån sin surrande spolrock,
Talte med nedstämd röst och bad henne skynda till vedbo'n.
Tag en börda och bär hit in; men sakta på golfvet
Lägg den, hör du, mitt barn, att ej du väcker den gamle.
Krafsa ur ugnen se'n ett par, tre kol, och i spiseln
Blås upp eld till en brasa. Du vet, huru farsgubben klagat
Ständigt om köld och midt om sommaren sitter i solsken.
Äfven de unga, som komma från resan, behöfva ett varmt rum.

Pigan hemtade ved och blåste på kolen, med kindren
 Pösande, hostade se'n och gret och trätte på veden,
 Tills den ändtligt blef tänd. Nu brann den med sprakande låga
 Hastigt till glöd, och vid glöden satte sig gumman beskäftigt
 Ner, för att bränna sitt kaffe. Hon rörde om bönorna flitigt.
 Knastrande brynte de sig och svettades olja och vällukt.
 Derpå lyfte hon ner ur en skrubben den behändiga qvarnen,
 Skakade bönor deri och satte den knäna emellan,
 Höll med sin venstra hand den fast och mol med den högra,
 Plockade upp ur sin famn hvar böna, som hoppat ur tratten,
 Drog se'n lådan derut och strödde på papper det malna,
 Snodde om vefven igen, men stannade, medan hon talte:
 «Spring, Susanna, och tag en bit af den mögliga limpan,
 Locka i lidret Burdus och stäng den vaksamme in der,
 Att hans skällande ej, när de komma, må väcka den gamle.
 Hör se'n efter, om Matts re'n gått att hemta ur sumpen
 Gäddorna. Vänta! Förut skall han vedträn klyfva så många,
 Säg honom det, att vi kunna vår gås väl bryna på spetten,
 Klif på dufslaget se'n, och se, om släden ej kommer.»

Pigan med brödet gick, och, på knät sig klappande, listigt
 Lockade in Burdus och lät den skrapa och gnälla,
 Vadade sedan i drifvan till Matts, som i stallet med ifver
 Hackelse skar, ty han frös. Och se'n hon sagt hvad hon
 skulle,

Klef hon på dufslaget upp och pustade, ref sig i händren,
 Stack dem inunder sitt förkl'e och slog sig på axlarne korsvis;
 Men nu såg hon i molnet af flygande snön, huru släden
 Slingrade ut för backen vid byn med klingande bjellror.
 Hoppande ner från stegen, hon sprang att berätta åt matmor.

Gumman med darrande knän lopp ut, och med klappande hjerta

Andades kort, och en toffel ifrån henne flög uti brådskan.

Pigan till porten sprang och öppnade. Närmre och närmre
Hördes nu bjellrornas klang och den klatschande piskan, och
slutligt

Äfven hästarnes traf, som in på gården med släden
Hade, höllo vid dörr'n och snöiga rykte och fnyste.

Gumman vid släden stod och skrek: «Välkomna! välkomna!»
Famntog först sin son, som främst sig skyndat ur släden,
Sprang se'n och hjälpte hans maka ifrån sin lurfviga fotsäck,
Knöt upp banden på hufvan, och kysste; och tårar af glädje
Föllo från gummans ögon på dottrens rosiga kinder.

«Men hvar är far? Han mår väl ej illa på födelsedagen?»
Frågade sonen. «Tyst!» sad' modren med vinkande händer,
«Tyst! han sover. Mitt barn! kläd af den snöiga pelsen:
Väck honom se'n med en kyss, du aldrakäraste dotter.
Stackars barn! hvad din kind är röd af den kyliga vinden!»

Skyndsamt hängde hon upp deras pelsar på svarfvade knappar,
Vred helt sakta på nyckeln och bød dem stiga i stugan,
Der den blomstrande frun, med sin älskvärdt leende uppsyn,
Skyndade fram och kysste den gamle på kinden. Förvånad
Såg han upp och slöt sina barn i darrande armar.

DEN GAMLE KNEKTEN.

Det var i Saimen på en ö,
 Dit sällan någon länder,
 Förutan måsar ur den sjö,
 Som stormar vid dess stränder.
 På udden stod i stormen fram
 En ensam tall med högväxt stam.

 Der satt, i många Herrans år,
 En man af gamla världen.
 Från klippan med sitt hvita hår
 Långt synlig ut på fjerden,
 En vålnad blott från fordna dar
 Han för den häpna seglarn var.

 Det syntes på hans vissna kind
 En banad väg för tåren;
 Och kulen fläktade en vind
 De glesa silfverhåren.
 Hans blick än sjönk i djupet ner,
 Än log åt skyn, som sorgen ler.

 Svensk eller Finne! kom med mig
 Till dessa öde ställen.

Der vågen hvitast tumlar sig
 Och spritter högst mot hällen;
 Der satt han. Följ mig dit, och hör:
 Hör honom sjelf, förrän han dör.

«Jag är den siste Carolin,
 Den ende än på jorden,
 Som sett kung Carl.» Med trotsig min
 Han uppstod vid de orden.
 När Carl blef nämnd, han hvarje gång
 Tog af sin hatt, mer rak och lång.

«Se här» — nu med sin venstra hand,
 Den högra Ryssen skjutit,
 Han läste upp ett folioband,
 I lås af messing slutet.
 Sin Bibel bar han med sig dit
 Hvar dag, tillika med sin plit.

«Se här hans bild! så såg han ut,
 Som jag, i rock och bälte.
 Men när han stod i moln af krut,
 Se, det var kung och hjelte.
 Stor, när han vann, men mera stor,
 När, att förlåta, hem han for.

Jag ser ännu vid Fredrikshall —
 Der stod jag honom nära,
 Och hörde, när det skottet small,
 Som fällde Sveriges ära —

Jag ser, hur på sitt svärd han drog,
Med hot bakom sig såg, och dog.

Gret Sverge: mer gret Finland dock,

Som mor och enka gråter,

Gret far och barn. Dess söners flock

Ej kom från Norge åter.

Ej att den fälld af Dansken var:

Men till en stod frös häst och karl.

Jag ville dött der, jag också!

Dock Svensk ännu var Finnen,

Och byggde upp sin brända vrå,

Stolt af de stora minnen,

Dem, allt från Gustaf Adolfs dar,

Han ärft af farfar och af far.

Hvi föll jag ej, förrän jag såg

Vårt folk för Ryssen springa?

Dock sprang jag ej: i blod jag låg,

Och höll ännu min klinga

I venstra handen, som var qvar,

Då man från Willmanstrand mig bar.

Här ser du både svärd och man;

Och slika voro många;

Men utan hufvud går ej an,

Hur käck man är, att stänga.

Dock freden kom, och böd oss än

Förblifva Svenske frie män.

Som sådan, o! hur lycklig här

Min ärfda teg jag skötte!

Blott ej en skymt ur viken der

Af grönt och rödt mig mötte.

En annan syn mig gjorde ve:

Att fänrikar i vaggan se.

Då ropte jag: hur skall det gå,

Om Ryssen kommer åter?

Men tänk! som fordne gossar blå —

Af glädje än jag gråter,

När jag det mins — der stodo män

Vid Valkiala upp igen.

Bland dessa en! — Men hör förut:

Jag var re'n gammal vorden,

Då jag en enka fann till slut,

Som tog mig uppå orden,

De orden: Topp! *En* hand jag har:

Törs du den ta'? Vi bli ett par!

Se'n log min ålder, lika skild

Från flärden, som från bristen.

En dotter! — Såg du engelns bild

Bredvid Evangelisten?

Så stod hon vid mitt morgonbord,

Och läste för mig Herrans ord.

Se'n gick hon i mitt hus och böd,

Och allt blef skick för dagen.

För henne blott, se'n modrens död,

Och af den fröjd betagen

Att se det Svenska mod igen

Bli hvad det var — jag lefde än.

En afton vid en fremlings arm

Hon kom der öfver ängen.

Jag såg re'n, rodnande af harm,

Åt min pistol vid sängen.

Ehuru lam, jag än haft mod

Att kräfva ut förförar'ns blod.

Men strax han trädt inom min dörr,

Jag fann en man af heder.

Så steg till Patriarken förr

En gäst från himlen neder.

Carl kämpat: ej dör Hoglands namn!

Så var hans helsning i min famn.

Nu, Herre! skrek jag, låter du

Din tjenare få fara.

Nej, ropte han, nej, lef ännu,

För att ett vittne vara,

Hur mig din dotter lycklig gör,

Då segren hit mig återför.

Der skymtar bort om sjön hans gård,

Som bonden glad besökte:

Der utan skryt hans visa vård

Naturens fägring ökte,

Dit bjöd han mig till lifstidsvän:
 Hit väntad blott som brudgum än.

Re'n kom hans dag, re'n slog hans stund:

Ett bud för honom lände,

Ett bud om segren vid Svensksund

Den ädle till mig sände.

Till himlen lyft, på knä för Gud,

Jag glömde bröllop, måg och brud.

Re'n bruden satt i all sin skrud,

Och högtiden begyntes.

I land flög måsen, stormens bud,

Och ingen brudgum syntes.

Det hven så hemskt, som ur en graf,

Det blef ett Herrans väder af.

Jag ofta sett den vilda sjön

Stå upp, som till en härnad,

Ej blott mot klippan här och ön,

Men emot himlen ärnad.

Dock aldrig förr jag sett den så

Förgrymmad häfva sig, som då.

Ett segel syntes — bruden lopp

Med dödens färg på kinden;

Och kronan refs ur håret öpp,

Och fjerran flög med vinden.

Dock här en brudsäng bäddad var,

Här nere, för det kära par.

Hit styrde han, att undfly der

Försåtet af en bränning.

Hit lyckligt frälst, från udden här

Han skulle, med en vändning,

I hamnen löpa in. Då kom

En il och hvälfde båten om.

Ett hufvud — det var hans — hon såg

Sig öfver vågen lyfta,

Och sprang dit ner, der samma våg

Sig vrok åt brantens klyfta.

Der, sänkt på knä, hon hof sig fram

Med handen sträckt, då han dit samm.

Han grep den, och från klippans brädd

Af vågen drogs tillbaka;

Och drog med sig sin brud i bädd:

Så blef hon dock hans maka.

Man fann de tu med hand i hand,

Och grof dem så i kyrkans sand.

Snart hundraårig, sitter jag

Dock lugn, här i min skrefva:

Blott ej mitt fosterland en dag

Jag nödgas öfverlefva!» —

Så talte han, och från den da'n

Ej syntes mer, der han var van.

Blott tallen ser man än der stå,

Af stormens våld ej bruten.

Blott vågen hör man än der slå

Mot klippan, skumbegjuten;

Och kyrkan än i sitt förvar

Hans bibel och hans värja har.

DEN DÖFVE.

Farväl, natur och vänner! — Evigt stängd
Från allt hvad skönt och ömt kan själen väcka,
Jag släpa skall min ålders tröga längd,
I ensligt lugn, som masken i sin snäcka.

Jag lefver, ack! men mina sinnen gå,
Ett efter annat, långt för mig i grafven.
Här på ett näs, hur länge skall jag stå,
Hur länge tvina, lefvande begrafven?

En främling lik, vid skådespelets slut,
Stängd i sin loge, se'n täckelset är fallet,
Musiken tystnad, ljusen släckta ut,
Står jag, och lyss än efter sista skallet.

Förgäfves! — Allt är tyst, allt dödt för mig.
Jag hör ej lärkan med naturen vaknad,

Och ej den suck, som sakta smyger sig
Ur vänners bröst vid känslan af min saknad.

Okunnig i min vrå om verdens gång,
Också i sällskap eremitens like,
Jag lifvets oro känner på en gång
Med tomheten ifrån de dödas rike.

MOTSATS *.

Du sälla döfhet! af ett sakta sus,
Likt aftonfläktens, ljuf du förespåddes.
Du unnat mig, ännu vid dagens ljus,
Att finna lugnet, innan hvilan nåddes.

Nu nalkas mig, så tysta i sin gång,
Liksom af vördnad, men'skorna och djuren.
Jag, halft förklarad, njuter på en gång
De dödas ro och lifvet af naturen.

Döf är jag, lyckligt döf, för hvarje platt
Och tanklöst ord af tidens gälla dårar.

* Föregående verser skrefvos i en väns namn, som på en tid förlorat sin hörsel. Han svarade sjelf med dessa.

Mitt öra nås af intet fänigt skratt,
Och ingen mjeltsjuk gråt dess hinna sårar.

«Men näktergalens, lärkans sång, så ljuf!
Du ej kan höra!» — Väl, men I förgäten,
Att ock min natt ej störs af någon uf,
Min dag af ingen kråkas kärfva läten.

I lycklig ro för lifvets stormars brak,
Som på en ö emellan båda landen,
Jag sitter trygg, förväntande i mak,
Den vink, som kallar mig till andra stranden.

DE GAMLAS SKÅL.

Hvem helga vi den ädla strömmen,
 Ur gamla flaskor för oss hälld?
 Åt ungdomen, som flyr likt drömmen?
 Åt skönheten, likt blomman fälld?

Nej, tacksamheten höje rösten,
 I gamle, till en sång åt er.
 Blott kransar våren ger, men hösten,
 Den gyllne hösten, drufvor ger.

Se, åt de älskansvärda gamla,
 Hvad fröjd Behagen ännu gömt,
 Då endast ångrens qval sig samla
 Kring mången ung, som allt re'n tömt!

Se gubbens ögon! Skalken smyger
 Ur dem ännu i hemlighet,
 Och väpnad öfver bordet flyger
 Till gumman med en vink: du vet.

Han far, med helsan att beställa
 Åt dem ett bröllop än af guld.
 Ty egnom skålen åt de sälla
 För seklets hälft, som snart blir full!

HUSLIG SÄLLHET.

Du som sade: «Barn af jorden,
 Ät ditt bröd i anletssvett.»
 Dina voro ock de orden:
 «Man och Qvinna varde ett.»
 Gud! hvad flitens stunder ila,
 Lysta af din himmels ljus,
 Gud! hvad sällhet att få hvila
 Med de sina i sitt hus.

Qväll och morgon för de kära,
 Du mig gaf, jag prise dig.
 Qväll och morgon till din ära
 Höje de sin röst med mig:
 Hon som än med grånad hjessa
 Följer mig i lust och nöd,
 Och de små, och alla dessa,
 Dem du genom oss ger bröd.

O! hur lätt till dagens möda
 Går jag från en hjertlig vän!
 O! hur glad vid tarflig föda
 Ser jag mina barn igen!
 Ser dem kring mitt bord i blomma,
 Såsom oljeqvistar stå,

Ser dem, ledda af den fromma,
 Re'n på Herrans vägar gå.

Fader, moder, kärt förtrogna,
 Sitta vi i lugn och skygd,
 Och dem skåda, hur de mogna,
 Dag från dag, i vett och dygd.
 När vi somna, när vi vakna,
 Är för dem vårt böneljud:
 Att när oss de arma sakna,
 De ej sakne dig, o Gud.

Du! som på de dina tänkte,
 Under korsets qval och hån,
 Och din vän en moder skänkte,
 Och din moder gaf en son:
 Låt de späda öfvergifna
 Växa i din läras ljus,
 Och den ensam af oss blifna,
 Sänd din tröst i sorgens hus.

Skiljas måste makar, bröder:
 Men det ges ett hem ännu.
 Dit mitt hopp, när hjertat blöder,
 Lyft, o lifvets förste, du.
 Der mitt rätta bo jag hinne,
 Här blott skyld i vandringstjell'
 Der de saknade jag finne,
 Evigt, oskiljaktigt säll!

DE SVENSKA A OCH U.

Ei Dansken, veed Du, er misundelig,
Kun Eet misunder Svensken han. —

«Hvad da»? —

Det er et lille Bogstav, Ven! — et A.

OEHLENSCHLÄGER till VON BESKOW.

«Himlastämma, englatunga!

Nu för mig allena sjunga

Skall du att behaga mig.

Må likväl den sköna sången

Alla tjusa i salongen;

Äran delar jag med dig.

Prima Donna! hvart vi fara,

Skall du vid min sida vara.

Min Grefvinna! märk hvad namn!

Derför må du Rom försaka

Och teatern. Hulda maka!

Glöm dem båda i min famn!»

Redan in i brudgemaket buden,

Redan ensam med den sköna bruden,

Grefven, sjelf bland konstens söner spord,

Sjöng för henne dessa valda ord.

Tydde se'n på prosa hvad de mente,

Och ett sirligt blad med gyllne rand,
 Som med rosens färg dess doft förente,
 Slöt i hennes mjuka, mjella hand,
 Den han ömt till mun och hjerta tryckte.
 Hastigt hon den undanryckte,
 Hastigt öfver bladet gick
 Hennes svarta ögons blick!

«Bella lingua!» ropte hon om Svenskan,
 Som hon fann en likhet ha
 Underbart med sjelfva Italienskan
 I de många ljud på A.

«Himlastämma, englatunga» —

«Nu för mig allena sjunga» —

«Att behaga» — «sköna sången» —

«Alla tjusa i salongen» —

«Min Grefvinna» — «Rom försaka»

«Hulda maka!»

Så hon stafvar och till slut
 Läser hela strofen ut,
 Hjelpt af grefven, som förtjust berömmar
 Sina stansers klang i hennes mund,
 Och poetiskt lycklig glömmar
 Brudgumsglädjens segerstund.
 Vid sin luta sjunger hon det sedan
 Con amore, som hon tror, hon gör
 Blott för honom; men hon drömmer redan
 Att man hennes sång i Stockholm hör.

För den kalla Norden ryser
 Hennes varma blod ej mer,
 Då hon re'n i tanken lyser
 På dess soiréer.

«Att det vackra språket lära
 Blir mitt nöje, blir min ära!»
 Tänkte hon och visste icke då
 Att vi heldre hvad vi ej förstå,
 Endast det är utländskt, vilja höra.
 Nu förrän hon kan den utantill,
 Sången hon ej lemna vill.

Grefven, som i början var blott öra,
 Blef dock ledsen, då för sig han satt,
 Fåfång brudgum i den långa natt. —
 Nu sin egen lyra han fördömde,
 Ville rifva sina rim itu

Och då han det Svenska A berömde
 Lät han med en suck det svenska U.
 Det för hjertan, som sig grufva,
 Uttrycksfulla, men så ljufva
 I det sköna ordet Du,
 Och det sälla: nu, ack! nu
 Äro vi blott ett, vi tu.

Nytt blef detta nu för dessa tvenne,
 Då förtjust, som far, han henne ser
 Såsom mor förskönas mer och mer.
 Snart får ock det svenska A för henne

Nytt behag, då hon till vaggan går:
 Derifrån det kära ropet: «Mamma»
 Hennes öra, hennes hjerta når;
 Och en liten engel i detsamma
 Räcker sina armar fram och ler
 Och sin rosenmun åt henne ger:
 Och de hulda läppar, som den möta,
 Tjusta svara: «Lilla söta,
 Näpna, täcka» och hvad mer
 Sluts på A, bland ord som smeka,
 Eller hoppa, dansa, leka.
 Gratierna ser man så
 Öfver lena mattan gå;
 Och Zefirer, som kyliga susa
 Öfver en stilla bäck
 Och dess soliga spegel krusa,
 Smyga sig så till den rosiga häck,
 Der de af blommorna kyssta,
 Hvila sig tysta.
 Så behagligt låter icke U,
 Då den lille, som till pappa
 Bärs att hans mustascher klappa,
 Från dem vänder sig med «hul»
 Eller luggar dem ej sakta,
 Och den gamle ropar: «Uh!
 Du din skälm! Jag tål det nu;
 Men det blir min tur. Då akta
 Luggen, pojke, eller torde du
 Skrika få så A som U.»

Värre U var i det hemska läte,
 Som nu hördes från ett gammalt torn,
 Der en spöklik uf, af dem med horn,
 Länge haft sitt dolda säte.
 Hvad det var dervid som slog
 Någon hemlig sträng i grefvens sinne,
 Om törhända något ängsligt minne
 Från Italien, vet jag icke. Nog,
 För sig sjelf han gick och gned sin panna,
 Och i plågsam tvekan syntes stanna,
 Tills igen den spädes blick och röst
 Faderskänslan väckte i hans bröst.

«Detta ansigte är Svenskt», så sade,
 Eller rättare så tänkte han,
 Och med stolthet, som en säker man,
 Armen krökt vid sidan lade.
 «Svensk är gossen. Blond är hyn,
 Och hans ögon blå som skyn.
 Håret är väl svart och ögonbrynen;
 Någonting på modernet också
 Måtte han väl ha ändå.
 Svensk är han, ej blott i synen,
 Men i uttalet af A.
 Icke ropar han papa,
 Utan pappa.» Nu med barnet lekte
 Han igen förnöjd
 Och med fadersfröjd
 Tyckte, att sin egen bild han smekte.

Hon sin arm om honom slog

Röpte «Piccolo» och tog

Gossen i sin famn. «Var stilla,

Hvarför slänger du dig så?

Ah! Du vill ej heta Piccolo,

Nå ja, vackrare också

Är det svenska ordet «dilla».

Men ett ord för tungan svårt,

Äfven blott att höra hårdt,

Är svartsjuka. A i slutet

Hjelper ej ett ljud så brutet.»

«Saken sjelf är sådan», svarte han,

«Att den hjertat bryta kan.

Men hur skönt, när tvenne ömma, rena

Evigt trogna hjertan sig förena,

Som två droppar smälta i hvarann

Och mot himlen genomskinligt stråla.»

«Ja», var hennes svar. «Men nu,

Att vi må det sköna ej blott måla

Utan njuta — (märker du

Hur i detta ord ännu

Samman klinga A och U) —

Att vi må det verkligt njuta,

Räck mig famnen, låt mig sluta,

Jemte barnet på min arm,

Dig, du gode, mot min sälla barm.»

ANMÄRKNING.

U, såsom det i Svenskan uttalas, är ett henne eget ljud. I andra språk ljuder det mera öppet, midt emellan vårt o och u. Författaren tillstår, att det var en utlänning, som först gjorde honom derpå uppmärksam. Professor Lichtenberg i Göttingen, som han år 1795 besökte, ville höra det svenska uttalet af u, och förundrade sig deröfver såsom någonting mellan n och y, hvilket han ej kunde eftersäga. Äfven A, såsom det i slutet af de flesta ord i svenskan ljuder, fann han helt annat i tyskan, att ej nämna fransyskan. Derföre har ock Voss i sin *Schwergereimte Ode*, der han hopsamlat de hårdaste rim, upptagit *Juba* och *Tuba*, som i våra öron äro de mest väljudande. Men hans tyska läsare uttala slutändelsen i dem, såsom vi uttala det slutande a i de förkortade verberna *anta* och *andra*.

Angående vårt svenska A gör vår nyaste * språkforskare Herr Kindblad, i första häftet af sin ordbok följande anmärkning: Utaf den Göthiska språkstammens alla nu lefvande grenar är Svenskan det enda tungomål, som i afseende på vokalbyggnaden hufvudsakligen utbildat sig på a, häri ganska likartadt Moesogöthiskan, hvars flesta ord innehålla a, samt med urspråket Sanskrit, uti hvilket äfvenledes a är det öfvervägande sjelfljudet.

* Detta skrefs år 1840.

Utg. anm.

MODERKYSSEN.

Mammas födslodag skall firas.

Alla barnen till ett bord,

Som till hennes fägnad siras,

Hvar sin blomma, hvar sitt ord

Bära fram och sig så sälla

I en ring kring henne ställa.

«Blomman fann jag; ack! men ordet

Jag ej fram ur hjertat får»,

Sad' den yngsta och på bordet

Lade blomman med en tår.

Den på mammas kind ses trilla

Vid den kyss, hon ger den lilla.

I den kyssen, i den tåren,

Kände begge hvad så skönt,

Under fåglasång om våren

På ett näs, som nyss blef grönt,

Dit sitt silfver månen gjuter,

Ett förlofvadt par ej njuter.

DEN HUSVILLA ENKAN.

Ensam satt hon och begret den döde,

Vid hans sida nyss ännu så säll.

Allt kring henne syntes tomt och öde

I det lilla, förr så glada tjell.

Dock att minnas, hur han med sin maka

Trifdes der, en tröst för henne var.

Och, när stormen hördes hyddan skaka,

Prisade hon Gud, att den stod kvar.

Men det smällde på en gång och blänkte:

Åskan ner i hennes boning slog.

Husvill gick hon derifrån och tänkte:

«Kyrkogården har ju läger nog;

Och der tystna alla, som här qvida,

Slumra sött från oro, qual och strid.

Gif mig rum, min Fredrik, vid din sida,

Att jag der må bo i lugn och frid.»

På hans graf hon blef en afton funnen

Och en dufva satt i poppeln der.

Äfven hon var husvill; och försvunnen

Var vid branden den, hon hade kär.

Nu med snabba vingar i det höga
 Purpurstänkta blå hon sjelf försvann.
 Dit den döda såg med slocknad t öga,
 Der sin fristad, der sin vän hon fann.

SYSKONPARET.

Från enda dotter, enda son,
 Bortrycktes far och mor.
 Hvad bättre tröst kan ges än den
 Af syster och af bror!

Men snart ej bror och syster blott
 De voro för hvarann:
 Hon som en mor för honom var,
 En far för henne han.

Hon huset höll så rent och täckt,
 Så väl han trufdes der:
 Han sjelf af henne njöt den vård,
 Som qvinlig huldhet bär.

Och hon, som fyllde sexton år,
 Af honom, som ej än
 Var myndig vorden, fann beskydd
 Som af en manlig vän.

Af hvad han vackrast lärt och tänkt
 Han gaf åt henne del,
 Och tog af hennes hjerta råd,
 Som sällan slogo fel.

År efter år om hennes hand
 Bad mången hurtig sven;
 Men lemna brodren ensam, nej,
 Det näns hon icke än.

Och han, så länge system ej
 Är fäst vid annat stöd,
 Ej vill på någon tärna se,
 Ehuru hvit och röd.

Trolofvad var hon dock, alltse'n
 Hon gått till Herrans bord:
 Och äfven han sin himlavän
 Höll fast uti hans ord.

Af jordisk makt ej knuten var
 Den krona, som hon fick,
 Och samma år, som hon försvann,
 Han efter henne gick.

Som önskebarn de växte upp,
 Och lefde för hvarann,
 Och följdes åt, ett englapar,
 Som aldrig skiljas kan.

VID ETT GULDBRÖLLOP.

Den gyllne fest, som här begås,
Hvaraf har den sitt namn?
Månn' af det guld, hvars smulor fås
Med svett ur jordens famn,
Som väcker harm och hat och strid
Och spiller hjertats frid?

Det finns ett guld af högre glans
Än hvad i Österns verld
Har rikast prydt en thron, som vanns
Med blodbefläckadt svärd.
Det finns i tjell så väl som slott,
Ej köpt med qual och brott.

Ej räknas det, ej vägs på våg;
Ej inom lås det sluts.
Af rik och fattig, hög och låg,
Det lika ägs och njuts.
Och ingen till en mammons slaf
Förnedras kan deraf.

I fjärlns och i blommans skrud,
Man det med undran ser.

Men skönast solens förebud
 Och solen sjelf det ter.
 Det lugna haf, der hon går ned,
 Förskönar hon dermed.

Den sjuke det en lättnad ger
 Och stillar barnets gråt.
 Den arme det med fägnad ser
 Och fången gläds deråt.
 Från skyn det kommer och till skyn
 Det lyfter själ och syn.

En helgongloria likt, så skönt,
 Då dagen nedergår,
 Det gjutes på ett hufvud, krönt
 Med ärans silfverhår.
 Af detta guld benämnas må
 Den fest vi här begå.

Men om blott få upplefva den,
 Så minnoms, att det ges
 Ett guld af högre värde än,
 Som ej med ögon ses.
 Blott tron det skådar i det ljus,
 Som sprids från Herrans hus.

Du, som din hulda lifstidsvän
 Begråter vid hans bår,
 Gläds, att deruppe du igen
 Den evigt kära får.

Af himmelskt guld det tempel är,
Som er förenar der.

DEN SENA VÅREN.

Klagen ej att våren dröjer:
Desto mer han se'n förnöjer,
Då naturen väcks i hast
Af hans blida ögonkast.

Se, hur snällt sin hvita yta
Berg och dal till grön förbyta.
Nyss af is bedröfligt grå,
Viken nu är himmelsblå.

På dess klara spegel skrider
Re'n en båt och hvad det lider
Följs af gäddan, stackars tok,
Som för fisk har sväljt en krok.

Elfven sina bojor bryter
Och i svällda böljor ryter.
Dock i lugnet nedom den
Ligger fast en isbro än.

Käcka sjömän dit sig våga,
 Att der väg för skeppet såga,
 Som från hafvets öppna famn
 Kommer att begära hamn.

Snart ur knoppen blomman spricker,
 Då det milda regn hon dricker.
 Hör! de glada fåglar re'n
 Prisa solens varma sken.

Allt till stadens lönnar hitta
 Siskor, som der partals sitta.
 Lärkan sjelf i skyhög krets
 Far kring tempeltornets spets.

Stackars fjäril! som i dagen
 Kom att bli af kölden slagen.
 Nu der flyger fram en an'n —
 Ser du, barn, så grann, så grann!

Akta, då med utsträckt finger
 Du att honom fånga springer.
 Han på nässlan sätter sig.
 Akta barn! hon bränner dig.

I det fönster, dit sig höjde
 Drifvan, som på väggen dröjde,
 Rosa, sjelf en ros, så glad
 Ställer fram en blomsterrad.

Sakta står hon der och gläntar:

Det är någon som hon väntar.

Se der föll en majrosknopp!

Evert kom och tog den opp.

Äfven hämplingen i buren

Firar vår; och kreaturen,

Ledsna vid sitt bås till slut,

Råma att få komma ut.

Se'n i går hur lifligt gräset

Quicknat på det glada näset,

Dit med fåren Ingrid går;

Men i hast hon stilla står.

Göken gal och hon sitt öra

Spänner fiken att få höra,

Huru många år han spår,

Att hon ännu ogift går.

Var tillfreds, han är dig trogen

Han, som nu der kör med plogen,

Glad, att han i tid kan få,

Gud ske pris! sin åker så.

EFTER EN RYSK VISA.

(På samma meter och melodi.)

Alltid hoppande, sprang jag munter fram och åter,
 Eller satt jag lugn och sydde vid min dörr;
 Ack! nu går jag, och blott suckar och blott gråter,
 Jag som visste ej af sorg det minsta förr.

Är då kärleken, den så sköna, den så ljufva,
 Intet annat än en saknad, än ett qual?
 O! hur lycklig är en svala, är en dufva:
 De få älska, se'n de sjelfva gjort sitt val.

Onda menniskor på mig akta och mig klandra.
 I min kärlek, hvad ha de att blanda sig?
 Hjertat älskar och begär ej lof af andra;
 Hjertat älskar och begär ej lof af mig.

Skonen, skonen mig, arma flicka, för er tunga!
 Ack! mitt hjerta är nog sjukt och såradt re'n.
 Alla älskat, då de sjelfva voro unga,
 Dock har ingen med mig ömkan, icke en.

Hvar fördölja mig, hvar en fristad skall jag finna
 Undan verlden, undan den jag brinner för?

Ack! han ser ej mina bittra tårar rinna,
Ack! han vet ej, hur jag lider, täres, dör.

Rosenblommor, I sköna, som jag var så mån om:
Nu med tårar, tårar blott jag vattnar er.
Utan sol I bleknen, som jag utan honom.
Ja, tillsammans vissne vi och falle ner.

EPILOG.

Morgonsol, hvad jag dig prisar!
Skön är glädjen, om ock kort
Af den fågring, du mig visar,
I de perlor, du ta'r bort.

Blommans knopp, som fick dem hysa,
Fick dem suga in en stund,
Ser jag öppna sig och lysa,
Stjernlik, i den gröna lund.

När om qvällen hon sig sluter,
Komma perlorna igen.
Så den gamle tårögd njuter
Sina ungdomsminnen än.

SÄNGENS URSprung.

TANKEBILDER.

SÅNGENS URSPRUNG.

Nyss, vid ett andedrag från evighetens thron,
Ur oceanens djup sig rest de gröna lunder;
Och redan trädde fram, till dans från zon till zon,
Kring solens gyllne vagn de rosenkrönte stunder.

Då släpptes af en engels hand
En präktig fågel ned, hvars näbb var öfvergjuten
Med dagg, ur himlarosor fluten.
Vid Edens höjd han flög i land
Och stilla i en palm sig gömde;
Tills sjette dagens purpurglans
Bestänkte nattens stjernekrans.
Då i en himmelsk sång sin känslas svall han tömde.
I sömnen Eya hörde den,
Och vaknade förtjust; och fast han tystnat redan,
Hon lyddes efter honom än.
Sin egen röst hon höjde sedan,
Och sjöng för Adam, som hans brud;
Se'n stämde begge två en lofsång upp till Gud.
Paradisfågeln — så på jorden,
En främling der, han än är nämnd —
Förvånad hör de sjungna orden:

I dem hans egen ton är stämd,
 Fast mera uttrycksfull af men'skohjertat vorden.
 Ifrån den stunden sjöng han aldrig mer,
 Nöjd att de ljud, han lärt der ofvan,
 Hos men'skan väckt den himla-gåfvan,
 Som henne rum bland englar ger.
 Ännu likväl, då han ej fötter har, blott vingar,
 Och jemt åt skyarna sig svingar,
 Är han, fast tyst, en sinnebild
 Af sången, som åt höjden stiger
 Och lyfter dit, der oron tiger,
 Vår själ, från dagens flärd och jordens sorger skild.

VERLDSLJUSET.

«Skymning oss i dalen höljer:

Verldens stora ljus sig döljer,

Bakom fjellets höga bryn.

Om en annan verld derute

Vi blott drömme, och blott slute

Till en sol, som flyr vår syn.»

«Fordom, högt på himlabågen,

Har hon, speglad ner i vågen,

Vist sitt guda-anlete;

Och ännu på östra bergen

Vi den höga purpurfärgen

Af dess gyllne strålar se.»

Så i gräset satt och tänkte,

(Dit han trött sin vinge sänkte,

Se'n han bergets höjd ej nått)

En af Ephemerers slägte,

Qvällens son, hvars lefnad räckte

Några dunkla timmar blott.

Natten kom: och nu de tusen,

Små och stora, sköna ljusen

Såg han tindra fram i skyn.

«Gudar!» skrek han och föll neder.

Dock — den mängd, som han tillbeder,
Snart förvillar blott hans syn.

«O! hvad ser jag? Hvem framträder

Der så stor och rör och gläder

Själ och hjerta ljuft och ömt?

Att vår syn din glans må tåla,

Vill du, så förmildrad, stråla,

Sol, som vi i natten glömt?»

Månen var det, men i månen

Solen lyste. Så i Sonen

Fadren oss blef uppenbar.

Ljus af ljus! ur nattens våda

Du oss frälst. I dig vi skåda

Det, som evigt är och var.

TROLLSLOTTET.

Se, bort till diktens verld af nattens sylfer buren,
 En yngling vaknar upp i ett förtrolladt slott.
 Med frågor, utan svar genljudande från muren,
 Han går från rum till rum och vet beundra blott.
 Allt hvad i haf och jord, värdt kungakronor, gömmes,
 Och allt hvad dagen klär med sina färgers prakt:
 All rikdom under skyn, all skönhet, som blott drömmes,
 Här, i ett sammanhang, är för hans ögon bragt.
 Nu täflar om hans flit en rad af kabinetter,
 Med verktyg för hvar konst, vis, nyttig eller glad.
 Strax dukar sig ett bord, med val af hundra rätter,
 Och ur ett sofrum hörs ett spelurs serenad.
 Se'n lockar honom ut en lund för näktergalar,
 En hägnad af jasmin för dufvors ömma lek:
 En dam, af svanor plöjd, och, mellan gröna salar,
 En gång till en kaskad bakom en park af ek.
 Men der en port af jern är för hans forskning sluten,
 Och här hans utsigt dränks af en omätlig sjö.
 Men af en Scylla stängd, af en Charybd omfluten,
 Står midt i elfvens fall en elyseisk ö.
 Allt syns en hemlig vård af någon ande dela,
 Som här osynlig går, hans hela dyrkan värd.
 Dock ser han någon gång en liten ordning fela:
 Der är en lilja stjelpt, och här en dufva snärd.

Hvad gör då denna gäst, hvad känner han sig böra?
 Ger han ej liljan stöd och hjälper dufvan fri?
 Tjust af parterrens plan, vill han den hellre störa,
 Än fylla, enligt den, hvad stormen bröt deri?
 Skall han, sig sjelf till straff, vildt rasa, blindt förtruten,
 Om ej hvart lås sprang upp för styrkan af hans hand,
 Ej hvarje ros, han bröt, blef utan smärta bruten,
 Ej till hans möte kom en fjerran skådad strand?
 Nej, trygg vid det han ser och nöjd med det han njuter,
 Han till de verktyg går, för dem han krafter fick.
 Ehvad hans dolde vän om honom sist besluter,
 Försörjd uti hans hus, han verkar till dess skick.

DE TRE BRÖDERNE.

Från Europa trenne bröder
 Reste, för att världen se;
 Och förliste, längst i söder,
 Vid en ö, dit endast de
 Frälste sig bland många andra,
 Dem ur skeppet böljan bar.
 Der att återse hvarandra,
 Glädjen lik ett under var.
 Dock, hvad oro snart de fingo,
 Då de funno, hvart de gingo,
 Intet men'skospår på ön!
 Eljest var den glad och schön,
 Rik på palmer, som dem bödo
 Ymnigt både bröd och must;
 Rik på sånger, som der ljödo
 I hvar buske lif och lust.

I det högsta trädet hängde
 Frukt, som de ej smakat än.
 Nu dit upp den yngste klängde,
 Tog den — och de njöto den
 Alla tre; och snart försporde
 Verkan, som den frukten gjorde:
 Lethen lik, den släckte ut

De förflutna årens minne.

Allt försvann ur deras sinne,

Hvad de sett och hört förut.

Dock en öfvad kraft och vana

Blef i tankegåfvan kvar

Hos det friska trillingspar,

Som nu gick att häpet spana

Rundt om sig i skapelsen,

Och, på en gång barn och män,

Nybegynna lifvets bana.

Nu i dadelträdet skygd,

Utan fruktan, utan blygd,

Njöto de, i ljuf förening,

På en mossig tufvas bädd,

Vid en kylig källas brädd,

Spel af känslor utan mening.

Nu kring ön, med vindens hast,

Öfver berg och dal de flögo;

Der en stenget sprungo fast;

Här på en forell sig smögo

Midt i flodens strida lopp;

Der igen, på klippans topp,

Åt en flygande Flamingo

Slungade en spetsad sten;

Och med mærg i sina ben

Mod i sina hjertan fingo.

Stundom delte om ett rof,

Bragte dem dock snart till sänja

Hjertats ädlare behof,

Samt den klokhet att befrämja,
 Genom andras, eget väl
 Och en lusta i sin själ
 Med en annans styrka tämja.

Så de sågo dag för dag
 Utan annan önskan ıla,
 Än att, jagande i lag,
 Njuta se'n i lag och hvila.
 Ön för alltid syntes dem
 Deras första, sista hem.
 Dock utaf det lifvets värde,
 Som på ön var dem beskärdt,
 De en olik känsla närde.
 Ty af frukten mest förtärt
 Yngste brodren af de trenne,
 Och den äldste aldraminst.
 Derför anade ock denne
 Mera än blott dagens vinst.
 Derför mången gång han kände,
 Medan ljufvast, berg och dal,
 Haf och sky hans hjerta tände,
 Midt i njutningen ett qual.
 Han förstod ej sjelf sin trängtan:
 Tills en dag ett segels syn,
 Som försvann vid himlens bryn,
 Gaf en mening åt hans längtan.
 Hvilken dröm hans själ beta'r!
 Af ett skepp i sjön begrafvet,
 Af ett land fördoldt i hafvet,

Af en der tillbeden far,
 Bilder vakna i hans sinne,
 Tjust af aning, hopp och minne.

Mången afton, mången natt
 Ytterst på en häll han satt,
 Och med hufvudet mot handen
 Blickade åt himlaranden.
 Hänryckt såg han sky på sky
 Der i ljusets purpur flyta
 Och en skepnad alltid ny
 För hans druckna blick förbyta.
 Eller, från all världen skild,
 Blott sin egen tankes bild
 Njöt han, och med själens låga
 Döfvade all kroppens plåga,
 Sjelf till slut en skugglik bild.

Fåfångt för de andra båda,
 Som ur djupet af sitt bröst
 Höra blott begärets röst
 Och i rymden kring sig skåda
 Endast böljorna och skyn,
 Målar han sin inre syn
 Och de minnen, honom röra.

«Drömmar blott! som själ och kropp
 Tära med ett fruktlöst hopp,
 Hindra jagten, glädjen störa!»
 Skrek den yngste, trött att höra,

Och sköt bort med afvig hand
 Hela talet från gazellen,
 Som han redde till för qvällen.

«Möjligt, att ett annat land
 Göms der bakom himlens rand,
 Äfven troligt kan det vara:»
 Så med saktmod hördes svara
 Andra brodren af de tre.

«Men, min vän, då vi ej se,
 Ännu mindre nå den stranden,
 Lefvom, verkom, njutom här,
 Pröfvande hvad rättast är,
 Lånande hvarannan handen,
 Båd' till hjälp i nödens stund
 Och till njutningens försköning.
 Känslan sjelf af vårt förbund
 Vare trohetens belöning.»

Så han icke lärde blott,
 Men ock lefde, mån att sätta
 Straxt i verk det tänkta rätta,
 Som han fann i samfäldt godt.
 Dock ibland, när blott en plåga
 Följde af hans visa flit,
 Kände han sig hemligt fråga:
 «Hur, och hvadan, kom jag hit?
 Är blott äta, jaga, sofva
 All min lefnads ändamål?
 Fick jag tankens ädla gåfva,

Som ej tingens chaos tål;
 Fick jag känslan, deraf buren,
 Ej för mig och stunden blott,
 Men för allt inom naturen,
 Nu och evigt sannt och godt;
 Fick jag kraft att längre hinna
 Med min håg, än med min syn;
 För att, bubblan lik, försvinna
 Med den bild, jag bär af skyn?
 Och min sällhet, ytterst hunnen,
 Är den blott lik tjusningen
 Af min flöjt, hvars ton knappt funnen
 Med ett and'drag, straxt igen
 Med ett and'drag är försvunnen.»

Så af dunkla frågor brydd,
 Ser han snart sin ungdom flydd,
 Som af timman, af minuten
 Sög sig glädje, sorglöst njuten.
 Dock mer kär, ju mindre glad,
 Blir den verld kring honom mulnar,
 Som för bit den blomsterrad,
 Der hvar dag en stängel gulnar.
 Tårfull blickar han åt sjön,
 Som, oändligt sträckt kring ön,
 Re'n den yngste af hans bröder,
 Halkad från en klippas grund,
 I sitt djup behöll en stund.
 Mest för dem hans hjerta blöder;
 Mest han fasar för det slag,

Att allena bli en dag:
 Då, till ångest blott förveten,
 Hans kring tingen förda blick
 Ser hvar stund förgängligheten,
 I hvar glädje, som förgick,
 I hvar löf, som vinden sprider,
 I hvar mygg, som sjön begrof.
 Hvad! om hela ön ett rof
 Blef för elementrens strider?
 Tänker han och häpen ser
 Än åt himlen, än åt hafvet,
 Än i eldens rike ner,
 Under bergets svalg begravet.

Re'n en natt, då för hans syn
 Allt är fradga eller lågor,
 Medan hafvet gnyr mot skyn,
 Blixtar fräsa emot vågor,
 Tycks hans aning uppfylld bli.
 Dock det gryr — och sedan dagen
 Stillat vädrens raseri,
 Syns en köl, bland klippor slagen,
 Och, hvad syn! en men'skohamn
 Sträcker der mot ön sin famn.
 Till dess räddning på sekunden
 Sam den andre af de tre,
 Och den äldste, att bese
 Skrofvet som der låg på grunden,
 Säkert från hans drömda land
 Skickadt att hans hopp besanna.

Blott den yngste syntes stanna
 Liknöjd på sin trygga strand.
 Dock maskinen kunde gömma
 Något ämne för hans tand,
 Något verktyg för hans hand.
 Så med klokhets van att dömma,
 Kröp han re'n i skeppets buk,
 För att der med ifver tömma
 Hundra ting af nyttigt bruk.

Blott med en kompass i handen
 Kom den äldste dä'n, den stund,
 Som den räddade på stranden
 Vaknat ur en dödlik blund.
 «Hvite!» ropte han betagen,
 Vid den underbara syn
 Af den europeiska hyn,
 Af de regelbundna dragen.
 «Hvite!» skrek han utom sig:
 «Detta under tyd för mig:
 Hur jag denna ask må vrida,
 Vänds dess lilja åt en sida.»
 «Landsman!» svartes: «äfvén du
 Syns mig hvit, fast brynt af solen.
 Alla tre I ären ju
 Födde närmare åt polen,
 I ett annat bättre land,
 Bättre genom ljus och seder.
 Dit sig vänder i er hand
 Nålens spets, som skifvan leder.

Dit en dag den styre eder,
 Se'n I byggt ett fartyg här
 Likt det sönderslagna der.»
 Knappt han dessa orden lyktat,
 Förr'n han låg der stel igen.
 Stoftet värms med tårar än:
 Fåfängt! Anden hade flyktat.

Höljdt med blommors friska doft,
 Gömde man det dyra stoft
 I en grottas djup vid stranden.
 Grottan snart ett tempel blef,
 Der sin spillda dag fördref,
 Med kompassen blott i handen,
 Syslölöst betraktande,
 Den förstfödde af de tre.

Plötsligt hans förspända sinne
 På det tidsfördrifvet föll,
 Att om kraften, som derinne
 Skifvan i sin rigtning höll,
 Med en grälig ifver grubbla;
 Och ju mindre han förstod,
 Med dess trotsigare mod
 Sitt förklaringsnit fördubbla.
 Slutligt i en träta snärd
 Af sin yngste bror, som dömde
 Hela asken intet värd,
 Om dess sköte icke gömde
 Någon nytta för den verld,

Der de verkligt njöto lifvet:
 Bröt han, för att sluta kifvet.
 Ask och glas ifrån hvarann,
 Och af nålen han der fann,
 På sin pinne svängd mot norden,
 Trodde sig högst upplyst vorden.
 Dock om den blef samma strid.

Andre brodren medlertid
 Ofta tänkte på de orden,
 Som den hvites ljufva röst
 Sagt dem, döende, till tröst!
 Ej han bedt dem här sig plåga
 Blott med suckars tomma flärd
 Åt den fåfängt drömda verld;
 Men med verk en byggnad våga,
 Kanske nyttig re'n vid ön,
 Men nödvändig öfver sjön,
 Dit ett hopp med sjelfva lifvet
 Syntes deras hjertan gifvet.

Tjust af detta höga mål,
 Som, bedrar det än hans syftning,
 Dock hans själ en ädel lyftning
 Ger från hvardagsföremål:
 Tyder han med ljus och värma
 För sin bror i grottans djup
 Planen till en liten slup,
 Som blott skuggan skulle härma
 Af den höga harmonin

I den strandade ruin.
 Trots den yngstes bittra öje
 Åt det dristiga förslag,
 Börjas timringen en dag,
 Re'n i mödan rik på nöje.
 Hvar besegrad svårighet
 Gaf dem dubbel munterhet.
 Felet sjelft, hvaraf de lärde,
 Ledde till fullkomlighet:
 Och nu först sitt sanna värde
 Fick i deras ögon den
 Till sitt förra skick igen
 Lyckligt fogade kompassen.

Re'n en julle stod i vassen,
 Klen, men flytande likväl.
 Hvilken glädje! Nu jemväl
 Yngste brodren fann det roligt
 Att, från stranden föga skild,
 Låta vagga sig förtroligt,
 Och i sjön se himlens bild.

Se'n det lyckats, snart från hällen
 Skjuts ett större fartyg ner,
 Der man bättre likhet ser
 Med den mäktiga modellen.

Bort till hafs, den samma qvällen,
 För all tid, den äldste vill.

«Bröder!» skrek den yngste till,
 «När den hvite sjelf förliste:
 Hur kan det väl lyckas oss?
 Jag blir här, hans ord till trots.»

«Till det land, som han oss viste,
 En gång, en gång segle vi:»
 Sad' den medlerste; «men, bröder,
 Låt oss nöjde här förbli,
 Medan denna jord oss föder.
 Äfven här den far är röjd,
 Som vår tro der borta tänker.
 Aktom först, med tacksam fröjd,
 Här hans viukar i hans skänker.
 Se den rymd, der gränslös sträcks:
 Tanken sjelf för den förskräcks.
 Hoppet möter väl på vågen,
 Men i hoppets ljusa spår
 Frukta som en skugga går.
 Tung att spänna är väl bågen,
 Som oss här vår njutning ger;
 Men den gläder oss dess mer.
 Och vår ö, ehur vi klaga,
 Alltid är oss kär ändå.
 Alltid, hur vi segla må,
 Tycks dess strand oss till sig draga.
 Dock att en gång lemna den
 Görom oss i tid beredda,
 Kring dess alla bugter ledda
 Af den trogne visaren,

Som oss gaf vår hvite vän.
 Må, så länge här vi stanna,
 Dess i stormen säkra nål,
 Genom ögats klara mål,
 Hjertats blinda aning sanna
 Och, då moln och böljor skyn
 Hölja för vår häpnad syn,
 Oss för bränningarne varna;
 Tills de icke finnas mer,
 Då den sista färden sker,
 Dit, der nya himlar klarna.»

Så han talte: och hans bud
 Följdes under bifallsljud.
 Dubbelt sälla se'n den tiden,
 Njöto de båd' sjö och land.
 Fliten, vänskapen och friden
 Af det broderliga band
 Fästes på den sköna strand.
 Än försökte sina segel
 Skeppet på den höjda våg,
 Än med pröfvad styrka låg
 Flaggande på hamnens spegel.

Tills, förmörkade i hast,
 Sky och haf och stränder skälfdes,
 En vulkan ur bergen brast,
 Mötte en orkan och hvälfde
 I den öppna afgrund ner
 Hela ön — ej funnen mer.

Men de tre sig lyckligt frälsat
 På sitt skepp och ställt dess lopp
 Rätt åt norr med trofast hopp.
 Snart af andra skyar helsadt
 Blef det gamla mot ett nytt
 Mer fullkomligt fartyg bytt,
 Som dem bragte till det möte,
 Hoppet lofvat deras dygd,
 Af en anad fosterbygd,
 Af en dyrkad faders sköte.

DE TU ÄRO ETT.

Zeus blott tänkte — och Pallas med hjälm och sköld ur
hans hufvud

Trädde bland gudarna fram: häpnande gäfvos de rum.

Alla den stridbara mön beundrade; alla dock skydde

Sköldens förstenande bild, ugglan och — visheten själf.

Idel känsla var Cypris — och skön, med fladdrande vingar,

Sprang ur dess hjerta en pilt, eldig och kraftig, men blind.

Alla på knä den smekande togo och prisade alla,

Utom Pallas, som skrek: bort med det giftiga kräk.

Kärf och stel är hon, som ingen moder har ammat;

Tuktad af ingen far, vild och förarglig är han.

Henne han gör beständiga spratt, hon bannas på honom

Stundligen. Ej en minut kunna de tåla hvaran'n.

Tåla hvaran'n ej tanke och känsla? Ej vishet och kärlek?

Vishet! Kärlek! de? Spill ej de heliga namn.

Sinnlighet blott är han och hon Spetsfundighet endast.

Kärlek och vishet, de tu äro i himmelen ett,

Äro hvad dikten benämnt Urania, målande henne

Skön som Gracernas mor, ren som de stjernor, hon bär.

Ren som ljuset hon är och skön; skön äfven då törnen

Kröna dess panna, och rätt heter hon — Religion.

LJUSET OCH VATTNET, ELLER GENIETS URSPRUNG.

Hvem är det vingade barn, der far med en fackla i natten?

Lysande himmel och jord, lyser han äfven sig sjelf,
Skön, som en gud. Än skönare nu på en klippa i hafvet,
Står han i morgonens glans. Se hur det himmelska guld,
Flammande upp ur vågorna, stänks på hans lockiga panna,
Stänks på den lyra han slår, tjust af den glödande kyss,
Ljusets gudomlighet ger åt vattnets, i det hon naturen

Nu, som i skapelsens stund, väcker och lifvar igen.
Redan sin bana har solen begynt. Den vingade gossen

Örnlik svingar sig dit, mäter dess krets och beser
Allt hvad dess strålar, i djup och på höjder, daga och lifva,
Äfven dem sjelfva till slut klyfver han, färg ifrån färg.

Hvem är det barnet med säkrare blick, än den grånade tiden,
Visare under sin lek stundom, än visheten sjelf?

Vill du veta hans börd, så förnim en myth, som naturen
Sjelf förtäljer ännu, fast den af Greken är glömd.

Greken beskref i sin dikt om eldens och vattnets förening

Konsternas ursprung blott, fast han ej drömde hvad konst
Skulle ett nytt element frambringa ur vattnet och elden,

Ångornas, mera än de mäktigt i människans hand.

Se, der rörs af dess kraft, ej endast med lemmar, men lungor,

Hjerta och ådror, ett skepp, lefvande liksom ett djur.

Dock ett verktyg blott, ej anda deri och ej skönhet
 Skapar du, fyndige dverg, eller du halte Vulcan.

Ej i din underjordiska eld, der ofvan i ljuset,
 Tändes den fackla han bär, han, som der flyger så skön,
 Icke en son af dig, ej heller af den Aphrodite,
 Rättare Hafsfru nämnd, hvilken du vann till gemål.

Äfven den rätta är född i hafvet, ehuru hon icke
 Der med Sirenerna bor. Upp till Olympen sin flygt
 Ställde hon: dit af Gratier följd. Dock, nyss på sin snäcka
 Stigen ur vattnet, hon der såg det oändliga djup,
 Ensam och tyst, och sig sjelf deri. Hvad! himmelska urbild,
 Ropte hon, du, hvars vink tjusande förde mig hit,
 Stannar du der? Och himmelen sjelf, som jag sökte här
 ofvan,

Nu der nere jag ser! — Dit, i sin villa, igen
 Tänkte hon störta sig ned, då hon hörde i lunden på stranden

Blåsas en rörande ton, svarad af kulle och dal.
 Blickande upp och kring sig, hon log; och det leendet tjuste
 Himmel och jord. Hon sjelf blef af dem båda förtjust.
 Åter ur lunden hon hörde en röst, i den rösten ej endast
 Välljud, utan en själ, sådan hon kände hos sig.

Snart med en flöjt framträdde en yngling. Från himmelen
 endast

Kunde han komma så skön, fast i en herde fördold.
 Likt de strålar ett moln för solen hängande sprider,
 Spriddes hans lockars guld under det kransande löf.
 Mer än lagern likväl och håret, det himmelska spelet
 Røjde Apollo; och han både af blick och gestalt

Kände igen Cytherea, ty skönheten utan ett tecken
 Tecknar sig sjelf. Förtjust möttes det saliga par,
 Han, som af ljuset var kommen, och hon, som stigit ur
 vattnet.

Vattnet och ljuset så skönt fånga och famna hvaran'n.

Vatten och ljus upplifva naturen. Vattnet, i jordens
 Svällande ådror en puls, sträfvar åt höjden likväl.
 Ljuset der ofvan är kallt, här nere det värmer och fostrar,

Spelar i färger och skönt strålar åt rymden igen.
 Hvad bekläder vår jord med grönska och blommor och frukter?

Vattnet, till skyarna lyft; ljuset, med stoftet förent.
 Dödlige! se, sin stora myster i de tvenne symboler

Skapelsen röjer. O! gå, låt dig invigas deri.
 Kasta dig ner i en rinnande flod, som värmes af solen:

Känn dig renad och känn lifvet, som strömmar ur skyn.
 Låt ock ditt hjerta bli rent, din ande förnyas från höjden:

Så med anande fröjd tar du det eviga fatt.
 O! det nalkas ej blott ditt hjerta med heliga känslor:
 Se för ditt öga jemväl glimtar en stråle deraf,
 Glimtar ur allt hvad du ser mest skönt; och de skönaste
 syner

Både på himmel och jord äro blott vatten och ljus.
 Morgonens skyar af guld, regnbågen och aftonens purpur,

Bäckens silfver och sjöns blånande sal af kristall;
 Perlan i rosens barm och rosen sjelf och den rosen,
 Som än hvit, än röd, spricker på oskuldens kind;
 Äfven dess ögons rena azur och den högre, som höljer

Stjernornas präktiga bo, — äro blott vatten och ljus.
 Hvarför är liljan så skön? För det hon suger ur ethern

Strålar så rena och dem sänder så klara igen:

Himmelska tankar likt, som inges helgade hjertan,

Der de i bön och sång åter till himmelen gå.

Skön är i molnets flor den daggiga stjernan, som ensam

Blickar i dalen ner, tröstande sorgen der bor.

Skön är dagen, som efter en regnskur klarnande helsar

Från en välsignande Gud jorden, som gråter af fröjd.

Äfven vintern är schön; ty se hur ljuset i vattnet

Stelnar in och beströr fälten med liljor ur skyn!

Mer än konungars krona är trädens rik på demanter;

Mer än det segrande svärd blänker den stannade än.

Gladare far han om våren likväl; och den undrande stranden

Skådar de bilder han bär, vexlande skönt, i sin famn;

Lik den vise, som ej försmår en blomma i stoftet,

Fast en oändlig verld speglar sig djupt i hans själ.

Såsom Nymphor i bad, så leka i droppar af vatten

Ljusets strålar och klä' ringaste gräs till en brud.

Se i templet den brud der träder fram och de sänkta

Ögonen lyfter och nu sjelfva den älskade vän

Glömmer i Guds åsyn. O! se hur henne förklara

Tårarne; se, genom dem ögonen stråla åt skyn!

Ej det jordiska blott af det himmelska, vattnet af ljuset,

Får sin skönhet och glans; nej, det Gudomliga sjelft

Tar en dödlig gestalt för att röra oss: ljuset i vattnet

Sveper sig in, för att ljuft smyga sig fram till vår syn.

Ej på fästet är månen så schön, som dess bild är i källan,

Der af en himmelsk dag skiner det nattliga djup.

Skönast är solen sjelf och störst i de dödligas ögon,

När hon i hafvets famn sjunker igen med en kyss.

Allt det är minnen blott af den saliga tid, då Apollo
 Lefde på jorden och der mötte i Cypris sin brud.
 Då din skönhet, natur, förtjuste det himmelska sinnet,
 Dess harmoniska ljud väckte en ande hos dig.
 O! då sprungo i hvar en däld kastaliska källor,
 Vid hvar hydda sitt guld bjödo hesperiska träd.
 Då var vishetens höjd att renast fatta det sköna,
 Liffigast ställa det fram både i gerning och ord.
 Men de försvunno de gyllene da'r. Från jorden de tvenne
 Flydde, då menniskan der skilde, hvad himlen förent,
 Dyrkande dem blott hvar för sig och med offer, ej rena,
 Ej ens burna åt dem, utan åt larfver af dem.
 Under skönhetens namn, drog lustarnas fräcka gudinna
 Fjerran från vishetens lund ungdomens lekande svärm.
 Visheten sjelf, som en spåman blott, ur en håla, hvars
 ångor
 Gjorde den frågande yr, lemnade gåtor till svar.
 Se, i de flyddas spår uppväxande, lagern och myrthen,
 Såsom minnen af dem, älskas af skalden ännu.
 Svanen, med ljusets färg i vattnet boende, vittnar
 Om dem båda än mer. Kär för dem båda han var,
 Drog dem i vattnet, så väl som i skyn. Majestätlig och
 snöhvīt
 Samm han för snäckan och stolt höjde så vingar som
 bröst;
 Stoltare än, då han flög med dem upp till stjernornas gran-
 skap.
 Hänryckt hörde en skald då hans odödliga sång,
 Sedan af sorgen förstummad. O se! med svart öfver näbben,
 Svart öfver fötterna höljdt, sörjer han trogen ännu.

Ej aflägger han förr sin sorg, ej bryter sin tystnad
Förr, än han sjungande far upp till de saknade två.

Efter dem lefver en son ännu och söker de flydda,
Modren lik i behag, fadren i fynd och i kraft.
Genius är dess namn. Uppfostrad i skuggan af Pinden,
Går han i verlden ut, söker i tjell och i slott,
Söker i lugn och i värf, der en vis begrundar med andakt,
Eller en hjelte sin tid skapar och dör för sitt verk;
Söker i hafvets djup, bland himmelens stjernor, det sanna,
Sköna och goda, som spår efter det himmelska par,
Söker det sanna som skönt, det sköna som sannt och det
goda
Såsom de båda i ett, som det från evighet var.

TIDENS TRENNE DÖTTRAR.

Först den mellersta af trenne

Sköna systrar var min vän.

Barn ännu, jag stal af henne

Nu en kyss, nu en igen.

Hvad jag sprang till hennes möte,

Hvad jag höll i hennes hand!

Tills jag sof i hennes sköte

Från en bitter gråt ibland.

Vaknad log jag, och betagen

Såg på blomman, hon mig bjöd

Från den ranka, der för dagen

En blef född och en blef död.

Yngling re'n, jag ville finna

Ej blott blomman hvardagslik,

Men min sjelfva älskarinna

På behag allt mindre rik.

Med ett mikroskopiskt öga

Fann jag fel i hy och drag.

Log hon, fägnades jag föga;

Var hon mulen, trätte jag.

Otacksamme! skrek min tärna,
 Du försmår det trogna N u;
 (Så hon hette) — fly mig gerna!
 Du skall sakna mig ännu.

Mellertid blef jag betagen
 Af den yngre systemns bild,
 Som ett kloster undan dagen
 Gömde, än från verlden skild.

Genom molnet af den slöja,
 Som betäckte hennes drag,
 Tyckte jag så visst sig röja
 Mer än dödliga behag.

Ännu mer: då jag fick höra
 Den ej seddas tempelsång,
 Hvilken engel slog mitt öra
 Och mitt hjerta på en gång!

Natt och dag besjöng min luta
 Framdeles, den skönas namn.
 Fåfäng möda! Blott min luta
 Fick jag trycka i min famn.

Hoppas! bjöd en ros i knoppning,
 Fälld från hennes fönster ner. —
 Ack! för sen är all förhoppning,
 Då man ej kan njuta mer:

Ropte jag, i förtid grånad.
 Dock den spillda sommaren
 Fann jag, midt i vintrens månad,
 Ersatt hos en tredje vän.

Äldst bland döttrarna af Tiden,
 Fordom kallade hon sig.
 Enka! — men, kring floret vriden,
 Satt en krans förgätejmig.

Vänligt log hon genom tåren,
 Och, af sjelfva sorgen skön,
 Njöt ännu de flydda åren,
 Nöjsamt vis af många rön.

Dock i längden litet dyster,
 Bjöd hon sjelf mig gå igen
 Till sin alltid unga syster,
 Också till den dolda än.

Nu är en af dem min maka,
 Som gör hvarda'n för mig säll,
 En min vän, som ger tillbaka
 Lifvets morgon åt dess qväll.

Och dess natt den tredje gläder
 I sin slöja, drömd blott än:
 Tills en verklig engel träder,
 När jag vaknar, fram ur den.

ÖMHETEN.

Med de ögon, blygsamt sänkta,

Denne — är det Kärleken?

Nej, de röja, tårbestänkta,

Piltens syster, Ömheten.

Koger bär hon; men det gömmer

Pennor blott och vers och bref,

Dem en vän, som du ej glömmet,

Han ej dig, från fjerran skref.

Har du hört den bågen klinga,

Som hon sjufaldt strängad bär?

Af de pilar, då'n sig svinga,

Hjertat rördt, ej såradt, är.

Vid den bågen, när dess finger

Rör den, till dess hjerta tryckt,

Stannar nöjet sjelft, som springer,

Lyssnar snillet från sin flygt.

Har du sett den eld, hon tänder?

Facklan är en lampa blott.

Vid det stilla sken hon sänder,

Glädjen trifs i tjell och slott.

Vingar fick hon, ej att sväfva
 I en flygtig lek omkring:
 Men att upp åt ljuset sträfva
 Öfver stoftets trånga ring.

Lyfte hon de ögonhåren,
 Såg du själen under dem
 Le åt höjden genom tåren,
 Helsa ofvan skyn sitt hem!

Hon har lyft dem: se, de blicka,
 Goda hjerta, öfver dig.
 I din uppsyn, ömma flicka,
 O! hur skön hon speglar sig!

Sel! de öppna sig, de söta

Rosenläppar; hör dess röst:

»Trogen var; jag vill dig möta,

»Lika ljuf, i åldrens höst.»

EROS.

Himeros heter han rätt, den falske, som röfvat af Eros
 Namn och säte och makt, både bland gudar och män.
 Äldre än Cypris och Zeus, än Kronos sjelf, är den rätte
 Kärleken. Äldre, än han, äro blott Chaos och Död.
 Chaos, rördt af hans fläkt, blef en verld af ordning och
 skönhet:

Allt, om han släcker sitt bloss, blir hvad det varit, blir dödt.

KÄRLEKEN OCH SNILLET.

KÄRLEKEN.

Bär du ett bloss i din hand, du äfven? Dock aldrig ett Troja
 Tände du.

SNILLET.

Nej, men Homér tände jag, som det besjög.

KÄRLEKEN.

Zeus sjelf träffar min pil, och se, han stiger på jorden
 Såsom en yngling ned, ja, som en svan, som en tjur.

SNILLET.

Gudar till menniskor gör du; än mer: du gör dem till bestar.

Dödliga lyftas af mig bland de odödliga opp.

DUFVAN OCH SVANEN.

DUFVAN.

Mig Cytherea har kär och mig Anakreon sjungit.

SVANEN.

Jag är Apollons och mig Pindaros härmar i flygt.

DUFVAN.

När till jorden hon far, jag spänns af Chariter för snäckan.

SVANEN.

Också jag i dess spann flyger, men endast åt skyn.

Venus Urania heter hon då, och bland stjernornas bilder

Ser mig den vise.

DUFVAN.

Men mig ynglingen bär till sin brud.

Begge åt kärleken offra mig se'n; och jag blöder med glädje:

Blott jag de älskande ser lyckliga, dör jag förnöjd.

JORDEN.

Ack! jag drömde: vår jord en ångbåt var, der sig glädde

Vänner och makar och barn, sjungande vårens behag;

Medan, en lustgård lik, den stjernebekransade himlen

Mot den kommande ut sände sin saliga doft.

DAGGDROPPARNE.

«Är det med tårar blott, du helsar det kommande ljuset?»
 Fjäriln frågar en ros, kysser — och väntar ej svar.
 «Tårarne äro från skyn, och se, i de himmelska perlor
 Speglar sig morgonens färg, ack! så förgänglig som skön,
 Speglar sig solen sjelf, den eviga», sade i löfvet
 Näktergalen och sjöng, klagande ljuft på en graf.
 «Ångor från jorden äro de blott», försäkrade lärkan,
 Och mot dagen sin flygt höjde bestrålad och fri.
 «Ja, och när skuggorna fly, så bli de blott ångor ånyo»,
 Ropte en solens ros ner åt en nattens viol.
 «Väll» var violens svar, «men de ångorna stiga åt höjden
 Och nedfalla i regn, när vi af hettan förgås.»

Var, som du är, lik rosen, Sophie: ej sluten för ljuset,
 Göm åt din afton ännu känslan, som tåras mot skyn.

DEN FÅNGNE FJÄRILN.

SOPHIE.

Ser du Psyche der, som flyger?

EDWARD.

Vänta! jag vill fånga den.

SOPHIE.

Vinglös Amor, du dig smyger

Fåfångt i dess spår, min vän.

EDWARD.

Flyger hon, så kan jag springa;

Rosen henne lockar ner.

Öfver dem min hatt skall svinga

Vid den kyss, hon henne ger.

SOPHIE.

Själ och skönhet! Näns du störa,

Skilja åt dem, Edward, du?

EDWARD.

Nej, åt dig, som de tillhöra,

Fångar jag dem begge tu.

SOPHIE.

Fångna, kyssas de ej mera.

EDWARD.

Tog jag ej det sköna par?
 Låt oss se på beggedera
 Med det mikroskop, jag har.

SOPHIE.

Tror du Psyche dervid vinna,
 Mer än Rosen?

EDWARD.

Lika godt!
 Endast vi det sanna finna,
 Ej bedras af ytan blott.

SOPHIE.

Tänk! på dina vingar, fjäril,
 Bär du riktigt fågeldun.
 Och du, ros, har tusen käril,
 Ådror, porer, fräknar, fjun?

EDWARD.

Går du från mig? Flera under
 Visar dig mitt mikroskop.

SOPHIE.

Tack, min vän: mer glada stunder
 Ger mig mitt kaleidoskop.

EDWARD.

Kan du roas af den tomma,
 Kalla leken, du, Sophie?

SOPHIE.

Af en moss-stjeln, af en blomma,
Se, hvad skapelser der bli!

EDWARD.

Utan ändamål.

SOPHIE.

Men sköna.

Äfven tanken dröjer der,
Häpen och förtjust att röna,
Hur naturen ändlös är.

EDWARD.

Ja, i smått vi se af henne
Der en vink, om hvad hon mer
Skapa kan, än i de trenne
Kända riken, hon oss ger.

SOPHIE.

Konsten sjelf hon tycks der härma
I en ständigt skiftad prakt.
Tror jag ej en skald der svärma,
Med en fées förtrollningsmakt!

EDWARD.

Som en dröm, ditt glas förnöjer:
Allt förskönas af dess spel;
Nakna verkligheten röjer
Mitt, med alla dolda fel.

SOPHIE.

Henne, som ty värr! man hittar
 Utan mikroskop hvar dag,
 Vill jag fly, och därför tittar
 I kaleidoskopet jag.

EDWARD.

Sätt dit fjäriln: se de möten,
 Blomstren der åt honom ge.

SOPHIE.

Hu! der kräla nu blott spröten,
 Nu blott fötter: styggt att se!

EDWARD.

Hvad! ett löf, en knopp, en stängel,
 Tusen skönheter der gör:
 Och du lilla blomsterengel —

SOPHIE.

Till en högre ordning hör.

EDWARD.

Ack! du släppte bort den rara!
 Vet, Apollo sjelf det var.
 Såg du silfret med de klara
 Purpurstrimmor, som han bar.

SOPHIE.

Jag den arma frälsa ville,
 Redan länge nog betryckt.

Nämns han ande eller snille,
Frihet vill han, född till flygt.

EDWARD.

Ja, bland blomstren, lätt som vinden,
I sin flygt han skönast är;
Sjelf ett blomster, säger Inden,
Lik de blommor, snillet bär.
Lefvande i luften fria,
Utan gift och utan tagg,
De ej frukta skördarns lia,
Närda af etherisk dagg.

SOPHIE.

Men de frukta vurmär'ns låda
Och pedantens mikroskop.
Skalen må man der beskåda,
Anden lefver ej i skåp.

PERSIKAN OCH ASTRAKANEN.

(I ETT SÄLLSKAP PÅ LANDET.)

En persika så skön, en af de skönaste,
 Som ett orangeri kan ge,
 Satt i en silfverkorg, bland drufvorna en drottning.
 Hvem skall den enda få? . Jag vet,
 Utlät värdinnan sig, ej annat råd, än lottning.
 Hon sjelf bort få den, sjelf en sällsynthet.
 Så tänkte man vid hela bordet,
 Fast ingen talte ut det ordet.
 Vi herrar efterge vår rätt;
 Vi fruar äfvenså. Men nu är frågan värre.
 Två fröknar! — Mellan dem är valet icke lätt.
 En Paris nämndes ut. Det blef en ung friherre,
 Som mellan begge satt, med ansigtet så ljust
 Af begges återsken, af begge lika tjust.
 Till höger såg han allt, hvad skönhet, konst och snille
 Ha finast, i den bästa dag,
 Till venster blott natur och oskuld och behag.
 Brydd tog han persikan och henne klyfva ville.
 Nej, ropade Charlotte, med kindens färg förhöjd:
 Det vore synd att henne dela;

Hon är för skön dertill. Julie bör få den hela;
Jag med ett äpple är förnöjd.

Ett äpple! tog Julie till orden,
Ej utan hemlig harm och skräck
Att se den landtliga så täck:
Hvad är ett äpple här i Norden?
En smaklös kart, fadd eller sur,
Liksom vår vitterhet och hela vår natur,
Mitt eget vackra kön ej engång undantaget.
Charlotte är dock ett undantag:
Hon har af persikan ett drag,
Det ljufva smäktande behaget.
Charlotte skall henne få. Jag tar en drufva, jag;
Fast mindre skön och rar, hon dock har eld och ether,
Jag vet ej noga hvad det heter,
Det, med ett ord, som gör, att drufvorna ge vin.
Som våra vinbär ha: så föll med gläddig min
Grefvinnan in. Af hvita vinbär bara
Är vinet, som vi hört så mycket bifall få.
Det är ju svenskt, och godt ändå.
Hvad gör ej sockret? hörs hon svara:
Med socker gör man allt i Sverge fint och godt.
Min fröken! ej på landet blott,
På hofvet till och med, är det en lånad yta
Af litet socker utifrån,
Den fina smak, hvaraf de skryta:

Utlät sig husets unge son.
Mitt herrskap, ser ni här! så togs af friherr'n ordet,
Hvad blommor, hvilket vall! — Der stod, hvad en parterre,
Som har en frökens vård, i Juli vackrast bär,
I en albastervas på bordet. —
Och urnan, der de stå! Hon är i Florenz gjord.
Hvad konst deri, hvad stil, hvad skönhet med ett ord!
Är hon nu mindre skön, för det hon skaptess ute,
Och rosen, nejlikan, för det de föddes här?
Hvad hennes glans förhöjs, då deras prakt hon bär!
Och med hvad nytt behag vi dem i henne njute!
Så dubbel, som den herr'n, var också jag min tid
För allt hvad vackert är, tog gamle grefven vid;
Men alltid får man ej förena,
Vet min baron, det andra med det ena.
Hur ni än vänder persikan,
Är hon en enda blott och tillhör en allena,
Då hon ej klyfvas får och ej fördubblas kan.
Låt höra! hur skall domen falla? —
Men jag förstår: vår Paris är
Den fordne lik och först en lön begär.
Jag dömmar, mellertid, oväldigast af alla.
Julie får persikan. Från ett orangeri,
Från hofvet, är hon sjelf och skatta vet dess värde.
Charlotte skall få hvad hon begärde,
Ett äpple, svenskt och godt. Hon sjelf har, frisk och fri,
Uppvuxit under skyn på öppna fosterjorden,
Och tåla kan en fläkt från Norden.

En astrakan, der dagen genomsken,
 Som en kristall så klar och ren,
 Framtrillade härvid och hos Charlotte sågs stanna;
 Och rodnaden steg upp till hennes hvita panna
 Vid den devis hon läste deruppå
 Af friherrinnan skrifven så:
 Mitt barn! var alltid sann, som denna;
 Låt se hvad du i hjertat bär,
 Och bär i hjertat blott hvad godt och ädelt är.
 Förfiningen är skön, men ofta får man känna,
 Att under ytan, ljuf och len,
 Göms, som i persikan — en sten.

MIMOSAN OCH RESEDAN.

I sällskap med en skald, en liten hvass Sofi
Besökte ett orangeri.

I det af växt vid växt hon öfversåg en skara
Från begge Indiernas land,

Dels sköna och dels underbara,

Blef en Mimosa rörd af hennes lätta hand.

Förvånad ser hon örten buga,

Och i de fina blad en blödig känsla — ljuga.

«Se», brast poeten ut, «hvad bild af modestin!»

«Ja», svarte hon och log med en ironisk min,

«Den sköna blygsamhet! Hvem må ej henne finna

All den beundran värd, hon vinner — och vill vinna?»

I samma ögonblick de känna begge två

En ånga, fin och ljuf, bland tusen ångor rå.

Hvem sprider denna doft? Det är ej hon, den granna,

Ej hon den stolta här, ej hon, som främst der står.

Så hela raden ut Sofi med skalden går;

Tills vid en bortgömd växt de med förundran stanna.

Den, som förtjuste dem, blott en Reseda är,

Som obemärkt i vrån der gjuter ut sin anda,

Att gå så långt den kan och sig bland mängden blanda.

«Nå!» ropade Sofi, «se här
En annan bild af blygsamheten.»

Med sänkta ögon teg poeten.

ENSIDIGHETEN.

Rättvisan, då hon först från himlen kommen var,

Två sköna, skarpa ögon bar.

Men Egenkärleken från jorden henne mötte,

I kif med henne kom — och i en het minut

Hans knutna näfves tumme stötte

Den ädlas ena öga ut.

Väl skönjde hennes friska öga

Än både djupt och långt i hvarje särskildt ting,

Men tjente i det hela föga;

Ty allt i denna verldens ring

Hon såg nu mer blott på en sida.

Fördenskull, hvar hon kom, så väl i tjell som slott,

Med all sin skarpsynthet hon väckte oro blott

Och, ropande om rätt, förledde folk att strida.

Rättvisan, med ett ord, som ödet skickat ned

Att stifta enighet och fred

Och gyldne tiden återkalla,

På jorden åstadkom en allmän villervalla.

Hon rörde opp till slut båd' himmel och natur.

Då sade Jofur till Mercur:

«Min son, stig ned på jorderingen:

Det är ett gräsligt larm, den enögda der gör.

Hon både men'skors ro och gudars aktning stör,

Med sin blott halfva dom om tingen.

Gå med en hast, min son, och gör på bullret slut:

Stick ock det andra ögat ut.

Ensidig syn är värre än allsingen.»

HÖNSEN OCH STAREN.

«Himlen faller på oss, höna lilla!»

Sade tuppen till sin fina fru.

«Huru så, min egen söta du?»

«Hör du inte, hur han hotar illa,

Hur han brakar till!» — «Ja, Herre Gud!

Det ha vi för våra synder, gubbe!

Kom nu bort, och aldrig mera tubbe

Du mig hit. Nej aldrig mot förbud

Rör jag mer ett frö.» — Och nu ur trägåln:

Blef ett språng, ett flaxande åt fägåln.

«Höns! för er, för era synders skull,

Ramlar fästet, falla sol och stjernor!»

Så i fönstret log, af högmod full,
Staren, filosof bland kycklingshjernor.

Men i hast förändrades hans min,
Då en åskvigg fräste ned i muren,
Der han satt, betraktande naturen,
På ett band af Encyclopedin.
Tyst och häpen kröp han in i buren
Och det stulna sockret åt sin vän,
Papegojan, smög igen.

VISAREN OCH HJULEN.

”I messings-kräk! I arbets-djur!
Derinne i de mörka skjulen!»
Så talte till det packet hjulen
Den gyldne visarn i ett ur.
Hurvidt hans gyldene natur
Med något messingsgry sig möjligt råkat blanda,
Går ej historien oss med något ljus tillhanda.
Nog af: han hade namn af guld,
Och med ett sken af guld på blanka skifvan lyste,
Om dyrden af sig sjelf de högsta tankar hyste
Och trodde verket gjordt allena för hans skull.
Han talte, säger jag, till hjulen, dessa trälar:

«Jag vistas väl uti en högre sfer,
 Och har den lyckan ej att se och känna er:
 Dock stör mig något larm af hopen der, som krälar
 Med knarrigt tålamod ikring.
 Godt folk! jag ber er om en ting:
 Att sköta edra kall — och tiga.»

«Att sköta våra kall och tiga?
 Och låta honom äran ta'?
 Och sjelfve hela bördan dra'?
 Och icke ens den trösten ha
 Att klaga, när för hårdt oss mödorna beta?»
 Så hördes på en gång ett mumlande uppstiga,
 En ny befallning kom att tiga.
 Allt teg,
 Allt stannade. — Och nu ur stånd att ta' ett steg,
 Såg visarn, att hans lopp af hjulens lopp berodde:
 Att den betydenhet, om hvilken han sig trodde,
 Han, som gaf ton åt allt med sina gudasvar,
 Af messingskräken honom gifven var.

JÄTTEN OCH DVERGEN.

(Efter LICHTWER.)

En gång en gräslig jätte,

I skuggan af sitt berg,

Fick se en liten dverg,

Som gick så pigg och sprätte.

Nyss mätt, han vill ändå

Den biten ej förlora.

Att ätas af de stora

Är ödet för de små.

«Allt vildbråd här i parken

Mig tillhör», ropte han

Och log, som en tyrann,

Och nöp pygmén från marken.

«Hvad vill ers nåd af mig?»

Pep dvergen, grymt betagen. —

«Jag vill blott här i magen

Fritt herbergera dig.»

«Stor tack! Mig fattig liten

För mycken ära sker;

Men lofva mig, jag ber,
En sak, förr'n jag är biten.»

«Välan! jag lofvar dig.» —

«Men svär, att ni vill göra't.» —

«Jag svär det. Nå! låt höra't!» —

«Jag ber: ät icke mig.»

Putsveck bakom en backe

Kröp dvergen med en hast;

Men näfven högg sig fast

Ånyo i hans nacke.

«Var vittne, hela ängd!

Hur trolöst han mig mördar,

Ej ed, ej gudar vördar!»

Skrek dvergen, illa hängd.

«Åh sakta, byting, sakta!»

Var jättens kalla svar:

«Den plär ej gudar akta,

Som menniskor ej spar.»

LINGONEN OCH RÖNNBÄREN.

Ut på landet flugen första gången,
 Sprang en gosse der, som frälsta fången,
 Glad omkring: «Hvad lyser här så rött?
 Lingon! Hela fältet fullt beströdt!»
 Ropte han och krökte re'n sitt finger;
 Då en rönn, i branten af ett berg,
 Full med kronor af en högröd färg,
 Fästade hans ögon. Genast springer
 Han åt berget, klänger upp i trä't,
 Som en ekorr', får ett hål på knä't,
 Men ock bästa klasen, som der hänger.
 Med hvad glädje han dess prakt beser!
 Kysser, vattnas i sin mun och ler;
 Smakar den till slut och hastigt slänger
 Grinande ifrån sig. «Fy! för er
 Ref jag mina byxor, och får bannor!»
 Mumlar han, i det han hoppar ner,
 Och till lingonfältet sig beger,
 Räkande för sig, hur många kannor
 Han skall plocka der och bära hem.
 «De ej narra mig, jag känner dem.»
 Men hvad harm, då han till stället hinne!
 Ej ett enda lingon mer han finner:

Alla barn ur byn der nyss förut

Hela rikedomen plundrat ut.

Som han väntat, fick han för den färden

Bannor af sin mor; och fadren gaf

Denna varning: «Lär, min son, deraf,

När du en gång vandrar ut i verlden,

Att för det, som lyser grannt och stort,

Ej det goda, som du pröfvat, lemna.

Sök ej branten; håll dig vid det jemna:

Der går vägen rak till fridens port.»

ÅSNAN OCH APAN.

Bland andra djur, på hvilkas dans

Vid markna'n folket gick att gapa,

Befann en åsna sig, beriden af en apa.

«Tänk! dansar också han, den grå!

Och solo till ändå!»

Skrek folket och begynte skratta;

«Nej, se på ryggen sitter moitie!

En boricka och en markatta!

Det är ett par, som gör en riktig scen.»

Ehuru smickrad af de ropen,

Som af den ständigt nya hopen

Förnyades hvar stund, blef åsnan stött ändå,
 Att höra ropas jemt: «Se grälle! se man på!
 Hvad krumsprång! hvilka steg! med svansen sjelf, hvad slängar!
 Hvad gör ej tysken dock för pengar!»
 «Ja, pengarna ta'r tysken», tänkte han
 Och hängde läpp. «Det är det enda, som han kan.
 Men jag gör sprången, jag ta'r stegen,
 För apan till och med! Ja, konsten är min egen,
 Så väl som föttrens begge par.»

«Men, säg mig», sade han till apan sedan,
 «Säg ärligt: har jag gråhår redan?»
 «Jag kan ej neka», var den andras svar,
 «Der sitter här och der ett strå, som börjar gråna.
 Men det kan hjälpas lätt. Jag ta'r dem bort, min vän.
 Jag har små fingrar, jag. Så blir du ung igen.
 Din nya fägring skall förvåna
 Så tysken sjelf, som hans publik!
 Hvad det skall bli för stampningar och skrik,
 Ej endast klappningar med händern!»

«Tack bror», sad' åsnan. Plockningen
 Begyntes straxt. Han måste bita tändren:
 Det gjorde ondt och fortfor länge. «Men»,
 Utroppte han till slut, «du må väl icke rycka
 Ifrån mig andra hår, än grå.» —
 «Se sjelf: här ligga de.» — «Håh! hå!
 Hvad mängd! Jag kan dock icke tycka,
 Att jag så gammal är ännu.
 Men är det mycket kvar.» — «Ja, kära du!

Väl mer än hälften. Vill du, att jag låter
Det vara halfgjordt? ty jag ser, du gråter.»

«Far fort, som du begynt, om du än ref till slut
Ifrån min arma kropp hvart enda hårstrå ut.

Jag slipper genom denna pina—

Åtminstone den harm, att ständigt heta grå.»

«Du narr!» begynte apan grina,

Då allt var gjordt: «du är det ju ändå

I hull som hår. Du föddes så,

Du var det re'n i moderlifvet,

Och blir det till din död. Ty ser du det är gifvet,

Att du en åsna är;

Och grå är färgen, som en åsna bär.»

Nu steg en käring in för att på djuren gapa,

«Tvy dig! hvad du är lik en men'ska», brast hon ut

Till apan. «Hvad du lärt att dig finurligt skapa!

Och klädd som en madam! Likväl är du till slut,

Hvad du från början var, en apa.

Jag tror du härmar mig: du stygga, fula djur,

Du lumpnaste af alla kreatur!

Det enda ibland dem, som går från sin natur.»

«Hör du?» sad' åsnan. «Tig! du grälle!

Du skäms att heta det du är,

Jag, för att bli en ann', gör mig ett dumt besvär.

Är jag en däre, så är du en stolle.»

DEN STORE.

(Ifrån Fransyskan.)

Ett barn stod på ett bord och tyckte om sig der

Och sade: «jag är stor». «Men», hördes någon svara,

«Stig ner: få se hur stor du är.»

Hvem kunde väl det barnet vara?

Säg du, som från din höjd af rikedom och rang

Ser ner på ringa dygd och obelönt talang!

FJÄRILN OCH BIET.

En fjäril och ett bi befunno sig i hast

På en gång begge illa fast.

I kådan på en gren, af blommorna förförde,

De sina vingar fåfängt rörde.

«Nå bi!» brast fjäriln ut,

«Hvad har du nu till slut

För all din trägenhet att samla och att spara?

Du dör, förrän du lefvat har.

Jag njöt dock mina bästa dar.»

«Du njöt dem!» hördes biet svara.

«Det är förbi. Hvad har du deraf nu?

Men det jag njöt, det njuter jag ännu,
 I sjelfva döden; ty det göms härinne:
 Mitt nit för kupans väl och mina mödors minne.»

RÄFVEN OCH STORKEN.

En gång bjöd på litet mat,
 Platta Snillet det Förspända.

Tunna soppor, låga fat!

Värden läppjar; gästen flat,

Doppar fåfängt näbbens ända.

Det Förspända till sitt hus

Bjöd det Platta andra dagen.

Kryddadt vin i höga krus!

Värden pimplar sig till rus;

Gästen fryser, tom i magen.

DE BEGGE APORNA.

(Efter WILLAMOW.)

DEN ENA.

«Hvad gör du? är du klok, som ställer dig att stå
På hufvud?»

DEN ANDRA.

«Sakta, bror, man plä'r oss förebrå
Att vi ej kunna mer, än endast efterapa.
Härefter låt oss gå så här;
Och se'n — se'n komme man och säge, att en apa
Också original ej är.»

BIET.

(Efter GLEIM.)

Hit och dit i täppan flög

Ett beskäftigt bi och sög

Honingssaft ur alla blommor.

«Gift i mången blomma är»,

Sade vattnarinnan der,

«Och du suger alla blommor?»

«Ja!» var lilla biets svar,

«Men jag lemnar giftet kvar.»

FLODEN OCH BÄCKEN.

En mäktig flod, som af sin fart

Fann hela vida nejden dåna,

Höll sig för stolt att blott förvåna;

Ty undrans offer mätta snart.

Djupt i de grufvor han sig skar,

Der sig naturens skatter dölja,

Och då'n med styrkan af sin bölja
Ett redbart guld i dagen bar.

En liten bäck sig smög förbi
Så tyst; och än en menlös tärna,
Än dalens ros, än qvällens stjerna,
Sig flygtigt speglade deri.

«Bäck!» sade floden, «hvem är du,
Som vågar visa här din spegel?
Hvad nytta gör den? Intet segel
Jag sett der röra sig ännu.»

«Hvad nytta?» svarte han förskräckt.
«Min sann! jag derpå nå'nsin tänkte,
Spörj himlen, som mig spegeln skänkte,
Än klar, än bruten af en fläkt.»

Nu, från sin kosa vänd, han föll,
Och dref ett qvarnhjul, dref väl flera;
Men viste inga bilder mera,
Blott sorlet till sin tröst behöll.

BERGET OCH DALEN.

«Hvarför är du så hög och jag så låg?»
 Brast dalen ut och upp åt berget såg;
 «Hvad har du väl att dig förhäfva öfver?
 Ej ens så mycket ved, som byn behöfver,
 Ge dina magra mossbelupna träd,
 Då jag förser den så med hö som säd.»

«Hvem», svarte berget, «ger dig skygd mot Norden?
 Hvem gjuter källan i ditt sköte ner,
 Der hon ifrån en bäck en å är vorden,
 Som dig så fruktbarhet som skönhet ger
 Och med sitt strömfall äfven mal den gröda,
 Hvars skylar kröna dina söners möda?
 Men kunde jag väl det, om öfver dig
 Han, som oss båda ställt, ej upphöjt mig?»

För öfrigt att oss båda spara
 Ett fåfängt kif i långa tal;
 Så borde jag helt enkelt svara,
 Att jag är berg och du är dal.»

I EN UNG FLICKAS MINNESBOK.

«Hvad är det i den klara bäck,

Du, lilla blomma, ser?

Din egen bild, som glad och täck

Och vänlig mot dig ler.»

«Nej, goda Sylph!» är blommans svar,

Jag ser på himlen der

Och stjernan, som så skön och klar

I djupet speglad är.

«Min egen bild nu först jag ser,

Och ser, hur jag är svag.

Ack! af en vindfläkt böjs jag ner

Och vissnar nästa dag.»

«Dock må», så hon af Sylphen hör,

«Din oskuld vara glad,

Då himlen sina perlor strör

Ännu på dina blad.

«Men sug dem in i tid, min vän,

Att de, ej spillda bort,

Må svalka dig i hettan än,

Som stundar innan kort.»

I EN YNGLINGS MINNESBOK.

Föräldrars och din samtids hopp!
 Betänk, hvad säger ej det ordet?
 En mask sig smög i blommans knopp;
 Ack! hvad är nu af henne vordet?
 Men se det unga trädet der.
 Hvad gör att det så rakt sig höjer,
 Och en så härlig krona bär,
 Som lifvets inre friskhet röjer?
 Det gör välsignelsen från skyn;
 Men ock dess dygd, som sjelf sig eignar,
 Det ljus, det lif, till jordens bryn,
 Från himlen strålar, fläktar, regnar.
 Det gör dess rot, som hit och dit
 Går ut att samla, med all flit,
 Men pröfvar noga, hvad det suger,
 Om det till löf och blomma duger:
 Ej kryper fram till ytlig syn,
 Ej sig fördjupar ner i dyn.
 Det gör dess stam, som växt i lydnad
 För stödet, som dess ungdom haft.
 Nu står det med sin egen kraft,
 Bär frukt, ger skygd, är nejdens prydnad,
 Och gläder trötta vandrarns syn,
 På afstånd än, vid himlens bryn.

HÖJDEN *.

Der neckbladet sam
 Och guldkrönta Nymfer i dagen
 Ur vågorna tittade fram;
 Med mina oskyldiga lam,
 Jag följde en bäck genom hagen.
 De lekte i enfald och fred
 Och sågo i väplingen ned.
 Jag blickade opp:
 Ett berg genom skyarne trängde
 Sin furubekransade topp.
 Jag höjde mig häpen — och lopp
 Med klappande hjerta och klängde
 I slippriga branter och stod
 På toppen, med svindlande mod.
 Der låg för min syn —
 Med lunder vid speglande sjöar,
 Med hjordar kring rökande byn,
 Med blånande fjellar i skyn,
 Med skördar i däliden, med öar
 Och segel på hafvet — en ort
 Utbredd, som på bordet ett kort.

* De tre första stroferna äro skrifna 1790 och de två sista 1832.

Men bäst jag der står
Och den präktiga taflan beundrar,
Uppreser sig sjön, och der går
En storm, som på höjden mig når.
Omkring mig det blixtrar och dundrar.
Der splittras af eken en tall,
Här dånar en klippa i fall.

Emellan de två
Jag dignar, vid brådjupet nära.
Jag blinde! ack! hvarföre gå
Hit upp, från min däld och de små,
Om hvilka jag vård skulle bära.
Så lugnt är der nere och grönt,
Af skuggor och blommor så skönt!

TRONS ORD.

(Efter sammanlaga.)

Tre ord i sin vikt till fästa, min söta,
Och ej allra frän ditt hjerta dot fjerd!
I hvart mans mun: de dock utifrån
Ej lina sitt utsprång och värde,
Förgäves förtusa dig himmel och jord,

BLANDADE DIKTER.

Till Frihet är människan skapt: hon är fri,
Ånsökt hon må födas i fjettror;
Trots nidingars misshand, och pöbelns skri,
Och nitet, som tanken förattrar,
För slaven förskräckt, då han bryter sin ked,
Men ej för den frige: hans lydnad är fred.

Och Dygd är ej blott ett ljud och ett sken:
Du kan, blott du vill, henne öfva.
Du irra, du stapple: ditt sträfvande ro'n
Har ett värde, som himlen vet pröfva.
Hur lätt i sin enfald den fromme har gjort
Hvad de vise blott tänka som ädelt och stort!

Det fjerde här afvenanta ordet är tillagat af mig själf.

BLANDADE DIKTER.

TRONS ORD.

(Efter SCHILLER.) *

Tre ord i sin vigt rätt fatta, min son!

Och ej slits från ditt hjerta det fjerde!

I hvars mans mun: de dock utifrån

Ej låna sitt ursprung och värde.

Förgäfves förtjusa dig himmel och jord,

Om ditt inre ej rörs af de fyra ord.

Till Frihet är menniskan skapt: hon är fri,

Änskönt hon må födas i fjettrar;

Trots nidingars missbruk, och pöbelns skri,

Och nitet, som tanken förkättrar.

För slafven förskräcks, då han bryter sin ked;

Men ej för den frie: hans lydnad är fred.

Och Dygd är ej blott ett ljud och ett sken:

Du kan, blott du vill, henne öfva.

Du irre, du stapple: ditt sträfvande re'n

Har ett värde, som himlen vet pröfva.

Hur tidt i sin enfald den fromme har gjort

Hvad de vise blott tänka som ädelt och stort!

* Det fjerde här öfversatta ordet är tillagdt af NIEMEYER.

Och en Gud är till: och hans vilja står,
 Ehur' ock den menskliga vanke.
 Högt ofvan om rummet och tiden rår
 En helig och allsmäktig tanke.
 Må verlden i hvirvel gå evigt yr:
 Der sitter en ande i lugn och styr.

Och lifvet ej upphör, och anden ej dör,
 Fast formen i stoftet försvinner.
 Släcks gnistan i askan, som vädret förströr;
 Den himmelska lågan dock brinner.
 Det gudomliga hos dig, som vill och som vet,
 Det känner sig skapt till Odödlighet.
 De djuptänkta ord rätt fatta, min son,
 Och bär dem ej blott på din tunga.
 Känn kraften utaf dem inifrån:
 Och pligterna bli dig ej tunga.
 Allt värde förlora båd' himmel och jord,
 Om men'skan ej tror på de fyra ord.

LYCKSÖKAREN.

„Nej, att från dag till dag med samma pligt mig möda,
Lik plöjarn i sitt ok, förnöjd med afmätt föda:
Det egnar ej min själ, som flyr från jordens bryn.
Må medelmåttans barn den sälla skuggan prisa:

Jag längtar att mig visa

Bland örnarne i skyn.»

Välan! ditt högmod går att, krypande i fjädet
Af det förnäma släp, som följer majestätet,
Hvar dag en offerbild i maktens förmak stå.
Hvad! till en skugga blott du vill dig själf förlora,
Och trampas af de stora,
Att bland dem synas få?

Hvad seger! då till slut, af nådigt delta miner,
I dem, förgäfves höljdt, föraktet genomskiner,
En lönar äfven dig för hundra morg'nars språng.
Än mer, då af en vink, du närmas till ett öra,
Som ville spejarn höra
Och smickrarn på en gång.

Olycklige, förledd att beggedera blifva,
Du gläds att ej blott ses, men få allt högre klifva

Vid fingret, som i mjugg den mäktige dig ger.
Men på hvad slipprig höjd står ej hans egen lycka!

Ett vindkast den kan rycka,

Och din tillika, ner.

Till stämplarn af hans fall du löper nu? — Nej, stanna
I skuggan, dit du föll, med handen för din panna.

Der lägg den på ditt bröst och trots åt lyckan bjud;

Arbeta, fri och lugn, och känn dig men'ska vorden,

Då du får bröd af jorden

Och ber om nåd blott Gud.

Säll den, i dalen gömd, ej kröp på höjdens halka! —

Doek böj dig för det träd, som ger dig skygd och svalka.

Var ej för stolt dertill: det är förtjenstens rätt.

Från lismarn lika skiljd och från den orm, som sticker,

Ej mer i hån, än smicker,

Den fries ära sätt.

Misskänn ej, för hans börd, den ädle och den vise;

Och snillet, trots dess rang, ditt sanna offer prise!

Men skrik ej, om en stor ditt värde öfversåg.

Stå upprätt som en man och se, med harmfritt öga,

De höga mindre höga,

Då du är mindre låg.

MODI MORALES.

(SKOLVERS.)

1800.

Stolt på en luftig thron, af egen svigt blott buren,
 Satt kung Imperatif, och sade: jag är jag.
 Ej en vasall blott af naturen,
 Jag skapar sjelf mitt rike och min lag.
 Lyd! är mitt envåldsbud, som ingen skillnad lider
 På rum, personer eller tider.
 Lyd, säger jag till menniskan,
 Till hvarje tänkbar ande: lyde han!

Erfarenheten kom med sina trenne söner:
 Indicatif, som tror på det han röner;
 Och Optatif, som, hvad han ej i dag
 Kan nå, i morgon hoppas hinna:
 Samt Coniunctif, som älskande och svag
 Ett stöd vill ge, ett stöd vill vinna.
 Med ödmjukhet och mildhet i sin ton,
 Hon trädde fram och sade: «Bjud, regera,
 Förnuftets frie son: din höga himlathron
 Min ätt, i stoftet född, skall ej bestorma mera.
 Men till ministrar af din lag,
 O konung, mina söner tag!
 Hvad! om du säger: lyd! och ingen skulle svara:

Vad jag lyder, eller ens: jag må,
 Jag skall, jag skulle lydig vara!

Hvart månde utan dem din stolta spira nå?

Hvad kunde utan dig allt deras nit förmå?

Gör du den lag, som de uppfylla.

Till Blott i ditt namn skall deras insigt rå,

I Och folket, styrdt af dem, skall dig allena hylla.

Der ligger den på ditt bröst och trots åt lycka hand;

«För öfrigt glömmen ej, att under allt ert kif,

I ären samme faders söner;

Med dina bud, med deras råd och böner,

Beron I alle blott af Gud: Infinitif.»

Säll deribill handla någon skuld, som ingen skuld

Doek lög dig för det enda —————

Var ej för stolt för ditt namn, som jag säger

Från hamarna lika skuld, som jag säger

En mer i den, som jag säger

Enfarenheten kom med sina tårar, som jag säger

Indicativ, som tror på det han säger

Och Optativ, som tror på det han säger

Kan man i någon hop, som tror på det han säger

Samt Conjunktiv, som tror på det han säger

En städ vill jag att alla vill minna ut mot tårarna

Med ömhet och mildhet i sinnet

Hon trädde fram och sade: "Jag vill minna"

Förutsetts frie son: din höga himelström

Min ätt, i stället lödd, skall ej bestormas mer.

Men till ministern af din lag,

O förklaring, mina söner, tag!

Hvad! om han säger: lydt och ingen skulle svarta:

BLOMMOR KRING SJUKSÄNGEN.

CAMELIA.

ETT VINTERSTÅND.

Hvad! en Camelia så högt upp i Norden
Midt i dess vinter! Hvad dröm mig beta'r!
Kom hon till mig, att jag skulle på jorden
Smaka ännu det sköna, den har?
Eller törhända hon föll ifrån skyn,
Skickad att dit upplyfta min syn!

Finner den engel, som öfver mig vakar,
Ännu min håg vid det jordiska fäst?
Redan på tröskeln jag än ej försakar
Bägarn, som bjudes en farande gäst.
Bröt han din stängel, att visa hur skön
Glädjen uppblomstrar af himmelska frön?

VINGBLOMMAN.

CACTUS ALATUS.

Hvart ärnar du med dina gröna vingar?

Du står ju dock vid jorden fäst,
Då fågeln sig i höga rymden svingar,
I ljusets boningar en gäst.

Men dessa blommor, som ur vingen spricka,
En lika skön som sällsam flock!
Hvad säga de, då de åt himlen blicka?
Att af dess ljus du lefver dock.

Ehur' det vingpar, som är englar gifvet,
Oss felas, som på jorden bo;
Så föds dock redan här det högre lifvet
I blomman af en christlig tro.

Hon liknar dig, som ur din gröna slöja
Slår blek och späd i dagen ut,
Men sedan ses allt mer din glans förhöja
Och blir en präktig ros till slut.

Så tron, först svag, då hon med ångrens smärta
Sig reder till en andlig strid,
Allt mera stärkes i ett renadt hjerta;
Och segrens frukt är himmelsk frid.

ROSENGISSELN.*

"Lik en gissel, full med taggar,
 Redan ögat öndt du gör:
 Och det finger, som dig rör,
 Du med vresig hvasshet naggar.
 Men hvad ser jag? hvilken knopp
 Skjuter midt ur stammen opp?

Är det stam, som sammanhänger
 Blott af länkar, likt en ked,
 Och på stödet upp och ned
 Ormlikt slingrande sig klänger?
 Hvad kan födas af ett slikt
 Växtvidunder, blomster likt?

Så jag sporde ena dagen:
 Och den andra, svälld och röd,
 Lyste knoppen såsom glöd;
 På den tredje fullt utslagen,
 Hvilken skönhet! rosen lik!
 Nej, än mera hög och rik!

Hvad behag i denna krona!
 Och hur präktigt stå der opp
 Spiror med en gyllne knopp!

* Vanligen kallad *Paradisormen*. Ofvanstående namn svarar dock mer emot det vetenskapliga: *Cactus flagelliformis*.

Blommans fågning må försona
 Växtens sträfhets. Tänk derpå:
 Är det ej i lifvet så?

Bed om nåd att tåligt lida,
 Knötes ock af sorger blott,
 Länk för länk, din lefnadslott.
 Släpp ej hoppet, tyst förbida:
 Midt bland taggarne till slut
 Slår en herrlig blomma ut!

NERIUM SPLENDIDUM.

Sänkt mot jorden, mitt hufvud ej mer till ditt möte sig höjer,
 Der du i fönstret står, stolt af din höga gestalt.
 Ack! jag har sett dig så rikt utveckla din glänsande skönhet!
 Nu förgäfvets för mig öppnar du hela din prakt.
 Men, då jag, nöjd att försaka den syn, mina ögon ej nådde,
 Lade mig tyst i min säng, ställdes du ned vid dess fot.
 Och nu ser jag förtjust dina stänglar tyngda af rosor,
 Rosor af eget behag, eget i skepnad och färg,
 Ser dina löf, dem lika, som kröna odödliga minnen,
 Pryda din spensliga stam, pryda den krona, du bär.
 När jag om morgonen vaknar, på dig mina blickar sig fästa
 Och upptäcka en ny klase af blommor i knopp.
 Lik en engels fläkt, din vällukt sprids till mitt läger;
 Och jag känner ej mer plågan, som störde min sömn.

Hvad ett särskildt värde dig ger, — du förnyar din skönhet
 År från år, allt mer lysande såsom du nämns.

Tack ske dig, du Hulda, som, mån att fägna den gamle,
 Egnat åt honom den skänk, vänskapen sände till dig.
 Dock, så nära hvarann, vi njute det sköna gemensamt.
 Der dina ögon ännu möta min tynande blick.

PURPURVINDAN.

Du sköna sinnebild af menskolifvet!
 Hvar qväll, hvar morgon, som jag helsar dig,
 Du lär mig prisa Gud, att äfven mig
 Är, hvad du visar, af hans kärlek gifvet.
 Hvar morgon slår du nya blommor ut;
 Hvar afton vissna de. Ack! re'n förut,
 Bäst de sin purpurglans mot dagen höja,
 De blekna, fallna, sin förvandling röja.

Skall i din spegel jag mig sjelf beklaga
 För det att glädjen, som med nytt behag
 I går mig tjuste, vissnat har i dag?
 Nej, skulle än min väntan mig bedraga,
 Att du hvar morgon vecklar ut en knopp;
 Hvar afton dock jag somnar med det hopp
 Att se med fröjd den nya dagen glöda,
 Om den ock har sin egen sorg och möda.

Jag ser din stängel kring sin staf sig böja
 Och fast sig göra, stigande allt mer.
 O! kunde vid det stöd, som tron mig ger,
 Jag mig så fästa, så från stoftet höja!
 O! att som du ej blott af jorden närd,
 Förrän jag bleknar tynande och tärd,
 Lik dig, då ljuset dina blommor målar,
 Jag söge in det lif, der ofvan strålar.

MALOPE GRANDIFLORA.

Länge stod du på din stjelk allena,
 Du dess enda blomma, i den rena,
 Ädla skönhet, hvarmed du sprack ut.
 Länge syntes du, o Grandiflora!
 Värd det namnet, ej din glans förlora.
 Dock — du vissnar äfven du till slut.
 Skön är din blomma, stolt din stängel
 Och elyseiskt ljuf din doft;
 Dock måste, rörd af dödens engel,
 Du äfven falla ner till stoft;
 Och sakna'ns suck skall minnet skicka
 Till dina korta blomnings da'r.
 Ditt eget öde, sköna flicka,
 Du förespår, var blommans svar.

DE BEGGE ROSORNA.

Rosen, ja, rosen likväl är skönast i kransen af blommor;
 Derför ock himlen sjelf lånar till prydnad dess färg.
 Äfven den hvita är täck: men hvad skönhet, när begge
 tillsammans,
 Spruckna på oskuldens kind, höja hvarandras behag!

LILJAN I DALEN.

Du dalens lilja! är det blott
 Af jorden, du ditt lif har fått?
 Nej, dödligt skulle du förtvina,
 Om himlen ej ur molnets sköt
 Din rot och dina blad begöt
 Och lät sin sol uppå dig skina,
 Som ur ditt inre vecklar opp
 Det sköna i din öppna knopp.
 Så, trogna själ, det rätta lifvet
 Är dig af nåd från höjden gifvet.

HVITSIPPAN.

Se hvitsippan hur täck hon är, men ack! hur förgänglig.
 Knappt af din hand hon bryts, innan hon dör i din hand.
 Henne i ömhet lik som i täckhet, akta dig flicka,
 Att, af förförar'n kysst, du ej må vissna som hon.

BLÅSIPPAN.

Hvad lärkan bådat har från skyn,
 Det vittnar du på jordens bryn,
 Du vårens förstling, främst bland alla!
 Dock såsom allt, hvad skönt vi kalla,
 Åt himlen visar du också
 Med dina ögon himmelsblå.

DEN NYA DAGUERREOTYPEN.

Du bland målare störst, hvars strålande pensel bepurprar
 Morgonens sky och med guld stänker den speglande sjön,
 Ger åt de sprickande löf den leende grönskan och blomstren
 Pryder med tusenfallt skiftande färgers behag;
 Nu, när du dig nedlåter till tjänst, du höge, hos konsten,
 Som med en blick af dig trollar på skifvan en stad,
 Hvarföre gör du din bild af menniskoanletet färglös?

Sann är din teckning, men lif sakna de ängsliga drag.
 Ack! jag förstår, det är blott den jordiska människans af-
 bild,

Inifrån henne själf kommer det dystra deri.
 Men, då i frid hon skiljts härifrån, med hvad himmelska
 färger

Målar du ofvanom skyn hennes förklarade bild.

MUNNENS DUBBLA ÄNDAMÅL.

A.

Att vi med samma mun, hvarmed vi spisa,
Som äfven masken gör, vår Herre prisa,
Som englar göra: icke är det väl
Hushållning endast? Säg mig annat skäl.

B.

Visst gör naturen ofta slik besparing.
Så strupen verktyg är på samma gång
För andedräkten och för tal och sång.
Men på din fråga ligger en förklaring
I henne sjelf.

A.

Hur skall jag det förstå?
Mer klok, än hon det vet, hon vore då.

B.

När Gud välsignat har din trogna möda,
Du honom tacka må för daglig föda,
Och känna dubbel fägnad, då du den,
Ej stum, ej ensam, delar med en vän.
Ja, menniskan, till högre ordning buren,

Hvad hon gemensamt har med kreaturen,
 Förädla skall och njuta, som ej blott
 Lekamligt, men tillika andligt godt.
 Till själens tjenst stå alla munnens delar,
 Gom, läppar, tänder, tunga. Hennes bud
 Bestämmer genom dem de skiljda ljud,
 Då hon åt andra inifrån meddelar,
 Hvad utifrån hon hämtat med de fem,
 Och af sig sjelf har funnit utan dem.

A.

Dock äfven lärkan har ju fått sin tunga
 Ej blott att smaka, utan ock att sjunga;
 Och papegojan härmar lättsint tal
 Med samma näbb, som bryter mandelns skal.

B.

Hur tungans rätta bruk vår själ upphöjer,
 Det visar oss den förras sång och flygt;
 Men när vi tala dåraktigt och styggt,
 Hur det förnedrar oss, den andra röjer.
 När men'skan föll i synd, hvad nåd af Gud,
 Att hon, ehur' hon åt mot hans förbud,
 Behålla fick den ädla talegåfvan
 Med den att tänka, tänka sig dit ofvan,
 Der mat och dryck ej mer behöfs, och der
 De frälstas lif en evig lofsång är.

I AFTONSTUNDEN.

1.

Bort på den väg, man ej kommer igen, så många ha farit,
 Dem jag har älskat. Dess mer skattar jag dem, jag har
 kvar.

2.

Medan jag väntar det smällande bud från den pustande
 draken,
 Som mig kallar till hafs, gläds jag, med uret i hand,
 Att få njuta ännu en stund med de kära mig omge,
 Tills jag skall säga farväl — dock ej för evigt farväl.

3.

Fast mitt hufvud är böjdt mot grafven, som öppnar sitt
 sköte,
 Kan jag ännu, hvad fröjd! lyfta åt himlen min blick.

4.

Äfven på jorden ser jag ännu det sköna i blomstren,
 Ser det i brodden, hvars spets pryds med juveler af dagg.

5.

Aftonen skymmer alltren: dock än i de purprade molnen
 Speglar sig dagen, som flyr, leende än i sin flykt.

Allt försvinner till slut i den snart instundande natten.

Mätte det eviga ljus gry för min slocknande syn.

JULKOLLEKTEN FÖR FATTIGA BARN.

Dessa små, i trasor klädda,
 Skynda, men'skovän! att rädda.
 Löna dig de ej förmå;
 Men Belönaren deroppe
 Gäldar hvarje vattendroppe,
 Som af dig Hans minste få.

Se hur' de för kölden fasa:

Knappt är brödet, ingen brasa

Värmer deras kalla rum.

Må en skärf ifrån de rika

För de fattiga predika

Tröstens Evangelium.

Värnlös låg, vid Julens möte,

Frälsaren i krubbans sköte,

Utan rum och bädd och bord.

Dock i nattens mörka timma

Sägos himlens Jul-ljus glimma,

Med en klarhet, förr ej spord.

Tänd ock du i nödens koja

Hoppets ljus, och lös den boja,

Hvartill nyckeln Gud dig gett.

Härligt då din högtids minne

Speglar sig i fridfullt sinne:

Bättre Jul du aldrig sett.

TILL FÖRFATTAREN

AF «ERIK XIV», AF «DRAMATISKA STUDIER» OCH DET
ÄNNU ICKE UTGIFNA SKÅDESPELET
«GUSTAF ADOLF I TYSKLAND».

Vid det hus, der fordom Svenska sinnen

Rördes af hvad ädlast Sverige har,

Stod jag, hänförd af min ungdoms minnen,

Dem den gamle gerna återtar.

Ja, jag mindes, hur jag första gången

Såg det huset, trädde in deri;

Och mig kände, vid den höga sången

Till de «Ädla Skuggor», Svensk och fri.

Ofvan om den sköna pelarraden
 Drogs min blick af gyllne orden der;
 Och i hast min tanke vände bladen
 Af det drama, vår historia är.

«Patriis»: det är ju «Fosterländska»!
 Tänkte jag: nu får jag säkert se
 Dessa sorgespel, som, äkta Svenska,
 Forntids skräck till nutids tröst oss ge.

Länge re'n en röst, som ej kan falla,
 Erik fram på scenen väntat har.
 Nu den hörs än mera högljudd kalla
 Torkel dit, att ses så stor han var.

Och den starke, som i strömmen kastar
 Nyckeln till det gräseliga rum!
 Och den svage, som en skuld belastar,
 Vid hvars fasa ömkan sjelf blir stum!

Tills han lyfter svepningarne alla,
 Får de offer, som han fällt — o ve!
 Fosterfar och bröder lät han falla —
 Får sin egen son ibland dem se.

Hvad, att läsa endast eller höra,
 Skakar själen, ej för stunden blott,
 Skulle det att ses ej alla röra,
 Alla som ett menskligt hjerta fått?

Och den sköna taflan af ett öde,
 Som bestrålas af det nya ljus
 Om det rätta lif, hvartill de döde
 Vakna i en himmelsk Faders hus!

Hvilken hemlighet, för skådar'ns öga,
 Lik Oedips, förfärligt vecklad ut!
 Men hvad tröst af strålen från det höga
 I det djupa, klarnande till slut!

Bäst jag hvälfde dessa tankar, vände
 Sig min blick åt Gustaf Adolfs bild;
 Och en fläkt jag kring mig sväfva kände,
 Lik hans anda, himmelskt hög och mild.

Plötsligt ser jag man och häst sig röra,
 Stiga ned ifrån sin piedestal.
 Hvilka dolda hjul och fjädrar föra
 Bronsfiguren in i Sångmöns sal?

Se, ridån går upp. Hvad stor theater!
 Hjelten står der, ej en bild blott mer.
 Nej, han lefver; och hans segerdater
 Jag ej endast hör, jag sjelf dem ser.

Hvilket skådespel! När blir det gifvet?
 En på scenen framställd epopé!
 Der man får det svenska hjeltelifvet
 I sin storhet, i sin skönhet se.

Fullfölj, ädle skald, din ljusa bana! —
 Än vid högen och i tempelvrån
 Många vålnader din trollkraft mana,
 Att till lif dem lösa derifrån.

Fäll ej modet. Bortom Sveriges stränder
 Är din nya ära redan spord.
 Vårens fågel lik, från andra länder
 Kom så mångens rykte i vår Nord.

Se, den Danske «Skaldekungens» penna
 Dina svenska taflor gjort till hans.
 Bland de sina han dem vill erkänna,
 Bryta dig en lager ur sin krans.

Ej förgår den glans, hvaraf de stråla,
 Om än stunden blåser på dem dam.
 Sann förtjenst kan tadlets infall tåla;
 Snillet qväfs ej af ett aftonglam.

Såsom konstens vän, kritiken gälle.
 Men hur ofta tar hon sjelf ej felt?
 Rätt bedöms en bildstod på sitt ställe,
 Och ett skådespel, då det är speldt.

En gång fulla hus din seger fira:
 Och en tår af många ögon fälls,
 Medan minnets döttrar blomster vira
 Kring din urna, som på scenen ställs.

Urna! Ja, hur skönt likväl att drömma
 Om den sena rätt, förtjensten sker,
 Då personens glans, i grafvens gömma,
 Intet afundsöga sårar mer!

HVAR SÅNGMÖ ÄR DEN GRATIEN.*

Hvem af de Nio är den höga
 Med ljungeld i sitt stolta öga,
 Och dock så lik en Gratie?
 Ack! hon är sjelf en af de Tre.
 Hon leker med Apollos lyra;
 Och han förtjust till henne lyss.
 Men då sitt bifall med en kyss
 Han henne ger, hvad gör den yra?
 Hon stjälar sig, att med dristig hand
 Ta bågen från hans axelband.

En pil emellan jord och himmel
 Far strålfull, lik en meteor,
 Hvars släp från norr till söder når.
 En ann' slår ner bland torgets hvimmel,
 En åskvigg lik, som Dundrarns harm
 Nedslungar i Titanens barm.

* Till en epigrammatisk skald.

En tredje ger, ur såret dragen,
 En så etherisk glans mot dagen,
 Att äfven den, som såret fått,
 Sin sveda glömmer, för att blott
 På vingens sköna färger undra
 Och uddens diamant beundra.

Hon mellertid, som afsköt den

Och såg dess flygt med småskälmskt löje,

Den gyllne lyran ta'r igen

Till hela gudaskarans nöje.

Och vi härnere, vi också

Med spänd förtjusning höra på,

Hur hennes sång det gratiosa

Vid det sublima viger så,

Att de bli ett, de sköna två.

Men nu är frågan blott på prosa:

Hvars sångmö är den gratien?

Jo, dens, som, då de Nio alla

Hans sånger kröna, och hvar en

Är mån att honom sin få kalla,

Vill ingen af dem missnöjd se,

Och hyllar sjelf ibland de Tre,

Dock ingen af dem undantagen,

Den med de blixtrande behagen.

STRÖMSTAREN.

(I ANLEDNING AF BARON V. BRINKMANS VITTERHETSFÖRSÖK.)

Nyss vid en sorlande ström, som en tövind, trotsande vintern,
 Hulpit att bryta sin is, gick jag och stannade tjust,
 Tjust, att ej endast se i det öppet skinande vattnet
 Aftonens sjunkande sol spegla sin purprade bädd,
 Utan ock höra en sång, så skön som i lunden om våren,
 Från den glänsande dam, frosten mot strömmen behöll.
 Sångaren der långs kanten af isen fram och tillbaka
 Sprang; och med honom i kapp sprang i det klara hans
 bild.

Plötsligt försvann han i djupet; och, se'n han ej mindre be-
 händigt

Der, i ett nytt element, rört sig och fångat sitt rof,
 Kom han i dagen igen på en annan sida af strömmen,
 Likaså qvick som förut, likaså färdig till sång.
 När jag det såg, så mindes jag dig, ungdomlige gamle!
 Mindes, hur du med din sång vintern förbyter till vår,
 Se'n du, än dykande ner i lärdomens djup, än i snillet
 Trollverld flygande kring, valt hvad du skönast der fann.
 Tack för din bok, åt vänner blott skänkt. Men vän af Be-
 hagens

Aldrig föråldrade vän hvar, som den läser, skall bli.
 Fåfångt gömmer du den. Ja, om du än refve den sönder,
 Skall dock en efterverld plocka tillhopa de blad,

Der en gratie, bakom dig gömd då du tecknade henne,
 Förde din hand och sig sjelf kände igen i hvart drag.
 Främst förvarar den dock din skatt af tankar i bilder,
 Tanken af gyldene halt, bilden de grekiska lik.

FJELLENS NÄKTERGAL.

(SYLVIA SVECICA.)

Du, som vandrar i öcknen,
 Der de nattliga töcknen
 Rodna vid morgonens sken,
 Som med aftonens blandar sig re'n!
 Hvad stannar du och hör,
 Der allt är tyst, der intet löf sig rör?
 Dock der hördes nyss
 Af sångarn, som i björken sitter,
 Ett förespelande qvitter.
 Väntande lyss
 Hela naturen.
 Redan af solen en guldkant syns;
 Och sången begyns.
 Lik en låga, ur altarets glöd
 Fattad af vinden, åt skyarne buren,
 Flammande röd,

Stiger den upp i det rena,
 Klara blå,
 Der molnen ej gå,
 Der ljuset rår allena.
 Dit hans sköna gåfva hör,
 Dit den ande, som i den sig rör.
 Detta för ögat tyda re'n
 Halsens fjedrar med sitt azursken.

Dock se'n han ljusets makt i Norden
 Besjungit, blickande åt skyn,
 Så vänder han åt jorden
 Sitt öra och sin syn.

Hvad är det kära, som skuggan der gömmer?
 Hvad hörs der för darrande ljud,
 Likt sucken af en brud,
 Som vaknar, i det hon om brudgummen drömmer?
 Nu då hans röst
 Ur det svällande bröst
 Med ny förtjusning sig höjer:
 I dess lopp, i dess slag,
 Med hvad lifligt behag
 Älskarns eld i sångarns sig röjer!
 I hans ögon hvilken glans!
 Och i det han upp och neder
 Slår sitt roder, som han stolt utbreder,
 Likt en solfjeder,
 Rör sig hela hans
 Luftigt lätta, smärta,

Täckta gestalt, som i dans.
 Ej ur hans strupe blott, men ur hans hjerta,
 Allt som dess pulsar slå,
 De vexlande tonerna gå,
 I uttryck skilda.
 Än likna de forsens häftiga, vilda,
 Brusande,
 Fraggande språng;
 Än bäckens stilla gång,
 Som sakta susande
 Famnar om ängens tufvor;
 Än ystert lekande;
 Än hjertligt smekande;
 Än klagande som ömma turturdufvor! —
 Men hvad skri så hvasst
 Bryter af hans sång i hast?
 Hvad flaxar der så hemskt i tallen
 Och fäster på en gren sin klo?
 Hvad vingadt troll med horn i skallen
 Och ögon, som så vidrigt glo?
 Göm dig bland löfven, du bäfvande maka!
 Men han,
 Käck, som det egnar en man,
 Ilar fram att dig bevaka,
 Flyger dit, der snart en här
 Af små fåglar samlad är.
 Ufven vrider, att dem förskräcka,
 Spöklika hufvudet rundt omkring;
 Men att honom reta och gäcka
 De allt närmare sluta sin ring.

Fåfängt hans blinkande ögon sig vända:
 Dagens strålar allt mera dem blända.
 Skrånande flyr han, en mörkrets vän,
 In i sin nattliga håla igen.

Nu på en gång
 Hvad segersång
 Af alla röster stiger!

Hela dagen qvittra nu
 Alla Siskor; och Kuku
 Hörs i skogen. — Men han tiger,
 Han, som ensam se'n
 Med sin sång inviger
 Natten, som är dag blott än.

Så den till Gud ur stoftet höjde anden
 Uppstämmer en odödlig sång,
 I det han re'n vid aftonranden
 Ser gry en dag, som ej har nedergång.

ARABEN.

«Ack! ser ni min hingst!» så sjöng han och red

På den sandiga hed;

«Hur stolt han mig bär, det går som i dans!

Sin herre han känner

Och lyder hans tygel, men också blott hans.

Som vingar han öronen spänner

Och ilar, i lopp en gazell,

Så lätt och så snäll.

Se, skarpt är mitt svärd, och blank min pistol!

Se, mot aftonens sol

Hur det glänser det bälte af silfver jag bär! —

Då min älskade flicka

Får se mig vid brunnen bland palmerna der,

Hur hjertat på henne skall picka,

Som dufvans, då höken sin klo

Har spänt i dess bo.

Då tystar hon hunden och smyger sig ut:

Ser omkring sig förut.

Än se'n om af spejande fadren vi ses?

Då flickan jag svingar

I sadeln till mig, må han ropa sig hes.

Min springare far som med vingar.

Och stjernorna ned på oss se,

Lyckönska och le.»

TRIOLETTER.

(Efter CLOTHILDE DE SURVILLE.)

I.

BEUNDRAN.

För honom våren blommor strör:

Fins ett behag, som han ej äger,

Som han ej ger åt hvad han rör?

För honom våren blommor strör:

Han all dess vällukt med sig för.

Allt vid hans syn förtjusadt säger:

För honom våren blommor strör,

Fins ett behag, som han ej äger?

II.

FÖRSÄKELSE.

Att se dig, är att älska dig,

Om ock ditt hjerta ej kan svara.

Ack ja! det känner jag hos mig:

Att se dig, är att älska dig.

Att i din kärlek glömma sig,
 Hur ljuft, blott du får lycklig vara!
 Att se dig, är att älska dig,
 Om ock ditt hjerta ej kan svara.

III.

SAKNAD.

Så långt, så länge från sin vän!
 Han, som var ständigt vid min sida!
 Står jag väl ut att vänta än?
 Så långt, så länge från sin vän!
 Vill han ej förr se mig igen,
 Än då jag upphört re'n att lida?
 Så långt, så länge från sin vän!
 Han, som var ständigt vid min sida!
 Allt se'n den dag, han från mig for,
 Står natten stilla öfver jorden.
 Jag tidens vingar klippta tror.
 Allt se'n den dag, han från mig for,
 Den sköna landsbygd, der jag bor,
 Är för min syn en öken vorden.
 Allt se'n den dag, han från mig for,
 Står natten stilla öfver jorden.
 »Din är jag, evigt, evigt din:
 Blott döden bryter vår förening.»
 Mitt hjerta i hans ord föll in:
 Din är jag, evigt, evigt din;
 Är han ännu derborta min?

Ha än de orden samma mening:

«Din är jag, evigt, evigt din;

Blott döden bryter vår förening?»

TENSON.

(Efter AGNES DE BRAGELONGUE.)

Än tjust till tårar, än ett rof för smärtan,
Jag ber, o sägen mig, I ömma hjertan,
Om hjertan finnas lika det jag fått!
Är kärleken ett ondt? Är den ett godt?

Är den ett ondt, hvi söker man ej varna
För den i tid den unga oerfarna?
Hvi lockas hon af sjelfva varningen,
Att i sin oskuld drömma blott om den?

Jag vet dess pilar oförsedda fara:
Ej sköld, ej brynja kan mot dem bevara.
Men ges ej någon ört mot deras sår,
Ej en besvärjning, som på tjusarn rår?

Bannlysa honom? Hvilken näns det göra?
Han är så söt att se, så ljuf att höra.

Fly för hans åsyn? Är du än så snar:

Mer snabb ändå, han dig i flykten ta'r.

Är han ett godt, hvi ängslas man och klagar,
Ehur' han ler, ock då han mest behagar?

O klandra ej den ljufva makt han vann,
Som midt i plågan så förtjusa kan!

Men leken sluts: i hast förbi är nöjet.

Ack, ofta gråten kommer efter löjet!

Nå väl, ej hvarje årstid blommor bär,

Och snarast vissnar den, som skönast är.

Än tjust till tårar, än ett rof för smärtan,

Jag ber, o sägen mig, I ömma hjertan,

Om hjertan finnas lika det jag fått:

Är kärleken ett ondt? Är den ett godt?

TILL EN LESBISK FLICKA.

(Efter SAPPHO [från min ungdom].)

Lycklig den yngling — till Olympens gudar
 Syns han mig upplyft —, som dig gent emot får
 Sitta helt när dig, med sin blick på dig blott
 Fäst och på dig blott

Lyssnande se, hur dina söta läppar
 Öppna sin rosknopp; och du ler så kysstäckt.
 Grymma! så blef här i mitt hjerta väckt, ack!
 Eviga oron.

Vid din åsyn med ett band på tungan
 Stelnar jag maktlös; genom alla ådror
 Sipprar en eldström; mina öron susa;
 Kring mig är allt natt.

Straxt med en darrning öfverfar en iskall
 Svett mig. Till likhet med det vissna löfvet
 Bleknar jag andlös; och jag tycks för evigt
 Sjunka i jorden.

UR EN CONCEPTLÅDA.

1.

Ej i bilders spel, som bäckens tomma,
 Ej i suckars sus, som dufvans fromma,
 Ej i fjärilslätta kyssar blott:
 Nej, i pligters vård, af hvilkas blomma
 Föds en frukt, då nöjets da'r förgått,
 Sök, o yngling! lifvets sköna lott.

2.

Ej minsta grand, ej minsta smål,
 Att det ej såras, ögat tål.
 Dylikt är samvetet. Men tag dock vara,
 Att du det sådant kan bevara.

3.

A.

Hvad präktig frukt, så olik den,
 Som du i höstas lät mig smaka!

B.

Den samma är det dock, min vän.
 Men vintern, som den lagt tillbaka,
 Har gett den sådan smak och lukt.

A.

Så bär ock snillet mången frukt,
 Som samtiden ej vet värdera,
 Men efterverlden destomera.

4.

Glad åt mitt nya poëm jag det viste åt granskande vänner.
 Hvad den ena berömt ville den andra ha bort.
 Slutligen fann jag det likt en säng, der rensande händer
 Rycka med ogräs opp stånd af det ädlaste frö.

5.

RÅD TILL EN INFORMATOR I ETT FÖRNÄMT HUS.

Träng dig ej upp i de högas krets, men sky den ej heller.
 Gläds, då du kallas att der verka det goda du kan.
 Ställ dig ej trotsigt fram, ej trumpen drag dig tillbaka.
 Akta, hvad de på sin plats äro, hvad du är på din.
 Eken i dalen är ek så väl som eken på berget:
 Nedom den senare dock måste den förra ju stå.

6.

HVILKENDERA?

Tiden är stark som en ilande ström, ombytlig som vinden.
 Hvilkendera förstår bättre begagna dess makt,
 Den beräknande man, som ställt sin qvarn på en bergshöjd,
 Der han den vänder med hast efter som vädret sig vändt,
 Eller hans granne, som rest mot forsen en dam och dess
 böljor
 Tvingar att drifva omkring hjulen, som mala hans säd?

7.

«Också i Metaphysican

Var Dumbom en förfärlig bjesse;

Ty det var han, som skillna'n fann

Emellan esse och non esse.»

Men nu hans ära är förbi,

Då af en ny filosofi

Den skillnaden tillintetgöres:

Ja, som det hit från Tyskland höres,

Har nu den stora upptäckt skett,

Att Seyn och Nichtseyn äro ett.

8.

Så långt har tidens vishet hunnit,

Att allt blir blott en abstraction

I politik som religion.

När så för hennes blick försvunnit

Allt, som är till, hvad blir väl kvar?

Blott hon, som det bevisat har.

9.

Hur högt den ädle hjorten öfver geten,

Den stolte hästen öfver åsnan står!

Ej ens emellan djuren rår

Den fåfängt sökta jemnligheten.

10.

A.

Blygs att förnedra dig sjelf och tigga på vägen, du rike!

B.

Rik är jag ej; och när tiggde jag eller af hvem?

A.

Märk på ditt ständiga tal: då du lastar dig sjelf, du berömde,
Säg, hvad gör du väl då annat än tigger beröm?

11.

SÅ.

Lofsånger skref han förr och nu libeller:
Så, för att bli bemärkt, min hund,
Se'n han sin svans förgäfves rört en stund,
På afstånd ställer sig och skäller.

12.

Glöm icke mig, då du med glädjen stimmar,
Och jag har sorg, som all min själ förtär;
Glöm icke mig, då lik ett moln, som glimmar,
Din sköna morgondröm i hast försvunnen är.
Och när en vanlig svärm af nya dig besöker
Och nyhetens behag din trofasthet försöker,
Så se min afskedsblick med ömhet säga dig:
Glöm icke mig.

13.

FÖRETAL.

1796.

Skall jag det skrifva eller ej? —

Om än så fint och blygsamt, nej.

Ty med sitt företal hvad kan poeten vinna?

Blott det, som med sin musch en liten fåfång qvinna.
 Med den, om hon är ful, hon blir det ännu mer:
 Hvad hon vill skylla, hon blott röjer.
 Med den, om hon är skön, hon sig en möda ger,
 Som mindre skönheten förhöjer,
 Än sårar med ett lånt behag
 Och säger: se på mig, den vackra, det är jag.

14.

MINA GLASÖGON.

Som jag ej mer kan se att läsa,
 Så nyttjar jag förnöjd ett par
 Glasögon, dem ej Leja har:
 De sitta på min dotters näsa.

15.

VARNINGEN.

Trött, på min staf mig stödjande, stod jag och såg på min
 skugga,
 Som, allt mera förlängd, viste hur dagen förled.
 Plötsligt for mig förbi en ryttare. Hästen var kolsvart;
 Men mot solen, som sjönk, blänkte hans bleka gestalt.
 Häpen att känna igen benranglet med lian i handen,
 Hörde jag honom, med den vinkande, ropa: härnäst.
 Mätte du ej, med missförstånd af det varnande ordet,
 Tänka från dag till dag: bättra mig vill jag härnäst.
 Se på ditt tinglas, märk, hur ett sandkorn följer ett annat.
 Mellan härnäst och nu visa mig skillnaden der.

Nu är det tid, det säger dig nu den svängande pendeln:
 Nästa minut kanske hör du ej mera dess knäpp.
 Nu, och så länge du nu kan säga, i dag och i morgon,
 Tänk på din skuld och den nåd, Herren dig bjuder ännu.

16.

GÅTA.

Hvad är det, som, när du ser derpå,
 Dig förvandlar så,
 Att ditt venstra öga, venstra öra
 Till din högra sida hör;
 Och att venstra handen gör,
 Hvad den högra blott plär göra.

Upplösning.

Vid venstra kinden satt så täckt
 En rosenknopp på Wilhelmina.
 Det härma ville Adolfinas,
 Men blef för spegeln helt förskräckt,
 Att se sin ros till höger sitta.
 Nu gåtans ord hvar en kan hitta.

Tillämpning.

Von L. tillegnar sig, bland öfriga förtjenster,
 Den, att hans nya bok en tidens spegel är.
 En spegel, ja, man skådar der
 Till höger det som är till venster.

SVAR HVAD GÖR OSS SVERGE KÄRT?

Hvad gör oss Sverge kärt? Säg, med ett ord:
 Är det blott frukten af dess plöjda jord
 Och vinsten af dess sjöar, floder, hamnar,
 Från hvilka handeln, som all världen famnar,
 Far ut att byta, mot hvad dyrbart är
 Så väl i Österns som i Vesterns skär,
 Hvad våra grufvor ge och hvad vi äge
 I våra skogar värderikt ännu;
 Och det, som i en framtid, såsom nu,
 Gör Sverges sjelfbestånd, dess fria läge?
 Men är det landet blott, som är oss kärt?
 Ej folket, ej dess seder och bedrifter,
 Och hvad af minnet väcks beundransvärdt
 Ur våra ätthögar, kungagrifter?
 Och den af fädren ärfda friheten,
 Som står i thronens skygd och stöder den?
 Och språket, det så böjliga, så sköna,
 Hvars rika skatter snilletts omsorg löna?
 Men främst af allt, som vid vårt fosterland
 Vårt hjerta fäster med ett heligt band,
 Är Evangelium i sin rena sanning.
 Hur det förvändas må af vantrons nit,
 Och hvad det stolta förvett smyger dit

Af eget fynd i en försåtlig blandning;

Så är dock kraften af Guds klara ord

Än i vår Luthersk-Svenska kyrka spord.

Det hälleberg, hvarpå hon står, förgäfves

Utaf den nya otron undergräfvets.

Så är det land oss kärt, der vi ej blott

Få bryta eget bröd i egen hydda,

Men trygga njuta, som vår främsta lott,

Den frihet, lag och öfverhet beskydda;

Och der hvart barn får lära huru när

Den, som sig bättra vill, Guds rike är.

Hvem är den Svenske man, som det ej gläder

Då han till rätta faderslandet går,

Att detta dyra arf af tappra fäder

Till sina ättlingar han lemna får?

SVAR TILL FÖRFATTAREN AF "DEN GAMLE KUNGEN".

Ja, hänförd af din sköna, ädla sång,
 Som är sitt stora föremål så värdig,
 Tog jag den gamla lyran än en gång
 Och skulle sjunga, men blef aldrig färdig.
 I mina öron ljud din sång ännu;
 Af mina läppar endast den blef sjungen.
 Hvad alla hjertan känna utgöt du:
 En sång för alla är «den gamle Kungen».
 Den bild, du ställde fram, evärdlig står,
 Lik torgets stod, på den ej stormen rår.
 Vi tro oss honom ej blott se, men höra,
 Som han från thronen hördes tala nyss.
 Likså vid Wasas bild vi stå och lyss,
 I det vi oss hans ord till minnes föra:
 De kraftens ord, han talte till sitt folk,
 Som både frihetens och lagens tolk.

INSKRIFT PÅ ALBUM.

AF ELEVERNAS KONSTFÖRENING FÖR ÅR 1833.

SANDBERGS PORTRÄTT.

(AF HERLIN EFTER SANDBERG.)

Mästaren! ja, hans bild må främst af eleverna ställas!

Ädel och sann i sin konst, är han det äfven som man.

Lefvande står han ju der, som såge han sig i en spegel.

Ja, ur sin spegel han sjelf lefvande lyfte sin bild.

CARL IX OCH PETRUS PETROSA.

(AF HOLMBERGSSON.)

Fäll för hans blick din dolk, Jesuit! För en sådan af Wasas
Son, af Gustafs far, hela din Orden ju flyr.

BRAGE.

(AF WAHLBOM.)

Själ i de ögonen bor. Men hvarför är Brage så skäggrik?

Ung är Apollo och skön, evigt en gosse geni't.

HÖRNINGSHOLM.

(AF STRÖMER.)

Se, på Sturarnes borg Carl Knutssons ättlingar vistas!

O, hvad vålnader der öfver ruinerna stå,

Undrande öfver en tid, så sällsamt ny som det fartyg
Der, ej med segel, ej roddt, rykande ilar förbi!

HÖNSHUSET.

(AF WRIGHT.)

Kycklingar! gömmen er fort bakom hönan! Men kommer
blott räffen

In (se gallret är glest), borstar förgäfves hon sig.
Folk! du har skydd af en huld regering; men håller ej
värnet

Fienden utanför, ve dig för räffen, o ve!

FRU DULCKEN.

(AF MAMSELL RÖHL.)

Utländskt var, som hon sjelf, det piano, på hvilket hon
spelte.

Ja, i furore därför kom du ock, svenska publik.

TVÅ GAMLA MÅLARE.

(AF DAHLSTRÖM.)

Skryt ej, o Tyskland, ej du Italien öfver de gamla
Målares härliga verk: Sverge har flera ändå.

Se, af de gamla, de äkta, ett par här står och funderar,

Ta'r ur sin dosa en pris, nickar och målar — ett
plank.

Ler du deråt, elev, som på duken öppnar ett fönster,

Än åt bygden, der Maj samlar de unga till dans,

Än åt en sjö, af seglare full, der staden sig speglar,

Eller slår du en dörr upp till en konungasal!

Men hvad är allt det der? Hvad båtar det? ropar den rike;
 Dock! jag behöfver dig: kom, målare! stryk på mitt
 plank.

(NATTEN.)

(AF QVARNSTRÖM.)

Under din slöja, o natt! nedsväfva de leende drömmar:

En bär krona, en ann' lager i vinkande hand!

Medan på jorden ifrån din famn, tillika med Sömnen,

Dennes förbleknade bror, Döden, är lagd vid din fot.

DEN BLINDE DALKARLEN.

Se det oskyldiga barn, som leder den starke, men blinde!

Så till ditt rike, o Gud, ledes förnuftet af tron.

TILL OSCARA.

(I ANLEDNING AF HENNES TROSBEKÄNNELSE.)

Var det ej du, som satt vid Jesu fötter
 Och hörde ordet af hans egen mun,
 Och i ditt hjerta gömde det så klart,
 Så rent, så obemängdt, som det ur källan,
 Den himlaburna, kom? Hvad du bekänner,
 Är hvad vi kunna och behöfva veta,
 För att tillegna oss den nåd och sanning,
 Den frid och fröjd, som evangelium lofvar.
 Må vetenskapen, vid hvars mörka schakt
 Du «hissnar», syna med sitt bloss dess djup;
 Och må hon finna i dess natt en brunn,
 Som gent emot det öppna svalget springer
 Och, speglande en fläck i zenith, der
 En stjärna visar, ej häruppe sedd.
 I dagens ljus vi trygge vandra här
 Och prisa himlen, hvarifrån det kommer.
 Som du det fattat, gafs oss Herrans ord,
 Ej till ett trätöfrö, ej heller likt
 Det blomster, som är blott en fönsterprydnad.
 Nej, det skall inom oss ta' rot och växa
 I tro och kärlek, tålamod och hopp.

Men, då ditt hjerta fattar, heligt rördt,
 Hvad en förmäten vishet stolt förskjuter,
 Misskänn dock ej en from och ädel själ,
 Som ärligt yppar sina tvifvelsmål,
 Sin svåra strid, men ock sin sköna seger!
 Om hon sig vågat på ett stormigt fält
 Förbi den gränssten, der du hvilar trygg,
 Om hon ock missförstår sig sjelf, så väl
 Som Ordet, då hon tror dess ande kunna
 För oss bevaras, fast dess kropp upplöses,
 Den underbara, som är Herrans verk:
 Så räck dock henne handen med det hopp;
 Att hennes morgonväkter skola följas
 Af solklar dag för henne sjelf och andra,
 Som, vaknande vid rop af tiden, fråga:
 Hvad skall jag tro, om ej den Högstes ord?
 Det är ju hans, då det är världens ljus!
 Om det försvunne, ack! hvad blefve världen!

"BEVARA DITT HJERTA; TY DERUTAF GÅR
LIFVET" *.

Mins detta Skriftens ord, du flicka,
Hvars ögon såsom stjernor blicka,
Hvars kind en ros, nyss sprucken, är!
Och, när du hatt och hufva bär
För att ditt ansigte förvara,
Så låt din omsorg lika vara
Mot lyckans solsken och den flärd,
Som blåser från en fäfång verld,
Att du ditt hjerta må bevara
Åt Gud tacknämligt, — och åt den,
Han dig beskär till lifstidsvän.

* Ordspr. 4: 23.

KYRKOBYGGNADEN I HERNÖSAND.

Hur det gamla mot det nya strider,
 Segrar detta, då det bättre är.
 Länge hämmad i sin fart, omsider
 Sig en annan bana floden skär.
 Ofta en reform på dröjsmål vinner,
 Af det motstånd, som den möter, stärkt.
 Kraft, som har bestånd, den samla hinner
 Och bereds ej sällan oförmärkt.
 Vår i femti år förfallna kyrka —
 Sorgligt minne af en nödens tid! —
 Kan med sin förvandling det bestyrka.
 Nu hvad härlig vinst af långlig strid!

Ej hon blifvit, om hon förr fullbordats,
 Sådant Herrans hus, så skönt, så stort.
 Väll! att mellertid derom blott ordats,
 Att det endast i förslag var spordt.

Nu förlikas alla, att det färdigt
 Ta' emot, och prisa det, som skett,
 Skett, så efterverld som samtid värdigt. —
 Dock det hela vi ännu ej sett.

Ädla konster! pryden så det inre,
 Att dess uttryck andans stämpel bär.
 Det för ögat sköna oss erinre
 Om det heliga, hvars skal det är.

Pris ske staden, pris ske Rikets Ständer
 Och de män, som verket förestå!
 Men förgäfves bygga men'skohänder,
 Om ej Herren lägger hand derpå.
 Herrans hand derpå är synlig yorden
 I den framgång, som det haft till slut,
 Att en prydnad bli för höga Norden,
 Efter allt hvad fåfängt gjorts förut.

Tills dig möter i det nya huset
 Din församling, låt oss hvar för sig
 Tyst dig nalkas, du som det i ljustet
 Bragt, o Herre! och välsigna dig.

DOMKYRKAN I HERNÖSAND

Då jag väckt af slag, som blefvo fyra,
 För den sjuke allt mer kära ljud,
 Göt mitt hjertas offer för de dyra
 Hvilostunder i en suck till Gud;
 Fann jag skingrad nattens mörka dimma,
 Och der lyste öfver bergens bryn
 Re'n från Österns port en solklar strimma,
 Och jag såg — hvad skön, hvad herrlig syn!

Väl förut jag ofta i mitt fönster
 Stått betagen och ett tempel sett
 Under byggnad, täflande med mönster,
 Som oss konsten i en forntid gett.
 Snart ett torn sig upp åt himlen lyfte,
 Der dess spets försvinner i det blå,
 Med en vink, att vi ett högre syfte,
 Än hvad jorden tillhör, fatta må.

Men nu såg jag det förklaradt stråla,
 På etheriskt guld och purpur rikt,
 Såg hvad ingen mästare att måla,
 Ingen menskelig konst kan göra likt.
 En symbol af templet, der de sina
 Himlen samlar i ett evigt ljus,

Syntes så mot solens uppgång skina
 Detta heligt sköna Herrans hus.

Då Guds lof der ljuder första gången,
 Hvilken högtid! men då torde jag,
 Nu af dödens stränga förbud fången,
 Ej på jorden skåda mer Guds dag.
 Ack! jag ser det nu invigas redan
 Af det ljus, som det från himlen får,
 Och att der sin gudstjenst hålla sedan,
 Saligt rörd min stilla ande går.

I ANLEDNING AF DEN FÖRSTA GUDSTJENSTEN I DEN NYA DOMKYRKAN *.

Det nya templets klockor ljuda
 Och till dess öppna portar bjuda
 Den skara, här så talrik går.
 Hon skyndar dit, att första gången
 Der se, vid bönen och vid sången,
 »Hur helgedomen härlig står.»
 Hvad i dess prydnad än må fela,
 Djupt rör oss re'n det stora hela
 Och lyfter upp till Gud vår själ.

* Vid Consist.-Not. Abraham Nenséns begrafning d. 27. Mars 1846.

Men bäst det sköna verk oss gläder,
 Hvad sorgeståt här tyst inträder,
 Högtidligt talande likväl!

Att menniskan af jord är tagen,
 Skall åter varda jord: den lagen

Är då det första ordet här.

Nej, hör förut en sång om lifvet,*

Som blir den trogna själen gifvet

I templet, som der ofvan är.

Hvad du begynt, o Gud, fullända!

Ack, värdes hit med ordet sända

Din anda i hvar själ som tror!

Bygg din församling här och verka

Hos henne så, att man må märka

Hur i din kyrka sjelf du bor!

* De två första verserna af Psalmen 488 sjöngos fyrstämmt af valda röster.

GUBBENS VAGGVISA.

Ligg nu stilla, gubbe grå,
 Barn ånyo vorden.
 Icke stör dig i din vrå
 Någon fläkt från Norden.
 Vaggan* går sin jemna gång,
 Somna sött vid daddas sång.
 Bry dig ej om orden.
 Hör likväl ett ord till tröst,
 Då du vaknad qvider:
 Allas moder vid sitt bröst
 Söfver dig omsider;
 Och en Fader väcker dig
 För att ta' dig upp till sig,
 Om du tåligt lider.

* Under författarens sista sjukdom lät han i en säng på böjda medar vagga sig för att derigenom döfva sina plågor. Hans yngsta dotter uppfyllde vanligen detta åliggande.

MORALISKT MENAGERI.

Det sägs, men kanske är det en tanka stark,
Att man i sitt hjerta i sin barnens larm
Af sig och myra sig i samfund trygg,
Af spindeln spinnas och af blifvren bygga.
Ja, ungdomskönsken vore blott ett lida
Af skorna mod, som på sig en spån,
Med svansen upp i riddet, lifver sandet,
Det somma är, att af drifver bandet,
Som lada djuren, människans larm
Har inga andan, men man har en larm
Och tatten larm. De larmar, som lifvar,
Hon har af skapen larm, som larmar

Som nu Herren Gud gjort hade af jordene allehanda djur på markene och allehanda fåglar under himmelen, hade han dem fram för människona, att han skulle se, huru han skulle nämna dem.

1 Mos. 2: 19.

Fråga dock djuren, de skola lärat dig, och fåglarna under himmelen, de skola sägat dig.

Job 12: 7.

En bok med teckningar af djuren
 Åt barnen plär till julklass ges.
 En bilderbok är ock naturen,
 Som väl förtjenar att beses,
 Näst ordet, som, från himlen gifvet,
 Är på de helga bladen skrifvet.
 Den först om Skaparn vittne bär,
 Och se'n för oss en spegel är.
 Men, när den visar hvad dig felar,
 Förgät ej, att du upprätt står
 Och ser åt himlen, fast du delar
 Med djuren stoftet, der du går.
 Erkänn hvad öfver dem dig höjer
 I ditt förnuft, ditt fria val.
 Men re'n din hand, din tunga röjer,
 Att du ej hör till deras tal.

Det sägs, men knappt är det en tanke värdt,
 Att men'skoslägtet i sin barndom lärt
 Af bi och myra sig i samfund trygga,
 Af spindeln spinna och af bäfvern bygga.
 Ja, seglingskonsten vore blott ett lån
 Af ekorns mod, som färdas på en spån,
 Med svansen upp i vädret, öfver sundet.
 Det sanna är, att ej af drifter bundet,
 Som leda djuren, människans förnuft
 Har icke endast dem men eld och luft
 Och vatten tämt. De idrotter, hon öfvar,
 Hon lärt af Skaparn sjelf. Ju mer hon pröfvar

Hvad den Allvise i sitt verk har lagt,
 Dess större blir ock hennes konst och makt.
 Så är hon herre öfver krafter vorden,
 Som förr ej nämnts, ej anats ens, på jorden,
 Men nu, då vetenskapen dagligen
 Uppbryter nya lås i skapelsen,
 Ur dem stått upp att tjensteandar vara
 För menniskan till verk så underbara,
 Som de af ångan drifna och hvad mer
 Ett trollskap likt och dock naturligt sker.

Men fast ej menniskan af djuren lärde
 Hvad henne ger sitt värde och sitt värde
 Och, fast hon, skild från dem, en lemning har
 Af sin förspillda höghet ännu kvar,
 Ses dock en del af dem i sina seder
 Afspegla oss, just icke till vår heder;
 Men andra visa, äfven till vår blygd,
 En egenskap, som brister oss, en dygd.
 Så aktom då, hvad lärdom oss naturen,
 Ej fabeln endast, ger igenom djuren.

* * *

FÖRSTA FLOCKEN.

Kom! ropar Myran i sin stack, kom hit!
 Och lär af mig ordentlighet och flit.
 Men hellre som en Mygga än en myra
 Du lefver, yngling, i din sinnesyra.
 Det tycks väl vara ett behagligt lif,

Som mygget för. Ett nöjsamt tidsfördrif
 Är sång och dans. Men midt i sommarvärmen
 En väderfläkt förskingrar hela svärmen;
 Och mången, när som bäst han njuta skall,
 Knäppt af ett finger ligger knall och fall.
 De trefna myror deremot, ej störda
 Af hvad dem möter, vandra med sin börda
 Sin väg rätt fram och få i tryggad ro
 Än öfver vintern i sin fristad bo.

Hvad blir ditt slut, du rumlare, som löper
 Från halfgjordt arbete och vettlöst köper
 För bröd åt dina barn, de bleka små,
 Ett gift, som gör att du ej mer kan stå?
 Du ärnar hem, men faller i ett dike.
 På vägen bredvid dig din vackra like
 Thordyfveln vältrar sig. — Dock se, han är
 På vingar åter, då du ligger der
 Till ljusa dagen; eller väcks törhända
 Ej lifvet mer i ditt af giftet brända,
 Förtärda blod. Du var dock, äfven du,
 Guds återlösta barn. Hvad är du nu?

Lär dig en Geting från en Humla skilja,
 Och blif ej vän af alla, som det vilja.
 Sky dem, som visa mannamod med kif,
 Beredda för ett ord att dra' sin knif.

Att vara sällskapslik må vackert vara.
 Men se på marken der en samlad skara

Af dessa grå småfåglar, som bli kvar
 Vid men'skors boning än i vinterns da'r.
 Kring korn, som fallit ur ett lass, hvad gamman,
 Hvad täflan, som dem drar alltmer tillsamman!
 Men nu ett limspö lockar till sig en:
 Han fastnar, skriker, och en annan re'n
 Är vid hans sida. Inom kort de alla,
 En efter annan, flyga dit och falla
 I samma ofärd. Jägarn med ett fång
 I säck dem föser alla på en gång.
 Väl är det skönt, om för en vän i nöden
 Du vågar allt och trotsar sjelfva döden,
 Men undvik broderskap i last och blygd:
 Blott genom vänskap föll så mången dygd.
 De, som i början blott till lust sig sälla,
 Förena sig till slut att brott tillstålla,
 De gå till rån och mord med samfäldt råd,
 Som Vargar följas åt till sina dåd.
 Men sårad varg uppätes af de andra;
 Så äfven skälmar svikas af hvarandra.
 Derfor ock många likna Räf och Lo,
 Som blott sig sjelfva och sin illist tro.

Sin boning Gräflingen i ordning äger
 Och går att hemta mossor på sitt läger,
 Der han vill lägga sig till vinterro.
 Men räfvens konst tillegnar sig hans bo.
 Hvad styggt han gör att honom dä'n fördrifva
 Må jägarn, som det vet, för dig beskrifva.

Men mången ärlig man på lika sätt
Beröfvas gård och grund mot lag och rätt.

Se Spindelns fina nät, som flugor fångar;
Dylika snaror äro rättgångar.

Lid hellre en förlust, än att du ger
Lagvrängarn två, ja fyra gånger mer.

Hos Korpen och hans släkt rår tjuf-okynnet:

Men gåtligt är hos dem det egna lynnet

Att åtrå guld och silfver och det hem

I nästet bära utan gagn för dem.

Hvem har ej hört om Skatan, i hvars gömma

Det stulna fanns, då man höll på att dömma

Till döden pigan, som oskyldig var?

En sådan lystnad, som ock Råkan har

Så väl som Kråkan, hur skall den förklaras,

Om ej som varning, att vi må bevaras

För galenskapen hos en girigbuk,

Som af sin kära skatt gör intet bruk?

Se till, att du ej sjelf din heder fläckar.

Men bry dig ej om smädelystna gäckar.

Spyflugor heta de och det med skäl.

Men du, så prydlig och så led likväl,

Påflugna Broms, som ej blott oxen plågar

Och kon, men hästen sjelf anfäktat vågar,

En fläkt utaf hans svans är allt det svar,

Som af hans stolthet du att vänta har.

Flyg in i vagnen, der en herre sitter,
 Som ej sitt tjocka hufvud vända gitter
 Att se sig kring i landet, der han far.
 Bit honom vackert; märk hvad hull han har.
 I utsökt val af viner och af rätter
 Han all sin omsorg, all sin ära sätter.
 Nu vid en gård han bjuder göra halt.
 Han vill bese en stor och präktig Galt.
 Högt sin beundran kännaren förklarar;
 Och den berömda med en grymtning svarar.
 Hans mening är (ty vid en ho han står
 Och slukar drank): gutår, kamrat, gutår.

Men på hans Hästar af det fulla blodet
 Är svansen stympad. Ve, det grymma modet!
 Likväl behåller än det vackra djur
 Sin ädla art, sin ståtliga figur,
 Stolt under sadeln och för lass ihärdigt,
 I lustfärd muntert och till krigsdans färdigt.
 Så, fastän illa lönt, ja, hölj'd med blygd,
 Sig sjelf dock trogen är den sanna dygd.

Allt gagnar hos de djur, som under värden
 Af men'skan stå och, hvilande i gården,
 Idisla hvad de mejat ha i fält,
 Allt med ett ord. Så Guds försyn det ställt.
 Men utom nyttan, då du plöjer tegen,
 Märk Oxens dygd och gör den till din egen.
 Han lär oss, hvad vi ej förakta må,
 Att, dit vi måste, utan klagan gå.

Se Fårens samdrägt, som i dalen vandra,
 I skuggan hvila, slutna till hvarandra.
 Och märk, hur Geten sig på klippan när.
 Att vara nöjd med litet rikdom är.

I Åsna och Kamel dig Skriften visar,
 Hvad aktas måste, fast man det ej prisar,
 Det tålmod, som alltid färdigt är
 Till stilla tjenst och tyst sin börda bär.

Du ädla Hjort, som lyss till gälla ljudet
 Af jägarhornet, räds det förebudet.
 Det gäller, ack! ditt lif, så stolt du bär
 Din tvågrens-krona, högdjur som du är.
 Ja, de, som lyckan valt att främst upphöja,
 Bäst de i hennes lustpark sig förnöja,
 Bli plötsligt föremål för fridlöst skall.
 Just hennes ynnest bringar dem på fall.

Spis, klädnad, körsel, allt hvad han behöfver,
 Har Lappen af sin Ren. Du, som deröfver
 Förundrar dig, finn mer beundransvärdt
 Hvad af det djur, han tämt, han sjelf har lärt,
 Att, då i skygd för nordans skarpa ilar
 Han når en dal, der han om qvällen hvilar
 Och der hans hjord kan beta kring hans tjäll,
 Han i sitt ökenlif sig finner säll.
 Der, såsom öfverallt på jorden, Hunden
 Åtföljer människan af kärlek bunden.
 Den lappske är ej stor, ej stark. Likväl

Står hela skaran under hans befäl.
 Han ordnar tåg och läger; han den låter
 Kring fältet sprida sig och samlar åter,
 När uppbrott sker; han anger fienden,
 Den främste sjelf att gå i strid mot den.

Af hundens trohet hvilka prof, hvad under
 Af sjelfuppoffring utan att derunder
 Är någon afsigt, någon annan grund,
 Än att sin herre älskar så hans hund.
 Om dagen följesven och vakt om natten,
 Han går till hans försvar i eld och vatten;
 Och kan han med sitt lif ej rädda hans,
 Så sörjer han och hämnar. Ofta fans
 På grafven, dit det kära stoft blef buret,
 Alla qvar ännu det trogna djuret.
 Och mången baneman, hvars dom var dröjd,
 Blef af den dödas hund omsider röjd.

Men äfven vilddjur dolda anlag röja
 Att sig till storsint ädelhet upphöja.
 Hvem har ej hört om Lejonet i Rom,
 Som, då Androcles fick sin grymma dom
 Att bli dess rof, föll ner och honom smekte.
 Med tacksam tunga nu den hand det slekte,
 Som fordom ryckte törnet ur dess klo;
 Hvarpå han fann en fristad i dess bo.
 Allt folket, samladt att ett blodspel skåda,
 Blef rördt och bad om frihet för dem båda.

De fingo den; och från den samma stund
 Han med sitt lejon gick som med en hund.

Om Elefanten, som ett rättvist sinne
 Ej mindre adlar än förstånd och minne,
 Berättas många minnesvärda drag.
 En gaf sin herre oförtänt ett slag.
 Se'n han med ängslan sett än på den slagne,
 Än på de kring hans lik af sorg betagne,
 Han knäföll för hans son, ett barn blott än,
 Tog det på ryggen och var spak igen.
 Se här ett annat vackert prof af samma
 Förståndiga och ädla djur. En amma,
 Som lagt den späda, hon i famnen bar,
 I skuggan af ett palmträd, borta var,
 Då en Hyen dit smög sig och var nära
 Att gripa barnet, som hon tänkte bära
 Till sina ungar. Men då knep i hast
 En snabel hennes hals och med ett kast
 Mot spetsen af en klippa henne slängde.
 Der snart förblödd och döende hon hängde.
 Ej nöjd dermed höll elefanten se'n
 Om barnet vård, tills amman kom igen,
 Då hon på snabeln vyssjad fann den lilla,
 Som, tystnad från sin gråt, nu låg helt stilla.
 Om Söderns djur är mången undersaga
 Att lära gjord så väl som att behaga;
 Men i den krets, som sanning och natur
 Oss anvist, se vi helst på Svenska djur.

ANDRA FLOCKEN.

Du snälla Ekorn, som i gröna toppar
 Från gren till gren än klifver och än hoppar,
 Ve! om du fången blir och sätts i bur
 Att i ett trumphjul streta, arma djur.
 Så men'skoanden, ju mer fritt han spelar,
 Dessmindre om sitt mål i längden felar.
 Men, då han suckar under tanketvång,
 Så står han, der han står, med allt sitt språng.

Är det väl Skogens Herre, vi här möte!
 Ej mer den starke i naturens sköte!
 Se honom dansa efter pipans ton;
 Ett vackert prof af civilisation.

Hvad prasslar der, hvad står der öfver sälgen
 För hufvud fram? Så högre är blott Elgen.
 Fri, som han föddes, vill han dö. Väl kan
 Den ädle fällas; men ej kufvas han.
 Skön är en elghjord, ej som boskap drifven,
 En fri förening, af sig sjelf så blifven,
 Der alla hvar för sig jemnlika stå
 Och dock i ordnad skick tillsamman gå.
 Men, hur han mände af sin frihet skryta,
 Med elgen Hästen dock ej ville byta,
 Som, då han hyst och närd och ryktad är,
 Har så sin herre som sin krubba kär.
 Ack! se hans glada språng, då han från plogen
 I hagen släpps, fast ej i vilda skogen.

Vill du gå dit för att, fullkomligt fri
Från alla band, din egen herre bli?

Hvad ligger der för odjur bakom stenen
I lömskt försåt och med ett språng på Renen
Skär af hans hals och suger ut hans blod?
En Jerf, hvars list är större än hans mod.

Men dylikt sker ju ock i herregården.
Ve höns och dufvor, då i mörkret Mården
Sig smyger dit! Dock hör hvad pris han får!
För hvad förtjenst? Jo, för sitt sköna hår.

Och Vesslan, som på rof illistigt lurar
I mörka smyghål af förfallna murar,
Förändrar sedan namn med färg och min
Och ses i högsta krets som Hermelin.
Hon har som Illern den förtjenst att tukta
De leda Mössen. Äfven Råttor frukta
För begges sluga blick och hvassa klor.
Mot små, som göra ondt, behöfs en stor.

Ha vi ej råttor nog som göra skada
Så väl i källare som bod och lada,
Att våra fartyg skulle skaffa hit
Ifrån Levanten eller Barbarit
Den stora bruna med den hvita magen,
Som aldrig fylls? Det är den gamla lagen,
Att med det goda, handel och förvärf
Inbringa, följer främmande förderf.

Men, hur af egna alster, oss helt nära,
 Samhället riktas, kan oss Biet lära,
 Som, pröfvande hvar ört, ur den, som minst
 Tycks lofva, ofta drar den största vinst.
 Bikupan visar ock — men hvad af henne
 För lärdom hemtas må, vi alla känne.
 Ett annat samhälle af enig flit
 Ett mönster är. Kom låt oss blicka dit.

Midt i en ström du finner med förvåning
 Af hus vid hus, af våning öfver våning,
 En stad, bakom en damm, af timmer byggd.
 En mängd af hushåll lefver i dess skygd.
 Hvert äkta par sitt eget rum der äger
 Med bad för föttren vid ett mossigt läger.
 Så väl till sjös som lands vill Bäfvern bo.
 Hvad konstrik byggnad! Knappast vill man tro,
 Att den är uppförd af det lilla djuret.
 Fäldt af dess tänder, af dess armar buret,
 Är allt det virke, som beredde den.
 Att han det släpar på sin äkta vän
 Som på en släde, är en nedrig saga,
 Ty begge samfäldt hvar sin börda draga.
 «Se der ett folk, som styr sig sjelft, och märk,
 Hur väl det går, det jemnt fördelta verk!»
 Ja, i en öken. Der ett fritt samhälle,
 Från grunden uppbygdt, har sitt rätta ställe.
 Men när af öknen blir en folkrik bygd,
 Hvi flyr du dä'n, du stilla samhällsdygd?
 Och dem, som hata allt förtryck af mängden,

Ej mindre än af en, hvad kan i längden
 Du ge för råd, som vore bättre än
 Att i en öken fly med dig igen?

Hvad skaror tåga här i samma sträcka
 Och förr ej sluta än de hafvet räcka?
 En del från molnen föll, i luftig flygt
 Från fjellens spetsar af en stormil ryckt.
 Hvad helst dem möter, ej de undan vika;
 Mot käpp och fot de bita och de skrika.
 Vid Lemmelns härtåg folket gläder sig,
 Att ej från fjellen hotar värre krig.
 Ja, prisom Gud, att, som på hvar sin sida
 Af samma klippa, tröttnande att strida,
 Två ädla Falkar i all endrägt bo,
 Så Svensk och Norsk hvarann som bröder tro!

Inom sig sluten Halfön trygg kan vara,
 Då hon sig väpnar blott att sig försvara;
 Likt Igelkotten i det runda värn,
 Han har af piggar, hvassa såsom jern.
 Förgäfves Räfven kryper kring hans pansar;
 Han törs ej röra vid dess sträckta lansar.
 Så finner ock förtälet till sin blygd
 En värdig man förskansad af sin dygd.

Men af det sken, han ger i mörka natten,
 Är Uttern röjd, som klyfver sundets vatten
 Med blod i spåren, träffad af ett skott.
 Hur många lyser till sin ofärd blott!

Hvem har förstört hvad nyss här stod i blomma?
 Mullvaden. Hvad har så upprört den fromma?
 Ej fromhet — vantro är det blott, som skyr
 Den glädje med Guds dag hvar morgon gryr.
 Må i sin mull den blinde ned sig gräfvä;
 Men hvarför upp sitt hemska hufvud häfva
 I blomstersängen och föröda den?
 Det sköna tåls ej af en mörkrets vän,
 Mer än det sanna. Begge äro strålar
 Af samma ljus. Ja, samma sol, som målar
 Regnbågen, morgonrodna'n, aftonskyn,
 All jordens krets uppdagar för vår syn.
 Om vintern vit, om sommarn grå är Haren:
 Byt icke färg som han. Fast mer förfaren
 Du ändrar åsigt, dock, i tänkesätt
 Dig alltid lik, stå fast vid sannt och rätt.
 För öfrigt märk, hur list med dumhet låter
 Före sig, då haren fram och åter
 Kring fältet far att dölja sina spår,
 Och med ett språng sig gömmer i ett snår.
 Han plär också med öppna ögon sofva.
 Den finns bland oss, som har en dylik gäfvä,
 Ej blott i kyrkan men vid embetsbord,
 Ja, vid det lästa som det hörda ord.
 Men stackars jöns, hvad krokar han må göra
 Och hur han spänner öga, spetsar öra,
 Hvad hjälper honom all hans snabbhet dock,
 Mes, som han är, emot en hundaflock!

Här möter oss hans frände från Angora.
 Hvad vinst för riket, icke att förlora!
 Snart af ett par blir en million och mer.
 Betänk hvad silke och ragu det ger.
 Det vore ju ett värdigt riksdagsämne!
 Till en motion derom vi det blott nämne,
 Och gå dit bort bland folket ifrån byn,
 Som samlat sig att se en undersyn.

Der sitter på en stång en liten herre,
 Som blinkar styggt, men grinar ännu värre.
 Se, hur behändigt ur en pappersstrut
 Hans snabba fingrar veckla mandeln ut.
 Är det en dverg, en byting? Nej, en Apa.
 «Hur lik en men'ska!» ropa de, som gapa.
 «Truls! du har fått en liten lekbror nu,
 Så lik dig sjelf.» «Tag dig om näsan du;
 Så platt hon är.» — «Grinollar beggedera!»
 «Håll du din breda mun!» — med hvad der mera
 Blef sagdt, som apikt var. Karikatur
 Af menniskan är detta fula djur.
 Men äfven andra röja drag af henne
 Och hon af dem. Se der i fönstret tvenne,
 Som bruka mun. Der är ett äkta par:
 Han min af Hund och hon af Katta har.
 Den ena morrar och den andra fräser.
 Då hjelten med en blick, hvori man läser
 Mod, höghet, kraft, påminner om en Örn,
 Så står, med uppsyn af en vresig Björn,
 För den i skåpet gömda gäldenären,

Vid uppläst dörr, den stränga borgenären.
 Här tittar Räfven ur ett ögonpar;
 Och der en mun af Vargen tycke har.
 En broder brås på Tjur, på Bock en annan;
 Dem båda fattas endast horn i pannan.
 Så röjer sig, mer eller mindre klart,
 Det inom men'skan gömda djurets art.
 Men se, den fromme vid sin död har redan
 Ett drag af engel, som förklaras sedan
 I himmelsk skönhet, då, från djuret skild,
 Den rena anden speglar Skaparns bild.

TREDJE FLOCKEN.

Hvad hvimmel af insekter, som, ur gruset
 Af solen väckta, fröjda sig åt ljuset!
 Skalbaggen sjelf slår sina vingar ut.
 Nu allt är lif, der allt var dödt förut.

Gräshoppan gläds att dansa och att sjunga.
 Det må de gamla unna åt de unga;
 Dock ej att flänga, såsom hon det gör.
 Allt har sin tid, sitt ställe, dit det hör.
 Din utflygt, Fjäril, är för tidig vorden:
 Det blåser kallt ännu från höga Norden.
 Förbida blomningstiden, spill ej bort,
 O yngling! hvad så skönt är, men så kort.
 Du arma lilja, som i knoppen redan
 Bär gömd en Mask, hvad blir ditt öde sedan!

I skalet Snäckan blygsamt sluter sig:
 För en förförisk verld hon varnar dig.
 Dock må du, husligt sedesamma flicka,
 Omkring dig på Guds verk med glädje blicka.
 Men när du ut på gröna ängen går,
 Tag dig till vara att i dina spår
 Ej Ormen slingrar sig. Den lömska, hala,
 Har tungan deras lik, som dig förtala.

Lisbetta, främst bland bygdens sköna,
 Fast hon ej visste sjelf deraf,
 En vacker afton sig begaf
 Att helsa sommar'n i det gröna.
 Der får hon se ett Steglitspar,
 Som i en lind sitt näste har.
 En läcker bit, i näbben fången,
 Han bär till henne, får en kyss
 Och sjunger se'n. Lisbetta lyss,
 Som hon i bo't, förnöjd åt sången.

Dit kom med blida ögonkast
 En junker, smygande med hast.
 Af oren låga tänd, han giller
 För hennes oskuld fåfängt lagt.
 Nu ock sin talkonst han förspiller;
 Hon ger ej på dess blommor akt.
 Blott på en katt, som honom följer
 Och i en buske sig fördöljer,
 Hon med ett vaksamt öga ser.

Hon ser, hur han åt nästet blänger
 Och kryper fram och upp sig klänger.
 Kas! ropar hon och honom ner
 Från trädet kör med snabba händer,
 Se'n till den andra hon sig vänder
 Och ropar: kas! igen och går.
 Han snopen på sitt ställe står.

Se'n blir han fången af en guldsmidd häxa,
 Och får af henne en sparlakanslexa
 Re'n första natten; då en ömklig låt
 Från vinden hörs af slagsmål och af gråt.
 Sin kärlek katt och katta så förklara.
 Deri sitt herrskap må de lika vara;
 Också deri, att om de små, hon får,
 Han ej bär minsta vård. Som katten går
 Lösdrifvarlikt i byn, så junkern gästar
 I sta'n och far omkring och byter hästar.

Det vackra steglitspar emellertid,
 Som lefver jemt i kärlek och i frid,
 Förenar sig att med all flit och möda
 De små uppfostra, icke blott uppföda.
 I år att flyga och omkring sig se
 Och nästa år att sjunga, öfvas de.
 Barn och föräldrar kännas vid hvarandra,
 Då de tillbaka ifrån Södern vandra.
 Och der de gamla haft mångårig ro,
 I samma nejd de unga sätta bo.

Du, med ditt kucku tröttande vårt öra,
 Du vill väl ock bland sångens fåglar höra.
 Så går från dörr till dörr en speleman
 Med samma stycke; ty blott det han kan.
 Och, såsom du är utan hem och maka,
 Så beggedera vet ock han försaka.
 Dock gör han, såsom du, sig glada da'r
 Af våren och hvad skönt den med sig har.

Hvad må vi afsky mer, lättsinnigheten
 Hos Gökens frilla eller nedrigheten
 Hos ungen? Hon, att ostörd ha sin ro,
 Sitt ägg insmyger i en annans bo.
 Han skuffar undan sina fosterbröder,
 Den huldas barn, som honom ömt uppföder,
 Som för hans mättnad ingen möda spar
 Och ingen fara skyr för hans försvar.
 Att han, förbytt till Hök, uppäter henne,
 Är väl en dikt, men hvad vi säkert känne,
 Är, att hon stundom det besvär sig gör
 För denna vräklings glupskhet, att hon dör.

Hvarför är göken ensam af naturen
 Befriad från den lag, hon gaf åt djuren?
 På det att men'skan, då hon bryter så,
 Må af en Gök så namn som heder få.

Re'n trötte, — der en öppen dörr vi finne
 Till gästfritt hus. Hvad möter oss härinne
 För motsats af hvad nyss vårt misshag väckt?
 Kanarifågeln, af en utländsk slägt,

Dock infödd Svensk, plä'r många konster lära.

Men detta honom gör en större ära.

Är det en mor och hennes unge? Nej.

Det är en hanne; och han tröttnar ej

Att sent och bittid' för den kära vaka;

Och denna utan tvifvel är hans maka?

Ack, nej! en gubbe, som ej styrka har

Att sörja för sig sjelf. Sin gamle far

Den gode sonen denna ömhet egnar.

Med sång, ej blott med spis, han honom fägnar.

Här står en annan bur. Var sakta, stör

Ej Domherrns sång. Det är en psalm. Ja, hör:

«Nu hvilar hela jorden.» Början bara;

Han kan ej mer. Får man så halflärd vara?

Men hans exempel fyller denna brist.

Att gå till hvila är han aldrig sist.

FJERDE FLOCKEN.

Vak upp och se, hur' präktigt morgonskyn

Sin gullport öppnar bortom skogens bryn.

* Tidningen Aberdeen Herald berättar följande: «En härstädes boende man äger en 15 år gammal kanariehanne, hvilken ej mer sjelf kan taga sin föda eller sjunga. I ett annat rum i samma våning förvaras en annan kanariehanne, son till den gamle. Hvarje morgon utsläppes den unga fågeln ur sin bur och han plägar då alltid helsa på sin gamle vän, hvilken han räcker födan med näbben, liksom honan matar sina ungar. Detta upprepar han flere gånger om dagen. Han hackar äfven på sin faders bur och sjunger mycket lifligt, sannolikt för att muntra den gamle. Denne har ett eget sätt att tillkalla sina gamla dagars stöd, då han behöfver dess tjänst. Då den unga fågeln på något sätt hindras

Och hör, hur lärkan, lyft på snabba vingar,
 Sin sång begynner, som allt högre klingar.
 Så må din själ på helga andaktsljud
 I tro och kärlek höja sig till Gud.

Till sommarns pris, hvars dagar, festligt sköna,
 Bereda skörden, som skall året kröna,
 Allt kring oss stäms. Men hur' erkänna vi
 Den vackra tiden, som är snart förbi?
 Med dagligt knot, än öfver blåst från Norden,
 Än öfver solen, som förbränner jorden.
 Nyss qved du öfver brist på regn; och nu
 På öfverflöd från himlen klagar du.
 Se lundens åbor gömma sig och tiga,
 Då de se moln, som båda storm, uppstiga.
 Ovädersfåglar möta den med skrik.
 Är du väl nöjd att nämnas dessa lik?
 Nej, bida tyst, tills du kan prisa åter
 Den sol, som Gud ånyo skina låter.
 Vår Herre sjelf befaller oss att se
 På himlens fåglar, att vi, såsom de,
 Må glädas under vård ifrån det höga
 Af samma Faders hand och Faders öga.
 Hvem är den sångarn med det gula bröst?
 Skön är hans klädnad, skönare hans röst.
 Sällsporda gäst, du saknar namn på svenska:

från att lyda den andras kallelse, synes han blifva mycket ond och uttrycker sitt missnöje på ett visst bullersamt och skrikande sätt, hvilket husets innevånare mycket väl förstå.» Aft.-bl. *N* 144, d. 26 Juni 1843.

Svensk är du dock. Ja, bland de fosterländska
 Är ingens lynne mera svenskt än ditt,
 Lätt, muntert, lifligt, lekande och fritt.
 I trädgård hellre än i skog du trifves,
 Och flyr ej nejder, der ett nöje gifves.
 Gul näktergal man kunde kalla dig;
 Men hvar förtjenst må nämnas efter sig.
 Som du är nämnd, hvad du ej torde veta,
 Utaf de lärde, må du allmänt heta.
 Lef, Hippolais *, lef i bättre sång
 Än den du hör dig egnas denna gång!
 Hvad alltid ej om virtuoser gäller,
 Sitt lilla hus han väl i ordning ställer.
 Det är af grässtrån bygdt så snyggt, så nätt,
 Med björkens hvita silkesduk beklädt.
 På bädd af tagel hvilat der hans maka;
 Och gröna qvistar henne tätt bevaka.
 Fem rosenröda ägg hon lägger der:
 En sådan prydnad värdt det boet är.
 Ej blott en prydnad, sång och skönhet gömma
 De dyra föremål för hennes ömma
 Nu redan moderliga vård. Hvad har
 Så ljuft, min fru, er granna boudoir,
 Der ni er speglar, mellan det ni gläntar
 På dörr'n och tittar efter den ni väntar,
 Bekymmerslös om edra barn, hvad skrock
 Dem deras amma lär, hvad odygd ock.

* Sylvia Hippolais. Se Skand. Fauna af Nilsson, Fåglarne.

Ack! Naktergalen flytt från Mälarns stränder,
 Der han i bur blef satt af råa händer.
 I Skånes lunder sjunger dock ännu
 Den ena* af de lika nämnda tu.
 Den andra blott, der myrtens krona susar,
 I Söderns natt de älskande förtjusar.
 Men nattlig sång förskönar ju också
 Vår mörka tallskog. Trastens toner gå
 Så ljufvigt ömma och så lifligt bjerta
 Ej till vårt öra blott, men till vårt hjerta.

I höga Nordens ljusa midnatts stund
 Hvad härlig röst uppvaknar i en lund
 Af fjellens björk**! Hvad sång ur högre ehoren!
 Hur klar sopranen och hur ren tenoren!
 Två sköna stämmor ljuda på en gång
 Med en harmonisk täflan i hans sång.***
 Men honom hör i öknen blott hans maka!
 Af eget val, att ryktets lof försaka,
 Har mången upphöjd själ, i skuggan gömd,
 Försvunnit okänd eller snart förglömd.

Hur vansklig är ock äran! Fordom prisad,
 Förnekad se'n och nu igen bevisad,
 Är Svanens sång, som högt i luften hörs;
 Och hela nejden af dess samljud rörs.
 Hvad väldig klang! Ej sjunger en allena.

* Sylvia Philomela; den andra heter Sylvia Luscinia.

** Sylvia Svecica.

*** Se Nilsson, Skand. Fauna.

En mängd af röster chorvis sig förena
Till en högtidlig helsning, då ur skyn
De sänka ner sin flygt på vikens bryn*.

Men hvad är här för bardalek? Brushanar,
Hvad är som er till sådan fejd uppmanar?
Är det väl äran eller kärleken?
Ack begge två. Som fordne riddersmän,
Så de om pris af sina damer strida.
Hur högt de hoppa upp från hvar sin sida!
Och spänd hvar fjäder i den buske är,
Som lik en sköld det tappra bröstet bär.

Visst är det skönt att segra för de sköna,
Som hjeltens mod med myrt och lager kröna;
Dock mera lyckligt är det fågelpar,
Som trogen kärlek tyst förenat har.
Behag och dygder i en ljuf förening!
Att dem ej hylla vore en förstening
I själ och sinne. Könet är likväl
Ej skapt till herre mera än till träl.

Hos Biens drottning tro ej, stolta qvinna,
Att du kan stöd för toffelväldet finna.

* Cygnus Musicus. «Höst och vår, då Svanen i synnerhet träffas utanför våra kuster, hör man ej sällan dess härligt klingande, lätt igenkänneliga sång. Den består väl egentligen blott af ett tvåtonigt läte; men hördt ur ren klar luft, under en af vinterns första kyliga dagar eller under en skön vårdag, är den melodiskt skön, i synnerhet då man, som ofta händer, får höra den af flere på en gång af olika ålder och således af olika finhet. Mig har ofta denna sång, hörd från fjerran ur luften, förekommit som sköna toner ur jägarhornet.» Nilsson, Skand. Fauna.

Hon styr ett folk som allas mor; men du
Är hälften blott af ett, som blef af tu.

Der vi se bin och höra tuppar gala,
Der är ej öken mer. Nu ock en svala
Oss visar vägen till en trefflig bygd,
Som vinkar der i höga lindars skygd.

Knappt flämtar än det första matta ljuset,
Då Tuppens röst ger ljud i hela huset.
Är denna tidighet hans enda dygd?
Nej, mången annan har han till din blygd,
Du sjelfske man, som för din enda maka
Ej tar ett steg, ej vill en lust försaka.
Märk, hur han öm om sina många är.
Ej framför dem han tar ett korn, ett bär.
Till sig han lockar dem, då han med möda
Ur mullen kرافsat upp en liten föda.
Nu vid hans anskri, då han Höken ser,
De under ladan alla krypa ner.
Men blott på afstånd hinner hon dem följa,
Som har de små. Dem skydda eller dölja
Med sina vingar kan hon icke nu.
Men, modersömhet! hvad förmår ej du.
Med spända fjädrar och med blick, som lågar,
Hon skriande mot fienden sig vågar.
Han griper en och flyr. Men ur sin strid
Hon med den ära går, att hon dervid
Bevist, hvad du med rodnad må besinna,
Du svaga, blinda mor, som, för att vinna

En fåfäng glans åt den, du har så kär,
Sjelf för din dotter dit, der faran är.

Se der en grannt beffädrad Papegoja
I höga fönstret. Märk den gyllne boja
Hon bär om foten. Det förnäma lif
Är blott ett slafviskt tidsfördrif.

Påfågel och Kalkontupp! hvilkendera
Af dem betar sin dumma högfärd mera,
Den ena med den stjert, han breder ut,
Den andra med sitt glafs, sin röda trut?
Och hvilkendera, Ankan eller Skatan,
Är hon mer lik, som snattrar der på gatan?
Men Gås och Kråka hålla sin person
Mer värd och ta sig högre min och ton.
«Tyst, sqvallergummor, med ert sliddersladder»,
Utropar Staren, som lärt menskiopladder,
I buren härma, utan att bli flat
För det han sjelf bär fram blott tanklöst prat.

Och du, som med din skrud af blå och gröna
Med flera färger räknas bland de sköna;
Ditt: kråk! kråk! kråk! gör dig misshaglig dock,
Blåkråka! — kråka må du heta ock.

Ej nog att vara vacker, det är mera
Att vara täck. Men säg mig, hvilketdera
Är hon med sidensvans, som rör sig der
I rönnens krona bland de röda bär?

Men äfven fågelns värde det förhöjer,
 Att hon är qvick och har förstånd. Det röjer
 Hon, som sitt bo i törnebusken gör.
 Hon sjunger efter all den sång, hon hör,
 Och har den hushållsdygd att förråd spara
 För dag, som kommer. Ja, hon ses förvara
 På taggar trädde larfver och hvad mer,
 Hvarmed hon, snäll i jagt, sitt hus förser.
 Törnskata heter hon. Törn! må så vara;
 Men hvarför skata? Det må den förklara,
 Som vet, hvarför hon nämnes hon ej han,
 Som dufvan, lärkan, ja som menniskan.

Men icke nöjd med det förstånd, som ställer
 Allt på sitt rum och skattar hvad det gäller
 Inom sin krets, hur mången verka vill
 Hvad han ej kan, hvad honom ej hör till!
 Göktytan tycks af denna oart lida,
 Då hon sitt hufvud äflas att omvrida.
 Hvad ser hon då? Ack! blott sin egen svans.
 Månn' något mer af sådan vishet vanns?

Hvad se vi der så skönt i luften stimma?
 Mot blåa skyn de hvita fjädrar glimma,
 Då hon än uppåt som en pil är sträckt,
 Än tumlar om som löfvet för en fläkt.
 Ack! det är Vipen. Sådan mästarinna
 I luftig danskonst är ej lätt att finna;
 Men väl deri, att sjunga eget ros,

Är mången, såsom hon, en virtuos.
 Hon ropar hvit! hvit! hvit! för att förklara
 Att hon är hvit, ehur' till hälften bara.

Men danskonst, spåkonst och hvad mer må bära
 Af konst det stolta namnet, i all ära!
 Främst dock den jemna dygd värderas bör,
 Som hvardagslifvets stilla glädje gör.

Ja, du är främst välkommen trefna Svala.
 Må vi som du åt sommaren betala
 Med tacksam fröjd och trogen arbetsflit
 Vår skuld för årets frukt, som han bär hit.
 Och du, som trippar, snabba Sädesärla,
 Då regnet stundar arla eller särla,
 I plöjda fåran: du är oss ett bud
 Om den välsignelse, som ges af Gud.
 Och skördemannen, tacksam för den gröda,
 Hvarmed han ser belönt sin trogna möda,
 Med nöje unnar några fallna korn
 Åt Kajorna, som bo i kyrkans torn.

Men föga värd är Labben, att man kastar
 Ur båten fisk i luften, som han hastar
 Att sig tillegna. Det är blott af rån
 Han lefver. Se, då Tärnan väl ifrån
 Sin dykning hunnit opp med fångst i munnen,
 Är Labben på hans hals; och öfvervunnen
 Ser han i röfvarns gap sitt släppta rof.
 Väl den, som vinner, är han än en bof!

Men märk, att de, som våld i stort utöfva,
 Som hela landskap, hela riken röfva,
 Så icke nämnas, icke anses så.
 Storherrar rör ej lagen för de små.
 Storkraken är bland dem, i dåd så mäktig
 Som ståtlig i gestalt, i klädnad präktig.
 Försänkt i vattnet jagar han med slag
 Af sina vingar fisk af alla slag.
 De trängas i en vik tillsammans många.
 Det blir för honom lätt sitt rof att fånga.
 Men de, som sig förent i jagtens stund,
 Se'n rycka bytet ur hvarandras mund.
 Hur menskolika! — Men att med dem dela
 Infinner strandbon sig och ta'r det hela.
 I arma fiskar! hvart är det I flyn!
 Den falska fristad under vattnets bryn,
 Som han beredt er, i hans våld er bringar.
 Men fågeln, som förföljs af jägarn, svingar
 Sig ner i sjön; och, att betryggas der,
 Han dit på ryggen sina ungar bär.

Längst bort till nakna skär, der allt är öde,
 Der våren sjelf och sommarn synas döde,
 Flyr Lunnefågeln inom Polens krets.
 Men äfven der är jägaren tillreds.
 Ja, blott en flicka går på morgonstunden
 Till branten åtföljd af den sluga hunden,
 Som kryper i ett hål och drar till slut,
 Ehur' han knips i nosen, fågeln ut.
 Ej ensam kommer han. Af skräck betagen,

Då han af röfvarns våld sig känner dragen,
 Ta'r han sin granne fatt och denne sin.
 Så fångas alla, som der stängt sig in.
 Den djerfva flickan deras nacke bryter
 Och om sitt lif af dem en gördel knyter.
 Hur de förföljas, susar luften dock
 Och solen skymms af deras täta flock.

Ack! öfver allt är strid förutan ända.
 Nu till en hvila må vi tanken vända
 På en så from, så kär, så fryntlig gäst
 I menskors boning, der han triffes bäst.
 Olycklig den, som vågar Storken röra
 Och hans på taket byggda näste störa!
 Men lefver icke äfven han af rof?
 Af ormar främst. Naturen har behof
 Af rättare, som skick och ordning hålla
 Och öda ut de kräk, som skada vålla.

FEMTE FLOCKEN.

Hvem flög med sådant buller opp? En tjäder?
 Nej, blott en Hjerpe. Med så mycket väder
 Den lille rör sig. (Mången narr så gör.)
 Röjd af sitt fjesk han för ett hagel dör;
 Och nu i köket, ja på torget redan
 Han får sitt värde; och på bordet sedan
 Han prisas ej blott framför åkerhöns,
 Men raphöns, att ej nämna gårdens höns.
 Det ges ock menskohöns, som vi må gerna

Ej tåla blott men älska, hylla, värna.
 De värpa flitigt hvad oss nyttigt är,
 Fast med sitt kackel stundom till besvär.

Ur vägen alla! Sjelfva Orren vike
 För Tjädertuppen. Han ej tål sin like.
 Men hur han stolt sig svänger lik en man,
 Som trotsar på sin styrka, fastnar han
 I garn en fånge. Ej hans mod dock faller.
 Han hackar vildsint genom burens galler
 Den hand, som honom bjuder spis och dryck.
 Han hellre dör af svält än tål förtryck.

Men Rördrum, af hvars oljud nejden dånar,
 Med värre hämnd sin fängslare förvånar.
 Åt ögat måttar han med ilsket fund
 Så väl på jägarn sjelf som på hans hund.
 Så hugger ock den falske frihetsanden
 Åt statens öga, icke blott åt handen.
 Men icke otron mer än vantron rår
 Mot ljusets makt, som fram sin bana går.

Så tyst som snabb är Örnens flygt, som hinner
 En höjd, der honom ögat mer ej finner.
 Om du vill se hans bo, så kläng dig opp
 På bergets branta vägg allt till dess topp.
 Blott efter rof han ner i dalen ilar;
 Och om han der ett ögonblick sig hvilat
 I något träd, så är det på en gren,
 Som torr och naken skjuter ut allen.

Förklädd till tärna jägarn fram sig smyger
 Och narrar Trappen, som ej undan flyger.
 Han löper blott och gömmer sig i snår,
 Till dess att kopplet släppes i hans spår.
 Men nu ett lod, i det han upp sig svingar,
 Hans bane blir. Räds att på fall dig bringar
 Den åskomgifna höjd, dit gunsten dig,
 Uppkomling, lyfte från din trygga stig.

Men se dit bort, hur Gladan, upphöjd öfver
 Allt skrän af kråkor, dem hon ej behöfver
 Ens låtsa märka, sväfvar stolt i skyn.
 Hvad majestätlig flygt, hvad härlig syn!
 Så är det skönt att se förtjenstens ära,
 Trots dagens sorl, ett ädelt namn uppbära.
 Det bär sig sjelft, som hon der knappast rör
 På sina vingar, då sin krets hon gör.

Du sjögast, Lom, som under yra fröjden
 Af vår och kärlek vågar dig i höjden,
 Skrik ej så högt deröfver med en röst,
 Hvars låt ej liknar vår, men stormig höst.

Du, gömd i vassen, der på vattnet flyter
 Ditt tysta bo, du af din flygt ej skryter,
 Fast äfven du kan höja dig i skyn;
 Dock trifs du, Dopping, helst på vågens bryn.

Med bågig flygt Varfågeln far beskäftigt
 Och varnar med sitt skri, så hvasst och häftigt,

Småfåglarne för höken. Dock är han
Sjelf färdig att uppäta hvem han kan.

Knarr må du heta, som så ängsligt knarrar.
Led för vårt öra, du vårt öga narrar.
Bäst du är här, har du dig dit begett.
Af hundra, som dig hört, knappt en dig sett.
Så full af hemlighet du låtsar vara
Der du i gräset göms, är du dock bara
Ett litet höns. Hur mången far ikring
Med stora ord, som säga ingenting!

Härfågeln opp! opp! opp! beständigt skriker
Men hålls på marken. Dock, hur han förliker
Det ena med det andra, vet du bäst,
Som lofvar stora verk — härnäst! härnäst!
Härfågel nämns han; hvarför så? Om härnad,
Af landets fiender i tysthet ärnad,
Han troddes spå och mana upp till strid.
Men nu förbi är de profeters tid:
Dock ej profetens inom oss, som anar
En andlig fara och mot den oss manar
Till vaksamhet och strid. — Se, hur på vakt
En Trana står i lägret och ger akt
På allt omkring sig, på hvar fläkt i säfven,
Hvart löf, som rör sig. Vaka så du äfven,
Och ej din blick omkring dig endast hvälf:
Bespeja fienden inom dig sjelf;
Och tron hos dig, igenom segren vorden
Allt mera mäktig, gör, att re'n på jorden

Du din umgängelse i himlen har,
 Tornsvalan lik, som högt mot ljuset far.
 Dock deri, att hon ej, utom sitt näste
 I tornet, för sin fot kan finna fäste,
 Du henne ej må likna, du, som här
 Är satt att verka, medan dagen är.

Garfågelns öde måste vi beklaga,
 Som ej ett steg på jorden mäktar taga,
 Och vinglös ej i luften flyga kan.
 Vidt fält på hafvet han dock har. Välan!
 Det har ock du på djupet, der du sväfvar,
 Du, som hvad jord och himmel vittna, jäfvar,
 Af tviflets vågor förd på ändlös rymd,
 Der hamn ej nås, af ständig dimma skymd.

En egen verld är hafvet, der bland lunder
 Af sten, som växer, föds en mängd vidunder.
 Se der ett blomster: nej, det är ett djur.
 När vattnet rörs och gnistor gå derur,
 Tag upp deraf en hand full och beväpna
 Med ett förstoringsglas din syn och häpna.
 Det är millioner lefvande du ser.
 När blotta ytan sådant företer,
 Hvad skulle ej vår blick i djupet finna!
 Men nöjoms med den krets, dit den kan hinna.

Hvad springer här ur sjön i luften opp?
 En flygfisk. Ack! hvad öfverdådigt hopp!

En hafsörn slår på honom ner. Tag vara,
 Du Siare, på dig i dylik fara.
 Bedrag ej oss, bedrag dig icke sjelf
 Med dina syner bortom tidens elf.
 Var nöjd med hvad Guds ord oss uppenbarat.
 Först i en högre verld blir allt förklaradt.

Men här helt nära under vattnets bryn
 Står en på lur och vid en Flugas syn
 På henne sprutar en försåtlig droppe.
 Hvi sänkte hon sin flygt, som, trygg deroppe,
 Nu sluts med fall i sprutarns öppna gap!
 Vik undan för den makt, hvars fiendskap
 Till dem, som söka ljuset, aldrig hvilat.
 Spring ej i skotthåll för hans lömska pilar.
 Tro ej de bloss, som du i kärret ser.
 Mörk väg oss vilse för; falskt ljus än mer.
 Så en Phalén, som sig om dagen gömmer,
 Om natten sväfvar kring en dank och drömmar,
 Det blinda tok, att det är solens sken.
 Flyg ej så när — ack! han har bränt sig re'n.

Nattskärria, äfven du om dagen blundar
 Gömd i en skrefva. Först, när natten stundar,
 Uppvaknar du och flaxar hemskt omkring
 Långs marken, trollad inom samma ring,
 Och surrar lik en spinnrock, hvarför mången
 Tror dig en hexa, som, af djefvul'n fången,
 Stjäl mjölk af getter. Skyll för allt det der
 Dig sjelf, då du en vän af mörkret är.

Se äfven Flädermössen nu sig smyga
 Ur sina gömmor och kring laden flyga.
 Allt djefvulskap i rörelse nu är;
 Ty sådant allt om dagen sig ej bär.
 För klara ljuset det som skrock försvinner.
 Men värre är, att äfven brottet finner
 Af natten skygd. Missdådare och bof
 Nu gå med ulf och räf att söka rof.

Hvad spöklikt skrän af Ufven, som förskräcker
 Den fromma Dufvan. Men, då dagen väcker
 I lundens kronor all dess sångarslägt,
 Då flyr han i sitt hål, af natt betäckt
 Också om dagen. Så af mörkret fången
 Midt i det christna ljus är bland oss mången,
 Som för att se i nattligt djup dess mer
 Med bortvänd syn ej klara dagen ser.

Men Trast och Lärka, lifliga och glada,
 I källans åder sprittande sig bada
 Och sjunga se'n den ena i det blå,
 Den andra i det gröna. Gläd dig så,
 Du troгна själ, som lifsens brunn har renat.
 Gläds åt den nåd, som dig med Gud förenat,
 Och gjut i tacksamt lof din helga fröjd,
 På hoppets vingar öfver stoftet höjd.
 Och när du ser i skyn en samlad skara
 Beredd att bort till andra stränder fara,
 Så gör dig färdig till den snara färd,
 Som dig skall föra till en bättre verld.

Men att du måste till det rätta lifvet
 Ånyo födas, såsom det är skrifvet,
 Det låter dig naturen sjelf förstå
 I larfven, som vi se ur busken gå
 Mätt af de löf, hans första lefnad närde,
 Att till en annan af ett högre värde
 Bereda sig i puppan, der han, skild
 Från verlden, göms, till dess — hvad härlig bild! —
 Han bryter skalet och med sköna vingar
 I morgonljuset sig bland blomstren svingar.

SIL 312

Sin lifvel bar han med sig hit
 I sin dag, lifvika med sin hit.

Den så kallade Carl Xlvs lifvel in liflo, med konungens porträtt
 vid titelbladet, var förbuden och är kanske ännu i ett och annat samman-
 häng en skatt, en prydnad, en bekräftelse. På ett romantiskt sätt
 förenades i den allt hvad hos människan stannar bevaras älskade och ho-
 lade föremål för känd och okänd, kristendom och föderland, ja
 för stolskärhet och den hvarliga själfheten. I dess hem stodo staty-
 er, borden föremål, namn och följder. När den kristliga föderland
 eller nationen sett och läst i den stora förhållande heliga boken,
 vägrade ej en de som stannade, utan stannade sjelfa och kände de första
 dunkla förhållanden af ordet, af denna själens bärare lifvika till det
 oöfverliga och eviga, som öfver lifvet af religionen.

ANMÄRKNINGAR.

Sid. 102.

— — — Du nordens näktergal —

Du som anar om dens nöd som lider.

I Författarens födelsebygd, en af de nordligaste städer i Finland, hörde han vissa somrar en fågel, som satte sig på de högsta flaggstänger och sjöng hela den korta och ljusa tiden af natten som solen ej syntes. Invånarne kalla den Kuolemanlindu eller dödsfågeln; ty de inbilla sig, att i det hus, på hvars flaggstång han valt sitt sångställe, någon person inom det året skall dö. Till det djupa intrycket af dess ljuft rörande, melankoliska sång, bidrog äfven denna inbillning ej mindre än den höjd, hvarifrån han lät höra sig, och den Nordiska sommarnattens skönhet. Förmodligen är det *Sylvia Svecica*. Åtminstone är, hvad jag af dess utseende kan minnas, likt dennas beskrifning hos Nilsson.

Sid. 212.

Sin bibel bar han med sig dit

Hvar dag, tillika med sin plit.

Den så kallade Carl XII:s bibel in folio, med konungens porträtt vid tittelbladet, var fordom och är kanske ännu i ett och annat gammaldagshus en skatt, en prydnad, en helgedom. På ett romantiskt sätt förentes i den allt hvad hos människan stämmer hennes ädlaste och heligaste känslor för Gud och konung, christendom och fädernesland, ja för blodsbandet och den husliga sällheten; ty i dess perm stodo antecknade barnens födelsedag, namn och faddrar. När den gråhåriga farfadren eller mormodren satt och läste i den stora vördnadsvärda heliga boken, vågade ej ens de små stimma, utan stannade tysta och kände de första dunkla rörelserna af andakt, af denna själens högre lyftning till det osynliga och eviga, som utgör väsendet af religionen.

FRANS MICHAËL FRANZÉNS

SAMLADE DIKTER.

ANDRA BANDET.

ÖREBRO,

N. M. LINDH, 1868.

FRANS MICHAËL FRANZÉNS

SAMLADE DIKTER.

ANDRA BÄNDET.

ÖRREBO.

N. M. LINDH. 1868.

INNEHÅLL.

Tidsbilder.

	Sid.		Sid.
*En blick på det adertonde seklet 1798	5.	Impromptuer vid Svenska Akademiens sammankomst 1822	107.
Tidens filosofi	13.	Till Landshöfdingen von Rosenstein 1823	109.
Tidens hopp 1794	25.	Transfusionen 1823	110.
Röst ifrån Östersjön 1794 . .	27.	Anevrismen 1823	117.
Vid Kellgrens död 1795	30.	Bankens skäl 1823	118.
Besöket hos Klopstock 1795 . .	32.	I Svenska Akademien 1824 .	120.
Under Kosciuskos porträtt 1796	33.	Vid Amiralen von Rayalins nedsättning i Clara kyrkogård 1826	126.
Nyårsvisa 1797	34.	Vid Medicinalrådet Rutströms död 1826	129.
Vårvisa 1797	36.	Vid Bibliothekarien J. G. Hartmans död 1809	132.
Svea till Dana 1797	37.	Konsternas konst 1822	133.
/ Hymn till Jorden 1799	40.	Resan till jubelfesten i Helsingfors 1840	137.
/ Finlands uppodling 1800 . . .	42.	Aura till Svea 1840	151.
Phoenix 1801	49.	Tystnadens ålder 1840	153.
Sång öfver slaget på Köpenhamns redd 1801	50.	Till Statssekreteraren v. Hartmansdorff 1834	155.
Skäl för Åbo akademiskansler 1803	56.	Vid B. von Beskows silfverbröllop 1847	156.
Vid invigningen af Bilmarks grafsten 1803	60.	Ett fridens ord	159.
/ Vid Porthans jordfästning 1804	64.	Till en ibland hundratusen vid jubelfesten 1843	161.
Finsk folksång 1805	65.	Allt är i rörelse 1843	163.
Till en gammal krigsman 1807	67.	Omstörtning och upplösning 1844	168.
/ Briggen och Slupen 1809 . .	68.	Helsning från Nynäs 1844 . .	172.
/ Den inre föreningen 1810 . .	71.	Om dödsstraff	177.
Till Carl Adam Wachtmeister 1810	73.	Den allmänna opinionen . . .	182.
Sånger af en Beväringsman 1813	75.	Ror i lä	183.
Vid Claes Frietzkys minneste 1815	84.	Riksnäfven	184.
/ Studentvisa 1801	86.	Också en tidens man (1796).	185.
/ Svenska sånggudinnan till den Danska 1794	90.	Juste milieu och Mouvement 1835	187.
Sång i Nordiska sällskapet i London 1796	91.	Samhällstrappan	189.
Till F. G. Gyllenborg 1799 . .	93.	Hvilketdera?	189.
Till fru Lenngrens skugga 1817	100.		
Thorild till Leopold 1821 . .	102.		

	Sid.		Sid.
Sång bland landsmän under en		Rabulisten och landtpre-	
utrikes resa 1795	190.	sten 1840	238.
Den falske vinguden	191.	Vitter strid emellan Far	
Hundskallet	192.	och Son 1841	321.
Det fria äktenskapet	194.		
X. Y. Z. 1838	195.		

Tidsbilder.

107	Impromtuer vid Svenska Ak-	102	Thorild till Leopold 1821 . . . . .
108	ademiska sammankomst 1822	103	Till fru Leanderens skugga 1817
109	Till Landshövdingen von Ro-	104	Till fr. Gyllenborg 1788 . . . . .
110	senstein 1823	105	London 1796 . . . . .
111	Transaktionen 1823	106	Sång i Nordiska sällskapet i
112	Ansträngningen 1823	107	Denka 1794 . . . . .
113	Bankens sked 1823	108	Svenska skuggbildningen till den
114	I Svenska Akademien 1821	109	Skandinaviska 1801 . . . . .
115	Vid Amiralen von Razvins	110	1812 . . . . .
116	ochfästning i Clara kyrko-	111	Vid Olavs Tridaktys minnesten
117	kyrka 1826	112	1813 . . . . .
118	Vid Medicinalrådet Katarina	113	Sångare af en Betsångersman
119	1826	114	1810 . . . . .
120	Vid Bibliotekarien J. G. Hart-	115	Till Carl Adam Westmanster
121	mans död 1809	116	Den inre försvaren 1810 . . . . .
122	Konstens konst 1822	117	Briggen och slöpen 1809 . . . . .
123	Kreat till jobbet i Hel-	118	Till en gammal krigsman 1807
124	sigstare 1840	119	Forsk följande 1805 . . . . .
125	Aars till Svan 1840	120	Vid Carlens förtäring 1804
126	Tystnadens Eldor 1840	121	staten 1808 . . . . .
127	Till Statsekreteraren v. Hart-	122	Vid invigningen af Bilmarsks
128	mansdoff 1824	123	1803 . . . . .
129	Vid R. von Heskons silver-	124	Skäl för Åbo akademiska
130	bröllop 1841	125	hans död 1801 . . . . .
131	En fridens ord	126	Sång öfver slaget på Köpen-
132	Till en följande hundstasen vid	127	Phonix 1801 . . . . .
133	jobbet 1843	128	Fländs upplösning 1800 . . . . .
134	Allt är i rörelse 1843	129	Hyman till Jordan 1799 . . . . .
135	Omställning och upplösning	130	Svea till Drott 1797 . . . . .
136	1841	131	Nystrans 1797 . . . . .
137	Helning från Nyas 1844	132	Under Kosmisk porten 1796
138	Om förtäring	133	Besök hos Klostet 1795 . . . . .
139	Den allmogens opinionen	134	Vid Kollerns död 1795 . . . . .
140	Ror i R	135	Tidens höpp 1794 . . . . .
141	Rikens R	136	Tidens blödd . . . . .
142	Också en tidens man (1799)	137	En blick på det abstrakta
143	Laste milien och Movement	138	1798 . . . . .
144	1835	139	
145	Sambandsfrågan	140	
146	Helikyttern	141	

TIDSBILDER.

...	184	...	184
...	185	...	185
...	186	...	186
...	187	...	187
...	188	...	188
...	189	...	189

TIDSBILDER.

EN BLICK PÅ DET ADERTONDE SEKLET.

VID MAGISTER-PROMOTIONEN I ÅBO 1798.

Rysligt skönt, förbi oss redan skrider
 Detta sekel, likt ett skepp i brand,
 Som på flodens nattbetäckta strand
 Glans och fasa från sin bana sprider.
 Fåfängt lyftes mensklighetens hopp,
 Att se Freden buren i dess sköte,
 Sanningen och Friheten till möte: —
 Blott ruiner märka ut dess lopp.

Fåfängt brann ert midnattsbloss, I vise,
 Locke, Rousseau, Voltaire och Montesquieu,
 Eder möda vindarne förströ,
 Medan ljudet af ert namn vi prise.
 Bort till edra grafvar flyr med sorg
 Ljusets vän, som allt sitt hopp ser fela,
 Då *Marat* skall jordens dyrkan dela
 Med *Cagliostro* och med *Svedenborg*.

Hvad är men'skan, att hon söker ljuset,
 För att blunda, när hon nalkas det?
 Hvilken slump till jorden falla lät
 Sanningsfröt, som mognar ej i gruset?
 Af dess plantor, långsmed tidens ström,

Lefvande på nytt och åter döda,
 Hvad är frukten efter seklers möda? —
 Blott den frågan: är ej allt en dröm?

Dock, se Leibnitz himlens rådslag mäta,
 Newton stämma stjernorna till dans,
 Och Linné en regelbunden krans
 Kring naturens vilda lockar fläta.
 Se, en arfving af förruttnelsen
 Leder åskan, öfver molnen seglar,
 Eftergör i konstens sköra deglar
 Elementerna af skapelsen.

Men sig sjelf, sin egen tankes sanning,
 Och sitt hjertas stridiga begär
 Känner ej den vise, hvilken lär
 Himlaljuset sina färgers blandning.
 Brydd om målet af sitt dunkla hopp,
 Ej sin hemväg genom skogen finner
 Han, hvars blick till Månens dalar hinner,
 Han, som tecknar för Uran dess lopp.

I, som ordnen dessa snabba stunder
 Af vår famling efter sällheten:
 Dygd och Religion! — med oro än
 Söker tviflar'n eder byggnads grunder:
 Söker taflan, ned från himmelen
 Med en högre lag till men'skan buren,
 Än det vissa bud för kreaturen:
 Njut din dag, och gif ditt stoft igen.

Från instinktens sälla blindhet vaknad,
 För att se de nät, hon faller i;
 Slaf i gerningen, i tanken fri,
 Trånande af njutning som af saknad:
 Utom hoppet, att i himlens sal
 Fästet nå för keden af naturen:
 Hvertill lyftes men'skan öfver djuren? —
 Blott att tänka sig till brott och qual?

Men en sjuklings fantasi förnöja
 Tusen drömmar. Ack! hur skiljen I
 Dygdens hopp från vantrons svärmeri?
 Han I sett bakom naturens slöja?
 Är hon sjelf ej blott en syn af er,
 Af hvars sken, som barn, af himlabågen,
 I förvillens och betagne frågen:
 Hvem ur skyn göt dessa färger ner?

Så med *Hume* den brydde tänkarn spörjer
 I en labyrinth af skäl mot skäl:
 Tills han, tröstad af ett djuriskt väl,
 Med *Helvetius* blott för känslan sörjer.
 Nöjet blir all vishets högsta bud.
 Blott en nyttig dikt, ett stöd för thronen,
 Och ett pöbelns band är religionen.
 Blott det Jag, som njuter, är min Gud.

Är det dit, vi med vår hyfsning hinne?
 O! så gråt, *Rousseau*, det paradis
 Men'skan ägt, tills jordens plågoris,

Kunskapsträ't, förtrollat hennes sinne.
 Ingen fann du i palatsen säll
 Vid all njutning, tömd ur haf och länder
 Och förfinad genom konstens händer:
 O! så fly till dina alpers tjell.

Se, från thronen ned till folket sprider
 Sinlighetens pest sitt fina gift.
 Hvad, om staten är en kransad grift,
 Hvad, om landet hungrens plågor lider:
 Endast söfd vid Barrys myrtenkrans
 Ludvig drömmer sig till Gnidens lunder;
 Endast i Paris de glada stunder
 Qvällen kröner med en op'radans!

Mensklighet! din bild blott än förnöjer,
 Af *Voltaire* i Romersk höghet klädd.
 I din vanmakt än på fallets brädd
 Dig en syn af forntids bragder höjer. —
 Men, hvad stormljud bryta scenens lek!
 Redan blodet kring palatsen strömmar.
 Vilddjurslikt, om statens lösa tömmar
 Slits en cynisk flock med våld och svek!

Hvad, och du, filosofi, dem föder,
 I din stråles middagsljusa dag,
 Dessa nattens brott, af hvilkas slag
 Dödligt sårad menskligheten blöder?
 Är det så, din fosterson du för,
 Slafviskt feg, till sybaritisk hvila,

Brottsligt fri, till spelet af en bila,
Vid hvars blixst all hans förhoppning dör?

Blott der dårskaper och laster svärma,
Dessa sorgliga förvillelser,
Likt de pestmoln, solen dra'r ur kärr,
Plötsligt verkas af din nya värma.
Men din kraft dem åter skingra kan;
Och ditt höjda ljus med rena strålar
Himlens bild i tidens spegel målar,
Visar Skaparn i en dygdig man.

Lik en Phœnix, som ur askan vaknar,
Dygden syns i denna orons verld.
Midt i yrseln af en sinlig flärd,
Vårt förnuft sitt spillda värde saknar.
Stolt, för sig ett högre mål det ser
I en *Kantisk* dygd, som fri sig svingar
Öfver sinnets krets på tankens vingar,
Och sin lag åt sjelfva himlen ger.

Ack! men denna dygd, så skön att tänka,
Är den mera än en tanke blott?
Än en bild att se på, medan brott
Mot natur och mensklighet oss kränka?
Vid hvars syn förtjusade vi stå
Och oss rena, såsom andar, drömme;
Men i hast vår höga urbild glömme,
Då vi hem från skådespelet gå.

Blotta tankans syllogismer lyder
 Ingen fibers ryckande passion.
 Nej, är hjertat icke dygdens thron,
 Fåfängt hennes lag förnuftet tyder.
 Stolte vise! du är blott af blod:
 Om din puls ej vid de tårar sväller,
 Som på Calas stoft hans enka fäller,
 Är din dygd blott stoiskt öfvermod.

Religion! din hel'ga hand allena
 Nyckeln har till jordens paradys.
 Du så mild som hög, så öm som vis,
 Vet att känsla och förnuft förena.
 Allt syns ordning vid din facklas ljus:
 Ej blott stoft, en tanke är naturen;
 Och från ljusets söner ner till djuren,
 Hela verlden är en Faders hus.

Hvad, och dig en Jesuitisk slöja
 Lömskt förkläder, men'skoslägtets vän!
 Skyr du ljuset, du med sanningen
 Sänd från skyn, att dit vårt öga höja? —
 Nej, blott sveket med din skrud bedrog
 Och i mörkret jordens bojer redde;
 Tills en blix, som filosofen ledde,
 Plötsligt ner dess ordenstempel slog.

Men af samma blix se molnen stanna
 Öfver skuggan af din helgedom;
 Der din hand sig lyfter, himmelskt from,

Att välsigna endast, ej förbanna.
 Ej blott vantron, af föraktet höljd,
 Från sin thron på Vaticanen drifves:
 Nådens altar, skymfadt, öfvergifves,
 Sanningen ur templet flyr förföljd.

Alla band, som sammanhålla världen,
 (Hvad? Förnuft! i din regeringstid?)
 Slitits der af vilda lustars strid,
 Här förslappats af den veka flärden.
 Der med blodig hand en gudlös tropp
 Korsets spillror ner bland thronens kastar.
 Här en vekling under giktkramp lastar
 Den Försyn, som skapt hans usla kropp.

Ack! förgäfves religionen räcker
 Åt filosofin sin hand till slut.
 Flärdens vind hvar tanke blåser ut;
 Egoismens köld hvar känsla släcker.
 Blott i taflor menskligheten rör.
 Skön är dygden blott i forntidsminnen,
 Nöjets jemna rus i nötta sinnen
 Hvar förmågas spänstighet förstör.

Eller bryter den, att jorden skaka,
 Plötsligt ut med feberraseri.
 Och i hast till lägsta barbari
 Faller högsta odlingen tillbaka.
 Se Aspasier, blodande sin krans,
 Le åt offren af tyrannens bila;

Och till krig mot hela världen ila
Deras älskare med furiedans.

Så af vekhet och af grymhet skiftar
Den förfining, som vi nått i dag:
Svepte i ett rökverk, hvars behag
Skyler blott en luft, som pest-förgiftar.
Fåfängt, till en tröst för fantasin,
En förskönad verld af dikten drömmes.
Endast svagt af konstens blommor gömmes,
Mensklighet! din sorgliga ruin.

Dock, ännu står målet, dit vi famlat.
Ett nytt sekel dagas för vårt hopp,
Som det tänkta verk skall bygga opp
Af hvad detta blott förstört och samlat.
Rest på Fredens grund af Sanningen,
Skall ett tempel jordens folk förena,
Der af lågor, såsom himlens rena,
Ljuset näres outsläckligen.

Varm af detta hopp, och re'n en susning
Af den vind, Europas sällhet bär,
Kännande förut i Nordens skär,
Gläd dig, Aura, med fördubblad tjusning:
Då i dag, med seklets sista krans
Från Apollos lund, du snillet kröner:
Och kring Bälten sänder ut hans söner,
Att, som han, ge värma efter glans.

TIDENS FILOSOFI.

A. **H**vad vill du mig, Förnuft, med dina stolta frågor,
 Som födas af hvarann till ett oändligt tal?
 Hvart vältra mig till slut det grymma tviflets vågor,
 Der själen lyfts och sänks med svindel och med qual?
 Du kärleksfulla Tro i första oskuldsåren!
 O! ledde du mig än, mer säll, om mindre vis!
 Hur lätt mitt hjerta slog, då leende med tåren
 Jag sprang, ett rättadt barn, ifrån mitt kyssta ris!
 Och på min moders knä, vid fönstret, då hon sade:
 «Derofvan är en Far för tiggare'n som för dig;
 Ej utom honom bröd, ej lif, ej oss du hade.
 Om du hans vilja gör, han tar dig upp till sig.»
 Hur fromt, hur saligt rörd jag lyfte upp mitt öga
 Och morgonstjernan såg och sade med en tår:
 Guds öga ser på mig; och kände från det höga
 Hans faderliga hand uppå mitt hufvudhår.
 Se'n läste jag hvar dag Guds tankar i naturen,
 Så väl som i hans ord och drömde, att jag låg
 Vid himlastegens fot och, af en engel buren,
 Kom sjelf dit upp och Gud med mina ögon såg.
 Hvi har jag spillt en tro, så hemfödd i mitt sinne,
 Och, ve mig! jemte den min dygd, mitt lugn, mitt hopp?
 Af känslans paradiset o, evigt gråtne minne!

Hvad vill det sena vett i en förvissnad kropp?
 Ett fåfängt aftonsken ur dimman bryts omsider
 Att daga vandrar'ns mål, som tynad sjunker ner.
 Du har mig skapt, natur, (så med dig sjelf du strider)
 Blind, när jag styrka har, och kraftlös, när jag ser.

Dock när skall jag väl se, hvad tingens förlåt döljer?
 Ack! när förstå mig sjelf, min börd, min lott, mitt kall?
 Med ljus, som tänds och släcks, på sekel sekel följer;
 Och menskligheten lyfts blott till ett högre fall.

Ja, fruktlöst är mitt nit att tyda det insegel,
 Som ödet dunkelt tryckt på men'skans dygd och hopp.
 Hvad är jag? blott ett stoft och söker dock en regel,
 Som evigheten fast, för några timmars lopp!
 Hvar skall jag finna den? Utom mig? i den fasa
 Af mord och rån och pest, som fyller jordens ring!
 Inom mig? der begär i ändlöst uppror rasa
 Och tankar föra krig, tills allt är ingen ting!

Af mången färgad dunst i skyn för mig bedragen,
 Jag ser, tillbaka vänd, på skuggan i mitt spår:
 Allt kring mig är blott sken. Jag sjelf, en bild för dagen,
 Med mina syners prakt i nattens djup förgår.

Hvad lönar då min dygd? — B. «Ett minne efter döden!» —
 När njuts det? Och af hvem? Af jordens plågoris. —
 «Ljuf kändes på din hand dens tår, du frälst ur nöden».
 Han flydde utan tack. — «Så njut ditt hjertas pris». —
 Om jag det vunne blott! Men ack! ju mer jag tänker,

Och känner pligtens kraf och vill att rätt blott sker:
 Dess mer en blick på mig och men'skorna mig kränker,
 Dess mera saknar jag det lugn som Dygden ger.
 Och ägde jag det än, men ryckt från hem och vänner,
 Döms, fjettras, säljs till slaf: mann' jag ej klaga bör?
 Så länge i min kropp jag mig med sinnen känner,
 Mann' mer än samvetsfrid ej till min trefnad hör?
 Må hända att natur och lycka sig förena
 Att ge mig allt som njuts med känsla och förnuft:
 Ser jag ej rundt om mig en mängd, som de förmena
 Ack! sjelfva dagens ljus och himlens fria luft?
 Låt Stoikern och, hvad mer, Epicurén förklara
 Den vise säll ännu i koppartjurens glöd!
 De leka blott med ord. Kan det en sällhet vara,
 Är icke det en dygd, att bära sorg och nöd? —
 «Dock utan dygd, min vän, din sällhet vore ingen
 I sjelfva lyckans famn, bland nöjen utan tal». —
 Ja, sällhet genom dygd: se der ett mål för tingen!
 Men visa mig dess väg bland lifvets brott och qual? —
 «I himlen du det når!» —

EN RÖST IFRÅN FRANKRIKE.

I himlen, under jorden!

När vaknade en död och sade hvad han rönt!
 Hvad? för att salig bli, när jag en svamp är vorden,
 Jag skall försaka nu allt tjusande och skönt?

Natt! tomhet! tystnad! död! Se der oändligheten,
 Dit du din stolta flygt, förmätne ande, styr.
 Likt fjärlin på ett haf, du fladdrar, blindt förveten,

Och tröttar dig att nå en gräns, som evigt flyr.
 Förskräckt att spegla blott dig sjelf i djupets bölja,
 Du ropar an den makt, som öfver rymden rår.
 En gränslös, formlös hamn! Hvad dimmor honom hölja!
 Hvad mörker kring hans thron, som i en afgrund står.
 Den stod allena der, förr'n någonting var vordet.
 Men säg, hvad gjorde Gud millioner år förut?
 Då han att skapa allt, behöfde blotta ordet,
 Hvi kom det förr ej fram, och hvarföre till slut?
 Allfader heter han, och är en son af ingen:
 Af intet är han sjelf, ej mindre än hans verld.
 Ve dig! du skapte sjelf din skapare af tingen:
 En bild blott är din Gud och all din visdom flärd.
 En vantrons labyrinth, af offer fylld, är lifvet:
 Med falska vingars flygt tänk ej att komma ut;
 Gå, sök det ledningsband, som blef den sluge gifvet;
 Och, se'n du trollet fällt, vinn skönheten och njut.
 Njut, men förstå det rätt: att glädjen ej må svika,
 Ej bli en plåga blott. Vill du förhöja den,
 Ställ speglar rundt om dig och njut i dem tillika;
 Gläd andra med ett ord: de gläda dig igen.

A.

Men när jag lider sjelf, bland tusende som lida,
 Hvad är min tröst?

RÖSTEN.

Att dö. Det kan du, när du vill.
 Har ej ditt usla lif dock en behaglig sida,
 Då du kan sluta det och än likväl är till?

A.

Men om mitt tinglas vänds, för att ånyo rinna? —
 Du ler. Men hur du ler, är det en fråga dock
 Af sinligheten sjelf, som ryser att försvinna,
 Och griper anden fatt, med rop om hjälp af Locke.
 Ja, ädle Locke, ej du så ondt med anden mente:
 Fast fattig kommen hit, han skulle riktas här
 Af trogna sinnens flit och hvad han sjelf förtjente,
 Och bort om hafvet gå att bli en millionär.
 Men hur han i ditt namn bemöts! om du det sporde!
 Än får han i sitt hus ej sjelf det minsta rå;
 Än görs han till en bild, lik den Pygmalion gjorde;
 Än till en mannequin, att hänga kläder på.
 Då vill jag heldre fly till dig, o Leibnitz, åter,
 Och din Platonska dröm. — Men hvem är du, som står
 Der gent emot Voltaire och vid hans löjen gråter,
 Att men'skan — men'ska blef, ej vild i skogen går?
 Gråt, att du henne ser till djur från men'ska falla,
 Och att hon intet vet af allt hvad hon förnam.
 Men tyst! hvad nya rop jag hör omkring mig skalla,
 Att sanningen till slut står obeslöjad fram!

EN RÖST IFRÅN TYSKLAND.

Allt, hvad du sett och hört och tänkt, betyder föga,
 Ja, intet, om du ej förstår dess möjlighet.
 Här upplöst, skal för skal, du ser vår kunskaps öga:
 Allt, sjelfva ljuset, föds blott af och inom det.

A.

Hvad hör jag? Newtons värld och Roms och Greklands
 minnen,

Allt är ett skuggspel blott, ett gyckel, hos mig sjelf?

Ej båtar himlens ljus blindfönstren, mina sinnen?

Mitt öras är det då, jag hör af tidens elf?

RÖSTEN.

Allt, sjelfva denna jord, hvarpå du trycker stegen,

Allt hänger på den tråd, din tanke spinner ut;

All varelse är blott en spegling af din egen;

Du sjelf är blott en bild, ditt ögas bild, till slut.

A.

Du gör mig lik det barn, sig i ett lakan höljer,

För att ett spöke bli, och för sig sjelf förskräcks.

Nej, i det mörka djup jag dig ej längre följer:

Jag heldre går i sömn, än vid en afgrund väcks.

EN ANNAN RÖST.

Du går i sömn: välan! så snart du det bekänner,

Är du ock vaknad re'n. Var med dig sjelf tillfreds:

Säg endast: «Jag är Jag», och du dig lefva känner.

Säg «icke-Jag»: och fram står hela världens krets.

A.

En spånad af mig sjelf är väfnaden af tingen!

Jag stretrar dock deri, jag sjelf!

RÖSTEN.

Det är ditt fel.

Se spindeln ta'r sin plats sjelfständigt midt i ringen:

Så rår det fria Jag om sina strängars spel.

A.

Men när det allt förmår, hvi suckar det och lider?

Hvi skapar det en verld, som det fördömmar sjelft?

Hvad irringar och brott! hvad frestelser och strider!

Hvad fall! och hvilket berg uppå den fallne hvälfdt!

EN TREDJE RÖST.

Det berget ta'r jag bort och löser alla frågor,

Blott med ett enda ord.

A.

O! säg mig det, jag ber.

RÖSTEN.

Allt är blott ett.

A.

Blott ett? Min ro och mina plågor;

Hvad sant, hvad osant tänks; hvad rätt, hvad orätt sker;

Gud och en gudlös verld; den ande hos mig lågar,

Det stoft mig trycker ner; den fart begäret fick,

Och samvetet, som höll sitt tygel fram! Jag frågar:

Är detta allt blott ett?

RÖSTEN.

Ja, för en högre blick.

När du i dalen står, hvad färger der sig bryta,

Som smälta i hvarann när bergets spets du når.

Se himlens bild i sjön: se, hur de sammanflyta!

Hvad två dig syns, blir ett, när du det rätt förstår.

Allt är en skummig ström, der ångan ta'r en hinna
Och i en ständig följd af bubblor stiger opp,
Som spegla himmelen och jorden — och försvinna.
Gud sjelf är denna ström i ett oändligt lopp.

A.

Väl! jag förstår dig nu! Men säg: när bubblan brister,
Hvad blir hon?

RÖSTEN.

Det hon var i strömmen nyss förut.

A.

Och detta för den tro, som genom dig jag mister,
Filosofi! af dig är all min vinst till slut?
Då går jag som ett barn att lefva för minuten.
Men ack! ej mera barn, jag blott ett djur kan bli.

EN FJERDE RÖST.

Var lugn. För ditt förstånd en högre verld är sluten:
Dock ana den och lef med hjertats tro deri.

RÖSTEN 1.

Nej, ur det mörka djup, der allt är tomt och öde,
Blås fram den med din dygd. Ja, på din viljas bud,
Om den är ren och god, uppstå igen de döde:
Gör rätt — och du har skapt, ej verlden blott, men Gud.

A.

Hvad ljus går upp för mig! O Gud! jag har dig åter.

RÖSTEN 2.

Gör rätt och, sjelf din Gud, begär ej någon an'n.

A.

Jag? med mitt hjertas orm, som ingen fred mig låter!

RÖSTEN 3.

Den höjd, der allt är ett, sök tyst, och var en Man.

A.

En evig strid likväl inom mig sjelf jag känner,

En tvåhet, med ett ord: jag vill ej hvad jag bör.

Gud! om din helgedom jag Herostratiskt bränner,

Din dom dock, hvart jag flyr, jag i mitt hjerta hör.

CHOR AF RÖSTER.

Vill du bli barn igen, då du är fullväxt vorden:

Välan! i ledband gå, och dig en docka gör;

Och hvad du jollrar sjelf om himmelen och jorden,

Gif ut för gudasvar, som du af henne hör.

Hvad svaghet! då du sjelf kan spela på en luta,

Att lyssna till det ljud, som eolsharpan ger.

En himmelsk andes fläkt du tror deri sig gjuta:

Det är af vädret blott en nyck och intet mer.

A.

Farväl, I tidens ljus! Er lärling längre vara

Jag ärnar ej. Farväl! — Så sprang jag bort och gret,

Lik ett förloradt barn, som bland en okänd skara

Spör om sitt hem, sin far och dem ej nämna vet.

EN RÖST UR TEMPLET.

Du vet af dem likväl hvar stund som du dem saknar,
 Och hör: är denna röst ej hans som kallar dig?
 Följ den och vid ditt mål sof sött och när du vaknar
 Du mötes af din Far, som för dig hem till sig.

A.

Ack nej; — min förra tro jag får ej mer tillbaka.
 Det är för sent.

B.

Tvertom. Se'n tviflets väg du gått
 I tidens storm och flod, skall ej dess svall mer skaka,
 I helga palmers skygd, den lugna höjd du nått.
 Ja, prisom tiden sjelf: det tempel, som från grunden
 Jordbäfnigen ej stött, dess fastare skall stå;
 Och sedan stormen fällt de murkna träd i lunden,
 Man kan till källan der dess mera säker gå.
 I samvetet, hvad puls dig mötte, då du förde —
 Du själens anatom, o Kant! — din skarpa knif.
 Pris vare dig, när allt du klyfde och förstörde,
 Att du i den behöll en källa dock till lif.
 Blef af din vishet snart blott formen kvar, ej anden,
 Och ref du bättre ner, än byggde upp igen:
 Du bröt dock tanken lös ur de förgyllda banden;
 Och en gång fri, den flög, trots dig, åt höjden än.
 Ej mer Helvetier förnedra oss till djuren;
 Ej Hume gör allt förstånd till intet genom sitt.
 Idén, ur sinnets verld på egna vingar buren,
 Lyft öfver tid och rum, sig rör så högt, som fritt.

A.

Idén! ja, den är lätt, men jag går tung i sanden:
Mer än en blott idé, ty värr! jag känner mig.

B.

Du har en ädel falk: släpp honom lös ur handen;
Och se, hvad flygt han ta'r, hvad fångst han bär åt dig!

A.

Från jorden är likväl den fångsten.

B.

Ja, på jorden

Är ju din plats ännu. Men kommer ej ur skyn
Allt lif, all grönska ner? Och är du sjelf ej vorden
Af annat, än det stoft som trycks till markens bryn?

A.

Välan! vi fått förnuft att styra oss i tiden.
En svag regent likväl! Sultanlikt, på sin thron
Det hvilar merendels och går ej med i striden.

B.

Så akta desto mer skyddsengeln religion.
Hon är förnuftets stöd: hon ger det kraft att styra.
Dock för ett högre mål hon ned från himlen for.
Ej blott i stoftets verld hon tyglar sinnets yra,
Men öppnar ljusets hem för kärleken, som tror.
Han tror ej blindt: han ser Guds finger, som i Skriften
Gaf till naturens bok det andra lika band;

Han ser Guds anlete i Sonen, som ur griften
 Stod upp och satte sig vid Fadrens högra hand.
 Betrakta denna häfd, der Skaparens insegel,
 Hans bild, ej blott hans namn, är tryckt af en Försyn;
 Och gläds, att utom dig är ställd en tidens spegel,
 Der du ditt inre lif förklaradt ser ur skyn.
 Du tviflar än? O! gör hvad dig den Gode säger,
 Och känn, att det är sannt. Du skall ej fatta blott,
 Men verka sjelf hos dig den sanningen, som äger,
 När allt förgår, bestånd, och afgör lifvets lott.

A.

Så med mig sjelf förlikt, jag vände om min julle,
 Och lyckligt kom i land; och der jag under mig
 En afgrund sett förut, jag nu, från kyrkans kulle,
 Såg himlen med sin sol i djupet spegla sig.
 Och att det icke var en präktig bild allena,
 Jag fann, då jag såg upp, som men'ska blott igen.
 O! lys mig, värm mig, sol! du höga, hulda, rena!
 Sjelf i din glans fördold, du lifvar allt med den.

TIDENS HOPP.

1794. 1871.

Upplysning! är du blott af vaxljus och kristaller
Kring högheten ett sken i hennes stolta slott?

Och när det gamla fästet faller,
Blir du i folkets hand en mordbrandsfackla blott?

Stå upp, Voltaire, och se, hur de förnuftet dyrka.
Träd in, förgudad sjelf, i deras Pantheon:

Det är ej mer en kristlig kyrka;
Filosofins triumf betrakta derifrån!

Du såg den förr, du såg en filosof på thronen;
Dock i hans Sans-souci du fann blott en despot.

Nu, monarkin med religionen
Är störtad: segersjung! Ack nej! med Rousseau gråt.

Hvar är din Henriks bild? Bland helgonens i gruset.
Hvad offer bland ett folk, som ingen prest mer har!

Hvad blod! hvad gaster midt i ljuset!
Är helvetet förstördt: dock stå dess djeflar kvar.

Gråt, jord, din guda-son. Af mager och despoter
Den blinde förs i band att kunna men'ska bli.

Släpp honom lös — och han är åter
Det vilddjur, som han var, från ok och bindel fri.

Du som till seklets qväll, utaf dess hopp betagen,
Har dröjt, att se på nytt stå upp ett klassiskt Rom:

Dö, som din Cicero, bedragen.

Dö, innan Robespierre fullbordar världens dom.

Med fordna hjeltars namn uppväcks ur deras grafvar,
I en förderfvad värld, ej deras ande mer.

Blott våldets eller lustans slafvar

På ett förbannadt klot mitt trötta öga ser.

Ännu ett sekel föds och löften ger som ljuga:

Jag tror ej drömmen mer om världens lugn och ljus.

Att bättre sina offer suga,

Vampyren söfver dem med sina vingars sus.

O, ödets grymma lek! lik den utaf naturen,

Då vandrarn, bränd af törst, en flod i öknen ser,

Men, sprungen dit i kapp med djuren,

En luftbild finner blott och faller andlös ner!

Dock gläder du mig än, regnbåge, som der strålar

På tidens mörka moln. Är du ett färgspel blott,

Det är dock ljuset, som dig målar;

Din glans är ett bevis, att det ej nedergått.

RÖST IFRÅN ÖSTERSJÖN.

1794 *.

«Hvarthän igen med dessa stolta segel,

Som bringa hem blott pest och nöd?»

Så ropte Bältens gud — och hafvet bröt sin spegel,

Så långt hans stämma ljud.

Och likt en rad af mörka åskmoln skredo

De segerkrönta fästen fram;

Och snäckan undan dem hans häpnad hästar vredo,

Då han till Svea sam.

«Min drottning! Ja, en tid kring mina stränder

Du spiran sträckte, ensam du.

Dig, trots de thordöns hot, som Kronstadts högmod sänder,

Jag aktar främst ännu.

Än kan jag dig på dina klippor trygga

I frihet: därför jag mig bröt

I Oceanen ut och stötte bort den brygga,

Dig vid Teutona knöt.

Hvi fick jag ej naturens plan fullända,

Och der jag möter Nevas lopp

* Då den beväpnade neutraliteten i Norden slöts.

Till Ladoga gå fram, och till dess syster, ända

Har dröjt. Till Hvita hafvet opp?

För evigt då den trogna, som jag sluter

I begge mina armar in,

Tillhörde dig. Dock gläds: ännu ditt hägn hon njuter,

Och än dess kraft är din.

Med mod behålls det som med rätta äges.

Tro blott dig sjelf. Den kan, som vill.

Men i de storas strid ej mäng dig, ej ditt läges

Sjelfständighet förspill.

Sätt ej den fred, den nya segerära,

Svensksund dig gaf, på spel igen.

Blott handelns gyllne frukt jag ville till dig bära,

Och så dig hylla än».

Han slöt; och först på lejonet, som hvilar

Vid hennes fötter, stolt hon ser,

Och sedan ut åt sjön, der segelhären ilar,

Då detta svar hon ger:

«Var lugn: ej mig skall Albion förföra,

Ej släpa i Germaniens fall.

Nej, skulle än dess blixst min gamla thron förstöra,

Det mig ej köpa skall.

Barbariskt, — ja, barbar med all sin prydnad

Af konst och snille är korsar'n,

Som kränker fredens helgd och tvingar skatt och lydnad
 Af havvets fria barn. —

Barbariskt vill på handelns lätta vingar —

Den ädles, som från land till land
 Med ymnighetens horn och ljusets fackla svingar! —

Dess våldsmagt lägga band.

Men från vår Nord vi kasta bort de banden,

Som vi med andra bojor gjort,

Vi Skandiens sköldemör och ge hvarandra handen

Att stänga Bältens port.

Om den än sprängs: af bomber och raketter

Rättvisan aldrig sprängd dock blef;

Och oförbränneligt är ordet i de rätter,

Som Gud för folken skref.

Och enkans skärf, som ej bland offren felar

Till Göthens rustning mot ditt våld,

Britannia! är mer än allt det guld, du delar

Åt kungar i din sold.

Lägg ö till ö och prydd din rika krona

Med sten på sten från Ganges strand:

Dock bäfva, när du mins, hur plötsligt Colombona *

Sig bröt ur dina band.

* Menniskorna kalla det Amerika, gudarne Colombona.

Och gent emot din egen strand Hyänen
 Räds sjelf, då du den retar opp.
 Ack! jag förlåter ej min fordna vän vid Seinen,
 Som mördat tidens hopp.
 Dock vill jag ej emot hans frihet röra
 Från Gustaf Adolfs grift dess svärd;
 Men kan, när det behöfs, det än mot våldet föra,
 Och rädda än en verld.»

VID KELLGRENS DÖD.

1795.

Frankrike är fritt. Hur skönt i ljust
 Mötas kung och folk i ett förbund!
 Till ett Parthenon de re'n på gruset
 Af Bastillen lägga grund.

Kellgren hör det, och han lefver åter.

Dö från sådan tid han icke kan.

Med förtjusning står han upp och gråter

Som ett barn, nej! som en man.*

Nya toner ljuda ur hans lyra;

I hans tidskrift en ny ungdom ler. —

* Hans egna ord.

Ack! hur sveks hans hopp! Hvad brottslig yra!

Dödssjuk sjönk han åter ner.

Så han lefde, ej blott sjöng i tiden.

Tiden med sin dårskap, skräck och blygd

Slet hans ädla själ, som, stark i striden,

Dock förtärdes af sin dygd.

Skalden har sin lager längesedan

Af nationen, ej blott hofvet, fått.

Äfven mannen och medborgarn redan

Känns ej af hans vänner blott.

Med hans löjen, nu också hans tårar

Vettet mins: och lika öm, som mild,

Fast hans blick är skarp och stöter dårar,

Tecknar Gratien hans bild.

Tiden lyssnar till de sista slagen

Af hans lyra och sig lyfter än,

För att fatta upp de stora dragen

Af »den nya skapelsen».

Menskligheit!

Steg, som du, ej en höblig

Och af Raphael harpan tog.

BESÖKET HOS KLOPSTOCK.

1795.

Likt Philemons, ett tjell bjuder mig in: hvad doft
 Af ett himmelskt behag! Gudar ha gästtat här
     Hos den gamle, hvars läppar
 Engeln rörde med helig eld.

På hans panna, hvad frid, frid från en högre verld!
 Och hans blick på en gång slår mig i stoftet ned
     Och mig lyfter åt himlen.

O Messias! din skald jag ser!

Nu, fast grymt mig bedrog ljusets och frihetens
 Nya tid, kan jag dö, glad att ha varit född,

    Stolt att menniska nämnas,
 Äfven jag, då jag Klopstock sett.

Har Pandora sin ask öfver oss tömt på nytt:
 Af Promethei eld lefver dock gnistan än.

    Mensklighet! Du dig tröste
 Af en sång, af en dygd, som hans.

Eller göms en Cherub under ditt silfverhår?
 Ty på trappan, som för upp till den Högstes thron,
     Steg, som du, ej en dödlig
 Och af Raphael harpan tog.

Hvilken fradgande häst stampar vid hyddans dörr! *

Hvad? den gamle på den stiger och syns ej mer!

Var det en af det eldspann,

Som Elias åt himlen drog?

Höga stund! och du flyr bort med de andras ström?

Nej, jag släpper dig ej, glänt af ett högre lif!

Lyft mig, hvar jag än vandrar,

Öfver tidens och jordens flärd.

UNDER KOSCIUSKOS PORTRÄTT.

1796.

Hvem är den lidande här? Kosciusko, den siste Polacken.

Ej af hans bojur och sår, ej af hans brutna gestalt

Trycktes de smärtans drag i hans uppsyn, utan af sorgen,

Att med sitt fädernesland himlen ej lät honom dö.

* Klopstock tog sig dagligen rörelse till häst, då han om sommaren vistades på sitt lilla landställe nära Hamburg, der han af författaren besöktes.

NYÅRS-VISA.

1797.

Jag sitter i mitt fönster här

Och ser på tidens å:

Den far och far och lika när

Är mig dess ström ändå.

Der dö väl många bubblor bort,

Som glänste för min syn;

Men nya växa inom kort

Med lika bild af skyn.

Och lika falska? — Ja, än se'n!

Låt bubblorna förgå:

Det ljus, de brutit, strålar än

Och skall allt högre nå.

Jag sitter i min stillhet här

Med handen mot min kind,

Och ser de nya segel der,

Som svälla för sin vind.

Och mången köl, som nyss der for

Så stolt med dån och skum,

Ur vägen nu i tysthet ror,

Och ingen ser dess rum.

Säll den, som endast långt ifrån
 Betraktar världens gång
 Och gör sitt arbete i vrån,
 Med munterhet och sång.

Han vet ej af, att tiden går,
 Om ej i tornet der,
 Och säger åt det nya år:
 Ha! är du redan här?

Ja, det är här det nya år,
 Som tänder Sverges hopp:
 Hvar dag på himlen högre står
 Den unga solen opp.

Tills ljus och värma på en gång
 Den väckta säden får,
 Och hamnens stoj och lundens sång
 Förkunna: det är vår.

CHOR.

VÅR-VISA.

1797.

Glädjoms! det är redan Vår,

Vår i hela Sverge.

Öfver allt dess anda rår,

Öfver allt en glädjetår

Blickar upp åt skyn och spår

Hvad i höst vi berge.

CHOR.

Glädjoms! det är redan vår,

Vår i hela Sverge.

Lemnom tiden åt sin dom;

Lydom Gud och konung!

Är i Maj vår lada tom,

Bidom höstens rikedom.

Fordrom ej af vintren blom,

Ej af våren honung.

CHOR.

Lemnom tiden åt sin dom,

Lydom Gud och konung!

SVEA TILL DANA.

1797.

Omsider, Dana, äro vi då vänner,
 I nattlig strid vi ej förvillas mer.
 En vaknad vishet hjelmen af oss spänner,
 Och jag en syster i min ovän ser.

Ja, Nordens döttrar äro vi ju båda,
 Dem aldrig böjt en segerherres band;
 Roms legioner, anande sin våda,
 Med bäfvan veko från de Cimbrers strand.

Se samma jord åt begges mödor bjuda
 Af samma frukter lika tarflig sold!
 Hör samma språk i begges sånger ljuda
 Och gömma inga spår af utländskt våld!

Och se, från Söderns mörka döttrar skilda,
 Hur tvillingslika speglar oss vår sjö,
 Med penseldrag, så ljusa och så milda,
 Af himmelsk azur och af purprad snö.

Hvad? och vi syskon sände död och plågor
 Och splitets ormar till hvarandras land?
 Och Bälten vrok med blodbemängda vågor
 En brödraskara, fälld af brödrahand!

Blott om ett ord, en vapenbild de stridde
 Med Kains agg, som sögs vid modrens bröst,
 Och gift i vattnet, pest i luften spridde,
 I hvarje tufva väckte Abels röst!

Hvad! ingen pligt af mensklighet sig sträcker
 Utom den krets, der undersåten står?
 En automat, åt hvilken staten räcker
 Den dolk, han lömskt i grannens hjerta slår?

Nej, dygd, ditt rike stängs ej af de gärdern,
 Med hvilka våldet randat detta klot.
 Nej, samhällskänslan famnar hela världen:
 Och men'skovännen blott är patriot.

Se redan ljuset från de moln sig rena,
 Som följt dess gång från horizontens rand!
 Se, alla jordens folk skall snart förena
 En lika odlings broderliga band!

Dock hör: ännu den mulna vestern hviner
 Af krig och uppror, hvilkas furiehär
 Sig hvilar lömskt på blodiga ruiner,
 Blott för att hvässa nya mordgevär.

Ännu uppresa jordens söner tempel
 Åt afgrundsandar, som förhärja den.
 Men kom, min syster, lemnom ett exempel
 Af ett förbund, som endast drömdes än!

Ej spelt af politiken mellan trälar,
 Som sammanfläta sina bojor blott;
 Men fäst af vettet mellan fria själar,
 Som samfäldt verka för allt sannt och godt.

Allt gammalt groll må skakas ur vårt sinne,
 Hvar blodig strimma plånas ur vår hand.
 Och våra krigs och segrars hela minne
 Förgå, som röken af en slocknad brand.

Nu stridom blott om hvilken pyramider
 Stå tyngre upp med nya tegars skörd;
 Hvars snilles fackla öfver Norden sprider
 Mer djupt sitt sken, med mera vishet förd.

HYMN TILL JORDEN.

1799.

Du den tredje i gunst hos himlens mäktige konung,
 Näst Mercur, den liflige, samt den dejliga Venus!
 Hör mig, o Jord, du hulda, du sköna, som aldrig föråldras,
 Dödligas älskade mor, odödligas hedrade amma!

När på en alp i den eviga snön stenkiden ej hungrar,
 Ej på det isiga vrak björnungarna, ej de i öknen
 Utan moderlig ans af strutsen redan i äggen
 Lemnade små; när knottet i luften, gliet i gölen
 Få sin dagliga del: o! glöm då ej oss som i Manhem,
 Äfven vi dina barn, omringa ditt heliga altar!
 Komme de sorgliga år ej mera, då odlaren häpen
 Ser den nordliga skyn mot natten klarna bedrägligt,
 Medan i axen, ej än utblommade, lifvet är ömmast,
 Väntar i sömnlöst qual att se det dagade fältet,
 Ser det med piggar af is mot solen glänsa bedräfligt,
 Ser i en enda minut förlorade hela det årets
 Möda och hopp. — Der står han stum, orörlig och handlös
 Länge. Men hastigt väckt af jemmerns röster i hyddan
 Ilar han, yxen i hand, till skogens ömkliga barkskörd,
 Medan oskyldiga små, som vissnade blommor i vålmen,
 Hänga sig ömt, med rop om bröd, kring bleknade modren.

Närde du ej, välsignade Jord, otaliga folkslag
 Huldt i din ymniga famn: inkräktare, blodige våldsmän,
 Som förmörkat i hast århundraden, härjat en odlad
 Verld, omstjelpt för konst och snille den höjd, de bestigit,
 Spart af en ädlare, skönare tid blott glesa ruiner?
 Hvi försköte du då det fredliga folk, som i sekler
 Dyrkade här blott dig samt himmelen? Hulda, du hör oss,
 Samt med dig oss himmelen hör! Ej mera så ofta
 Vintren kommer igen om sommaren, hungren ej alstrar
 Missdåd mer; okunnighet, afund, lättja och vantro
 Fly med det hemska betryck allt längre ifrån våra hyddor.

Sälla de folk, som trösta på dig! Sjelfständiga, fria,
 Trygga i lagens heliga skygd och rena i seder
 Stiga de upp till makt, till ljus, till odödelig ära:

Mig också, frikostiga! skänk en teg och en hydda,
 Skänk dem i dældens lugn, att der din dagliga godhet
 Jag och den hulda jag vann må prisa med ögat åt höjden.
 Sist när tröttnade ben nedsänkt våra hvitnade hufvu'n,
 Rymm oss jemte hvarann till ro i ditt heliga sköte.
 Vakne ånyo, vi tacke dig än, då vi sväfve ifrån dig!

FINLANDS UPPODLING.

TILL KONGL. FINSKA HUSHÅLLNINGS-SÄLLSKAPET,

1800.

Besjungna samhällsdygd! du lefver än på jorden?

Det är ej mer din bild från Grekeland och Rom,

Det är dig sjelf jag ser. En flykting längst till Norden,

Du bergat till dess skog din störda helgedom;

Och se: dig bjuda här upplysningen och friden

Ej mindre mödors glans, än i bedriftens verd.

Det fordras hjeltar ock i striden

Mot troghet, egenvinst, fåkunnighet och flärd.

De ges; och äfven du, o Finland! skall omsider

Ibland Europas barn ditt hufvud lyfta opp.

I dina dalars djup, der de begråtna tider

Med kärrens dimmor fly, hvad utsigt för ditt hopp!

Hvem knöt den sköna ked af tusen fria händer

Från öknen af din fjell till dina sångmörs strand?

Hvem slog den eld, hvars gnista tänder

På en gång alla bröst i patriotisk brand?

O mina fäders bygd! Ej mer af utländsk härjning,

Ej mer af inländskt våld är din förkofring störd.

Dock ännu flyr din son till skogen för sin bergning,

Och då'n en saftlös bark bär hem, för årets skörd.

Naturen, sjelf barbar, sin egen gäfvä kränker:

Än en förskräcklig natt ger brådden drifvans färg;

Än floden hela landskap dränker,

Än lågan dem förtär och suger ut all merg.

Det var det sköna land, som strax regentens mildhet

För segerherrens hämnd, o Birger! af dig vann.

Dess skogsbelupna fält dig bjödo, i sin vildhet,

En skatt, hvars värde du, ack! du allena, fann.

Dess långsamt tämda folk, igenom råa seder

Och trumpna anleten, dig visade ett mod

Af stilla kraft och öppen heder,

Ståndaktigt, upp till skyn, liksom en ärestod*.

Men fåfängt ur den borg, som uppstod af ditt läger,

Till de berökta tjell du gick från sved till sved:

Och med den vises mod, som hjeltens öfverväger,

Om än en seger mån, mot barbariet stred.

Förgäfves templets tröst, som människor förenar

Än mer än lagens hot, uppreste bygd vid bygd,

Och bjöd, med sina tält och renar,

Det öde Lappland fly längst under fjellens skygd.

Ack! blott en tummelplats för tidens grymma villa,

I sekler din provins, liksom ditt rike, blef:

Dess olycksande, snabb att all din möda spilla,

* *Sanasta miestä, Sarwesta härkää, oxen vid hornet, mannen vid ordet*, är ett gammalt finskt ordspråk, som tecknar den finska national-karakteren, sådan åtminstone, som de öfre landsorterna visa den ännu i sin ursprungliga renhet. Den finska ståndaktigheten är äfven på svenska sidan om Östersjön ofta nämnd, ehuru i en ironisk mening.

En hvirfvel äfven hit af thronens stormmoln dref.
 Än rasade en hord af Österns kannibaler,
 Än en fantom från Rom, bland nattens qual och brott;

Och sina heliga portaler
 Uppläto blott till skräck domsalar, tempel, slott.

Dyr blef dig, skrämda folk, de tornens stolta prydnad,
 Som ofvan skogens rand förvånade din syn.
 Hvad var den samhällsfrukt, som bjöds din tro och lydnad
 Af dessa sändebud från thronen och från skyn?

Den: att S:t Petri namn, förent med Tapios*, stärkte
 Din trollsångs underkraft mot ulfvens lömska mord,

Att tusen små tyranner märkte
 Hvar fåre af din bill, hvar förstling af din hjord?

Med dina sångers eld, ett utbrott af naturen,
 Med dina ordspråks skatt, ett fynd af sinnrikt vett,
 Sjelf konung i ditt hus, mot hungern och mot djuren
 Beväpnad med ett jern, af egna kärr beredt:
 I dessa glada skär, ett hem för sköna elger,
 Var du ej vis och säll, o fordne Scythers son? —

Och du din fria vildhet säljer
 Mot lejda bilors glans och fala klockors dån!

Dock ändtligt dimman bryts, som thron och tempel höljde:
 Upplysning, sanning, dygd från himlen stiga ner.

* *Tapio*, finnarnes skogsgud, rådde öfver rofdjuren. Blandning af den christna och hedniska gudaläran är ganska vanlig i landets gamla trollqväden, som äro nästan de enda källor oss återstå till kunskap om våra förfäders odling i seder och tänkesätt.

Re'n upphör blodets ström, som brända kuster sköljde,
 Och slotten prydas ej med men'skohufvu'n mer.
 Se, alla splitets troll stå upp med dödlig fasa,
 Och fåfängt söka de af nattens vingar skygd.

De fly — och du har frälst, o Vasa!
 Jemväl i Suomis * land ett folk af mod och dygd.

Hör! äfven på ditt språk, o stam af glömda bröder!
 Den helga sanningen meddelar ljus och tröst,
 Som speglar på det kors, der Dygdens Hjelte blöder,
 Gudomlighetens bild i mensklighetens bröst **.
 Se! äfven på din strand förtryckets fästen ramlat:
 Du har att lyda blott en konung och en Gud.

Bland Manhems barn, som staten samlat,
 Du med de Dalamän befäster lagens bud.

Räck, räck din trogna hand med tjusning öfver Bälten!
 Var Svensken ej din bror i rikssal och i tält?
 Var ej hans ära din? Bröt ej den ädle hjetlen
 Sin lager ock åt dig på Leipzigs segerfält? ***
 Står ej ett tempel här, som helgats af hans dotter
 Åt Sanning, Skönhet, Dygd, till dina bygders glans?

Och på de vinningsrika lotter,
 Carls hushållsande skref, männ' ock ditt namn ej fanns?

* Finlands finska namn.

** En del af den Heliga Skrift, nemligen Psaltaren och Moseböcker-
 na, öfversattes på finska i Gustaf I:s tid af biskop Agricola, en om
 Finlands upplysning ganska förtjent man. Hela finska Bibeln utkom
 först under drottning Christinas tid 1642.

*** Gustaf Adolf utmärkte bland sina stridsmän Finnarne, så i
 slaget vid Leipzig, som i hela sitt tyska fälttåg.

Men hvilka skuggors tropp, med stum förtviflans tårar,
Från dina hyddor flyr, re'n sanslös af sin nöd!
Din jord försköt sin son och endast tomma fårar
Åt hans bedragna hopp, mer grym än klippan, bjöd.
Din landsväg hvimlar blott af döende, som famla
Med bön från bygd till bygd, och falla skocktals ner.

Gån, gån, att er i grafven samla:

Der gråter intet barn om bröd för modern mer*.

Olyckeliga land, emellan plågor skiftadt!
Blott till ett högre svall fördäms din härjnings flod;
Hvad hungern ej förtärt, hvad pesten ej förgiftat,
Af krigets ande höljs i mordbrand och i blod.
O! minnen af en tid, då odlarn ifrån plogen
Gick, slagen, till sitt tjell och fann der endast lik;

Då blott bland rofdjuren i skogen

Gafs skydd mot en barbar, på tusen dödssätt rik!**

Lång var, min fosterbygd! din rad af olyckstider:

Men hemskast öfver dig det tidehvarf stod opp,

Som, snart fullbordadt, bär, bland minnets pyramider,

Sitt hufvud, tungt af skuld för jordens spillda hopp.

Hvad natt omkring dess fot du såg, likt grafvens, öde!

Hvad åskor kring dess spets! — Dock gläds, de skingrats

re'n:

* Mot slutet af förra seklet hemsöktes Finland af en gruflig hungersnöd, för hvilken tusentals människor föllo ett rysligt offer.

** Hvem är det, som icke i sin barndom med fasa hört de gamle berätta den sagolika historien om de omenskligheter, som Kalmucker och Kosacker, under det så kallade stora ryska kriget, i Finland utöfvat?

Du har begrafvit dina döde,
Och nya söners skörd betäcker deras ben*.

Vänd icke, otacksam, som men'skan plär, från ljuset
Af de begråtna da'r på skuggan blott din syn.
Mins af en slocknad brand ej vådan blott och gruset:
Den byggnad äfven mins, som ny stod upp till skyn.
Med hvad oväntad kraft, som, vaknande i nöden,
Trots åt legioners våld, trots åt naturens bjöd**,

Du segrat öfver alla öden,
Och står vid Sverges thron, dess prydnad och dess stöd!
Se hela Österns makt sig mot de klippor bryta,
Der Svea rest sin borg förtroligt på din strand!
Se djupast i din nord dess troll förgäfves ryta
Mot lagens klubba, förd af Vasahjeltens hand***.
I regelbundna fält se dina öknar skiftas,
Och glädjas af en stad, der vilddjurs hemvist var.

Se längst till Indiens öar hviftas
Din flagga, fri från band, som hon förnedrad † bar.

* Folkmängden i Finland efter Nystadtska freden måste hafva varit blott en fjerdedel af hvad den nu är, så vida den år 1749, då första tabellräkningen skedde, icke var mer än 408,839, och nu är 800,000. (Nämligen år 1800, då detta skrefs.) Snart torde den vara nära en million.

** Se t. ex. historien om sista kriget.

*** Vasa Hofrätts sigill föreställer Herkules krossande hydran med sin klubba.

† Utom Sveaborgs fästning och Vasa Hofrätt, höra Länefördelnin-
gen, Storskiftet, Seglations-förordningen och de flesta städers stapelfrihet
till detta århundrades vigtiga och nyttiga verk.

Ja, gläds: ur glömskan bragt af än en rad Gustafver,
 Som i ditt dunkla skick ditt dolda värde se,
 Du går, ej härjad mer af vilddjurslika Slaver,
 Att dina systrar bröd ur dina dalar ge.
 Glöm dina sorger, glöm: de i den glans försvinna,
 Som strålar öfver dig från Gustaf Adolfs da'r.

Han skall en skördkrans åt dig vinna,
 Mer än den lager skön, som du med tårar bar.

Han! och den ädla krets, som, samlad med förtjusning
 Att sprida lågan ut och värman af hans dygd,
 Med nya plantors brådd och nya strålars ljusning
 Skall odla för ditt folk dess hjerta och dess bygd;
 Skall så din ungdoms mod, som forsens bölja, styra,
 Och rena så från skrock, som frost, hvar dimmig strand:

Ty mäktig, som en Orfisk lyra,
 Är rösten af ett nit, som lågar för sitt land.

Jag hänrycks af dess ljud: och re'n i hoppets spegel
 Jag ser min fosterbygd, det stolta Albion lik,
 Så hvimlande af barn, af lärkor och af segel,
 En flod med landets frukt befalla till hvar vik.
 Jag ser för konstens hand dess söners snille sprida,
 Liksom dess bergs granit, en oförmodad glans;

Och Finland, lyft vid Sverges sida,
 Beundras af en verld, som glömde att det fanns.

PHOENIX.

DEN 1 JANUARI 1801.

«Fulländad är igen en pyramid af tiden.
Stån, vise, på dess spets och sen er stolt omkring.
Enväldet störtadt är och vantrons natt förliden;
Förnuftet rår till slut och säll blir jordens ring».

Så hörde jag en röst i ljusets tempel sjunga,
Då lik en meteor, så glänsande och snar,
Jag såg ur fönstret in en präktig fågel ljunga,
Och kände myrrhadoft af skatten som han bar.

Se'n han der sist var sedd, femhundra år förrunnit:
Då Friheten med Tell på Alperna stod opp,
Och Sanningen, som skygd af Diktens lagrar funnit,
Slog ut i Dantes sång sin blomnings första knopp.

Nu se vi med dess frukt den nya Phoenix lända;
Nu hvad i sekler byggts, fulländadt är till slut.
Hvad bär han i sin klo? De visas sten kanhända.
Hvad ser jag? Askan blott af det som var förut*.

* Enligt mythen bar den nye Phoenix, som hvart femhundrade år föddes, askan af den förra till Solens tempel.

Dock göms en gnista der. Fort! innan den försvinner,
 Uppfatten i ett kol, I ljusets prester, den.
 Och gläd dig, mensklighet, fast du ej målet hinner,
 Som barnet i den lek, der »liten lefver än».

SKÄRTORSDAGEN 1801 ELLER SÅNG ÖFVER SLAGET PÅ KÖPENHAMNS REDD.

(Efter det danska originalet af SANDER.)

Den stilla sorgens andaktsdag

Steg mild från himlen ned.

Hvi teg då tempelklockans slag?

Hvad bröt då kyrkans fred?

Det kors, der Nådens Höfding dödde,

Blef glömdt; och Danmarks hjeltar blödde.

Ej någon stund för våldets mord

Är helig på vår jord.

Förmäten af de offers fall,

Som rönt hans thordöns makt,

Stod Nelson utmed Danmarks vall,

Och svor med spotskt förakt:

«Hör, Danmark! mina klockor ringa:

Din sista stund de åt dig bringa.

Min flaggas vink från denna dag

Är hela Nordens lag».

Af fasta skepp kring stranden stod

En mur till landets tröst:

Och stilla slog det danska blod

I hvarje sjömans bröst.

«Ej krossas af ditt hån allena

De folk, som mod och rätt förena.

Kom till vår borg, du hafstyrann:

Vi vänta dig, välan!»

Som örnen i den höga skyn,

På böljan Nelson skred:

Och åskmoln fyllde hafvets bryn,

Der han sin vinge spred.

Håll, Nelson! på din segerbana

Dig möter Fischers danska fana:

Din makt kan öfvermanna — men

Kan icke störta den.

Med fyra Nelson slåss mot en:

Så förs mot Göten krig.

Se, folk! din mandoms *Prövesteen**,

Din Lassen stred för dig.

* Blockskeppet *Prövesteen*, under kapten Lassens befäl, stridde från kl. half 11 jemt till kl. 3, med fyra stora skepp. Till slut voro blott två kanoner brukbara och två tredjedelar af manskapet sårade eller döde; hvarpå skeppet lemnades åt fienden, som sedan brände upp det. Kapten Lassen, som gjort det första skottet mot fienden och bland de sista vikit ur striden, undanbad sig sedan den befordran framför hans kamrater, som honom lofvades; ty han sade sig vara viss, att de skulle gjort det samma, i fall lyckan satt dem i tillfälle dertill. Denna anekdot och ett par andra, som följa, äro öfversättaren meddelade af en resande Dansk, som varit åsyna vittne till slaget.

En ring af simmande vulkaner
Omdundrade hans käcka Daner.

Oryggeligt, som skeppet, stod
Hvar sjömans hjeltmod.

«Hurra!» skrek Lassen, «Danske män!

Nu gäller det» — och knall!

Den första dunderhelsningen

Såg sjutti Britters fall.

På snörrätt linie kulor susa;

I luftig båge bomber brusa;

Och svafvelmoln en ändlös rad

Omhöljer land och stad.

Med Lassen, Rafn* och Bille* stod,

Otröttelig en hvar.

De Britter pröfva deras mod

Och döden kring dem far.

Af hämndlust Risbrichs** kämpar brinna:

«Kom äfven hit, att sjömän finna.

Kom stolte Nelson! *Vagrien*

Än bär blott fria män».

«Nej, barn», bjöd Risbrichs blanka svärd;

«Vi ta' vår tid i akt.

Han är den fulla hyllning värd,

Som höfs en rövvarmakt».

* Officerare ombord på *Prövesteenen*.

** Förde befälet öfver skeppet *Vagrien*, om hvilket gäller ungefär
det samma, som är sagdt om *Prövesteenen*.

Hemskt denna fulla hyllning ljuder,
Och brittiskt blod kring Nelson sjuder.

«Fördömdt! han sigtar lyckligt dock,

Den lilla danska flock».

Ett dubbelt tjog förbi vår vall

Af krigets örnar skred.

Förgäfves spåddes Danmarks fall,

Rättvisan för oss stred.

I dödens moln den långa raden

Af fästen låg: dock skalf ej staden.

Med Fischers flagg för slott och tjell

Stod *Danbrog* * som ett fjell.

Ett skott, o Braun, tog svärd och hand;

Dock som en man du stod,

Stod kvar i striden för ditt land,

Men föll i eget blod.

«För pligt och rätt med fröjd jag lider:

Som Nelson utan arm jag strider».

Braun bäres bort från vapendans

Med ärans vunna krans.

Ett skott! — och *Danbrog* är i brand;

Dock ostörd *Lemming* står:

Med dubbelt mod på afgrunds rand

Hvar hurtig sjöman står.

* Fördes af Fischer; stridde i synnerhet med *Elephanten*, ett 74 kanonskepp, som hade 89 döda (amiral Nelson) och med *Defiance* af 74 kanoner, som hade 69 döda (contre-amiral Graves).

Högt fladdra lågans röda vingar:
 Tredubbel död hvar man omringar;
 Dock töms med säker hand till slut
 Det sista åskrör ut.

Med tysta tårar Fredrik såg
 Så många hjeltars fall.
 «Hvem går om bord på blodig våg?
 Hvem följer ärans kall?»
 «Jag!» svarar Schrödersee*, «jag ilar
 Mot regn af alla dödens pilar».
 Han drog till strids af tjusning blott
 Och föll för första skott.

På *Hollsten*** vajar Danmarks gös.
 Nu döden, ensam glad,
 Ler vildt åt sjön, som likbeströs
 I kampens dubbla rad.
 Med centnerstyngd, att stranden skräller,
 Sin thordönshammare han fäller:
 Och hvar han drabbar, krossar han
 En ädel medborgsman.

Glad sväfvar Hauchs*** och Thuras*** hamn
 I fordna kämpars spår:

* Hade redan afsked; men anmälde sig till tjenstgöring och föll i det ögonblick han steg om bord på *Infödrätten*.

** Strök efter tappert motvärn och sändes till England.

*** Officerare, som stupade den ena på *Kronborg*, den andra på *Infödrätten*.

Och mången ädel ynglings namn

Till efterverlden går.

De slagnas barn och enkor qvida:

Dock Danmark tröstar dem som lida.

Skön är för Nordens barn den död,

Som fosterlandet böd.

Min sånggudinna, samhällsdygd,

Som adlar hjelten sjelf,

Din blick från segerfanans skygd

Hit ner med tårar hvälf!

De strömmar, våldet gick att lossa,

Till slut dock Nordens bålverk krossa.

Och på det vrak, der sköljs af blod,

Står brittiskt öfvermod.

Men aldrig, aldrig nämner du

Hvar man i ledungsfärd,

Som stred lik Otto Rud, och nu

Bär hem sitt nötta svärd.

På moln, som sig ur striden häfva,

Se der två ädla skuggor* sväfva:

De mana sina söners dygd

Till kamp för fosterbygd.

Nej aldrig, aldrig nämner du

Hvar man i ledungsfärd,

Som stred lik Tordensköld, och nu

* Egede och Rothe, danske hjeltar, äfvensom Otto Rud, Tordensköld och Hvitfelt.

Nedlägger blodigt svärd.

Vår Egede, vår Rothe bära

Från striden sina fäders ära.

Brandt, Harboe, Fasting, hvem mer stod

I rök och eld och blod?

Du Willemoes*, som på en dag

Har mognat till en man!

Med mod och konst ditt dunderlag

Du yngling förde an.

Min sång ej i din förväg falle;

Men Nelson dig till målet kalle.

«Hvad blir ditt mästerverk, min son,

Är det din lärospån?»

Ännu på en vulkanrik ö

Står Fischers flagga stolt.

Än ser jag Lassens hjeltar dö

Med mod, för guld ej såldt.

Hans åskor dundra, splittra, krossa

Och evigt nya viggas lossa.

Det fulla vrak, det öppna haf

Blef mången hjeltes graf.

«Nog», sade Fredrik: «Dannemän,

Nog med de ädla sår.

* En 19-årig yngling; utmärkte sig i sin officers-examen, hvarföre han fick den förtroendepost, att föra ett flytande batteri om 24 kanoner; hvilket värf han utförde med det mod och den skicklighet, att han efter striden af Nelson utmärktes. Äfven han undanbad sig belöning och tillskref sin förtjenst åt en fransk underofficer, som tjente under honom.

Dans gamla heder står igen

Så fast, som Dovre står.

Förskjutet vrak är brittens vinning;

Men folket kröna skall er tinning.

Välkommen hvarje örlogsman,

Som hämnd åt Norden vann».

Och Nelsons hvita vimpel bad

Att sluta dödens ban.

Nilströmmens segerherre bad,

Han, blott att tvinga van!

«Tig, härjning», bjöd vår ädle Förste.

«Vi efter fränders blod ej törste.

Mén bryte ej vår hvilas stund

Tre fria folks förbund!»

Jag såg af hjelteskuggor gå

En rad i djupet ned;

Och hörde sakta röster spå

Kring haf och stränder fred.

Och plötsligt tego alla morden,

Och fredens engel log åt jorden.

På lugnad sky från Bältens strand

Han flög åt Nilens land.

Och Hvitfeldts ädla skugga stod

På Danbrogs stam ännu

«I stridt med edra fäders mod;

Som de, I luttrens nu».

Och straxt åt skyn ett Hekla blossar,

Hvars splitter änn' i fallet krossar.

«Hell Nordens folk! Tyranner vel!»

Det ske, det ske, det ske!

SKÅL FÖR ÅBO AKADEMIS KANSLER *

DEN 24 JUNI 1803.

Hvilken skyddshamn i vår hydda

Pryder sommar'ns glada fest!

Aldrig sågo vi så brydda

En så hög och ädel gäst.

Men hvad godhet i hans blickar,

Hvad behag i hvart hans ord!

Fridens härold himlen skickar

Så välkommen på vår jord.

Ville dygden sjelf förvåna

Dem som gäcka hennes namn:

Hon bland men'skor kunde låna

Ingen mera älskvärd hamn.

Hofvets trollkonst att behaga

Är hos honom blott natur.

* Hans Excellens Herr Grefve Carl Adam Wachtmeister, i S:t Mariæ prestgård, der värden, nuvarande Erke-Biskopen i Finland, firade sin sextonde bröllopsdag.

All dess ljufhet ses han taga
Ur sitt hjerta, blott derur.

Derför himmelen förtrodde
Sverges hopp i hans förvar.

I hans vård den sällhet grodde,
Som förtjusar våra da'r.

Derför sökte, lyckligt ledda,
Finlands Sångmör hans beskydd,
Och med offer förr ej sedda
Funno snart sin lund beprydd.

Hvilken glädje, hvilken heder!
Hofvet flyr han för vår bygd,
Och med sommar'n stiger neder,
Mild som han, i dalens skygd.

En odödlig skönhet äger
Denna högtidsdag för er,
Sälla makar, på hvars läger
Sexton-årig Hymen ler.

VID BILMARKS GRAFSTEN,
DÅ DEN INVIGDES DEN 11 NOV. 1803 *.

Du, som sökt ej annat namn än redlig,
Du som lefvat utan stolt begär,
Lika tyst och obemärkt och fredlig,
Som din skugga sväfvar här.

Se'n du, misskänd, i din hydda vakat,
Föga smickrad af din lampas sken,
Lönar dig för allt hvad du försakat
På din mull en präktig sten?

* På Reso kyrkogård, ej långt ifrån Åbo stad, der en sarkofag af slipad granit ses med följande inskrift:

Suo et litterarum amico munifico

M. JOHANNI BILMARK.

Hist. et Phil. Mor. Professori

Nat. Scaræ d. 3 Jul. 1728.

Denat. Aboæ d. 12 Apr. 1801.

P.

Academia Aboënsis.

Professor Bilmark hade till allmänt gagn, i synnerhet till Åbo Akademis förmån, testamenterat det mesta af sin förvärfda egendom, som steg till närmare 50,000 Rdr, utan att den minsta vink derom undfallit honom i hans lifstid, oaktadt de oblida omdömen, som fälldes om hans indragna, ehuru för honom sjelf anständiga och ingen annan till det ringaste förnärmande hushållning.

Denna sena rätt, ditt minne njuter,
 Se'n din lefnadsgåta löstes opp,
 Båtar den ditt stoft, som grafven sluter?
 Eller njöt du re'n dess hopp?

Föresåg din fyrtiåra möda,
 Som försmådde ögonblickets flärd,
 Den triumf, du en gång bland de döda
 Vunne af en häpen verld?

Lefde du för den, allt se'n din maka
 Och din son, knappt gifna, rycktes bort,
 Och ditt hopp ej sökte mer tillbaka,
 Hvad din ungdom njöt så kort?

Vändes all din själ, ditt kall blott trogen,
 Ej af lyckans tomma glans förnöjd,
 Åt en lager, först i grafven mogen,
 Se'n du mist all lifvets fröjd?

Och ditt hjerta, upphöjdt öfver tingen,
 Blott hos sig fördoldt sitt värde bar.
 Din förtjenst förtrodde du åt ingen,
 Förr'n du re'n försvunnen var.

Mångens otack, mångens tadelsjuka,
 Så den vises köld, som dårens spott,
 Med ett ord du kunnat förödmjuka:
 Men du teg och smålog blott.

Hvad? Blott tanken, att din dolda ära
 En gång bröts ur sin försegling opp,
 Gaf dig mod att hvarje kränkning bära,
 Fasthöll målet af ditt lopp.

Föds då dygden af en dröm, en villa,
 Om en lön som aldrig njutas kan?
 Du, hvars gerning tadlet nödgas gilla,
 Var du blott en fåfäng man?

Nej, den seger öfver dig och tiden,
 Som du vann, af fåfängan ej vanns.
 Hon är svag, hon röjer sig i striden,
 Hon vill se sin minneskrans.

Eller gaf du, klokt, åt efterverlden
 Hvad du sjelf ej kunde äga mer?
 Egennyttnan hviskar så åt Flärden.
 Dömme Han, som hjertan ser!

Nej, så dör den dygdige allena,
 Se'n han lefvat så, för gagn, ej prål,
 Och med steg, så jemna, fasta, rena,
 Troget följt sitt ädla mål.

Blott en sann välgörare sin gäfva
 Lemnar så på altaret och går,
 Och ej hör dem som hans mildhet lofva,
 Och ej ser ens deras tår.

Och med inga vilkor binder handen,
 Som skall dela ut den frukt, hon bär.
 Hvad! du pekte icke ens åt stranden,

Dä'n du kom, en främling här.

Ljuset spridt ifrån din Auras salar,
 Oljan ökt för obemedlad flit,
 Såg du efter dig i Finlands dalar.

Ej ditt namn i dess granit.

Äfven nu den sten vi rest, belöner
 Icke dig, från jorden lyfta hamn!
 Tacksamheten blott hos landets söner
 Här må njuta än ditt namn.

Detta ädla namn, som jemlikt varar
 Med det tempel, der din skänk blef kvar,
 Lik den spånad, mullbärsträ't förvarar,
 Då dess gäst åt höjden far.

SÅNG VID H. G. PORTHANS JORDFÄSTNING.

1804.

Försvunnen är vår vän, vår far,

Vårt ljus, vårt stöd, vår ära;

Men hans namn till sena da'r

Sanningen skall bära.

Det hufvud sänks i grafvens natt,

Der nyss en verld var funnen;

Men förtjenstens vunna skatt

Är för evigt vunnen.

Den röst är stum, hvars minsta ord

Föll, valdt, att frukter bära;

Men i tusen hjertan spord

Verkar än hans lära.

Tom är den väg han lemnat har,

Den väg han för oss banat!

Men hans minnesstod är qvar,

Den Parnass, han danat.

Snart dignar ner, liksom hans kropp,

Det tempel der han lärde.

Men ett nytt bredvid står opp

Af mer glans och värde.

Dock der hans rum ej fyllas kan,

Hvad snillen det än vinner.

Nej, en lärare som han

Ej hvart sekel finner.

FINSK FOLKSÅNG.

1805.

Verbal öfversättning.

Eläkön Kuningas,

Vilpitöin Ruhtinas

Suomenkinmaan

Sielläkin siivoa,

Toimea, taitoa

Parembaa oloa

Kartuttaman!

Vääryydel pelvoksi,

Oikeudel voitoksi

Eläkön hän!

Mettängin kodasa,

Lefve Konungen,

Rättskaffens Försten,

Äfven för Finland:

Att ock der ordning;

Verksamhet, insigt,

Ett bättre varande,

Han befrämja må.

Till skräck för orätt,

Till rättvisans seger

Lefve han!

Att ock i skogens tjell

* Kort efter hans död nedrefs det gamla Akademiehuset och det nya nalkades sin fulländning.

Orvollen osansa, Den Faderlöses del
 Piennimmäl omansa, Den minstes egendom,
 Säylyttämän. Han bevara må.

Estä, o Jumala, Hindra, o Gud,
 Pahuuden juoneja Ondskans ränker
 Pimeyden teill. På mörkrets vägar.
 Hänes on toivomme, Han är vårt hopp,
 Turvamme, ilomme: Vår tröst, vår glädje:
 Hänelle olkomme Honom varom vi
 Se kuin hän meill! Hvad han är för oss!

Eläkö Kuningas, Lefve Konungen,
 Vilpitöin Ruhtinas, Rättskaffens Försten,
 Meidänkinmaan! Äfven för vårt land,
 Hengemme, talomme, Våra lif, våra hus,
 Lapsemme, vaimomme, Våra barn, våra makar,
 Lakimme, uskomme Vår lag, vår religion
 Varjeleman! Till värn!

TILL EN GAMMAL KRIGSMAN.

1807 *.

Förgäfves, o morfar! du reser dig än
 Så stolt som i Pommerska åren,
 Och drucken af fröjd vill till Tyskland igen,
 Och tadlar den dröjande våren:
 Du skakar ej snön af ditt glesnande hår,
 Hur manlig du än må dig ställa,
 Och senan ej mera sin spänstighet får,
 Hur högt än ditt hjerta må svälla.
 Sitt ner då förnöjd hos din älskvärda fru,
 Hör henne din tapperhet prisa.
 Din styrka försök med de små blott ännu,
 Och läs med triumf din avisa.
 Blott glaset må kröka din tynande arm,
 Som krökes ej mer af en klinga.
 Se'n dröm dig till Pommern, rödbrusig och varm,
 Och se hur fransoserna springa.

* I anledning af en fördel, som svenska vapnen hade vunnit öfver de fransyska.

NA BRIGGEN OCH SLUPEN. III

1809.

En stolt och ädel brigg, af gammalt götiskt timmer,
 Med fyllda segel flöt sin jemna bana fram;
 Och sorglöst vid dess sida sam
 En slup, som lyste ej af fransk fernissas skimmer
 Och ej af brittiskt virke skröt,
 Byggd blott af fur från Finlands bygder,
 I värde hållen dock för många säkra dygder.
 Emot det hulda skydd, som han af briggen njöt,
 Ej blott i släptåg förd, men undan farans möte
 Lyft, som ett barn, upp i dess sköte,
 Han gjorde trogen tjenst och följde honom kär
 Så öfver haf, som genom skär.

Nu ställs en vådlig färd åt öppna oceanen. —

Men hvarför, hvarför öfverge
 Ditt lugn i bergens skygd? Vänd om, olycklige,
 Vänd om och trotsa ej den stora verldsorkanen.

Han for. Ack! mången storm förut
 Den djerfve seglarn lyckligt pröfvat.
 Men denne! — Store Gud! Förskräckliga minut!
 Mast, segel, tåg förstörs; och hela skräfvets slut
 På klippan, dit den vrok, man väntar oförtöfvadt.

En bölja mellertid från briggen slupen röfvat
 Med allt det raska folk, som skulle berga den.
 Dock se den streta fram med brustna åror än,
     För att vid sidan af sin vän,
     Om han ej räddas kan, — förlisa!
 Förgäfves. — Mellan dem sig svänger, jättelikt,
     Ett skepp, på dessa eldgap rikt,
 Som mer än Montesquieu och Grotius bevisa,
     Och med ett skott och med ett tåg
 Förklarar slupen sin, som snart dref vind för våg,
     Se'n rodret sjelft i stycken låg.

Hvad kan, hvad bör dess folk i nöden företaga?
 Mot styrkans öfvermakt ges något val af råd?
 Det har ej annan pligt än lyda och fördraga,
 Förgäfves tröstadt af den nåd,

Att bli vid samma ordning än,
 Som hölls af briggens folk, de tappre, frie män.
 Der blickar det ännu med fåfängt dolda tårar —
 Och manne segrarn ens, så snart han lydnad får,
     Förtryta kan en suck, en tår? —

Tillbaka blickar det och rymdens böljor mäter,
 Som rycka vän från vän, som söndra bror från bror,
 En dotter från sin far, en son ifrån sin mor.
 Om ock för evigt skildt, det evigt ej förgäter
 Sitt hjertas helga skuld emot det broderfolk,
 Som var dess ljus och stöd och ledare och tolk,
 Och delte med det jemt på hafvet och i hamnen.

Nu står det på sin reling än,
 Och blott till afsked sträcker famnen:
 Då vittne till den nöd, som samlas kring dess vän,
 Det glömmer egen sorg, att sörja endast den;
 Men då det fruktar mest i afgrunden hans bädning,
 Det ser — kan det väl tro sin syn? —
 Den ädles underbara räddning,
 Och faller ner förtjust och ropar: o försyn!
 Jag vill mitt öde tåligt bära:
 Min vän har frälst sitt namn, sin frihet och sin ära.

DEN INRE FÖRENINGEN.

1810.

Folken må söndras af skiftande makter,
 Döden må bryta de käraste band:
 Tanken går fram genom ropande vakter,
 Känslan besöker de saligas land.

Minnet har qvar, hvad ej sinnena röna,
 Hoppet åt seklerna sträcker sin syn.
 Hjärtat, som rörs af det ädla och sköna,
 Anar sin vän bortom hafvet och skyn.

Fritt som i luften der skyarna segla,
 Möts man i tankens ovanskliga verld.
 Sanning och tro! i er trollruta spegla
 Hjärtan hvarann bakom murar och svärd.

Tiden omkring oss sig hvälfver, som fästet:
 Stjornor gå upp, medan stjornor gå ner.
 Flydde du stormen? — Som fågeln till nästet,
 Kom du dock åter: så klaga ej mer.

Pligterna helge de omknutna banden,
 Fäste ditt hem der din kallelse är.
 Mellan planeterna flyger dock anden:
 Flöge han ej öfver klippor och skär?

Hvad, om en skärm vid ditt öga är bunden?

Hvad, om dig mättes de steg du får gå?

Trång är din krets och förgänglig är stunden

Inom det verkliga lifvet ändå.

Men i det lif, du dig tänker allena,

Allt är oändligt och evigt och godt.

Der med de ädlare tyst dig förena:

Verka osynlig mot villor och brott.

Ljuset är ett, som kring verldsrymden strömmar:

Ett är förnuftet. O! känn vid dess röst

Hjeltar från fordom, i saliga drömmar,

Vise från fjerran, omsväfva ditt bröst.

Himmelska rike! ej våldet, ej splitet

Flyttar dess gränсор, dess ordning förstör.

Evigt det varar, så länge blott nitet

Inom dig sjelf för det rätta ej dör.

Heliga känsla! de bröst, der du bjuder,

Känna sig lugna på hvardera strand.

Regnbågen lik, öfver hafvet som sjuder,

Bind, genom skyn, du de söndrade land.

TILL H. E. HERR GREFVE
CARL ADAM WACHTMEISTER. *

1810.

Äfven hit orkanen skulle hinna:
Och din Aura, häpen och betryckt,
Såg sin skyddshamn vinka och försvinna,
Såsom fordom Greklands sångarinna
Satt der stum vid sina gudars flykt.

Nya makter i dess tempel sväfva,
Nya namn der sprida tröst och hopp;
Men de offer deras altar kräfva,
Men de sjelfva ej de suckar jäfva,
Minnet ger åt flydda dagars lopp.

Nej, en tacksam tår i tysthet rinne
På din bild, som Brahe väntar dit.
Och förstumme än ditt namn derinne:
Hela templet är af dig ett minne,
Är en vård utaf ditt ädla nit.

* Han hade ibland andra välgerningar emot Åbo Akademi, hvars kansler han var, befrämjat byggnaden af hennes nya hus, som först under ryska regeringen blef fullbordadt och invigt.

Annan inskrift der utaf oss tänktes;
 Grunden är dock Svensk och såsom den
 Troget gömmer mynten, som dit sänktes,
 Så af dig, och hvad med dig oss skänktes,
 Pregeln göms i våra hjertan än.

Våra säger jag, ej mitt allena,
 Främst till dig bland Sverges ädla män
 Sänd att, tolk af hvad de tyste mena,
 Deras sista offergård förena
 Med min första, såsom Svensk igen.

SÅNGER AF EN BEVÄRINGSMAN UNDER KRIGET 1813.

1.

AFSKEDSSÅNG.

Bort, plog och spade, ur min hand!

Kom svärd och bajonett!

Jag går att slåss för kung och land

Och skaffa fred och rätt.

Jag köper ej en annans blod,

Mitt eget vågar jag.

Är jag för ung? Har jag ej mod?

Försök, om jag är svag!

Dansk eller fransk, hvad heter han,

Som ej vill Sverge väl?

Han skall få känna, hvad den kan,

Som ej är född till träl.

Farväl, min far! Välsigna mig

Med ett par Herrans ord,

Och se'n förgät, att det är krig:

Blott sköt i lugn er jord.

Gråt ej, min mor! Var nöjd: ni bar

En stridsman åt ert land.

Det är på ärans väg, jag far,

Och under Herrans hand.

Ej utan Gud en sparf förgår,

Om jag mins skriften rätt.

Vill Gud, så rubbas ej ett hår,

Fast kulor hvina tätt.

Vill Gud, så ser jag er ännu,

Och blir er ålders tröst;

Och kör min plog, så flink som nu,

Med ären på mitt bröst.

På väggen hänger mitt gevär,

Med mången blodig fläck.

Der ser min brud, som hemförd är,

Hur jag har varit käck.

Och fort går mången vinterqväll,

Då jag berätta kan,

Hur Sverges här stod som ett fjell,

Då Prinsen förde an.

Men skulle jag — vid fredens slut,

Då alla komma hem

Och gå med er att tacka Gud —

Ej synas ibland dem: —

Hur sällt att dö för land och kung,

Vid ärans segerrop!

Hur skönt att saknas re'n som ung

Bland Sverges kämpahop!

Min flicka, som till kyrkan går,

Och ser den raska tropp,

Men ser ej mig, skall med en tår

Åt himlen sucka opp.

Der hoppas hon, i evig fröjd,

Hos Gud få råka mig;

Och sjunger, med hans vägar nöjd:

«O Gud! vi lofve dig!»

Farväl! så trång blir hyddan här,

Och hjertat sväller opp.

I fält! i fält! så fri är der,

Så rask båd' själ och kropp.

Dit vill jag, öfver haf och land,

Der man i elden är!

Der vill jag stå, med svärd i hand,

Och döden se helt när.

2.

SÅNG EFTER SLAGET VID JÜTERBOCK, UNDER
TÅGET TILL LEIPZIG.

Som örnen öfver sjö och land
Med stolta vingar far:
Så flyg, min sång, till Sverges strand,
Högt svingande och snar.

Och stig bland häpna skaror ner
Med segrens glada bud;
Och der du templen öppna ser,
Träd in och lofva Gud.

Ty Herrans vrede är förbi:
Snart blodet runnit nog;
Den gissel skall förkortad bli,
Hvarmed Han verlden slog.

Med Sachsens konung, förd i band,
Stod herrskar'n i hans stad,
Och tänkte gripa med en hand
Vår hela kämperad.

Och med den andra foten stå,
Förfärlig, i Berlin,
Och se'n i all sin vrede gå
Med jättesteg mot Wien.

Men si! ett folk, som han försmått,
 Här står från Nordens vik.
 Dess arm ett hufvud saknat blott,
 Att blifva fädrens lik.

Det fans, det hufvudet: se der!
 Odödligt re'n förut,
 Det i sin blick en stråle bär,
 Som bådar våldets slut.

O! ledning af en mild försyn!
 Bland vapen fostrad opp,
 En Söderns son, från fjellens bryn,
 Bär fram Europas hopp.

Vid Rabenstein han sitter trygg,
 Se'n han vid Beeren stod
 Och såg den franska härens rygg,
 Som kom med öfvermod;

Men vek i hast med skräck och skam:
 Ty, som ett åskmoln far,
 Så red en tropp med dunder fram,
 Och Svensk den troppen var;

Och såsom ax vid ax är knäckt,
 Der hagelskuren slog,
 Så lik vid lik såg Bertrand sträckt,
 Och sig ur striden drog.

Och Eckmühl, nyss så viss, som mån,
 Att slå oss såsom lam!
 Ty lik en tiger bakifrån
 Han tänkte rusa fram. —

Men snart han fann, att dock så lätt
 Ett folk ej öfvervinns,
 Som villigt följt, i strid för rätt,
 Sin egen valde prins. —

Och Eckmühl drog sig åt Schwerin,
 Och Vegesack gick fram;
 Och Moskaus örn, med den från Wien,
 Bland bergen spännt Vandamme.

Vid Rabenstein Carl Johan stod:
 Och tänkte på Moreau.
 «Hvad ande än må kräft hans blod,
 Fram skall med Gud jag gå.»

«Ej skall Europa bli en träl,
 Ej ljuset slockna ut!»
 Så var i hjeltens höga själ
 Det heliga beslut.

Och det står fast. Ej löses opp
 Det stora folkförbund,
 Hvars lif han blef — förr'n verldens hopp
 Är fyllt i fredens stund.

Nu i sitt hufvud, lugnt och ljust,
 Han hvälfde krigets lopp,
 Då vid en himmelsk syn förtjust,
 Han sprang i låga opp.

Straxt lugn igen, han kring sig bjöda
 En krets af hjeltar stå.
 «Jag vill ha slut på folkens nöd,
 Jag vill till Leipzig gå.»

Så hjelten sade: Stedingk stod
 Med silfverhjessan höjd,
 Och Adlercreutz brann het af mod,
 Och Tawast log förnöjd;

Och Löwenhjelm tog på sitt svärd;
 Och alla, hög och låg,
 Re'n tänkte på en efterverld,
 Som sjunger detta tåg.

Hvem såg du, vid en snilletts blink,
 Hvem såg du, prins, i skyn?
 Den store Gustaf med en vink
 Försvann åt vesterns bryn.

Med segerpalmen i sin hand,
 Han ilade förut,
 För att på Elbens andra strand
 Din bana teckna ut.

Till Breitenfeld från Jüterbock,
 O, väg af ära full!
 Lyft, Torstenson, din krönte lock
 Och nicka från din mull!

Och skaka skölden på din grift,
 Att det ger fjerran då
 Och eldar till en stor bedrift
 Hvar fosterlandets son.

3.

SÅNG VID SVERIGES OCH NORIGES FÖRENING.

1814.

Hjelten beslöt det — och förde det ut;
 Ljus var hans tanke och kraft hans beslut.
 Viss i sin blick,
 Väldig han gick,
 Trotsande här
 Skyhöga fjell och Napoleon der.
 Hjelten beslöt det; ty Carlar ändå
 Ynglinga-kronan till slut skulle få.
 Räck den som vän,
 Innan han den
 Ta'r på sitt svärd,
 Broder! och se: du är fri och det värd.

Hjelten beslöt det: och, Tvillingar, er
Skilja ej fjellen, ej fördomen mer.

Talet är ett,
Hör! och i vett
Såsom i mod

Lika, bevisen I er af ett blod.

Hjelten beslöt det: förstummade stå
Östern och Vestern och undra derpå,

Huru med sans

Frihet här vanns,

Huru med dygd

Stilla hon bor här i sanningens skygd.

Hjelten beslöt det, och Nord! du är en.

Så af naturen bestämdes du re'n.

Inom dig säll,

Från dina fjell,

Kring dina haf

Blickar du trygg, om all verlden blef slaf.

VID CLAES FRIETZKYS MINNESSTEN,

UPPREST PÅ KUMLA KYRKOGRÅRD

DEN 26 AUG. 1815.

Bland ringa namn, som här förvissna alla,
 Af få bemärkta, snart ej nämnda mer;
 Bland låga kors, som nästa sommar falla
 Och med de stoft, de pryda, trampas ner:
 Hvad reser sig för vård af upphöjd ära?
 Hvad vill dess stolthet i en bortgömd vrå,
 Der mödans trötta barn blott ro begära,
 Tills hög och låg för samma domstol gå?

Väl mången qväll en resande här sporde,
 Hvar Frietzkys hvilar, fosterlandets vän,
 I landtligt skygd, omgifven, som han borde,
 Af trogna vänner, trygga odalmän:
 Väl mången morgon på hans mull man funnit
 En qvist af ek, dit lagd af okänd hand,
 Skön af de perlor, som på bladen runnit:
 Skön är en tår för dig, o fosterland!

Väl var den ädle värd den minnesstenen:
 Dock hellre ostörd vill han sofva här.
 Rör ej den vall, som gömt de trötta benen!
 Rif ej de blommor, som hans hufvud bär!

Blott frid, ock när han lefde, han begärde
 Af kung och folk, till sina mödors lön;
 Och mer än lagern, blomstren hade värde
 Än för hans höst, lik våren, glad och grön.

Ej här är stället för den sköna stoden:
 Så sann, som skön! En bild af hvad han var!
 Ur klippan bruten, som ej rörs af floden,
 En svensk granit — dock se, hvad glans den har!
 Så rördes ej för makten eller mängden
 Hans svenska dygd ifrån sin fasta grund;
 Dock ljuf och älskvärd, rundtom hela ängden,
 Sin glans hon spridde från hans tysta Lund.*

Ställ der hans vård, på stranden, der han strödde,
 Behagens vän ännu med silfverhår,
 Hvad Seinen sändt och hvad han sjelf uppfödde
 Af blommor täckast, i de Skönas spår.**
 Der än hans skugga dväljs att dem betrakta,
 I trädens skygd med sakta susning röjd,
 Då på den goda de med täflan akta,
 Och glädja henne, som gör allas fröjd.

Dock, nej! dess ställe är på Riddarhuset:
 Att vid dess åsyn hvarje ädel man,
 Då han bär rätt och sanning fram i ljuset,

* Säbylund, hans systers fru Gyllenspetz' egendom, sedermera tillhörig enkefru friherrinnan C. Silfverskjöld, född friherrinna von Essen.

** Frietzky roade sig på sin ålderdom att till de böcker, han lånte åt unga fruntimmer, bifoga fransyska verser, dem han sjelf författade.

Må vänta sig en lika lön som han:
 Den lön, att tyst i skuggan återträda,
 Sin aftonhimmel finna lugn och ren,
 Bland vänner gömd, åt landets flor sig gläda,
 Och få af Dygden sjelf en minnessten.*

STUDENTVISA.

1801.

Student! om du, det namnet värd,

Vill klinga med oss alla:

Så topp! att lika rask, som lärd,

För sanning stå och falla.

Sanning! vi helga dig hjerta och röst,

Så från embetspulpet, som kathedrer.

Sjelfve vår väg, det är mödornas tröst,

Vi oss bana till lycka och heder.

CHOR.

Sanning! vi helga dig hjerta och röst m. m.

Student! det namnet säger flit.

Till flit är men'skan buren.

Blott flit, blott oupphörlig flit,

Är lifvet af naturen.

* Denna sten blef upprest af Säbylunds då varande ägarinna, nu mera framlidna friherrinnan Silfverskjöld.

Se från planeten, som fyller sitt lopp,
 Till de kräk, som för stacken arbeta,
 Allt vet sin tid: och vi, tänkande tropp,
 Och vi skulle vårt klockslag ej veta?

Blott flit så dygd som lärdom gör,
 Och ger dig rang för gräsen,
 Du länk, som sjelf dig fästa bör
 I himlens ked af väsen.
 Köpman en dag, eller knekt, eller prest:
 Såsom men'ska, förädla din gäfva.
 Sky att som masken, vid löfvet blott fäst,
 Ditt förnuft och din frihet försofva.

Dock märk, att Visheten begär
 Sin prydnad af Behagen.
 Naturen sjelf sitt regnmoln klär
 I färgerna af dagen.
 Gå någon gång till en dans från Porthan:
 Äfven Sokrates knäppte sin lyra.
 Tänk ej likväl blott på valsen den da'n,
 Så att chrian gör cirklar, som yra.

Hvar dag med ädel visdomstörst
 Stå fram vid Mimers källa;
 Men på en bal låt andra först
 Sin spotska handske fälla.
 Yngling! ju mer du har värde, dess mer
 Är försynthet din prydnad och ära.

Mer än sin rätt man den blygsamma ger,

Då man ser honom mindre begära.

Från skum skilj drycken, som från stoft;

Sky sprätten, som pedanten.

Bär på din frack ej cedrodoft,

Ej dam af folianten.

Käck till försvar af hvar lidande dygd,

Ej i gränder sök mandomens heder!

Röj, till den trotsande dumhetens blygd,

Att dock kunskap är mer, än blott eder.

För moln af rök, der ruset bor,

Fly alla Gratier unnan.

Den Bacchus, som var Phœbi bror,

Är icke den på tunnan.

Drick vid en högtid ett glas eller par,

För att glädjas, ej blott för att dricka.

Drick, som du drucke, om munsänknen var

Din i brudstolen rodnande flicka.

Må hon, må denna drömnda bild

Af en oskyldig maka

Din känslas eld, som flammar vild,

Med blygsamhet bevaka:

Att på din kind, då du plötsligen röjd,

Som en julklapp, bland syskonen hamnar,

Ungdomens rosor må lefva, till fröjd

För din mor, som dig forskande famnar.

Se der vår ordens bud, min vän:

Vill du dem heligt lyda?

Så klingom! — Dock — ett vilkor än,

Det första jag bort tyda:

Svär till allt spel ett osläckeligt hat:

Båd' din tid och din själ det föröder.

Svär du? — Välan! var välkommen, kamrat!

Och nu drickom hans skål, mine bröder.

Din skål, du planta för ditt land,

Till odling vald för mängden;

Hvars knopp re'n under ympar'ns hand

Förljufvar hela ängden!

Spride din blomma sin doft till den gård,

Der hvar resande vinkas och spörjes:

«Lönar min son all den kostnad och vård,

Som af mig och af staten besörjes?»

Din skål, du son! hvars dygders pris

Den gamles hjerta gläder;

Som reser hem, så frisk, som vis,

Med böcker och med kläder.

Trefallt din skål! om du bär till din far

Ditt betyg om förkofran och heder,

Ej blott i fickan på prent, som bedrar,

Men i uppsyn, i tal och i seder.

SVENSKA SÅNGGUDINNAN TILL DEN DANSKA.

1794.

Kom, min syster, kom och räck mig handen:
 Låt oss följas åt på Pindens topp;
 Och de skönsta blommor långsmed stranden
 Af dess silfverkälla plocka opp.

Låt oss sedan vid oliven sitta
 Och med täflan binda hvar sin krans,
 På hvaran'n, i det vi binda, titta,
 Rätta egna misstag af hvaran'ns.

Se, min syster! sköna äro begge:
 Din mer småtäck, min mer allvarsam.
 Kom och låt oss kyssas, då vi lägge
 För Apollo våra kransar fram.

SÅNG I NORDISKA SÄLLSKAPET I LONDON.

1796.

Du fremling, som här vilse går,
 I denna stenhop, hölj'd af töcken:
 Bland en million af men'skor står
 Och ensam står, som i en öcken;
 Ty ack! af dessa hufvu'ns mängd
 Ger icke ett din nick tillbaka,
 Och mellan tusen skuldror trängd,
 Du finner ingen hand att skaka.

Förgäfves nöjet dansar der
 Ibland Vauxhallens stjärnerader,
 Och rikedomens vimpel här
 Bekröner Themsens myriader:
 Du stirrar kall. Ja, stod du än
 Midt i ett palmbekransadt Eden,
 Men utan sällskap, utan vän,
 Du stod der, som på nakna heden.

Hvad glädje då, om på din stig
 Bland fremmande, som dig ej höra,
 En helsning öfverraskar dig
 Med ljud bekanta för ditt öra.

En Nordman! o! en gammal vän
 Blir han i samma stund han talar;
 Och lik en bror du famnar den,
 Som känner dina berg och dalar.

Till Norden längtar Nordens son,
 Från all den pragt, som är i Söder.
 Så kom och fjerran hemifrån
 Finn Norden här bland trogna bröder.
 Tag stjernan, som ej nedergår,
 Och svär vid Sanningen och Dygden,
 Att henne lik, din trohet står
 Mot Bröderna och Fosterbygden.

TILL KANSLIRÅDET

GREFVE F. G. GYLLENBORG.

SVAR PÅ ETT SKALDEBREF *

1799.

Hvars är den röst, liksom ur skyn
 Nedlåten till min tröga bana,
 Att mina steg åt målet mana,
 Som re'n förlorats för min syn?
 Re'n, sansad, vände jag tillbaka
 Ett barnsligen förhastadt lopp,
 Med mod att snillets krans försaka
 Emot det saligare hopp
 Att lära af en blygsam maka
 I egen täppas fria skygd
 En trefven och förnöjsam dygd.
 Jag fann med skräck till konstens tempel
 Den uppgång, ack! så lång och svår,
 Som genom tjusande exempel
 Förledt min ungdoms djerfva spår.
 Jag fann, att der dess fjellstig går
 Man måste stiga eller stupa,
 Att ryktets branter äro djupa
 Och skilja med en slipprig stråt
 Berömmet och föraktet åt;
 Att äran sjelf ur smickrets slöja

* Se Stockholms-Posten *N* 101, för år 1799.

Åt fåfängen ironiskt ler,
 Och att ett hånskratt smärtar mer,
 Än tusen bifallsrop förnöja.

Men ack! ehuru klokt igen
 På land min lilla båt jag dragit,
 Förr'n vågens svall mot bränningen
 Dess hela byggnad sönderslagit:
 Hur lätt förförs jag icke än
 Af morgonstjernans klara låga
 Att mitt förslitna segel våga
 På en försvuren ocean!
 Dock, när Apollos egen svan
 Med qvittret af sin himlastämma
 Mig bär ett lyckligt förebud:
 Bör väl en olycksfågels ljud,
 Bör väl en stormig sky mig skrämma?
 Skall jag ej än, ehuru tung
 Min svaghet finner snillets lyra,
 En sång ur skuggan äfventyra,
 När Gyllenborg mig säger: sjung!

Jag mins, jag evigt mins den stunden,
 Då lik en varelse ur skyn
 Han för min barndoms tjusta syn
 Upplät den Heliconska lunden.
 Längst bakom Bälten, i en bygd
 Af tallar blott mot Nordan skyggd,
 Midsommar'n kom: den bråda solen
 Knappt till en timmas slummer mer

I nattens famn sig gömde ner,
 Och re'n den löfbekrönta skolen
 Var sluten under dans och sång.
 Snart blef i sta'n ett muntert språng:
 Hvar granne med sin tub i handen
 Klef på sin vind; och glad åt stranden
 Jag flög med andetrutet lopp.
 Ett fartyg syntes; och mitt hopp
 Blef sannadt: re'n med segelvingar
 Det når en länge önskad hamn
 Och mig en saknad fader bringar,
 Som ger mig, tryckt emot hans famn,
 En Stockholmsgåfva, att mig löna
 För mina sista nyårsrim,
 Der Cherubim och Serafim
 Basunade i lunder gröna.
 Det gylde verk han skänkte mig,
 Naturens, människans och dygdens
 Och frihetens och fosterbygdens
 Odödelige skald! af dig.
 Med hvad beundran upp till fjellen
 Jag såg församlas af din sång
 De nio Systrar från de ställen,
 Jag sökt i drömmen mången gång,
 Se'n jag scanderat hela qvällen
 På trogna fingrar min Ovid.
 Jag såg med dem hans gyllne tid
 Nå våra berg och dem bekransa
 Och kring din flöjt små gudar dansa.

Fast jag din vishet ej förstod,
 Din känsla rörde upp mitt blod,
 Och din musik betog mitt öra.
 Jag stod på Salaminas strand,
 Såg dolken i Lucretias hand,
 Och tyckte mig din stämma höra
 För frihet och för fosterbygd
 Upplifva hjeltens helga dygd,
 Hvars namn af Nepos, men hvars värde
 Med aning af din sång jag lärde.

Jag *Menniskans Elände* gret,
 Och slöt min lek: ehur' med möda
 Jag fann mig, i min munterhet,
 Ett menlöst offer dömdt att blöda.
 Fast jag ej än det törne såg,
 Som under lifvets blomma låg,
 Jag lärde menskligen att tåras;
 Och då jag se'n förnam en röst
 Af någon mor, som utan tröst
 Sitt hjerta kände genombåras
 Af svultna faderlösas skri:
 Så ljöd med sorglig harmoni
 Ifrån ditt hjerta i mitt öra
 Den mensklighetens elegi,
 Som englar utan gråt ej höra.

Jag log åt *Dina Vänners* spratt
 Och höll af den, som kom förtrolig
 Och teg. Jag ville, att han satt

Änn' längre, förr'n han sad' god natt;
 Ty såsom han, jag fann dig rolig
 Också i slumringen ännu:
 Och när han gick, försvann ock du.

Med häpen blick för *Verldsföraktarn*
 Jag stod, liksom en yngling står
 Och ser en vis med silfverhår,
 Hvars tankars djup han ej förstår,
 Men vördar heligt stum betraktarn.

Ditt *Afsked ifrån Ungdomen*,
 Hur ljuft det trängde i mitt sinne!
 (Då ref mitt eget afskedsminne
 Ifrån de glada ögonen
 Ej dessa bittra tårar än.)
 Jag såg din själ som i en spegel
 Så hjertligt sann, så ädelt god;
 Och ropade med eldadt mod:
 O! blef hans vers min lefnadsregel!
 O! att en himmelsk hand hvar rad
 I djupet af mitt hjerta skrefve,
 På det min ungdoms målning blefve,
 Som hans, så lärorik och glad!

Men hvilken utsigt kring naturen
 Och kring min födslobygd jag vann,
 Förut blott skådande, som djuren
 På tufvan, der ett bär jag fann;
 Och hur förskönades de minnen
 Som lekte i min barndoms spår:

Då af din *Vinter* och din *Vår*
 I hast mig skaptes nya sinnen.
 Men icke blott med bilders glans,
 Ledd af din hand i festlig dans,
 Naturen lekte för mitt öga:
 En själ hon lånte ock af dig,
 Som i hvar blomma tjuste mig
 Med tankar rena, såsom höga.

Så eldades min ungdom re'n,
 O Skaldefar! af dina sånger.
 Hur dyrbart var ditt namn mig se'n!
 Hur fiken sprang jag många gånger
 Att se din skymt och i ditt spår
 Strö från min kind en tacksam tår!
 Men ack! att du, som jag mig tänkte
 Blott ibland ålderdomens namn,
 En dag mig slöte i din famn
 Och mig din ädla vänskap skänkte:
 Det hoppet trodde jag ej mer,
 Ehur' en ynglings drömmar yra,
 Än att en afton se Homer
 Stå på min tröskel med sin lyra.

Hvad! och jag glömt dig, ädle vän?
 Är då mitt hjerta re'n så brutet,
 Min kraft så tömd, mitt lif så njutet?
 Om blott en enda gnista än
 I askan af min eld sig gömmer,
 Ditt namn skall lifva upp dess glöd.

Om jag blott dunkla syner drömmar,
 Om jag ej lefvande är död:
 Skall för min själ ditt minne stråla;
 Och till en tröst mot qual och brott,
 Som fylla lifvets knappa mått,
 Skall i din skepnad jag mig måla
 En dygd, som, halft förklarad re'n,
 Ännu i bräckta skalet dröjer
 Och sitt odödeliga sken
 För hoppets barn på jorden röjer.

Af haf och klippor från dig skild,
 Har jag dig glömt? — Ack! spörj Cupido:
 Förnim, att ej ens han din bild
 Satt i mitt Pantheon åsido.
 Nej, mot en troget tacksam barm,
 Alltse'n din vänskap krönt min lycka,
 Jag tryckt och skall i döden trycka
 Den hand du räckte mig så varm.

Dock jo, jag fruktar att dig glömma:
 Jag glömmar ståten af ditt namn
 Och denna glans, som kring din hamn
 Odödlighetens strålar tömma.
 Jag mins i dig blott menniskan,
 Den enkle, gode, ädle man
 Med dygdens gråhår på sin panna;
 Och ger ditt skaldebref det svar,
 Som om jag såge der en far
 Sin son med blödiget hjerta banna.

TILL FRU LENNGRENS SKUGGA.*

1817.

Är det du, som denna klagan höjer
 Ur den tysta grafven? Är det du?
 Nej, om än din skugga bland oss dröjer,
 Ville du blott trösta oss ännu.

Dig förgäta skulle dina vänner?
 Den det tror, ej kände dig som vän.
 Han blott glansen af ditt snille känner,
 Ej den dygd sig gömde bakom den.

Han ej såg dig småle åt din ära,
 Blott för vänners glädje nöjd deråt;
 Han ej såg dig dödens smärtor bära
 Ensam, för att spara vänners gråt.

Kan en dikt, en sång, ett infall glömmas
 Som din stämpel, straxt igenkänd, bar?
 Dina blad, behöfde de väl gömmas?
 Står din vers ej som ett ordspråk kvar?

* Svar på en vers i Stockholms-Posten för år 1817 N:o 93, med rubrik: Fru Lenngrens skugga till fordnä vänner.

Och du sjelf behöfde i en urna
Ställas fram för att ej glömmas bort?

Du behöfde blommor, lättsint burna
På hvar graf, att vissna inom kort?

Du behöfde vänner att bevaka

Nu ditt minne? då ej längre du

Tillhör dem blott, ej ditt hus, din maka,

Då du hela Sverge tillhör nu?

Vill du höra, du åt ljuset flydda!

Här en harpa, som din rätt dig ger!

Hör din egen i palats och hydda,

Och med Kellgren le ännu hit ner.

Vill en helsning du åt honom bära

Från en saknande och trogen vän:

Tag det af det folk, som vid hans ära

Ställer din, i kön blott skild från den.

THORILD TILL LEOPOLD

1821.

Friden bebådar jag dig, den gudomliga. Kärleken henne
Födde med Sanningen sjelf. Känn vid ditt hjerta dess
flägt.

Thorilds skugga dig nalkas med den. Förundra dig icke:
Grafven försonar ju allt, himmelen gör det än mer.

Bland odödliga nu jag andas blott glädje och kärlek:

Bland odödliga blott lefver du äfven nu mer,

Tyst, som de, och fördold i tiden, som brusar omkring dig,

Upphöjd öfver dess ström, öfver dess tadel och lof,

Upphöjd öfver den tid jemväl, då du, stolt i din äras

Skönaste glans, med mig trädde i skranket och vann.

Ja, jag bekänner, du vann: ej så, att min sak var förlorad.

Se, den lefver ännu; endast dess kämpe du slog.

Också var ju ej den, ej snillet och sanningens frihet,

Mål för de pilar, du sköt, öfver mitt hufvud ett regn.

Icke emot den Thorild du stred, som, tjust af naturen,

Lyssnade efter dess röst, hörde i Ossian den,

Hörde den djupare än i sitt bröst; och söng, ej naturens

Anlete, utan dess själ, tänkare mera än skald.

Icke den Thorild belog du, som, klart i det stormiga seklet

Blickande in, stod fram, såsom en tidens profet,

Talte «Förståndets rätt» och, värd att föra dess talan,

Viste sig värd att bli hörd både af Konung och folk.

Den belog du, som sjelf ref sönder, drucken af högmod,

Kransen, som Kellgren fäst, skön i hans fladdrande hår.

Den bestred du, som ej det lofvade Pantheon byggde,

Utan omkring sig, på trots, slungade stenen dertill;

Den, som med stegringar blott för ögonblickets beundran

Spillde sin gångares kraft, spillde sitt namn och sitt mål.

Begge likväl, uppgångna igen, må pröfvas af tiden:

Tiden mig dömmar till slut, såsom du dömde mig då,

Du, som befann i mitt verk en tempelresning, ej templet;

Stort var ämnet deri; ämne det är, men ej mer.

Knoppar, en lofvande mängd, frambragte jag, knoppar alle-
nast.

Dock af de kastade frön månet är växande än.

Flere besått det fält, jag röjt: bland tistel och malört

Bär det ock Iduns frukt, bär det ock myrth och jasmin.

Mullbärsträdet i Lund förtjusar mig. Stolt är dess krona,

Sköna dess blommor och bär, präktigt det silke, der
spinnas.

Dock förgäter jag allt för Psyche, som vingarna fria

Lyfter derur och glad flyger åt fjellen och skyn.

Skall då der allt förödas, hvad förr är planteradt och odladt?

Fäller man bärande träd, sveder man park och allé?

Nej, ju äldre, ju mer de höga, i präktiga rader

Skyggande stammarnas helgd vårdas i kommande da'r.

Blef till förstöring och split min ande besvuren ur grafven?

Se! min besvärjare sjelf står ju som medlare fram!

Hör den förståndige, hör hans bikt om sin segling i luften.

Frysande der, han fann endast en öken af moln;

Ej de präktiga moln, här visas af morgon och afton,

Utan en dimma, hvori jorden, som himlen, försvann.

Dock med sitt pröfvande rör han mätte den glesnande luft-
stod,

Glad att med lättadt bröst andas här nere igen.

Räck den raske din hand och skatta hans mod att ej endast

Följa sin tid i dess flygt, utan ock yppa dess fall.

Filosofiens bankrutt bekänner han öppet och ärligt,

Visar den cirkel, hvari grubblaren löper omkring.

Öfvertygelsens blick ifrån bevisningens formler

Skiljer han åt, som du skilde dem länge förut.

Ej i tomma begrepp, ej heller i skenet af ytan,

Utan i sinne och sans finner han sanningens lif.

Sinnet han prisar, som du, det inre, som jorden och himlen,

Likt regnbågen, så skönt medlande, binder ihop,

Prisar dess kraft att igen de söndrade strålar förena,

Gripa det verkliga fatt, såsom ett lefvande helt.

Så är det nya förnuft till slut dock endast det gamla,

Endast det sunda, sig sjelft sansande menniskovett.

Sjelfva den diktande konst ifrån de etheriska rymder

Manar han ner, som du, ner i den synliga verld:

Der hon färg och gestalt kan ge åt den flygtiga drömmen,

Fästa den qvar i en bild, menniskligt fattlig och skön.

Fjerran skilde på hvar sin väg, I mötens vid målet:

Dit från Schelling han går, gick du från Leibnitz
förut.

Sedan och öfver den klyft, som Kant i systemerna sprängde,

Steg du till Schelling ned, der han vid sanningens
brunn

Trodde sig hvila och se, i dess nattliga djup, hvad för

dagens

Klarhet här ofvan ej syns, eviga stjernornas glans.

Synande grannt, du likväl ej såg der annat, än djupet,
 Och beundrade blott glansen i skådarens syn.

Hvad du der nere ej fann, det fann du här uppe i dagen:

Rosen sjelf i sin dagg viste dig ljuset och skyn.

Snart i en stjernlös natt, ack! förr än grafven omkring dig

Sluter sin riglade port, slocknar ditt öga likväl.

Dock hvad förlorar din syn? Det som förr dig tjuste med
 själfullt

Talande blick, nu kallt, främmande, vänder sig bort.

Glittrar ock skalet ännu, i det frysande fönstret, af sommarns

Flyktade fjärl: ej det lönar din mödade syn.

Bort till den sol du ser, som bådard den eviga våren,

Längtar till friden, som bor under dess heliga palm.

Der af Virgil och Racine förtjusa dig sånger, till hvilka

De, som förtjuste dig här, voro accorder blott än.

Der hos Schiller, hos Shakspeare sjelf du beundrar den
 sanning

Hvarmed de spegla hos sig hela den skapade verld.

Der skall ej Thorild mer, ej Enbom reta din qvickhet.

Väl tör denne — du vet, du, om ej andra än du,

Huru han dödde försont med dig — väl torde han, tacksam,

Helsa dig der med en sång. Ryser du? Gif dig tillfreds.

Ej på prosa den är; jag sjelf ej mera på prosa

Stämmer min harpa — ty vet, sjelfva vårt tal är på vers.

Frukta ej heller för svulst. Der genomskiner i orden,

Såsom i anletet, allt; allt der så sannt är, som skönt.

Innan jag möter dig der, jag ville min skugga på jorden

Se försonad med dig, göra dig rätt, äfven jag.

Högt förklarar jag nu: ej du förvållat min landsflykt;

Öppet emot mig din fejd endast med pennan var förd.

Slet du ock sönder ett namn, personen förföljde du aldrig.

Sjelf ifrån sans, ifrån hof trädde jag dårligt och föll.

Frid åt din afton begär jag af dem som skatta mitt minne.

Frid är i Minnets Olymp; rum för oss båda den har.

Frid åt din afton bjuder ej blott ditt lagrade gråhår

(Lagren beskyddade förr äfven mot viggen ur skyn),

Bjuder ock stridens lag. Ej ridderligt är det att hjelten

Trotsa, då rustsal'n re'n gömmer hans hvilande svärd.

Dock det aktar du ej, ej mer än den döende Kellgren,

Glad att i tysthet ge äfven de nya sin rätt.

Hvilken gaf du den ej, änskönt han ej följde den vägen,

Der du skaldernas höjd nådde i klassiska spår?

Fann du ock bördens ej laglig, likväl, då barnet var vackert,

Tog du det huld på ditt knä, kyste det, förde det fram.

Ville du aga det, ny blef dess fågring igenom din aga;

Agan sjelf var blott smek, bannorna voro beröm.

Si! en Zelot här ställt sig att lyss och säger: «Hvad gäckspel!

Thorild talte ej så, icke hans ände det är.

Någon har lånt hans larf och smygt sig hit för att lisma,

Eller att Leopold sjelf bry med ett andebesök,

Bry den gamle, som nu, så hviskar ett rykte, är spökrädd,

Sedan Thorild begynt gå i Upsala igen».

Öfver det ryktet du ler det löje, med hvilket du hofvet,

Staden och landet förtjust, ler Leopoldiskt ännu.

Också jag må le, då man vill från verlden der bortå

Se mig densamma igen. — Kom jag från Albion så?

Var jag i Tyskland den, som i Sverige? Men redan i Sverige

Skref till «Behagens Skald» Thorild det rodnande bref.

Rakt fram ställer sin väg den redlige. Dock om han irrar,
 Stannar han, ser sig omkring, stiger på närmaste höjd,
 Öfverskådar och rättar sin gång. Hvad vi sjelfve ej göra,
 Det för oss alla till slut tiden, den medlande gör.
 Tiden är lik Vulkan, som haltar åt höger och venster,
 Säger åt Juno: var tyst, blidkar den hotande Zevs,
 Bär beskäftigt omkring den försonande skålen till alla,
 Får dem att skratta och gå, mätta och trygga, till sängs.
 Mätt af din ära och trygg vid de verk, du åt seklerna lemnat,
 Går du till hvila, du ock, skrattande Gudarnes skratt.

IMPROMTUER

I ANLEDNING AF SVENSKA AKADEMIENS SAMMANKOMST

DEN 21 OKTOBER 1822.*

1.

Hvem är den gamle, lik en vålnad
 Ifrån en tid, som ej är mer?
 Hans sjelfva drägt tillkännager
 En glöd, ännu ej hel förkolnad,
 Af lågan på det altar qvar,
 Som Gustaf gaf i hans förvar.
 Den siste af de offerprester,

* Då hans Excellens Herr Grefve Skjöldebrand, den siste som af Herr Landshöfding Rosenstein infördes, der tog sitt säte.

Han valde sjelf: hvad minnens glans,

Hvad snillens ära i en krans

Omkring hans silfverlock sig fäster!

Om än i våra glömska da'r

Förgätes, hvad han varit har,

Skall dock en dag hans namn förenas

Med det som längst mot tiden står.

Så långt Augusti minne går,

Går äfven minnet af Mæcenas.

2.

Det var en heder i sin tid den störste,

Att här bli förd ibland de vittras tal

Af Tredje Gustafs eget val;

Men är det icke mer, att bli det af den Förste?

TILL LANDSHÖFDING VON ROSENSTEIN,
AF PRESTESTÅNDET VID EN MIDDAGSMÅLTID
DEN 1 MAJ 1823.

Maj dig helsar lifvande ännu;
Än en gång det gamla trädet knoppas.
Minnets vår igen upplefver du,
Fast du intet mer i tiden hoppas.

Minnets lärkor dig besöka än,
Minnets blommor kring dig spricka åter.
Töm ditt glas och känn dig sjelf igen,
För att njuta än, hvad du begråter.

Känn dig sjelf igen i denna krets
Af det Stånd, hvars stöd du var vid thronen.
Njut dess aktning, med dig sjelf tillfreds,
Du dess ljus var äfven hos nationen.

När en tid af stolt förstånd deri
Ett föråldradt skrå förakta ville:
Du dess ära med Tingstadii
Lärdom lyfte, och med Lehnbergs snille.

Känn dig sjelf igen, då tacksamt här
Lund dig helsar och än mer Upsala.

Äfven Åbo bland oss vittne bär
Om den skuld, det aldrig kan betala.

Känn dig sjelf igen, då med ditt namn
Främst bland oss vi vörda den dig kära,*
Lef i honom, sväfva som en hamn
Kring hans lycka, delande hans ära.

TRANSFUSIONEN

ELLER DEN STORA FRÅGAN FÖR DAGEN**
UNDER RIKSDAGEN 1823.

En hedersman blef sjuk och kände mycken plåga,
Att dömma af hans rop. Det sattes väl i fråga,
Om han ej vore blott malade imaginaire;
Men den, som tror sig sjuk, det därför också är.
Kring staden flög ett bud, som samlade en skara
Af läkare, så med som utan sidenhatt.
I rummet, bredvid hans, det visa rådet satt,
Och, att så dyrbart lif bevara,

* Ståndets Taleman, Ärkebiskopen m. m. Herr Doktor Carl von Rosenstein.

** Angående myntbestämningen, hvarvid ett utländskt lån var ibland de föreslagna medlen. Då förevar äfven frågan om bankens publicitet. För öfrigt syftar detta obetydliga skämt på det stridiga intresset emellan kapitalisterne och de skuldsatte possessionaterne.

Begynte rådslå med allt nit.
 Som ingen ville synas vara
 Blott som en siffra kastad dit,
 Så höll hvar en sitt tal. Hvar en sin åsigt hyste,
 Uppfattad ur en bok, som på hans hylla lyste
 I Brittiskt eller Galliskt band.
 «Se här är mitt recept!» de ropte om hvarandra
 Och höllo fram sitt blad med ädelt upplyft hand.
 En del blott talte för att klandra
 Regimen, som förut var af den sjuke följd;
 Och ville af den magra födan,
 Förgäfves, mente de, af dyra såser höljd,
 Härleda hela vedermödan.

Den stackars sjuke mellertid,
 Otålig under deras strid,
 Blott af en enda njöt den trösten,
 Att han till honom kom i rummet, der han låg,
 Och kände på hans puls och på hans tunga såg.
 Godt! sade han och gick, och nu först höjde rösten
 I rådet, också han, till slut:
 «En fråga, vänner! vi förgäte,
 Som bort, måhända, gå förut:
 Hvari det onda har sitt säte,
 Hvaraf det kommer, hvad det är?
 Om jag min tanke får förklara,
 Så tror jag denna sjukdom vara
 Af samma art och samma rot,
 Och fordra samma enkla bot,
 Som den, hvaröfver nu hvar menska nästan klagat,

I våra vällust-sjuka dagar.
 Den yttrar sig på tusen sätt;
 Men hufvudfelet är, att blodet ej så lätt
 Och jemnt kring kroppen gör sitt omlopp, som den borde.
 Der är för mycket, och för litet här;
 Och jemmern ej, som mången tänka torde,
 Hos bristen blott, men öfverflödet är.
 Gån, såsom jag, till patientens läger
 Och hören först hvad magen säger:
 Se! den är full med mat, som den ej smälta kan,
 Hvaraf den icke blod, men väder gör, och annat.
 För mycket blod igen sig samlar i en ann'
 Ej mindre vigtig del. Att i dess port det stannat,
 Som borde spridas kring, gör hela bukens larm.
 Dock lider kroppen mer, när blodet får en hämning
 I någon öfre del. Då gör en bröstbeklämning,
 En hufvudvärk, att själen själf blir krank.
 För öfrigt märken väl: när man den sjuke frågar,
 Hvari han sitta tror det onda, honom plågar,
 Så lägger han sin hand på hjertat, denna hank,
 Der blodet strömmar ut och dit den strömmar åter,
 Och lif åt hela kroppen ger.
 En oro i dess nejd ej honom hvila låter,
 Ej verka som han bör. Den stiger mer och mer,
 Och gjuter dödens natt i hans förskräckta sinne.
 Tänk! ropar han, helt blek, om dörrarne derinne,
 Som släppa in och släppa ut,
 Ej skulle öppnas mer? Då tog det hastigt slut!
 Hvi får jag icke se hvad i dess kamrar gömmes,
 Om det som fyller opp motsvarar det som tömmes?

Då skulle jag kanske min sjukdom själf förstå,
Och själf i tid bedömma faran.

Så frågar vår patient: hvad svara vi derpå?»

Hvad galenskap! så mumlar hela skaran,

Den vurmen är ej hans, men din,

Dumdristige fantast! Hur skall han skåda in

I eget hjerta? «Jo, om han magnetiseras

Och lyckas att bli clairvoyant.» —

Du är magnetisör! — «Det är ej min talang,

Men borde, tycks mig, vara deras,

Som vilja göra blod: en konst ej mindre svår,

Än den att göra guld, hur långt chemin än går.

Dock är min önskan ej, att de den sjuke döfva:

Han domnar nog ändå. Hvarann de borde söfva.

Kanske i sömn de hitta på

Hvad de, som vakne, ej förmå.»

Hvem är han? sporde man, och vände

Från honom till hvarann sig nu;

Men ingen fanns, som mannen kände.

Hvem är du? ropte en: bekänn, hvad heter du?

Hur kom du hit? När har du doktor blifvit?

Låt se diplomtet. Hvar, af hvilken är det skrifvet?

Du tiger — der är dörr'n. Dock säg oss, förr'n du går,

Hvad råd din vishet ger?

«För er hon ej förslår»,

Så är hans svar; «men vill den sjuke veta,

Hvad råd jag honom ger, så lyder det så här:

Stå upp och gå, lef tarfligt och arbeta.
 Då fattas dig ej blod så mycket nödigt är,
 Då är den lätt och ren och skär,
 Och rör sig, som den bör, blott du dig sjelf vill röra.
 Då är du också trygg vid striden, som de två
 Partierna, du vet, den som vill alltid få,
 Och den, som ej vill ge ifrån sig, ständigt föra.
 Hvad är emellan dem det bästa du kan göra?
 Att magens korlande, ej mer,
 Än hvad dess rika granne ger
 För ångestsuckar, låtsa höra!»

Stå upp och gå! ett härligt råd, min sann!
 Att ge en sjuk, som ligger, såsom han,
 Vanmäktig på sin säng och qvider,
 Och sig åt höger än och än åt venster vrider! —
 Vid dessa ord ett allmänt skratt
 Af herrarne med sidenhatt
 Den okände åt dörren följde.
 En viss förlägenhet de dock förgäfves döljde.
 En stund af tystnad föregår
 De nya talen och förslagen,
 Som stridde med hvarann till skymningen af dagen,
 Då ändtligt ett projekt de flesta röster får.

En transfusion af blod, som det i konsten heter,
 Beslöts. Men frågan blef, hvad blod är dertill bäst?
 Ungt, det förstås, och friskt, men af hvad djur? Af häst,
 Kalf eller får? Hvem vet hvad egenheter
 Hos hvarje art i blodet sitta må,

Och in i kroppen öfvergå
 Och verka till och med på sinnet hos den sjuka?
 Blott griller! Blod är blod, så ropte en härvid,
 Och afbröt denna nya strid.
 Dock räds jag, att vi måste bruka
 Ett utländskt djur; ty hur det är, så gör
 Det nordiska klimat i blodet en viss tröghet,
 Hvarför ock snillet här, med all sin tankehöghet,
 Likväl till togs så litet för.
 Nu vet jag, att patienten äger
 En bagge, ung och rask, af arten Merinos.
 Nyss anländ hit, den kommer oss —
 Rätt väl till pass. Hvad ägarn derom säger,
 Det få vi höra se'n. Ej, innan hon är gjord,
 Operationen sjelf af honom bör bli spord.
 En åderlåtning blott vi kunna henne kalla.

Förslaget bifall vann af alla.

Det skulle genast ske. Men se, den sjuke stod
 I dörr'n och hörde allt, man tänke med hvad mod!
 «Att tappa ur mig blod! gunås, det ofta gjordes,
 Men tappa i mig — ur ett får!
 Nå! jag bekänner, konsten går
 I allting nu så långt, som aldrig förr det spordes!
 Dock säger jag: stor tack! — Hvad? skall jag bära ull,
 Jag sjelf, i mina tackors ställe,
 Se'n baggen slagad är, som jag för deras skull
 Förskrifvit utifrån och ej gaf bort för gull?
 Det är ett präktigt råd, och han en vacker sälle,
 Som hittade på det. Man säger, att han är

En talare, en tänkare, ett snille,
 Trots någon i ett vittert gille.
 För lärdom och geni jag största aktning bär;
 Men, till de chemiska försöken
 Jag ej det silfver ger, jag spart i mitt schatull.
 Än mindre låter jag för vetenskapens skull
 Mig sjelf behandla som i köken.
 Den andre läkarn deremot
 Gaf ett förståndigt råd, som re'n begynt min bot.
 Det vill jag denna stund för hela verlden visa.»

Så talte han i dörr'n — och satte sig att spisa,
 Och klädde sig och gick igenom salen ut,
 Och blef fullkomligt frisk till slut.
 Helt flate stodo der med sitt system, de lärde,
 Dock trygge vid sitt nit och sina satsers värde.

ANEVRISMEN

ELLER DEN MISSLYCKADE OPERATIONEN *

1823.

En man, förr stark, men nu bedagad,
 Af krigstjenst småningom försvagad,
 Led ofta af indigestion
 Och hämmad blod-cirkulation.
 Snart öks det onda, som han lider;
 Ty blodet, kraftlös, trög och krank,
 Var stängd, som silfret i en Bank;
 Men hur han vändas, hur han qvider,
 Fann husets läkare omsider
 Af pulsens bultning, stark och snar,
 Att åderbräck för handen var.
 Nu, rädd att någon skulle klandra
 Hans kur-method, som dock var klar,
 Beslöt han kalla fyra andra.
 I Plenum hölls konsultation,
 Och slutet blef: operation.
 Den gjordes, men, som ofta händer,
 Utaf okunnighetens händer,
 Som sig för sent i fingren bet;

* Skrefs, som en motsats, af en annan hand, efter en annan åsigt, och införes här i det hopp, att det af författaren, om han ännu lefde, ej skulle ogillas.

Ty tråden knöts, af oförfarenhet,
 Ej ofvanför, men nedanföre säcken,
 Och ådern brast och mannen dog på fläcken.

BANKENS SKÅL

VID RIKSDAGEN 1823.

Eken står, i roten oskadd än,
 Fast den plundrats, som i storm det händer.
 Banken står, i trots —

(En annan röst föll in)

Sjung ut min vän —

(Den förre fortfor)

Står i trots af sjelfva Riksens Ständer.

Om vi sjelfva vid besluten stå,
 Står nog Banken på den gamla grunden,
 Jorden safter ger, och löfven slå
 Nya ut i den förödda lunden.

Vårde hvar och en sin egen bank,
 Och ej låne då han borde spara.
 Om nationen spelar sig till pank,
 Kan ej Tumba den för fall bevara.

Är kanalen blott ett åderbräck?
 Eller skall han kroppen en gång nära?
 Gjordt är gjordt: han ger åt Sverge dock,
 Lik dess segrar, en odödlig ära.

När i denna krets vi tänka så,
 Odal mannen sjelf det tillfredsställer.
 Ja, i dag åtminstone vi stå
 Højde öfver siffror och tabeller.

Det är sannt: der på det gröna bord
 Vi dem lemnat nyss, och dit de höra.
 Men i nödens stund det enda ord
 Fosterland — mer än en Bank kan göra.

I SVENSKA AKADEMIEN 1824.

DÅ FÖRFATTAREN DER SÅSOM SEKRETERARE EFTER-
TRÄDDE LANDSHÖFDINGEN OCH KOMMENDÖREN
NILS VON ROSENSTEIN.

”Svigta ej de brutna tempelbågar?

Luta ej de pelarne till fall?

Tidens storm dem når: och dit du vågar?

Blinde! du det ångra skall.

Tror du elden der ännu densamma,

Som den var i fordna sköna da'r,

En augustisk eld, en altarflamma,

Lika ren som hög och klar?

Vänta ej de rika offerfester,

Som der tjuste hof och stat förut:

Med de gamle snart försvunne prester

Dör all glans, all dyrkan ut.

Från den ädla, konungsliga tiden

Står ännu den ende store qvar,

För att stegra, se'n den är förliden,

Saknaden af hvad den var.»

Så i drömmen hann en röst mitt öra,

Då en pilgrim till en helgad ort

Jag mig syntes, tjust att redan höra
Sången i dess tempelport.

Der med häpnad tvekande jag dröjde,
Då en ljus gestalt bevingad kom,
I sin hand en gyllne runstaf höjde,
Skapte hela scenen om!

Templets hvalf och väggar såg jag flydda,
Såg ett landskap i dess ställe stå,
Såg i skogens skygd en rödlett hydda
Vid en fors der hamrar slå.

Upp åt sjön, som skyl och mila speglar,
Stiger jakten trots den vreda elf:
Lyft af slussen, han på ängen seglar,
Öfver sig förundrad sjelf.

Fjerran betar der en hjord af renar,
Och på långa skidor skytten går.
Här sås väppling mellan bauta-stenar,
Kärfven vid en runsten står.

Mellan klippor, vältrade i ringar,
Förr en tingstad, går en kyrkväg nu.
Här planteras — hör! hur spaden klingar;
Kämpens urna brast i tu.

Stig i kyrkan in och se hvad fanor,
Bragta dit från Rehns och Donaus strand!

Känn igen på dessa höga anor
Svenska jorden, hjeltars land.

«Svenska!» detta ord i morgonljuset
Såg jag glänsa fram och fästa sig,
Som en inskrift, öfver pelarhuset,
Som nu åter omgaf mig.

«Blott det ordet, om än templet fülle,»
Sade han, som gyllne stafven bar,
«I ett luftigt band tillsamman hölle
Hvad här ment och verkadt var.

Dock det står, hvad böljor än må svalla,
Och hvad ilar hvina om dess rund:
Sjelfva namnet hindrar det att falla
Från sin fosterländska grund.

Ej blott smakens domstol, det förvare
Åt medborgligheten sjelf ett värn.
Sanning, rätt och frihet sig försvare
Med vårt språk, som med vårt jern.

Sköna språk! hur rikt på stora minnen!
Hvilken skatt för er, I Svenske Män!
Fädrens tungomål, o! det besinnen,
Gömmer fädrens anda än.

Tiden byte om behag och öra:
Dock hvad sinnrikt far och farfar sagt,

Son och soneson ännu skall röra,
Och till språkets fond bli lagdt.

Språket, såsom konsten, har sin regel;
Dock hvar tanke gör sig sjelf sin form.
Vattnet likt, är talet än en spegel,
Än ett haf som går för storm.

Språkets rätt är helig, men ock snillets:
Lehnberg har sin ton och Höpken sin,
Sverges röst, ej blott det vittra gillet,
Vigde begges ära in.»

Vid de orden fick jag se den unga,
Vingbeklädda i en Man förbytt,
På hvars skuldra åren syntes tunga,
De som för hans minne flytt.

«O! jag känner dig, du vördnadsvärde,
Du vårt stöd, vår faderlige vän!
Lågan här i fyrti år du närde,
Af din vård hon lefver än.

Högt för dig de Franska mönstren gällde;
Dock, till snille som till hjerta Svensk,
Här din Konung på din plats dig ställde,
Sjelf i själen fosterländsk.

Fosterlandets ädla, stora minnen
Skulle tala här i högtidsskrud,

Och dess anda elda unga sinnen,
Väckt af harpans höga ljud.

Du, hans tolk och sanningens tillika,
Efter honom höll hans fackla opp.
Tiden hvälfdes: skakas, men ej svika,
Kunde i din hand hans hopp.

Icke nöjd att snillet seger kröntes,
Sökte du förtjensten, drog den fram,
Sjelf belönt, då en talang belöntes,
Lycklig då du den förnam.

Också mig» — härvid ur drömmen vaknad
Jag det kände ej så bittert mer,
Att beständigt genom mig hans saknad
Skall förnyad bli hos Er.

Äfven nu — då vid den stol, han lemnat,
Framför mig jag ser bekymren stå
Och med hot, att få ett misstag hämnadt,
Er, ej mig blott, förebrå —

Nalkas han mig tröstande och säger:
«Lär af mig, hvad mått och fog förmå.
Hör och fånga upp hvart skäl som väger,
Tro dig litet sjelf också.

Tro dig sjelf, då du betros af andra;
Och härvid med tacksamhet bekänn:

Hur du än din lyra måste klandra,
 Var du lycklig genom den.

Mins, då Sverige re'n för dig var slutet,
 Här på nytt det i sin famn dig tog,
 Här af Sångmön var det bandet knutet,
 Som dig öfver hafvet drog.» —

Så den hulde, än från ljusets källa
 Stigen hit ibland de käre ner,
 Då han vill mitt hjerta tillfredsställa,
 Bär dess stumma tack till Er.

VID AMIRALEN M. M.
BARON VON RAYALINS

NEDSÄTTNING I CLARA KYRKOGRÅRD,

dagen efter hans jordfästning i Ulricæ Eleonoræ kyrka 1826.

Skön var dagen, då på stranden
Stod din konung, som hans bild
Med olivens löf i handen
Står der än så hög och mild,
Och bland kämpar, som i striden
Honom följt och dem han nu
Gaf för segren och för friden
Främst sin tack, var äfven du.

Hvad, med hjertat lyft i höjden,
Lyft till Gud, du kände då,
Fatta vi; men ho kan fröjden
Af den segerstund förstå,
Då ditt ankar föll i hamnen,
Der den rätta friden bor;
Och dess Konung dig i famnen
Tryckte, som en vän, en bror.

Dock din salighet oss rörde.
Till en himmelsk glädjetår,
Då med andans ord vi hörde

Vigas in ditt stoft i går,
 Vid det altar, der du kände
 Nådekalkens sista tröst,
 Medan döden redan vände
 Pilens udd emot ditt bröst.

Der din Frälsare sig höjde
 Ur sin graf att helga din;
 Och med fridens englar dröjde,
 För att undfå dig som sin.
 I hans ljus en stråle vorden,
 Sågo vi din ande der:
 Hvad du jordiskt haft, i jorden
 Lägga vi, välsignadt, här.

Nu farväll! och här omsider
 Ej af ödet mer förföljd,
 Hvila från besvär och strider,
 Af den hulda jorden höljd;
 Hvila, tills en evig dager
 Väcker dig, då engelns hand
 Lägger palmen till den lager,
 Som dig gaf ditt fosterland.

Vänner! på hans hviloställe
 Hemten tröst för egna sår;
 Och vid minnet af den sälle
 Fästen templets bild i går:
 Altarbilden, som, bestrålad
 Af den gyllne aftonskyn,

Syntes lefvande, ej målad,
Från en tafla blef en syn.*

Hvilken syn! ja, er förvånen,
Englar, och förskräcks, du vakt.

Han, som dödde, menskosonen,
Lefver. Verld! hvar är din makt?

Si! en Herrans port är griften,
Der han går med seger fram,
Lik ett lejon, säger Skriften,
Han, som var ett slagadt lam!

Hjerta! som förkrossadt blöder,
Stanna här och hör det ord,
Som han sänder sina bröder,
Alla på den vida jord:

«Till min Fader, som är eder,
Far jag upp, och med mig för
Den som tror på mig, och beder,
Och min Faders vilja gör.»

* Under hela ceremonien i kyrkan såg man den sköna altartaflan, som föreställer Christi uppståndelse, förklarad af den nedgående solen. Såväl englarne som den Uppståndne syntes i en underbar, öfverjordisk glans.

VID MEDICINALRÅDET RUTSTRÖMS DÖD

1826.

Detta stoft, hvarpå vi spille
 Vår bestörta ömhetstår,
 Är det du, hvars ljusa snille
 Glänste fram ännu i går?
 Hufvud! som, med Mimers lika,
 Svar på alla frågor fann!
 Hjerta! ej i stånd att svika
 Någon sak, du trodde sann!

Alltid du till råd och tjenester
 Stod till reds för hvem som kom:
 Men till höger eller venster
 Vek för ingens «men» och «om».
 Du hos andra kände såren,
 Utom dem af skämtets pil,
 Och med hjälpen, ej blott tåren,
 Sprang i nödens stund en mil.

Saknad i de lärdas gillen,
 Der din plats ej fyllas kan,
 Står du qvar ibland de snillen,
 Göthens språk från Romarns vann;

Stode högre, om du velat;
 Om du ej, att gagna mån,
 Åt så många sidor delat
 Dina gåfvors rika lån.

Men jag ser ditt minne stiga
 Ur din graf förklaradt opp.
 För en efterverld förtiga
 Dina vänner ej sitt hopp:
 Blott du ej — så med din ära
 Stod din blygsamhet i strid —
 Låtit lågorna förtära
 Din Lucan med din Ovid.

Dock skall till odödligheten,
 Äfven utan dem, du gå
 I de bilder, som poeten
 Lärde konstnären att slå:
 Bilder, som du sinnrikt tänkte,
 Täflande med Adlerbeth,
 Och från ålderdomen skänkte
 All dess sköna enkelhet.

Förr skall ej ditt namn förgätas,
 Än man tidens stunder ser
 Blott af ökta skuggor mätas,
 Ej af ljusets framsteg mer.*
 Nej, du glöms ej, der man skattar

* *Lucis metitur progressibus.* Valspråk för Kongl. Vitterhets-Akademien, hvars Sekreterare han var.

Grundlig lärdom, och en blick
 Som hvar sak i roten fattar,
 Lika skarp, som snabb och qvick.

Äfven blomman dock dig rörde:
 För allt skönt din själ var varm;
 Blott du ej ett anspråk hörde,
 Som du straxt belog med harm.
 Också när du orätt hade,
 Spred du ljus och bifall vann.
 Sjelfva den, du vederlade,
 Din förifring älskvärd fann.

Om i striden du bekände
 Någon sats, med undran spord;
 Om i glädjens stund du sände
 Något fjärlvingadt ord:
 På din graf dig det förlåta
 Dygden sjelf och Sanningen,
 Som med Vänskapen der gråta
 Och med Menskokärleken.

Ja, ej blott en vän, bland vänner
 Utan like, gråtes här,
 Och en lärd, som ryktet känner
 Äfven bortom Svenska skär;
 Men en menskovän, mot låga
 Som mot höga lika stämd,
 Och beredd att lifvet våga,
 Hvar en lidande var nämnd.

Lidande i långa tider
 Var du sjelf, dock i ditt kall
 Outtröttlig. Nu omsider
 Hvila, tills det dagas skall.
 Döden stal sig i ditt hjerta;
 Men till fridens land ett bud,
 Tröstfull midt i kampens smärta,
 Flög din sista suck till Gud.

VID BIBLIOTHEKARIEN J. G. HARTMANS DÖD

1809.

Ingen dödlig än den slöja lyfte
 Som betäcker tingens grund och slut.
 Du var född till detta höga syfte;
 Men du måste dö förut.

Veta ville du, ej endast ana,
 Himlens hemlighet med menniskan.
 Ack! Du fick det: midt uppå din bana
 Hann du målet och försvann.

KONSTERNAS KONST.*

Fåfängt lifvet åt mig ler,
Konstens gudar, utan er:
Utan er jag skulle finna
Hela Indiens rikedom,
Som en öken, arm och tom.
För mig du, förtjusarinna,
In i deras helgedom.

Se dess portar öppna sig
Alla för ett slag af dig.
Du i hvilken sig förena
Alla tankens genier,
Alla känslans gratier:
Som mig visar, du allena,
Alla konstens skapelser.

Lefva ser jag, ej blott hör,
Allting, när du lyran rör.

* Detta stycke är nu mera (1828) blott en tankebild, ehuru det gafs ut som en tidsbild 1822, i anledning af det intryck, våra svenska konstnärers ypperliga verk hade gjort på författaren. För ingen del hvad man kallar konstkännare, trodde han sig dock, lika med hela allmänheten, berättigad att icke endast se, utan ock efter sin känsla säga: det är vackert. Emellertid är nu mera allt uteslutet som hade hänsyftning till vissa konststycken.

Andar fram ur henne stiga,
 Och ge lif åt träd och sten.
 O! hvar är jag? Lethen re'n
 Har jag druckit: mig inviga
 Dessa ljud till Elysén.

Nej! Olympen är ju här:
 Ibland gudar lyft jag är.
 Hvilken skönhet! hög och stilla,
 Utan brist och tvång och strid.
 Hvilken sällhet! ingen tid,
 Inga skiften kunna spilla
 Dessa himlaväsens frid. —

Du dem skapade, blott du!
 Sjelf en bild af marmor nu!
 Som Pygmalion betagen,
 Jag din himlaskönhet ser,
 Suckar för din fot och ber,
 Tills du, strålande i dagen,
 Öppnar ögonen och ler.

Nyss vid källan en Najad,
 Nu i skogen en Dryad,
 På en äng du går som Flora,
 Vid en skyl som Ceres står.
 Cynthia i hjortens spår
 Springer du, och blir Aurora,
 När du bergets hjessa når.

Nu af men'skolifvets lopp

Du ett mimiskt spel för opp.

Daphne! se han når dig redan!

Hvad? Apollo sjelf du flyr?

Spill din ungdom, spotsk och yr:

Som ett tröstlöst echo sedan

Ropa efter den dig skyr.

Blinda Dido! du ej ser

Huru skälmskt det barnet ler,

Som du vaggar i ditt sköte.

Vakna, spring med spridda hår!

Fåfängt du i fönstret står,

Hoppas än den flyddes möte:

Se, han re'n till segels går.

Tyst! hon kommer här igen,

Nu en vålnad endast än.

Se'n I, med hvad blick hon träder,

Stum, den trolöse förbi.

Skåden, skåden henne, I

Lycklige! Hvad nu er gläder,

Snart skall blott en vålnad bli.

Niobe! emot ditt bröst

Sluter du din sista tröst.

Ack förgäfves! — Vid ditt hjerta

Pilen i dess hjerta far.

Står du än den samma kvar,

Än den stolta? O! din smärta,
 Moder! dig förstenat har.

Baucis! på din ålderdom
 Trippar du så huld och from,
 Och ditt enkla bord tillreder.
 Du har fremmande i qväll.
 Goda själ, hvad du är säll!
 De från himlen stigit neder,
 Och ett tempel är ditt tjell.

Hvart försvann hon från min syn?
 Se, bland stjernorna i skyn
 Bygger hon palats af ether;
 Och i verldars harmoni
 Stämmer in, som tanken fri.
 O! nu vet jag hvad du heter
 Tjusarinna, Poesi!

Du är alla konstners själ.
 Utan dig hvad vore väl
 Hvad jag såge, hvad jag hörde,
 Om jag reste än till Rom?
 Lika stel och torr och tom,
 Kom jag hem och med mig förde
 Blotta ord till myndig dom.

RESAN TILL JUBELFESTEN I HELSINGFORS

1840.

Lik de sju, som ur sin långa dvala
 Vaknade att se en annan tid,
 Annat slägte, andra hus och seder,
 Annan ordning, annan öfverhet:
 Stod jag nyss på Auras strand, förvånad
 Att ej känna mer igen den stad,
 Der, som yngling, jag så skönt fann lifvet
 Och som man, så sällt; fast ingen sällhet
 Fins på jorden, som ej bryts af sorg,
 Eller någon ställning i vår lefnad,
 Som i morgon ej förändras kan.

Ack! hur litet tänkte vi, som sutto
 I vår lugna vrå och blott på afstånd
 Gåfvo akt, hur jorden skalf i södern,
 Att dess skakning skulle sträcka sig
 Ända till vår nord och det så plötsligt!
 Men ej tidens storm, ej vapnens makt
 Den förvandling gjort, som min förvåning
 Väckte nu. Den af naturens stora
 Tjensteandar, som, af men'skan kufvad,
 Tjenar henne mest, men vildast rasar,
 När han tygellös i frihet lemnas,

Lagt i aska, inom ett par timmar,
 Hvad i sekler byggdes på den grund,
 Der den helge Erik reste sätet
 För det nya välde, som hans vapen,
 Genom korset segerrika, vunnit.
 Men som sveden, der en marskog brändes,
 I dess ställe bär af björk en skön
 Silfverstammig lund med ljusgrön krona;
 Så förnyar och förskönar elden
 Äfven städer. Ur förstöringen
 Kan i men'skoverk, som i naturen,
 En ny skapelse stå upp. Så här.
 Der förut den gamla staden låg
 Sammankrupen i en kärrig dal,
 Har den nya uppstått glad och vänlig
 Mellan bergen, ej af dem betryckt,
 Och begynt på sjelfva Vores axlar
 Stiga dristigt upp att öfverskåda
 Hela loppet af sin å, med allt,
 Som der rörs, på stranden och i vattnet,
 Rikt och lifligt under gröna skuggan
 Af de gamla träd, som branden skonat.
 Ej blott husen ställt sig i parad,
 Bättre skapta, sirligare klädda;
 Äfven gatorna, likt svällda floder,
 Bredt sig ut och tagit annan väg;
 Medan torget, likt en sjö, som våren
 Öfverfyller, slukat hela nejden,
 För att hinna ända till den kulle,
 Der i allt sitt majestät ännu

Står S:t Henriks helgedom. Ack! nyss,
 Då jag for förbi det gamla slottet,
 Som bevakar, nu med andra vapen,
 Andra fanor, inloppet till staden,
 Smög sig ur mitt bröst en hemlig suck
 Öfver svärdets makt, som skiftar jorden.
 Här, hvad tröst att se ifrån det sköna,
 Öfver torgets hvimmel höjda templet
 Tornets spets betydligt springa upp
 I det blå, hvars krets kring alla länder
 Utan gränser sträcks och alla folk
 Visar, ofvan den, ett samfäldt rike,
 Som består, då alla andra falla.

Vål förstämde det mitt sinne åter,
 Då jag fann derinne — hvilken tomhet,
 Hvilken saknad! — inga minnen mer
 Af den Svenska äran. Öde stodo
 Dessa chor, der fromma helgons skrin
 Vikit undan för de segerfanor,
 Som der ställdes öfver hjeltars stoft.
 Men det höga hvalfvet bars ännu
 Af de förra pelarne och genljöd
 Af det gamla rena Herrans ord.
 Ja, vid samma altar samma tro
 Än på samma tungomål bekäns
 Af det folk, du fostrat, ädla Svea.

Ännu bära ock de kunskapsträd,
 Du planterat i det vilda landet,

Frukt, som prisar vården om dess odling.
 Se, der står den gamla lärdomens
 Nya boning som en minnesvård
 Af ett slutadt tidehvarf. I detta
 Af inbillningen försatt, ej olik
 En som går i sömn och ser sitt mål
 Blott med tankens ögon, gick jag dit
 Med det glada hopp att der ännu
 Se Christinas bild och Brahes sväfa
 Öfver lärostolen, der en Stjernhök,
 En Calonius redde lagens grunder,
 Der i upplyst nit och grundlig forskning
 Tengström friskt täflar med Terserus,
 Derifrån Lexell som Newtons tolk
 Af sitt rykte bjöds till kejsarstaden:
 Der Porthan upplyste, än hvad Rom
 Skönast frambragt, så i sång som tal,
 Än det Finska folkets mörka forntid,
 Och de unga höll, som i en trollkrets,
 Alla spända i en ifrig väntan
 Af den vishet från hans läppar kom.
 Främst hans bild ibland de lärdomsskatter,
 Som hans omsorg ordnat, ställd att dem
 Än bevaka, tänkte jag få helsa
 Med en minnessuck som tacksam lärling.
 Häpen såg jag tomma rummet blott.
 Bilden var försvunnen och med den
 Allt, hvaraf den omgafs. Allt i rök
 Var förgånget från det segerbyte,
 Stålhandsk sände dit, den finske hjälten,

En af dem, som följt den store Gustaf
 Och vid Leipzig och vid Lützen stridt,
 Till den lilla bok, som, ensam öfrig,
 Gömde minnet af en nödens tid
 (Nöd var då för Finlands arina folk
 Äfven om Guds ord till andlig tröst):
 Det för barnen af en bondes hand
 Uti träd inskurna A B C.
 Mer än många praktverk, många lärda
 Mödors frukt, var det att visas värdt;
 Och hvem såg det utan att bli rörd
 Så af nitet hos den fromme konstnärn,
 Som af landets jemmerfulla tillstånd?

Lik den mordbrand, som, af Omar tänd,
 I en olycksstund till intet gjorde
 Seklers fynd af visdom; så fiendtlig
 Mot all lärdom hade lågan, fjerran
 Kastad, fönstren sprängt, som nattlig tjuf,
 Och från vägg till vägg, från sal till sal,
 Slingrande, förtärt hvar perm, hvart blad.
 Murarne, de stumma, meningslösa,
 Sparde hon likväl. Men ur sitt tempel
 Alla nio systrarne försvunno,
 Snart ej funna mer i hela staden.

Aura! du som dina stränder ser
 Nu så skönt bebyggda och likväl
 Sorgsen blickar upp åt bergets spets,

Som dig blott om din förlust påminner
 Med sin prydnad af det skådetorn,
 Som i minnets verld står oförgängligt:
 Ty der uppe var det som den finske—
 Ack han är det icke mer! — den nu
 Europeiske astronomen mätte
 Solens bana kring en större sol!
 Säg mig, säg mig, är det släckt för alltid,
 Detta högre ljus för Finlands söner?
 Denna lemning af en tid, hvars ära,
 Krönt af segrens lager, äfven den,
 Som är lärdomens och snillets lön,
 Åt det Finska som det Svenska namnet,
 Ville vinna, är den helt förlorad?

Tyst! hvad sorl och stoj af glada skaror,
 Som till landets nya hufvudstad
 Skynda att begå en sällsynt högtid!
 Der bevaras än Christinas verk,
 Som nu står på tredje seklets tröskel.
 Hvilken tiderymd! Hvad samlas ej
 I en återblick på den för minnen!
 Hvilka skiften så af ve som väl
 I vår lilla verld, som i den stora!
 Lefver hon dock än den gamla ådran,
 Fast hon sprungit upp på annat rum?
 Jag vill bära till den friska källan
 Äfven jag min sena ålders tack
 För det lif, som hon min ungdom gaf.

Landskapet sig likt och folket äfven
 I den uppsyn af behaglig trefnad
 Och af frisint vänlighet, som intog
 Alexander, flögo mig förbi
 Bakom röda mätare af vägen,
 Som i hvita taflor viste denna,
 Hastigt, som vårt lif, tillrygga lagd.

Bortom skogen, hvad oväntad syn!
 Likt den molnstod, som för Israel
 Syntes vid den helga offerhyddan,
 Står der lätt och luftigt upp i skyn
 Någon ting, som till ett tempel hör.
 Hur det än i konstens skola nämnes
 Och bedöms, så pryder det sitt ställe
 I den rad af stora stolta hus,
 Som nu träder i min åsyn fram.
 Hvilken präktig stad, ej lik den förra,
 Mer än puppan liknar kläckta fjäriln,
 Rest sig här i hast, som fordom Thebes
 Vid Amphions harposlag!

Hvad hör jag?

Hvilken sång, lik den af vårens fåglar,
 Bådar högtiden, som re'n slår ut
 Sina gröna löf och rika blomster,
 Är det mig den helsar? — Denna ungdom
 Känner icke mig, som lemuat landet,
 Innan den blef född. Men jag förstår,
 Att af dem, som minnas mig ännu

(Länge mins man sina unga års
 Lärare och vänner), torde någre
 För en son, en sonson, nämnt mitt namn.
 Genom dessa sänder jag åt dem
 Nu en helsning ur mitt rörda hjerta.
 Rörd ej blott af fordna minnens fröjd,
 Gläds jag åt en framtids sköna hopp
 För det land, som fäster mig ännu
 Såsom sonen, fastän fjerran skild,
 Är vid modren fäst med tacksam kärlek.
 Öfverraskad af den vår, som här
 Möter mig med denna landets blomma,
 Kan jag yttra, hvad jag känner djupt,
 Med den önskan blott att öfver dessa
 Dyra plantor himlens öppna fönster
 Gjuta må välsignelse tillfyllest!

Nu i staden min beundran ser
 Löftet uppfyllt, som den gaf på afstånd.
 Här att stanna bringar mig, hvad konsten
 Skapar stort och ädelt, som ett uttryck
 Af en allmän ordning, allmän anda.
 Der förnöjer mig, hvad täckt hon bildar
 För ett enskildt lifs behag och prydnad.
 På de stora gator, som mig visa
 Fjerran vid sitt slut den öppna sjöns
 Hvita seglare och gröna stränder,
 Följer jag med folkets ström, som klyfs
 Än af droskor, än af spann med fyra,
 Alla förda af en skäggig körsven.

Mött af anleten, af klädedrägter,
 Lika främmande för mig som ljudet
 Af de många tungomål jag hör,
 Frågar jag med häpenhet mig sjelf,
 Om det är i Petersburg jag vandrar.
 Men jag känner ju igen den blå,
 Öfver skogen nyss, nu öfver staden
 Sväfvande kupolen. Se der öppnas
 Torget, hvarifrån den stiger upp
 Lik en luftbalong; och lik gondolen,
 Som är än vid jordens yta fäst,
 Synes templet ärna upp i skyn
 Rädda sig ifrån en fåfång täflan
 Med de tvenne på dess sidor ställda,
 Präktiga palats. Det ena maktens
 Och det andra vettenskapens är.
 Ser jag ej deri ett tidens tecken?
 Har dess anda hunnit äfven hit?

Nu att vandra och beundra trött,
 Må jag gamle gerna ta' emot
 Esplanadens bjudning att i skuggan
 Af dess kronor hvila och besinna,
 Om de skapelser, jag ser, ej likna
 Dem Aladdin med sin lampa bjöd
 Luftiga stå upp i en minut
 Och med lika hastighet försvinna.
 Nej, jag drömmer ej, jag möter här
 Ansigten, som vänligt fråga mig,
 Om de år, som flytt, ej lemnat kvar

Af en ungdomsvän, en embetsbroder
 Något minne. Lefvande igen
 Vakna i mitt rörda sinne bilder,
 Glada, sköna, kära, från den tid,
 Då jag helgade åt Auras Sångmör
 Äfven jag min lefnads vår och sommar.
 I min vinter tänker jag mig nu
 Femti år tillbaka. Se det utgör
 Af det tidehvarf, som denna högtid
 Återspeglar, fjerdedelen. Ja,
 Så förrinna åren och till slut
 Visa de oss blott ett ögonblick,
 Skiftande af ljuft och ledt.

Hvem kommer?

Ack! min dotters, den ifrån oss gångna,
 Evigt käras, älskelige son.
 O, hvad saknad vid vårt glada möte!
 Dock ej helt förlorad är den hulda.
 Hennes minne vare dig en stjärna,
 Som dig följer på din lefnadsstig.
 Akta på dess blick och vik ej af.
 Stör ej hennes englafröjd med sorgen
 Att sitt barn se vilse gå. Men nu
 Gläds hon med ett hopp, som längre skådar
 Fram i tiden än din fars och mitt,
 Gläds att se dig träda i hans spår.
 Så vid dygden som vid vettenskapen
 Fäst af ringen, som du får med kransen,
 Märk, att den förvissnar ej som denna.

Hvilken lycklig ålder, då ett löfverk
 Ger en sådan fröjd! Hvad är mot den
 Allt det nöje, som vid mogna år
 Njuts af lyckans gåfvor, ärans tecken?
 Ack! jag mins — och gerna vill den gamle
 Tala om sin ungdoms glada tid —
 Ja, det gläder mig ännu att minnas
 Icke blott min egen segerfröjd
 Af det löfvet, utan ock de ungas,
 Hvilkas hufvu'n jag dermed bekrönt
 Som Apollos offerprest. Då stod
 Än det gamla huset, det förfallna,
 Som ej långt derefter föll i grus,
 Då det nya, grundlagdt af en konung,
 Som ej drömde om det öde honom,
 Innan det blef färdigt, förestod,
 Under annan skyddsmakt vigdes in.
 Afsked tog jag då ej blott af huset,
 Som i all sin ålders skröplighet
 Var mig kärt, ty der jag hört Porthan,
 Som i jorden lades före det,
 Lycklig att ej se uppå det nya
 All sin omsorg, all sin möda spilld.
 Afsked tog jag då af henne sjelf,
 Som nu skulle få en annan boning.
 Icke tänkte jag, att äfven hon
 Snart en flykting blefve derifrån.
 Tretti år förflutit se'n och nu,
 Här en främling, frågar jag förgäfves

Efter det Christinska lärosätet.
 Ingen vet deraf. Man känner blott
 Alexanders Universitet.
 Och man visar mig dess stolta säte
 I det stora huset der. Hvad mönster,
 Om det inre i harmonisk skönhet
 Svarar mot det yttre.

«Följ mig dit.

Äfven oss, från henne länge skilda,
 Bjuder hon — ty det är hon, densamma,
 Som vi tillhört, — äfven oss hon bjuder
 Der ett festligt minne af vår ungdom.»
 Fattande min hand vid dessa ord
 Öfverraskar mig från gamla tiden,
 Gamla stället, en kamrat, en vän.
 «Mer än halft århundra är det sedan
 Vi vår vänskap knöto. Dina spår
 Ville jag då följa. Du gick främst
 Bland oss alla till vår täflans mål.»

Glad att följa honom äfven nu
 Steg jag in i templet och han sade:
 «Känn igen den gamla, välbekanta.
 Se, hon står här under nytt beskydd,
 I en ny fullkomligare ordning,
 Vid ett rikare begåfvadt altar,
 Dock den samma än med annat namn.
 Derom vittnar äfven denna högtid.
 Icke kunde den af henne firas,

Som det kejsrerliga namnet bär,
 Om hon icke sjelf erkände sig
 För den samma, som det Svenska folkets
 Unga Drottning bjöd stå upp och lyfta
 I Europas åsyn äfven Finlands
 Tappra folk bland bildade nationer.»

«Var det ej liksom en ödets spådom»,
 Svarte jag nu lugn, «att hon i Rom,
 Såsom lärdomens beskyddarinna,
 Nämnde sig Christina Alexandra?»

Se'n då jag i festens helgedom
 Såg Christinas bild vid Alexanders,
 Tyckte jag en röst från höjden ropat:
 Hör! med begge namnen helsas nu
 Jubelbruden af de två, som hit
 Blicka ned ur skyn, der de hvarandra
 Räcka handen vid den glada festen,
 Sjelfve krönte med etherisk lager.
 Och de nio, samlade omkring dem,
 Sjunga: Hell! Christina Alexandra!

Ej blott rösten, som i templet talte,
 Äfven sången i den ljusa skyn
 Tyckte jag mig höra; och jag njöt
 Denna sköna högtids rika glädje,
 Såsom Sverges, ej blott Finlands son.
 Ja, som modren, fast hon icke mer
 Hemma har sin dotter, gläds åt frukten

Af det vackra, som hon henne lärt;
 Så ta'r Sverge del i Finlands ära.
 Äfven ryss och est med svensk och finne
 Låta glas och röster sammanklinga
 I den önskan, att de alla fyra
 Mötas må i tankens fria verld.
 Se, på samma haf, som skiljer folken,
 Fredens flagga dem förenar åter.
 Och de tända för hvarann i mörkret
 Ljus, som leda seglaren i hamn.
 Skulle de då icke med hvarandra
 Vexla lärdomens och snilletts ljus?
 Såsom Östersjön och Finska viken
 Sammanflyta, så från begges stränder
 Vitterhet och vettenskap må samla
 Gyllne frukter på gemensamt altar.
 Och den ädla ymp, som här är satt
 I den gamla rotens friska stam,
 Måtte den i ny uppblomstring blifva
 För ett nytt århundrade en prydnad!

AURA TILL SVEA.

(1840.)

Tacksamt mins jag, aldrig skall jag glömma,
 Hvad, o Fostermor, du var för mig.
 Bortförd dotter, skall jag alltid gömma
 I mitt hjertas djup en bild af dig.

Sjelf belåten med min lott, jag följer
 Glad din välgång i din frihets hägn;
 Nu bekymrad, om det moln, dig höljer,
 Bär förstöring eller fruktsamt regn.

Dina tidshärolder jag ej känner:
 Fåfängt ljuda deras rop allt hit.
 Men jag mins ännu de gamla vänner,
 Som dig tjente med ett trofast nit.

Skulle de af dig den otack röna,
 Som, jag hör, är dagens lösen nu?
 Skulle du en Rosenblad så löna?
 Nej, den rösten vidkåns icke du.

Icke kan du nu i hast förgäta,
 Nu, då han sin sena hvila når,
 En förtjenst, hvars jemna bana mäta
 Fem och sexti ärofulla år.

Äfven Finlands barn, som sig tillegna
 Hälften deraf, prisa än hans namn
 Under kungabref, som fliten hägna,
 Så i skylrik bygd, som mastrik hamn.

Fyra konungar han tjente trogen:
 Der försynen honom ställt, han stod,
 Lik en ek, allt mera stark och mogen,
 Orörd så af storm, som vattenflod.

Riken söndras, dynastier falla:
 Snart dock jemnas statens störda vigt,
 När dess lemmar, på sitt ställe alla,
 Stilla verka, enligt lag och pligt.

Verkat har han, så i stat som kyrka,
 Verkat hvad han dömde godt och rätt.
 Hvad system, som tiden nu må yrka,
 Vörda måste den hans tänkesätt.

Lagens högste tolk, han stod vid thronen
 I Guds åsyn; och det stöd, han re'n
 Såsom yngling fann i religionen,
 Höll han fast i alla skiften se'n.

Gud och konung, att dem trogen vara,
 Är det ingen dygd i Sverge mer?
 Bäfva då, o moder, för din fara:
 Mins den varning, dig din dotter ger.

Du förstår mig. Glädjoms åt det bandet,
 Freden knutit mellan våra skär,
 Hvilken tröst, att, änskönt icke landet,
 Himlen dock för oss gemensam är!

TYSTNADENS ÅLDER. *

— Dones, precor, integra
 Cum mente nec turpem senectam
 Degere, nec cithara carentem.

Horatius Lib. 1 od. 31.

Ja, ålderdomen bryter rösten,
 Och vårens sång med våren dör.
 Dock qvittrar fågeln än om hösten,
 Då han till flygt sig färdig gör.

Och gerna må vi honom höra,
 Med sena, om än matta ljud;
 Den blomtid oss till minnes föra,
 Då han naturen sjöng som brud.

Om, för den gamle, skaldeyrn
 Är med sitt sköna spel förbi,
 Han dock vid hjertat lägger lyran,
 Att det må ljuda än deri.

* I Aftonbl. *N* 53, 1840 åberopades emot förf., i anledning af stycket *Aura till Svea*, Berangers ord, att han inträdt i tystnadens ålder.

Att sjunga ut hvad fullt man känner,
 Om det är sorg, om det är fröjd,
 Det gör, att smärtan mindre bränner,
 Och glädjen når en dubbel höjd.

Se, biet far, till dess det fryser,
 Bland höstens sena blommor ut,
 Och ur hvar knopp, som honung hyser,
 En droppe suger än till slut.

Och hör, hur vid sin flygt kring lunden
 Det äfven sjunger på sitt vis:
 Det sjunger än i sista stunden,
 Då det till kupan bär sitt pris.

Men tystna'ns ålder för poeten
 Må komma snart. När kommer den
 För Rättvisan och Tacksamheten
 Och för den rena Sanningen?

De ha en röst, som ej förqväfves
 Af tidens eller hafvets dån:
 Om den i landet höjs förgäfves,
 Så skall den ropa utifrån.

TILL STATS-SEKRETER. VON HARTMANSDORFF.

VID PRESTESTÅNDETS MIDDAGSMÅLTID D. 4 MAJ 1834.

Ett äkta par är stat och kyrka;
 Och oupplösligt är dess band.
 Vid hennes hjerta han får styrka,
 Och hon får trygghet vid hans hand.

När han kom fram ur vilda skogen,
 Hon från Guds helga berg steg ner;
 Och lärde honom, att vid plogen
 Se upp till Den, som växten ger.

I domstol'n henne vid sin sida
 Han ser med handen upplyft stå;
 Och vapnen, som för honom strida,
 Sin helgd af hennes böner få.

Hvad Gud befallte sig förena;
 Skall det bli skildt af men'skobud?
 Ve! honom, om han blir allena:
 Hon i allt fall är Herrans brud.

Vi, mine bröder, dem ej skilje:
 Guds rike sluts om begge två.
 Och att fullkomnas må Guds vilje,
 Är målet, dit de begge gå.

Så tänker du med oss och beder,
 Och verkar för det trogna par,
 Du ädle, som hans väl bereder
 Då henne i beskydd du ta'r.

Åt dig i begges namn vi egne
 Ett uttryck af vårt tänkesätt.
 Det Stånd, du hägnar, dig omhägne!
 Rätt ske dig sjelf, du man af rätt!

VID ETT SILFVERBRÖLLOP DEN 26 MAJ 1847
 TILL BERNH. v. BESKOW.

Skön är nejden, då i silfverglans
 Månen höljer sjön och lunden
 Och den gröna plan, hvarpå i dans
 Bygdens tärnor fira aftonstunden.

I en lugnad vik den ljusa skyn
 Speglar sig och stimmet hoppar
 Med en silfverblink på vattnets bryn.
 Silfver ock från lyfta åran droppar.

Fjerran sedda, Nordens höga fjell
 Upp till skyn af silfver blänka,

Och i forsens fall från häll till häll
Svållda böljor silfverfragga stänka.

Se, de hvita blomstren silfverlikt
Skimra i det mörka gröna:
Och de silfverstänkta molnen rikt
Vexla form och färg mångfaldigt sköna.

Snart är månen blott ett silfverhorn,
Och dess sista glimt i nedan
Afsked ta'r af templets dystra torn,
Som i mörkret står en vålnad sedan.

Men nu klarnar skyn och ur det blå
Blickar fram en ändlös skara:
Silfverklädda, flock vid flock, de gå
Att en högre verld oss uppenbara.

Denna tafla tjene här i dag
Till en spegel för de båda,
Som på flydda år af sällt behag,
Vid sin silfverfest, tillbaka skåda.

Hvad romantiskt i vår lefnad är
Må försvinna; blott det höga,
Hvarom stjernehimlen vittne bär,
Lyfter dit vårt hjerta med vårt öga.

Och det milda, det som frid oss ger,
Sänks till trons och bönens möte;

Såsom daggens perla faller ner,
 Silfverklar, i blommans öppna sköte.

Följens åt ännu en mängd af år
 Och, med oföråldradt sinne,
 Njuten, än med silfver i ert hår,
 Denna högtids glädjerika minne.

Du med lyran! dig en Gratie den
 Med en makas huldhet räcker,
 Och din hand i sena åldern än
 Silfvertoner ur dess strängar väcker.

Glöm ej sången för det ädla mål,
 Att den rika skatt utröna,
 Som är gömd i Sveas tungomål,
 Det så kraftigt talande som sköna.

Lef, att det fullända, och att se'n
 Få en gyllne högtid fira,
 Då till kransen, som dig pryder re'n,
 Minnets döttrar en ny lager vira.

ETT FRIDENS ORD.

Julens högtid snart är inne.
 Englar sjunga då om frid.
 Bort ur hvarje christligt sinne
 All förbittring! bort allt minne
 Af en oförklarlig strid!
 Oförklarlig för Europa,
 Som med undran hört oss ropa,
 Likt en nödställd, en som dör,
 Utan att förstå hvarför!
 Oförklarlig, då tillbaka
 Efterverlden ser på oss,
 Ser oss likna barn som slåss,
 För att ned ur trädet skaka
 Frukt, som röjer ädel art,
 Men ännu är endast kart.
 Oförklarlig för oss sjelfva;
 Ty förbättring vill hvar en
 Och förbättring sker ju re'n.
 Men att öfverända hvälfva
 Thron och rike, den det vill,
 Hör ej oss, ej Sverge till.
 Hur man Styrelsen må klandra,
 Vill ju ingen se ändå
 Skeppet till förlisning gå.

Blott vi rätt förstå hvarandra,
 Ej med utländskt lån af ord
 Hvad oss eget är förspilla,
 Ej ifrån det streck oss villa,
 Som hänvisar åt vår Nord;
 Skall den lugna sämjan göra,
 Hvad förgäfves söks med kif,
 Som blott tär det qualda lif.

Nu, då vi från himlen höra
 En gudomlig sång om frid,
 Skulle icke den få röra
 Våra hjertan, att dervid
 Slocknar tyst all harm och strid?
 «Ära vare Gud i höjden,
 Frid på jorden; men'skomen
 En god vilje!» — Så blir än,
 Såsom fordom, julefröjden,
 Fridens lysning i vårt land.
 Den dig möter på hvad strand,
 I hvad dal du än må fara,
 Landets fader, folkets vän!
 Frid af dig är helsningen.
 Frid dig alla hjertan svara.

TILL EN IBLAND HUNDRATUSEN

VID JUBELFESTEN 1843.

1.

Konungar sätter du ner och tillber hjeltar och snillen.

Godt! men hvad gör du, i fall hjelten och snillet är krönt,
Krönt ej med lager blott, men äfven med konungakrona,
Hvilken ett frigjordt folk bjöd åt en menniskovän?

2.

Hvad är det nit, som emot din konung väpnar din tunga?

Är det för folket? Men det täflar att fira hans fest:
Fest, som oss ställt på en höjd att se, hur freden, som Sverge
Återgaf dess frejd, längre än någon förut

Varat och under en faderligt huld, af främmande makter

Aktad regerings vård främjat ett stigande flor,
Så af jordens bruk, som af sjöfart, handel och slöjder,
Vetenskap och konst, allt som förädlar ett folk.

Är det då ej en folkfest? si! den firas af tvenne

Under en spiras hägn fria och lyckliga folk.

Fria och lyckliga mer än de stolta, af frihet och rikdom

Skrytande, inom sig dock slitna och tryckta af skuld.
Hvart du än vänder din blick, så visar dig glädjen, att
landets

Fader har vunnit sitt mål, kärlekens lön af sitt folk.

3.

«Folket» är lösen för dig, då du så mot konungamakten,

Som mot det kyrkliga råd, gör af din penna en dolk.

Är det väl massan blott, som utgör folket i staten?

Hör ej till kroppen så väl öga, som finger och fot?

Var det ej folket, som svor åt konungen lydnad och trohet?

Är det ej folket, som Gud kallar att höra hans ord?

Är det ej hög och låg, ej rik och fattig, det angår?

Hvad af Gud är förent, skilje ej menniskan åt.

4.

Ställ då ej folkets män mot konungens. Begges på en gång

Är ju den man, som rätt yrkar i Stånd eller Råd.

Folkets man är konungen främst: det tror i sitt hjerta

Svensk allmoge och blir aldrig förledd från den tron.

Folkets man är väl den, som, af folket lyft ur dess leder,

Likasom Wasa, sitt svärd fann i en spira förbytt.

5.

Pluraliteten gäller för dig som en grund för det rätta;

Säg då, hur många du tror stå på din sida i dag!

ALLT ÄR I RÖRELSE.

1843.

Ja, ingenting står stilla i naturen,
 Ej jord, ej himmel. Af sin springkraft buren,
 Planeten far, af solen svängd omkring:
 Hon sjelf sig hvälfver i en större ring,
 Och solars sol tör ha sin egen bana,
 Som icke ens en engels blick kan spana.

Liksom der ofvan alla stjernors här,
 Så rörs här nere allt hvad jorden bär,
 Från molnen, som på stormens vingar sväfvä,
 Till aspens löf, som för en vindfläkt bäfva,
 Från havvets böljor, som mot klippan slå,
 Till ljusets strålar, brutna ur en å.

Orörligt på sin grund tycks berget hvila,
 Dock måste det kring jordens axel ila
 Och fram på hennes väg. Hvad hemligt sker
 I hennes djup, en stod af eld betar.
 Millioner kräk en droppe, ja, en flisa,
 För forskarns blick, med synglas väpnad, visa.

Allt rörs, om ej som örnens flygt i skyn,
 Och gäddans svängning under vattnets bryn,

Och hjortens språng och stim af bin, som svärma,
 Dock så, som brodden, närd af regn och värma,
 Står upp ur mullen, och som trädets saft
 Uppstiger, att i löf slå ut sin kraft.
 Upp eller fram, af inre fjeder drifvet,
 Allt lif sig rör. Hvad vore eljest lifvet?
 Det upphör, då vår puls ej mera slår,
 Då lungan hvilar, hjertat stilla står.
 Allt rörs till lif af luften och af ljuset,
 Från masken, som sig kröker fram ur gruset,
 Till lärkan, som mot solen flyger opp.
 Hvad strängaspel förenar själ och kropp!
 Ej hand, ej tunga utan det sig rörde,
 Ej ögat såge och ej örat hörde,
 All känsla, ja, all tanke släcktes ut.
 «Allt rörs, men i en krets. Det var förut,
 Som nu är vordet.» Så jag hör dig svara
 Och med den vise konungen förklara,
 Att intet nytt inunder solen sker.
 «Ja, såsom hon hvar dag går upp och ner,
 Så delar året sig i fyra tider,
 I hvilka det, som flytt, tillbaka skrider.
 Ur haf och sjöar ångor stiga opp,
 Som falla ner i regn; och källans lopp
 Till ån, och åns till elfven, dem förnyar,
 Då de sitt förråd andas upp i skyar,
 Som åter brista i en fruktsam skur.
 Så kommer ock bland växter och bland djur

Det samma fram igen. Ja! men'skolifvet
 Beter på nya blad det gamla skrifvet:
 Slägt efter slägt likt löfven föds och dör,
 Allt, med ett ord, i samma krets sig rör.»

Nej, icke allt min vän, nej det allena,
 Som är blott ämne, skapt att anden tjena
 Till verkstad eller verktyg. Så sitt lopp
 Gör jordens klot, så blodet i vår kropp,
 Så äfven riken uppstå och försvinna.
 Men menskligheten skall allt högre hinna;
 Hvad Greken tänkt och bildat, lefver än,
 Och sjelfva Sanskrit tycks stå upp igen.
 Än gro de frön, som sekler ha förvarat.
 Fram går det goda mer och mer förklaradt,
 Om det ock måste, för ett tidens tvång,
 Ej sällan taga en spiralisk gång.
 Allt nya tändas till de gamla ljusen,
 Som lysa från årtusen till årtusen
 I vetenskapens och i konstens verld,
 Också i den som styrs af lag och svärd.
 Se svärdet hvilar vid Europas sida.
 När hölls det väl så länge i sin skida?
 Och enväld, som af lag bär intet band,
 Dock binds af rösten från de frias land.
 «Är då vår tid den bästa? Hvilka seder!
 Hvad split! hvad otro! Allt skall rifvas neder,
 Allt jemnas, så att der ett skönt palats,
 Ett tempel stod, blir blott en öde plats.»

Vidunder har man sett i alla tider,
 Men mann' deraf det helas ordning lider?
 Hvad häpnad väckt i går, i dag beles,
 Då blott en nål i dolkens ställe ses.

«Ryck dammen upp, som svällda floden hämmar,
 Och se, hur land och bygd han öfversvämmar.»

Bevara dammen, men låt strömmen gå
 Sin jemna väg till hamns, att dit må nå
 I lugn de skepp, som i dess fåra flyta,
 Och landets frukt mot slöjdens alster byta.
 Om han i otid däms, och utan nöd,
 Utgjuter han med våld sitt öfverflöd.

«Allt skall nu drifvas med den hast, som färden
 I ångvagn sker, också i samhällsverlden.
 Vål! om ej ångan på maschinen rår
 Med sådan tryckning, att den söndergår.»

Säg mig, i hvilken tid af dem vi känna
 Du ville lefvat, hellre än i denna?
 Vi stå dock högre än de gamle stått
 Och större utsigt våra ögon nått.
 Då först tillbaka, framåt se'n vi blicke,
 Hvad varning och hvad hopp! Förlorom icke
 Den sköna trösten, att hvad godt ej är,
 Ej varit, dock skall bli.

«Men säg mig, när?»

Då, om ej förr, när «all ting ny är vorden».
 Men männ' det sker i tiden, männ' på jorden?
 Oändligt är det mål, för hvilket allt
 Det skapta rörs, som skaparen befallt.
 Hur än omkring oss tingen sig må hvälfva,
 Besinnom, hvart vi närma oss, vi sjelfva,
 Hvad väg vår vandring genom tiden går,
 Att då vid grafvens brädd den stilla står,
 Oss öppnas må en ny och högre bana
 I ändlös fröjd, som tro och kärlek ana.

OMSTÖRTNING OCH UPPLÖSNING.

1844.

A.

Att folket, upplyst, styr sig sjelft: se der
 Hvad tiden fordrar, tiden med sig bär;
 Och faller thronen, hvad behöfs väl kyrkan?
 Hvar en må sköta sjelf sin tro och dyrkan.
 Vi äro alla prester på Guds jord,
 Så väl som kungar, enligt skriftens ord.

B.

Ja, när all verlden är Guds rike vorden,
 När himmelen har stigit ner på jorden
 Och alla menniskor i helig ro,
 Som ljusens englar, saligt sammanbo;
 När ingen öfverhet behöfves mera,
 Då är det tid för alla att regera.
 Och prest och kyrka man umbära kan,
 Då Herren bor i hjertat hos hvar man.
 Till dess må thron och altar stå; — i Sverge
 Åtminstone. Jag tror, vi bäst oss berge
 Med sådan frihet, som är redan vår.

A.

Ett skrikigt barn, som i en gångstol står!

B.

När upp och ner en samhällskropp sig ställer,
 Är det väl blott dess hufvud, som det gäller?
 Den undre delen lider ju också?
 Hur länge kan man väl på händren gå?
 Du har ju sett ej längese'n i Bladen
 Bahias öde.

A.

Ack! den sköna staden
 Har rasat, fallit ner ifrån sin brant,
 Der den romantiskt stod på klippans kant.

B.

Ja, öfre delen, lik ett fågelnäste,
 Deruppe hängde. Nedanför de fleste
 Af folket bodde.

A.

Men hvad hör det hit
 Till yttringen af ditt loyaltya nit?

B.

När från sin grund de öfra husen föllö,
 Männ' vid en sådan stöt de nedra höllo?
 Det hela blef förstördt. En grushög blott
 För seglarn visar nu, hvar staden stått.

A.

Den byggs väl upp igen mer skön och säker.
 Det sår, som knifven gör, det onda läker,
 Som gömdt i kroppen plågar och förtär.

B.

Min bild dock visar hvad min mening är:
 Att vid de storas fall de små bli slagna.
 Bland de med föga lif ur gruset dragna,
 De lefvande begrafna, fanns en mängd
 Af folket, jemte dem med ätte-längd.

A.

Du hör till de «förskräckta», stackars gubbe,
 Som för en björn i skogen ta' en stubbe;
 Men har du icke läst ett annat nytt
 Om en fregatt i England, som, förbytt
 Till ångfartyg, gick ut, en hafvets jätte,
 Och snabb, som fågeln, jordens omkrets mätte.
 Ej mer för vindens kast ett spel han är.
 Sin lifsprincip inom sig sjelf han bär.

B.

Men märk, min vän, hur hans förvandling skedde:
 Han sågades itu.

A.

Ja, men man redde
 En mellandel, som band ihop igen
 Den sönderskurna och förlängde den.

B.

Om ock ett samfund så sig söndra låter,
 Månn' det dock lika lätt kan fogas åter?
 Är det ej nog, att, botande ett fel,

Nytt sättes in, som en organisk del,
 Så att det hela kan sitt mål fullfölja
 Med ökad kraft att stå mot vind och bölja?
 Har ej vårt statsskepp så från tid till tid
 Allt mer förbättrats under storm och strid?
 Och nu sin kungaflagg, med allt det stora,
 Som gjort dess ära, skulle det förlora!
 Nej, Svea folk! än ta'r du i försvar
 Den thron, som Carlar och Gustafver bar,
 Och från den thronen skiljes ej det altar,
 Der Luthers ande än hans tjänst förvaltar.
 De restes begge af den hjeltehand,
 Som bröt din frihet ur ett dubbelt band.
 Och begge mot hvarann den ädle stödde,
 Som bad och stridde, segrade och dödde.

HELSNING FRÅN NYNÄS.

1844.

TILL HERR LANDSHÖFDING ÅKERMAN.

Ja, det är skönt och blir det mer och mer,
 Det nya Näs, du skilde från det gamla.
 Den hand, som konsten åt naturen ger,
 Skall det fullända, bjuda dit sig samla
 Allt hvad, till prydnad i ett landtligt tjäll,
 Valdt af en Gratie, gör din hvila säll.

En slik förvandling lofvas nu åt riket
 Af tidens härolder och folkets män.
 Men dylikt löfte blef så ofta sviket;
 Se hur i Spanien stormen rasar än!
 Och Spaniens döttrar, som, från modren skilda,
 Nytt skick i en ny verld sig skulle bilda!
 När blir det färdigt hvad i ändlös strid
 De byggt och rifvit ner från tid till tid?

Du lät det gamla stå och gaf det nya
 En plats med utsigt lika glad som fri,
 Och dock i skygd, som stormen far förbi.
 Men kan man så ett samhälle förnya?
 Der nytt skall ställas, måste ju förut
 Det förra rifvas ner från knut till knut?
 Hvar skall emellertid allt folket vara?

Skall det som vildarne i skogen gå?
 För dem, som bort till Söderhafvet fara
 Och der en ö i sin besittning få,
 För dem är möjligt, att från grund, som gräfvess,
 Allt göra nytt. Men det försöks förgäfvess,
 Der tid och lag och häfd befast ett helt,
 Som sammanhänger, fast i stånd fördelt.

Ej söndertagas, för att åter sättas
 I en mekanisk gång, kan statens kropp.
 Den lefver, växer genom rot och knopp.
 Väl må dess grenar böjas eller rättas,
 Och af dess vård beror dess trefnad. Kort!
 Det ruttna och det torra måste bort.
 Men må det hela i sin växt ej störas.
 Ej med ett yxhugg stammen sjelf förgöras.
 När trädet klipptes, sker det ju ej så,
 Att ädla ympars blom och frukt förgå.

Förbättrade se allt mer vårt gamla Sverge,
 Hvem vill ej det? och det som bättre är
 Gå fram från tid till tid? Men Gud afvärje
 Hvad hemligt namn af «Nya Sverge» bär.
 Se, otron upp i helgedomen träder,
 Att ljusastaken stöta ur dess rum;
 En flock i upplopp kastar sten och smäder
 Rättvisan sjelf, som flyr försagd och stum.
 För allmän röst, för yttring af nationen,
 Förklaras skriket, som på gatan väcks.
 Så skakas altaret, så faller thronen,

Och republiken fram ur ägget kläcks.
 Nu göms det ägget undan för de flesta,
 Som vid den skenbara idén sig fästa.
 Idén om allas jemnlighet är skön,
 Men faller platt, då den skall bli ett rön.

Man föreger, att alla födas lika:
 Hur mången blind likväl, hur mången stum!
 Af tvillingar, som fostras upp tillika,
 Den ena liflig är, den andra dum.
 Hvad företräde, re'n i födseln gifvet,
 Är snilletts eld, är hjeltens kraft och mod!
 Betyder det ej mer än adligt blod?
 Dock ges en jemnlighet i samhällslifvet,
 Den, att hvar en har lika rättighet
 Till skydd och värn af lag och öfverhet.

Person är äfven skojar'n och den qvinna,
 Som är hans lösa följeslagarinna.
 Så bör, om stånd ej afses, eller börd
 Och bildning, äfven deras röst bli hörd.

Ej foten mer än handen kan umbäras;
 Dock framför dem må syn och hörsel äras.
 Men alla lemmar, medan hufvudet
 Det hela styr, samverka ju till ett.

Det helas rundhet ligger icke ensamt
 I formen. Andans enhet dertill hör.
 Ett blir det blott, då särskildt och gemensamt

Hvar lem sin syssla på sitt ställe gör.
 Så kan det hus, der sig de valde samla,
 Fast delt i tvenne kamrar, vara ett;
 Ja, om än valets grund förblir den gamla.
 Af skilda stånd består dock samhället.
 Men stånden äro icke blott de fyra.
 Hvi uteslutas de vid embeten
 Med statens drifhjul mest bekante män,
 Som bäst förstå att ordna och bestyra?
 Nytt spann behöfs; men spänn dem icke så,
 Att de få lust och tillfälle att skena.
 Och han, som vagnen styr, behålla må
 De honom gifna tömmar, han allena.

Förlåt mig, ädle vän, mitt långa bref,
 Som oförtänt ett ord för dagen blef.
 Det måste ut, hur jag än döms deröfver,
 Och fast det blott en flyktig gnista är,
 Som vädret bort i tomma rymden bär.
 Snart för mig sjelf jag blott en graf behöfver;
 Och sörjer endast det, som förestår
 Mitt arma fosterland, om hopen rår,
 Och styrs af dem, som redan nu bevisa,
 Att deras blir det välde, som de prisa.

Men tröstom oss: ett ouplösligt band
 Förenar kung och folk i Svea land.

* Nu hafver Gud satt lemmarna hvar för sig särdeles uti lekamen, såsom han ville. Om nu alle lemmar vore en lem, hvar blefve då lekamen? Men nu äro lemmanne många, och lekamen är en (1 Cor. 12: 18—20).

Och folkets röst ej deras är, som säga:
 «När Pål i Berga ger sitt namn, så må
 Jag, Per i Lunda, lemna mitt också.»
 Ej endast de, som äng och åker äga,
 Utgöra folket, eller de, som bröd
 För dagen blott förvärfva sig med nöd.
 Till folket hör så krigaren, som presten
 Och den, som upphöjdt embete beklär,
 Ja, den, hvars sköld en grefflig krona bär,
 Så väl som de vid saxen och vid lästen.
 Och de, som vaka för att skåda allt,
 Hvad men'skan angår, i dess rätta halt,
 Och se'n med folket dela hvad de veta,
 Männ' de ej folkets män med skäl må heta?
 Som Svensk, hvar man, till hvilket stånd, hvad ätt
 Han än må höra, för vår konung gäller;
 Hvars vishet, stödd på sanning och på rätt,
 Ej efter kast af dagens vind sig ställer.
 Men jag förgäter hvad mitt är'nde är,
 Att i den oro, som dig omger der,
 Dig fägna med en helsning från din Villa,
 Der allt är sommarskönt, idylliskt stilla.
 Hvar qväll och morgon hvad behaglig syn,
 Då ingen vindfläkt bryter vattnets bryn,
 Att henne se i skygd af berget sitta
 Och ner i sjön från gröna skuggan titta,
 För att förstulet i dess spegel se
 Och mot sin stjelpta bild förundrad le!

Ej sällan stanna resande på vägen
 Och säga: det är hans, som redan gjort,
 Att Örnskölds tid ej mer är blott en sägen,
 Ett dunkelt minne, bland de gamla spordt.

OM DÖDSSTRAFF.

Sermoni propiora.

Horatius.

«Den, som utgjuter menskoblod, hans blod
 Af menniskor utgjutats skall, ty Gud
 Har skapat menniskan till sitt beläte.» *
 Så lydde budet, ej till Israël,
 Ej genom Moses, hvilka då ej funnos.
 Åt hela menskligheten, den ur floden
 I arken frälsta, gafs det genom Noak,
 Som nu var hennes andra stamfar vorden.
 Och då i sammanhang med detta bud
 Det blef förnyadt, som i skapelsen
 Var gifvet åt det första menskoparet:
 «Föröker eder och uppfyller jorden;» **
 Så är ju bådas giltighet densamma.

* 1 Mos. 9: 6.

** 1 Mos. 1: 28. 9: 7.

Skall då allt blod, som spills, med blod försonas?
 Nej, icke ligger i det slag, som dödar,
 Den rätta skulden, utan i det uppsåt,
 Som hos en menska icke aktar det,
 Att hon är menska, skapad till en bild
 Af Gud. Ja, detta bud är stäldt emot
 En sådan handling, som ej skiljer menskor
 Från de af jägarn fällda djur i skogen.

Han, som var sjelf den Högstes återsken
 I menskoskepnad, och på jorden kommen
 Att Skaparns bild hos menskan återställa,
 Dyrt höll hans kärlek hvarje menskolif
 Som ämne för ett högre, ett gudomligt,
 Hvars himlablomma ur en jordisk knopp
 Utvecklas skulle af en helig anda.
 Den lag, som bjuder: mördaren skall dö,
 Upphäfdes ej af Christus. Nej, han sjelf
 Förklarade, att den till svärdet griper
 För svärdet falla skall. Det lagligt förda
 Skall straffa det, som förs mot lag och rätt.

Den i sin boning eller på sin väg
 Af rånarns knif anfallne har som menska
 En obestridlig rätt att värja sig
 Med våld mot våld, om än med spillogifning
 Af bofvens lif, som honom öfverföll,
 Då annat medel icke ges till räddning.
 Hvad! och en konung, som af Gud och folk,
 Då kronan sattes på hans vigda hufvud,

Fick äfven svärdet i sin hand, han skulle
 Ej till beskydd mot våldsmän, som gå ut
 Likt vilda djur, att röfva och att mörda,
 Få draga svärdet, då till deras motvärn
 Ej fängelse, ej arbetstvang förslå.
 Och de förslå ej, icke ens den cell,
 Der fången sitter, ensam, sysslolös.
 Vi se, att, då i brist af fullt bevis
 Ogerningsmannen sättes in i enrum
 Tills han bekänner, han vill sitta der
 Från år till år, sin hela lifstid, hellre
 Än gå till döden efter erkänd skuld.
 En sådan själstortur är dock mer grym
 Än något dödsstraff. Ja, den är, då fången
 Kan vara skuldfri, ett barbariskt brott.

De, som af ömhet för ett brottsligt lif
 Borttrycka svärdet ur rättvisans hand,
 De borde ock, sin grundsats trogne, ifra
 Mot all bevapning, allt som hör till krig
 Och gjuter strömmar af oskyldigt blod.
 Men ej förgäfves, så aposteln lär oss,
 Bär öfverheten svärdet; och hon fick det,
 Ej blott till landets värn mot utländsk våldsmakt:
 Det gafs ju ock till hägn för inre frid.

Men döden afskär tiden till vår bättring
 Och bättring är ju straffets ändamål.
 Dock ej det enda. Allmän säkerhet
 Och allmän varning fordra brottslingens

Offentliga bestraffning. Och hvad kraft
 Behölle lagen utan vedergällning?
 Ej hör till den, att tand rycks bort för tand,
 Och öga sticks för öga ut. Dock icke
 Förgäfves har rättvisan fått sin våg,
 Der hon kan noggrannt väga straff mot skuld.
 Ej må den qualde syndarn för sig sjelf
 Med egen hand tillsluta nådens dörr,
 I det han släcker lampan af sitt lif.
 Men den, som brott begår, för hvilka lagen,
 Som binder samfund, kräfver ut hans blod,
 Är ju sin egen baneman, så väl
 Som den, sig sjelf förgör med skott för pannan!
 Missdådarns lif skall skonas, att han må
 Med bättre bruk deraf sin skuld försona.
 Så yrkar man och säger: det är christligt.
 Men är det väl en äkta christlig lära,
 Att menskan sjelf sin skuld försona kan?
 Och helgelsen, som är ett Andans verk,
 Männ' den behöfver år för att bli giltig
 För Gud, som allt, förrän det sker, förnimmer?
 Nej, såsom rövaren på korset, så
 Kan den till döden dömde fly till Frälsarn
 Och i sitt inre helgas af hans anda;
 Då fästningsfången dröjer med sin bot
 Från år till år, förhärdad i det onda,
 Och den i cell inslutne, kan han väl

Ett christligt lif begynna i ett tillstånd,
Som liknar de fördömdas pinorum?

O! gode konung, du, som af oss alla

På våra händer bärs vid våra hjertan!

Hvem vördar ej det ädla i den grundsats,

Hvarpå din ömhet stöder sig, i det

Hon skyr att tala ut det hårda, det

Oåterkalleliga: han skall dö.

Det är en himmelsk rättighet du har,

Du Herrans smorde, att få göra nåd.

Ack, låt den ej för dig förlorad gå!

Den nåd, som alla ges, är nåd för ingen.

DEN ALLMÄNNA OPINIONEN.

Se, när dagarna bli kalla,
 Hur från bleka kronor falla
 Torra löf på frusen mark.
 Kommer så en fläkt och rör dem;
 Men en annan, mera stark,
 Åt en motsatt sida för dem,
 Tills den förra åter rår.
 Så en stund i ringdans gångna
 Bli de upp i luften fångna;
 Och försvinna utan spår.

Men när solen från sin höjda bana
 Gjuter lif på nytt i skapelsen
 Och de flydda fåglar fjerran ana,
 Att i deras land blir vår igen;
 Sväller knopp vid knopp, och snart det gröna
 Ses i löf vid löf sig veckla ut.
 Allt mer täta, de ej blott försköna
 Hela nejden, men ge skygd till slut,
 Skygd mot nordanvindens skarpa ilar,
 Skygd mot middagssolens heta pilar.

Så med tiden allt mer täthet får
 Hvad med rätta allmän mening kallas;

Då den andra, som för dagen rår,
 Eftersagd, om den ock vore allas,
 Lik de torra löfvens hvirfvelring
 Far med vädret och är ingenting.

ROR I LÄ.

Kan fartyget gå fram, då seglen fladdra?
 Så hviskade i örat på sin granne
 En passagerare och fick till svar:
 Ser du den hvita bränningen der borta?
 Om vi blott lyckligt komme den förbi,
 Så kunna vi se'n hålla rätt vår kurs,
 Fast vinden skralar mer och mer. Gud låte
 Det ej bli storm i natt, det rodnar så
 Kring hela himlaranden. I det samma
 Ropte kapitenen: «fulla segel!
 Klart att vända!» Straxt derefter följde:
 «Ror i lä!» Och seglen, redan lösa,
 Skulle kastas om; men skeppet föll
 Tillbaka och tog fatt en fågel,
 Som det nämns af sjömän, då ej skeppets
 Vändning lyckas. Hvems var felet? Frågte
 Passagerarne hvaran och skylldes,
 En på mannen, som vid rodret stod,

En på kapitenen, en på folket,
 En på sjelfva skeppet, som så bygdt
 Att det trögt sig vände vid lovering.
 Mellertid slog vinden om, och skeppet
 Bredde alla seglen ut och kom
 Samma dag i hamnen, der det fick
 Nödig bot i det, som stormen brutit,
 Eller tiden afnött och försvagat.
 Segelfärdigt var det stolt att gå
 I förnyadt skick till hafs igen
 Med sitt ädla namn af Gamla Svea.

RIKSNÄFVEN.

Se huru Sverige, som stat, är likt en näfve, hvars styrka
 Derpå beror, att de fem endrägteligt verka tillsammans.
 Han, som upphöjd står emellan de fyra, hvad skulle
 Utan dem han förmå? Nu, stödd af dem alla, han kraftfullt
 Håller i spiran och när det behöfs kan fatta i svärdet.
 Närmast till höger står den med guldring adeligt prydd;
 Lägre till venster, tätt till den styrande sluter sig presten,
 Pekande uppåt, när han ej ned med de andra sig böjer
 Till ett gemensamt verk. Då blir med de öfriga jemlik
 Borgaren ock, fast sedd öfver axeln af grannen med ringen.
 Bonden, på afstånd ställd, dock främst anlitas och starkast

Är i sig sjelf. Med presten förent och vid konungen fästad
Ger han det hela sin kraft. Tag tummen bort: hvad är
handen?

Är det i fickan blott du knyter den näfven, du fordom
Så manhaftiga folk? Nej! änn', då det gäller din frihet,
Slår din herkuliska handkraft ner månghöfdade hydran
Inom landet, så väl som de glupande ulfvar derute.

OCKSÅ EN TIDENS MAN.

1796.

På himlen och i tidens elf
Du stora tecken ser,
Men vet ej ordet, förr'n du sjelf
I gropen faller ner.

Du räknar ut, att en komet
Skall i sin blinda fart
Försåtligt stöta vår planet
Och det så visst, som snart.

Men, att ditt eget hus allt mer
Förfaller och till slut
I fara är att ramla ner,
Du icke ser förut.

Du vill med luftiga förslag

Afhjelpa Statens nöd,

Men vet ej, hvar du får i dag

För barn och maka bröd.

Förrän du spør hvad mannen der

I månen ta'r sig för:

Se efter, hvad din herr son här

Midt för din näsa gör.

Du ifrar stolt bland tidens ljus

För frihet utan mått,

Men tål inom ditt eget hus

En slafvisk lydnad blott.

Hvad! om ditt ordensmotto var:

«Verldsborglig mensklighet»;

Men du med köld ser alla da'r

Din grannes uselhet.

Hvad! om du far att söka opp

Ett nytt Jerusalem:

Och lemnar med fantastiskt hopp

I ödesmål ditt hem.

Din otro allt till intet gör,

Som ej ditt öga når.

I hemlighet likväl du spør

En gammal mö, som spår.

Ej i Guds hus du af hans ord

Vill hemta tröst och frid;

Men Björnrams trollkonst, der förspord,

Dit drar dig nattetid.

Till christlig tro är du för fri.

Dock svär du på hvar sats,

Blindt trodd i den filosofi,

Som sist förfärdigats.

JUSTE-MILIEU OCH MOUVEMENT.

A.

Jag tål ej se de lumpna landsortsblad,

Som tro sig lefva, utan att frondera.

Men hör: jag narrar vårt med en charad

Att, förr'n det ordet vet, politisera.

«Mitt första hjälper fram den mängd, som ej har råd

Att åka, som hans höga nåd.

Mitt andra är för herrarna, som sitta,

Då folket rundtomkring får stå.

Hvem kan ej genast på mitt hela hitta,

Hvari man ställer pysslingar att gå,

Som sjelfva ej om sina fötter rå?»

B.

Det är ju juste-milieu. Ja, på min ära,

Charadens ord oss visar på en gång

I rörelse det Stationära

Och hur det står, som är i gång.

A.

Men att ett folk i gångstol föra

Är despotism, ej juste-milieu;

För frihet vill jag lefva, vill jag dö;

Och det är frihet att sig röra.

B.

Du gaf mig en charad, min vän.

Se här en gåta — vill du lösa den?

«En pojke piskar på en snurra:

Den hoppar fram och löper kring.

Först hvina hörs hon, sedan surra

I det hon svänger ring på ring.

Än far hon öfver det hon möter,

Än får hon knuff åt motsatt håll.

Men hur hon rasar, som ett troll,

Och sjelf blir stött af det hon stöter,

Så mattas hon och lutar ner

Och stupar, sprattlar, rörs ej mer.»

A.

Men pojken roligt har. Så har ock demokraten

Att piska fram den fria staten.

SAMHÄLLSTRAPPAN.

Skön är den trappa, som bär till salen, der konungen thronar.

Se, hur med konst och med smak marmorn är huggen deri!
Stanna och märk hvad träffande bild af samhällets ordning!

Lika i form och i mått lyfta sig steg öfver steg.

Hvart och ett på sitt ställe behöfs; men finge de högre

Öfver de lägre ej stå, allt öfver ända ju föll.

HVILKENDERA?

Tiden är stark som en ilande ström, ombytlig som vinden:

Hvilkendera förstår bättre bevaka dess makt,

Den beräknande man, som ställt sin qvarn på en bergshöjd,

Der han den vänder med hast, efter som vädret sig vändt;

Eller hans granne, som rest mot forsen en dam och dess
böljor

Tvingar att drifva omkring hjulen, som mala hans säd?

SÅNG BLAND LANDSMÄN.

UNDER EN UTRIKES RESA 1795.

Det utomlands basunas ut så mycket

Emot vår stackars Nord,

Som vore den det enda mögelstycket

På bullan af vår jord.

Men icke syns champagne af taket droppa

Här heller i hvar trut,

Och flux en stekt kapun på näsan hoppa,

Så snart man tittar ut.

Ha vi ej sol och måne lika sköna,

Och himlen lika blå,

Och skogen lika grön, ja träd, som gröna

I sjelfva vintern stå?

Och våra jernberg, våra silfversjöar,

Och våra vattenfall,

Och våra skär, en labyrinth af öar,

Der hjordar gå i vall.

Och elfvor dansa, Nordens täcka féer,

Den ljusa sommarnatt —

Då landet här, med alla dess alléer,

Är som ett brädspel platt.

Men inga drufvor våra kullar bära:

Dock bröder! vi må le

Åt dessa narrar, som mot beek och tjära

Sitt bästa vin oss ge.

Skål! för vårt fosterland och för dess flagga,

Som för oss dit igen,

Der friheten, den sanna, haft sin vagga

Och har en fristad än!

DEN FALSKE VINGUDEN.

Semeles son med Zeus, den sköne, som, medan han drufvan

Kysser i upplyft hand såsom en himmelens skänk,

Kransas med rosor och myrt af en gratie: honom som lefver

Bland de odödlige än, lefver i skaldernas sång,

Tror du dig likna, du ande, som upp ur den ångande kitteln

Stiger, af svartkonst väckt. Svart är den konsten, som gör,

Att hvad näring och lif och kraft och glädje bereda

Skulle, förbyts till förderf, brott och förstöring och död.

Skryter du, dårligt stolt, att Ceres, den ädla dig födde?

Far då, Proserpinas bror, ner i Tartaren som hon.

Säkert din mor med en helvetets gast sig råkat försynda.

Frestare! fast i kristall bjudande ut ett förment

Lifsens vatten, du dig till en ljusens engel förskapar,

Dock förråder dig blå lågan, som tändes deri.

Redan din andedrägt, så olik drufvornas vällukt,
Röjer det djefvulsskap, inom ditt väsende bor.

Pris vare er, som i fast förbund afsvurit den falske!

Ynglingar! tron dock ej heller den äkta för väl!

Hyllen hans skönhet mer i harmoniska sånger och glädjen,
Än i den eld, som gjuts ur det berusande glas.

Minnens hans börd af en mor, som himmelska flamman för-
tärde.

Så det lif, som han väckt, sjelf hos de unga han tär,
Då de för när och för ofta besöka det altar, hvars låga,
Lagom anlitt, ger värma och helsa och kraft.

HUNDSKALLET.

Af hundar hvad larm! Är en rymmare der?

Nej, ridande kommer en prest;

De skälla på honom, så from han är,

Och nagga hans sediga häst.

Han far sin väg i tysthet fram;

Ej höra, ej se dem han låts.

Nu möter dem, hölj'd i ett moln af dam,

En annan, som bjuder dem trots.

Som ryttaren sjelf hans fåle var stolt

Och lika så vig som stark.

Af hundarna ansatt han gaf med en volt

Den ena af dem en spark.

Den andra på riddarens sadelknapp

Upprusade, vild som en varg.

Han får af hans spö på nosen ett rapp,

Men kommer tillbaka mer arg.

Dock stannar han plötsligt — en blick honom slår

Af ögon, som säga: vet hut.

Med svansen emellan benen han går

Och gömmer sig bakom en knut.

Dock sprang han igen, då riddarn försvann,

Till presten, som efter blef.

När denne till porten af kyrkan hann,

En flik af hans kappa han ref.

Men hel var hans krage och helt han behöll

I hjerta och håg Guds ord.

Om mycket af säden bland törnen föll,

Så föll dock en del på god jord.

DET FRIA ÄKTENSKAPET.

«Pappa! känns du vid mig?»

Och vid mig? och vid mig?»

Så kycklingar en mängd till tuppen vände sig.

«Bort med er», svarte han. «Er mor må ha mödan

Att krafsa för er och skaffa er födan,

Och för höken varna er.» —

«Till sådan omsorg stiga vi ej ner,

Vi tuppar», gol han åt en annan,

Som kom med eldröd kam i pannan.

«Man prisar dufvors hulda tro;

Men hvad är denna platta ro

Hos samma par i samma bo

Emot det fria lif, vi föra?»

Det fick en sparf, det fick en skata höra

Och tänkte: männ' det icke kan

Också för oss «gå an?»

Från Norrbrons himmel och den stolta syn
 Af kungliga palats, som nalkas skyn,
 Ser I, det lagna, det gröna livloftstaken
 I strömmens svalka, skönt förhöjda gyllan.
 Stod jag en stund, och jag såg det allt så fint,
 I en ungdoms ålder, som jag såg det allt så fint.

X. Y. Z.

1838.

Då tiden öfverlät sig, drag sig upp
 Det franska urot, till så många hopp,
 Att öfverallt dess timmer skulle stå
 Och folket räcka, inte blott förvåna.
 Men när den justemånen-gång, som det tog,
 Af Philip rackadt, detta lopp bedrog,
 Och det i Polen gick så stumt tillbaka,
 Begynte de vårt eget br bevakas.
 De klaga nu, att det för sakta går,
 Att det annat vägar, annat står.
 Att ställa om det, är där plan som driver
 Så prunans hyssas apot, som turgans tvekar.
 Na hörde jag så samtal af de tre,
 Hvaraf jag, liksom trogen del vill ge.

DET FRJA ÅRTENSKAPET.

Pappa! kasta du val mig?

Och vid mig? och vid mig?

Så lyckfingar en mängd till tuppars rände sig.

«Bort med oss, svarte han: »efter mig må ha modan

Att kasta för er och skälla er födan»

Och för höker värde oss —

«Till sådan omsorg vill jag ej gå»

Vi tuppars, gör han åt en annan.

Som kom med eldröd i pannan.

«Men, prasslar du fört hulle tron»

Men hvad är denna platta ro

Hos samma par i samma bön

Enot det fria lif, vi föra?»

Det fick en sparl, det fick en skata hört

Och tänkte: någon der loko kan

Onkna för oss egen ante

Från Norrbrons hvimmel och den stolta syn

Af kungliga palats, som nalkas skyn,
Ner i det lugn, der gröna hviloställen,
I strömmens svalka, skönt förljufva qvällen,
Stod jag en afton; och ej långt från mig
Tre unge män i skuggan satte sig.
De hörde till den flock af eldfängdt sinne,
Som trodde en epok för verlden inne,
Då tiden oförtänkt drog åter opp
Det franska uret, till så många hopp,
Att öfverallt dess timslag skulle dåna
Och folken väcka, icke blott förvåna.
Men när den juste-milieu-gång, som det tog,
Af Philip ruckadt, detta hopp bedrog;
Och det i Polen gick så slemt tillbaka:
Begynte de vårt eget ur bevaka.
De klaga än, att det för sakta går,
Än, att det annat visar, annat slår.
Att ställa om det, är den plan som drifver
Så pennans hvassa spets, som tungans ifver.
Nu hörde jag ett samtal af de tre,
Hvaraf jag läsarn trogen del vill ge.

Tills vi törhända deras namn få veta,
 Må vi beteckna dem med X, Y, Z.
 X är sig likt, hur det än vändas må,
 Med horn, som ut åt begge sidor gå.
 Y ljuder af sig sjelft och står, sjelfständigt,
 På egen fot. Men Z vet behändigt
 Så svänga foten fram och armen bak,
 Att han dock hålls på raden jemn och rak.

Nu sedan Y det vackra stället prisat,
 Och X i den idé, der utförd är,
 Som allmänt nöjes sköna pregel bär,
 Ett prof af tidens nya anda visat,
 Begynte de så vexla sina ord:

X.

Se, det går «framåt» äfven i vår Nord.

Z.

Dess tröga «massa» är ej lätt att röra.

Men, om ej annat, må vi buller göra:

Det ger dock stundom rörelse och lif.

Y.

Det är åtminstone ett tidsfördrif,

Att se i dagens blad, hur allt det gamla

Skall, såsom Jericho, för skrik blott ramla.

Men, att så många ibland dem, som förr

Sitt fönster öppnat, gläntat på sin dörr,

På gatan sprungit, att trompeten höra

Och se hvad «muvemang» den skulle göra,

Nu sitta i all ro och säga torrt:

«Blås! blås! Ej blåser du vår konung bort;

Ej kan du riket, som ett blad, omhvälfva —
 Hvem rå'r därför, om icke just de sjelfva,
 Som tuta folk ihop, blott för att få
 Dem till att springa. Är det icke så?

Vid dessa ord X bligade på Z
 Och Z uppå X. Men begge tu
 Det båd' förundra måste och förtreta,
 Att höra Y det språket föra nu.
 Med nålar Z honom stack i sidan;
 Men X högtidligt drog sitt svärd ur skidan.

X.

Du bland de unga, som förente sig
Pro vera libertate, den förnämste!
 Hvars mogna vishet sedan ställde dig
 På höjden af din tid, ibland de främste;
 Du, som vi trodde om det tänkesätt,
 Det nit för sanning, frihet, men'skorätt,
 Att om än helvetet steg upp, att sig förena
 Med envåldet på jorden, och du stod
 I striden lemnad, du allena:
 Det bröte ej ditt mod; —
 Ja, att du fast din höga ståndpunkt hölle,
 Om än all verldens krets i spillror på dig fölle! —
 Hvad har dig nu förvandlat i en hast?

Y.

Jag hoppas än stå lika fast
 Vid sanning och vid rätt, med samma fria sinne
 Och samma hopp, att ljuset af vår tid

Det godas seger främjar i den strid,
Hvari vi äfven blindtvis oss befinne.

X.

Hur, blindtvis? Är det icke klart,
Hvad vi bekänne och hvaråt de syfta,
De tidsidéer, vi hos oss ge fart:
Att Sverige upp ifrån sin vanmakt lyfta?

Z.

Du sjelf bevist dig som en «folkets» vän
I tal och skrift.

Y.

Det vill jag vara än,
Och helst i handling.

Z.

Du har högt förklarat,
Att du vill framåt, vill reformer.

Y.

Ja,

Dem vi behöfve, och som ej bedra'.

Z.

Att allt hvad gammalt är —

Y.

Må bli bevaradt,
Så länge det bär frukt, men det, som torrt
Och vissnadt, endast hinder gör, ta's bort.

X.

Ditt nit för folkets trefnad och upplysning —

Y.

Är lika varmt, fast jag ej hopen blott
Förstår med folkets ädla namn.

X.

Med rysning

Såg du förut de högas laster.

Y.

Så

Gör jag ännu; men smittan hos de få,

Hvad är den mot den pest, hos mängden rasar?

Jag tänker blott på brännvinet och fasar.

X.

Men hvars är skulden? Stod ej kronans skylt

På alla krogar?

Y.

Lemnom det förflutna.

Nu, då sitt mått det onda öfverfyllt,

Hvad blef det sist af folket sjelft beslutna?

Den ena sidans rop om «husbehof»

Af det, som husligt elände bereder,

Och ympar, ack! de spåda re'n till rof

För det förderf, som utan gräns sig breder;

Den andras pock, att få med konst i stort

Till gift «förädla» och till krogen fort

Befrämja det af Gud till näring gifna.

Se der de tvenne egennyttors spel!

Och de bemanthas, då de minsta fel

Af dem, som styra, ställas öfverdrifna,

Om icke ljugna, fram med hån och spott!

Z.

De dertill lejde makten må försvara.

Men är det möjligt, att du öfvergått

Till de «servila?» Du!

Y.

Jag tror mig vara

Så oberoende, jag nå'nsin var.

Ej mer än din, skall någon hand mig föra:

Då jag två ögon och två öron har,

Vill jag på begge sidor se och höra;

Men tala vill jag med en tunga blott,

Af blott ett hjerta, för allt rätt och godt,

Ej mer för mängden, än för makten smila,

Ej svälja en kamel, ej heller myggor sila.

Men ledsna må man, det bekänner jag,

Vid detta larm, som görs hvar dag

Med trumling, flaggning, skjutning, klämtning

Och språng och rop om vattenhämtning,

För några gnistor ur ett kök,

För blott ett litet moln af rök.

X.

Snart kan dock röken bli en skyhög låga,

Och hela huset stå i hjälplös brand.

Ve dem, som nöden icke yppa våga

För den, som räddningsmedlen har om hand!

Z.

Led är mig amman, som för barnet sjunger

Om gull och perlor, då det dör af hunger.

Y.

Jag talar ej om verklig nöd:

Att den fördölja, är en fåfäng möda;

Och nitet, som bestyr om understöd

Af hjertan, som för arma likar blöda,

Hvem vördar icke det? Och hvilken skön
 Välviljans täflan hos det hulda kön!

X.

En vis regering förekommer nöden.

Y.

Med regn och solsken, som gör goda år?
 Med lagom vinter och en tidig vår?

Z.

Mot klagorop af skaror nära döden
 Svär det vid thronen ständigt höjda lof.

Y.

Ondt gör det lismeri, som hör till hof;
 Men smädetungor hjälpa det ej heller.

Z.

En trogen gårdvar, som vid porten skäller,
 Är han ej mer än papegojan värd,
 Som pladdrar i sin bur, att smickra lärd?

Y.

Jag skattar hvar och en, som bär en sanning,
 Der den behöfves, fram, så ren och klar
 Som vatten i ett glas, då man det ta'r
 Ur friska källan, utan all tillblandning.
 Men om man smyger bittersalt deri
 För dig, min vän: må du ej harmsen bli?

Z.

Så framt det ej af läkarn föreskrifves.

X.

Ehuru obemängd, är sanningen
 Dock alltid bitter i sig sjelf för den,
 Hvars fel hon träffar.

Y.

Då hon öfverdrifves,

Är hon ej sanning mer.

X.

För öfverdrift

Den svage anser det, som är blott styrka.

Det ädla vinet är för barnet gift;

Och högsint ifver, att det rätta yrka,

Är öfvermod för den, som sjelfviskt feg

Beräknar hvarje ord och hvarje steg.

Y.

Men är det verkligt nit, att buller göra,

Blott för att folkets ro i otid störa.

Z.

I otid tjufven i ett hus,

Der han gör inbrott, ser ett ljus.

I otid kommer revisionen

Och gör balansen uppenbar.

I otid står oppositionen

Mot knep, som makten förehar.

Och hvad som mest, att dem förtreta,

Som vaka tyst, liksom vid lik,

I otid sker, är folkets skrik

I dagens blad, som allting veta.

Y.

Jag lemnar vetandet derhän

Med sina sju för tu; men detta skrän

För «folket», detta rop förutan ända

Om frihet, friheten förstör.

Z.

Förstör!

Hur kan man så begrepp förvända?

Y.

Det idkeliga ropet gör,

Att mängden intet annat hör.

Z.

Jo, jo, att detta oljud hämma,

Storsiarn sjelf förgäfves går

Med Nestors vishet, Stentors stämma:

Hans tal blott döfva öron når!

Y.

Stig upp i tornet, när dess klockor ringa,

Och tala der: hvem hör af dig ett ord?

Z.

En enda röst, som öfver allt är spord

Och man ur hus i rörelse kan bringa,

Gör ensam nog för både land och stad.

Y.

Är det en fransk Tocsin du menar,

Och den utaf ett enda blad?

Z.

Ja, hvarför icke, om det allt förenar,

Som gör ett blad för «folket» kärt

Och hat af dem, som det förtrycka, värdt;

Om det mot landets små tyranner strider

Ej mindre, än mot dem kring herrskarns thron;

Och för ett sådant språk i sådan ton,

Att det till hvar och en, som läsa kan, sig sprider.

Y.

Förträfflig sak! en tidnings despotism
 I stället för en konungs! — Så all schism
 Försvunne inom republiken,
 Som vore ett, tu, tre tillreds,
 Och ställde allt i ordning, allt tillfreds.

X.

För min del afskyr jag de tomma skriken,
 Ej mindre än de smygda kast af spjut.
 De tjena blott att skrämma opinionen
 Från sjelfva friheten till slut.

Y.

Jag hoppas riket än står fast kring thronen,
 Oaktadt allt, som sker och redan skett,
 Att skilja åt de tu, som äro ett.
 Af sina kungar Sverge har sin ära;
 Vid kronan fästad är dess lagerkrans;
 Och att det än sitt namn kan bära,
 Med värdighet, om ej med glans;
 Hvem tackar det? — Ack! Manhem vore
 Törhända re'n, hvad Polen är,
 Om ej —

X.

Napoleon, du store!
 Hvi såg ej Göten i din segerhär
 Sin fana svaja?

Y.

Och för alltid falla!
 Hans stund var slagen och hans dater alla.
 Om han ock segrat, hvilken annan lott,

Än högst vasallens, skulle Sverige fått?
 Nu stå vi fria på den egna jorden,
 Och trygga oss som barn omkring en far:
 En fader är oss hjelten vorden.
 O, lefve den oliv, som han planterat har!

X.

Ej något faders- mer än husbonds-välde
 Erkänner den, som fri och myndig är.
 Det första folk var blott en tapper här,
 Som kring sin främsta höfvidsman sig ställde.
 Nu i en stat dess styresman,
 Kung, konsul, president, hvad titel han må bära,
 Står under lagen äfven han,
 Och har af folket all sin makt och ära.

Y.

Hur än begreppen klyfvas må,
 Det faderliga namn ändå
 För svenska hjertan har en mening.
 Dock syns mig folkets och regentens hand
 Än mera likt ett äkta pars förening.
 De lägga sjelfve hand i hand
 Till ett förbund i alla öden,
 Som styrks af edens helgd och löses blott af döden.

X.

Skiljsmessor har man sett likväl.

Y.

Ja, som i äktenskap, och mest af samma skäl.

Z.

Att lod och pendel, hjul och fjäder
 I ordning äro, derpå dock

Beror, att verket går. Se'n fås ju ock
 En visare så lätt, som man med guld bekläder
 Och sätter i en sifferring,
 Der han af hjulet förs omkring.

Y.

Det är om Sverges Styrelse vi tala:
 Med allt hvad man försökt att bringa den,
 Med utländsk snitt, uppå det hala,
 Har det så långt ej kommit än.
 Vårt folk vill styras af sin kung allena,
 Liksom kring visen sig förena,
 Med troget nit, de trefna bin;
 Och följa den, ehvart det gäller
 Och lägga sig, hvarhelst den sina vingar faller.

Z.

O sköna «devumang», som ej i Wien,
 Ej i Hannover mera blindt kan yrkas!
 Snart sjungs väl åter, skamlöst, som förut,
 Om jordens gudar; och vi få till slut,
 Liksom i Rom, se tempel, der de dyrkas.

Y.

Hvem, om så skedde, rådde väl därför,
 Om ej just de, till hvilkas plan det hör
 Att slita mellan styrelsen och landet
 Det lagligt knutna, heligt vigda, bandet?
 Hvad gör, att folket i Hannover tål,
 Hvad steg än våldet ta'r att nå sitt mål,
 Om ej den skräck, «det unga Tyskland» väcker?
 Man vet ej, hvar en gnista falla kan

På hemligt krutförråd och tända an
En vådlig eld, som ej i hast man släcker.

Z.

Ha, ha, ha, ha! Beskyll med samma skäl
För slikt det Svenska «ungmodet» jemväl,
Hvartill du sjelf med stolthet dig bekände.

Y.

På explosioner tänkte vi ej då,
När vi raketer upp i luften sände.
Ej heller nu ert mannamod kan gå
Så djupt till väga, att det gör en mina.
Till lycka stannar i vår kalla Nord
Den Jacobinska yran blott i ord.
Ej klor, blott tänder, tänder, som blott grina,
Har terrorismen, som ibland oss rår.

Z.

Rår! det bör smickra dem, som skräcken vålla.
Dock liten hund behöfs att skrämma får.

X.

Ni gått från saken. För att sammanhålla,
Ej för att söndra, dra'r i verket hit
Det ena hjulet och det andra dit.

Y.

Dock måste de samverka i det hela.
Men går väl något verk med blott machineri?
Hur väl försedt ett skepp må bli,
Hvem vore lugn om bord, ifall der skulle fela
Förtroendets tillgifvenhet

För den om rodret rår och kosan hålla vet?
Är det då fosterländskt? Ja, säg mig, männ' det mera

Medborgerligt, än undersåtligt är,
 Att hos den Store Man, som Sverges krona bär,
 Misskänna hans behof att älskande regera
 Och älskad lydas; hvaraf folket ock
 Har ett behof, som går i arf med blodet,
 Och står emot det tredska öfvermodet
 I vadmalsjacka, som i guldsmidd rock.

Z.

Den frågan angår Ministären?

Y.

Som icke fins.

Z.

Ej som den bör.

Nå väl, det rådet, som regenten hör!

X.

Och de, som i den inre hofdunst-spheren

I tysthet hviska andra råd.

Z.

Än de, som utanföre röka,

Med ögat på den tjenst, den sold de söka,

Som tala, sjunga blott om kunglig nåd,

Och allt hvad makten gör, som gudaverk, beprisa

Om det än sker mot lag och rätt!

Y.

Det ges likväl ett annat sätt,

Att Styrelsen till rätta visa,

Än det, att kasta sten och smuts.

Z.

Ja, snön är ren och gör ej skada.

Du mins väl icke mer de puts,

Du sjelf har spelt ibland de gossar glada.
 Hur mången snöboll ur din näfve flög,
 Och stötte än en «Viljas» näsa,
 Än i en «Gubbes» barm sig smög
 Och af Minerva fick en snäsa!

Y.

Nu ser jag sjelf, hur slemt det var,
 Att nitets ädla eld försmäda
 Och femti års förtjenster häda.
 Nu blygs jag för de yrans da'r.
 Ej pojke mer, ej mer på gatan
 Jag hojta vill med dem i kapp,
 Som kring vår statsvagn, vid ett rapp
 Af kusken, skrika: «Tvy den satan!»
 Men ser jag, att han vilse kör,
 Så ropar jag, tills han mig hör.

Z.

Han från sin höjd dig skulle höra?
 Jo, om du hurrar. — A propos!
 Du skiljde, mins jag, du också,
 Emellan det att vagnen köra
 Och sitta på en dyna der.
 Kort sagdt, du fann, att «annat är
 Att styra, annat att regera.»
 Hvad är din tanke derom nu?

Y.

Ord gälla såsom mynt. Men svara du
 På denna fråga: hvilkendera
 Må anses rå om färden mera,
 Han, som i tygeln håller, eller han,

Som med ett ord en vink befaller
När, hvart, hvad väg?

Z.

Och sedan kan
Dra' upp de gröna fönstergaller
Och slumra, medan kusken kör.

Y.

Han kan ock vaka, som han bör,
I fönstret ropa: «sakta! sakta!»
Och landet rundt om sig betrakta,
Dess trefnad och dess brister se,
Och vid en gård, en hydda, stanna,
Der honom män upplysning ge,
Som tala fria ord och sanna.

X.

Men dessa arma kräk, som framför vagnen gå,
Hur länge tror du de förmå
Att släpa fram dess tyngd, de gamla fyra?
De torde, när de tröttnas ut,
Ej blott bli svårare att styra,
Men sparka upp och stanna tvärt till slut.

Y.

Då måste man väl skaffa nya, friska.
Men spänna af dem midt i deras lopp,
Hvem kan det? Endast den, som vågar springa opp
Och till sig rycka både töm och piska.

X.

Såled's är gätans ord: «revolution?»

Z.

Ett skrämskott, som de «stationära»,
Så i kathedrer, som vid thron
Och altar, ständigt förebära!

Y.

Har någon «radikal» det vederlagt? —
Hur vackert än derom är skrifvet, taladt, sjunget,
Är det dock ej bevist, att något stånd sin makt
Vill skänka bort, om icke dertill tvunget.
Begynn med böndren: denna egna lem
I svenska staten, denna landets kärna!
Tror du, att de, som med sitt odalhem
Sin ståndsrätt ärfvt, den skulle lemna gerna?

Z.

Åh! det ges sätt att bearbeta dem.

Y.

Förr, än de fyra släppa hvad de äga,
Samtycka de kanske, att Svea stolt kan säga:
«Nu är jag dock vid mina fulla fem.»

Z.

Att något af de fem ej sällan fattats, röja
Riksdagsbesluten.

X.

Fem! hvad barbari!

Men som det nu är, kan det ej förbli;
Och länge tör det icke dröja,
Förrän en ändring måste ske.

Y.

I trots af Kung och Ständer?

X.

Se,

Det fins en makt i sjelfva tingen,
Nödvändighetens: henne motstår ingen.

Y.

Men henne gör man ej, om hon ej gör sig sjelf,
Lik floden i den stigna elf.

Z.

Af våra tröga Ständers långa möten
Är hon ju redan gjord. Hör hela landets knot.

Y.

Hur det än skrikes med och mot,
Står stoden, tills han fälls. Hvem ger den första stöten?
Du kan ej önska något sammanlopp,
Som gatustenar bröte opp!

X.

Du glömmer, att då nyss från thronen
En konung rycktes ner, en annan lyftes dit,
Ej flöt en droppe blod, ej föll ett ord af split.
Hvi skulle icke opinionen
Ombyta Ständer likaså?

Y.

Stod icke, när det förra skedde,
Nödvändigheten, i gestalt
Af en fiendtlig här, tillreds att störta allt?
Och tänkesättet re'n förut beredde
Det djerfva stegets ögonblick.
Men har det nu ett lika stadgadt skick?
Vill Svenska folket se det rifvet,
Som stått så länge, innan det är gifvet,

Hvad i dess ställe sätts och kan bestå?
 Nog gör man vackra statsmodeller,
 Som man på bordet till beskådning ställer,
 Men stater lefva, växa, bildas ut:
 Tag deras anda bort, så är det med dem slut.
 När ej de gamla ekar mera
 Ge gården skygd (man högg dem ner),
 Hvad kan man väl i hast plantera,
 Som både lugn och svalka ger?
 Men kunde telningar, som redan
 Med stam och krona fasta stå,
 Till dem så fogas, att de sedan
 En lund blott gjorde eller två! —

Z.

Nu, se'n min herre är en ultra vorden,
 Är han historisk, det förstås,
 Förr var han filosof.

Y.

Gudnås!

Jag lekte med de stora orden
 Och bygde korthus, äfven jag.
 Nu ser jag i historiens spegel,
 Hur samfund ha sin rot i häfd, som blifvit lag,
 Liksom ett språk af bruket får sin regel.

X.

Dock ändras språket hos ett hyfsadt folk,
 Och bruket lyder grammatiken sedan.

Y.

Hvad myndighet har hon, om ej som trogen tolk
 Af hvad i tal och skrift sig sjelf har stadgat redan?

Dock ej förnuftet jag bestrida vill
 Dess rätt och makt, som menskor gör af vildar.
 Det gör, att språk och samhällen bli till;
 Dess dolda lifskraft dem organiskt bildar.
 Se'n skiljer tänkarn med begreppets knif
 De särskilta organer och funktioner;
 Men icke kan han ge det döda lif
 Med magiskt spel af tomma abstraktioner.
 Men det, som blott med yttre band
 Mekaniskt sammanhålls, behöfver främst en hand,
 Som vist och varsamt gör det nytt, som nytt kan göras.
 Vid Ständers rådslag, vid Collegers bord,
 Vid Domstol, Läns-stol, borde, med ett ord,
 Allt mer i sammanhang och mera skyndsamt röras.

X.

De gamla uren, hur de lagas må
 Med nya lappverk, ej dess bättre gå:
 Om ej reformen skall sitt mål förfela,
 Så måste den gå ut ifrån det hela.

Z.

En coup de main gör allt till slut.
 Se gossar i en rad beredde att ta lyra! —
 Hvem fick i bollen? Den som sprang ur raden ut.
 Så tredje Gustaf gjorde med de fyra.
 Med långa näsor få de se
 Detsamma nu i motsatt anda ske.

Y.

Besinna, hvad det är, du så bekänner.

Z.

Måhända måste någre folkets vänner
Ta' makten i sin hand, blott för att se'n
Åt folket öfverlemna den.

Y.

Se der er hemlighet, I, som för hopen,
Om dess betryck och nöd, som utan er
Hon icke kände, ständigt ropen.
Derföre ser man ock nu mer,
Att mången frihetsvän sig dra'r tillbaka
Och skyr reformer, återta'r,
Hvad sjelf för dem han yrkat har,
Af fruktan att det hela sönderskaka.

Z (*sjunger*).

«Gå aldrig ut på den gröna äng!
Sitt stilla,
Du lilla!

Ty ormen i gräset gör dig illa.»
Så var min ammas ständiga refrain.

X.

Du nämnde Gustaf. Ämne för en visa,
Och den rätt vacker, ger hans snille nog.
Men hans regering, är det fog
Att den i våra dagar prisa?

Y.

Kan man väl annat, då man ser,
Hur allting vändes upp och ner,
Att tiden före den upphöja,
Och nesan af en stämpelkung,

Ett rådlöst råd, en utländsk pung,
Som hatt och mössa köpt, beslöja?

X.

Nå väl! var det en bättre tid,
Den envåldstid, som derpå följde,
Med sanning och med dygd i strid,
Som ärans skimmer fåfängt höljde?
Då äfven snillet i sin uppflygt bands:
Ett band var sjelfva dess belönings krans!

Y.

En krans är dock ett band, som föga binder,
Och snillet, som bevingadt far,
Likt fjärlin ur sitt skal, ej känner något hinder;
Då i sitt silke larfven hänger qvar!
Men frågan angår blott det ny, som tändes,
Då Sveriges hopp ånyo log
Åt infödd hand, som spiran tog;
Då friheten af alla kändes,
Då allt sig rörde utan tvång,
Likt fågelns fria flygt och sång.
Det hör ju ej till saken, hur det sedan
Förhöll sig vid det stormigt mulna nedan.

X.

Än sonen och hans tid?

Y.

Den är förbi:

Om den vi tiga må, som muren.
Nu glädoms, att hvar en, i Sverge buren,
Sig känner åter Svensk och fri.

X.

Får man af vissa tecken sluta,
 Så spekulerar mången dock
 Ej blott i tankens verld, men ock
 I staten, på det absoluta.
 Det stillar ju med ens, hvad oro gör och strid.
 Må se'n allt ljus, allt lif, förloradt gå dervid.

Y.

Om sjelfva friheten förhända
 Ta'r min och ton af en tyrann,
 Bland sinnen retade och spända
 Af grundlös misstro mot hvarann;
 HVEM RÅR DERFÖR, om ej de samma,
 Som blåsa upp af strån en flamma,
 Och klaga se'n, att efter den
 Knappt litet aska står igen?

X.

Hvad menar du? Om än det varma nitet
 För friheten hos några svalnat litet,
 Är det hos henne sjelf, som skulden är?

Y.

Visst icke hos den äkta;
 Men väl hos den, som hennes larf blott bär,
 För hvilken dagens kämpar fäktat,
 Som vore hon ett stundens rof.
 Det jemna klandret utan hof,
 Som endast retar och förstämmer,
 Har det väl annat ändamål
 Än blott de sår det gör?

Z.

Hvad jemmer,

Lik barnets gråt, som ref sig på en nål!

Se Frankrike och England, hur der skrives

Och hur der talas.

Y.

Som vi måste här

I Sverge härma, antingen det är

Hos oss tillämpligt eller ej.

Z.

Hvar gifves,

Hvar har det gifvits, frihet utan strid,

Som förts med tungan, om ej näfven,

Med penna, om ej svärd?

Y.

Dervid

Är skillnad dock i sättet. Mellertid

Bevisar det vår frihet äfven,

Att vi ej sakna stridsamt lif.

Hvad larm, hvad stoj, hvad kamp och kif

Om sjelfva våra tidsfördrif!

I fejd, liksom i medeltiden,

De tappre tidningsfurstar gå;

Att de sitt län behålla må

Och vidga ut, derom är striden.

Och länsherrn, hyllad af dem hvar —

Ty ingen träder an sin bana,

Som ej för honom sänkt sin fana —

Sin lust af deras duster har.

Men icke blott de sjelfve manligt kriga

Med svärd mot svärd: en mängd i deras tross
 Med gälla skrin och knutna näfvar slåss.
 Ja, upp i deras gluggar stiga
 Krypskyttar af det slag, som för den bästa sak
 Ej skulle ett af sina finger lyfta,
 Men hvilkas både ej är slak,
 Då de få rum att på personer syfta.

X.

Af tio pilar en törhända må
 En skuldfri träffa, fem sitt mål förfela;
 Är det dock ej en vinning i det hela,
 Att dem, som det förtjent, de fyra nå?
 Hur väl, att de, som orätt göra,
 Och undfly lagens våg och svärd,
 De, som bedra med sken och flärd,
 Och de, som oskulden förföra,
 Med bäfvan dagens posthorn höra,
 Som hotar, domsbasunen likt!

Y.

Hvad viktigt kall, ej mindre ärorikt,
 Än ansvarsfullt, är tidningsskrifvarns!
 Jag menar icke tidsfördrifvarns,
 Men tidsupplysarns, sådan han
 Det borde vara och det kan.
 Lik båken, som för vind och bölja
 Orörlig på sin klippa står,
 Och varnar för de grund sig dölja
 Och sprider ljus der mörkret rår:
 Ger han det allmänna en ledning,
 Då han med sann sjelfständighet,

Som ej af men'skofrukten vet,
 Oväldigt uppta'r allt, som hör till sakens redning,
 På begge sidor väger alla skäl
 Och vill blott rätt —

Z.

Det låter väl!

Och må en domare det göra,
 Men publicisten hör det icke till.
 En sida blott skall folket se och höra,
 Om det skall ledas dit man vill;
 Ett blad af värde frambär mångahanda,
 Men vänder allt till ett i samma anda,
 Lik strömmen, som, hvad helst den rör
 Och dra'r åt sig, i strida fåran för.
 Men såsom strömmen, då han söker,
 Hvar han skall komma fram, sig kröker,
 Och bäst han bullrar, halkar som en ål:
 Så slingrar sig ett blad, som har sitt gifna mål.

Y.

Så sker, ty värr! Det är ej rätt som galler,
 Ej sanning, blott parti't. Men såsom jag
 En tidens tolk mig föreställer,
 Utgör han en med öfverhet och lag
 Enstämmig makt, som deras brister fyller,
 Med räfst i hvarje embete och skrå,
 Der saker stanna eller illa gå.
 Han mer ej svärtar, än förgyller,
 Hvad af Regeringen och hennes ombud görs.
 Han visar mängden, hur hon vilseförs
 Med förespegling utaf rättigheter,

Som ej sin motvigt ha i skyldigheter;
 Och då han strider blott för allmänt väl,
 Så är han Folkets man, men Styrelsens jemväl.

X.

Ej mer på hopens skrik än hofvets smicker höra
 De, som det kallet rätt uppfatta, rätt utföra.

Y.

Ty värr, i alla länder få!

X.

Det bifall, som de efterstå,
 Är ej de spelemäns, som gyckla med en docka
 Och härma slöddrets ton, att det omkring sig locka.

Y.

Upphöjde stå de öfver all den mängd,
 Som till dem lyssnar i den vida ängd,
 Likt manarne till bön i Österns minareter.

X.

Och då de noga akt på allt omkring sig ge,
 Så kunna de ock framåt se.

Y.

De äro med ett ord vår tids profeter,
 Som af dess högre ljus upptände gå,
 Med varning och med tröst, till låga som till höga;
 Och då de fram för folket stå
 Sig sjelfva tänka för det öga,
 Som allting ser, och för hvars blick
 Det inre, i hvad lånadt skick
 Af prydda ord och fagra miner
 Det må förställas, genomskiner.

X.

Ja, du har rätt: det är blott sanningen,
 Som kan oss sjelfva fria göra,
 Och ge oss mod att bära den
 Så väl till Styrelsens, som Allmänhetens öra.
 Ett ärligt allvar utan agg,
 Ej udden af ett retsamt nagg,
 Ej skämt, som kittlar blott för stunden,
 Oss bringar till det mål, att menigheten må
 I sina bördor lättnad få —

Z.

Och att vår yttringsrätt, ej, som den nu är, bunden
 Af envåldsmaktens välbehag och nyck;
 Må kunna visa, i hvad svårt betryck
 Af hof och här och höga herrar
 Det arma folket sänks allt mer;
 Hur allt beständigt sig förvärrar,
 Tills hela riket ramlar ner.

Y.

Hvem skulle rå därför, om detta skedde,
 Hvem, om ej de, som ben i jorden så,
 Hvaraf, när skörden stundar, män uppstå
 Med dragna svärd till blodig strid beredde?
 Men Sverge är i alla fall
 Ej Spanien eller Portugal.
 Ej i dess jordmån gro de vilda drakatänder.
 Ja, lugnom oss. Om blott de gamla band
 På slöjdens hjul och flitens händer
 Upplösas småningom, behöfver ej vårt land
 Afundas något, icke ens den strand,

Der nya samhällen, ifrån de gamla skilda,
 I en ny verld en ny tid bilda.
 Se, vid en stod af Washington,
 Der Friheten så stolt hans segerfana hviftar,
 Der ligger oket än på Nigerns svarta son.
 Ja, äfven frifödd man, hvars hy det minsta skiftar,
 Bort från de fullblodsädla stöts.
 Beundrom i allt fall de upplyst fria stater,
 De idoghetens potentater,
 Och skattom det förbund, af dem så lyckligt knöts.
 Men visa mig ett land, der du kan mer dig trygga,
 Kan hvad du tänker yttra mera fritt,
 Och mer vid allt, hvad du må kalla ditt,
 Af lag och öfverhet beskyddad, bo och bygga,
 Än i vår glada, friska, sköna Nord!

Z.

En hälft är sann af dessa ord.
 Se der vid fjellen står, dit satt af folkets händer,
 Ett skönt, ett äkta frihetsträd,
 Hvars krona, fast den än är späd,
 Allt hit sin blomnings vällukt sänder.
 Ja, äfven frukt det redan bär,
 Som retar våra Svenska tänder,
 Ty hos oss sjelfva, ack! hur saft- och kraftlös är
 Den nya ympen i den murkna stammen.

X.

Ty värr! var det ett tärningskast,
 När Staten gjordes om i hast;
 Och folkets röst var då, som den är nu — blott amen.

Z.

Helt annat är det vestanfjells,
 Der hela kroppen föreställs,
 Ej lemmar endast, som ej sammanhånga.
 Der talar i de Storthingsmän
 Det folk, som valt dem; der kan än
 En Thorgnys varning fram till herrskarn tränga.
 Hvad äro vi? En mager fårahjord.
 Vår herde byttes om, ny blef ock stafven gjord;
 Men fåren stå i samma kätta
 Med osund luft, med fönster utan ljus,
 I rucklet af det gamla hus,
 Och sakna foder att sig mätta.
 Se deremot de Norrska, med hvad hull
 De i sin frihet gå och tyngas blott af ull.

X.

Dock må de stolta Baggar oss ej stånga
 Med obesvaradt öfvermod,
 För det vår herde, i hvars makt det stod,
 Att taga dem som rof till fånga,
 Lät dem gå fria, som en särskild hjord.
 Men lemnom bilden. Norge, med ett ord,
 Må vara om du vill, som demokratiskt rike,
 Som republik med konung, utan like.
 Men huru blef det så? Blott genom sitt förbund
 Med Sverge, som dess vän är vordet samma stund.

Y.

Det är en vän, som ej föraktas borde,
 Ett folk, som burit ett af dessa helga svärd,

Dem en Försyn till sina redskap gjorde

Att bryta band, som hotade en verld.

Z.

Den äran, liknar hon ej röken

Af en till aska brunnen ort?

Af allt hvad våra hjeltar gjort

Hvad ha vi qvar? Blott deras spöken,

Som kusligt gå igen, hvar gång

En fåfäng högtid ges med prunk af tal och sång.

Ett upplyst folk bestämmer värdet

Blott efter halt, ej efter sken och klang,

Och ger åt ångan framför krutet rang.

Y.

Hvad hjälper griffeln emot svärdet,

Och ångan, utan krut, mot fiendens

Kanoner, dragna öfver rikets gräns?

X.

Hur Wasa bröt för Svea folk det bandet,

Som Norge bar ännu trehundra år,

Det mins hvar Svensk, det talas om i landet,

Hvarhelst ett hjerta för dess frihet slår.

Men när en Norrman af sitt Eidswold skryter

Med glömska, ja, med hån af Segrarns ädelmod,

Om det ock honom ej förtryter,

Skall det ej röra upp vårt Svenska blod?

Z.

Dock icke så, att det ur näsan sjuder

Och fläckar ner den hand, som oss den frie bjuder,

Ej bugande, men frankt och ärligt, som det klär

Den verkligt frie, som han är.

X.

Hand möte hand: det egnar brödrahänder!
Men rygg mot rygg emellan män sig vänder.

Y.

Besinna måste hvardera ändå,
Hur skönt i bredd ett par kolonner stå,
Som stödjande hvarann en vård tillsammans bära
Af Skandisk frihet, Skandisk ära.

Z.

Hvarom var frågan? Blott om ordningen
I begges hus och trefnaden.
En yngre son, som bryter sig i skogen
Ett eget hemman, der han ej beror
Af annat, än sin flit vid plogen,
Kan ha det bättre, än hans stolte bror
Vid sätesgården.

Y.

Ja, han kan det hela
Från början bättre ordna och fördela.
En gammal odaljord likväl
Sitt gifna värde har.

Z.

I fall den skötes väl.

X.

Den kunde dock på nytt inrättas,
Och i en bättre ordning sättas,
Om blott man grep sig an —

Z.

Ja, om —
Men se, när först vår arma frihet kom

Förhöll hon sig, som ordet lyder, «menlöst»,
 Och, som dess rim antyder, senlöst,
 Ty ingen sena, ingen merg der var.
 Ej ens den kraft, ett skepp på stapeln har,
 När hindren ryckas bort, att framåt sjelft sig röra,
 Förstod man, utan lät det stå.
 Der står det än. Hvad tjente det väl då,
 Att till det gamla skrof nytt tackel göra?

Y.

Det gamla kan ju ej på stapel stå:
 Vid varfvet låg det endast för att lagas.

Z.

Att ej ett fartyg far, må dock beklagas.

Y.

De nya utsigter, som för oss dagas,
 De klippor, som vi sett förbi oss gå,
 Och de ruiner, som bakom oss stå,
 Bevisa ju, att vi oss framåt röra.

Z.

Det går den gamla, lama slentrian.

Y.

Vår kapiten, vid storm och böljor van,
 Förstår det bäst, hur han skall segel föra.
 Se här en apolog, den är helt kort:
 «Låt gå med strömmen!» roptes i en julle,
 Som till en holme fara skulle,
 Midt i en elf, ett stycke bort.
 «Låt gå! hurra! friskt mod! god lycka!» —
 «Nej håll, för Guds skull! ro emot.
 Se forsens imma, hör dess hot.

Den kan oss ner i fallet rycka.
 Styr upp, ro på, håll i, håll i.
 Blott genom motstånd räddas vi.»
 Ej lyds den gamle af de unga:
 Ack se! hvar båtens spillror gunga.
 Det ges två slag af sann opposition,
 De två tillsammans skydda land och thron.
 Mot en regering, som vill allt inkräkta,
 Det ena står, att folkets rätt förfäkta;
 Det andra strider mot det falska nit,
 Som allt upplösa vill i ändlöst split.

Z.

Den fabeln smakar de «förskräckte.»
 Nu är du allt hvad hofviskt är,
 «Förskräckt,» «historisk,» «ultra,» «stationär,»
 De höra alla till ett kryparslägte.

Y.

Hvad namn du än må ge mig, just deri,
 Att jag ej skyr dem, känner jag mig fri.
 Hvarhelst du kryper, om i hofsalongen,
 På börsen eller under ockrarns tak,
 I bondklubbsrummet eller gröna gången,
 Så snart du kryper, står du icke rak,
 Ej upprätt, som en man det egnar.
 Men pudelns kryp, då han sin herre fagnar,
 Dock af en tacksam trohet drifs;
 Då katten, som i soffan hvilar,
 Bäst han med fromma ögon smilar
 Och rör på svansen, fräser till och rifs.

X.

Till saken åter. När skall det uppfyllas
 Det stora hopp, som oss vår frihet gaf?
 Allt lif, all kraft, all kärna tynar af:
 Jag ser blott tomma skal förgyllas.

Y.

Begär ej skörd, när det är vår.
 Men se, allt högre solen går
 Och ljuset sig allt längre sprider.
 En hoppfull sommar nalkas re'n vårt land,
 Om det ock än af mången frostnatt lider.
 Må mellertid en pilt, med spegeln i sin hand,
 Mot solen vänd, i fönstret stå och flägta,
 Och med ett återsken, som fladdrar hit och dit,
 Förlägne ögon längs med gatan jägta,
 Och kalla det upplysningsnit!
 Men ingen Phaeton kan skrämma oss numera,
 Hvad min än mången ta'r sig, honom lik,
 Att dagens lopp och ljusets gång regera,
 För det han kan med stoj och skrik
 Och ljud af piskan i sitt stall husera.

Z.

Om solens gyllne spann och Phaetonisk färd
 Må skalden drömma i sin tomma verld;
 Och låta de med rim uppfyllda arken,
 Som drakar, flyga upp i skyn!
 Vi andra här på jordens bryn
 Se hellre dessa blad, som hålla sig till marken
 Och visa oss hvad nytt hvar morgon med sig bär,
 Som roligt eller nyttigt är.

Y.

Hur det du prisar äfven jag vet skatta,
 Har jag ju redan låtit se;
 Men för att rätt dess värde fatta,
 Se här en bild, som säger mer kanske:
 Hvem gläds ej åt den fria qvarnen,
 Dit med den säd, hans åker ger,
 Hvar en kan gå, och mjöl, med mer,
 Få hem åt hushållet och barnen?
 Men hvem, hur mycket än för malningsrätten varm,
 Kan tänka utan bitter harm
 Att mjölet kalkas eller sandas,
 Ja, med förgift af mjölnarn blandas?

Z.

För klemig mage, som ej salt
 Ens tåla kan, är gift i allt.
 Hur lätt att fega sinnen skrämman!

X.

Men fåfång är all skärm, all mur, som reses opp,
 För att det då, som tidens stora lopp
 Kring hela verlden ger, för folkets öron dämman.

Y.

Hur våldsamt elfven far, hvad skräckfullt fall den gör,
 Med häpen vördnad den oss rör:
 Man vill den skåda, hur man än må bäfva.
 Men dessa fåglar, som deröfver sväfva
 Med rofbegärets hvassa ljud,
 Hvem älskar dem, de hemska olycksbud?

Z.

Se i Norrström de hvita måsars hvimmel,
 Hur det mot ljuset skönt sig ter,
 Då solen från en klarnad himmel
 På fria böljor blickar ner.
 Men märk, hur svart ur sina dystra nästen,
 I gamla kyrkotorn och herrefästen,
 En svärm af kajor flyger ut
 Och gör på säden hastigt slut.

X.

Än kråkorna i detta kalla nedan,
 Som blåser bort vår sköna vår!
 Och landets många korpar sedan!

Z.

Förgät ej ugglan, som i mörkret spår,
 Och ta'r sig min att djupt begrunda,
 Fast hon ej annat gör än blunda.

Y.

Må stygga nattkräk frukta hennes klo:
 Blott hon ej sträcker den åt dufvans bo.
 Är ej att vaka, medan andre sofva,
 Och se i mörkret, dock en skattbar gåfva?
 Men sångens fåglar glömma vi.
 Bland tidens tecken ej de sämsta,
 De vittna ju, att vintern är förbi.
 Hvem gläds ej, när han hör den främsta,
 Som bådard våren äfven i vår Nord?

Z.

Ack, bäst hon sjöng så oförtruten;
 Blef hon för hofvets räkning skjuten;

Och en dukat belönte detta mord.

Dock flera återstå; och att dem höra

Hvem kan väl hindra hela landets öra?

X.

Se der, nu fattar du igen

I tråden, som vi släppt, min vän;

När blir det slut på detta gyckel

Med hofkanslerens bindenyckel?

Y.

När ett förargligt getingbo

Uti det gröna stör vår ro,

Hvad hjälper det att en och an'n förqväfves?

Hvad batar att dra' in ett näsvist blad,

Då straxt ett annat är åstad,

Att fylla den kolumn, om ej den rad,

Som i det förra bröts förgäfves?

X.

Det krånglet måste bort, så ropar ju

En allmän röst i landet nu.

Y.

Det gifs en röst, som ofta stilla tiger

Vid ilskans trots, vid öfvermodets hån;

Men när i hejdlös fart det onda stiger,

Utbrister med en kraft, som inifrån

Går ut, mer väldig än allt tidens dån.

Den rösten tycker jag mig redan höra

Likt skogens sus, der först sig löfven röra,

Tills stormen böjer både gren och topp.

X.

Den böjde snart sig åter reser opp.
 Men bryts han! Väll det är ju skönt att falla
 Och bli ett undrans föremål för alla,
 Som, medan trädet stod ibland en mängd,
 Ej märkt dess höjd, men mäta nu dess längd.

Z.

Kan våldet ej de ädla tysta,
 Som våga fram, för folkets väl,
 Med species facti och med skäl,
 De må bli klösta eller kyssta:
 Hvad aktar deras rena nit
 De hesa rop af hycklerit?

Y.

De till exempel, som i skölden bära
 En bok med blodens, en med marmorns färg!
 Att stå i bredd med dem, hvad ära,
 När en gång Sverge styrs från slika ädlas «berg».

Z.

Berg?

Y.

Likt det, der Marat sin ära gjorde.
 Den Svenske har han, tro, sig nämt deraf?
 Dock att han högre syfta torde,
 Spår ju det stora namn, som presten honom gaf.
 Men skämt åsido. Hvad! om dessa bränder,
 Kring landet spridda, skrämda Rikets Ständer,
 Så att de fäste nya band
 Vid pennan i en kittslig hand?
 Jag hoppas dock ännu, att intet hinder,

I förväg lagdt för tankens rättighet,
 Att yttra hvad den vill och vet,
 I tryck mer än i tal, vår ädla frihet binder.
 Men om det måste ske till slut:
 HVEM RÅR DERFÖR! Besinnom det förut.

En gosse med en båge lekte;
 Hans pilar flögo hit och dit;
 Han sköt på folk och det med flit,
 Ehur' hans mor med hot det nekte,
 Tills en i hennes öga flög.
 Då blef från honom bågen tagen,
 Och han förskräckt i vrån sig smög;
 Men hon var enögd från den dagen.
 Två sköna ögon moder Svea har
 I Statsförfattningen och Tryckfriheten:
 Ve! den, som trolös, eller blott förveten,
 Ettdera sårar af det ädla par!

FORETAL

RABULISTEN OCH LANDTPRESTEN.

SAMTAL I SAKERSTIAN ÅR 1840.

I förskjelliga för tankens rättighet,
 Att ytta hvad den vill och vet,
 I tryck mer än i tal, där alla sakens blader.
 Men om det måste ske till slut
 Hvad ska man säga! Besinnom det först!

En gosse med en bäge lätte;
 Hans piler flogo hit och dit;
 Han sköt på folk och det med lit,
 Ehur hans mer med det han kette

A. Du hör dock ej till de konservativa;
 Du yrkar, som jag har af säker hand,
 Att man skall ner den gamla kyrkan rifva.

B. Ja, den förfallna här i Hernösand.
 Men icke rår jag, som de radikala,
 Att slå omkull domkyrkan i Upsala.

FÖRE TAL.

Anledningen till denna skrift torde förklara dess beskaffenhet. Vid det i Hernösand sistlidet år hållna prestmötet hade jag ärnat, i en vid dylika tillfällen vanlig öfversigt af tidens religiösa horisont, fästa en varnande uppmärksamhet på det ofog, som nu i Tyskland drifves med den Heliga Skrift och vår derpå grundade religion: hvaraf äfven hos oss symptomerna begynt märkas. Men den för synoden bestämda tiden, som upptogs af viktiga stifts-angelägenheter, tillät det icke. Då jag några månader derefter föll i en svår sjukdom, och sedan, under ett långsamt tillfrisknande, hade om natten mången sömlös stund, fördes mina tankar på det nyssnämnda ämnet och fördrefvo dermed klockslagens långa mellanstånd. Men hvad jag om natten hade tänkt, var om morgonen glömdt; till dess jag begynte fatta det in i meter och rim, som jag vid dagningen lät anteckna.

Jag har tvekat, om jag borde låta dessa för min egen tillfredsställelse skrifna blad komma för allmänhetens ögon, då det för henne vore bättre att vara alldeles okunnig om de villfarelser, som i dem bestridas. Men då jag funnit, att i de mest spridda och allmännast lästa skrifter allt tydligare vinkar blifvit framkastade om den nya christendomen i Tyskland, med klander af vårt presterskap som ej tillegnar sig dess förmenta högre och renare ljus; så har jag föreställt mig, att denna skrift skulle möjligen kunna tjena till någon varning, isynnerhet för de unga, som så lätt intagas af det

nya, helst då det synes förutsätta både genialitet och frisin-
nighet. Den borde åtminstone väcka deras uppmärksamhet
på det, som i vår tid så mycket misskännes: att den christna
religionen, såsom grundad på en gudomlig uppenbarelse, är
oberoende af all filosofisk spekulation.

Några af dagens frågor, t. ex. den om folkskolor, hafva
episodiskt inkommit af samma orsak, som föranledt hela sam-
talet, nemligen det tadel af vår Svenska kyrkoförfattning,
hvarmed Rabulisten uppträder och äfven efteråt inbryter. I
en dialog, om den än vore på prosa, kan man ej vänta den
stränga ordning, som man fordrar af en vetenskaplig af-
handling. Början och slutet torde dock sammanbinda det
hela och förklara, hvarföre den svenska kämpen för den nya
läran är föreställd såsom en radikal rörelseman i Staten, så
väl som i Kyrkan.

Hernösand, 1840.

Var på tidens tecken vaken,
 Var vid dess förderf ej ljum.
 Låt den helga ljusastaken
 Icke stötas från sitt rum.

WALLIN.

RABULISTEN.

Får jag gå in, jag oinvigde, här,
 Der presterskapet har som en kuliss;
 Och der det verldsliga får rum bredvid
 Det heliga? Det skåpet der i vrån
 Förvarar ju patén och kalk och mess-skrud;
 Men, som sig bör, står penningkistan främst.
 Der öppnas källarluckan vid den dörr,
 Som gömmer Sreviers själaskatt med mera;
 Och här på bordet Bibeln har till granne
 En fylld butelj.

LANDTPRESTEN.

Med vatten, som ni ser.

RABULISTEN.

Härinne afläggs med ett ord den mask,
 Som man i kyrkan bär.

LANDTPRESTEN.

Jag märker det.

RABULISTEN.

Det gör ju presten sjelf?

LANDTPRESTEN.

Det kan väl hända.

Är det åt mig, som detta infalls udd

Är särskilt vänd?

RABULISTEN.

Förlåt mitt skämt, min bror.

Du känner väl igen din ungdomsvän,

Fast våra vägar skilde oss. Du gick

Den säkra till ett pastorat.

LANDTPRESTEN.

Och du

Till ingen väg dig höll, en flygtig fågel.

RABULISTEN.

Ja, fri som fågeln är jag än; och fri

Förblir jag så i tänkesätt, som handling,

Ej fäst vid statens, ej vid kyrkans tjänst,

Af inga maktspråk, ingen fördom bunden.

Hvad jag behöfver ger min penna mig.

LANDTPRESTEN.

Och den är snabb och spetsig, som din tunga.

RABULISTEN.

Förr var ock du frisinnig nog. Men hur

Du nu är sinnad, vet jag ej.

LANDTPRESTEN.

Det kan

Du lätt få veta, om du vill. Jag plä'r

Ej smussla undan hvad jag tror och tänker.

RABULISTEN.

Det måste dock en prest, som därför bär

Sin vida kapp, den han sveper om

Det som bör döljas. Oss emellan här,
 Då dörrn är stängd och klockarn hålls derute,
 Kan du väl yppa, hvad du tänker, skildt
 Från det, du talar ut i predikstolen.
 Men ärligt tillstår jag, att din predikan
 Ej fyllde upp min väntan. Förr, min vän,
 Var du berömd som både tänkare
 Och talare; men nu var allt, till stil,
 Så väl som tankar, biblisk slentrian.
 Du vet väl, hur kritiken i vår tid
 Behandlar bibeln. Hvad hon blad för blad
 Ej sönderrifver, det förklarar hon
 På sådant sätt, att endast det får gälla,
 Som för allt sundt förnuft är klart och rent.

LANDTPRESTEN.

Ej tyds derur, hvad Gud deri har ment.
 I en katheder menskelig vishet orde,
 Om hvad förnuftet säger att vi borde:
 I predikstolen står jag, sänd från Gud
 Till hans församling, med hans helga bud.

RABULISTEN.

Det stöts i en trumpet, och folket löper
 Åt torget, lyss till månglarn der och köper
 Ett pulver, som allt ondt skall drifva ut.

LANDTPRESTEN.

Du torde sjelf behöfva det till slut.

RABULISTEN.

Hvad? att en prest, som tro och andakt hycklar,
 Skall vid min sotsäng skramla med de nycklar

Till himmelriket, dem hvar andlig slarf
 Tillegnar sig, som apostoliskt arf.
 Jag tänkte sjelf ta' kragen, som du mins;
 Men fann, att den, till enkel slant är slagen,
 Ej kan bli dubbel. Dock har tysk kritik
 Allt sedan roat mig.

LANDTPRESTEN.

Tysk, som hon är,
 Må hon förbli.

RABULISTEN.

Nej, snart skall hon bli Svensk.
 Allt gammalt murknar, altaret, som thronen.
 Ombytas måste sjelfva religionen.

LANDTPRESTEN.

Förändras kan hon endast till sin skrud,
 Ej till sitt väsen, som är födt af Gud.

RABULISTEN.

En unken lukt är i vår gamla kyrka.

LANDTPRESTEN.

Dock öppnas fönstren der för himlens vindar;
 Och ljuset skymmes ej af färgadt glas.

RABULISTEN.

Hon måste byggas om.

LANDTPRESTEN.

Är det ej nog,
 Att putsa henne, om hon det behöfver?

RABULISTEN.

Behöfver! hon, som är så full af dam!
 Se'n Luthers tid var ingen damqvast der.

LANDTPRESTEN.

Afdammadt är dock mång't och mycket redan.

Vi ha ny handbok, ny katkes.

RABULISTEN.

Men hvilka?

LANDTPRESTEN.

De kunde vara bättre; men vår psalmbok

Är ju en skön, en herrlig Davidsharpa.

Nu bibel vänta vi med stegradt hopp;

Och kyrkolagen inom kort är färdig.

RABULISTEN.

Hvad hjälper det, att ormen byter skinn,

Då han sin art behåller? Med ett ord:

Reformer blott ej båta oss i kyrkan,

Mer än i staten. Ny konstitution

Behöfver denna, och den förra ny

Reformation.

LANDTPRESTEN.

Hvad är det då, som brister?

RABULISTEN.

Ibland allt annat brister oss det främsta

Af men'skans rättigheter, samvetsfrihet.

LANDTPRESTEN.

Fri gudstjenst ha dock alla trosförvandter,

Calvinianer, greker, katoliker,

Hernhutare och methodister, ja!

Har icke juden sjelf sin synagoga?

RABULISTEN.

Hvad dem beviljas, vägras landets barn.
Som Svensk, är jag ej fri att pröfva sjelf
En sak, som angår endast Gud och mig.

LANDTPRESTEN.

Är det ej fritt, som vi vår tro bekänna,
Vår evangeliskt ljusa, rena tro,
Vi Gustaf Wasas, Gustaf Adolfs folk?
Från deras thron, af deras spira, äger
Hvar Svensk beskydd, ej mindre för sin tro,
Än för sitt lif, sin egendom, sin heder.

RABULISTEN.

Grundlagen bjuder så och lägger till,
Att ingens samvete må lida tvång.
Dock hotar mig ej endast kyrkolagen,
Men allmän lag med arflöshet och landsflykt,
Om jag går öfver till en annan tro.

LANDTPRESTEN.

Af hvilken annan skulle du då finna
Mer sann upplysning, mer uppbygglig tröst?
Har någon jesuit — det tros de in
I riket smygt sig, fast dem ingen ser —
Dig fått i snaran? Eller frestas du
Af ryska kyrkan, som nu säges stå
Stridfärdig fram, att yrka, som den äldsta,
Den första christna, rang för alla andra.
Och dertill skulle väl med tiden höra
En påflig makt i hela christna världen.

RABULISTEN.

Jo, jo, med kejsarväldet i förening!

LANDTPRESTEN.

Nu re'n är kejsarn i sitt eget rike
Så godt, som påfve.

RABULISTEN.

Är ej Sverges kung

Det lika så? Ej nog, att af hans makt
I staten bunden är vår yttre frihet:
Som andligt öfverhufvud, lägger han
Sin spira, såsom vore den en kräkla,
Uppå den inre äfven.

LANDTPRESTEN.

Lika litet,

Du sjelf på allvar ville öfvergå
Till någon annan lära, kan väl du -
Åt Sverge önska någon af de andra.
Lyckönskom oss ej endast till vår tro,
Men äfven till vår kyrka. Som den bäst
Inrättade af alla, prisas hon
Af våra trosförvandter utom riket.
Och hennes portar skulle vi med flit
Slå upp för sekters och partiers split?
Hvar finns en annan, som med lärans renhet,
Dock utan samvetstvång, en sådan enhet,
Som hon, bevarar, i det hela fri
Från liknöjd dolskhet, som från svärmeri?
Bevare henne Gud, så för de bränder,
Dem tyska nyhetssjukan till oss sänder,
Som för den franska gudlöshetens gift,
Som göms, ack! i så mången prisad skrift!

RABULISTEN.

Skryt ej förgäfvess med det enahanda
 I stelnad form, som qväfver lif och anda.
 Mångfaldigt brutet, lyser ljuset mer;
 Som i de frias nya verld man ser,
 Der hundra kyrkor, som hvarann bestrida,
 Likt hundra kronor af kristall, som sprida
 Kring salens rymd sitt rika återsken,
 Hänvisa alla dock till samma en.

LANDTPRESTEN.

Männ' ej i lugna sjön, der svanen seglar,
 Den klara himlen skönare sig speglar,
 Än i en mängd af rännilar, som små
 Och grumliga med sorl bland stenar gå?

RABULISTEN.

Din bild är halt. Der stå ju inga stenar,
 Till hinders lagda, i det land, jag menar?
 Det ned från himlen komna vattnet rör
 Sig fritt och klart och sjelf sig vägar gör.
 Hvar en får Gud, som bäst han finner, dyrka,
 Ej fäst af statens band vid någon kyrka.

LANDTPRESTEN.

Der fins ock därför mången, som ej hör
 Till någon.

RABULISTEN.

Männ' dock ej till den, som tör,
 Fast hon ej syns, den enda rätta vara?

LANDTPRESTEN.

Det inre lifvet kan dock ej undvara
 Ett yttre verktyg. Hvad förmår väl här

På jorden själen utan kropp? Ej lär
 Guds dolda kyrka många sig tillegna,
 Dem ingen synlig i sin famn fått hägna.
 Och kan väl staten stödja sig på den,
 Som ej har kropp?

RABULISTEN.

Dock stå de samfund än,
 Som Washington från kyrkan skilda stälde.

LANDTPRESTEN.

Der rår likväl ännu ett andligt välde
 Af dop och nattvard, vigselring och ed.
 Tag bort det äfven och de ramla ned.

RABULISTEN.

Det gifs en religion, af alla renast,
 Som är förnuftets, som har det allenast
 Till prest och bibel; som sig yttrar blott,
 I det man tänker rätt och verkar godt.

LANDTPRESTEN.

Hvem skulle henne, der hon fins, ej prisa?
 Och kanske fins hon ock hos några visa,
 Ej blott i höga tankar, sköna ord,
 Men ock i ädla verk och dygder spord.
 Dock en gång får man se, hvad dessa gälla,
 Då den allvetande sin dom skall fälla.

RABULISTEN.

Den lärofrågan hör ej hit, min vän.

LANDTPRESTEN.

Jo, ganska när. Men låt oss lemna den.
 Den vises lampa, om hon ock hans nätter
 Upplyser vid hans bok, dock ej ersätter,

Änskönt ett sken deraf på gatan ses,
Det ljus för verlden, som af solen ges.

RABULISTEN.

Ja, mängden har behof af något annat,
Än det, hvarvid förnuftet upplyst stannat.

Men hvad det andra är, om Islamism,
Om Foes dyrkan eller — Christianism,
Beror på tider och omständigheter,
Som gjort till Asien det, som Asien heter,
Och till Europa det, som kallas så.

LANDTPRESTEN.

Hvad? Jesu Evangelium skulle då
Ej gälla mer än denna villervalla,
Som Indiens prester himmelsk vishet kalla?

RABULISTEN.

Jo visst! vår religion har inre halt
Framför de andra och bland annat allt,
Som dessa sakna, det, att hon kan sofras.
Vi christne, i den mån, som vi förkofras
I hvad man kallar civilisation,
Vi hyfsa äfven det, som angår tron;
Då de i Östern ej en hårsman vika
If från sin vantros häfd, i sekler lika.
Vår sköna lära, om hon ej trycks ner
Af skumögdt nit, fullkomnar sig allt mer.
Filosofien, som nu igen förvånar
Med nysprängdt schakt, sin fackla dertill lånar.
Snart med förnuftets religion blott en
Den christna blir. Så närma de sig re'n.

Dock i vår kyrka håller samvetstvänet
Ännu det pröfvande förnuftet fånet.

LANDTPRESTEN.

Likgiltigheten nära otron bor.

RABULISTEN.

Renlärigheten sjelf blir dennas mor,
Då hon sig parar med det blinda nitet:
Hur långt hon går i hat — ehuru litet
Det ofta är, som hennes ifver gör —
Är känt som ordspråk: jord och himmel rör
Hon upp, för hvad hon sjelf ej kan begripa.
Blott alla dansa efter hennes pipa,
Stor sak! hvad takt och skick de hålla se'n.

LANDTPRESTEN.

Hon sitter, der hon sitter, länge re'n
Helt tyst och stilla.

RABULISTEN.

Ja, så hvilar katten

Och lyss, om mössen röra sig i natten.
Men nu, då fria tankar ur sin vrå
Begynda titta fram hos oss också,
Nu hennes ögon glo, som eldkol tända;
Och klorna, som hon gömt, stå redan spända.
Men dagen gryr, hur ugglan skriker än;
Och blunda blott för ljuset kan hon se'n.

LANDTPRESTEN.

Än har ej Luthers ande från oss vikit,
Ännu den kyrka, som, då andra svikit,
Stått i sin trohet fast, bevarar han

Med samma ord, hvarmed han henne vann,
Guds rena ord.

RABULISTEN.

Hvad mäktar han nu mera

Emot en Strauss och andra slika flera,
Som med den Hegelska logikens svärd
Slå ner i stoftet all den helga flärd?
Ej nog att de systemet sönderbryta,
Historien sjelf de till en myth förbyta.

LANDTPRESTEN.

Systemet står på biblisk grundval fast;
Och midt i dagens ljus ej ställs i hast
En mythisk verld. Hvad samtidsvittnen skrifva,
Kan ej en forntids undersaga blifva;
Och oskedt göra, hvad i tiden skett,
Förmår ej ens den hand, som allt beredt.
Apostlalärens grunder förutsätta,
Hvad Lukas och de andra tre berätta.
Hur blef det blott en myth, hvad denne skref
På samma tid, som Paulus sina bref?
När Paulus sjelf, till Christi tid så nära,
Bevisar honom en gudomlig ära,
Och efter egen åsyn vittne bär
Om den uppståndne, männ' det mythiskt är?
Och Petrus och Johannes, männ' de sofvo,
När dessa dikter spunnos, eller gáfvo
Åt dem sin läras stöd, hvars A och O
Är att på Sonen, Guds enfödde, tro.

RABULISTEN.

Jag lemnar tron derhän, som apostolisk;
 Men är ej Christi lefnad parabolisk,
 Liksom hans tal? Hans död är en symbol,
 Liksom hans börd, som ingen granskning tål.

LANDTPRESTEN.

Symbolisk är naturen sjelf. Se knoppen,
 Som öppnar sig för himlens ljus, och droppen,
 Som speglar solens bild. Nu, då man vet,
 Att Ordet, som vardt kött, af evighet
 När Gudi var och är, och dock i tiden
 Har lefvat, verkat, lidit och ur striden
 Mot synd och verld och död med seger gått;
 När, med ett ord, hans religion ej blott
 En lära är, en åskådning af tingen,
 Men ock en ked af händelser, som ingen,
 Utom den Högste, kunnat knyta så:
 Så måste ju dess grund orygglig stå.
 Tag bort berättelsen, den undersköna,
 Och läran sjelf skall föga framgång röna.
 Ej blott en lärare, som säger: «der
 Är rätta vägen; den till himlen bär»;
 Behöfva vi, hvar en, som, vilse gångne,
 Af syndens makt och dödens blifvit fångne;
 Men ock en Frälsare, hvars starka hand
 Kan oss förlossa, bryta våra band:
 En frälsare, som det ej blott har varit,
 Men är ännu; som upp till himlen farit
 Och dock ännu på jorden är oss när.

Hur kall, hur död, den nye Christus är,
 Som har ett rike utan att regera,
 Som lefvat, men för oss ej lefver mera!
 Den gamle lefver i och med sitt ord,
 Och har all makt i himmel och på jord.
 Och si! hans ord, som en gudomlig sanning
 Sig sjelft bevisar, då det från all blandning
 Af men'skofunder hålles rent; de må
 Hvad helst för glans af klyftig visdom få.

RABULISTEN.

Just det, att rent från alla men'skofunder,
 Från alla sagor, drömmar, syner, under,
 Begreppet blott af ordet hålles qvar,
 Är granskningens förtjenst i våra da'r.

LANDTPRESTEN.

Hvad skiljer det, som Gud oss uppenbarar,
 Från det förnuftet af sig sjelft förklarar,
 Om ej den väg, på hvilken Guds försyn
 Har fört det underbart från öppna skyn?

RABULISTEN.

Hvar fins det folk, som med en väf af myther
 Ej om sin barndoms höga ledning skryter?
 Står Odin ej, så väl som Abraham,
 Med helig glans ur dunkel forntid fram?
 Då alla folkslags häfd ur dikten dagas,
 Hvi skulle juden ensam undantagas?

LANDTPRESTEN.

I verldshistorien, som ett undantag,
 Står detta folk, bestråladt af den dag,
 Som från dess hemvist midt i verlden sprider

Sitt ljus kring alla länder, alla tider.
 Hvad ha de hedniska berättelser
 Om oförskämda gudars dårskaper
 Och laster likt, med hvad Guds folk förvarat,
 Om Herren och hans vägar uppenbaradt?

RABULISTEN.

Egyptens sluga prester trängde ner
 I djupet af en hemlig visdom mer,
 Än Israels: och Grekelands poeter
 Uppfunno skönare gudomligheter.
 Men i det hela finner sträng kritik
 Hebreernas fabelverld de andras lik.

LANDTPRESTEN.

Hvad har väl Jehovah med Zeus gemensamt?
 Den Gud, allena sann, som Juda ensamt
 Tillbad, deri från alla folkslag skildt,
 Han skulle låtit det i vantro vildt
 Uppväxa och de andras villor dela,
 Och så det stora ändamål förfela,
 Hvertill han sjelf det valt och från det land,
 Der det förtrycktes, fört med väldig hand!

RABULISTEN.

Bevisa först, att för ett folk, så ringa,
 Så rätt, så slött, som Moses måste tvinga
 Och leda likt ett ök, som plogen dra'r,
 En sådan Guds förkärlek möjlig var.

LANDTPRESTEN.

Förkärlek! huru vrångt att så det kalla,
 Då från det folket skulle gå till alla
 Upplysning, frälsning. Så till fädren re'n

Guds löfte lydde; och profeter se'n
I Sions ljuskrets sågo alla länder.

RABULISTEN.

Nu är dock Sion sjelft i hedna händer.
Men Kaba togs i vård från Mamres lund:
Så har ju Islam samma helga grund.

LANDTPRESTEN.

Dock ej åt Hagars son var löftet gifvet.
Men sannadt blef hvad om hans ätt var skrifvet:
«Si, dennes hand skall vara mot hvar man»,
Då Muhamed stod upp och seger vann,
I det han läran på sin sabel stödde,
Och vigde in åt Gud en verld, som blödde.
Hur olik Honom, som i qualfull strid
Gaf ut sitt eget blod för verldens frid!
Var det en slump, att på det bergets kulle,
Der Abraham sin son uppoffra skulle,
Det tempel byggdes, der Guds rena lam,
Att verldens synd borttaga, trädde fram?
Ett sådant samband mellan skilda tider,
En sådan plan, som fram i dagen skrider
Och profetian till historia gör:
Männ' det till mythens vilda virrvar hör?

RABULISTEN.

En «sådan» tydning förutsätter redan,
Hvad den i kretsgång skall bevisa sedan;
Historien passas efter dogmens läst.
Så, när ej Christus mer var jordens gäst,
Begynte de, som hänförts af hans lära,
Poetiskt dikta till den vises ära:

Att på hans blotta ord den lame lopp,
 Den blinde såg, den döde hof sig opp;
 Och då han hölls för den, som komma skulle,
 Den af profeter spådde, underfulle,
 Så gjordes sagan profetian lik.

LANDTPRESTEN.

Men att han var densamme, hur en slik
 Inbillning uppstod, om han intet gjorde,
 Hvaraf hans höga kall upptäckas borde,
 Kan det förklaras? — Att en man, som var
 Mer arm än fågeln, som dock näste har,
 Hölls för den mäktige, den gudalike,
 Som skulle återställa Davids rike,
 Är det begripligt blott af det han lärt,
 Om han ej annat röjt tillbedjansvärdt?
 Han sjelf, hur kunde han sig föreställa
 Att han var den, hvars bild i helig källa
 Stod fram så underbar, om han ej haft
 Derom ett vittne i sin Gudakraft?
 Hvad han för Rådet vid sin död bekände,
 Han re'n som tolf-års barn inom sig kände,
 Att han var Guds den Aldrahögstes Son;
 Som men'ska blott, hvar fick han det ifrån?

RABULISTEN.

Från skriften, den om sig han trodde skrifven.

LANDTPRESTEN.

Hur fann han det, om ej af Gud ingifven,
 Och i sin späda ålder redan rörd
 Af engelns röst, från modrens läppar hörd?

RABULISTEN.

Du tror på englar?

LANDTPRESTEN.

Skulle men'skan vara

Det enda väsen i en ändlös skara,

Som kan sin tanke lyfta upp till Gud,

Förstå hans verk och föra ut hans bud?

RABULISTEN.

Hvarföre ser man englar ej nu mera,

Ej heller underverk?

LANDTPRESTEN.

Ty intetdera

Behöfs nu mer, då uppenbarelsen

Är färdig, är fullkomnad längese'n.

RABULISTEN.

Att den, som vill hans faders vilja göra,

Skall tro det ord, han får af sonen höra:

Se der det prof, han sjelf oss förelagt.

Om honom tillhör en gudomlig makt,

Är det i läran blott vi den erkänne?

Hvad vore, hvad betydde utan henne

Orakler och mirakler och hvad mer,

Hvari en judisk vantro tecken ser?

LANDTPRESTEN.

Om Gud en engel ned på jorden skickar,

Så röjer han väl sjelf i ord och blickar

Den himmel, hvarifrån han kommen är.

Men männ' det gyllne moln, som honom bär,

Det ej bestyrker? Molnet, som jag menar,

Fins ju i Skriften? Hur man den än renar,

Så står likväl det underbara qvar,
Om det ock blott ett skal för kärnan var.

RABULISTEN.

Han näpste sjelf sin samtids rop om under.

LANDTPRESTEN.

Ty endast otro märkte han derunder.

Dock tecken gjorde han, som sänd af Gud.

Och mot det blinda folkets smädeljud,

Hvad åberopar han? Männ' blott sin lära?

Nej, jemte skrifterna, som vittne bära

Om hvad han göra skulle, visar han,

Hvad han har gjort, hvad ingen dödlig kan.

RABULISTEN.

Vår tid har växt ifrån det underbara,

Se'n vetenskapen lärt att allt förklara

Af tingens samband i naturens ked,

Som fäster länk vid länk och led vid led.

LANDTPRESTEN.

Af men'skans frihet bryts den dock beständigt.

Och han, hvars vilja gjorde det nödvändigt,

Som blott var möjligt, skulle sjelf dervid

Sin allmakt bundit inom rum och tid?

Han skulle i den verld, som sönderföller,

Om ej hans högra hand den sammanhölle,

Ej för det största ändamål förmå

Det minsta verka, som vi ej förstå?

Och hvad förstå vi? Att ett korn ur jorden

Står upp som brädd, ej huru den är vorden.

Naturen följer lagar, som vi se,

Men högre kunna ges; och skulle de

In i den krets, hvori vi lefva, verka,
Så kunna vi det blott som under märka.

RABULISTEN.

Tror du om Gud ett slikt — taskspeleri?

LANDTPRESTEN.

Naturen sjelf var lik ett trolleri,
Så länge men'skan ej dess spelverk kände.
Allt blir väl klart, då vi till målet lände.
Och för att dit vår tanke och vårt hopp
Från skranket här i stoftet lyfta opp,
Framskymtar derifrån det högre lifvet,
Som redan här blir åt de trogna gifvet.
Men detta är ett bländverk blott för er,
Som ej en annan verld erkennen mer,
Än något utom ordningen i denna.
Ett under måsten I likväl erkänna.

RABULISTEN.

Hvad då?

LANDTPRESTEN.

Jo det, att Gud blott med ett ord
Ur intet frambragt himmel, haf och jord.
Begrips det mer, än att detsamma ordet
Den fallna verldens nya lif är vordet?
Att Gud steg ned i människogestalt,
Det undret ensamt kan förklara allt
Hvad oförklarligt syns, som Frälsarn gjorde.

RABULISTEN.

Hans gudom af hans verk bevisas borde;
Och nu skall den bevisa hvad han gjort:
Så löper man i cirkel immerfort.

LANDTPRESTEN.

Verlds-alltet, att ock jag ett ord må låna
 Bland dem, som nu ett svenskt gehör förvåna,
 Verlds-alltet, med ett ord, en cirkel är,
 Hvars medelpunkt är Gud. Vårt ställe der
 Är i dess omkrets blott en prick, som följer
 Det stora hela. För vår syn sig döljer,
 Hur detta sammanbinds och hvälfs omkring
 Sin medelpunkt, som håller jemn dess ring.
 Allt hvad vi kunna från vår ståndpunkt veta,
 Vi må åt höger eller venster streta,
 I cirkel går omkring, ur hvilken ut
 Trons radie blott kan föra oss till slut.
 Men att ej löpa i den cirkelgången,
 Du mente, låt' oss stanna vid ingången
 Till Skriftens helgedom, och märka blott,
 Hur allt, hvad Gud befallte fram, var godt,
 Och men'skan främst.

RABULISTEN.

En orm dock henne fälde.

LANDTPRESTEN.

Så uppkom på vår jord det ondas välde.

RABULISTEN.

Gud hade skapt dem båda.

LANDTPRESTEN.

Skyll ej Gud

För fria väsens brott emot hans bud.

RABULISTEN.

Men detta bud, hur kan man det förklara?

Hur kunde men'skan, hvad hon borde, vara,

Om hon ej skiljde mellan ondt och godt?

Hon njöt ju eljest endast djurens lott:

Blott hennes fall gaf henne sedligt värde.

LANDTPRESTEN.

Tror du, att Adam denna skilnad lärde

Då först, när han i ormens snara föll?

Nej, det för godt han i sin oskuld höll,

Att Gud i lydnad, som ett barn, tillhöra,

Och det för ondt, att mot hans vilja göra.

Så sinnad ville han ej en gång se

På denna frukt, som skulle döden ge,

Tills ormen kom, den förste rabulisten,

Och, hvad han äfven var, rationalisten,

Och bröt hans tro på Gud och på hans ord,

Då han, ej nöjd att på Guds sköna jord

Hans afbild vara, ville bli hans like

Och stå för sig, liksom i eget rike.

Och när den fallne icke mer, för skam

Och fruktan, vågade till Gud gå fram,

Då kände han, hvad han förut ej kände,

Det onda samvetet, och hvad elände

Åtföljer synden, som en andlig död.

Se der den kunskap, Elohim förbjöd.

RABULISTEN.

Men hur förliks din tydning med de orden:

«Si! Adam är som en utaf oss vorden»?

LANDTPRESTEN.

Ironiskt måste det förstås om den

Ur Eden drifna usla syndaren.

RABULISTEN.

Hur man det än symboliskt må förklara,
En sann historia kan det dock ej vara.

LANDTPRESTEN.

Hvad kan man tänka sig som bättre svar
På frågan: hur det först i tiden var,
Hur menniskan af Gud var ställd på jorden,
Och hur hans sköna verld är syndig vorden?

RABULISTEN.

Dock löses ej dervid den svåra knut,
Att Gud det ondas uppkomst såg förut.

LANDTPRESTEN.

Jo, om vi tro, att, då hans vishet sade:
«Jag skapar men'skan till min bild» — tillade
Hans kärlek i detsamma: «Ur det fall,
Den arma gör, jag henne lyfta skall.
Då hon, som mig på jorden föreställer,
Hon, hvars förnuftsslut, som mitt påbud, galler,
Nedstiger till den krets, der djuren stå;
Så skall min ende Son till jorden gå
Och, som min afbild, men'skoskepnad taga,
Att men'skan åter till mitt hjerta draga.»

RABULISTEN.

Se der! du visar sjelf med dessa ord
I Skaparns mun, hur snart en myth är gjord.

LANDTPRESTEN.

Att i en taleform en tanke kläda,
Är ej att in i mythers irrgång träda,
Der tanken sjelf far vill och syner ser,
Som från all sanning vika mer och mer.

Men vi ha Skaparns eget ord, som lyder:

Att kvinnans säd —

RABULISTEN.

Förlåt — hvad det betyder,

Plä'r missförstås. Det är ju blott af Gud

Till hvar och en, af kvinna född, ett bud,

Att mot förderfvets orm manhaftigt strida.

LANDTPRESTEN.

Ja, detta är det ordets ena sida;

Men söndertrampa sjelfva hufvudet

Utaf det onda, helt förstöra det,

Hvem kan det? Hvem af kvinna född?

RABULISTEN.

Omsider

Får menskligheten, efter alla strider

Mot våldets, vantrons, fördomarnes makt,

En gyllne tid, då hon tillvägabragt

Allt hvad hon kan med kunskap, konst och snille;

Då allt det goda, som vi nu förspille,

Blir användt i den mån, som alla ting

Mer kända bli kring hela jordens ring;

Då allt är upplyst i hvar vrå af verlden;

Då ingen dåras af den höga flärden;

Då alla äro fria, alla stå

På lika grund och om sig sjelfva rå;

Då med ett ord civilisationen

Har fortgått öfver allt, och religionen

Fulländat sin nu började reform,

Och samhällsskicket fått sin rätta norm.

LANDTPRESTEN.

Hvad vittna alla folk och alla tider?
 Hvad visar den, som nu förbi oss skrider?
 Månn' vett och konst förmå med allt sitt fynd
 Det onda häfva, som vi kalla synd?
 Ej mer, än de förmå besegra döden.
 Hvad hjälper men'skan i den sista nöden,
 Om hon ej tror uppå den qvinnans säd,
 Som öppnat en ny väg till lifsens träd?
 Det lifsens träd, som i en evig sommar,
 Ur stoftet lyft, vid ljusets källa blommär.
 Om än den gyllne tiden kom till slut:
 Hvad tröst för de millioner, som förut
 I sekler burit lifvets tunga börda?
 Tag bort det hopp, att vi der ofvan skörda,
 Hvad här är sådt, hvad båtar väl ett lif,
 Som spills i synd och flärd, i sorg och kif?
 Men ack! det är med fruktan blott vi blicke
 Åt evighetens förlåt, om vi icke
 På honom tro, som döden öfvervann,
 Så väl som synden. Men hur kunde han,
 Som men'ska blott, det ondas värde krossa
 Och den till döden dömdes kedjor lossa?
 Det kunde blott Guds Son, i det han bar,
 Sjelf ren, den skuld, som dödens upphof var.

RABULISTEN.

Var det en Gudom, som Maria födde?
 Var det en Gudom, som på korset dödde?

LANDTPRESTEN.

Nej, men i mandomen och genom den
Blef verldens synd försont af Gudomen.

RABULISTEN.

Hvem kan förstå det?

LANDTPRESTEN.

Hvem förstår på jorden
Guds hemligheter? Hållom oss till orden,
I den förtröstan, att de äro hans.

RABULISTEN.

Derom är frågan. Men om det befanns
Ett påfund blott af kyrkan, som fick välde,
Och gjorde Christus, i hvars stad hon ställde
Sitt öfverhufvud, till en mensklig Gud,
Att ge dess större vikt åt sina bud?

LANDTPRESTEN.

När Christus sjelf all höghet sig tillegnar,
All makt, all ära, på den Högstes vägnar;
Männ' han, som menniska, det våga kan?
Om han det gjorde, männ' han då den man
Af upphöjd vishet, den som men'ska store,
Den så af otron sjelf erkände vore?
Nej, värd sitt kors och sina bödlars hån
Var han — o ve! — om han ej var Guds Son.

RABULISTEN.

Hvem vet hvad han har sagt och gjort? Kritiken,
Hon, som nu först slår hufvudet på spiken,
Bevisar ju så klart, att det är blott
En sägen, lik en ström, som bruten gått
Från fall till fall i flera skilda rännor.

Derför så olik af de fyra pennor
 Är den beskrifven. Andra ges jemväl,
 Som mindre tros, jag vet ej af hvad skäl.

LANDTPRESTEN.

En blick på dem vid sidan af de äkta
 Är nog att visa, huru falskt de fäktat,
 Som deras olikhet ej låtsas se,
 Att sanningen, som dikt, en dödsstöt ge.
 Hon lefver dock. Och se — för henne alla
 Otrons kritiker och sofismer falla.

«Jag är'et», sade Jesus, och hans blick
 Slog ned den vakt, att honom gripa gick.
 Du mins väl hvad Rousseau, han, som I prisen
 Vid franska svärmningen som sjelfva visen,
 Om Evangelium sagt, ehur' han var,
 Han ock, förledd af otron i hans dar:
 «Den som ett verk af sådan art, som detta,
 Af eget påfund kunnat sammansätta,
 Han skulle varit sjelf mer underbar,
 Än allt hvad han deri berättat har.»*

RABULISTEN.

Det gjorde dock den hemliga poeten,
 Folksagan, hon, som diktat omedveten.
 Af drömmar om Messias och de rop,
 Som gått om Jesus, smidde hon ihop —

* «Ce n'est pas ainsi qu'on invente, et les faits de Socrate, dont personne ne doute, sont moins attestés que ceux de Jesus-Christ. Au fond, c'est reculer la difficulté sans la détruire; il serait plus inconcevable que plusieurs hommes d'accord eussent fabriqué ce livre, qu'il ne l'est qu'un seul en ait fourni le sujet.» Emile T. 3. Profession de foi du vicaire Savoyard.

LANDTPRESTEN.

Hvad? en historie, som så sammanhänger,
Så fäster tanken, så i hjertat tränger,
Så lyfter själen upp ur stoftets verld!

Ej mer orimligt fynd af judisk flärd
Är fabeln om de sjuttitvå, som skrefvo
Hvar i sitt enrum och dock ense blefvo,
Så väl om orden, som om meningen,
Ja, så att allas skrift befans blott en.

RABULISTEN.

Men att de fyra med hvarann förlika,
Det hoppet är förbi, hur de än skrika,
De orthodoxa, så af nöd, som nit,
Då de förlorad se sin fromma flit.

LANDTPRESTEN.

Förstöras kan allt hvad historie heter,
På samma grund, af några olikheter
I de urkunder, som bevittna den.
Uppfunnet är ej det, hvars sagesmän,
Ehur' de särskilt hvar för sig blott svara,
Dock i det hela finnas ense vara.

Om deras trohet och sjelfständighet
Intygar sjelfva deras stridighet.
När Gud sin röst i åskan höra låter,
Och den från berg och dalar vänder åter,
Männ' dessa alla, fast med skilda ljud,
Ej säga oss: så talar Herren Gud.

RABULISTEN.

Med bilder kan man väl af saken visa
En skugglik skymt; men ingenting bevisa.

När en berättar så, en annan så —
Hvem skall man tro?

LANDTPRESTEN.

Hur vanligt, att af två,

Som hufvudsaken lika sant berätta,

Den ena anför det, den andra detta.

Författarkonst förstodo icke de,

Och sökte ej dess pris. Blott hvad de se

Och höra fått och funno mest märkvärdigt,

Föll dem ur pennan, utan omsorg färdigt,

Och dock så skönt i all sin enkelhet.

Om, hvad förnuftet af sig sjelft ej vet,

Gud genom dem oss ville uppenbara,

Så måste han för irring dem bevara.

RABULISTEN.

Om de än varit himlens sändebud,

Hvarom man strider, tror du väl, att Gud

Dem in i örat blåst allt hvad de skrifvit?

LANDTPRESTEN.

Allt hvad gudomligt är, har Gud ingifvit.

RABULISTEN.

Är Gud tvetalig? Har han annat sagt

För Lukas, annat i Matthei penna lagt?

LANDTPRESTEN.

De voro dock ej verktyg blott. De tänkte,

De skrefvo med den kraft, som Gud dem skänkte,

Af fritt förstånd; och undföll dem i smått

Ett fel, så var det deras eget blott.

På sådant läggs nu vikt, på sådant spejar

En småaktig kritik, som hjertlöst drejar

Hvad heligast, hvad dyrast för oss är,
 Tills utan saft det ingen frukt mer bär.
 Men tron, som lyfter upp mot skyn sitt öga,
 Små moln på klara himlen märker föga.
 Och solen lyser för oss lika klar,
 Ehur' hon, sedd med fjerrglas, fläckar har.
 En krona bilda dock de fyra grenar,
 Dem samma stam och samma rot förenar;
 Och samma fläkt af himmelsk anda far
 Igenom löfven på dem en och hvar.

RABULISTEN.

Hur skild ifrån de tre är ej den fjerde?

LANDTPRESTEN.

Männ' denne därför har ett mindre värde?
 Tvärtom bevisar, hvad han eget har,
 Det högre sinne, som hos honom var
 Mer himmelskt, mer i stånd att härligheten
 Af det ur gudomen i menskligheten
 Nedstigna ordet fatta klart och rent.
 Att det afspegla, var hans skrift ock ment:
 Den visar Evangelii inre mening,
 Hur Sonen stod med Fadren i förening.

RABULISTEN.

Hvem än författarn var (det fanns ju en
 Johannes Theolog), så ljuda re'n
 De första orden mera **Philo-logiskt**,
 Än Evangeliskt.

LANDTPRESTEN.

Lika **Theo-logiskt**,
 Att jag ett ordspel våga må, som du,

Begynns Episteln; och man finner ju
I denna, hur man än det vill bortblanda,
Den andra skriftens både stil och anda?

RABULISTEN.

De kunna härmas.

LANDTPRESTEN.

Tror du, att en själ,
Som lifsens ord så kände och så väl
Uttryckte, hjerta haft att så bedraga,
Och till sin skylt ej blott Aposteln taga,
Men Herran sjelf?

RABULISTEN.

De långa talen —

LANDTPRESTEN.

Hvem,

Om ej Johannes, skulle minnas dem?
Hans penna troligt dem förvarat redan,
Då han dem hörde. Och hur ofta sedan
Har det förnyats, som hos honom gjort
Ett sådant intryck, då han gerna bort
Förtälja det för andra. Se, de finnas,
Som ord för ord en lång predikan minnas.
Att dikta tal, som dessa, den det kan,
En annan Jesus Christus vore han.

RABULISTEN.

De likna dock hans andra tal så föga.

LANDTPRESTEN.

De likna honom sjelf, den ödmjukt höga,
Den tåligt ömma, då han färdig stod
Att offra för en verld sitt helga blod.

Om än berättarn, såsom I förmenen,
 Utaf sitt eget till den ädla stenen
 Ett folium skulle lagt, så käns dock den
 På sina strålars himlaglans igen.
 Den bön, hvarmed de helga talen sluta,
 Hvad annat hjerta kunde den utgjuta,
 Än hans, som bad: «låt dem, som du mig gett,
 Bli ett med mig, som jag med dig är ett.»
 Och nu, hvad christenheten högst har skattat,
 Hvad innerst blef ur Jesu hjerta fattadt
 Af lärjungen, som låg invid hans bröst,
 Hvad kärnan utgör af vår tro och tröst,
 Det dömmes ut af dem, som likt en chria
 Behandla dessa lefvande och fria
 Utgjutelser af en gudomlig själ.
 Johannis vittnesbörd står fast likväl,
 Så länge solen uppgår öfver jorden.
 Blott se behöfver man, att dag är vorden:
 Likså behöfver man, att sanningen
 Erkänna i hans bok, blott läsa den.

RABULISTEN.

Dock misstros den af många.

LANDTPRESTEN.

Äfven dagen
 Är spilld för den, som är med blindhet slagen.
 Den, som för lifsens ord ej sinne har,
 Bevis derpå af ingen dödlig ta'r.
 Så visar man förgäfves allt det sköna
 I nyfödt landskap, då deri det gröna

Bestänks ur moln, dem solens blick förströr,
För den, som ingen känsla har därför.

RABULISTEN.

Så sluts vår strid, då inga skäl mer gälla. —
Men jag ta'r an, att Christendomens källa
Är närd ur skyn. Om ådran himmelsk är,
Af jord är dock det berg, som henne bär.
Allt det profetiska är öfverflödigt
För oss nu mera; och vi ha ej nödigt
Att först bli judar, för att christna bli.
Vår tro är sann, för det att hon är fri.
Så må en sann kritik sig sjelf försona.

LANDTPRESTEN.

När stammen fälls, så faller ock dess krona.

RABULISTEN.

Man samlar frukten.

LANDTPRESTEN.

Som förgäfves mer

Söks på det ädla träd, man huggit ner.

RABULISTEN.

Ett nytt planteras i den vända jorden,
Som, ej på länge rörd, nu ny är vorden.
Det förras telning, har det ärft dess saft,
Men ej dess mossas, fullt af lif och kraft.

LANDTPRESTEN.

Skall Guds plantering ryckas upp? Så lyder
Ej ordet, som jag läst. Tvärtom det tyder,
Att den, som men'skor göra, varar kort;
Att, hvad ej Gud välsignat, vissnar bort.
Hur du än må, med tidens stolta visa,

Den nya Tyska Christendomen prisa,
 Så kan du ej bestrida, att det ord,
 Som af den gamla spridts omkring vår jord,
 Har löst de vantrons band, som folken fjettrat,
 Och menskligheten upplöst och förbättrat.
 Var den då ej ett medel i den hand,
 Som leder allt med ett osynligt band?

RABULISTEN.

Jag medger det.

LANDTPRESTEN.

Då nekar du ej heller,
 Att han som verldens gång, lik urets, ställer,
 För afsigt haft, hvad först århundraden
 Förkunnande beredt, och tiden se'n,
 Då timman slog, uppfyllande fullkomnat.
 Men skulle Gud ifrån sitt verk ha somnat?
 Om i sitt ord han ville verlden ge
 Ett högre ljus, än den kan sjelf bete:
 Männ' han, som minsta fågels flygt bevakar,
 Som för en mask i dyn dess väg utstakar,
 Ej bättre sörjt därför, än att det nu,
 Som utdömdt papper, rifvas kan i tu?

RABULISTEN.

Vill du kritiken hennes rätt beröfva
 Att intet gilla, utan att det pröfva?

LANDTPRESTEN.

Re'n då, när Skriften sin fulländning vann,
 Hon gjort det; männ hon nu det bättre kan?
 Det är ett slutet verk med Guds insegel:
 Se der om Bibeln kyrkans gamla regel.

RABULISTEN.

Ett slutet verk?

LANDTPRESTEN.

Ja, har det icke slut,

Så väl som början? Såsom det går ut

Ifrån det varde, hvaraf allt är vordet,

Så stannar det med amen vid det ordet,

Som först profetiskt, evangeliskt se'n,

I verlden kom, i hjertat kommer än,

Som Gud i Christo.

RABULISTEN.

Hvad är väl det hela,

Der plan och sammanhang och ordning fela?

LANDTPRESTEN.

Du ser ej dessa, ty du vill ej se,

Hur allt sig hvälfver kring en stor idé:

Guds rikes tillkomst genom Gud på jorden,

Först sedd af Abraham, sist men'ska vorden.

Märk Bibelns ursprung, att den icke är

En mans, en ålders verk; men fast den bär

Så många tidehvarfs och skiftens stämpel,

Den till ett helt sig bildat, till ett tempel,

Likt det Esajas såg, der Herren Gud

Satt på sin stol, och fällen af hans skrud

Uppfyllde rummet. Upp i moln sig hvälfde

Den helga rökelsen; och hvalfvet skälfde

Vid återskallet af den höga sång,

Serapher stämde, alla på en gång.

De skylde för det sken, mer klart än solen,

Som gick ifrån den Väldige på stolen,

Med sina vingar sina anleten;
 Och ljudet steg allt upp till himmelen
 Af «Helig! helig! helig! hela jorden
 Är full utaf din härlighet.» — De orden,
 Hvad säga de, om ej, att jorden bär
 Med himlen vittne om den Gud, som der,
 I moln på Sinai, sig uppenbarar,
 I ljus på Tabor nådfull sig förklarar.

RABULISTEN.

Vi se Guds härlighet i allt som är,
 I minsta blomster, som i himlens här.

LANDTPRESTEN.

Dock ännu mera i det dyra ordet,
 Som är ett bud till hela världen vordet,
 Det nådens, kärlekens och fridens bud:
 «O men'ska! låt försona dig med Gud.»
 Så bjöd den dunkla profetian redan;
 Så ljöd det klara Evangelium sedan.

RABULISTEN.

Glöm ej profetens skräck, då han förnam,
 Att han det budet skulle bära fram.
 «Orena läppar har jag,» så bekände
 Han för den Helige, som honom sände.
 Så borden I bekänna hvar och en,
 Som dundren med hans ord.

LANDTPRESTEN.

Ja, hvem är ren?
 Hvem känner icke sig af synden fången?
 Men se, hur engeln ta'r med hela tången

Ett eldrödt altarkol, och dermed rör
Profetens mun och ren hans anda gör.

RABULISTEN.

Ty värr! gör mången, som i Bibeln läser,
Sig ren om munnen, fast hans hjerta gäser
Af hat och ondska. Ja, med Skriftens ord
Begår han, hvad i tanken är ett mord.

LANDTPRESTEN.

Bokstafven dödar, lif ger endast anden.

RABULISTEN.

Om han blott vore, jemte den, för handen.

LANDTPRESTEN.

Han är det för de troгна; men han flyr
För otron, ty hon sjelf för honom skyr.

RABULISTEN.

Ja, Platos ande i hans skrifter sväfvar
För den, som upp till hans idéer sträfvar.

LANDTPRESTEN.

Dock, att han sjelf i boken hos dig är,
Kan du ej tro. Men Christus är dig när,
Då du hans ord med bön och tro betraktar.
Och om du blott, hur han dig nalkas, aktar,
Och mot den nådens kraft ej sätter dig,
Hvarmed hans kärlek dig vill dra' till sig:
Skall du dig känna en ny menska vorden,
Lik den, som först uppreste sig ur jorden.
Den flägt af Gud, som honom lifgaf, rår
Ännu på stoftet.

RABULISTEN.

Hur jag är från år
 Ta'r till i ett, ta'r af än mer i annat,
 Det känner jag: och till dess verket stannat,
 Fortfar det så; ty själen kan ej mer
 Än kroppen göras om, så vidt jag ser.
 Jag söker ej den underbara stenen,
 Som skulle ge nytt blod, ny merg i benen.
 Med Nicodemus tviflar jag också,
 Att födelse på nytt kan för sig gå.
 Jag hjälper mig med sundt förnuft och sträcker
 Min arm ej högre, än jag ser den räcker.
 Så långt, som Adams, räcker den ändå,
 Att den förbudna kunskapsfrukten nå.

LANDTPRESTEN.

Ja, den, som gör, att du dig sätter öfver
 Hvad Gud har sagt, och ej hans hjälp behöfver.
 Mer än hans råd, då du, som ormen dig
 Försäkrar, själf «blir såsom Gud.»

RABULISTEN.

Hvad mig
 Beträffar, är det bäst, att vi det lemne,
 Och söka rätt på ändan af vårt ämne.

LANDTPRESTEN.

Dertill behöfves, tror jag, icke mer,
 Än blott en slutsats.

RABULISTEN.

Säg mig den, jag ber.

LANDTPRESTEN.

Den följer af hvad nyss du själf lät gälla.

RABULISTEN.

Hvad då?

LANDTPRESTEN.

Att det dock har en himmelsk källa,

Hvad vi, som Christna, tro.

RABULISTEN.

Ja, den idé,

Som tänkarns blick deri må antydd se.

LANDTPRESTEN.

Men är idén från himmelen oss gifven,

Så måste ock de blad, der hon är skrifven,

Den prägel ha, som allt gudomligt bär.

RABULISTEN.

Hvem aktar skalet, som kring ägget är?

Det brytes sönder, då man detta njuter.

Omsvepet, med ett ord, som innesluter

Idén, på hvilken ensam ligger vigt,

Må kastas bort, som blott en menskodikt.

LANDTPRESTEN.

Då skulle Gud, att oss sin sanning lära,

Med lögnens ande delat verk och ära.

RABULISTEN.

Myth är ej lögn.

LANDTPRESTEN.

I kallen ju för myth

Hvad, som I påstån, diktat är på skryt

Om Nazareths profet, att honom visa

I gerning lik Elias och Elisa,

Och, som Messias, hög och underbar.

Se der hvad nyss du sjelf förklarar har.

Är detta omedvetet, ouppsåttligt?
 Är det ej rentaf svek? Är det förlåttligt
 Ens för det högsta, bästa ändamål?
 En pia fraus, ej blott en from symbol,
 Är Christendomen i dess nya mening:
 En härlig frukt af dess förmenta rening!

RABULISTEN.

En pia fraus är sjelfva skapelsen;
 Ty icke är den sådan, som vi den
 Med våra sinnen fatta. Det reala
 Är endast bländsken. I det ideala,
 Som vi blott tänka, ligger sanningen,
 Som skönjes blott af få upphöjda män.

LANDTPRESTEN.

Vår tanke, som vår syn, kan sig förvilla.
 Men att oss Gud bedraga vill: så illa
 Kan jag ej döma om hans verk, dem jord
 Och himmel visa, eller om hans ord:
 Ett epos, det mest sköna, det mest rika,
 Som dock en sann historia är tillika,
 Der händelserna såsom bilder stå!
 Så diktar Gud; blott Gud kan dikta så.
 En dylik poesi är ock naturen,
 Idyll i blomstren, apolog i djuren,
 Lyrik i hafvets svall, i skogens sus;
 Och hvilken hymn är solen, världens ljus!
 Om Gud från luft och sjö, från berg och dalar
 I sinnrikt sköna bilder till oss talar;
 Hvi skulle han i uppenbarelsen
 På samma bildspråk ej bli känd igen?

Tro blott, att det är han: och hvad dig möter
 I Skriften brydsamt, dig ej mera stöter,
 Än hvad du finner i naturen hårdt.
 Hvad i dem båda än må synas svårt
 Att fatta, synas som ett missgrepp fela:
 Tro dock, att Herren ordnat har det hela;
 Och ditt förstånd från en oändlig strid
 Skall hvila, tryggadt af ditt hjertas frid.
 Hvad blir vår religion, om vi förlora
 Det som nu görs till myth, om allt det stora,
 Det sköna, det uppbyggliga deri
 Försvinner, som ett röjdt bedrägeri?
 Hur visar sig den nya lärans värde
 I hennes bruk? Skall presten, se'n de lärde
 För honom kritiskt skalat af idén,
 Blott den så naken, som den är, och ren
 Från allt, som hjertat rör, helt torrt predika?

RABULISTEN.

Till folket måste du väl tala lika
 Med samma språk ur Bibeln, som förut;
 Dock kan du småningom dels sluta ut
 En trosartikel, dels de andra tyda
 I annan mening, än som orden lyda.

LANDTPRESTEN.

Nej, måtte förr ett slag mig göra stum,
 Än att jag stode på det helga rum
 Och inför Gud, så väl som men'skor, löge,
 Och gift i säden, som han gett oss, smöge.

RABULISTEN.
 Nå väl! låt bli att, hvad du malar, sälla:
 Sin gamla surdeg folket må behålla.
 Hvad du har siktat, göm det blott för dig,
 Det angår ingen ann'.

LANDTPRESTEN.
 Det angår mig,
 Att ej till dubbelt svek mig skyldig göra,
 Falsk mot mig sjelf och falsk mot dem, mig höra.

RABULISTEN.
 All Gudalära, om jag undantar
 Den ideala, tvenne sidor har,
 En vänd åt folket, som blott tro behöfver,
 Den andra åt de få, som tänkt deröfver.

LANDTPRESTEN.
 En religion med mask, är den af Gud?
 Han sjelf är sann, och sanning är hans bud.

RABULISTEN.
 Visst borde äfven folket mer få lära,
 Än minneslexor, som ej tanken nära.
 Men må det andliga förbli dervid.
 I det, som verldsligt är, begär vår tid
 Upplysning ock för dem, som jorden plöja.
 Man hör derom en allmän röst sig höja.
 Dock legio bland er, I andans män,
 Ej öra eller hjerta har för den.

LANDTPRESTEN.
 Om nit och drift nog många bland oss fela,
 Så har likväl allmogen i det hela
 Sitt stöd af presten. Fordom nämnd af den

Blott «kära far», han det bör vara än.
 Om han det är, så söker han dess bästa
 Med fadershuldhet i all väg befästa.
 Dock fordrar du väl ej, att han det kall,
 Hvertill han invigd är, försumma skall.

RABULISTEN.

Att han skall lära äfven menigheten
 Förstå, hvad del hon har i menskligheten,
 Är tidens fordran.

LANDTPRESTEN.

Sker det icke då,
 När folket lärt sin christendom förstå
 Och känna sig en medlem af det rike,
 Der inför Gud vi alla äro like?
 Må det likväl sitt fosterland också
 Och dess regering lära känna så,
 Att det, som Svenskt, sin lycka vet att skatta.
 Främst bör det dock om Guds regering fatta
 Af allt omkring sig dagliga bevis,
 Hur den är faderligen huld och vis.

RABULISTEN.

I kyrkan spänna bönderna sitt öra,
 Att kungens eller länsmans påbud höra;
 Men få begripa om och på hvad sätt
 De stämma öfverens med lag och rätt.
 I skolan re'n bör gossen allt det lära,
 Som honom gör med tiden värd den ära,
 Att välja riksdagsman och sjelf det bli,
 En man för sig, från skrock och fördom fri;
 Som känner en regerings skyldigheter

Och människans och folkets rättigheter;
 Som grundlagsfrågor likaväl, som dem
 Ur katechesen, kan på sina fem.

LANDTPRESTEN.

I ståndet, eller blott i sockenstämma,
 Hvem hör ej gerna bondens fria stämma
 Sjelfständigt höjas med förstånd och sans?
 Men hör det talet! Kan det vara hans?
 Hvad stå af ord? Hvad sofistisk! Hvad vändning
 Från hån till hot? Och det för bränvins-bränning,
 Att det, som främst förväller brott och nöd,
 Ohämmadt sprida må sitt öfverflöd.

RABULISTEN.

Den säd, som honom ger den ärfda tegan,
 Han sjelf har plöjt, är icke den hans egen?
 Och att det egna nyttja, på hvad sätt
 Han finner bäst, är en naturlig rätt,
 Som han med «våld», om det behöfs, försvarar.

LANDTPRESTEN.

Den samhällslag, som allas rätt försvarar
 Och gör ett folk af skogens vilda flock,
 Männ' den ej kan, ej bör förbjuda dock
 Att till förgift förvandla, hvad naturen
 Till föda ämnat? Sjelfva kreaturen
 Till drinkarns stygga last förledda bli
 Och lida af dess följder.

RABULISTEN.

Svärmeri!
 Är det förgift, som lifvar upp den trötte,
 Den frusne, den hvars krafter åldern nötte?

LANDTPRESTEN.

Ja på en timma, att han må dess mer,
 I förtid åldrad, tynad, sjunka ner.
 Spörj läkarn och kemisten.

RABULISTEN.

Hvilka vapen
 Af sedoläran eller vetenskapen
 Och religionen sjelf än lånas må;
 Ej mäktade omkull den pannan slå,
 Hvars ånga eldar mannens mod och ifver,
 Mer stark än den, som skepp och qvarnar drifver.

LANDTPRESTEN.

Ja, en af tidens krafter ångan är.
 Hvad godt den verkar, ingen neka lär.
 Men hvad, om ej den ånga, flaskan sprider,
 Det onda gör, hvaraf vår statskropp lider,
 Det ruttna med ett ord, hvarom det förs
 Så bitter klagan?

RABULISTEN.

Värre klagan hörs,
 Ja, öket sjelft i jemmerrop utbrister,
 Om det den kära läskedrycken mister.

LANDTPRESTEN.

Dock skall dess lycka, att ha sluppit den,
 Sig visa i det hull det får igen,
 Sin nyktra herre likt, då jordens gröda
 Ger åt dem begge en naturlig föda.
 Spörj agronomen, spörj hans deja blott
 Och dessa bönder, som Guds ord förmått
 Att icke mer Guds lån till synd förvända.

RABULISTEN.

Dämm först de floder, som förutan ända
Kring riket strömma, innan du begär,
Att brunnen täppes, som i gården är.

LANDTPRESTEN.

Om så det ena som det andra skedde!

RABULISTEN.

En fåfäng dröm!

LANDTPRESTEN.

Men redan det beredde
Den nya tid, som nu med stegradt hopp
Till hjälp mot allt det onda manas opp,
Om tyngden af den skatt, hvarom man skriker,
Blef lagd, så väl på alla giftfabriker,
Som på hvar en förtärare af gift.

RABULISTEN.

All konst är fri, och idoghet och drift
Ej hindras må —

LANDTPRESTEN.

Att land och folk förderfva.

RABULISTEN.

Hvar en vill rå sig sjelf, först att förvärfva
Och se'n att njuta utan alla band.
Fri, som vår tunga, skaptes ock vår hand.
I hvad beslut man än må sig förena,
Så är det värdt en riksdag det allena,
Hvad dervid talas. Härligt är det ju,
Att i hvar bonde hörs en Thorgny nu.

LANDTPRESTEN.

Det var ej lånt, det stolta språk han förde.
 Den fria ande, som hans tunga rörde,
 Ej i hans öra inblåst var. Ett folk,
 Som en sin like väljer till sin tolk,
 Betrör hans egen tanke, egen tunga,
 Ej dem, som visor honom föresjunga.

RABULISTEN.

Hvi fostras icke så hvar bondeson,
 Att han kan undgå dessa pennelån?

LANDTPRESTEN.

Ja, att han må frimodigt och dock stilla
 Gå fram sin väg, och undfly sken, som villa;
 Låt honom få en lykta, som han bär
 Och vårdar sjelf, och som hans egen är.

RABULISTEN.

Att tända den, har presten bäst tillfälle.

LANDTPRESTEN.

Guds hus är dock hans rätta läroställe.

RABULISTEN.

Är då ej skolan för hans sanna nit
 Ett värdigt föremål?

LANDTPRESTEN.

Må han gå dit,
 Att andans embete der äfven föra.

RABULISTEN.

Bokstafven tycks mig till detsamma höra.

LANDTPRESTEN.

Peksticka är dock ej den helga staf,
 Som i hans hand den gode Herden gaf.

RABULISTEN.

I en kathedr han sig gerna sätter,
Att räkna dubbla ej blott da'r, men nätter.

LANDTPRESTEN.

Der har dock tanken rum att röras i,
Och lärarn lär sig sjelf. Men skall han bli
Blott en maschin, som små maskiner ställer
Till visare vid taflor och tabeller,
Hvad andekraft kan han väl veckla ut,
Och hur behålla hvad han lärt förut?
Och se'n han veckan spillt i trälsam möda,
Skall han i kyrkan väcka upp de döda
Med en predikan, som han skakat ur
Sin arma hjernas tomma fatebur!

RABULISTEN.

Folkskolan i vår tid gör presten ära.
Som folkets man, han folkets barn skall lära.
Folklärare var han, som sände er
Och er sitt höga efterdöme ger.

LANDTPRESTEN.

Han är det än i ordet, som vi bära
Från honom fram. Men det han bjöd oss lära
Och lärde sjelf, hvad var det? mann' att slå
Två tal ihop och skilja andra två,
Att räkna ut intressen, och hvad mera,
Som hör dertill, att pengar inkassera.

RABULISTEN.

En hvar behöfver det.

LANDTPRESTEN.

Men har väl Gud
Dertill förordnat sina sändebud?
Har icke världen för sig sjelf sin lära
Och sina ombud? Dessa i all ära!
Vi ha ett högre mål, än deras är.

RABULISTEN.

I världen lefva vi likväl; och der
Behöfva ock de andelige fäder
Tak öfver hufvudet, på kroppen kläder,
Och det, som hunger släcka kan och törst.

LANDTPRESTEN.

Hvar hedning känner det. Men «söker först
Guds rike!» är det bud, oss gafs att bära.
Den spis går främst, som skall oss evigt nära.
Må skolan, som på kyrkans grund är byggd,
Af denna låna både stöd och skygd!
Men icke kan hon henne undanstöta.
Guds dyra hjord skall herden troget sköta
Och lammen taga i sin ömma vård;
Men för att samla dem i Herrans gård.

RABULISTEN.

Nå väl! må skolan stå för sig enstaka.

LANDTPRESTEN.

Hvi må ej kyrkan öfver henne vaka?
Dertill hon ögon har, om hon ock ej
Har händer nog till hennes grifflar.

RABULISTEN.

Nej:

När jag besinnar rätt, är tid numera

Att alla läroverk «emancipera»
 Från kyrkans gamla ok, hvars myndighet
 Gjort menskligheten — hvad historien vet.

LANDTPRESTEN.

På kyrkan skolan rår ju från sin sida.
 Hon reder läror, som hvarann bestrida;
 Hon danar prester, hon ger Ståndet vigd,
 Som lärddt och upplyst.

RABULISTEN.

Kyrkans öfversigt
 Dock stör den frihet, studierna egnar.
 Ensidigt hon af dem en del blott hägnar,
 Med ögat på det mål, som hennes är,
 Och föga vård om allmän bildning bär.
 Ja, hon förhindrar, genom lärans fjettring
 I gamla stela former, all förbättring,
 All fri utveckling af det lif, hvars saft
 I blomnings-åldern sväller, full af kraft.
 När snillet snörs i första växten redan,
 Hur kan det annat än bli krympling sedan?

LANDTPRESTEN.

Uppfinningsrik är tiden. Nytt hvar dag
 Å bane bringas, nytt af alla slag.
 Allt ta'r dock icke rot; men allt må pröfvas,
 Hur vidt det kan ej tänkas blott, men öfvas;
 Och denna pröfning gör man ej i hast.

RABULISTEN.

Étt sekel dertill åtgår för er kast.

LANDTPRESTEN.

Hvar är den kasten, hvar det vigda gille,
 Som någon sann upplysning hindra ville?
 Männ' i det riksstånd eller vid det bord,
 Der klerk och lekman växla friskt ord?
 En lärdomsskola öppen står för alla.

RABULISTEN.

Hvad läres der, hvad plä'r man lärdom kalla?
 Jo, det som, i sig sjelf ej mödan värdt,
 Åt Ståndet ger ett sken, att det är lärdt.

LANDTPRESTEN.

Hvad? skulle allt det ädla, allt det sköna
 Från Grekland och Rom den flit ej löna,
 Som derpå används? Du, en frihetsman,
 De frias storverk ej förakta kan.
 Men redan ses vår ungdom sig bemöda
 Om språk, som lefva, såsom om de döda,
 Och ej blott tankens lagar, men också
 Naturens, lär hon sig allt mer förstå.
 Förbättringar ha skett och ske än flera,
 Blott staten eller folket sjelft gör mera
 Att lifva och belöna lärarns kall.

RABULISTEN.

Men kyrkan ingen ting uppoffra skall?

LANDTPRESTEN.

Hvad offer har hon icke gjort?

RABULISTEN.

Ja, tvungen

Utaf den store Reformatorkungen.

LANDTPRESTEN.

Ännu i dag, hur klyfs ej hennes bröd!
Hvad mängd bland oss, som bergar sig med nöd!

RABULISTEN.

Men Ståndet sveper, för att icke tappa
Sin saffranskringla, tätt om sig sin kapp.
Den blir väl qvar, men mössan inom kort
Tör af en bondisk näfve nappas bort.

LANDTPRESTEN.

Man hotar väl; männ' man dock röra gitter
Det gamla hufvud, hvarpå mössan sitter?
Ett hufvud ju behöfs för hvarje kropp.
Se torparsonen, som för Bispen lopp
Att öppna grinden, på hans plats uppstiger;
Och när han se'n ett Herrans hus inviger,
En herde ställer i församlingen,
Hvad tröst för hyddans barn, att ock ur den
Förtjenst och dygd af lyckan lyftas kunna!
Må folkets vän det ej åt folket unna?
Och att det sker, ej blott af gunst beror,
Men af ett val, som på ett värde tror.

RABULISTEN.

Det, tycker du, är något demokratiskt.
Men hierarkiskt och aristokratiskt
Är sjelfva embetet i alla fall.
Dock öfver hjorden, som han för i vall,
Kan herden, utan kräckla, få ett välde,
Som föga efterger det Luther fällde.
Se här ett färskt exempel från ett land,

Som bröt sig längese'n ur Påfvens band.
 Strauss, den så fyndige som oförskräckte,
 Hvars fria forskning allmän häpnad väckte,
 Förföljes, det förstås, af andligt nit.
 Ett frisinnt Råd i Zürich honom dit
 Inbjöd att lära. Men den stora hopen,
 Af presten anford, icke nöjd med ropen,
 Mot kättarn höjda, äfven vapen bar;
 Och Rådet föll, och Strauss är, der han var.

LANDTPRESTEN.

Se der ett korståg, som jag framför alla
 I medeltiden ville christligt kalla.
 Ja, mer än det, som lefver lagerkrönt
 I Tassos dikt, mig detta synes skönt.
 Om Christus sjelf, ej om hans graf, var striden.

RABULISTEN.

Du prisar det, som är en fläck i tiden,
 En sådan presterlig obskurantism,
 En sådan massans vilda fanatism.

LANDTPRESTEN.

Ett ädelt folk, som då det ser i fara
 Sin tro, sin Gud, står upp att dem försvara,
 Försmäds af er, som öfversen med all
 Helvetisk stämpling till en Philips fall.

RABULISTEN.

Rör ej det krutet, fäll ej dit en gnista!
 I statsmål, med ett ord, vi ej må tvista.

LANDTPRESTEN.

Jag hört dig nämnas såsom rabulist.

RABULISTEN.

Så öknämns nu hvar frihetsvän. Men visst
 Var jag på gatan med och tog, bland hopen
 Kring dagens hjelte, del i hurraropen.
 Och kanske sprang ett fönsterglas också
 För slanten ur min hand. Ja, det var då!
 Nu har jag högre mål för bättre pilar:
 Satirens båge i min hand ej hvilar,
 Förrän dess ilbud, likt en åskvigg, fällt
 Från tornets spets den tupp, som der sig ställt.

LANDTPRESTEN.

Du kan ej tåla denna bild, som säger,
 Hur kyrkan vakar öfver det hon äger?

RABULISTEN.

Ja, öfver det. För öfrigt döf och blind,
 Är han en flöjel blott för maktens vind.

LANDTPRESTEN.

Från Petri hane, som förkunnar dagen,
 Och varnar syndarn, är väl bilden tagen.
 Men dufvan, som kom ned och satte sig
 På Frälsarns helga hufvud, synes mig
 En sinnebild, som bäst det stället prydde
 Och kyrkans både mål och medel tydde.

RABULISTEN.

En korp, som skönjer längst hvar åteln är,
 Och batar ofärd, borde sitta der.

LANDTPRESTEN.

Om det är så, du dina pilar mättar,
 Så är det blott ditt blinda agg, du blottar.

RABULISTEN.

Agg! ja, hvem retas ej af skrymtarns trots?
 Blindt! då jag ser, att kyrkan, fast hon låts
 Den Helge Andes fromma verktyg vara
 Och i hans mun på alla frågor svara,
 En skråpuk endast med ett språkrör är
 För herskningslust och penningebegär.
 Och denna skråpuk samvetena skrämmer!
 Och detta språkrör tänkesätten stämmer!

LANDTPRESTEN.

Du skjuter allt till Rom de skarpa skott,
 Förbi vår kyrka, som, i det hon blott
 Sin Evangeliskt rena lära vårdar,
 För ohägn skyddar sina helga gårdar.
 Hon blef sitt namn af Protestantisk värd,
 I det hon afsvor all den list och flärd,
 Hvaröfver du din klagan för — i vädret.

RABULISTEN.

Så barkadt blef dock ej det gamla lädret,
 Att icke många hår der sitta kvar.
 Men att du, prest, ta'r kyrkan i försvar,
 Är väl naturligt. Dem, som blindt förkättra
 Och sinnen mer förbittra, än förbättra,
 Med detta stolta nit, som buller gör;
 Dem endast Ståndet och dess fördel rör:
 Dem kan du, hoppas jag, dock ej tillhöra.
 Ej heller ville jag dig gerna föra
 Till deras klass, som lägga sig i ro
 På mjuka hyendet af kyrkans tro,
 Och, utan akt på tiden, sorglöst sofva.

Men det är synd om sådan tankegåfva
 Som din, att hon skall här, på landet gömd,
 Förlorad gå, till bondtrons amma dömd.
 Du har ej läst hvad nu i Tyskland skrifves!

LANDTPRESTEN.

Jag har dock hört om läran, som der drifves;
 Men jag är Christen.

RABULISTEN.

Christen är ju ock
 En Schleiermacher. Honom bör du dock
 Ej sky att läsa. Se, han står emellan,
 Som fridens härold, står vid sjelfva källan,
 Som redan Plato anade: der Gud
 Sig speglar i det ord, som på hans bud
 Gick ut och blef förnuftet i naturen.

LANDTPRESTEN.

Och sedan Christus af Maria buren?

RABULISTEN.

Hur han, på djupet dykande, förstår
 Det menskolikt gudomliga, det får
 Han sjelf förklara.

LANDTPRESTEN.

Namnet synes röja,
 Att han deröfver »gör en vacker slöja.»

RABULISTEN.

Se här en annan, som jag tog med mig
 Med afsigt just att låna den åt dig.
 Du kan ej den åtminstone beskylla,
 Att han beslöjar eller vill förgylla.

LANDTPRESTEN.

Hvad är hans namn?

RABULISTEN.

Wegscheider.

LANDTPRESTEN.

Jaså! nå!

Han lär väl «skeda bort», kan jag förstå,*
 Allt det gudomligt höga, himmelskt sköna,
 Som ej förståndet kan med fingret röna,
 Med cirkel mäta, inom stoftets verld.
 Men lika godt. Jag är blott prest, ej lärd.
 Jag håller mig till Paulus och Johannes,
 Och bryr mig ej om Jambres eller Jannes.
 Som dessas trollstaf, hur den svängdes kring,
 Mot Moses' staf förmådde ingenting,
 Så skall ock otron nu, ehur' beväpnad
 Med alla tviflets påfund, se med häpnad,
 Hur mensklig vishet, då mot Herrans ord
 Hon sätter sig, är snart till intet gjord.

RABULISTEN.

Du läste äfven du, som ung, din Kant;
 Och nu är du likväl en obscurant.

LANDTPRESTEN.

För det jag aktar ljuset af den höga
 Och klara sol, det stora verldens öga,
 Mer än det sken, raketen plötsligt ger,
 I det han springer opp och faller ner.

* «Wegscheider, bortskärare, ett symboliskt namn.» Se Inledningen till det Svenska sammandraget af Hases Dogmatik, s. 16.

RABULISTEN.

Raketen? Syftar du på sjelfva Hegel?

LANDTPRESTEN.

Det nya ljus, som ger ur tidens spegel
 Ett återsken i kyrkan, menar jag.
 Om Hegel, som jag hör, nu stiftar lag
 I alla vetenskaper, må den döma,
 Som bröt de många lås, hans vishet gömma.
 Dock, fastän trädets rot förborgad är,
 Kan man ju döma om den frukt, det bär.
 Det, som i grund förstör vår Christna lära,
 Hvad sken af djupt förstånd det än må bära,
 Det skyr jag, måste jag, som Christen, sky.

RABULISTEN.

Hon blir ju ej förstörd, då hon blir ny.

LANDTPRESTEN.

Så ny, att hon, ehur' bekant och vänlig
 Hon ställer sig, ej mer är igenkänlig;
 Liksom vår själ (så dagens vishet lär),
 Från kroppen skild, ej mer densamma är.
 Att hon i «alltet» som är Gud, försvinner,
 Liksom en droppe ner i sjön förrinner:
 Det är en gammal, blott förnyad, sats
 I det system, som sist förfärdigats;
 Men hur förlikes den med christendomen?
 Hvad är odödligheten, hvad är domen,
 Hvad är det nya lif, den nya dag,
 Hvad är jag sjelf, när jag ej mer är jag?
 Märk mellertid, hur på sitt jag de hålla;
 Derur de både Gud och verld framtrolla:

Tills det i svindel går med dem omkring,
 Och allt, så verld som Gud, blir ingenting!
 Så spindeln ur sig sjelf sin väfnad spinner
 Och blir, då mygg han deri fångna finner,
 En högfärdig tyrann, till dess i hast
 Hans hela verk förstörs utaf en qvast.

RABULISTEN.

Så bitter, fromme prest, och att förkättra
 Så färdig är ock du! Vill du då fjättra
 I oföränderlig enformighet
 Ej endast hvad man tror, men hvad man vet?
 All djup begrundning vore då fördömlig?

LANDTPRESTEN.

Nej! sanningen, hvars brunn är outtömlig,
 I tankarns ämbar lägger in, hvar gång
 Det sänks i djupet till det friska språng,
 En perla af det sanna, sköna, goda;
 Om dit ock hoppar, jemte den, en groda,
 Vidunderlig i later, som i kropp,
 Hon flyr, när hon i dagen kommer opp.
 Men perlan, som blir kvar, skall alltid skattas
 Hvad hon är värd, och in i guldets fattas,
 Ibland de andra, i det diadem,
 Som ej går sönder med hvart nytt system.
 Filosofin, af intet annat bunden,
 Än tankens lagar, pröfve ytterst grunden
 Af allt, som är, af allt som vara bör
 Inom den synkrets, som till henne hör.
 Men när, hvad Gud oss lärt, hon sig tillegnar,
 Och Christi ord vill mästra på hans vägnar,

Är det ett brott mot henne sjelf, så väl
 Som den, hon både våldför och bestjäl.
 Theologin dock värre sig försyndar,
 Som, med sitt himlaljus ej nöjd, sig skyndar,
 Så snart en ny filosofi är kläckt,
 Att efter modet byta om sin dräkt.
 Ja, att en fåfång verldsbeundran vinna,
 Förändrar hon, lik en behagsjuk qvinna,
 Som blir betagen af en dagens sprätt,
 Ej blott sitt skick, men ock sitt tänkesätt.

RABULISTEN.

Hon skulle då, orthodoxin till ära,
 Beständigt samma slitna klädnad bära?

LANDTPRESTEN.

Må hon en ny ta' ann, blott den är gjord
 För henne, af den ull, som är Guds ord.
 Naturens vetenskap sitt värde spiller,
 Då hon försummar rön och aktar griller.
 Så den, hvars grund är uppenbarelsen,
 Far vill, så snart hon viker af från den.

RABULISTEN.

Det yttre sinnet forskar ut naturen;
 Men religionen, ofvan henne buren,
 Uppfordrar tankens flygt.

LANDTPRESTEN.

Ja, i den sfer,
 Som trons och kärlekens och hoppets är.
 Spekulationen föra må sin fackla
 Längst ut på djupet, hur hon än må vackla.
 Men stanne inom templets helga gård

Hon, hvilkens kall det är att bära vård
 Om den himlen tända altarflamman.
 De verka skilda och likväl tillsamman.
 Om det sker rätt, så mötas de till slut,
 Då allt i evig klarhet vecklas ut.
 Men redan här bispringa de hvarandra,
 Två floder likt, som, fast de skilda vandra,
 Dock sprida grönskan till hvarandras strand
 Och fruktsamt göra ett gemensamt land.
 Hvad mensklig ordning röjt, kan sedan bära
 Den goda säden af en himmelsk lära.

RABULISTEN.

Om jag förstår dig rätt, så viger du
 Dock till ett par de skildt uppfödda tu.
 Men jag är rädd att de förlikas föga.
 Ty vaksamt är förnuftets husbond-öga
 Och skarpt dess klander af den fromma list,
 Med hvilken tron vill smusla bort sin brist.

LANDTPRESTEN.

Att mellan dem skall knytas en förening,
 Som gör de tu till ett, är ej min mening.

En fader skänkte åt sin son,
 Som skulle resa hemifrån,
 Ett vackert ur, för honom lagom.
 Men det i golfvet föll en dag;
 Se'n kom det aldrig mer i lag.
 Det blef, som sjuka pläga, dagom.*
 Då sändes honom af hans far

* *Journalier*: i hvilken bemärkelse ordet är nyttjadt, ehuru den i våra ordböcker ännu icke blifvit upptagen.

Ett nytt, som mer fullkomligt var.
 «Behåll dem båda; men dig rätta,
 När de gå olikt, efter detta.»
 Så fadren böd. Men sonen nu,
 Ej nöjd med denna dyra gåfva,
 Tror blindt på mästare, som lofva
 Att göra ett utaf de tu.
 Att ta' dem sönder, går behändigt;
 Men att de skilda sammanslå,
 Misslyckas måste ju nödvändigt.
 Dervid förstöras begge två.

Se der en bild, som tydligt säga torde,
 Hur jag förstår, att man det fatta borde.
 Min önskan vore, att theologin
 Ej lät sig störas af filosofin;
 Men att hon deremot åt denna unde
 Att gå sin egen väg, så långt hon kunde.
 Dock räds ej tron förnuftets röst. Tvärtom
 Begär hon på det ord, från himlen kom,
 Dess pröfningsblick. Men att det, som det tycker,
 De helga blad, det erkänt, sönderrycker
 Och dem förtyder: skulle hon ej varm
 Deröfver bli af nit, så väl som harm?

RABULISTEN.

Skall då förnuftet fegt sig sjelft förneka,
 För att med helga skuggverk barnsligt leka?

LANDTPRESTEN.

Hvad vet det sjelft, som ej ett skuggverk är?

Dess egen tankekraft är en mystér.

Skall det ej tro, då det i tvifvel stannar,

En högre röst, som hvad det tänkt, besannar?
 Se, hvad förnuftet tänker, men ej mer
 Än tänka kan, fast det nödvändigt sker,
 Om Gud, om dygden, om odödligheten:
 Det styrks i tid och rum, i verkligheten,
 Af det i dem oss gifna himlaord.
 Det inföll Newton, då han på vår jord
 Såg ned ifrån sin himmelska begrundning,
 Att hennes poler sönko från sin rundning.
 Hon sjelf beviste se'n, då hon blef mätt,
 Att Newtons snille hade gissat rätt.
 Så anar tänkarn vid sin lampa redan
 Hvad dagen, som går upp, förklarar sedan.
 En högre verld blir viss för tron, som ser
 Det helga ord från himlen stiga ner;
 Ser öfver dem, som det kring jorden bära,
 Guds klarhet stråla, så i verk, som lära;
 Ser honom sjelf, som öfver solars sol,
 Bland tusen verldar, ställt sin allmaktsstol,
 På jorden vandra, först igenom öcknen,
 Der Israël förnam hans röst i töcknen,
 Se'n på den väg, der Sonen, himlaren,
 Af Fadrens härlighet ett återsken,
 Går fram och bär sitt kors, sin törnekrona,
 För att en fallen verld med Gud försona.
 Lik insjön, i hvars djup man himlen ser,
 Der solen sjelf sin glans så mildrad ter,
 Att ögat tål den: speglar för oss Skriften
 Ej blott Guds hand i alla tidens skiften,
 Men ock hans hjerta, hvars barmhertighet

Är lika stor med hans rättfärdighet.
 Och hvad förnuftet aldrig kan förklara,
 Hur de förlikas och förenta svara
 Emot behovet i hvart menskobröst,
 Att, af sig sjelft fördömdt, dock finna tröst:
 Det visar oss det kors, der Christus lider,
 Der mot all ondskans öfvermakt han strider
 Och segrar, då han dör, ett offerlam,
 Och bringar evigt lif ur grafven fram.
 Rättvisan här af kärleken försonas:
 Den ende Sonen ej af Fadren skonas.
 Men Sonen sjelf, som från sin himmel ner
 I stoftet steg, sitt blod till lösen ger;
 Att vi, af honom frälste, honom like,
 (Han blef vår broder) måtte i Guds rike
 Som barn upptagas, vi, som synden bragt,
 Från Gud bortkomna, under mörkrets makt.
 Se der en nådens hemlighet, som ingen
 På den af solen mätta jorderingen
 Kan utransaka. — Är det då en dikt?
 Så högt, så djupt, så öfversvinneligt!
 Hvarvid Guds englar stanna, häpna, rörda,
 Och undret af hans kärlek tysta vörda;
 Och dock så fattligt, hvad ett barn förstår,
 Och som så innerst i vårt hjerta går!
 Det har en dödlig ej uppdikta kunnat:
 Det har en allgod vishet oss förunnat,
 Till tröst mot ångrens qual i lif och död,
 Till evig frälsning ur vår syndanöd.
 Om vi med otro denna nåd förspille,

Hvad batar makt och ära, konst och snille,
 Och dessa under af en flit, som, lärd
 Af vetenskapen, skapar om vår verld?
 Tag denna lära bort: hvad står oss åter,
 Då vi förlora Fadren, som förlåter,
 Och Sonen, som för oss i himlen ber
 Och här oss nalkas, här sin frid oss ger;
 Som vill i all vår sorg och nöd och fara
 Vår säkre vän, vår trogne herde vara,
 Som i sin famn det späda lammet bär
 Och letar upp det får, som vilse är?

RABULISTEN.

Kan barnets bilderbok af mannen aktas?
 Vår tid, hur olik än den må betraktas,
 Är ingen menlös tid.

LANDTPRESTEN.

Ack nej! ty värr!

RABULISTEN.

En man, som full af kraft, fast hölj'd af ärr,
 Ur striden går att om sitt hus bestyra
 Och rätta, hvad han bröt af ungdomsyra,
 Är menskligheten nu; den nämligen,
 Som nu så kallas, lärd af sanningen
 Och friheten, att verka «sjelfmedveten».

LANDTPRESTEN.

Hvar må den finnas utom christenheten?

RABULISTEN.

Den vård, som amman åt den späda ger,
 Behöfver ej den myndigvordna mer.

LANDTPRESTEN.

Se dessa tvenne träd. Se hur det ena
 Bär blom, bär frukt, bland löf så friska, rena.
 En fågel nöjsamt sjunger i dess topp
 Och flyger se'n i ljusa höjden opp.
 Det andras krona nyss på gröna ängen
 En prydnad var; men nu med gråa hängen,
 Af larfver spunna, se hur kalt det står!
 Med afsky hvar och en förbi det går.
 Den mask, hvars härjning, som på ett och annat
 Bristfälligt löf begyntes, förr ej stannat,
 Än den förtärt det hela, tviflet är:
 Och tron är fågeln —

RABULISTEN.

Som en vindfläkt bär.
 Men äfven han, hvad väg han än må visa
 Åt tomma molnen, måste ner att spisa.
 En vacker röst i kyrkan klingar väl;
 Dock tror man ej nu mer, att någon själ
 Kan upp till himlen messas, mer än ringas.
 Och om man dit af den predikan bringas,
 Som är på Pauli dröm af Luther byggd,
 Och nekar värdet af all mensklig dygd,
 Det vågar man allt mer i fråga sätta —

LANDTPRESTEN.

Af missförstånd, som är så lätt att rätta.

RABULISTEN.

Det vissa är, att hvad man vanligt hör
 I kyrkan ropas ut, mer skada gör

Än gagn i staten, som likväl så mycket
På henne kostar.

LANDTPRESTEN.

Låt det hufvudstycket
Om tron, som flyr till nåden, falla bort:
Hvad sätter du i stället?

RABULISTEN.

Jo, en kort,
Men grundlig och förnuftig sedolära.

LANDTPRESTEN.

Hvars stränga bud, förnuftet i all ära,
Af ingen efterlefves, som blott få
Uthärda ens att höra och förstå,
Som gjort i Tyskland kyrkorna så tomma.

RABULISTEN.

Är ej moralen religionens blomma?

LANDTPRESTEN.

En blomma utan frukt, om hon ej, närd
Af tron, får lif ifrån en högre verld.

RABULISTEN.

Hur man skall tro, hör man er jemt förklara,
Dock lika oklart tycker man det vara:
Hur man skall lefva, läres ej. Likväl
Var detta Christi läras lif och själ.
Den dygd, han yrkar, styrkt med hans exempel,
Predikas borde i ett christligt tempel.

LANDTPRESTEN.

Det sker ju ock. Men sättom ej det andra
Framför det första. Innan man kan vandra
I Frälsarns fotspår, måste man bli fri

Från syndens bojar. Derför ställa vi
 Först lagen fram, ej blott som sede-regel,
 Men som ett Herrans bud och som en spegel,
 Der syndarn ser sin skuld, till ånger väckt.
 Se'n, då han ej för domen blott förskräckt,
 Men sörjande sin synd, sin onda vilja,
 Som honom bragt att ifrån Gud sig skilja,
 Till nåden flyr: det till vår lära hör,
 Att visa, huru tron rättfärdiggör,
 Och hur den trogne lefver i förening
 Med Gud, som honom ger till daglig rening
 Sin Andas kraft, så att hans tro allt mer
 I christlig dygd hans nya lif betar.

RABULISTEN.

Allt detta får man idkeligen höra;
 Men hvilken verkan finner man det göra?
 Se våra krogar, våra marknader,
 Och våra öfverfulla fängelser.

LANDTPRESTEN.

Än dessa kamrar, der man sina nätter
 I synd förspiller?

RABULISTEN.

Och de kabinetter,
 Der ränker spinnas just af dem, som gå
 Andäktigt i Guds hus? Är det ej så?

LANDTPRESTEN.

Ogräset växer bland den goda säden,
 Och mask förtär den bästa frukt på träden.
 Fri skaptes men'skan och har frihet än,
 Att tro på Frälsarn eller Frestaren.

Då Christus sjelf, så olik de Skriftlärde,
 Det häpna folket «väldeliga» lärde:
 Hur få af all den mängd, som trängde sig
 Att honom höra, följde se'n hans stig!

RABULISTEN.

Det var det folk, som, framför andra alla
 Af Gud benådad, nu var dömdt att falla.
 Det måste ju, så var det sagdt förut,
 Just genom sin Messias nå sitt slut.
 Men frågan rör oss christna. Hur bevisa
 Vi, med vår tids förderf, den tro vi prisa?

LANDTPRESTEN.

Det rör väl ej den helga läran för,
 Som Gud oss gifvit, som allena gör,
 Hvad ingen samhällsordning, ingen redning
 Af menskliga begrepp och ingen ledning
 Af ungdomsvanor, utan att de få
 Af henne bistånd, någonsin förmå.

RABULISTEN.

Det vissa är, att sederna ej hålla,
 Hvad läran lofvar. Hvilken det må vålla,
 Hon eller kyrkan, eller de som hand
 Om båda ha: så vittna stad och land,
 Att brotten bli allt större och allt flera.
 Här måste ske, det hjälper icke mera,
 En annan rörelse i land och stad,
 Än den med tomma ord och lösa blad.
 Vår tid har vuxit från den gamla läran,
 Så väl som från den gamla hjelteäran,

I hvilka båda kungligheten haft
 Ett stöd, som snart förlorar all sin kraft.
 Omhvälfvas måste både stat och kyrka.
 När folket och förnuftet lärt sin styrka
 Alltmera känna, stannar hos de tu
 All makt till slut, om det ock dröjer nu.

LANDTPRESTEN.

Gud och allmogen hjälpte Gustaf Wasa,
 Då riket skakadt, söndradt, när att rasa,
 Af honom frälstes. Guds försyn skall än
 I dylik nöd (tillställom icke den!)
 Hans verk bevara; och sin konung trogen
 I farans stund är än i dag allmogen.
 Om ock ett sorl af missnöje har gått
 Igenom landet, mest ett echo blott
 Af tidens oro, som från andra länder
 Ger dån till slut också på våra stränder;
 Så står dock Svensk allmoge fast, så väl
 Vid sin regering, som sin tro.

RABULISTEN.

Likväl

Har den begynt att visa sina tänder.

LANDTPRESTEN.

«Allmogur» säger: alla Rikets Ständer,
 Allt folket, allas vilja, allas kraft.
 Af ålder ordet denna mening haft.*

* Uti Ihres Glossarium Sviogothicum: *Allmoge*, och Wildes Hist. Pr. p. 280 förklaras ordet så: ut significet omnipotentiam quandam, vel si mavis, omnium potentiam, valorem, atque robur commune civitatis.

RABULISTEN.

En hemlig fläkt af demokratisk anda
 Tycks de loyala korten för dig blanda.
 Du åberopar, hvad du sjelf knappt vet:
 Allmänna viljans suveränitet.
 Ditt tal emellertid är ståndet värdigt.
 Men när det fria samhället blir färdigt,
 Behöfver det ej prester, mer än kung:
 I deras ställe råda press och pung.

LANDTPRESTEN.

När till en början man det krus försakar,
 Att presten jordar lik och viger makar:
 Då slipper man ock snart, så döpelßen,
 Som skriftermålet, och allt öfrigt se'n.
 Skämt eller allvar, må den profetian
 Få fritt passera här i sakerstian.
 I kyrkan tiger du: du måste det.
 Nu följ mig hem och der din middag ät!

RABULISTEN.

Godt, godt! så slute vi vår strid vid bordet.

LANDTPRESTEN.

Nej! här i kyrkan må det sista ordet
 Bli af mitt hjerta på ditt hjerta lagdt.
 Ja, vare det, som af en vän blott, sagdt!
 Hvad otro än sig rotat i ditt sinne,
 Så kan du dock ej plåna ur ditt minne,
 Att du har syndat. Och att du skall dö,
 Den tanken, hur du än må den förströ,
 Så länge du har kraft att lifvet njuta,

Kan du till slut dock icke undanskjuta.
 Då finner du, att du behöfver nåd.
 Men ditt förnuft, som är ditt enda råd,
 Din högsta lag, snart sagdt, den Gud, du dyrkar,
 Vet ej af nåd; nej, endast rätt det yrkar.
 Hvad makt, hvad vishet fins, som ger dig ro,
 Om du ej vill på Verldsförsonarn tro?
 Men märk, att vid det kors, hvarpå han blödde,
 Två andra stodo; der af två, som dödde,
 Den ene frälstes genom bön och bot,
 Den andras själ blef spilld i hädiskt knot.
 Är också detta blott en myth? Besinna,
 Hvem skulle kunnat, vågat slikt uppfinna?
 En Herrans vink deri skall äfven du
 Bli varse, när du dör, om icke nu.

RABULISTEN.

Se, vi ha kommit, under det du talat,
 Ur kyrkans stängsel i Guds fria verld.
 Jag kunde därför taga ordet nu
 Och yrka än till slut den samvetsfrihet,
 Som jag från början af vårt samtal påstått,
 Och hvartill hör, att hvar och en må, trygg
 Ej blott för kyrkans bann, men ock för trug
 Af prestens nit, bestämma sjelf sin tro.
 Om någonsin den tanken föll mig in,
 Att jag behöfde mellan Gud och mig
 En medlare, och en af kyrkans män
 Att sörja för min själ, som det plär kallas:
 Så sökte jag ditt bistånd främst af allas.

LANDTPRESTEN.

Med Herrans hjelp behöfver du ej min.

Men o, att dig den tanken fölle in,

I dag och alla da'r, att du behöfver

En hand från höjden, som dig hjälper öfver,

Då du vid svalget står emellan tid

Och evighet, och har ej tröst, ej frid!

ANMÄRKNING.

Då denna skrift icke hör till den afsigtslösa, egentligen så kallade poesien, som är blott en skön lek af inbillningen eller en melodisk utgjutelse af känslan; så hade Förf. ärnat bilägga den dels med citater ur den Tyska kritiken, på hvilken Rabulisten stödjer sig, dels med en närmare utredning af hvad Landtpresten ej kunnat mer än antyda. Men dertill skulle fordrats ett större utrymme, än man åt noter till verser vanligen tillåter. Endast till ett ställe, som utgör en hufvudpunkt i den förnämsta frågan, ber jag att få återföra Läsarens uppmärksamhet.

Sid. 280.

En pia fraus, ej blott en from symbol,
Är christendomen i sin nya mening.

Sedan den rationalistiska exegetiken, genom hvilken allt det underbara i den evangeliska historien skulle på ett naturligt sätt förklaras, förlorat sitt anseende hos sjelfva rationalisterna, har i dess ställe den mythologiska, med stöd af en ny kritik öfver den Heliga Skrift, uppträdt. Enligt denna åsigt saknar icke blott allt det öfvernaturliga, utan ock mycket annat, som Evangelisterna något olika berätta, all historisk grund. Det anses ha uppkommit dels som en folksaga, dels som en myth. Den sednare förklaras för en omedveten och således ouppsåtlig, genom en viss nödvändighet ur en idé utgången dikt. Men då STRAUSS i sin ryktbara bok* skall tillämpa denna grundsats, nödgas han inskränka den sålunda: «Keineswegs soll jedoch jene Unbewusstheit und Absichtslosigkeit auf alle und jede Alt- und Neutestamentliche Erzählungen ausgedehnt werden, welche wir als unhistorisch betrachten müssen. Bei allen Sagenkreisen, zumal wenn sich ein patriotisches oder religiöses Parteiinteresse damit verknüpft, und wenn sie Gegenstände freier dichterischer oder sonstiger schriftstellerischer Behandlung werden, mischt sich auch bewusste und absichtliche Dichtung ein**.»

* Das Leben Jesu, kritisch bearbeitet.

** 1 B. s. 110. 3:dje upplagan.

På denna grund härleder han det underbara, som om Frälsaren berättas, ifrån en afsigt hos de första christne, att derigenom dels upphöja Jesus af Nazareth till likhet med Moses och andra undergörande profeter, dels styrka den tron, att han var Christus, i det de om honom diktade icke blott sådant, som skulle svara emot profetiorna om Messias, utan ock hvad Judarne dessutom inbillade sig angående den väntade upprättaren af det theokratiske riket. «Är icke detta rent af svek?» må man ju med Landtpresten fråga. Emellertid söker STRAUSS öfverskynda det dermed, att «eine Dichtung, wenn sie auch nicht absichtslos ist, doch darum immer noch arglos sein kann.» Detta gäller dock endast om en poetisk dikt eller en moralisk parabel, som icke ger sig ut för något annat.

Om dem, som i den Evangeliska berättelsen till en del vilja behålla det historiska, jemte det att de deri antaga något mythiskt, yttrar han: «So trifft sie die Klage über Inconsequenz mit aller ihrer Schwere: der schlimmste Vorwurf, der einem Gelehrten gemacht werden kann.» Denna förebråelses hela tyngd faller på honom sjelf, då han, oaktadt den mythologiska förklaringen af det mesta, antager åtskilligt såsom historiskt, äfven i det, som liknar under.

Inkonsequent är han väl ock deri, att han erkänner idéen af christendomen för sann och gudomlig i detsamma, som han förklarar för osant allt det, hvarigenom den uppenbarat sig. Hvad skulle blotta idéen utan det historiska vehiklet kunnat verka af allt det, som denna religion åstadkommit? Om den i Försynens hand varit ett medel till menniskoslägtets upplysning och förbättring, men icke kunnat blifva det, utan att vara infattad i det som den nyaste kritiken utdömmar såsom diktadt, så skulle ju Gud sjelf deltagit i den pia fraus, som detta förutsätter.

Ett hufvudsakligt missförstånd ligger deri, att det symboliska i christendomen icke erkännes såsom tillika historiskt, och det historiska såsom fortfarande genom Frälsarens närvaro i sin församling, enligt hans löfte: «Si jag är när eder alla dagar intill världens ända».

Såsom den nya läran i theoretiskt hänseende innebär en motsägelse, så är den praktiskt ofruktbar och oanvändbar. STRAUSS förklarar, att för vetenskapen ingenting heligt, utan endast sant gifves; och dem som åberopa: «das christliche Bewusstsein» afvisar han med det maktspråket: *Taceat mulier in ecclesia!* Den mensklige spekulationen, som så ofta bedragit sig, och den lärda kritiken, som aldrig blir ense med sig sjelf, äro således berättigade att förbyta christendom ifrån ett lika betydelsefullt, som underbart, till hjertat och inbillningen, så väl som till för-

ståndet och samvetet talande factum, hvori man ser Guds finger och hör hans röst, till ett torrt och kallt människobegrepp, som endast af få kan fattas, och då det i kyrkan skall användas, drifver derifrån alla åhörare, såsom det händt i Tyskland och i Danmark. Derför nödgas ock de sjelfve, som i kathedern neka så väl det dogmatiska, som det historiska af vår religion, dock icke blott tillåta, utan ock yrka, att det i predikstolen må af läraren framställas, ehuru han sjelf ej tror på sanningen deraf. Detta sker af dem, som förklara, att endast det sanna, det som de i sin vishet hålla för sant, är heligt! Äfven deri, att sådant ej äger rum i någon af våra theologiska kathedrar, har Svenska kyrkan, som af sjelfva LAING, den så stränge domaren öfver moraliteten i Sverige, så högt prisas, ett gifvet företräde.

BIHANG.

Då Landtprestens ord om den förste rationalisten sid. 262 kunde anses blott som ett löst infall, så torde förf. böra visa dess grund. Detta har han försökt i en annan outgifven skrift, hvarur ett utdrag här följer:

A. Kan du säga mig, hvem som var den förste rationalisten?

B. Jag vet ej rätt hvad du menar med den förste; men en af de förnämste ibland de theologer, som yrka, hvad man nu i motsats emot supernaturalismen, tron på en öfvernaturlig uppenbarelse, kallar rationalism, är utan tvifvel WEGSCHEIDER, hvars dogmatik gjort ett så stort uppeende.

A. Säg mig någon af de hufvudgrunder, på hvilka han stödjer sin lära.

B. T. ex. den «att människan, så snart hon är medvetande af sitt förnuft, måste erkänna detta för sin högsta auktoritet, så väl hvad kunskap, som förbindelse angår: hvaraf följer, att hon efter dess regler och bud både i tanke och handling har att ovilkorligen rätta sig, och ej af en förment uppenbarelse får antaga annat, än, hvad med dem öfverensstämmer, eller hvad förnuftet af sig sjelft pröfvar sant och giltigt vara.»

A. Låt oss tills vidare antaga denna grundsats. Men säg mig emellertid: huru anser du den bibliska berättelsen om Adam och Eva?

B. Såsom en sinnrik allegori om människans öfvergång ifrån en menlös barndom, som ännu icke kan skilja emellan ondt och godt, till det egentligen menliga tillstånd, då hon blir medvetande af sin frihet, så väl som af lag och pligt.

A. Således skulle Gud, då han förbjöd de första människorna att äta af kunskapens träd på godt och ondt, velat hindra denna för människans förnuftiga och moraliska natur nödvändiga utveckling?

B. Du antar väl icke syndafallet för ett verkligt factum och Adam och Eva för historiska personer?

A. Något människopar måste väl ha varit det första. Icke kan det menliga släktet härstamma ifrån allegoriska figurer. Icke heller vet jag, huru naturvetenskapen kan förklara det första ursprunget till

menniskan eller djuren eller växterna eller ett solsystem eller någonting, som är det första i världen, annorlunda än Moses gör det genom ett allsmäktigt «varde!»

B. Du har tappat bort den egentliga frågan, hvilken som var den förste rationalisten?

A. Det är till den jag nu vill komma. Du bestrider ju icke det bibliska begreppet om de första människorna i det hänseendet, att de ur Skaparens hand gingo oskyldiga och rena?

B. Nej, ty motsatsen vore icke förenlig med idén om Gud, ej heller med begreppet om människan, såsom själf ansvarig för det onda hos sig.

A. Följaktligen påstår du icke, såsom en del äldre förnekare af den Mosaiska berättelsens historiska sanning, att de första människorna varit i det djuriska tillstånd, hvori man finner de råaste vildar, som äta upp hvarandra?

B. Tvärtom föreställer jag mig, att människan ursprungligen varit, hvad hon såsom människa skulle vara, i enlighet med denna grundsats af Wegscheider: «Såsom alla andra lefvande varelser äro begåfvade med krafter, genom hvilka de kunna uppnå sin naturs ändamål; så har utan tvifvel människan i sitt förnuft, genom hvilket allena hon har företräde för de öfriga, fått förmågan att förstå och iakttaga, hvad till hennes bestämmelse hör, nämligen uppfyllelse af pligter och utöfning af religion eller en moralisk och religiös lefnad.» Hvad annat än denna förmåga kan det vara, som Skriften menar med det Guds beläte, hvartill människan var skapad?

A. Godt! Låtom oss nu till denna grundsats tillägga den, du förut anfört såsom själfva kärnan af rationalismen. Enligt den borde ju människan, såsom en förnuftig varelse, icke erkänna någon högre auktoritet än förnuftets, således icke en gång Guds. Icke heller behöfver hon lyda något bud, icke ens ett gudomligt, hvartill hon icke af en lag, som hon själf ger sig genom sitt förnufts autonomi, känner sig bunden.

B. Alldeles. Men du förutsätter en orimlighet. Det är icke tänkbart, att Gud, som gifvit människan hennes förnuft, skulle af henne fordra, att hon skall tro eller göra något, hvartill hennes förnuft icke finner något giltigt skäl.

A. Sådant var likväl det budet till Adam och Eva, att de icke skulle äta af Kunskapens träd. Icke kunde deras eget förnuft förbjuda dem det, eller inse något skäl till Guds förbud deraf. Tvärtom borde ju en frukt, som gaf kunskap om ondt och godt, synas dem den bästa af alla. Det oakadt satte de tro till Guds ord, såsom det synes af Evas svar till ormen: «Gud hafver sagt o. s. v.»; och de lydde hans bud, tills de af ormen förfördes. Hvad säger nu rationalismen derom? Måste den

icke, enligt sin grundsats, anse Adams och Evas lydnad för detta Guds bud oförnuftig och således äfven omoralisk?

B. Det gäller om människoslägtet öfverhufvud, att så länge det ej genom sitt förnufts odling blifvit så myndigt, att det på egen hand inser, hvad sant och rätt är, låter det leda sig af supernaturalismens ok och bindel.

A. Något ok och någon bindel kunde dock icke vara de första människorna medskapadt. Af det du sjelf nyss medgaf, följer ju, att vi hos dem måste tänka oss den förnuftiga naturen, ehuru icke fullkomliga utvecklade, dock frisk och ren, oförfalskad och oförderfvad? Emellertid voro de, såsom du sjelf låtit förstå, supernaturalister. Hvem blir då den förste rationalisten?

B. Du menar väl ormen, kan jag tänka! Men ormen gjorde ju rätt, då han drog människan till kunskapens träd. Huru skulle hon kunna likna Gud, hvartill hon dock var skapad, om hon ej genom sin kunskap, sin kännedom af ondt och godt upphöjde sig öfver de oskäligen djuren?

A. Erhöll hon icke kunskap genom sitt umgänge med Gud, då hon hörde och fattade hans ord? Skillde hon icke mellan ondt och godt, då hon fann det godt att tro på sin Skapare och lyda hans bud och höll motsatsen för ondt. Endast den kunskap, som hon genom synd skulle vinna och som ledde till otro, var henne förbjuden. Utan tvifvel borde människan genom vishet, så väl som genom helig verksamhet, allt mer fullkomna hos sig Guds beläte. Men icke kunde det ske derigenom, att hon, såsom ett olydigt barn, ställde sig emot sin Fader och «trodde mer ormen än Gud». Att i trots af Gud vilja «varda såsom Gud», vållade ju äfven englarnes fall; och i samma snara falla ännu många de störste tänkare och snillen.

B. Syndafallet skulle då härrört blott af otro, icke af sinlig re-telse?

A. Af beggadera. Qvinnan fann frukten «ljuflig att påse»: Men det hör icke till vårt ämne. Frågan var blott om den förste rationalisten.

B. Men säg mig du: hvem var den förste jesuiten?

A. Äfven det var ormen: som förutsatte, att ändamålet skulle helga medlet, då han genom det heliga hos människan förledde henne till synd och föreslog, att hon genom ett brott skulle med ens vinna det som hon främst borde eftersträfvat, en allt större likhet med Gud.

loket, enligt sin grundsat, tanselidens och lydn för detta Guds
 and öfring och således ättensomständigt, och det är en
 A. Det gäller om människans öfring, och det är en

gemensamt för alla öfring, och det är en
 ser, hvad sant och rätt är, liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

och liksom det ligger sig af öfringens
 och liksom det ligger sig af öfringens

INLEDNING.

VITTER STRID

EMELLAN

F A R OCH S O N.

1841.

Som fågeln under jagtens larm sig svingar
Från dal till lund, från lund till berg och sky,
Så lyft oss, fria dikt, på dina vingar,
Att undan tidens hemska oro fly.

VITTR STRID

ANMÄRKNING.

Det torde knappt behöfva anmärkas, att då författaren framställer samtalande personer, drager han sig sjelf undan och lemnar åt läsaren att afgöra, hvad han hos den ena eller den andra må gilla eller ogilla. Men, då man vanligen finner det anspråksfullt att medla emellan två partier, så må jag blott erinra, att det icke är en person, utan en åsigt, som här framträder emellan de två andra: en åsigt, som jag tror vara, numera, de flestas.

INLEDNING.

ROMAN.

Ja, skulle det ej mig, din far, förtreta,
Att vid det Svenska namn, jag ärligt bär,
Du hängit den tyska krumeluren Z;
Och att min son ej mer en Roman är,
Nej en Romanz.

ROMANZ.

Att ro sig fram i världen,
Hvad ömklig prosa, mot den fria färden
Med stolta segel, som för vinden gå,
Likt örnens vingar! —

ROMAN.

Lär dig rätt förstå
Det namn, du tyder. Jag har sökt af lifvet
Det klara fatta, utan fåfängt nit
Om höjd och djup i rymder, dit
Att hinna ej en dödlig blick är gifvet.
Den ro, den ädla ro, jag dervid fann,
Som liflig yngling och som sansad man,
Af det i konsten och naturen sköna
Skall, som jag hoppas, än min qväll belöna.
Men nu min son, romantisk, skall man tro,

Ej mer vill heta man och ej på ro
 Dess vigt behålla. Men med bitter ånger
 Skall du den sakna i ditt namn så väl
 Som i ditt hjerta, då blott harm och gräl
 Dig skaffar din kritik, än mer, än dina sånger.
 Se der i fönstret redan står
 Vår vän och nickar med sitt silfverhår.
 Hvad råd har han dig gett?

ROMANZ.

Att mellan dem, som ropa
 Från hvar sin skola mot hvarann,
 Tyst höra begge två. Han är en hedersman,
 Men heter Grön. Af gult och blått tillhopa
 Blir grönt, som beggadera är
 Och intetdera dock. Se der
 Hans stora fel.

ROMAN.

Ej mer på granskarns ära,
 Än på författarns, har han anspråk gjort,
 Ej trängts vid ryktets, mer än lyckans port,
 Och hvilken färg hans tycken än må bära,
 Så gör han sig ej grön: det känner jag,
 Som stridt med honom, stundom en hel dag.
 Den gröna färgen är af alla
 Minst stickande i ögonen.
 Ja, att dem skydda, nyttjas den
 Mot strålar, som för skarpt i synen falla.

ROMANZ.

Den gör också en klen effekt, som allt
 Hvad medla vill, på begge sidor halt.

Med all min aktning för hans lärogrunder
 I mycket annat, skrifver jag ej under
 Hans juste-milieu för en poët.
 Den är i konst och vitterhet,
 Liksom i politik, ett noll. Som republiken
 Allena svarar mot idén
 Om frihet, likså kan blott romantiken
 Förklara skönheten, hvars yttre sken
 I själlös form tillkonstlas af klassiken.
 Af dennas envåld lider poësin,
 Som samhället af monarkin.

ROMAN.

Min son! jag ber att slippa rabulisten:
 Jag tycker, jag har nog af phosphoristen.

ROMANZ.

Det syns ej mer till phosphoros,
 Då dagen redan tändt sitt bloss.
 För min del tillhör jag en ny förening
 Af «verkligt fria».

ROMAN.

I hvad mening?

Men lemnom här vid porten nu
 Allt, som till saken icke hör, och lofva
 Att mot vår värd ej käxa, såsom du
 Är van med mig. Betänk! hvad dyrbar gåfva
 Han i sitt enda barn dig ger.

ROMANZ.

Var obekymrad! hellre ser
 Den gode gamle, att jag ärligt strider,
 Än att jag gilla låts hvad jag ej lider.

För öfrigt hvem, om icke jag,
 Erkänna må, att han har bragt det sköna,
 Det äkta sköna, i en sådan dag,
 Som jag på jorden aldrig hoppats röna.

ROMAN.

Hur skall jag det förstå? Nyss satte du
 Hans omdöme så lågt, och nu
 Står det för dig så högt. Hvad kan du mena?

ROMANZ.

Hon skall förlika oss. Hon kan det, hon allena.

ROMAN.

Hon?

ROMANZ.

Sjelfva skönhetsens idé
 I henne lefvande vi se,
 I henne talande vi höra.

ROMAN.

I hvilken?

ROMANZ.

I hans dotter.

ROMAN.

Du har rätt:
 Att se en skönhet, är det bästa sätt,
 Att om det sköna sannt begrepp sig göra.

DE FÖRRE. GRÖN och THILDA
 mötande.

GRÖN.

Välkomne, far och son! Vi ha en stund
 Ännu af dagen kvar, en af de sköna
 I Juni månad. Se, oss här en lund

Af silfverpopplar bjuder i det gröna.

Poëter begge två! hvad nytt med er

Från snillets verld, som jag blott fjerran ser?

Om den ett ord jag ville höra gerna.

ROMAN.

Vår nya vitterhet från morgonstjerna

Är plötsligt vorden aftonstjerna re'n.

GRÖN.

Så följer hon dock solen. Men det sken,

Som tiden visar, om min syn ej felar,

Är dagens.

ROMAN.

Norrskén är det. Så det spelar

I vilda flammor, skiftande sin färg.

ROMANZ.

Så lyser morgonen från sky och berg.

GRÖN.

Var hittills natt, ditt tal det förutsätter,

Så var det en af Nordens sommarnätter,

Då qväll och morgon kyssas som ett par —

Blott om vår vittra verld min fråga var.

Der må vi glömma den, som hvälfes af tiden,

Der undan skotten, undan gnytt af striden,

Oss konsten lyfter i det lugn, det ger,

Då man det sköna, såsom skönt blott, ser.

Der må vi gamle lyssna till de unga:

Hvem hör ej gerna vårens fåglar sjunga?

ROMAN.

Om också lom och vipa mången gång

Afbryta lärkans eller trastens sång.

ROMANZ.

Må i sin vrå den gamla harpan tiga!
 Den nya fram i tidens fönster står,
 På gatan hörd, då hennes toner stiga
 Hvar gång en vindstöt hennes strängar når.

ROMAN.

Som spelarn är så måste spelet vara,
 Afbrutna missljud utan sammanhang.

ROMANZ.

Så hördes fordom himlaröster svara
 På en profetisk harpas höga klang.

ROMAN.

Men lemnom poësin! Hvad har af språket blifvit,
 Det sköna, som vi fått i arf
 Från ett Augustiskt tidehvarf?
 Se dagens skriftsätt.

ROMANZ.

Tidens anda gifvit
 Deråt en frihet, som det förr ej haft,
 Och genom den ny rikedom och kraft.

ROMAN.

En frihet, som är sjelfsvåld vorden,
 Liksom i sak och tanke, så i orden.
 Ej mente Kellgren så, när från pedantiskt tvång
 Han löste språkets, ej blott versens gång.
 Vår goda Svenska, bäst hon sirligt trippar
 Upp i salongen, för att sjunga der,
 Hon ut på gatan ned i smutsen kippar,
 Och träter som en rodderska och svär,
 Ehur' hon blommor och juveler bär.

GRÖN.

Dock må ej nekas, att hon vunnit
 I mångfald och i smidighet;
 Och med de skatter, hennes fyndighet
 På egen malmrik grund har funnit,
 Kan hon allt mer umbära utländskt lån.

ROMAN.

Hvad kram likväl, som införs utifrån
 Af pressens stora «notabiliteter».
 Hvad svang af ord, som, fast de ingenting
 Hos oss betyda, sprida dock omkring
 En smittsam oro, tills det, som så heter,
 Blir oförmärkt, ifrån ett härmadt ljud,
 Till vådlig verklighet ett förebud.

GRÖN.

Europas bildade nationer
 Gemensamt ha ett antal ord,
 Som följt kulturen ända till vår Nord,
 Dock är vårt ädla språk på egna toner
 Och egna former, egna färger rikt.

ROMAN.

Men hur behandlas det? Är det ej likt
 Med våra damers hår, som, än ett spel för vinden,
 Vildt hänger öfver mer än halfva kinden,
 Än sammantvingas i en konstig tapp,
 En platt och stel osmaklig öronlapp?

THILDA.

Så gerna kunde liknelsen bli tagen
 Af våra unga herrars mod för dagen.
 Se skägget under hakan i förbund

Med polisongerna, och paret öfver mun
Och rysslugg och cigarr —

ROMAN.

Som röker för publiken

Midt på Norrbro. Ja, du har rätt:

En sådan blandning af kalmuck och sprätt

Är ett förträffligt prof på romantiken.

ROMANZ.

Hvad föreställer då den gubbe, som man ser

Ännu med pudradt hår, manchetter och hvad mera

Som hörde till hans tid, men som man nu beler,

På Lejonbacken upp och ner spatsera

I skor och strumpor?

ROMAN.

Äfven det är ju

Romantiskt, att man klumpar nu

Med stöflar in i högtidssalen.

Ja, ungherrn svänger sig med dem på balen.

ROMANZ.

Vår tid ifrån pedanteri,

Så väl som servilism, har gjort sig fri.

Den söker elegans, men ännu mera

Hvad «comfort» gör.

ROMAN.

Och träffar intetdera.

Se här ett titelblad: läs det i hast! —

Hvad nu? du kan, min herr Magister,

Ej läsa innantill, ej med ett ögonkast

Uppfatta svenska ord? — Man mister

Ju tålamodet, innan man får rätt

På titeln af en bok. Är det ett sätt

Att sig i läsarns gunst rekommendera?

Ja, icke ens bokstafven får nu mera

Stå fram, sig lik, och säga hvem han är.

Nej, han skall siras, utstofferas,

Att han med möda känns igen.

Hvad under då, att stilen förblommeras

Och tanken öfverhöljs med bjäfs, som qväfver den.

ROMANZ.

Till stilen höra troper och figurer.

ROMAN.

Ja, på sitt ställe. Men som floriturer

I sång användas ofta så,

Att de all melodi, allt uttryck störa,

Så metaphorer sammanfösta stå

Och undra på hvarann hvad der de mände göra.

Förr höll man språket till det minsta rent.

ROMANZ.

Som vatten.

ROMAN.

Ja, och starkt, som detta

I ström och bölja, men ock lugnt och lent.

Då brukte man sitt skriftsätt rätta

Så efter tillfälle, som sak:

Då var i tanken sans, i stilen smak.

Men smak hos drinkarn!

GRÖN.

Hvad! du finner —

ROMAN.

Att man, ej nöjd med bordsvin, dricker nu
Likör på kaffe: ja, man äter nu,
Till russinpudding, sprit som brinner.

ROMANZ.

Nå väl! de två förena ju
Behag med kraft, det skarpa med det ljufva.

ROMAN.

Förr var desserten blott en klassisk drufva;
Nu en krokan romantiskt stapplas upp,
En götisk katedral med torn och tupp.

ROMANZ.

Utländska frukter, tvungna fram i svenska
Orangerier, prydde bordet då.

GRÖN.

Det samma sker väl nu också.
Dock har vår nya tid bragt fram inländska,
Utom vårt land, och derfor äfven der
Erkända alster af ett klassiskt värde.

ROMANZ.

Af ett romantiskt.

GRÖN.

Lika godt, jag lärde
Förstå med klassiskt hvad förträffligt är.

ROMAN.

Nu, blott ett spenamn, kastas det i synen
På Boileau, på Horatius till och med,
Af poëstern, som blir vred,
När åt hans romantik de rynka ögonbrynen.

ROMANZ.

All deras verskonst är ej poësi:
 Med rätta öfver den sig sätter ett geni.
 En egen väg åt sig det banar,
 Och bryter alla stängsel ner.
 Det drömmer hvad det icke ser,
 Och hvad det icke vet, det anar.
 I bergets vägg, i blåa skyn
 En lönn dörr öppnas för dess vigda syn.

ROMAN.

Geni! ja mången med det namnet prålar
 Och tror sig kunna konst och flit försmå.
 Arachne vill ej i en vrå
 Mer spinna, utan kastar långa strålar
 I fria luften, der, med silfversken
 Mot dagen, de än hit än dit sig svänga,
 Till dess de fastna på en naken gren
 Och som en lumpen spindeltråd der hänga.

ROMANZ.

Det må Arachne svara för,
 Som fångar flugor. Psyche det ej rör,
 Som blott bland sköna blommor leker,
 Än liljan, än narcissen smeker,
 Och dricker dagg, som föll från himlen ner.

ROMAN.

Hvar är den Psyche? Hvad jag ser
 Är blott en larf, som friska löf uppäter,
 Som äfven blom och löf förtär.

ROMANZ.

En larf?

ROMAN.

Ja, en kritik som allt omkring sig fräter.

GRÖN.

Af larf blir fjäril.

ROMANZ.

Han det redan är.

Ja, re'n ur skalet bröt han sina vingar

Och sig från ros till ros, belyst af solen, svingar,

En skön Apollo, hvit och skär.

Romantisk med ett ord vår nya skaldkonst är;

Men våra vittra digniteter,

Hvad är hos dem, som klassiskt heter?

Blott en peruk, på franska viset gjord.

ROMAN.

Hur ofta sagdt är detta lösa ord?

Hvad heter fågeln, som, att våren prisa,

Beständigt gal på en och samma visa?

GRÖN.

Rör ej vid askan af en slocknad strid.

ROMAN.

Den ryker än. Ja, från en annan sida

Den blossar upp att nya lågor sprida,

Som hota icke blott hvad vitter pregel bär,

Men ock hvad sannt, hvad rätt, hvad heligt är.

ROMANZ.

Det ruttna gamla, så i snillets rike

Som samhälls-kroppen, för det friska vike!

ROMAN.

Se der det språk, vår fria ungdom för.

GRÖN.

En flock af bin jag både ser och hör,
 Nyss sluppna ut i vårens första värma,
 Kring en rabatt af blomster svärma.
 Hvem skulle ej värdera deras flit,
 Och deras honing, en gång samlad, prisa?
 Men hvartill tjénar detta bittra nit,
 Som de med gadden mest i otid visa?

ROMANZ.

Behöfs den ej mot kräk, som fläcka ner
 Så blad som blom, och annat ohägn göra?
 Om någon gång ett misshugg sker,
 Skall därför all kritik upphöra?

GRÖN.

Det ges en tyst afgörande kritik,
 Fast man den ej i dagens blad får läsa.
 En sann förtjenst är vinet lik,
 Som klarnar af sig sjelft, blott det får tid att gäsa.
 Men granskas må hvad pris begär.
 Om man ej tadla fick, hur kunde man berömma?
 Hvar en må yttra hvad hans tycke är;
 Men ej i allas namn hvar en må dömma.

ROMANZ.

Den må det, som det kan, som med bevis
 Bestyrker så sitt tadel, som sitt pris.

GRÖN.

Och långt ifrån att nyckfullt sönderskära
 En äkta ymp, en ädel knopp,
 En förstling af det bästa hopp,

Blott putsar grenen, att den frukt må bära.

Men den kritik, som dömmar om en sko

Ej efter foten, utan efter lästen,

Och den, som hindrar att predikan tro,

För nöjet att få häckla presten;

Den må vi hata; äfven den som stör

På soiréen den nyss begynta sången

Med dom deröfver, innan man den hör. —

Hvad ler du åt?

ROMAN.

Åt bockarna på spången,

Som stånga så hvarann, att begge falla ner.

ROMANZ.

Den gamle äfven? om så sker,

Ack! då är segern vunnin af den unga.

Den simmar nog till lands.

ROMAN.

Ormtunga!

Jag mente striden mellan er; ty split

Inom er sjelfva drar er hit och dit.

GRÖN.

Hvad mig beträffar, då jag ej är svuren

Vid någondera fanan, sitter jag

Liksom de gamle på Trojanska muren,

Och ser på hennes himmelska behag,

Om hvilken striden förs. Och, såsom de, jag finner

Att hennes skönhet är det bullret värd.

Lyckönskom den, som henne vinner,

Och glädjoms åt hans segerfärd!

ROMANZ.

De Grekers var hon. Deras skall hon vara.

Se, Ilion har varit, är ej mer.

ROMAN.

Rätt sagdt, Trojan. Med oss tillbaka fara

Skall hon, som skamlöst röfvades af er.

ROMANZ.

Trähästen står ju midt i Troja redan.

GRÖN.

Den nya skolan i den gamla?

ROMANZ.

Ja;

Och denna skall i rök försvinna sedan,

Då vår Ulysses —

ROMAN.

Ropa ej: hollah!

Förrän du står på strand.

ROMANZ.

Vi äro Greker,

Vi unge, tappre, djerfve, vi

För hvilka hela verlden leker

Som en poëtisk fantasi.

ROMAN.

Ny-Greker mån I vara, half-barbarer.

ROMANZ.

Nå väl! hvad äro de som dem förtryckt,

Ur hvilkas ok de nyligen sig ryckt?

ROMAN.

Illsluge Klept!

ROMANZ.

Ursprungligen Tartarer.

Turk och Tungus gå ut på ett.

ROMAN.

Pandur!

ROMANZ.

En sådan var det ju, som stod på lur
 Mot Preussens hjeltekonung; men då denne,
 Som såg hans bössa redan vänd mot sig,
 Med bister blick och rynkadt änne
 Till honom ropte: understår du dig!
 Lät han förskräckt geväret falla.
 Så jag med häpnad mig tillbaka dra'r
 Och fäller vapnen, då jag ser min far
 Med dylik uppsyn det befalla.

ROMAN.

Stå qvar, min son, i ärlig strid,
 Lik den i fordna ärans riddartid.

GRÖN.

När ur den sky, der våren sitter,
 Hans fulla händer blommor strö,
 Hvem talar och hvem höra gitter
 Om trettondagens ur och snö?
 Nu görom rätt åt alla, på hvad sida
 De än må stått och stå. Det dock förgäfves är
 Att värdet af de namn bestrida,
 Som ryktet kring Europa bär.

ROMANZ.

Dem vi tillegna oss.

ROMAN.

Er bjöd dock ej Iduna
Sin gyllne frukt. Ej sista kämpens runa,
Ej Frithiofs saga tillhör er.

ROMANZ.

Jo beggedera: huru än Tegnér
Må med sin qvickhet mot oss sig förklara,
«Oss tillhör han med hull och hår».

GRÖN.

Låt honom det han är få vara,
En man för sig.

ROMAN.

Dock tätt om honom går,
Som kring en ny Linné, en hänförd skara,
Och plockar blommor i hans rika spår.
Omkring hans lager — hvad han sjelf ej anat,
Än mindre åtrått — sig en skola danat,
Som skiljer sig från er.

GRÖN.

Go' vänner! frågan rör
Ej blott v å r vitterhet. Den hör
Till striden om den nya lära,
Som hotar hela folk och tidehvarf,
Att plötsligt plundras på sitt sköna arf
Af snillets, konstens, ryktets ära.

ROMAN.

Blott tyskeri! grillfänger!

ROMANZ.

Se, hur de flyga, hennes röda bränder,
Och öfverstråla sjelfva Seinens stränder.

ROMAN.

Ett ögonblicks fyrverkeri!

ROMANZ.

Hör hennes bomber, hur de hvina!

ROMAN.

Och gå i vädret, träffa luften blott!

ROMANZ.

Nej, vetenskapligt gräver hon en mina

Och spränger hela det förfallna slott.

ROMAN.

Dock re'n vid Seinen står igen klassiken

I all sin ära.

ROMANZ.

Folket löper blott,

Att se det under, som theatern fått

I en judinna. Dock skall romantiken

Behålla segern. Från theatern nu

Enheterna fått afsked på grått papper.

GRÖN.

Hvad, äfven styckets enhet?

ROMAN.

Ja,

Man öfverraskas med attrapper

I lösa scener. Nyss var denne ju

En yngling i Paris på modet, som är nu

En gammal trashank i Vestindien,

Och snart igen en Nabob i Ostindien.

Grått papper, säger du: så må

Det kallas, det som nu är skrifvet

På det förut så eleganta, så
Graciösa språket.

ROMANZ.

Se'n hon slapp snörlifvet
Bevisar franskan, förr så sipp och nätt,
Sig lika stark och fast, som vig och lätt.

ROMAN.

Dess värre! då moral och religion så gäckas,
Som det till tonen hör bland snillen i Paris.

GRÖN.

Medusas skönhet lik är den, som nu får pris:
Man kan ej se den utan att förskräckas.
Hvad blodig lust! hvad vild lyrik!
Hyeniskt rånas, skändas äfven lik.

ROMANZ.

Det rysliga blir skönt, när mästarn det framställer.
I konsten nu som regel gäller,
Att det sublimas rätta höjd blir sedd,
När det groteska ställs med det i bredd.
Af Quasimodo, till exempel,
Hvad stor effect i Hugos Nôtre dame!

GRÖN.

Märkvärdigt är ju, att det sticker fram
En Quasimodo mest i alla tempel
Af götiskt ursprung. Arkitektens grin,
Som röjs i stygga bilder, likt demoner

* Om någon läsare möjligen skulle igenkänna denna och några föregående rader ur ett i Svenska Biet infördt stycke om Tiecks Accorombona, så får författaren ge tillkänna att han hade ärnat detta såsom en episod i närvarande poëm, men inskränkt sig sedan till de fransyska exemplen allena.

Insmygda bakom helgonthroner,
Har skalden flyttat in i poësin.

ROMAN.

Allt skall nu vändas upp och neder
I snilletts omkrets, som i samhällets,
Der pyramiden ställes på sin spets:
Allt blir barbariskt, så i skrift som seder.
I medeltiden lefva vi på nytt.

GRÖN.

Det kommer ej igen som en gång flytt.
Se vi på tiderna som farit,
Den äfven som jag mins och du,
Så finner man, att, då som nu,
Ju mera ljus, dess större skugga varit.

ROMANZ.

De två tillsammans lif åt taflan ge.
I en romantisk natt hvad månskenslik bestrålning
Den nya dikten låter se!
Hur tjusningsfull är därför ej dess målning!
Hvad färg, hvad glöd, hvad styrka, hvad behag!
Hvad friska bilder!

ROMAN.

Af det slag,
Hvaröfver blygseln drar en slöja.

ROMANZ.

Antikens bilder nakna stå:
Ärbara ögon kunna ju ändå
Vid dem med öppna blickar dröja.

ROMAN.

I deras hållning är ett majestät,
 Som tyglar lättsinnet, som qväfver det.
 Hvem skulle våga, då han på de höga
 Gudomligheter lyfter upp sitt öga,
 Inom sig hysa något slemt begär?
 Se Venus sjelf, hur allvarsam hon är.
 Ja, hon vill låta oss besinna,
 Att hon är skönhetens, ej vällustens gudinna.
 Och när en Plato bjuder dig,
 O yngling! offer ge åt Gratierna,
 Är det förförerskor, han tänker sig?
 Nej, bland de himlaburna varelserna,
 De renaste, de mest etheriska.

ROMANZ.

Men Amor hos de gamle?

ROMAN.

Ja,

Hans skepnader och skiften äro många.
 Sjelf blir han fången, då han far att fånga;
 Då han förblindar, binds hans egen syn.
 Dock se, han lyfter sina vingar,
 Och rycker bindeln upp från sina ögonbryn,
 Och fri ur stoftets band i ljusets rymd sig svingar.
 Hvem kan vid Psyches sida honom se,
 Och ej bli heligt rörd, då endast fasa ge
 De fräcka bilder, romantiken sprider.

ROMANZ.

Det var dock hon, som ingaf Tassos sång
 Och andra, der vi se, hur på en gång

För Gud och för sin fröken riddarn strider
Med högsint kärlek, ej af Greken drömd.

ROMAN.

Men nu, ty värr! af henne sjelf förglömd.

Förr var det dygderna, som, då de gingo

För vida, namn af romaneska fingo.

Nu, då till stöld och mord ett möte stäms

Af ett par kära, det romantiskt nämns.

GRÖN.

Hvad är så godt, att, när det öfverdrifves,

Det ej blir ondt, och hvad fullkomligt gifves,

Som till karrikatur ej bildas kan,

Liksom när apan härmar menniskan?

Jag afskyr, såsom du, de ny-fransyska

Romanvidundren, äfvensom de tyska;

Af dem ej blott vår ungdoms smak förvänds,

Men i en menlös själ en oren låga tänds.

Dock ej den sanna romantikens värde

Af dem beror. Jag henne skatta lärde

Re'n då jag läste Odyssén.

Romantisk är ju den, så till idén

Som äfventyren. Han, som icke låter

Af elementens eller trollens makt

Sig dragas från det mål, hans dygd sig förelagt,

Att se sitt land, sitt hus, sin maka åter,

Är han ej lika ridderlig med dem

Som stridde för sin mö och för Jerusalem?

Dock skiljas må i poésin två tider,

Den då hon himlen drog till jorden ner,

Lät gudarne ta' del i folkens strider

Och fäste men'skans lust vid det hon ser;
 Och den, då hon för trångt och tomt fann lifvet,
 Som inskränks inom stoftets verld,
 Och till ett högre, genom tron oss gifvet,
 Invigde skaldens sång och hjeltens svärd.
 Skön är den glada morgonstunden,
 Som väcker sångarne i mörka lunden,
 Och skön är sommardagens fröjd
 Af stämma öfver stämma höjd.
 Men när de tystnat, männ' ej näktergalen,
 Då du i södern var, dig tjuste med sin sång,
 Då vid en rosenhäck i myrtendalen
 Du satt i svalkan af ett vattensprång
 Och såg i skyn, som än mot dagen glödde,
 De bleka stjernor mystiskt blicka fram?
 Männ' denna sång ej tankar hos dig födde
 Och känslor, dem förut du ej förnam?
 Romantiskt eller klassiskt! orden gälla,
 Som man dem ta'r. Ur samma ljusets källa
 Upprinner morgonens och qvällens glöd,
 Och äkta ros är både hvit och röd.

ROMAN.

Nå väl! sin skönhet har ock romantiken.
 Men som du anmärkt, röjer re'n antiken
 En art deraf. Se, äfven hos Virgil,
 Snarlikt romantisk är den pil,
 Af hvilken Didos hjerta sönderslites.

GRÖN.

Och Psyches äfventyr och Aphrodites,
 Som steg ur hafvet upp och med en himmelsk blick

Åt stjernekreten, som Urania, gick!
 Hvem märker ej i dessa dikter redan
 En skymt af hvad för tro och kärlek sedan
 Är uppenbaradt, som ett återsken
 Af evig skönhet, såsom ljuset ren.

ROMAN.

Men hur den afgörs än, den stora striden,
 Antikens mästerverk dock trotsa tiden.
 De gamla stjernor på sitt ställe stå,
 Hvad nya än upptäckas må.

GRÖN.

Hvi skulle konsten mer än vetenskapen,
 Om något nytt hon vinna kan,
 Förlora hvad förut hon vann?
 Med lyran, som är skaldens vapen,
 Blef Thebe bygd, ej rifvet ner.

ROMANZ.

Men ej blott slöjdens verk få nya lagar
 Och nya verktyg, då man mer och mer
 Naturens hemliga bestyr uppdagar.
 Nu i det skönas element också
 Begynner ångan öfver vinden rå.

ROMAN.

Lätt som i dans far seglarn öfver vågen,
 Af vinden förd, som hviner genom tågen,
 Då ångarn far med rök och stoj och bråk
 Af hjul som rifva upp en skummig stråk.
 I diktens verld förhåller det sig lika:
 Då det moderna buller gör och bång

Med konstigt drifverk, ser man det antika
Med stilla kraft gå fram sin ädla gång.

ROMANZ.

Men märk, då seglet utifrån är drivvet,
Så rör en inre kraft, som liknar lifvet;
Det nya fartyg, på organer rikt.
Ja, se det flåsar ju, ett sjödjur likt.

Likså har blott den yttre öfversigten
Af tingen burit fram den gamla dikten;

Den nya inifrån sin anda har,
Och nya länder i besittning ta'r,

Se'n äfven tänkarns djupa spaning
Med nya kort bestämmer diktarns aning.

GRÖN.

Som snillet, så är konsten fri,
Och äldre än sin teori.

Försöken äro, som I veten, många,
Att reda ut, hur penningen sig rör,
Då en bankir, som lyckas att den fånga,
Blott sina vaxlar goda gör.

Så gör, i trots af dagens tycken
Och skolans griller, ett geni

I tysthet sina mästestycken,
Som se'n för alltid mönster bli.

Att det förträffliga i dessa visa,
Det synes mig den bästa esthetik.

Men kan väl skönheten, då som ett lik
Hon dissekeras, vetenskapen prisa?

Jag skattar högt anatomin,
Men ej den vittra; äfvenså kemin,

Men ej i konsten. All den förras möda
Blott verktyg framter och dem döda.
Det är dock lifvet, som det sköna gör.

Den andra endast söndrar och förstör;
Till kalk förvandlar hon den klingande metallen,
Till jord den strålande kristallen.

ROMANZ.

Hon löser anden ur det bundna stoft.

GRÖN.

Och den försvinner, dunstar bort i tratten.

THILDA.

Men thét behåller ju sin kraft och doft,
Ehur' det silas genom kokhett vatten.

För öfrigt har vårt stackars kön

Ej någon röst i frågan om kritiker.

Vår känsla finner mången vårsång skön,

Hur än en recensent emot den skriker.

Oss synes fjärlins morgonkyss

På rosens knopp, som spruckit nyss,

Mer än den pumpning, biet gör, esthetisk.

ROMANZ.

Den är som bild åtminstone poetisk.

Sin grund, sin lag, sin vetenskap har dock,

Liksom det rätta, så det sköna ock.

THILDA.

Nu är det tid för mig att gå.

ROMANZ.

Nej stanna!

THILDA.

Hvad! för att höra hvad jag ej förstår.

ROMANZ.

Du kan min teori besanna.

THILDA.

Jag?

ROMANZ.

Med din anblick blott.

THILDA.

Nej tack, jag går.

GRÖN.

Benranglet af det sköna konsten lemne

Åt filosofen, som ett tankeämne;

Men medan denne med sin tråd till slut

Ur grubblets labyrinth sig letar ut,

Har skalden klippt sig ett par vingar,

Och se, hur skönt hans flygt till målet honom bringar.

ROMAN.

Har du, min son, hört något ord om smak?

ROMANZ.

Så hette, fast jag ej att henne känna

Den äran haft, en sipp duenna,

En fornfransyska, som höll fröken rak,

Ej tillät henne yttra sig förtroligt

Och lärde henne fråga: har jag roligt?

För öfrigt känner man ett äkta par,

Som vigdes under namn af Smak och Snille.

De lefde stort i tredje Gustafs dar;

Men mannen snart ej hemma trifvas ville:

De skiljdes åt. Hon sitter nu

Förskjuten, stackars lilla fru;

Men Snillet hjälper sig allena.

GRÖN.

De skaptess dock att sig förena.
De tu, så heter det, ej äro tu, men ett.

ROMANZ.

Hvad är då smak? Jag har väl sett
Hvad franska kockar derom skrivvit;
Men klok derpå har jag ännu ej blifvit.

ROMAN.

Har du ej gom, du sjelf, och är ej gommen
Från tändren skild, som tugga blott?
Så afgör smaken vid den vittra dommen,
Se'n granskningen har föregått.
Men mången, som har hvassa tänder
Att bita och att krossa med,
Har dock ej smak; och det ej sällan händer
Att sjelfva munnen är på honom sned.

ROMANZ.

Smak är således — smak?

GRÖN.

Smak för det sköna.

ROMANZ.

Nå väl! hvad är det sköna då?

ROMAN.

Hvad är det söta? Gifs det svar derpå?
Men der det fins, vi det med tungan röna;
Och vid det rönet galler intet skäl
För den, ej finner, att det smakar väl.

GRÖN.

Se dessa äppelträd, som fälla blommen:
Hvem tänker på den frukt, som der bereds för gommen!

Blott i sig sjelf oss nöje ger
 Det öfverflöd, der regnar ner.
 Hvad täck förvirring! Ögat tvekar
 Om silfver eller snö der far ikring;
 Men fast det hvimlet säger ingenting,
 Att det är vackert, ingen af oss nekar.

ROMANZ.

Än hon, som i det regnet går
 Och kring sitt rika svarta hår
 Ett diadem af stjerner får!
 Hon kan för oss det sköna bäst förklara.

GRÖN.

Må hon ett anspråkslöst exempel vara!
 Ja, hon är vacker, men ej blott för dig,
 Hvars brud hon är: hon är det ock för mig
 Och för din far. Dock ej behöfver
 Du någon oro göra dig deröfver. —
 Förtjusar icke dig också
 Den stjärna, som vi se än före solen gå,
 Än efter henne? Men hur entusiastisk
 Du än må vara —

ROMAN.

Säg fantastisk!

GRÖN.

Ej kan du kär i henne bli ändå.

ROMANZ.

Ja, det har grund, som Kant oss lärde,
 Att det är skönt, som utan allt begär,
 All afsigt oss behagligt är.

ROMAN.

Hvad! ha då konstens verk ej högre värde

Än barnets lektyg? Allvar rår

I allt det vackra hos de Greker.

Se i de nios krets hur värdig står

Thalia sjelf så väl som Terpsichore.

ROMANZ.

Aristophan är dock en fan som leker

Med sjelfvaste Sokrat. Ja, hos Homer

Af gudaskratt olympen-genljud ger.

GRÖN.

Hvad Kant till regel för det sköna ställer

Törhända mera om det täcka gäller.

Då detta nöjer sig med ett, «jag vet

Ej hvad» som intar, är det helas enhet

Vid delarnas mångfaldighet,

Det förras vilkor.

ROMAN.

Tillägg formens renhet!

Se denna tärna, som i Thildas spår

Bär théanstalten. Med sin rosenröda

Och liljevita hy, med yppigt hår,

Med stora ögon, som af lifslust glöda,

Är hon dock ful: ty näsan är en dvärg,

Och kindbenen stå upp som berg,

Och nedra läppen från sin fina maka

Skjuts fram af en ofantlig haka.

GRÖN.

Ej präktigt färgspel, ej melodisk klang

Ersätter bristen på allt sammanhang.

ROMANZ.

Dock hänför oss ej sällan ock det vilda,
Det från all sed, all vanlig ordning skilda.

GRÖN.

Ja, om deri en stor natur är röjd,
Liksom i forsens fall från klippans höjd.

Dock gillar konsten ej vidunder;
Och snillet är ej raseri.

Det ges en gräns, hvaröfver och hvarunder
Ej något rätt, ej något skönt kan bli *.

Beryktadt blef i hast det djuret,
Som, längst i Söderns verldsdel buret,

Befanns, fast det på fyra går,
En anka likt i näbb och tår. **

Men länge ej det ropet räckte,
Som blott den första undran väckte,

Det paradoxa retar vårt förstånd
Och det bizarra vår inbillning kittlar;

Men falskt är falskt, hur man det än betitlar.
Det sanna blott i längden håller stånd.

ROMAN.

Jag finner vackrast hvad jag bäst ser svara
Emot idén om hvad det borde vara.

ROMANZ.

Fullkomlighet och skönhet äro två.

* Est modus in rebus: sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum. Hor.

** Ornithorhynchus Paradoxus.

GRÖN.

Men tvillingar. Den ena sitter inne
 Och prisas osedd, som ett mönster, så
 I verk och gerning, som i själ och sinne.
 Den andra ute syns, och rör dess mer,
 Då man i henne systemens afbild ser.

ROMAN.

Uppfyller ej hvar del, liksom det hela,
 I skapelsen ett ändamål?
 Får då i verk af konsten detta fela?
 Skall man uppoffra det för skum och prål?
 Hvem studsar ej att se en villa,
 En landtlig tillflykt, gömd i skogens skygd,
 Lik ett palats, med cariatider byggd?
 Hvem kan i altartaflan gilla
 En bild, som liknar vinets runda Gud?
 Hvem vill i psalmen höra dansens ljud,
 I predikstolen se de stolta later,
 Som med beundran ses på en theater?

ROMANZ.

Hvad mer bevisar allt det der,
 Än att det vackra illa använt är?
 En narr må kasta perlor för en höna
 Och ge sin brud ett halsband utaf korn;
 Men perlorna förbli dock sköna,
 Och kornet, om det än är himmelskorn,
 Ej till de smycken hör, som fästmör bära,
 Mer, än till äkta poësi
 Man räkna kan den sedolära,
 Som kröntes af en viss Akademi.

ROMAN.

Som till exempel «Tålamodet»
Och «Ålderdomen». Har du läst dem?

ROMANZ.

Nej, min far.

Jag tör väl göra det på gamla da'r;
Ännu för ungt dertill hos mig är blodet.

ROMAN.

Och du fördömer dem ändå?
Fördömer hvad vi andra finne
Så rent, så rikt! Det ena ger i drag
Af snille blyxt på blyxt: det andra med behag
Sig tränger ömt och ljuft i själ och sinne.

THILDA.

Jag kan dem utantill och torde få
Snart lära dig det ena; och med tiden
Får du väl lof att se det andra ock
I synen. Vackrast vore dock
Att nu beskedligt sluta striden
Och låta all förtjenst, hvad den än bär
För färger, gälla hvad den är.
Så gör ju hon, som ännu hvilat
I trygghet på sin svenska grund,
Och, fast ett mål för edra pilar,
Er sjelfva dra'r i sitt förbund.

Till ett altar skulle en prestinna

Samla blommor i en morgonkrans,

Äfven vilda, hvar helst någon fanns

Värd att rum ibland de valda vinna.

Midt på vägen hade hon förut

Sett en törnebuske sina spjut

Likt en igelkott mot henne vända.

Vackra blommor har du dock törhända,

Tänkte hon och sökte dem; men fick

Hvassa taggar i sin hand och gick.

Äfven af en ros, som, än ej sprucken,

Och fast dvergsnät höljde om dess knopp,

Främst af alla väckte hennes hopp,

Hade hon oväntadt känt sig stucken.

Men nu såg hon henne ren och klar

Morgonrodna's höga färger låna

Och med blick af himmelsk glans förvåna

Ur de perlor, hon i skötet bar.

«Hon mig sårat: skall jag henne lemna

Obemärkt och låtsa, som hon ej

Funnes eller kom i fråga? — nej!

Hon mig sårat och jag vill mig hämnas:»

Sade hon i det hon blomman bröt

Och i kransen till de andra knöt.

ROMAN.

De Aderton å sido, spörj de Nie,

Spörj honom sjelf, som gör att de bli tie,

Om en af dem ingifven sång

Ej folken undervist på samma gång

Som den förtjust dem.

ROMANZ.

Åh! den tiden,

Då skalden var profet, är längese'n förliden.

Champagnevin, hvars perlor fägna mer
 Än sjelfva vinet, poësin oss ger.
 Dels lockar hon ur lyran känslans toner;
 Dels ställer hon för ögat fram personer
 Som handla; eller gör för örat känt,
 Hvad de bedrifvit, hvad dem hänt.
 En annan krets ej ges för henne,
 Som äkta konst, än dessa trenne.

ROMAN.

En fjerde hon dock haft och har.
 Om ock poëten hvad han fordom var,
 Som lagens tolk ibland en halfvild skara,
 I våra dagar ej behöfver vara;
 Om han nu mer skall roa blott:
 Så bör ju ock förståndet ha en lott
 I det som själen öfver stoftet höjer,
 Då hon i diktens lustgård sig förnöjer.

ROMANZ.

I diktens lustgård; ja, det är just der
 Poëten visa skall, att han det är.
 Men frågan är ju nu —

ROMAN.

Om lärodikten.

ROMANZ.

Den skuffa vi, med all respekt för vigten
 Af hvad den lär, ur poësin,
 Då den har ingenting för fantasin.

GRÖN.

En dikt deri, ej blott en lära,
 Tycks sjelfva namnet innebära.

Från andra dikter i sin afsigt skild,
 Den att en sanning låta gälla,
 Och under form af saga eller bild,
 Af samtal eller sång, den fram i dagen ställa.

ROMANZ.

Om skalden undervisar, han dock bör
 Ej låtsas om, att han det gör.
 Ej ställs på bordet flaskan med en sedel,
 Att det hon hyser är ett läkemedel,
 Ehur' den ädla drufvans saft,
 Som hålls derur, ger blodet lif och kraft.
 I sjelfva fabeln blott en sedeglosa,
 En sinnebild, som talarn nyttja kan,
 Den store granskarn Lessing fann,
 Och gjorde sina, som Esop, på prosa.

ROMAN.

Men se hos Lafontaine, hvad skådespel!
 Hvad lif! hvad handling! Den, som honom nekar
 Af stora skalders sanna ära del,
 Må prisa dessa bubblor, dessa lekar
 Med ord och rim, som säga ingenting
 Med allt sitt skimmer, allt sitt kling klang kling.
 Hvad är mot vargens dialog med lammet,
 Blott såsom Phædrus den oss gett,
 Den konstigast infattade sonett?

GRÖN.

Allegorin, satiren, epigrammet
 Bekänna sig till en didaktisk slägt:
 Dock lånar poësin åt dem sin dräkt.

ROMAN.

Än dessa mästerverk, som rent af lära:
 Jag nämner blott en Maros Georgik,
 En Popes «Försök om men'skan». Deras ära
 Männ' den kan ramla, pojkar, för ert skrik?

ROMANZ.

Jag måste tiga för det argumentet.

GRÖN.

Men sägen mig: hvart hör det elementet,
 Der sig idyllen egendomligt rör,
 Som än berättar, än en visa qväder,
 Än språkar eller i en scen uppträder?
 Och landskapstaflan, som åskådligt gör
 Blott hvad som är, hvar skall man henne ställa?
 Är det ej bäst att hålla med Voltaire,
 Som låter alla slag få gälla,
 Med undantag af det, som ledsamt är?
 Så får ock elegien ha qvar sin luta,
 Och i dess ömma ljud sin känsla gjuta,
 Likt turturdufvan.

ROMANZ.

Ja, som hon, så fadd,
 Så blott i jemmerdalen hemmastadd.

ROMAN.

Det hör till dagens ton hos dessa unga,
 Att allt fördömma, som till hjertat går,
 Allt som ur ögat lockar fram en tår.

GRÖN.

För känslan dock så många af dem sjunga.
 Elegiskt hållen, och det Grekiskt skönt,
 Är ju Angelika, som nyss blef krönt.

ROMANZ.

Hon har en gloria af det «ideala».
Vi klandra blott det «sjukt sentimentala».

ROMAN.

Se der två stora ord af utländskt lån.
Med dem, fast meningsrika i sig sjelfva,
I blott i vädret kring er slån,
Och tron er kunna snilletts verld omhvälfva.

GRÖN.

*Hvart smög sig Thilda? ack! jag ser, hon går
Åt kyrkogården, der hon ofta står
Invid en urna, gömd bland sorgepilar,
Och blommor strör och tårar öfver den;
Ty der en huld, en oförgätlig vän,
Den moderlösas fostrarinna, hvilat.

ROMAN.

Nå väl, min son! är hon nu mindre skön,
Då hon der stannat med en suck, en bön,
Och lyfter ögonen, som dugga,
Likt tvenne stjernor, upp åt skyn
Och tror sig se på molnets bryn
En skynt af den begråtnas skugga?

ROMANZ.

En vacker tafla! men hvad är i den
Det vackra? månne duggningen?
Nej stjerneblicken. Se hur gråt förvridet
Ej blott den gamles vissna anletsdrag,
Men ock hos ungdomen, som lider,
Dess klara, rena, blomstrande behag.

ROMAN.

Mins du den blinde fältherrn, som det bleka
 Ormstungna barn, sin trogne ledsven, bär? *
 Sjelf af den taflan rörd, kan du väl neka,
 Att den ett äkta konstverk är?

ROMANZ.

Den vekligt känslsamme finne nöje
 I gråtmild klagan, ängsligt svärmeri.
 Men se det friska lif hos ett geni,
 Som ropar: «kom du fria löje,
 Du barn af ironin, som öfverser
 I tankens djup det stora hela,
 Kom med det hån, hvars pilar aldrig fela,
 Och slå den lumpna barrhög ner,
 Som dagens vittra myror bygga.»

ROMAN.

Är du här åter, lilla mygga,
 Hvars fula larf, i vattnet kläckt,
 Fick vingar se'n och blef en stygg insekt?
 Ej nöjd att pipa, du ock sticker.
 Se, hur hon full af blod sig dricker.
 Min son bekänne myggornas parti;
 Jag vill vid myrornas förbli.

GRÖN.

Om i vår vitterhet nu mera
 Ges två partier — men de äro flera —
 Så finns hvad mygg och myra nämnas må
 På begge sidor. Begge ha också
 Hvad fjär'l och bi af ålder föreställa.

* Belisarius af Gerard.

Men hållom oss till saken blott!

Se'n det personliga förgått,

Stå sanningarne qvar och måste alltid gälla.

Om smak var frågan. Huru olik än

Den är hos men'skor, och det heter

Att man ej tvista kan om den

Mer än om andra egenheter:

Så vänta vi, hvar en, likväl,

Att det vi tycka vackert vara

Skall anses så af alla.

ROMANZ.

Ur hvad skäl?

GRÖN.

Guld säger du är gult. Kan du förklara,

Hvarför du sjelf det finner så,

Och fordrar, att hvar en det finna må?

ROMANZ.

Ty guldets återger blott gula strålar.

GRÖN.

Är dessa då, hvad gör dem gula?

ROMAN.

Ja,

Förklara det. Han, som der står och målar,

Gör han ej vagnen gul, ehur' han ej kan ha

Det minsta hum af hvad optiken

Om strålens klyfning i ett prisma lär?

Så tror jag ock, att föga viktigt är

För en poët, hur i metafysiken

Det sköna söndras, tills det återstår

Jag vet ej hvad för gas, som vi ej se, ej känne,

Om det oss ej i näsan slår;
 Vi andra, menar jag. Dock äfven vi bekänne,
 Att snart ett fattighjon blef poësin,
 Om hon ej lånte af filosofin.
 Men jag okunnige förstår med henne
 Ej den, som skalar lök och klyfver hår:
 För mig hon är en bank, der man valuta får
 För sedlar, som i lifvet cirkulera.
 Vid mogen ålder nöjs ej smaken mera
 Med mjölk och bröd: den fordrar kött och vin.
 En tanke vill man se, som ynglar flera.

ROMANZ.

Den måste dock bli klädd af fantasin.

ROMAN.

Förstås, i dräkt som skiljer den från prosa.
 Men manne ock i mask? Skall en poët
 Ta sig en uppsyn full af hemlighet,
 Taskspelarn lik, som gycklar med en dosa?

ROMANZ.

Ideer måste poësin oss ge
 Och lära oss att andesyner se.

ROMAN.

Ideer! ja hvem skulle dem ej skatta?
 De sanna, klara, som, demanten likt,
 De strålar, de af ljuset fatta,
 Ge åter lika rent, som rikt.
 Men andesyner! skall då, för att fånga
 En mängd af dårar, på Cagliostros vis,
 Poëten gyckla med en bild af ånga,
 Som ljuger ett besök från paradis?

Men hållom oss till saken GRÖN. Om det oss ej i nästan alla män i

Det går dock ärligt till när skalden trollar.
Som barnet roar sig att granna bollar
Ur såpan blåsa upp, så utan svek och flärd
Han leker fram sin andeverld.

ROMANZ. Ej den, som skalar för och skalar

Hvi skulle han ej det, så väl som Greken
Med den dryad, han sväfva såg vid eken,
Och den najad, som han i källan fann?

ROMAN. Med mjölk och bröd: den kött- och vinns

Nu i sin sanning oss behagar
Naturen, känd till sina lagar.
Af barnets lek ej roas mer
En man, som tingens väsen ser.

GRÖN. Förstas, i dräkt som skiljer sig

Med allt det värde, vetenskapen vinner,
Ju högre eller djupare hon hinner,
Åt poésien hon dock en otjenst gör,
Då hon allt sken, all illusion förstör.
Nu är ju Flora blott ett örtregister,
Ej en gudinna mer.

ROMANZ. Ideal, ja hvar

Fast under vattnets bryn
Vår tanke dyker, sjön dock icke mister
Sin spegelklarhet för vår syn.
Hur lifligt rör oss ej det sköna
I blomstren på en solskensdag.

GRÖN. För en poet har i naturen

Ja, äfven i det enkla gröna
Hvem finner ej ett ljuft behag?

ROMAN.

En slagen äng är mera i mitt tycke,
 Än en, som öfverfull af blommor är;
 Och myrtenkronan mer, än något smycke
 Af guld och perlor, brudens lockar klär.

GRÖN.

Det täcka har sitt rum bredvid det höga;
 Guldvifvan tittar fram vid ekens fot.
 När solen gömmer bort sitt stora öga,
 Små stjernor blicka gent emot.

ROMANZ.

Dock tröttar oss det enahanda
 I skog och fält. Med nöje se vi dit
 De vissna blad om hösten blanda
 Sin pittoreska kolorit.

GRÖN.

Än vintern med sin hvita slöja
 Och sin beständigt gröna krans,
 Då solsken vexlar om med månsken, att förhöja
 Den enas dunkelhet, den andras glans.

ROMAN.

Så har naturen smak i det hon målar:
 Hon öfverdrifver ej, och ej hon prålar.
 Allt är så enkelt och likväl så skönt.
 Döm sjelf, min son, hvad vunne väl det hela,
 Om öfverallt, der nu är grönt,
 Regnbågens färger skulle spela,
 Om träden bure löf af gull
 Och marken vore af kristaller full?
 Väl tyckes mången nu sig föreställa

Det skönas verld bergkungens thronsal lik,
Så på rubiner och smaragder rik.

ROMANZ.

Ja, folktron är för poësin en källa

Mer värd, än —

ROMAN.

Hvad vår Herre skapat?

ROMANZ.

Mer

Än hvad naturen alla da'r och stunder
Sig likt oss visar. Konsten oss med under
Förvånar. En ny verld oss dikten ger.

ROMAN.

Jag läser helst en dikt, hvori jag känner

Vår egen verld och menniskan igen.

Jag gläds dervid att möta gamla vänner

Och nya få, dem jag ej glömmier se'n.

Se Finlands nya skald, som äfven I beundren.

Han jagar icke efter undren,

Vidundren af en fantasi,

Som hellre nämnas må fantasteri.

«Idyll och Epigram», hur egna och hur sanna!

Hvem annan kunde dem förena så?

Och «Grafven» se'n vid Perrho och de två

Naiva taflorna: «Elgskytterne» och «Hanna».

Naturen sjelf sig satt vid hans staflett

Och i hans hand sin egen pensel gett.

ROMANZ.

Och hans Nadeschda! Re'n i första sången

Jag tryckte tjust på hennes bild en kyss,

Ej utan harm att känna mig så fången
 Af en Ryssinna och, hvad mer, en Ryss.

THILDA.

Och jag, betagen af dem beggadera,
 Hvad gjorde jag i glädjen, då i hamn
 Jag såg dem räddas och ej skiljas mera?
 Jag kysste skalden, nemligen hans namn
 På titelbladet, och i fall jag finge
 Se honom sjelf, så räds jag, att jag ginge,
 Ja, sprunge, trots en svartsjuk blick af dig,
 Med öppen famn —

ROMANZ.

Nu ger du den åt mig.

ROMAN.

Hvad nyhet så i seder, som personer!
 Hur lifligt framställd med så enkla drag!
 Hvad skiftadt spel af färger och af toner,
 Så osökt egna, med så rent behag!

ROMANZ.

Och hur betydningsfullt är ej det hela!
 Men att den fågeln der fått flyga ut,
 Ej qväfd i bot! —

ROMAN.

Var tyst!

ROMANZ.

Det kan ej fela,

Att den —

ROMAN.

Hvad rör det oss? Håll du din trut.

GRÖN.

Ej öfver hafvet vi behöfva fara
 För ett bevis, att sanning och natur,
 Trots allt hvad spöklikt en förtrollad lur
 Ur natten blåser fram, ännu sin rätt försvara.
 Att nu ej brydsamt välja ur en rad
 Af unga namn, till vårlig täflan stämda:
 Se hur de flyga genom land och stad
 Som täcka fåglar, de naiva blad
 Af den för alla kära, fast ej nämnda.
 Af den skaldinnan skrifts väl raden full.
 Dock allt som rörs af hennes penna
 Förvandlas i poetiskt gull;
 Och hur hon än sig klä'r, som fröken, som duenna,
 Som mor, som tant, vi Gratien igenkänna.

ROMANZ.

Som fordom Gefion från Mälarn tog
 Den vackra ön och den till Danmark drog,
 Så hon från foten af de Norrska fjellen
 Fört hem en härlig dal, ett af de ställen,
 Der man så gerna tänker sig ett par
 Från en idyllisk oskulds sälla dar.

ROMAN.

Men dessa två hur vill hon dem förena,
 En Sverges dotter och en Norges son,
 Som aldrig mötas utan att den ena
 Den andra sårar med sitt skryt, sitt hån?

GRÖN.

Dock till hvarandra dra'r dem sjelfva striden
 Med denna aktning, som dess mer är sann,

Ju mindre den bekännes, och med tiden
 Blir kärlek, kärlek, som ej slockna kan.
 Se dem i stormen, som demoniskt hviner
 Bland fjellets troll, hvars lakan spöklikt skiner;
 Der klippan darrar, från sitt fäste skild,
 Och forsen rasar fram allt mera vild;
 Hur med sin starka arm han henne stöder!
 Hvad sinnrik bild bakom idyllens flor,
 Hvad mening, som den tyst åt oss förtror!
 Till slut, när Sanna är ej mer Barbara,
 Och Hulda kommer för att allt förklara,
 Hvad skön förening! I en dylik frid
 Upplöser sig de begge folkens strid.
 Hvad hon än skildra må af menskolifvet,
 Det rör oss ljuft, som af en engel skrifvet,
 Och hennes löjen leka såsom små
 Menlösa barn, med fint förstånd ändå.
 Det muntra skämt, den milda känslan höja
 Hvarandras färg och smak, som mjölk och bär.
 Vid hennes taflor våra ögon dröja,
 Vår tanke vid den själ, som blickar der.
 Om de ock endast »Hem» och »Grannar» måla,
 De af ett återsken från himlen stråla.
 De likna, med ett ord, naturen sjelf,
 Som speglar i ett sund, en elf,
 Den gröna strand, der glada tärnor
 I oskuld leka vid den trefna byn;
 Men ock det höga blå, de klara stjernor,
 Och templets hvita torn i purpurstänkta skyn.

ROMAN.

En sådan lycklig lärling af naturen
 Vet fästa vårt behag vid sjelfva djuren.
 Se hönsens lifliga och käcka tupp,
 Hur stolt och ridderligt han för sig upp!
 Och hvita gåsen och den grå: — jag tycker
 Att jag i dem ser tvänne tidens blad:
 Bäst som det ena, främst i rad,
 Med uppblåst högmod sin rival förtrycker,
 Så blir det halt: det har emot en sten
 I hastig vändning stött sitt ena ben,
 Och hackas undan af det andra,
 Som nu, med långa halsen ormligt sträckt,
 Far fram och hväser lika stolt och käckt.

ROMANZ.

Men utan att det näpna jollret klandra,
 Är väl en hönsgård föremål
 För konsten?

GRÖN.

Må det ädla och det stora
 Bevaras i sin helgd så väl för smuts, som prål!
 Se'n kan hon ej sin värdighet förlora,
 Hvad helst hon målar, blott det skickligt sker
 Och med vår egen värdighet kan samsas.
 Men bort med henne, om hon taflor ger,
 Åt dem vi blygas måste eller vämmas.
 Ja, när af konsten skys hvad ej bör ses,
 Kan blotta sanningen, då den fullkomligt ges,
 Till skönhet adlas. Trots den Italienska

Högskolan, gäller ock den Nederländska.

Jag har en tafla, der en liten katt
 Sin gamla matmor gör det spratt,
 Att härfvan, som hon nystar, trassla,
 Då hon till fönstret går att med sin granne tassla.
 Som i en spegel ser man der
 Hvert murrhår så på henne, som på katten,
 Och alla blanka kärl som väggen bär.
 Man frestas, om man törstig är,
 Att ta' från bordet glaset, fylldt med vatten.
 Fast hvardagsting, man dem med nöje ser,
 Då penseln dem så troget återger.

ROMANZ.

Det fula till och med sitt rum försvarar,
 Då det betecknar något. Ja,
 Framför det sköna det karakteristiska
 Är konstens mål, som Hugo det förklarar.*
 Han åberopar ej naturen blott,
 Men Shakspeare, alla skalders öfverdrott.

ROMAN.

Nyss på den plats, dit de dock höra,
 De stackars hönsen du ej ville se.
 Nu är du färdig att ditt bifall ge
 Åt något kraftgeni, som skulle föra
 In i en prägtig kungasal
 Djur, som ej nämnas i ett höfligt tal.

* Si le poète doit *choisir* dans les choses (et il le doit), ce n'est pas le *beau*, mais le *caractéristique*. Se företalet till Cromwell.

ROMANZ.

Det är jag ej. Men storligt vill jag prisa
Den skald, som kan mig sådan fulhet visa
Som Hexornas, dem Macbeth ser.

ROMAN.

Jemför med dem antikens Eumenider.
Hvad helig vördnad deras sång inger
Midt i den skräck, som deras åsyn sprider!

GRÖN.

Med all sin frihet dikten dock beror
Af tidens färg, af hvad den vet och tror.
Derom vi mellertid förlikas böra,
Att hvad än idealt, ja, underbart
Genit uppfinner, konsten det så klart
Så ögonskenligt måste göra,
Att det naturligt syns.

ROMANZ.

Vi sett ej längese'n

Den punktligaste härmning af naturen:
Jag menar den berömda vaxfiguren,
Som vänder hufv'et, rör på ögonen.
Det är Napoleon, den föreställer,
I ställning och i anletsdrag
Precist som honom minns Europa än i dag,
Med hatt, som för hans egen gäller.
Han lyfter den, han nickar; och likväl
Är denna bild oss vidrig.

ROMAN.

Af det skäl,

Att vi en konst, som vill bedra, ej gilla.

Med allt det sanna i hans yttre skick,
Hur stel, hur själlös är dock ej hans blick!

GRÖN.

Ja, vid den sköna ögonvillan,
Som sker af äkta konst, går ärligt till.
Ej för naturen sjelf hon anses vill.
Se denna Gudabild, af marmor skuren:
Som om den lefde, vi beundra den;
Att det är marmor minnas vi dock än.

ROMANZ.

För konsten ges ett högre, än naturen.

GRÖN.

Dock att det finna, måste hon bli lärd
Just af naturen sjelf.

ROMAN.

Den tanken är mer värd,
Än många konstigt gjorda teorier,
Jag ville säga phantasmagorier,
Som visa oss i mörkgyrdt rum, än när,
Än längre bort, hvad blott en skenbild är.

GRÖN.

Mig gamle må det ju förlåtas,
Om jag ej känner dem, och dock tillåtas
Att yttra häpnad, om ej tvifvelsmål,
När jag en yngling hör med skryt och prål
I ord, som knappt förstås, förklara, att poeten
Skall blindvis dikta såsom i en dröm,
Och deri likna Gud, som omedveten
Frambringar ordningen i tingens ström.

ROMAN.

En omedveten Gud! Så i det djupa
Den nya visheten sig störtar hufvudstupa,
Att det som ofvan är blir ned för henne vändt.

GRÖN.

Dock sägs i hennes namn hvad hon ej sjelf bekänt.
Men lemnom det som hör till en kathedr.
Vi från en trädgårdsbänk betrakta här
Blott hur naturens friska stam bereder
För konstens ymp den ädla frukt, han bär.

ROMANZ.

Jag finner dikten lik en magisk spegel,
Som därför tjuvar oss, att man deri
Från verklighetens tvång sig känner fri.

GRÖN.

Förgäfves dock ur alchymistens degel
Du hoppas få ett gyllne korn till slut,
Om dit ej smygts naturligt guld förut.

ROMANZ.

Hvad våller, att man ej försummar gerna
En aftonstund hos Hugo Löwenstjerna,
Om ej det nöje, som man finner der
Af en fantastisk lek —

GRÖN.

Som dock rätt huslig är.

Se «Törnrosbusken» med de regellösa
Nyckfulla stänglar, som med blommor slösa:
Hvad gör att, jemförd med den klippta häck,
Dess sjelfva vildhet synes oss så täck?
Och hvad förtjuvar oss hos «Hinden»,

Som, skild från hjorden, yr och fri
Kring fältet irrar, lätt som vinden,
Om ej det skönt naturliga deri?

ROMAN.

En död, som väcks till mat och dryck ur grafven,
Och hon som likna skall ett himmelskt djur,
Med mera slikt, hvaröfver stafven
Bryts af ett sundt förnuft, är det natur?

ROMANZ.

För att de höga skönheter bedömma,
Som Indiens djupa tempelgrottor gömma,
Är det ej nog att utanföre stå:
Man måste in i helgedomen gå.

ROMAN.

Jag är ej invigd: må så vara.
Ja, jag bekänner, att ju mer
Man söker hans mystik för mig förklara,
Dess mindre klart jag in i henne ser.

GRÖN.

Hvad ej «Går an», hvad hans förvägna snille
Ej blott i diktens, men i tankens verld,
Har gett till pris för otrons flärd,
Man ej förlåta kan, dock glömma ville,
Och minnas blott «Kapellets» barn och prest
Och hvad förträffligt mer oss rört och fäst.

ROMANZ.

Naturen sjelf på lek gör under.
Hör ekos svar från klippans bryn.
Se vid en hägring strandens lunder,
Som undra på hvarann i skyn.

GRÖN.

Det underbara i en dikt förvånar
 Och hänför oss, men hvarmed? Säg!
 Männ' med sin onaturlighet? Männ' ej
 Just med det sken af sanning, som det lånar?
 Homers Olymp och Dantes Helvete
 Och Miltons Paradis, hvad vore de,
 Om man tog bort hvad verkligheten
 Dertill har spunnit för poëten?
 Och utan menskoanlete
 Och menskligt sätt att sig bete,
 Hvad vore englar, sylpher, feer?
 Hvad är naturen sjelf, och allt
 I himmel och på jord, om ej ideer
 Af Gud, som tänkt det ut till anda och gestalt?

ROMANZ.

Så bör ock konstnärn icke efterapa,
 Men efter egen urbild skapa.

GRÖN.

Af intet? Med ett allmaktsbud?
 Då vore han ju Gud.

ROMANZ.

Nå det förstås, att han förut i ringen
 Af jord och himmel kring sig ser,
 Men ej på ytan blott af tingen;
 I djupet stiger snillet ner.

ROMAN.

Väl! om dess fångst är perlor, sköna, rena,
 Ej tomma musselskal och tång allena.

ROMANZ.

Se hvalen, som från hafvets bryn
 Sin djerfva stråle sprutar upp åt skyn:
 I djupet bor han och sin styrka vinner;
 Likså det stora väldiga genit
 I tankens afgrund det sublimes finner.

ROMAN.

En örn, som flög på höjder, dit
 Blott han med sina starka vingar,
 Mot solen blickande, sig svingar,
 Slog plötsligt på en gädda ner.

ROMANZ.

Nå väl?

ROMAN.

Han syntes icke mer.

En fiskare sitt nät drog upp med möda —
 I gäddan sutto örnens klor;
 Men gäddan var mer stark och stor;
 Nu voro begge redan döda.

ROMANZ.

Skall då ej dikten något mer oss ge
 Än hvad en hvar kan se och höra?

GRÖN.

Jo, men i dagen är det som vi se;
 I luften ljudet når vårt öra.

THILDA.

Föreställom oss en färd
 I Tropikens sköna verld.
 Som på glas (så genomskiner
 Hafvet allt i djupet ner)

Far man der; och bäst jag ser,
 Mellan tumlande Delphiner,
 Vingad fisk i luftig dans,
 Tjusar mig Doraders glans,
 Som med fenor, lika lansar,
 Svänga sig i gyllne pansar.
 Ögat följer deras spår
 Och med häpnad skåda får
 Röda skogar af koraller,
 Gula fält med sand af gull;
 Här en dal af snäckor full,
 Der en grotta af kristaller,
 Och ett slott af perlemor,
 Der den sköna Hafsfrun bor.
 Och hvad mängd af underbara
 Vattenväxter, vattendjur,
 Som i dagen uppenbara
 En ny verld, en ny natur.

GRÖN.

Så öfver djupet konsten oss må föra.

ROMANZ.

Så se vi ju den nya göra.

GRÖN.

Den sanna. Ja, på sådan sjö
 Hon upptäckt har «Lycksalighetens ö».

THILDA.

Och denna strand, der blommor tala, sjunga,
 Som hade de en englatunga;
 Och detta berg, som på en skyhög topp
 Det tämpel bär, der Gud sig uppenbarar

I sinnebilder, dem han sjelf förklarar
För tron, som stöds af kärlek och af hopp.

ROMAN.

Jag räds, att du mig nu i er mystik inviger;
Dock segrar än min otro. Men jag tiger.

GRÖN.

Ur jorden gräfves guld och ädel sten;
Här uppe är det dock som de sitt sken
Af solen låna. Allt hvad hon bestrålar
Inom vår synkrets, hvad på jorden grönt,
På himlahalvvet blått hon målar,
Är ju en yta. Är det dock ej skönt?
Se bergets snö, som morgonen förgyller,
Och bågens färgspel i den däfna skyn,
Och silfverskenet öfver skogens bryn
Af månen, då sitt horn han fyller.
Se ängens sammetslika väf
Och tegens gula korg, der axet nickar,
Och vikens spegel med sin ram af säf,
Och aftonstjernan, som dit blickar.
Se äfven konstens verk. Madonnan der
Med all sin själfullhet, hvad är hon annat
Än blott en skugga på en duk? Och här,
Hvad är af Psyche, som i marmorn stannat
Odödligt lefvande, det inre mer
Än sten?

ROMANZ.

Hvad under får man dock ej röna,
När man naturens innanmäten ser!

GRÖN.

Ja väl! men icke hör det till det sköna.

Den verld af kräk, som mikroskopet ter

I hvarje droppe, endast afsky ger.

Se detta öga, der en himmel lyser:

Hvad anatomen om dess byggnad vet,

Ger högt begrepp om dess fullkomlighet;

Men att det blottadt se, man ryser.

ROMANZ.

Skönt vore då det yttre blott,

Hvad vi för ögonen behagligt finne?

GRÖN.

Nej, äfven det som rör vårt inre sinne,

Vår känsla af hvad ädelt är och godt.

Men anden kan ej ses, kan blott sig röja,

En Österns drottning lik, bakom sin slöja.

Se hur de stora, svarta ögonen

Med blick, som lågar, genomskina den.

ROMANZ.

Den högsta skönhet finns hos Gud: så lärde

Oss Ehrensvärd.

GRÖN.

Och lade till, att den,

Om vi den såge, oss förtärde.

Vi se likväl dess sken i skapelsen.

ROMANZ.

Och tanken flyger, att den efterspana.

GRÖN.

Förgäfvets dock: den kan ej mer än ana.

Af Skaparn, som försvann, fick Moses se

Blott skuggan, ej hans anlete.

Han skulle dött att se hans ögon stråla.

Männ' ens de högsta englar tåla

Att skåda af hans klarhet mer,

Än återskenet, som all verlden ger?

Oss bakom förlåten, som höljer

Det inre templet, oss i den betes

En sinnebild af hvad den döljer.

Blott så det sköna kan i tiden ses.

ROMAN.

Dock rör oss äfven det som öppet talar

I oskuld ut allt hvad det är,

Och sorgglöst springer öfver berg och dalar,

Att söka blommor blott och bär.

GRÖN.

Ja, det naiva oss förnöjer.

Men hvarför? Männ' det icke röjer,

Likt dessa blommor, dessa bär,

Det himlaburna, som dess ursprung är?

Ett i sig sjelft, hur olikt är dock ljuset

I stjernan, blomman, perlan, snön,

I fradgan på den vilda sjön,

I norrskensflamman och i glittergruset!

Likså det sköna, blott för tanken ett,

Är tusenfaldigt känt och hördt och sedt.

ROMANZ.

Hvad blir begreppet då om detta ena?

Hvad är för oss det sköna med ett ord?

GRÖN.

En bruten glimt, ett återsken allena
Af det som strålar ofvan tid och jord.

ROMAN.

Och allt det stygga, allt det fula,
Som nu sprids ut i blå och gula
Och röda omslag, hvad är det,
Om ej ett återsken från helvetet?

GRÖN.

Här kommer re'n vår Martha med det ordet,
Som slutar striden: det att aftonbordet
Är för oss dukadt.

ROMAN.

Thilda skulle ju

Förlika oss, min son!

ROMANZ.

Det gör hon nu

Blott med sin åsyn. Vi erkänne
Ju begge, att vi se i henne
Skönheten sjelf i lefvande gestalt.
Hon, med ett ord, förenar allt:
De klassiskt regelbundna dragen
Med de romantiska behagen,
På en gång gratie och sylfid.

ROMAN.

Räck mig din hand, så sluta vi vår strid.

GRÖN.

Nu, låt oss gå! Tack, mina vänner,
För nöjet som jag känt och länge känner
Af denna tvist emellan Son och Far.

Den liknar den som är, nej! var
 Emellan våra vittra skolor,
 Också deri, att hur de strida må,
 De dock i skyldskap nära stå.

ROMAN.

Den unga mellertid en dotters folor
 Emot sin ädla mor ej haft.

ROMANZ.

Ty ungdomen har mod, som den har kraft.
 Men denna skyldskap vi bestrida.

ROMAN.

Vi neka den, vi äfven på vår sida.

GRÖN.

Begynnades ej «den nya skapelsen»
 Af Kellgren sjelf, hur mycket än
 Han stred mot Thorild? Men nu var min mening
 Ej att vi skulle strida om igen.
 Tvertom jag ville yrka en förening.
 Sjung, Thilda, ord, som tyda den.

THILDA.

Männ' jag väl törs er låta höra
 Hvad för mig sjelf jag sökt åskådligt göra:
 Att i sig sjelf den äkta skönheten,
 Nu klassisk, nu romantisk, är blott en.

Våren än den unga svanen smekte,
 Snöhvit speglad i det friska bad.
 Små Zephirer rundt om honom lekte
 Med en täck i hvassen gömd Najad.

Snart kring viken i allt större ringar
Svängde han de segellika vingar.

Se'n, i trots af stormens tjut och fragga,
Sam han ut på hafvets öppna rymd;
Lät de vilda vågorna sig vagga
Långt från stranden, som af moln blef skymd.
Upp i ljuset var hans höga syfte,
Upp, så lätt som kraftfull, han sig lyfte.

Hvita skenet i den blåa dagen
Tecknade hans flygt för seglarns syn.
Herden sedan lyssnade betagen
Till hans segersång i stjerneskyn,
Då han målet hann och steg på spetsen
Af Olympen in i Gudakretsen.

Örnen, stolt att Dundrarns viggas bära,
Från hans skuldra blickar ned med hot.
Dock ej bytte svanen mot hans ära
Den, att än vid Aphrodites fot
Framför charen, der hon sitter, ila,
Än vid lyran hos Apollo hvila.

ANMÄRKNINGAR.

Sid 5.

Då Marat skall jordens dyrkan dela
Med Cagliostro och med Svedenborg.

I denna sammanställning ligger utan tvifvel en orättvisa mot den sistnämnda, men äfven den är ett drag i teckningen af den tid, hvaraf detta stycke skall framställa en bild. Då troddes allmänt att Svedenborg varit icke endast en svärmare, utan ock en bedragare. Sedermera har man blifvit öfvertygad, att han var en ärlig visionär, som lefde för sig sjelf i sina betraktelser och drömmar, utan att ens samla omkring sig en svärm, ett anhang. Enligt Görres var han somnambul och clairvoyant, icke såsom en sinlig, nerfsvag, hysterisk människa, utan som en snillrik, vettenskapligt bildad och med förträfflig helsa utrustad man. Görres påstår äfven, att hans supranaturalistiska system står i fullkomligt sammanhang med hans naturfilosofi, och att hans andeverld är konstruerad enligt samma dynamik, som hans stjernverld, genom en algebraisk utveckling ifrån spiralrörelsens grundlag. Om hans natursystem, såsom oberoende af hans ådesyner, och uttänkt, innan dessa begyntes, yttrar sig författaren till den förträffliga boken: Samlingar i allmän Physik (der man sid. 193 och de följande finner det i korthet framställt): «att det i grundlighet och sammanhang kan sättas i jemförelse med hvilket som helst, med det företräde att i all sin djuphet vara mer empiriskt demonstratift, och att hafva längre följt den geometriska methoden än något annat.» Men alla sådana försök att skapa verldar, hvad äro de annat, än gossens lek med de såpbubblor, dem han blåser upp i luften? — Hvad det theologiska system angår, som i Svedenborgs namn begynt ånyo ibland oss utspridas: så bekänner författaren sin oförmåga att inse dess förenlighet med den evangeliska läran, hvars enda källa och grund är den heliga skrift, såsom en fulländad uppenbarelse, hvar till ingen ting kan tilläggas, lika så litet som något derifrån kan borttagas.

Sid. 32.

Stolt att menniska nämnas,
Äfven jag, då jag Klopstock sett.

Detta är sagdt om den icke blott i poetisk, utan i religiös hänsigt öfver sin tid upphöjde, profetlike sångaren.

Sid. 64.

Snärt dignar ner, liksom hans kropp,
Det tempel der han lärde.
Men ett nytt bredvid står opp
Af mer glans och värde.

Nu (1828) är också det nya huset förstördt vid den förskräckeliga våldeld, som den 4 September 1827 öfvergick Åbo stad; och i dess aska lär akademien sjelf vara dömd att begravas. Det är icke mer densamma, som på en annan ort med ett annat namn uppstår. Endast 23 år öfverlefde hon den store läraren. Det kunde han ej föreställa sig, ehuru han förutsåg Finlands söndring från Sverige. Med tårar i ögonen sade han till den som skrifver detta: Jag hoppas ej öfverlefva den olyckan; men ni torde se den, ni som är ung, så framt det icke lyckas för ryska makten att eröfra Constantinopel, i hvilket fall den ej skulle bry sig om vårt fattiga land. Sådan var sedan icke blott för kristendomens och Greklands, utan för Finlands och Sveriges skull, äfven författarens åsigt och önskan.

Sid. 90.

Svenska Sånggudinnan till den Danska.

Denna lilla högst obetydliga vers, som efter läsningen af Baggesen och ett par andra danska skalder föll ur författarens penna och framkastades i Stockholms-Posten 1794, hade den oväntade följd, att icke endast besvaras ifrån Danmark af herr Frankenau, utan ock ge anledning till Nordias utgifvande af herr Höst, hvarpå följde det skandinaviska litteratur-sällskapets inrättning. Men denna litterära förening lyckades ej bättre än Calmare-unionen och det af nästan dylika orsaker: äfven i vettenskaperna, och i synnerhet i vitterhetens värld, gäller den

stolta känslan af nationlig sjelfständighet. Mycket bidrog till söndringen just det törhända som skulle grunda föreningen: nemligen språkens alltför stora likhet, som gör att den ena nationen tycker den andras tungomål vara blott en brytning af sitt eget.

